RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SKARBU

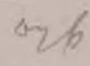
REPUBLIQUE POLONAISE
MINISTERE DES FINANCES

ROCZNIK
PAŃSTWOWEGO URZĘDU KONTROLI UBEZPIECZEŃ

ANNUAIRE
DE L'OFFICE D'ETAT DU CONTROLE DES ASSURANCES

1919—1921.

WARSZAWA. 1923.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SKARBU

REPUBLIQUE POLONAISE
MINISTERE DES FINANCES

ROCZNIK
PAŃSTWOWEGO URZĘDU KONTROLI UBEZPIECZEŃ

ANNUAIRE
DE L'OFFICE D'ETAT DU CONTROLE DES ASSURANCES

1919—1921.

WARSZAWA. 1923

DRUKARNIA
R. OLESIŃSKI, W. MERKEL i S-ka
Warszawa, ul. Chłodna 37. Tel. 69-46.

PRZEDMOWA.

Rocznik niniejszy jest pierwszem wydawnictwem ujmującem całokształt liczb dotyczących dziedziny ubezpieczeń majątkowych w Polsce. Zawiera on wyniki działalności zakładów ubezpieczeń we wszystkich dzielnicach oraz ogół przepisów dotyczących nadzoru nad niemi.

Przy porównywaniu liczb odnoszących się do poszczególnych lat, należy, dla właściwej oceny rozwoju ubezpieczeń w Polsce, mieć stale na uwadze, że liczby te odpowiadają różnym wartościom marki w tych latach.

Trudności natury technicznej i róznolitość opracowywanego materjału, spowodowane odmiennością przepisów prawnych b. państw zaborczych oraz nienależytem zaznajomieniem się niektórych zakładów ubezpieczeń z obowiązującemi przepisami, a co za tem, brakami w składanych sprawozdaniach, wywołującemi potrzebę wielokrotnych uzupełnień, uniemożliwiły wcześniejsze wydanie rocznika. Prace nad ujednostajnieniem przepisów prawnych są w pełnym toku.

Wydawnictwo niniejsze będzie się ukazywało nadal corocznie.

Warszawa, w październiku 1923 r.

Dr. H. Gruber

Dyrektor Państwowego Urzędu
Kontroli Ubezpieczeń.

PRÉFACE.

L'edition presente de l'annuaire expose pour la premiere fois l'etat des assurances en Pologne dans son ensemble. Cet annuaire indique les resultats de l'activite des societes d'assurance dans toutes les provinces et les prescriptions relatives a la surveillance de ces etablissements.

Pour se faire une juste idee du developpement des assurances dans ce pays il importe, en comparant les chiffres de tenir compte des valeurs differentes du mark pendant les années auxquelles ils correspondent.

Des difficultes d'ordre technique et l'eterogeneite des matieres soumises a l'etude, resultant du fait de la diversite des prescriptions legislatives auxquelles les assurances etaient soumises dans les ci-devant puissances usurpantes d'une part, des manques dans les comptes rendus resultant en plusieurs cas d'une connaissance insuffisante des prescriptions relatives d'autre part, ont ete la cause du retard de la publication de cet annuaire. L'unification des prescriptions est en cours.

Cette publication paraitra chaque annee.

Varsovie, octobre 1923.

Dr. H. Gruber

Directeur de l'Office d'Etat du Controle
des Assurances.

Wstęp.

Rozwój ubezpieczeń i spopularyzowanie idei ubezpieczenia w ostatnich dziesiątkach lat przed wojną wywołały w Europie i Ameryce gorączkowe założycielstwo w tej dziedzinie. Zdarzało się, że powstawały przedsiębiorstwa oparte na słabych podstawach finansowych i moralnych, obliczone na wyzysk nieuświadomionych rzesz, a szereg wypadków niewypłacalności, powodując szkodę materjalną ubezpieczających, obniżał wartość tak ważnej dla gospodarki społecznej dziedziny, a pozatem silnie podważał powagę starych, zasobnych i solidnych instytucji.

Jeżeli w innych dziedzinach przemysłu i handlu każda zainteresowana jednostka naogół ma możność świadomie strzedz swoich interesów i potrafi bezpośrednio ocenić wartość świadczeń strony przeciwnej, to w dziedzinie ubezpieczeń mamy stan rzeczy zupełnie odmienny. Wskutek skomplikowanych podstaw technicznych interesu jest tutaj świadoma ocena świadczeń zakładu ubezpieczeń możliwą tylko dla specjalisty. Szerokie masy ubezpieczających dla zapewnienia przyszłych korzyści składają w zakładach ubezpieczeń swoje fundusze, nie znając i nie rozumiejąc podstaw technicznych, na których opiera się kalkulacja tego ryzyka. Pozostaje więc wyłącznie przekonanie, że państwo czuwa nad tem, by zakłady te były prowadzone uczciwie i ze znajomością rzeczy. To są ogólne przesłanki uzasadniające potrzebę ścisłego nadzoru państwowego nad działalnością zakładów ubezpieczeń.

Nadzór ten regulować miał zarówno założycielstwo w dziedzinie ubezpieczeń, jak i działalność operujących już zakładów. Celem odpowiednich ustaw i zarządzeń była ochrona interesów ubezpieczających, uchylanie wyzysku i czuwanie nad bezpieczeństwem wpłacanych przez nie funduszów. Znamiennym jest fakt, że im wyżej szedł rozwój zakładów im bardziej inicjatywa prywatna i zdolność przedsiębiorcy popularyzowały ideę ubezpieczenia, tem głębiej sięgał nadzór państwa.

Sprawę organizacji władzy nadzorczej nad zakładami ubezpieczeń rozwiązano w większości państw europejskich i amerykańskich w sposób prawie jednakowy. Tworzono specjalny fachowy urząd centralny, wyposażony w zupełną samodzielność niezbędną do szybkiego decydowania bieżących kwestji, i przedewszystkiem zapewniano mu bezpośrednią, ścisłą łączność z nadzorowanymi zakładami, gdyż władza, która zapobiegać ma usterkom musi znać dokładnie stosunki panujące w każdym z nadzorowanych zakładów i musi wdrażać się w ich indywidualne cechy.

Pozatem jako organ doradczy dla władzy tworzono przy urzędzie fachowy organ złożony z rzeczoznawców i przedstawicieli władz zainteresowanych, celem opinjowania projektów posiadających dla ubezpieczeń znaczenie zasadnicze.

W podobny sposób została też zorganizowana polska władza nadzorcza.

Organizacja nadzoru.

Przy organizowaniu władz państwowych polskich jeszcze za czasów okupacji, nadzór nad zakładami ubezpieczeń (poza ubezpieczeniami społecznemi) na mocy dekretu Rady Regencyjnej z dn. 3 stycznia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 1 poz. 1) został powierzony:

1) nad prywatnymi zakładami ubezpieczeń Ministrowi Skarbu (art. 25 dekretu),

2) nad państwowymi zakładami ubezpieczeń Ministrowi Spraw Wewnętrznych (art. 24 dekretu).

Po powstaniu niepodległego Państwa Polskiego Minister Skarbu, opierając się na powyższym dekrecie, objął nadzór nad prywatnymi zakładami ubezpieczeń również na obszarach Małopolski. W b. dzielnicy pruskiej sprawowało nadzór nad wszystkimi zakładami ubezpieczeń Ministerstwo b. Dzielnicy Pruskiej, zaś na Kresach Wschodnich władze państwowe dla tych obszarów zorganizowane.

W r. 1921 przeszedł pod nadzór Ministra Skarbu publiczny zakład ubezpieczeń: Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych, na mocy ustawy z dn. 23 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395), przekształcona z dawnej instytucji państwowej, podlegającej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, zaś w r. 1922 prywatne zakłady ubezpieczeń w b. dzielnicy pruskiej (Rozp. Min. Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. dz. pruskiej z 22 stycznia 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 101) i na Górnym Śląsku (lipiec 1922 r.).

W celu przeprowadzenia unifikacji nadzoru oraz odciążenia skarbu państwa pod względem wydatków związanych z nadzorem, została wniesiona do Sejmu w połowie r. 1921 i przez Sejm uchwalona ustawa z dn. 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 810), która orzeka, że nadzór nad wszystkimi państwowymi, publicznymi

i prywatnymi zakładami ubezpieczeń na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem publicznych zakładów ubezpieczeń społecznych, wykonywa Minister Skarbu za pomocą Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, wydatki zaś połączone z kosztami nadzoru i utrzymaniem tego Urzędu pokrywać będą nadzorowane zakłady przez specjalne opłaty. Równocześnie uchylone zostały dzielnicowe przepisy o opłacie za nadzór.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń pierwotnie pod nazwą Urzędu Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń został zorganizowany ostatecznie na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 17 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 565), opartego na uchwale Rady Ministrów z dn. 25 stycznia 1919 r.

Przy Urzędzie utworzona została rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 24 października 1921 r. (Monitor Polski Nr. 256) Państwowa Rada Ubezpieczeniowa, jako organ doradczy w sprawach mających znaczenie zasadnicze dla ubezpieczeń, w skład której wchodzą rzeczoznawcy ubezpieczeniowi dla poszczególnych gałęzi, oraz delegaci Ministerstw: Przemysłu i Handlu, Sprawiedliwości i departamentu kredytowego Ministerstwa Skarbu.

Przepisy prawne.

Poważne trudności przy wykonywaniu nadzoru nad prywatnymi zakładami ubezpieczeń sprawiała różnorodność norm prawa ubezpieczeniowego, obowiązującego w Państwie Polskiem. W każdej dzielnicy bowiem obowiązują odmienne przepisy prawne, oparte na różnych założeniach i z różnych pochodzące czasów, co zwłaszcza wobec gwałtownego rozwoju ubezpieczeń w ostatnich dziesiątkach lat nabiera specjalnego znaczenia. Częstokroć przy załatwianiu spraw powstawała kolizja przepisów dzielnicowych i wobec braku w ustawodawstwie polskiem wytycznych w tym kierunku, trzeba było w poszczególnych wypadkach samodzielnie rozstrzygać szereg kwestji i pytań teoretycznych, by ustalić, które ustawodawstwo ma być zastosowane.

W zakresie prawa publicznego obowiązują:

1) w b. zaborze niemieckim wzorowa i wyczerpująca ustawa o prywatnych zakładach ubezpieczeń z 12 maja 1901 r.,

2) w b. zaborze austrjackim t. zw. regulatyw asekuracyjny z 5 marca 1896 r., oparty na przestarzałym patencie cesarskim o stowarzyszeniach z 26 listopada 1852 r.,

3) w b. zaborze rosyjskim kilka w różnym czasie wydanych najwyżej zatwierdzonych zdań Rady Państwa, regulujących tylko pewne zagadnienia, jak organizację nadzoru, lokatę funduszów i zwoływanie walnych zgromadzeń, oraz przepisy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o sprawozdaniach akcyjnych towarzystw ubezpieczeń.

W zakresie prawa prywatnego obowiązują:

1) w b. zaborze niemieckim ustawa o umowie ubezpieczenia z 30 maja 1908 r.,

2) w b. zaborze austrjackim ustawa o umowie ubezpieczenia z 23 grudnia 1917 r.,

3) w b. zaborze rosyjskim, wobec braku ustawy o umowie ubezpieczenia, obowiązują ustawy cywilne a więc w b. Królestwie Kongresowem kodeks Napoleona, na Kresach zaś tom X, część I Zbioru Praw Cesarstwa Rosyjskiego.

Na zasadzie ustaw obowiązujących i w ich rozwinięciu polskie władze nadzorcze wydały szereg rozporządzeń, oraz okólników, które między innemi uregulowały przejściowo sprawę działalności zagranicznych zakładów ubezpieczeń, składanie i ogłaszanie sprawozdań, przedkładanie umów reasekuracyjnych, rozciągnięcie działalności przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych na poszczególne tereny Rzeczypospolitej i inne.

Kodyfikacja. Projekty ustaw.

Praca nad skodyfikowaniem prawa ubezpieczeniowego, a co zatem idzie nad stworzeniem mocnych, jednolitych podstaw prawnych działalności zakładów ubezpieczeń, oraz prawidłowego funkcjonowania władzy nadzorczej, jest w toku, przyczem opracowanie ustawy o umowie ubezpieczenia powierzył Urząd p. Dr. Stanisławowi Wróblewskiemu, profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego, nad projektem zaś ustawy o nadzorze prowadzi się prace przygotowawcze, ujmując poszczególne zagadnienia, które mają być uregulowane ustawą. Urząd posługuje się przytem skompletowanym przez siebie obszernym materjałem dotyczącym unormowania tych spraw zagranicą, co ważnem jest ze względu na międzynarodowy charakter ubezpieczeń.

Praca powyższa wymaga dużej ostrożności, gdyż z jednej strony projekty ustaw oprzeć się muszą na istniejących przepisach prawnych, jak już podkreślono poprzednio bardzo różnorodnych, z drugiej strony szereg zagadnień, które wyłoniły się w okresie powojennym, musi być unormowany na zupełnie nowych niż dotąd podstawach. Ustawa o nadzorze obejmie również publiczne zakłady ubezpieczeń.

Narazie jednolicie dla całego Państwa uregulowane zostały wspomnianą już raz ustawą z 26 września 1922 r. dwie sprawy: określenie terytorjalnej i przedmiotowej kompetencji władzy nadzorczej i ustalenie opłaty za nadzór.

W maju 1922 r. wniesiono na Radę Ministrów projekt ustawy, regulującej przenoszenie portfeli zagranicznych zakładów ubezpieczeń na zakłady krajowe. Projekt ten znajduje się obecnie w Sejmie. Projekt zawiera postanowienie, że, w razie zatwierdzenia przez władze państwowe umowy o przeniesienie portfelu, jedynie zobowiązanym wobec ubezpieczających staje się zakład krajowy, który portfel przyjął. W ten sposób umożliwionem będzie rozwikłanie stosunków obywateli polskich z szeregiem zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

Dopuszczanie do działalności zakładów ubezpieczeń.

Powstanie prywatnego zakładu ubezpieczeń w b. zaborze austrjackim lub rosyjskim zależy od zatwierdzenia statutu, o ile chodzi o spółki akcyjne przez Ministrów

Skarbu oraz Przemysłu i Handlu, natomiast o ile chodzi o zakłady oparte na wzajemnej odpowiedzialności członków, przez Ministra Skarbu.

Prywatne zakłady ubezpieczeń w b. dzielnicy pruskiej mogą powstać po uzyskaniu zezwolenia Ministra Skarbu, spółki akcyjne jednak, które zamierzają działać poza terenem b. dzielnicy pruskiej, muszą uzyskać zatwierdzenie statutu przez Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

Dopuszczanie do działalności zakładów ubezpieczeń następowało, jeżeli ich plan działalności odpowiadał przepisom prawnym, podstawy finansowe gwarantowały wypełnianie zobowiązań a interesy ubezpieczających były w planie działalności dostatecznie zabezpieczone.

Przy badaniu odnośnych podań zwracano szczególną uwagę, czy koncesjonarjusze dają moralną gwarancję, że przedsiębiorstwo będzie prowadzone zgodnie z przepisami statutowymi i ustawowymi i czy bezpośrednie techniczne kierownictwo zakładu będzie powierzone osobom należycie fachowo wykształconym. Wymagano pomieszczenia w statutach spółek akcyjnych postanowień, że akcje będą imienne a przelew ich następować może za zezwoleniem władz spółki.

Wymagano dalej, by kapitał zakładowy spółki akcyjnej był wpłacony w całości w chwili konstytuowania się i by odpowiednia kwota, wynosząca jednak conajmniej 25% kapitału zakładowego, była pobieraną od akcji na pokrycie kosztów organizacyjnych.

Po wysłuchaniu opinji rzeczoznawców postanowiono nie dopuszczać w przyszłości mieszanych zakładów ubezpieczeń t. j. zakładów wykonujących łącznie dział ubezpieczeń życiowych i rzeczowych.

Umowy reasekuracyjne.

Znajomość umów reasekuracyjnych poszczególnych zakładów ubezpieczeń jest konieczna przy badaniu technicznej gospodarki tych zakładów, dlatego Urząd wymagał przedkładania odpisów zawartych umów i zawiadamiania o każdej ich zmianie. Przy badaniu umów zwracano między innemi uwagę, czy dany zakład nie uzależnia się od reasekuratorów w sposób wykluczający jego samodzielność gospodarczą.

Wymagano, by zakłady ubezpieczeń oddawały udziały również krajowym zakładom reasekuracyjnym względnie zakładom ubezpieczeń, prowadzącym dział ubezpieczeń pośrednich, dążąc w ten sposób do podtrzymania i rozwinięcia polskiej reasekuracji i do ograniczenia odpływu kapitałów zagranicę. Zakłady ubezpieczeń, które reasekurowały wyłącznie zagranicą wzywano do odpowiedniej zmiany umów reasekuracyjnych.

Ogólne warunki ubezpieczeń.

Ogólne warunki ubezpieczeń w pewnych działach (np dział ubezpieczeń od ognia) pozostają oddzielne dla każdej dzielnicy, w innych działach zostały jednak ujednostajnione, co dało się przedewszystkiem przeprowadzić w dziale ubezpieczeń przewozowych, najmniej skrępowanym przez ustawy o umowie ubezpieczenia. Przy ujednostajnianiu ogólnych warunków ubezpieczeń przyjęto za podstawę wzorowe warunki wydane przez b. austrjackie Ministerstwo spraw wewnętrznych. W warunkach tych opartych na najnowocześniejszej ustawie o umowie ubezpieczenia, wydanej w r. 1917, interesy ubezpieczających są w należyty sposób zabezpieczone.

Techniczny nadzór nad ubezpieczeniami życiowemi.

Nadzór techniczny nad ubezpieczeniami życiowemi polegał na zatwierdzaniu planów technicznych nowopowstających zakładów ubezpieczeń, zatwierdzaniu podstaw matematyczno-technicznych taryf dla ubezpieczeń życiowych, oraz sprawdzaniu ich obliczeń, wreszcie na kontroli rezerw technicznych, odkładanych przez zakłady ubezpieczeń w dziale życiowym, drogą bezpośredniej rewizji odnośnych ksiąg i aktów w biurach matematycznych zakładów.

Pozatem wobec braku jednolitych norm i wytycznych, mogących regulować sprawę nadzoru technicznego, wykonano szereg prac zasadniczych, a mianowicie opracowano tymczasowe normy matematyczno-techniczne, obowiązujące nowopowstające zakłady ubezpieczeń przy prowadzeniu działu ubezpieczeń na życie, wydano rozporządzenie normujące bardzo doniosłą dla działu życiowego kwestję kosztów prowizji akwizycyjnej, wypłacanej agentom. Przeprowadzono wreszcie ankietę w sprawie umarzania kosztów akwizycji przez polskie zakłady ubezpieczeń na życie.

Wystąpiono również z inicjatywą wydania rozporządzenia w sprawie rządowej autoryzacji matematyków ubezpieczeniowych.

Wspomniane rozporządzenie normujące koszta pozyskiwania ubezpieczeń zostało spowodowane nadmiernym wzrostem prowizji, co uwidacznia następujące zestawienie:

ROK	Stosunek procentowy do zbioru składek	
	prowizji akwizycyjnej	kosztów administr.
1919	24.3 %	24.2 %
1920	39.3 %	36.1 %
1921	48.3 %	44.2 %

Należy w końcu zaznaczyć, że w okresie od 1919 do 1922 r. zezwolono niektórym zakładom na zillmerowanie rezerw do granicy 30‰ jednak z zastrzeżeniem, że z tego tytułu nie mogą przypaść zyski i że raz przyjęta stopa zillmerowania nie może być zmieniana bez specjalnego zezwolenia Urzędu.

Sprawozdania zakładów ubezpieczeń.

Sprawozdania zakładów ubezpieczeń są narazie sporządzane podług przepisów obowiązujących w ich głównej siedzibie. Wobec różnorodnego materjału rachunko-

wego i statystycznego powstawały duże trudności przy doprowadzeniu materjału tego do jednolitej formy. Celem usunięcia powyższych niedomagań Urząd opracowuje jednolite dla całego Państwa przepisy i wzory dla sporządzania sprawozdań rachunkowych i wykazów statystycznych.

Przedkładane sprawozdania są poddawane ścisłemu badaniu przedewszystkiem w tym kierunku, czy rezerwy techniczne zostały odłożone w wysokości przepisanej ustawami, czy kapitały zapasowe dotowano zgodnie z postanowieniami statutu, wreszcie czy majątek danego zakładu jest ulokowany zgodnie z przepisami.

W razie skonstatowania przekroczeń wzywano do usunięcia braków w określonym terminie a to pod skutkiem zastosowania sankcji przewidzianych ustawami.

Publiczne zakłady ubezpieczeń.

Działalność publicznych zakładów ubezpieczeń jest unormowana ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395), zaś w b. Dzielnicy Pruskiej pruską ustawą z dn. 25 lipca 1910 r., a w m. st. Warszawie ustawą z dn. 5(17) kwietnia 1844 r. o zabezpieczeniu nieruchomości od strat z pożaru wynikających.

Ustawa z dn. 23 czerwca 1921 r. uregulowała na nowych zasadach istniejący już w b. Królestwie Polskiem przymus ubezpieczenia od ognia. Główna innowacja wprowadzona przez wspomnianą ustawę polega na tem, że budowle mają być ubezpieczane w pełnej wartości szacunkowej, przyczem 2/3 części oszacowania muszą być ubezpieczone w powołanej do życia powyższą ustawą Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (P. D. U. W.), 1/3 zaś oszacowania może być ubezpieczona w P. D. U. W. lub w innym zakładzie ubezpieczeń. Budowle fabryczne podlegają również przymusowi ubezpieczenia, mogą jednak być ubezpieczane w prywatnych zakładach ubezpieczeń uprawnionych do działania na terytorjum Państwa Polskiego. Oszacowanie wszelkich budowli przeprowadzają organy P. D. U. W.

P. D. U. W. ma za zadanie urzeczywistnienie przymusu ubezpieczenia. Na czele instytucji stoi Rada Nadzorcza i Zarząd. W skład Rady Nadzorczej wchodzą członkowie wybierani przez radców ubezpieczeniowych, których z kolei wybierają Sejmiki (Rady Powiatowe) wzgl. Rady Miejskie.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej uczestniczy stały delegat Ministra Skarbu z prawem stawiania wniosków i wstrzymywania do decyzji Ministra Skarbu uchwał Rady sprzecznych z ustawą.

Ustawa z 23 czerwca 1921 r. zawiera przepisy ramowe. Obecnie Urząd opracowuje przepisy wykonawcze, które szczegółowo unormują wprowadzony przez ustawę przymus ubezpieczenia i wynikające z niego prawa i obowiązki właścicieli budowli.

W st. m. Warszawie przymus ubezpieczenia od ognia, funkcjonujący na podstawie ustawy z 1844 r., wykonywany jest przez Magistrat.

Ustawa z 25 lipca 1910 r., obowiązująca w b. dzielnicy pruskiej, nakłada na działające tam publiczne zakłady ubezpieczeń obowiązek ubezpieczania wszystkich zgłaszanych do ubezpieczenia budowli, nie opiera się jednak na zasadach przymusu.

Odnośnie publicznych zakładów ubezpieczeń rozpatrzono i zatwierdzono warunki polisowe P. D. U. W. dla działów ubezpieczeń: ogniowego, przymusowego i dobrowolnego oraz gradowego, wydano rozporządzenia i zarządzenia w sprawie wyborów i ukonstytuowania Rady Nadzorczej P.D.U.W., jak również w przedmiocie rozszerzenia działalności tej instytucji na obszar Małopolski, Kresów Wschodnich i Ziemi Wileńskiej.

Co do ubezpieczeń budynków od ognia, prowadzonych przez Magistrat m. st. Warszawy, rozstrzygniętą została sprawa czasowego zezwolenia na ubezpieczanie budynków fabrycznych, położonych w obrębie miasta Warszawy w zakładach prywatnych i w P. D. U. W. ponad sumę przyjętą przez Magistrat, do wysokości istotnej ich wartości, czego Magistrat przy braku reasekuratorów nie mógłby uskutecznić.

Nadzór nad publicznymi zakładami ubezpieczeń w b. dzielnicy pruskiej i na Górnym Śląsku objęto przy końcu 1922 r. i obecnie jest w toku zestawianie danych o działalności tych zakładów.

Zagraniczne zakłady ubezpieczeń.

Z chwilą powstania Państwa Polskiego zakłady ubezpieczeń, posiadające swą główną siedzibę poza granicami obszarów, które weszły w skład Państwa Polskiego, stały się zagranicznymi i polska władza nadzorcza bezzwłocznie przystąpiła do unormowania ich stanu prawnego oraz określenia warunków dalszej ich działalności.

W tym celu wydany został szereg rozporządzeń z których najważniejsze były następujące:

1) Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 1 marca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 51), na mocy którego wstrzymaną została działalność zagranicznych zakładów ubezpieczeń na terenie b. okupacji niemieckiej i austrjackiej we wszystkich działach ubezpieczeń, z wyjątkiem ubezpieczeń szyb i od kradzieży, a to do czasu złożenia rezerw i zarejestrowania reprezentantów,

2) Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 kwietnia 1919 r. (Monitor Polski Nr. 96), określające warunki dalszej (tymczasowej) działalności zagranicznych zakładów ubezpieczeń w b. zaborze austrjackim,

3) Rozporządzenie Naczelnej Rady Ludowej z dn. 25 sierpnia 1919 r. (Tygodnik Urzędowy Nr. 42), zawieszające działalność zagranicznych zakładów ubezpieczeń w b. zaborze pruskim w sześciu głównych działach ubezpieczeń.

Rozporządzenia te dawały możność kontynuowania działalności wielu zagranicznym zakładom ubezpieczeń, jednakowoż tylko kilka z nich poddało się wszystkim warunkom określonym w tych rozporządzeniach, większość natomiast zwinęła swoje biura.

Obecnie w b. zaborze austrjackim działa 9 zagranicznych zakładów ubezpieczeń, w tym 4 austrjackie, 3 włoskie, 1 węgierski i 1 szwajcarski, mający również prawo działać w b. dzielnicy pruskiej, w b. zaś dzielnicy pruskiej 2 niemieckie. W b. zaborze rosyjskim nie działa żaden zagraniczny zakład ubezpieczeń.

Zakłady powyższe, o ile działać miałyby na przyszłość, muszą uzyskać od władz polskich zezwolenie na działalność, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 13 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 474). Stosownie do rozporządzeń i okólników władz nadzorczych, posiadają one generalnych reprezentantów upoważnionych do zastępowania ich we wszystkich sprawach wywiązujących się z prowadzenia interesu polskiego, posiadają przepisane księgi, przedkładają i ogłaszają sprawozdania, wreszcie składają kaucję w wysokości określonej dla zakładów ubezpieczeń działających w b. zaborze austrjackim rozporządzeniem Ministra Skarbu z 4 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 316), dla zakładów zaś działających w b. dzielnicy pruskiej reskryptami wydanymi indywidualnie dla poszczególnych zakładów.

Poza powyższymi zakładami działa na górnośląskiej części województwa śląskiego 59 zagranicznych zakładów ubezpieczeń w tem 51 niemieckich i 8 nieniemieckich.

Niemieckie zakłady ubezpieczeń mają prawo działać na zasadzie § 5 art. 4 polsko-niemieckiej konwencji górnośląskiej, zawartej w Genewie do czasu rozstrzygnięcia w myśl tej konwencji kwestji czy mają one „prawo nabyte".

W międzyczasie zakłady te jako zagraniczne zakłady ubezpieczeń muszą stosować się do postanowień niem. ustawy z 12 maja 1901 r., odnoszących się do zagranicznych zakładów ubezpieczeń oraz do wydanych na ich podstawie zarządzeń. Obowiązki tych zakładów zostały szczegółowo zestawione w okólniku Nr. 28, ogłoszonym w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego Nr. 21 z 1923 r. oraz w Monitorze Polskim Nr. 152 z 1923 r.

Sprawy likwidacyjne.

Zobowiązania szeregu zagranicznych zakładów ubezpieczeń, wynikające z umów zawartych z obywatelami polskimi, przedewszystkiem w zakresie ubezpieczeń na życie, nie zostały dotąd uregulowane. Sprawy te mają być załatwione dopiero na podstawie odpowiednich postanowień traktatowych.

Należą tu w szczególności:

1) sprawa zobowiązań niemieckich zakładów ubezpieczeń, będąca przedmiotem rokowań polsko-niemieckich, które od dłuższego czasu toczą się w Dreźnie. Odnośny plan rozrachunku został przez Urząd wniesiony,

2) sprawa zobowiązań zakładów ubezpieczeń, mających siedzibę na terytorjum b. Monarchji austrjacko-węgierskiej, która była zgodnie z art. 215 traktatu w St. Germain przedmiotem konferencji państw sukcesyjnych w Rzymie. Na konferencji tej podpisano szereg konwencji określających ramy przyszłych umów, jakie zawierane będą między interesowanemi państwami. Między innemi określoną została zasada podziału portfeli i sposób pokrycia rezerw.

3) sprawa zobowiązań rosyjskich zakładów ubezpieczeń, podpadająca w myśl art. 17 traktatu pokojowego zawartego w Rydze pod kompetencję Polsko-Rosyjskiej Mieszanej Komisji Rozrachunkowej, której przedłożony został przez Urząd projekt załatwienia. Majątek rosyjskich zakładów ubezpieczeń, które prowadziły działy ubezpieczeń na życie, znajduje się pod zarządem państwowym w myśl rozporządzeń Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z 18 października 1920 r. (Monitor Polski Nr. 245), i 30 listopada 1922 r. (Monitor Polski Nr. 280). Zarząd państwowy jest wykonywany w myśl instrukcji i pod kontrolą Urzędu.

W konferencjach, jakie w związku ze wspomnianemi sprawami miały miejsce, Urząd brał udział, względnie dostarczał potrzebnych materjałów oraz opinji.

Pozatem Urząd bierze udział w pracach związanych z rozrachunkiem z Niemcami z tytułu pretensji Państwa Polskiego do majątku publicznych zakładów ubezpieczeń w b. dzielnicy pruskiej i na Górnym Śląsku.

Ubezpieczenia w stałym mierniku.

Sprawa ubezpieczeń w stałym mierniku żywo obchodząca wszystkie zakłady ubezpieczeń była przedmiotem szeregu konferencji Urzędu z rzeczoznawcami ubezpieczeniowymi.

Sprawa została częściowo przesądzona wydaniem zezwoleń na:

1) ubezpieczanie w walutach obcych transportów, idących do lub przychodzących z państw obcych,

2) ubezpieczanie od ognia w obcych walutach mienia obciążonego pożyczką Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego, które to Towarzystwo udziela pożyczki w obligacjach, opiewających na walutę obcą,

3) ubezpieczenia w złotych polskich.

Szczególnie te ostatnie ubezpieczenia po usunięciu trudności stawianych przez reasekuratorów znajdują zastosowanie. Fundusze zakładów, pochodzące z tych ubezpieczeń są umieszczane na specjalnych rachunkach złotowych otwartych zakładom ubezpieczeń w P. K. O.

Skład osobowy
Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Dyrektor: **Dr. Henryk Gruber.**
Wicedyrektor (p. o.) st. referent: **Jan Jagielski.**

Urzędnicy referendarscy.

Etatowi.

Referent: **Mikołaj Ryszard Dąbrowski.**
„ **Piotr Jarocki.**
„ **Józef Lewart-Lewiński.**
„ **Aleksander Weryha.**
Pom. ref. **Józef Drouet.**
„ **Bronisław Konkol.**

Kontraktowi.

Antoni Ligowski.
Dr. Józef Rosłanowski.

Urzędnicy rachunkowi i kancelaryjni.

Etatowi.

Kierownik kancelarji: **Kazimierz Szlagórski.**
Sekretarka: **Marja Chrostowska.**
„ **Regina Poestowa.**
Rachmistrz: **Alfred Peszke.**

Nieetatowy.

Wiktor Malecki.

Państwowa Rada Ubezpieczeniowa.

Przewodniczący: **Dr. Henryk Gruber**, Dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.
Zastępca Przewodniczącego: **Jan Jagielski**, p. o. wicedyr. Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Członkowie z delegacji:
- **Stanisław Arczyński**, naczelnik wydziału (delegat Ministerstwa Przemysłu i Handlu).
- **Aleksander Woytkiewicz**, st. referent (delegat Departamentu Kredytowego Ministerstwa Skarbu.)
- **Dr. Kazimierz Jaszczurowski**, st. referent (delegat Ministerstwa Sprawiedliwości.)
- **Antoni Doerman**, prezes Zarządu P. D. U. W; (delegat P. D. U. W.)
- **Stanisław Budny**, wiceprezes Zarządu P. D. U. W. (delegat P. D. U. W.)

Członkowie z nominacji:
- **Zygmunt Choromański**, prezes Zarządu Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń „Snop“ w Warszawie.
- **Karol Gliński**, dyrektor Poznańskiego Banku Ubezpieczeń w Poznaniu.
- **Edward Missuna**, dyrektor Towarzystwa Ubezpieczeń „Polonja“ w Warszawie i Towarzystwa Ubezpieczeń „Vita“ w Warszawie.
- **Dr. Franciszek Paszkowski**, dyrektor Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w Krakowie.
- **Gustaw Rosenblum**, dyrektor Towarzystwa Ubezpieczeń „Omnium“ w Warszawie.
- **Stanisław Srebrny**, dyrektor Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“ w Warszawie.

Część I.

Wyniki działalności polskich zakładów ubezpieczeń w latach 1919, 1920 i 1921.

2

Skróty nazw zakładów ubezpieczeń przyjęte w tablicach.

№	Miejscowość	Nazwa zakładów ubezpieczeń	Skróty
		A. ZAKŁADY AKCYJNE.	
1	Warszawa	Towarzystwo Ubezpieczeń „Europa" Sp. Akc.	„Europa"
2	„	Polski Bank Reasekuracyjny „Lechja"	„Lechja"
3	„	„Polski Lloyd" Sp. Akc.	„Polski Lloyd"
4	„	Sp. Akc. Towarzystwo Ubezpieczeń „Omnium"	„Omnium"
5	„	Towarzystwo Ubezpieczeń „Orzeł" Sp. Akc.	„Orzeł"
6	„	„Patria" Polskie Towarzystwo Asekuracyjne i Reasekuracyjne Sp. Akc.	„Patria"
7	„	Towarzystwo Ubezpieczeń „Piast"	„Piast"
8	„	Towarzystwo Ubezpieczeń „Polonia" w Warszawie	„Polonia"
9	„	Sp. Akc. Towarzystwo Ubezpieczeń „Port" w Warszawie	„Port"
10	„	Towarzystwo Ubezpieczeń „Przezorność" Sp. Akc.	„Przezorność"
11	„	Sp. Akc. Towarzystwo Ubezpieczeń „Przyszłość" w Warszawie	„Przyszłość"
12	„	Towarzystwo Ubezpieczeń „Unja" Sp. Akc.	„Unja"
13	„	Towarzystwo Ubezpieczeń na życie „Varsovia" Sp. Akc.	„Varsovia"
14	„	Towarzystwo Akcyjne Ubezpieczeń „Vita"	„Vita"
15	„	Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń Sp. Akc.	Warsz. Tow. Ub.
16	„	Towarzystwo Ubezpieczeń „Zjednoczenie" Sp. Akc.	„Zjednoczenie"
17	Łódź	Łódzka Sp. Akc. Ubezpieczeń „Pax"	„Pax"
18	Poznań	Poznański Bank Ubezpieczeń Tow. Akc.	Poznański Bank Ub.
19	„	Towarzystwo Reasekuracyjne „Warta" Sp. Akc.	„Warta"
20	Tczew	„Vistula" Ogólne Towarzystwo Akcyjne Ubezpieczeń w Tczewie	„Vistula"
		B. ZAKŁADY WZAJEMNE.	
21	Warszawa	Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia od gradobicia „Ceres"	„Ceres"

№	Miejscowość	Nazwa zakładów ubezpieczeń	Skróty
22	Warszawa	Warszawskie Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia od ognia Ruchomości Właścicieli Aptek „Farmakon"	„Farmakon"
23	"	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń „Snop"	„Snop"
24	"	Warszawskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń szyb	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb
25	"	Warszawskie Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków
26	"	„Wisła" Wzajemne Towarzystwo Ogniowe w Warszawie	„Wisła" Wz. Tow. Ub.
27	"	Związek Ubezpieczeniowy Przemysłowców Polskich	Związek Przemysłowców
28	Białystok	Białostockie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń	Białostockie Tow. Wz. Ub.
29	Kraków	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie	Tow. Wz. Ub.
30	"	„Wisła" Ludowe Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.
31	Lwów	„Dnister" Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń	„Dnister"
32	"	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń przy przemysłowem Stowarzyszeniu rzeźników i masarzy we Lwowie	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy
33	Poznań	„Vesta" Bank Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu	„Vesta" Bank Wz. Ub.
34	"	„Vesta" Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od ognia i gradobicia w Poznaniu	„Vesta" Tow. Wz. Ub.
35	Gniezno	Wielkopolskie Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia Wiatraków od ognia w Gnieźnie	Wielkopolskie Tow. Wz. Ub. wiatraków
		C. ZAKŁADY PUBLICZNE.	
36	Warszawa	Ubezpieczenia Wzajemne Budowli od ognia	Ub. Wz. Budowli od ognia
		(Od roku 1921 Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych)	P. D. U. W.

Krępowana przez państwa zaborcze możność rozwoju polskich zakładów ubezpieczeń była przyczyną iż hegemonję na terytorjach polskich miały zakłady obce zasobne w środki i mające poparcie władz rządowych.

Jak w wielu innych dziedzinach, tak i tu tłumiono inicjatywę sfer polskich, przeciwstawiając im w najlepszym razie konkurencję potężnych zakładów obcych.

Powstanie Państwa Polskiego wprowadziło działalność polskich zakładów na nowe tory. Zaczął się ich rozwój. Dodać należy, że dotyczy on głównie zakładów akcyjnych co uwidoczni się natychmiast, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że w ciągu lat trzech, do końca r. 1921, powstały tylko dwa nowe zakłady wzajemne, jeden zaś z zakładów wzajemnych, działających przed r. 1919, przekształcił się na spółkę akcyjną.

Dążność w kierunku tworzenia spółek akcyjnych tłumaczy się i tem, że posiadaliśmy dawniej przeważnie zakłady oparte na wzajemności, które jako instytucje obsługujące pewne mniej więcej zamknięte grupy osób, w mniejszym stopniu odczuwały konkurencje obcych zakładów ubezpieczeń.

Natomiast posiadaliśmy niewiele zakładów akcyjnych (przy końcu roku 1917 — 2 zakłady; 1918 — 4 zakłady), których rozwój był wprost uzależniony od zmodyfikowania działalności akcyjnych zakładów ubezpieczeń państw zaborczych.

Następująca tablica daje przegląd polskich prywatnych zakładów ubezpieczeń, oraz zakres ich działalności, przy końcu roku 1918:

Zakłady Ubezpieczeń			Działy ubezpieczeń, które zakład prowadził przy końcu r. 1918									
№	Nazwa	Miejscowość	życiowy	wypadkowy	ogniowy	kradzieżowy	ubezp. szyb	od gradobicia	wągrzycy świń	reasekuracyjny*	Ogółem działów	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	A. Zakłady akcyjne.											
1	„Patria"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
2	„Polonia"	"	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2
3	„Przezorność"	"	1	1	—	—	—	—	—	—	2	3
4	Warsz. Tow. Ub.	"	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4
		4 zakł akc.	1	1	2	—	—	—	—	1	5	
	B. Zakłady wzajemne.											
5	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	1	—	—	1	5
6	„Farmakon"	"	—	—	1	—	—	—	—	—	1	6
7	„Snop"	"	—	—	1	—	—	—	—	—	1	7
8	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb	"	—	—	—	—	1	—	—	—	1	8
9	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	"	—	1	—	—	—	—	—	—	1	9
10	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	"	—	—	1	—	—	—	—	—	1	10
11	„Zjednoczenie"	"	—	1	—	—	—	—	—	—	1	11
12	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	1	—	—	—	—	—	1	12
13	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1	—	1	1	—	1	—	—	4	13
14	„Wisła" Lud. Tow Wz. Ub. **)	"	—	—	1	—	—	—	—	—	1	14
15	„Dnister"	Lwów	—	—	1	—	—	—	—	—	1	15
16	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	"	—	—	—	—	—	—	1	—	1	16
17	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1	—	—	—	—	—	—	—	1	17
		13 zakl. wzajem.	2	2	7	1	1	2	1	—	16	
		4 „ akc.	1	1	2	—	—	—	—	1	5	
		17 „ razem	3	3	9	1	1	2	1	1	21	

UWAGI: *) dotyczy zakładów reasekuracyjnych; **) w r. 1918 i 1919 Lud. Tow. Wz. Ub. „Wisła" miało siedzibę w Nowym Sączu; od r. 1920 w Krakowie.

W roku 1919 rozpoczęło działalność 8 akcyjnych zakładów ubezpieczeń: („Lechja", „Omnium", „Pax", „Piast", „Port", Poznański Bank Ub., „Przyszłość" i „Vita") w różnych działach ubezpieczeń, oraz Warsz. Tow Ub., w dziale ubezpieczeń od kradzieży, oprócz poprzednio prowadzonego działu ubezpieczeń od ognia.

Przegląd działających przy końcu roku 1919 prywatnych zakładów ubezpieczeń podaje następująca tablica:

Zakłady ubezpieczeń			Działy ubezpieczeń, które zakład prowadził przy końcu r. 1919									Ogółem działów	№
№	Nazwa	Miejscowość	życiowy	wypadkowy	ogniowy	kradzieżowy	transportowy	ubezp. szyb	od gradobicia	wągrzycy świń	reasekuracyjny*		
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	A Zakłady akcyjne.												
1	„Lechja"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—		1	1	1
2	„Omnium"	„	—	—	1		—	—	—	—	—	1	2
3	„Patria"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3
4	„Piast"	„	—	—	1	1	—	1	—	—	—	3	4
5	„Polonia"	„	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5
6	„Port"	„	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3	6
7	„Przezorność"	„	1	1	—	—	—	—				2	7
8	„Przyszłość"	„	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
9	„Vita"	„	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	9
10	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	1	1	—		—	—	—	2	10
11	„Pax"	Łódź		—	1	—	—		—	—	—	1	11
12	Poznański Bank Ub	Poznań		—	1	1	—	—	—	—	—	2	12
		12 zakł. akc.	3	2	7	4	1	1	—	—	2	20	
	B. Zakłady wzajemne.												
13	„Ceres"	Warszawa	—	—			—	—	1	—	—	1	13
14	„Farmakon"	„	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	14
15	„Snop"	„	—	—	1	—	—	—		—	—	1	15
16	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb	„	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	16
17	„ „ „ „ od wypadk.	„	—	1		—	—	—	—	—	—	1	17
18	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	—	1	—	—		—	—	—	1	18
19	„ jednoczenie"	„	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	19
20	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	20
21	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1	—	1	1	—	—	1	—	—	4	21
22	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub. **)	„	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	22
23	„Dnister"	Lwów	—	—	1	—	—		—	—	—	1	23
24	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—			—	—	1	—	1	24
25	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25
		13 zakł. wzajem.	2	2	7	1	—	1	2	1	—	16	
		12 „ akc.	3	2	7	4	1	1		—	2	20	
		25 „ razem	5	4	14	5	1	2	2	1	2	36	

UWAGI: *) dotyczy zakładów reasekuracyjnych; **) w r. 1919 „Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub. miało siedzibę w Nowym Sączu; od r. 1920 w Krakowie.

W roku 1920 rozpoczęło działalność 7 zakładów ubezpieczeń (5 akcyjnych: „Orzeł", „Unja", „Varsovia", „Warta" i „Vistula" i 2 wzajemne: „Vesta" i Związek Przemysłowców) w różnych działach.

Jeden zakład wzajemny (Warszawskie Przemysłowo-Budowlane i Rolne Tow. Wz. Ub. „Zjednoczenie") przekształcił się na spółkę akcyjną (Tow. Ub. „Zjednoczenie"). Pozatem 7 zakładów (6 akcyjnych i 1 wzajemny)

rozwinęło działalność w innych działach ubezpieczeń, oprócz działów prowadzonych w roku poprzednim.

Przegląd działających przy końcu roku 1920 prywatnych zakładów ubezpieczeń podaje następująca tablica:

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Miejscowość	Działy ubezpieczeń, które zakład prowadził przy końcu r. 1920.														Ogółem działów	№
			życiowy	wypadkowy	odpow. prawn.	ogniowy	kradzieżowy	transportowy	ubezp. szyb	chômage	od gradobicia	koni	wągrz. świń	od szkód wodociągowych	auto-casco	reasekurac.*)		
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	A. Zakłady akcyjne.																	
1	„Lechja"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
2	„Omnium"	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
3	„Orzeł"	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
4	„Patria"	„	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	4
5	„Piast"	„	1	1	—	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	8	5
6	„Polonia"	„	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	6
7	„Port"	„	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7
8	„Przezorność"	„	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8
9	„Przyszłość"	„	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9
10	„Unja"	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10
11	„Varsovia"	„	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11
12	„Vita"	„	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12
13	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	13
14	„Zjednoczenie"	„	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14
15	„Pax"	Łódź	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15
16	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	16
17	„Warta"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	17
18	„Vistula"	Tczew	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18
		18 zakł. akc.	5	7	2	10	4	4	2	2	—	1	—	1	—	3	41	
	B. Zakłady wzajemne.																	
19	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	19
20	„Farmakon"	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20
21	„Snop"	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	21
22	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb	„	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	22
23	„ „ „ „ od wypadk.	„	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23
24	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24
25	Związek Przemysłowców	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25
26	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	26
27	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	27
28	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	28
29	„Dnister"	Lwów	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29
30	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	30
31	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	31
32	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32
		14 zakł. wzajem.	2	2	1	9	1	—	1	—	2	—	1	—	1	—	20	
		18 „ akc.	5	7	2	10	4	4	2	2	—	1	—	1	—	3	41	
		32 „ razem	7	9	3	19	5	4	3	2	2	1	1	1	1	3	61	

UWAGA: *) dotyczy zakładów reasekuracyjnych.

W roku 1921 rozpoczęły działalność 2 zakłady ubezpieczeń: (1 zakład akcyjny — „Europa" — w dziale ubezpieczeń na życie i 1 wzajemny — Wielkopolskie Tow. Wz. Ub. Wiatraków od ognia).

Oprócz tego 6 zakładów (4 akcyjne i 2 wzajemne) rozwinęło działalność w innych działach ubezpieczeń, oprócz działów prowadzonych w roku poprzednim.

Przegląd działających przy końcu roku 1921 prywatnych zakładów ubezpieczeń podaje następująca tablica:

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Miejscowość	Wpłacony kapitał zakładowy (akcyjny) w 1000 M.	Działy ubezpieczeń, które zakład prowadził przy końcu r. 1921: życiowy	wypadkowy	odpow. prawn.	ogniowy	kredytowy	transportowy	ubezp. szyb.	[illegible]	od gradobicia	koni	wągrz. świń	[illegible]	auto-casco	reasekurac. *)	Ogółem działów	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
	A. Zakłady akcyjne.																		
1	„Europa"	Warszawa	10.000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
2	„Lechja"	„	2.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
3	„Omnium"	„	6.000	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
4	„Orzeł"	„	10.000	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
5	„Patria"	„	6.000	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	5	5
6	„Piast"	„	3.000	1	1	—	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	8	6
7	„Polonia"	„	10.000	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	7
8	„Port"	„	7.000	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8
9	„Przezorność" **)	„	1.080	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	9
10	„Przyszłość"	„	7.000	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10
11	„Unja"	„	5.000	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11
12	„Varsovia"	„	2.500	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12
13	„Vita"	„	1.500	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13
14	Warsz. Tow. Ub. **)	„	8.640	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4	14
15	„Zjednoczenie"	„	2.000	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15
16	„Pax"	Łódź	1.500	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		16
17	Poznański Bank Ub.	Poznań	2.500	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	17
18	„Warta"	„	2.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	18
19	„Vistula"	Tczew	750	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	19
		19 zakł. akc.	89.470	6	7	2	10	4	6	2	2	—	1	—	1	1	4	46	
	B. Zakłady wzajemne.																		
20	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	20
21	„Farmakon"	„	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	21
22	„Snop"	„	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22
23	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb	„	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	23
24	„ „ „ „ od wypadk.	„	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24
25	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25
26	Związek Przemysłowców	„	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	26
27	Białostockie Tow. Wz. Ub	Białystok	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	27
28	Tow. Wz. Ub.	Kraków	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	28
29	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29
30	„Dnister"	Lwów	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30
31	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	31
32	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	32
33	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	33
34	Wielkop. T. W. Ub. wiatraków	Gniezno	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34
		15 zakł. wzajem.	—	2	2	1	10	3	1	1	—	3	—	1	—	1	—	25	
		19 „ akc.	89 470	6	7	2	10	4	6	2	2	—	1	—	1	1	4	46	
		34 „ razem	89.470	8	9	3	20	7	7	3	2	3	1	1	1	2	4	71	

UWAGA: *) dotyczy zakładów reasekuracyjnych. **) w 1914 r. kapitał zakładowy T-wa „Przezorność" wynosił 500.000 rb., a Warsz. Tow. Ub. — 2.000.000 rb.

Oprócz wyszczególnionych powyżej akcyjnych zakładów ubezpieczeń pracuje od roku 1920 w dziale ubezpieczeń transportów Transportowe Towarzystwo „Polski Lloyd" Sp. Akc. założone w r. 1919 (dawniej „Transport Polski" Sp. Akc.).

Powyższe tablice wyczerpują obraz stanu polskich prywatnych zakładów ubezpieczeń w roku 1921.

Oprócz wymienionych zakładów prywatnych działają w Polsce następujące publiczne zakłady ubezpieczeń:

w Warszawie: Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wza-

jemnych, powstała na zasadzie ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. (Dz. Ust. 64 poz. 395) w miejsce poprzednio działającej w Królestwie Polskiem instytucji publicznej ubezpieczeń pod nazwą „Wzajemne Ubezpieczenia Budowli od ognia".

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych pracowała do końca roku 1921 tylko w dziale ubezpieczeń od ognia, zaś od roku 1922 prowadzi również dział gradowy (dobrowolny).

Działalność jej jest ograniczona do województw: Białostockiego, Kieleckiego, Krakowskiego, Lubelskiego, Lwowskiego, Łódzkiego, Nowogródzkiego, Poleskiego, Stanisławowskiego, Tarnopolskiego, Warszawskiego, Wołyńskiego i Wileńskiego.

Moc ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. nie rozciąga się na m. st. Warszawę.

W Warszawie obowiązuje ustawa z dnia 5 kwietnia 1844 roku o zabezpieczeniu nieruchomości od ognia, na podstawie której prowadzi dział ubezpieczeń przymusowych od ognia Wydział Ubezpieczeniowy Magistratu.

W b. zaborze pruskim istnieją 3 publiczne zakłady ubezpieczeń:

1) „Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe" z siedzibą w Poznaniu, które pracuje w działach ubezpieczeń od ognia i od odpowiedzialności prawnej;

2) „Krajowe Ubezpieczenie na życie" z siedzibą w Poznaniu i

3) „Pomorskie Stowarzyszenie Ubezpieczeń od ognia" z siedzibą w Toruniu.

Zaznaczyć należy, że przymus ubezpieczenia nie rozciąga się na b. zabór pruski i działalność tych zakładów opiera się na umowach dobrowolnych.

Przechodząc do szczegółowego zobrazowania wyników działalności polskich zakładów ubezpieczeń w latach 1919, 1920 i 1921 zaznaczyć wypada, iż w załączonych tablicach ujęte zostały tylko zakłady, które sporządziły całkowite zamknięcia rachunkowe dla każdego z tych trzech lat.

Niektóre bowiem zakłady z liczby tych, które rozpoczęły działalność w drugiej połowie roku 1919, względnie 1920, nie zestawiły zamknięć rachunkowych odrębnie za miesiące, poprzedzające nowy rok sprawozdawczy i włączyły cyfry dotyczące operacji za ten czasokres do sprawozdań za lata następne.

Z tego powodu w tablicach (załączniki) brakuje niektórych zakładów, wyszczególnionych w podanych we wstępie tablicach.

Pozatem nie zostały włączone do zestawień publiczne zakłady ubezpieczeń, działające w b. zaborze pruskim, ponieważ nie podlegały one jeszcze w latach 1919, 1920 i 1921 nadzorowi Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń i dla tego nie przedłożyły sprawozdań za odnośne lata.

Duże trudności przy ułożeniu zebranego materjału rachunkowego nastręczała okoliczność, że sprawozdania roczne zakładów ubezpieczeń są sporządzane według wzorów i zasad, ustalonych przez trzy odrębne ustawodawstwa (w zależności od siedziby zakładu).

W wielu wypadkach zachodziła przeto konieczność innego ugrupowania sprawozdawczych pozycji rachunkowych, co, naturalnie, musiało wpłynąć na powstanie znacznych różnic, pomiędzy układem pozycji rachunkowych w załączonych tablicach, a układem ich w oryginalnych sprawozdaniach.

Zaznaczyć również należy, ze zebranie wszystkich danych statystycznych przedstawiało znaczne trudności.

Niektóre bowiem zakłady ubezpieczeń ociągały się z ich nadesłaniem, niektóre znów przedłożyły dane niezupełne, które w trakcie zestawiania trzeba było wyjaśniać i uzupełniać.

W działach ubezpieczeń od wypadków, od odpowiedzialności prawnej i transportów, nie udało się zebrać danych, które w przybliżeniu nawet mogłyby dać obraz ruchu w tych dziedzinach.

Należy w końcu zwrócić uwagę na okoliczność najważniejszą.

W ciągu trzech lat sprawozdawczych kurs marki polskiej systematycznie spadał, wobec czego cyfry figurujące w dacie zamknięcia niniejszego wydania, przedstawiają inną siłę nabywczą marki polskiej niż ta, którą posiadały w chwili poszczególnych zamknięć rachunkowych.

Mając ten fakt na uwadze, możemy odpowiednio zaobserwować należytą zdolność rozwoju asekuracji polskiej, która w rezultacie, jak wiele innych dziedzin polskiego życia gospodarczego, ponosić musi skutki ogólnego spadku waluty (kurczenie się zasobów pieniężnych) i szukać odpowiedniej lokaty w wartościach rzeczowych.

Ujmując rzecz z tego punktu widzenia nabierzemy należytego poglądu na stan ubezpieczeń w Polsce.

Rok 1919.

Zestawienia za rok 1919 obejmują 18 prywatnych zakładów ubezpieczeń (5 akcyjnych i 13 wzajemnych, oraz jeden zakład publiczny. Załączone tablice uwidoczniają stan majątkowy zakładów (tabl. 1 i 2); rachunki wpływów i wydatków w poszczególnych działach ubezpieczeń (tabl. 3—9); ogólny rachunek strat i zysków (tabl. 10 i 11); podział zysków (tabl. 12), oraz główniejsze dane statystyczne, dotyczące stanu i ruchu ubezpieczeń (tabl. 13—17).

Zbiór składek w roku 1919.

Ogólny zbiór składek z akwizycji własnej wyniósł w roku 1919 mk. 80.992.000 (w tej liczbie zakłady akcyjne zebrały mk. 23.468.000, wzajemne mk. 37.033.000 i Ub. Wz. Budowli od ognia mk. 20.491.000).

Następująca tablica daje szczegółowe zestawienie zbioru składek według działów ubezpieczeń, z uwzględnieniem także składek za ubezpieczenia przyjęte i oddane do reasekuracji.

	Zbiór składek w działach ubezpieczeń za r. 1919. (w 1000 marek)								Razem
	życiowym	wypadkowym	ogniowym	kradzieżowym	szyb	od gradobicia	przeciwko wągrzycy świń	reasekuracyjn *)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A. Zakłady akcyjne.	(1 zakł.)	(1 zakł.)	(3 zakł.)	(2 zakł.)	—	—	—	(1 zakł.)	—
a) składki z akwizycji własnej . .	4.193	69	18.469	737	—	—	—	—	23.468
b) „ z przyjętych do reasekur.	178	—	20.295	24	—	—	—	2.039	22.536
razem . .	4.371	69	38.764	761	—	—	—	2.039	46.004
od tego składki reasekuracyjne .	384	40	17.478	543	—	—	—	530	18.975
pozostaje na udział własny . . .	3.987	29	21.286	218	—	—	—	1.509	27.029
B. Zakłady wzajemne.	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(7 zakł.)	(1 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	—	—
a) składki z akwizycji własnej . .	6.077	1.596	24.547	268	**)	4.394	151	—	37.033
b) „ z przyjętych do reasekur.	514	—	7.165	—	—	1.622	—	—	9.301
razem . .	6.591	1.596	31.712	268		6.016	151	—	46.334
od tego składki reasekuracyjne .	687	19	14.164	186	—	3.060	—	—	18.116
pozostaje na udział własny . . .	5.904	1.577	17.548	82	—	2.956	151		28.218
A. i B. Razem . .	(3 zakł.)	(3 zakł.)	(10 zakł.)	(3 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(1 zakł.)	—
a) składki z akwizycji własnej . .	10.270	1.665	43.016	1.005	**)	4.394	151		60.501
b) „ z przyjętych do reasekur.	692		27.460	24		1.622	—	2.039	31.837
razem . .	10.962	1.665	70.476	1.029	—	6.016	151	2.039	92.338
od tego składki reasekuracyjne . .	1.071	59	31.642	729	—	3.060	—	530	38.091
pozostaje na udział własny . . .	9.891	1.606	38.834	300	—	2.956	151	1.509	55.247
C. Ub. Wz. Budowli od ognia.	—	—	(1 zakł.)	—					—
a) składki z akwizycji własnej . .	—	—	20.491	—	—	—	—	—	20.491
b) „ z przyjętych do reasekur.				—	—	—	—		—
razem . .	—	—	20.491	—	—	—	—	—	20.491
od tego składki reasekuracyjne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostaje na udział własny . . .	—	—	20.491	—	—	—	—	—	20.491
A. B. C. Razem . .	(3 zakł.)	(3 zakł.)	(11 zakł.)	(3 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(1 zakł.)	—
a) składki z akwizycji własnej . .	10.270	1.665	63.507	1.005	**)	4.394	151	—	80.992
b) „ z przyjętych do reasekur.	692	—	27.460	24		1.622	—	2.039	31.837
razem . .	10.962	1.665	90.967	1.029	—	6.016	151	2.039	112.829
od tego składki reasekuracyjne . .	1.071	59	31.642	729	—	3.060	—	530	37.091
pozostaje na udział własny . . .	9.891	1.606	59.325	300	—	2.956	151	1.509	75.738

UWAGI: *) dotyczy zakładów reasekuracyjnych; **) brak ściślejszego zestawienia;

Ubezpieczenia na życie.

W dziale ubezpieczeń na życie pracowały 3 zakłady*) (1 akcyjny i 2 wzajemne).

Zbiór składek osiągnięty w 1919 r., oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej a)	Składki z przyjętych do reasekuracji b)	Razem a) i b)	Składki reasekuracyjne
№	Nazwa	Miejscowość	(w 1000 marek)			
1			2	3	4	5
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Przezorność"	Warszawa	4.193	178	4.371	384
		1 zakl. akc.	**4.193**	**178**	**4.371**	**384**
	B. Zakłady wzajemne.					
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	4.255	109	4.364	194
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1.822	405	2.227	493
		2 zakł. wzajem. . . .	**6.077**	**514**	**6.591**	**687**
		1 „ akc.	**4.193**	**178**	**4.371**	**384**
		3 „ razem . . .	**10.270**	**692**	**10.962**	**1.071**

Stan ubezpieczeń przy końcu roku 1919 podaje następująca tablica:

Rodzaj ubezpieczeń	Liczba polis			Suma ubezpieczenia		
	w zakładach		Razem	w zakładach		Razem
	akcyjnych	wzajemnych		akcyjnych	wzajemnych	
				(w 1000 marek)		
1	2	3	4	5	6	7
Ubezpieczenia kapitałów:						
na wypadek śmierci	8.681	42.014	50.695	77.922	144.193	222.115
na dożycie	2.149	2.205	4.354	12.578	6.259	18.837
Ubezpieczenia rent **)	25	220	245	23	151	174
Ubezp. ludowe (bez badania lekarskiego)	—	5.857	5.857	—	2.467	2.467
Razem . . .	**10.855**	**50.296**	**61.151**	**90.523**	**153.070**	**243.593**

UWAGI:

*) nie licząc zakładów, które rozpoczęły działalność w drugiej połowie 1919 r. (patrz odnośny ustęp „Wstępu"), uwaga ta dotyczy wszystkich działów ubezpieczeń; **) renty roczne

W powyższem zestawieniu mieszczą się zarówno ubezpieczenia z akwizycji własnej, jak też ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji. Potrącając sumy oddane do reasekuracji otrzymamy następujące sumy ubezpieczeń na udział własny przy końcu roku 1919:

	Ubezpieczenia kapitałów		Ubezpieczenia rent *)	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)
	na wypadek śmierci	na dożycie		
1	2	3	4	5
	(w 1000 marek)			
Zakłady akcyjne	66 427	12.578	23	—
Zakłady wzajemne	120.557	6.259	151	2.128
Razem	**186.984**	**18.837**	**174**	**2.128**

Ruch ubezpieczeń w roku 1919 przedstawia się następująco:

	Ubezpieczenia kapitałów		Ubezpieczenia rent *)	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)
	na wypadek śmierci	na dożycie		
1	2	3	4	5
	(w 1000 marek)			
Przybyło w r. 1919.				
Nowo zawarte ubezpieczenia	82.321	2 897	36	716
Wznowione ubezpieczenia	1.276	316	1	8
Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji . . .	9.673	—	—	—
Zmiany w ubezpieczeniach bieżących	—	106	—	—
Razem . . .	**93.270**	**3.319**	**37**	**724**
Ubyło w r. 1919.				
Wskutek śmierci	2.533	115	13	20
„ upłynięcia terminu	1.930	885	—	—
„ wykupu	844	52	—	13
„ zaniechania, zerwania umowy . . .	3.160	698	—	298
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji . .	1.084	—	—	—
Zmiany w ubezpieczeniach bieżących . . .	1.825	275	—	19
Razem . . .	**11 376**	**2.025**	**13**	**350**
Zwiększenie w r. 1919.	**81 894**	**1.294**	**24**	**374**

UWAGI: *) renty roczne.

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale życiowym podaje tablica 3.

Ubezpieczenia od wypadków.

W dziale ubezpieczeń od wypadków pracowały 3 zakłady prywatne: (1 akcyjny i 2 wzajemne).

Poniższa tablica wykazuje zbiór składek osiągnięty w roku 1919 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Przezorność"	Warszawa	69	29	40	57.7
		1 zakł. akc.	**69**	**29**	**40**	**57.7**
	B. Zakłady wzajemne.					
2	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	Warszawa	403	403	—	0
3	„Zjednoczenie"	„	1.193	1 174	19	1.5
		2 zakł. wzajem.	**1.596**	**1.577**	**19**	**1.5**
		1 „ akc.	**69**	**29**	**40**	**57.7**
		3 „ razem	**1.665**	**1.606**	**59**	**3.5**

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale ubezpieczeń od wypadków podaje tablica 4.

Ubezpieczenia od ognia.

W dziale ubezpieczeń od ognia pracowało 10 zakładów prywatnych (3 akcyjne i 7 wzajemnych), jeden publiczny i Wydział Ubezpieczeniowy Magistratu m. st. Warszawy.

Zbiór składek osiągnięty w roku 1919 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Polonia"	Warszawa	5.461	1.386	4.075	74.6
2	Warsz. Tow. Ub.	„	32.816	19.680	13.136	40.0
3	Poznański Bank Ub.	Poznań	487	220	267	54.8
		3 zakł. akc.	**38.764**	**21.286**	**17.478**	**45.1**
	B. Zakłady wzajemne.					
4	„Farmakon"	Warszawa	53	27	26	48.2
5	„Snop"	„	4.525	2.419	2.106	46.5
6	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	654	219	435	66.4
7	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	179	103	76	42.6
8	Tow. Wz. Ub.	Kraków	23.090	13.050	10.040	43.5
9	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	981	523	458	46.7
10	„Dnister"	Lwów	2.231	1.208	1.023	45.9
		7 zakł. wzajem.	**31.713**	**17.549**	**14.164**	**44.7**
		3 „ akc.	**38.764**	**21.286**	**17.478**	**45.1**
		10 „ razem	**70.477**	**38.835**	**31.642**	**44.9**
11	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	20.491	20.491	—	—
		Razem	**90.968**	**59.326**	**31.642**	**38.8**

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1919 do składek za tenże rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach:

№	Zakłady ubezpieczeń Nazwa	Miejscowość	Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie rezerwy składek przy końcu roku w porównaniu ze stanem na początku roku	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone łącznie ze szkodami pozostałemi do uregulowania	Rezerwa na szkody nie uregulowane z lat poprzednich	Szkody przypadające na rok sprawozdawczy (5—6)	Stosunek procentowy szkód (7) do składek (4) %
	1		2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Polonia"	Warszawa	1.386	359	1.027	311	3	308	30.0
2	Warsz. Tow. Ub.	„	19.680	102	19.578	16.124	4.303	11.821	60.4
3	Poznański Bank Ub.	Poznań	220	158	62	13	—	13	20.7
		3 zakł. akc.	**21.286**	**619**	**20.667**	**16.448**	**4.306**	**12.142**	**58.8**
	B. Zakłady wzajeme.								
4	„Farmakon"	Warszawa	27	—	27	—	—	—	—
5	„Snop"	„	2.419	263	2.156	973	67	906	42.1
6	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	219	15	204	38	„	38	18.6
7	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	103	26	129	4	„	4	2.2
8	Tow. Wz. Ub.	Kraków	13.050	3.197	9.853	8.069	3.937	4.132	41.9
9	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	523	67	456	133	32	101	22.0
10	„Dnister"	Lwów	1.208	148	1.060	551	514	37	3 4
		7 zakł. wzajem.	**17.549**	**3.664**	**13.885**	**9.768**	**4.550**	**5.218**	**37.6**
		3 „ akc.	**21.286**	**619**	**20.667**	**16.448**	**4 306**	**12.142**	**58.8**
		10 „ razem	**38.835**	**4 283**	**34.552**	**26.216**	**8.856**	**17.360**	**50.2**
11	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	20 491	—	20.491	22 250	13.600	8.650	42.2
		Razem	**59.326**	**4.283**	**55.043**	**48.466**	**22.456**	**26.010**	**47.3**

Stan ubezpieczeń z akwizycji własnej przy końcu roku 1919 przedstawia się następująco:

	W zakładach akcyjnych	W zakładach wzajemnych	Razem	Ub. Wz. Budowli od ognia	Razem
1	2	3	4	5	6
Liczba polis	27.150	619 801	646.951	1.010.206	1.657.157
Suma ubezpieczenia w 1000 marek	3.895.151	4.575.389	8.470.540	3 631.813	12.102.353

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale ogniowym podaje tablica 5.

Ubezpieczenia od kradzieży.

W dziale ubezpieczeń od kradzieży pracowały 3 zakłady prywatne (2 akcyjne i 1 wzajemny).

Zbiór składek osiągnięty w roku 1919 przez poszczególne zakłady, oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

№	Zakłady ubezpieczeń — Nazwa	Miejscowość	Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	%
	1		2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	Warsz. Tow. Ub.	Warszawa . . .	679	160	519	80.1
2	Poznański Bank Ub.	Poznań	82	58	24	29.2
		2 zakł. akc. . . .	**761**	**218**	**543**	**71.4**
	B. Zakłady wzajemne.					
3	Tow. Wz. Ub.	Kraków	268	82	186	69.1
		1 zakł. wzajem. . .	**268**	**82**	**186**	**69.1**
		2 „ akc. . . .	**761**	**218**	**543**	**71.4**
		3 „ razem . . .	**1.029**	**300**	**729**	**70.8**

Poniższe zestawienie **wykazuje** stosunek szkód przypadających na rok 1919 do składek za tenże rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach:

№	Zakłady ubezpieczeń — Nazwa	Miejscowość	Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie rezerwy składek przy końcu roku w porównaniu ze stanem na początku roku	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone łącznie ze szkodami pozostałemi do uregulowania	Rezerwa na szkody nieuregulowane z lat poprzednich	Szkody przypadające na rok sprawozdawczy (5—6)	Stosunek procentowy szkód (7) do składek (4) %
	1		1	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	Warsz. Tow. Ub.	Warszawa . . .	160	96	64	23		23	35.2
2	Poznańki Bank Ub.	Poznań	58	53	5	¹) •		•	6.2
		2 zakł. akc . .	**218**	**149**	**69**	**23**	—	**23**	**33.1**
	B. Zakłady wzajemne.								
3	Tow. Wz. Ub.	Kraków	82	7	75	191	89	102	135.7
		1 zakł. wzajem.	**82**	**7**	**75**	**191**	**89**	**102**	**135.7**
		2 „ akc. . .	**218**	**149**	**69**	**23**		**23**	**33.1**
		3 „ razem	**300**	**156**	**144**	**214**	**89**	**125**	**86.8**

¹) Przy zaokrąglaniu liczb w tablicach do całkowitych tysięcy stosowano zasadę oznaczania sumy poniżej 500 mk. kropką.

Stan ubezpieczeń z akwizycji własnej przy końcu roku 1919 przedstawia się następująco:

	Liczba polis			Suma ubezpieczenia		
	w zakładach		Razem	w zakładach		Razem
	akcyjnych	wzajemnych		akcyjnych	wzajemnych	
1	2	3	4	5	6	7
				(w 1000 marek)		
Stan ubezpieczeń przy końcu r. 1919	1.273	3.426	4.699	118.431	104.194	222.625
Zwiększenie w r. 1919 (w porównaniu ze stanem przy końcu r. 1918) .	1.273	192	1.465	118.431	2.214	120.645

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale kradzieżowym podaje tablica 6.

Inne działy ubezpieczeń.

W dziale ubezpieczeń szyb pracował 1 zakład wzajemny (Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb).

W dziale ubezpieczeń od gradobicia pracowały 2 zakłady wzajemne („Ceres" i Tow. Wz. Ub. w Krakowie).

Zbiór składek w dziale gradowym w roku 1919 wyniósł mk. 6.016.000 z tego oddano do reasekuracji mk. 3.060.000.

W dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń mamy 1 zakład wzajemny (Tow. Wz. Ub. przeciw wągrzycy świń we Lwowie).

Zbiór składek wyniósł w roku 1919 mk. 151.000; do reasekuracji nic nie było odane.

Przegląd finansowych wyników operacji w powyższych działach ubezpieczeń podają tablice 7 i 8.

Dział pośredni zakładów reasekuracyjnych.

Oprócz powyżej wyszczególnionych zakładów ubezpieczeń, z których niektóre prowadziły również działy ubezpieczeń wyłącznie pośrednich, w roku 1919 działał jeden zakład reasekuracyjny („Patria").

Zakład ten w roku 1919 uprawiał tylko reasekurację.

Zbiór składek z interesu pośredniego wyniósł mk. 2.039.000, retrocedowane składki wyniosły mk. 530.000, t. j. 26%.

Przegląd finansowych wyników w tym dziale podaje tablica 9.

12

Rok 1920.

Zestawienia za rok 1920 obejmują 26 prywatnych zakładów ubezpieczeń (13 akcyjnych i 13 wzajemnych) oraz jeden zakład publiczny. Załączone tablice uwidoczniają stan majątkowy zakładów (tabl. 18—21); rachunki wpływów i wydatków w poszczególnych działach ubezpieczeń (tabl. 22—33); ogólny rachunek strat i zysków (tabl. 34—37); podział zysków (tabl. 38 i 39) oraz główniejsze dane statystyczne, dotyczące stanu i ruchu ubezpieczeń (tabl. 40—48).

Zbiór składek w roku 1920.

Ogólny zbiór składek z akwizycji własnej wyniósł w roku 1920 mk. 418.216.000 (w tej liczbie zakłady akcyjne zebrały mk. 239.833.000, wzajemne mk. 129.461.000 i Ub. Wz. Budowli od ognia mk. 48.922.000) t. j. 5,15 razy więcej niż w roku 1919.

Poniższa tablica daje szczegółowe zestawienie zbioru składek według działów ubezpieczeń z uwzględnieniem składek za ubezpieczenia przyjęte i oddane do reasekuracji.

1	Zbiór składek w działach ubezpieczeń za rok 1920 (w 1000 marek)											
	życiowym	wypadkowym i odpowiedzial. prawnej	ogniowym	kradzieżowym	transportowym	szyb	„chômage"	od gradobicia	koni i przeciw wągrzycy świń	od szkód wodociągowych	reasekuracyjnym *)	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Zakłady akcyjne.	(4 zakł.)	(7 zakł.)	(7 zakł.)	(4 zakł.)	(4 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	—	(1 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	—
a) składki z akwizycji własnej	23.078	19.472	150.444	11.365	31.991	2.710	384	—	[4] 242	147	—	239.833
b) „ z przyjętych do reasekuracji	9.294	398	57.502	441	9.510	—	—	—	—	—	22.235	79.380
razem	**32.372**	**19.870**	**207.946**	**11.806**	**41.501**	**2.710**	**384**	—	**242**	**147**	**22.235**	**319.213**
od tego składki reasekuracyjne	15.576	2.846	158.166	9.463	32.815	620	322	—	205	—	12.730	212.143
pozostaje na udział własny	**16.796**	**17.024**	**49.780**	**2.343**	**8.686**	**2.090**	**62**		**37**	**147**	**9.505**	**107.070**
B. Zakłady wzajemne.	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(8 zakł.)	(1 zakł.)	—	(1 zakł.)	—	(2 zakł.)	[5] (1 zak.)	—	—	—
a) składki z akwizycji własnej	22.636	[1] 6.072	85.450	1.310	—	[3]	—	13.554	439	—	—	129.461
b) „ z przyjętych do reasekuracji	1.751	59	62.921	—	—	—	—	3.546	—	—	—	68.277
razem	**24.387**	**6.131**	**148.371**	**1.310**	—	—	—	**17.100**	**439**	—	—	**197.738**
od tego składki reasekuracyjne	4.146	[2] 1.363	62.647	1.015	—	—	—	7.318	—	—	—	76.489
pozostaje na udział własny	**20.241**	[2] **4.768**	**85.724**	**295**	—		—	**9.782**	**439**	—	—	**121.249**
A. i B. Razem	(6 zakł.)	(9 zakł.)	(15 zakł.)	(5 zakł.)	(4 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	—
a) składki z akwizycji własnej	45.714	25.544	235.894	12.675	31.991	2.710	384	13.554	681	147	—	369.294
b) „ z przyjętych do reasekuracji	11.045	457	100.423	441	9.510	—	—	3.546	—	—	22.235	147.657
razem	**56.759**	**26.001**	**336.317**	**13.116**	**41.501**	**2.710**	**384**	**17.100**	**681**	**147**	**22.235**	**516.951**
od tego składki reasekuracyjne	19.722	3.609	200.813	10.478	32.815	620	322	7.318	205	—	12.730	288.632
pozostaje na udział własny	**37.037**	**22.392**	**135.504**	**2.638**	**8.686**	**2.090**	**62**	**9.782**	**476**	**147**	**9.505**	**228.319**
C. Ub. Wz. Budowli od ognia.	—	—	(1 zakł.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) składki z akwizycji własnej	—	—	48.922	—	—	—	—	—	—	—	—	48.922
b) „ z przyjętych do reasekuracji	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
razem	—	—	**48.922**	—	—	—	—	—	—	—	—	**48.922**
od tego składki reasekuracyjne	—	—	109	—	—	—	—	—	—	—	—	109
pozostaje na udział własny	—	—	**48.813**	—	—	—	—	—	—	—	—	**48.813**
A. B. C. Razem	(6 zakł.)	(9 zakł.)	(16 zakł.)	(5 zakł.)	(4 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	—
a) składki z akwizycji własnej	45.714	25.544	284.816	12.675	31.991	2.710	384	13.554	681	147	—	418.216
b) „ z przyjętych do reasekuracji	11.045	457	100.423	441	9.510	—	—	3.546	—	—	22.235	147.657
razem	**56.759**	**26.001**	**385.239**	**13.116**	**41.501**	**2.710**	**384**	**17.100**	**681**	**147**	**22.235**	**565.873**
od tego składki reasekuracyjne	19.722	3.609	200.922	10.478	32.815	620	322	7.318	205	—	12.730	288.741
pozostaje na udział własny	**37.037**	**22.392**	**184.317**	**2.638**	**8.686**	**2.090**	**62**	**9.782**	**476**	**147**	**9.505**	**277.132**

UWAGI: *) dotyczy zakładów reasekuracyjnych. [1]) w tej liczbie składki ubezp. „auto-casco" mk. 412.000; w tej liczbie składki w dziale ubezp. „auto-casco" mk. 178.000, [2]) w tej liczbie składki w dziale ubezp. „auto-casco" mk. 234.000; [3]) brak należycie zebranego materjału; [4]) dotyczy wyłącznie działu ubezp. koni, [5]) dotyczy wyłącznie działu ubezp. przeciw wągrzycy świń.

Ubezpieczenia na życie.

W dziale ubezpieczeń na życie pracowało 6 zakładów prywatnych (4 akcyjne i 2 wzajemne).

Zbiór składek osiągnięty w roku 1920 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji podaje następująca tablica:

№	Nazwa	Miejscowość	Składki z akwizycji własnej a)	Składki z przyjętych do reasekuracji b)	Razem a) i b)	Składki reasekuracyjne
			(w 1000 marek)			
1			2	3	4	5
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Piast"	Warszawa	738	1	739	395
2	„Przezorność"	„	8.546	1.047	9.593	1.466
3	„Przyszłość"	„	10.303	7.498	17.801	12.474
4	„Vita"	„	3.491	748	4.239	1.241
		4 zakł. akc.	**23.078**	**9.294**	**32.372**	**15.576**
	B. Zakłady wzajemne.					
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	10.292	374	10.666	1.144
6	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	12.344	1.377	13.721	3.002
		2 zakł. wzajem.	**22.636**	**1.751**	**24.387**	**4.146**
		4 „ akc.	**23.078**	**9.294**	**32.372**	**15.576**
		6 „ razem	**45.714**	**11.045**	**56.759**	**19.722**

Stan ubezpieczeń przy końcu roku 1920 podaje następująca tablica:

Rodzaj ubezpieczeń	Liczba polis w zakładach akcyjnych	Liczba polis w zakładach wzajemnych	Liczba polis Razem	Suma ubezpieczenia w zakładach akcyjnych	Suma ubezpieczenia w zakładach wzajemnych	Suma ubezpieczenia Razem
				(w 1000 marek)		
1	2	3	4	5	6	7
Ubezpieczenia kapitałów:						
na wypadek śmierci	18.782	46.770	65.552	312.046	348.457	660.503
na dożycie	14.635	2.199	16.834	31.288	8 942	40.230
Ubezpieczenia rent *)	23	219	242	21	190	211
Ubezp. ludowe (bez badania lekarskiego)	20.992	13.128	34.120	61.279	49.105	110.384
Razem	**54.432**	**62.316**	**116.748**	**404.634**	**406.694**	**811.328**

*) renty roczne.

Zestawienie powyższe obejmuje zarówno ubezpieczenia z akwizycji własnej jak i ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji. Potrącając sumy oddane do reasekuracji otrzymamy następujące sumy ubezpieczeń na udział własny przy końcu roku 1920:

	Ubezpieczenia kapitałów		Ubezpieczenia rent *)	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)
	na wypadek śmierci	na dożycie		
1	2	3	4	5
	(w 1000 marek)			
Zakłady akcyjne	200.416	20.759	21	18.198
Zakłady wzajemne	236.216	8.942	181	48.762
Razem	**436.632**	**29.701**	**202**	**66 960**

Ruch ubezpieczeń przedstawia się następująco:

	Ubezpieczenia kapitałów		Ubezpieczenia rent *)	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego
	na wypadek śmierci	na dożycie		
1	2	3	4	5
	(w 1000 marek)			
Przybyło w r. 1920.				
Nowo zawarte ubezpieczenia	376 044	14.773	70	107.851
Wznowione ubezpieczenia	5.918	227	—	128
Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji . . .	77.971	9.194	—	315
Zmiany w ubezpieczeniach bieżących	1.412	—	1	3
Razem . . .	**461.345**	**24.194**	**71**	**108.297**
Ubyło w r. 1920.				
Wskutek śmierci	3.567	108	12	20
„ upłynięcia terminu	2.068	910	1	1
„ wykupu	905	71	—	18
„ zaniechania, zerwania umowy . . .	7.875	840	20	325
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji . .	2 769	—	—	—
Zmiany w ubezpieczeniach bieżących	5.772	870	—	15
Razem . . .	**22 956**	**2.799**	**33**	**379**
Zwiększenie w r. 1920.	**438.389**	**21 395**	**38**	**107.918**

UWAGI: *) renty roczne.

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale życiowym podaje tablica 22.

Ubezpieczenia od wypadków.

Dział ubezpieczeń od wypadków prowadziło w roku 1920 9 zakwładów prywatnych: (7 akcyjnych i 2 wzajemne).

Poniższa tablica wykazuje zbiór składek osiągnięty w roku 1920 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Patria“	Warszawa	641	173	468	73.0
2	„Piast“	„	58	12	46	79.4
3	„Port“	„	746	89	657	88.1
4	„Przezorność“	„	253	106	147	58.3
5	„Vita“	„	4.850	4.329	521	10.7
6	„Zjednoczenie“	„	12.877	12.715	162	1.3
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	445	200	245	55.0
		7 zakł. akc.	**19.870**	**17.624**	**2.246**	**11.3**
	B. Zakłady wzajemne.					
8	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	Warszawa	2.652	2.652	—	0
9	„Vesta“ Bank Wz. Ub.	Poznań	3.479	2.116	1.363	39.2
		2 zakł. wzajem.	**6.131**	**4.768**	**1.363**	**22.2**
		7 „ akc.	**19.870**	**17.624**	**2.246**	**11.3**
		9 „ razem	**26.001**	**22.392**	**3.609**	**13.9**

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale ubezpieczeń od wypadków podaje tablica 23.

Ubezpieczenia od ognia.

Dział ubezpieczeń od ognia prowadziło w roku 1920 15 zakładów prywatnych (7 akcyjnych i 8 wzajemnych), jeden publiczny i Wydział Ubezpieczeniowy Magistratu m. st. Warszawy.

Zbiór składek i zakres reasekuracji w roku 1920 w dziale ogniowym przedstawia się następująco:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Omnium“	Warszawa	11.816	4.021	7.795	66.0
2	„Piast“	„	14.904	2.698	12.206	81.9
3	„Polonia“	„	41.347	5.704	35.643	86.2
4	„Port“	„	14.445	1.492	12.953	89.7
5	Warsz. Tow. Ub.	„	91.066	28.261	62.805	69.0
6	„Pax“	„	4.487	497	3.990	88.9
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	9.881	7.107	2.774	28.1
		7 zakł. akc.	**187.946**	**49.780**	**138.166**	**73.5**

№	Zakłady ubezpieczeń — Nazwa	Miejscowość	Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	%
	1		2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	B. Zakłady wzajemne.					
8	„Farmakon"	Warszawa	141	48	93	65.7
9	„Snop"	„	15.046	6.088	8.958	59.5
10	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	6.051	2.494	3.557	58.8
11	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	893	68	825	92.4
12	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	5.650	3.385	2.265	46.9
13	Tow. Wz. Ub.	Kraków	114.184	70.229	43.955	38.5
14	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	2.503	1.523	980	39.1
15	„Dnister"	Lwów	3.903	1 889	2.014	51.6
		8 zakł. wzajem.	148.371	85 724	62.647	42 2
		7 „ akc.	187.946	49.780	138.166	73.5
		15 „ razem	336.317	135.504	200.813	59.7
16	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	48.922	48.813	109	0.2
		Razem	385.239	184 317	200.922	52.2

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1920 do składek za tenże rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach:

№	Zakłady ubezpieczeń — Nazwa	Miejscowość	Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie rezerwy składek przy końcu roku w porównaniu ze stanem na początku roku	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone łącznie ze szkodami pozostałemi do uregulowania	Rezerwa na szkody nieuregulowane z lat poprzednich	Szkody przypadające na rok sprawozdawczy (5—6)	Stosunek szkód (7) do składek (4) %
	1		2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Omnium"	Warszawa	4.021	2.221	1.800	329	—	329	18.3
2	„Piast"	„	2.698	1.044	1.654	623	—	623	37.6
3	„Polonia"	„	5.704	3 494	2.210	1.566	78	1.488	67.4
4	„Port"	„	1.492	777	715	139	—	139	19 5
5	Warsz. Tow. Ub.	„	28.261	8.499	19.762	16.695	6.143	10.552	53.4
6	„Pax"	Łódź	497	249	248	33	—	33	13.6
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	7.107	2.543	4.564	585	4	581	12.7
		7 zakł. akc.	49.780	18.827	30.953	19.970	6.225	13.745	44.4
	B. Zakłady wzajeme.								
8	„Farmakon"	Warszawa	48	—	48	1	—	1	2.5
9	„Snop"	„	6.088	958	5.130	1.961	124	1.837	35.8
10	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	2.494	768	1.726	760	24	736	42.7
11	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	68	49	19	7	—	7	35.9
12	„Vesta" Tow. Wzaj. Ub.	Poznań	3.385	864	2.521	46	—	46	1.8
13	Tow. Wz. Ub.	Kraków	70.229	14.631	55.598	34.984	3.642	31.342	56.4
14	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	1.523	402	1.121	426	30	396	35.3
15	„Dnister"	Lwów	1.889	545	1.344	638	387	251	18.7
		8 zakł. wzajem.	85.724	18.217	67.507	38.823	4.207	34.616	51.3
		7 „ akc.	49.780	18.827	30.953	19.970	6 225	13.745	44.4
		15 „ razem	135.504	37.044	98.460	58.793	10.432	48.361	49.1
16	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	48.813	—	48.813	33.846	13.999	19 847	40.6
		Razem	184.317	37.044	147.273	92.639	24.431	68.208	46.3

Stan ubezpieczeń z akwizycji własnej przy końcu roku 1920 był następujący:

	W zakładach		Razem	Ub. Wz. Budowli od ognia	Razem
	akcyjnych	wzajemnych			
1	2	3	4	5	6
Liczba polis	*) 78.763	453.829	532.592	1.100.000	1.632.592
Suma ubezpieczenia (w 1000 marek) . . .	*) 30.303.551	17.001.477	47.305.028	5.476.605	52.781.633

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale ogniowym podaje tablica 24.

Ubezpieczenia od kradzieży.

W dziale ubezpieczeń od kradzieży mamy 5 zakładów prywatnych (4 akcyjne i 1 wzajemny).

Zbiór składek osiągnięty w roku 1920 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

Zakłady ubezpieczeń №	Nazwa	Miejscowość	Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Piast"	Warszawa . . .	1.939	386	1.553	80.1
2	„Port"	„	3.835	361	3 474	90.6
3	Warsz. Tow. Ub.	„	5.067	1.004	4.063	80.2
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	965	592	373	38.6
		4 zakł. akc.	**11.806**	**2.343**	**9.463**	**80.2**
	B. Zakłady wzajemne.					
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1 310	295	1.015	77.4
		1 zakł. wzajem. .	**1.310**	**295**	**1.015**	**77.4**
		4 „ akc.	**11.806**	**2.343**	**9.463**	**80.2**
		5 „ razem . .	**13.116**	**2.638**	**10.478**	**79.9**

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1920 do składek za ten że rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach.

UWAGA: *) Sumy te nie obejmują całości ze względu na brak danych dla niektórych zakładów.

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Zakłady ubezpieczeń: Miejscowość	Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie [illegible] wy składek [illegible] na początku [illegible]	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone [illegible] pozostałemi do [illegible]	Rezerwa na szkody nieuregulowane z lat poprzednich	[illegible] (5—6)	Stosunek [illegible] szkód (7) do składek(4)
1			2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Piast"	Warszawa . . .	386	146	240	92	—	92	38.3
2	„Port"	„	361	141	520	116	-	116	52.6
3	Warsz. Tow. Ub.	„	1.004	406	598	384	10	374	62.6
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	592	222	370	103	—	103	27.6
		4 zakł. akc . .	**2.343**	**915**	**1.428**	**695**	**10**	**685**	**47.9**
	B. Zakłady wzajemne.								
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	295	85	210	178	87	91	43.1
		1 zakł. wzajem.	**295**	**85**	**210**	**178**	**87**	**91**	**43.1**
		4 „ akc. . .	**2.343**	**915**	**1.428**	**695**	**10**	**685**	**47.9**
		5 „ razem .	**2.638**	**1.000**	**1.638**	**873**	**97**	**776**	**47.3**

Stan ubezpieczeń z akwizycji własnej przy końcu roku 1920 był następujący:

	Liczba polis: w zakładach akcyjnych	Liczba polis: w zakładach wzajemnych	Liczba polis: Razem	Suma ubezpieczenia: w zakładach akcyjnych	Suma ubezpieczenia: w zakładach wzajemnych	Suma ubezpieczenia: Razem
1	2	3	4	5	6	7
				(w 1000 marek)		
Stan ubezpieczeń przy końcu r. 1920 . . .	*) 4.602	3.204	7.806	*) 1.127.598	227.625	1.355.223
Zestawienie w r. 1920 w porównaniu ze stanem przy końcu 1919 r.	*) 3.329	— 2:2	+ 3.107	*) 1.009.167	123.431	1.132.598

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale kradzieżowym podaje tablica 25.

UWAGA: *) Sumy te nie obejmują całości ze względu na brak danych dla niektórych zakładów.

Ubezpieczenia transportów.

W dziale ubezpieczeń transportów mamy 4 zakłady akcyjne.

Poniższa tablica wykazuje zbiór składek osiągnięty w roku 1920 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Piast"	Warszawa	4.447	1 394	3.053	68.6
2	„Polonia"	„	10.871	2.325	8.546	78.6
3	„Port"	„	17.485	2 432	15.053	86.1
4	Warsz. Tow. Ub.	„	8.698	2.535	6.163	70.9
		4 zakł. akc.	**41.501**	**8.686**	**32.815**	**79.1**

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1920 do składek za ten że rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach.

Zakłady ubezpieczeń			Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie rezerwy składek przy końcu roku w porównaniu ze stanem na początku roku	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone łącznie ze szkodami pozostałemi do uregulowania	Rezerwa na szkody nie uregulowane z lat poprzednich	Szkody przypadające na rok sprawozdawczy (5—6)	Stosunek procentowy szkód (7) do składek (4) %
№	Nazwa	Miejscowość							
1			2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Piast"	Warszawa	1.394	253	1 141	129	—	129	11.4
2	„Polonia"	„	2.325	615	1 710	550	—	550	32.2
3	„Port"	„	2.432	588	1.844	1.538	–	1.538	83.4
4	Warsz. Tow. Ub.	„	2.535	–	2.535	563	—	563	22 2
		4 zakł. akc.	**8.686**	**1.456**	**7.230**	**2.780**	—	**2.780**	**38 5**

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale transportowym podaje tablica 26.

Inne działy ubezpieczeń.

1) W dziale ubezpieczeń szyb pracowały 3 zakłady prywatne (2 akcyjne „Piast", „Polonja" i 1 wzajemny Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb).

Zbiór składek zakładów akcyjnych wyniósł w roku 1920 z akwizycji własnej mk. 2.710.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 620.000.

2) W dziale ubezpieczeń „chomage" pracowały 2 zakłady akcyjne: „Patria" i „Piast".

Zbiór składek wyniósł w roku 1920 mk. 384.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 322.000.

3) W dziale ubezpieczeń od gradobicia pracowały 2 zakłady wzajmne: „Ceres" i Tow. Wz. Ub. Kraków.

Zbiór składek wyniósł w roku 1920 mk. 17.100.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 7.318.000.

4) W dziale ubezpieczeń koni pracował 1 zakład akcyjny „Piast".

Zbiór składek wyniósł w roku 1920 mk. 242.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 205.000.

5) W dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń pracował 1 zakład wzajemny: Tow. Wz. Ub. od Wągrzycy we Lwowie.

Zbiór składek wyniósł w roku 1920 mk. 439.000, do reasekuracji nic nie było oddane.

6) W dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych pracował 1 zak.ad akcyjny: Poznański Bank Ub.

Zbiór składek wyniósł w roku 1920 mk. 147.000 do reasekuracji nic nie było oddane.

Przegląd finansowych wyników operacji w powyższych działach ubezpieczeń podają tablice 27—32.

Dział pośredni zakładów reasekuracyjnych.

Oprócz powyżej wyszczególnionych zakładów ubezpieczeń, z których niektóre prowadziły również działy ubezpieczeń wyłącznie pośrednich w roku 1920 działały 2 zakłady reasekuracyjne: „Lechja" i „Patrja".

Pierwszy z nich uprawiał w roku 1920 tylko reasekurację.

Zbiór składek z interesu pośredniego wyniósł mk. 22.235.000, retrocedowane składki wyniosły mk. 12.730.000 t. j. 57,3%.

Przegląd finansowych wyników operacji w tym dziale podaje tablica 33.

Rok 1921.

Zestawienia za rok 1921 obejmują 32 prywatne zakłady ubezpieczeń (18 akcyjnych i 14 wzajemnych) oraz jeden zakład publiczny P. D. U. W. Załączone tablice uwidoczniają stan majątkowy zakładów (tabl. 49—52); rachunki wpływów i wydatków w poszczególnych działach ubezpieczeń (tabl. 53—66); ogólny rachunek strat i zysków (tabl. 67—70); podział zysków (tabl. 71, 72) oraz główniejsze dane statystyczne, dotyczące stanu i ruchu ubezpieczeń (tabl. 73—83).

Zbiór składek w roku 1921.

Ogólny zbiór składek z akwizycji własnej wyniósł w roku 1921 mk. 4.788.405.000 (w tej liczbie zakłady akcyjne zebrały mk. 2.617.231.000, wzajemne mk. 1.359.568.000 i P. D. U. W. mk. 811.606.000) t. j. 11 razy więcej niż w roku 1920.

Poniższa tablica daje szczegółowe zestawienie zbioru składek według działów ubezpieczeń z uwzględnieniem składek za ubezpieczenia przyjęte i oddane do reasekuracji.

	ZBIÓR SKŁADEK W (w 1000					
	życiowym	wypadkowym	odpowiedzialności prawnej	ogniowym	kradzieżowym	transportowym
1	2	3	4	5	6	7
A. Zakłady akcyjne.	(5 zakł.)	(7 zakł.)	(2 zakł.)	(10 zakł.)	(4 zakł.)	(7 zakł.)
a) składki z akwizycji własnej	160.098	188.514	8.576	1.789.787	68.460	372.533
b) „ z przyjętych do reasekuracji .	16.602	533	—	233.649	570	15.544
razem . . .	**176.700**	**189.047**	**8 576**	**2.023.436**	**69 030**	**388 077**
od tego składki reasekuracyjne	98.923	16.685	4 855	1.517.502	52.789	273 590
pozostaje na udział własny	**77.777**	**172 362**	**3.721**	**505 934**	**16 241**	**114 487**
B. Zakłady wzajemne.	(2 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(9 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)
a) składki z akwizycji własnej	65.363	43.186	[1] —	964.616	9.168	54 639
b) „ z przyjętych do reasekuracji .	11.371	365	—	138.913	—	—
razem . . .	**76.734**	**43.551**	—	**1 103.529**	**9.168**	**54 639**
od tego składki reasekuracyjne	13.839	11.447	—	731.349	6 459	29.768
pozostaje na udział własny	**62.895**	**32.104**	—	**372.180**	**2.709**	**24.871**
A. i B. Razem . . .	(7 zakł.)	(9 zakł.)	(2 zakł.)	(19 zakł.)	(6 zakł.)	(8 zakł.)
a) składki z akwizycji własnej	225.461	231.700	8.576	2.754.403	77.628	427.172
b) „ z przyjętych do reasekuracji .	27.973	898	—	372 562	570	15 544
razem . . .	**253.434**	**232.598**	**8.576**	**3 126.965**	**78 198**	**442 716**
od tego składki reasekuracyjne	112.762	28.132	4.855	2.248 851	59.248	303.358
pozostaje na udział własny	**140.672**	**204.466**	**3.721**	**878.114**	**18.950**	**139.358**
C. P. D. U. W.	—	—	—	(1 zakł.)	—	—
a) składki z akwizycji własnej	—	—	—	811.606	—	—
b) „ z przyjętych do reasekuracji .	—	—	—	652	—	—
razem . . .	—	—	—	**812.258**	—	—
od tego składki reasekuracyjne	—	—	—	26.484	—	—
pozostaje na udział własny	—	—	—	**785.774**	—	—
A. B. C. Razem . . .	(7 zakł.)	(9 zakł.)	(2 zakł.)	(20 zakł.)	(6 zakł.)	(8 zakł.)
a) składki z akwizycji własnej	225.461	231 700	8.576	3.566.009	77.628	427.172
b) „ z przyjętych do reasekuracji .	27.973	898	—	373.214	570	15.544
razem . . .	**253.434**	**232.598**	**8,576**	**3.939.223**	**78 198**	**442.716**
od tego składki reasekuracyjne	112.762	28.132	4.855	2.275.335	59.248	303.358
pozostaje na udział własny	**140.672**	**204.466**	**3.721**	**1.663.888**	**18 950**	**139 358**

UWAGI: [1]) dotyczy zakładów reasekuracyjnych; [2]) „Vesta" Bank Wz. Ub. w Poznaniu podał zbiór składek w dziale

D Z I A Ł A C H   U B E Z P I E C Z E Ń   Z A   R.   1 9 2 1.

[illegible])

koni	od gradobicia	od szkód wodociągowych	przeciw wągrzycy [illegible]	„chômage"	[illegible] casco"	ubezpi[illegible]czeń szyb	reasekuracyjnym [1])	RAZEM
8	9	10	11	12	13	14	15	16
(1 zakł.)	—	(1 zakł.)		(2 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(3 zakł.)	—
1 887	—	188	—	3.038	3.053	21.097	—	2.617.231
—	—		-	—	—	—	224.103	491.001
1 887	—	**188**	—	**3.038**	**3.053**	**21.097**	**224.103**	**3.108 232**
1.612	—		—	2.577	2.745	7.590	134.832	2.113.700
275	—	**188**	—	**461**	**308**	**13.507**	**89.271**	**994.532**
—	(3 zakł.)		(1 zakł.)	—	—	(1 zakł.)	—	—
—	222.596	—	[3]) —	—	—	[4]) —	—	1.359.568
—	17.506		—	—	—	—	—	168.155
—	**240.102**	—	—	—	—	—	—	**1.527.723**
—	51.212	—	—	—	—	—	—	844.074
—	**188.890**	—	—	—	—	—	—	**683 649**
(1 zakł.)	(3 zakł.)	(1 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(3 zakł.)	—
1.887	222.596	188	[3]) —	3.038	3 053	21.097	—	3.976.799
—	17 506	—	—	—	—	—	224.103	659.156
1 887	**240.102**	**188**	—	**3.038**	**3.053**	**21 097**	**224 103**	**4.635.955**
1.612	51.212			2.577	2.745	7.590	134.832	2.957.774
275	**188 890**	**188**	—	**461**	**308**	**13.507**	**89.271**	**1.678.181**
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	-	—	-	—	—	—	811.606
—	—	—	—	—	—	—	—	652
—	—	—	—	—	—	—	—	**812.258**
—	—	—	—	—	—	—	—	26.484
—	—	—	—	—	—	—	—	**785.774**
(1 zakł.)	(3 zakł.)	(1 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(1 zakł.)	(2 zakł.)	(3 zakł.)	—
1.887	222 596	188	[3]) —	3.038	3.053	21.097	—	4.788 405
—	17.506	—	—	—	—	—	224.103	659 808
1.887	**240.102**	**188**	—	**3.038**	**3.053**	**21.097**	**224.103**	**5 448.213**
1 612	51.212	—	-	2.577	2.745	7.590	134.832	2.984.258
275	**188.890**	**188**	—	**461**	**308**	**13.507**	**89.271**	**2.463 955**

ubezp. od odpowiedzialności prawnej łącznie z działem wypadkowym; [3]) i [4]) brak należytych danych.

Ubezpieczenia na życie.

W dziale ubezpieczeń na życie pracowało 7 zakładów prywatnych (5 akcyjnych i 2 wzajemne).

Zbiór składek osiągnięty w roku 1921 przez poszczególne zakłady, oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

№	Zakłady ubezpieczeń — Nazwa	Miejscowość	Składki z akwizycji własnej a)	Składki z przyjętych do reasekuracji b)	Razem a) i b)	Składki reasekuracyjne
			(w 1000 marek)			
1			2	3	4	5
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Piast"	Warszawa	19.384	—	19.384	11.022
2	„Przezorność"	„	31.766	5.374	37.140	9.805
3	„Przyszłość"	„	49.289	7.151	56.440	42.902
4	„Varsovia"	„	39.039	1.380	40.419	22.899
5	„Vita"	„	20.620	2.697	23.317	12.295
		5 zakł. akc.	**160.098**	**16.602**	**176.700**	**98.923**
	B. Zakłady wzajemne.					
6	Tow. Wz. Ub.	Kraków	31.248	2.240	33.488	5.920
7	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	34.115	9.131	43.246	7.919
		2 zakł. wzajem.	**65.363**	**11.371**	**76.734**	**13.839**
		5 „ akc.	**160 098**	**16 602**	**176.700**	**98.923**
		7 „ razem	**225.461**	**27.973**	**253.434**	**112.762**

Stan ubezpieczeń przy końcu roku 1921 podaje następująca tablica:

Rodzaj ubezpieczeń	Liczba polis w zakładach akcyjnych	Liczba polis w zakładach wzajemnych	Liczba polis Razem	Suma ubezpieczenia w zakładach akcyjnych	Suma ubezpieczenia w zakładach wzajemnych	Suma ubezpieczenia Razem
				(w 1000 marek)		
1	2	3	4	5	6	7
Ubezpieczenia kapitałów:						
na wypadek śmierci	36.431	49.396	85.827	2.470.469	1.209.645	3.680.114
na dożycie	14.116	2.079	16.195	75.581	14.981	90.562
Ubezpieczenia rent *)	23	214	237	21	245	266
Ubezp. ludowe (bez badania lekarskiego)	17.169	15.278	32.447	122 855	99.523	222.378
Razem	**67.739**	**66.967**	**134.706**	**2.668.926**	**1.324.394**	**3.993.320**

*) renty roczne.

Zestawienie powyższe obejmuje zarówno ubezpieczenia z akwizycji własnej jak i ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji. Potrącając sumy oddane do reasekuracji otrzymamy następujące sumy ubezpieczeń na udział własny przy końcu roku 1921.

	Ubezpieczenia kapitałów		Ubezpieczenia rent *)	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)
	na wypadek śmierci	na dożycie		
1	2	3	4	5
	(w 1000 marek)			
Zakłady akcyjne	952.531	66.320	21	35.362
Zakłady wzajemne	846.688	14.981	245	97.285
Razem	1.799.219	81.301	266	132.647

Ruch ubezpieczeń przedstawia się następująco:

	Ubezpieczenia kapitałów		Ubezpieczenia rent *)	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)
	na wypadek śmierci	na dożycie		
1	2	3	4	5
	(w 1000 marek)			
Przybyło w r. 1921.				
Nowo zawarte ubezpieczenia	2.601 507	61.197	61	134.982
Wznowione ubezpieczenia	5.146	813	—	159
Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji	422.661	—	—	—
Zmiany w ubezpieczeniach bieżących	12.953	—	—	1.352
Razem	3.042.267	62 010	61	136.493
Ubyło w r. 1921.				
Wskutek śmierci	7.138	160	6	587
„ upłynięcia terminu	2.242	892	—	9
„ wykupu	936	467	—	14
„ zaniechania, zerwania umowy	50.305	5.002	—	23 572
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji	28 460	10.900	—	260
Zmiany w ubezpieczeniach bieżących	19.740	428	—	58
Razem	108.821	17.849	6	24.500
Zwiększenie w r. 1921.	2.933.446	44.161	55	111.993

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale życiowym podaje tablica 53.

*) renty roczne.

Ubezpieczenia od wypadków.

Dział ubęzpieczeń od wypadków prowadziło w roku 1921 9 zakładów prywatnych (7 akcyjnych i 2 wzajemne).

Poniższa tablica wykazuje zbiór składek osiągnięty w roku 1921 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Patria“	Warszawa . . .	3.188	267	2.921	91.6
2	„Piast“	„	2.139	99	2.040	95.4
3	„Port“	„	4.967	1.542	3.425	69.0
4	„Przezorność“	„	719	173	546	75.9
5	„Vita“	„	45.943	43.116	2.827	6.2
6	„Zjednoczenie“	„	128.244	125.944	2.300	1.8
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	3.847	1.221	2.626	68.3
		7 zakł. akc. . . .	**189.047**	**172.362**	**16.685**	**8.8**
	B. Zakłady wzajemne.					
8	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	Warszawa	10.375	10.375	—	0
9	„Vesta“ Bank Wz. Ub.	Poznań	33.176	21.729	11.447	34.5
		2 zakł. wzajem. .	**43.551**	**32.104**	**11.447**	**26.3**
		7 „ akc. . . .	**189.047**	**172.362**	**16.685**	**8.8**
		9 „ razem . .	**232.598**	**204.466**	**28.132**	**12.1**

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale ubezpieczeń od wypadków podaje tablica 54.

UWAGA: [1] „Vesta“ Bank Wz. Ub. prowadzi dział ubezp. od wypadków łącznie z działem ubezp od odpowiedzialności prawnej.

Ubezpieczenia od ognia.

Dział ubezpieczeń od ognia prowadziło w roku 1921 19 zakładów prywatnych (10 akcyjnych i 9 wzajemnych), jeden publiczny i Wydział Ubezpieczeniowy Magistratu m. st. Warszawy.

Zbiór składek osiągnięty w roku 1921 przez poszczególne zakłady, oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

№	Zakłady ubezpieczeń — Nazwa	Zakłady ubezpieczeń — Miejscowość	Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	%
	1		2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Omnium"	Warszawa	93.534	11.773	81.761	87.4
2	„Orzeł"	"	175.651	86.345	89.306	50.8
3	„Piast"	"	155.765	18.517	137.248	88.1
4	„Polonia"	"	316.843	39.042	277.801	87.7
5	„Port"	"	247.092	85.870	161.222	65 2
6	„Unja"	"	53.200	2.879	50.321	94 6
7	Warsz. Tow. Ub.	"	678.255	103.780	574 475	84.7
8	„Pax"	Łódź	51.584	3.845	47.739	92.5
9	Poznański Bank Ub.	Poznań	136.742	75.355	61.387	44.9
10	„Vistula"	Tczew	114.770	78.528	36 242	31.6
		10 zakł. akc.	**2.023.436**	**505.934**	**1.517.502**	**75.0**
	B. Zakłady wzajemne.					
11	„Farmakon"	Warszawa	530	49	481	90.8
12	„Snop"	"	320.429	93.402	227.027	70.9
13	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	"	47.112	11.435	35.677	75.7
14	Związek Przemysłowców	"	102.222	17.798	84.424	82.6
15	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	5.232	645	4.587	87.7
16	Tow. Wz. Ub.	Kraków	446.324	172.547	273.777	63.3
17	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	"	15.523	9.330	6.193	39.9
18	„Dniester"	Lwów	38.934	17.205	21.729	55.8
19	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	127.223	49 769	77.454	60.9
		9 zakł. wzajem.	**1.103.529**	**372.180**	**731.349**	**66 3**
		10 " akc.	**2.023 436**	**505.934**	**1.517.502**	**75.0**
		19 " razem	**3.126 965**	**878.114**	**2.248.851**	**71.9**
20	P. D. U. W.	Warszawa	812.258	785.774	26.484	32.6
		Razem	**3.939.223**	**1.663 888**	**2.275.335**	**57.8**

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1921 do składek za ten że rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach.

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Zakłady ubezpieczeń: Miejscowość	Składki pozostawione [illegible] udział własny	Zwiększe[illegible] dek przy końcu roku w po[illegible] ze stanem [illegible]	Składki przypadające na rok sprawozdaw[illegible] (2—3)	Odszko[illegible] wypłaco[illegible] wania	Rezerwa [illegible] dy nieuregulo[illegible] z lat poprzednich	[illegible] dające [illegible] sprawozdaw[illegible] (5—6)	Stosu[illegible] ce[illegible] wy [illegible] (7) do skła[illegible]
	1		2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Omnium"	Warszawa	11.773	6.564	5.209	810	206	604	11.6
2	„Orzeł"	„	86.345	33.382	52.963	29.378	—	29.378	55.5
3	„Piast"	„	18.517	12.480	6.037	3.802	408	3.394	56 2
4	„Polonia"	„	39.042	20.513	18.529	13.844	358	13.486	72.8
5	„Port"	„	85.870	2.621	83.249	3.425	9	3.416	4.1
6	„Unja"	„	2.879	2.762	117	1.383	—	1.383	118.2
7	Warsz. Tow. Ub.	„	103.780	42.525	61 255	52.319	8.019	44.300	72.3
8	„Pax"	Łódź	3.845	3.596	249	2.622	10	2.612	104.9
9	Poznański Bank Ub.	Poznań	75.355	18.496	56.859	1.822	453	1.369	2.4
10	„Vistula" *)	Tczew	—	—	—	—	—	—	—
		10 zakł. akc.	**427.406**	**142 939**	**284 467**	**109.405**	**9 463**	**99 942**	**35 1**
	B. Zakłady wzajemne.								
11	„Farmakon"	Warszawa	49	20	29	5	—	5	17.2
12	„Snop"	„	93 402	24.617	68.785	50.872	280	50.592	73.6
13	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	11.435	3.747	7.688	1.820	105	1.715	22.3
14	Związek Przemysłowców	„	17.798	6.925	10.873	1.779	—	1.779	16.4
15	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	645	260	385	159	—	159	41.6
16	Tow. Wz. Ub.	Kraków	172.547	73.392	99.155	77.964	5.975	71.989	72.6
17	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	9.330	2.971	6.359	1.459	122	1.337	21.0
18	„Dnister"	Lwów	17 205	12.253	4.952	1.795	153	1.642	33.2
19	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	49.769	1.905	47.864	2.712		2.712	5 7
		9 zakł. wzajem.	**372 180**	**126.090**	**246.090**	**138.565**	**6.635**	**131.930**	**53.6**
		10 „ akc.	**427.406**	**142 939**	**284 467**	**109.405**	**9.463**	**99 942**	**35.1**
		19 „ razem.	**799.586**	**269.029**	**530.557**	**247 970**	**16.098**	**231.872**	**43 7**
20	P. D. U. W.	Warszawa	785.774	282 780	502.994	263.464	20.585	242.879	48.3
		Razem	**1.585 360**	**551 809**	**1.033.551**	**511.434**	**36.683**	**474.751**	**45.9**

*) brak danych.

Stan ubezpieczeń z akwizycji własnej przy końcu roku 1921:

	W zakladach		Razem	P. D. U. W.	Razem
	akcyjnych	wzajemnych			
1	2	3	4	5	6
Liczba polis	155.750	398.481	554.231	1.036.834	1.591.065
Suma ubezpieczenia (w 1000 marek)	668.432.758	232.456.925	900.889.683	187.365.903	1.088.255.586

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale ogniowym podaje tablica 55.

Ubezpieczenia od kradzieży.

W dziale ubezpieczeń od kradzieży pracowało 6 zakładów prywatnych (4 akcyjne i 2 wzajemne).

Poniższa tablica wykazuje zbiór składek osiągnięty w roku 1921 przez poszczególne zakłady oraz zakres reasekuracji:

Zakłady ubezpieczeń			Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	
№	Nazwa	Miejscowość				%
1			2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Piast"	Warszawa	12.866	1.895	10.971	85.3
2	„Port"	„	25.037	7.104	17.933	71.6
3	Warsz. Tow. Ub.	„	23.264	4.230	19.034	81.8
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	7.863	3.012	4.851	61.7
		4 zakl. akc.	**69 030**	**16.241**	**52.789**	**76.5**
	B. Zakłady wzajemne.					
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	4.642	769	3.873	83.4
6	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	4.526	1.940	2.586	57.1
		2 zakl. wzajem.	**9.168**	**2.709**	**6.459**	**70.5**
		4 „ akc.	**69 030**	**16.241**	**52.789**	**76.5**
		6 „ razem	**78.198**	**18 950**	**59.248**	**75 8**

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1921 do składek za ten że rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach.

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Zakłady ubezpieczeń: Miejscowość	Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie rezerwy składek przy końcu roku w porównaniu ze stanem na początku roku	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone łącznie ze szkodami pozostałemi do uregulowania	Rezerwa na szkody nieuregulowane z lat poprzednich	Szkody przypadające na rok sprawozdawczy (5—6)	Stosunek procentowy szkód (7) do składek(4) %
	1		2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Piast“	Warszawa	1.895	991	904	270	29	241	26.7
2	„Port“	„	7.104	872	6.232	1.014	3	1.011	16.2
3	Warsz. Tow. Ub.	„	4.230	1.825	2.405	1.121	142	979	40.7
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	3 012	1.679	1.333	414	28	386	29.0
		4 zakł. akc	**16.241**	**5.367**	**10.874**	**2.819**	**202**	**2.617**	**24.1**
	B. Zakłady wzajemne.								
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	769	309	460	290	93	197	43.0
6	„Vesta“ Tow. Wz. Ub.	Poznań	1.940	214	1.726	86	—	86	5.0
		2 zakł. wzajem.	**2.709**	**523**	**2.186**	**376**	**93**	**283**	**13.0**
		4 „ akc.	**16.241**	**5.367**	**10 874**	**2.819**	**202**	**2 617**	**24.1**
		6 „ razem	**18.950**	**5 890**	**13.060**	**3.195**	**295**	**2.900**	**22.2**

Stan ubezpieczeń z akwizycji własnej przy końcu roku 1921:

	Liczba polis			Suma ubezpieczenia		
	w zakładach		Razem	w zakładach		Razem
	akcyjnych	wzajemnych		akcyjnych	wzajemnych	
1	2	3	4	5	6	7
				(w 1000 marek)		
Stan ubezpieczeń przy końcu r. 1921	9.196	*) 666	*) 9.862	30.680.715	*) 615.041	*) 31.295.756
Zestawienie w r. 1921 w porównaniu ze stanem przy końcu 1920 r.	4.594	— 2.538	+ 2.056	29.553.117	387.416	29.940.533

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale kradzieżowym podaje tablica 56.

UWAGA. *) Sumy te nie obejmują całości ze względu na brak danych nieotrzymanych od Tow. Wz. Ub. w Krakowie.

Ubezpieczenia transportów.

W dziale ubezpieczeń transportów mamy 8 zakładów prywatnych (7 akcyjnych i 1 wzajemny).

Zbiór składek osiągnięty w roku 1921 przez poszczególne zakłady, oraz zakres reasekuracji przedstawia się następująco:

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Miejscowość	Składki z akwizycji własnej i z przyjętych do reasekuracji	Składki pozostawione na udział własny	A więc składki reasekuracyjne wyniosły	%
	1		2	3	4	
			(w 1000 marek)			
	A. Zakłady akcyjne.					
1	„Orzeł“	Warszawa	6.832	1.912	4.920	72.0
2	„Piast“	„	25.757	8.343	17.414	67.8
3	„Polonia“	„	97.096	9.089	88.007	90.6
4	„Port“	„	37.797	6.067	31.730	83.9
5	„Polski Lloyd“	„	54.639	24.871	29.768	54.5
6	Warsz. Tow. Ub.	„	164.920	63.658	101.262	61.4
7	„Vistula“	Tczew	1 036	547	489	47.2
		7 zakł. akc.	**388.077**	**114.487**	**273.590**	**70 5**
	B. Zakłady wzajemne.					
8	Związek Przemysłowców	Warszawa	54.639	24.871	29.768	54.5
		1 zakł. wzajem.	**54.639**	**24.871**	**29.768**	**54.5**
		7 „ akc.	**388.077**	**114.487**	**273.590**	**70.5**
		8 „ razem	**442.716**	**139.358**	**303 358**	**68 5**

Poniższe zestawienie wykazuje stosunek szkód przypadających na rok 1921 do składek za ten że rok, po potrąceniu udziału reasekuratorów zarówno w szkodach jak i w składkach:

№	Zakłady ubezpieczeń: Nazwa	Miejscowość	Składki pozostawione na udział własny	Zwiększenie rezerwy składek przy końcu roku w porównaniu ze stanem na początku roku	Składki przypadające na rok sprawozdawczy (2—3)	Odszkodowania wypłacone łącznie ze szkodami pozostałemi do uregulowania	Rezerwa na szkody nieuregulowane z lat poprzednich	Szkody przypadające na rok sprawozdawczy (5—6)	Stosunek procentowy szkód (7) do składek (4) %
	1		2	3	4	5	6	7	8
			(w 1000 marek)						
	A. Zakłady akcyjne.								
1	„Orzeł“	Warszawa	1.912	150	1.762	556	—	556	31.6
2	„Piast“	„	8.343	— 253	8.596	5 074	95	4.979	57.3
3	„Polonia“	„	9.089	2.292	6.797	6.387	403	5.984	88.0
4	„Port“	„	6.067	— 305	6.372	6.478	134	6.344	99.6
5	„Polski Lloyd“	„	24.871	3.731	21.140	8.523	—	8.523	40.3
6	Warsz. Tow. Ub.	„	63.658	1.204	62.454	21.663	211	21.452	34.3
7	„Vistula“	Tczew	547	—	547	—	—	—	—
		7 zakł. akc.	**114 487**	**6 819**	**107.668**	**48 681**	**843**	**47 838**	**44 4**
	B. Zakłady wzajemne.								
8	Związek Przemysłowców	Warszawa	24.871	3.731	21.140	8 522		8.522	40.3
		1 zakl. wzajem.	**24.871**	**3.731**	**21.140**	**8.522**	–	**8.522**	**40.3**
		7 „ akc.	**114.487**	**6.819**	**107.668**	**48.681**	**843**	**47.838**	**44.4**
		8 „ razem	**139.358**	**10.550**	**128 808**	**57.203**	**843**	**56.360**	**43.8**

Przegląd finansowych wyników operacji w dziale transportowym podaje tablica 57.

Inne działy ubezpieczeń.

1) W dziale ubezpieczeń szyb pracowały 4 zakłady prywatne (3 akcyjne „Piast", „Polonja", Warsz. Tow. Ub. i 1 wzajemny — Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb).

Zbiór składek zakładów akcyjnych wyniósł w roku 1921 mk. 21.097.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 7.590.000.

2) W dziale ubezpieczeń od gradobicia pracowały 3 zakłady wzajemne: „Ceres", Tow. Wz. Ub. w Krakowie i „Vesta" Tow. Wz. Ub. w Poznaniu), o jeden zakład więcej niż w roku ubiegłym.

Zbiór składek wyniósł w roku 1921 mk. 240.102.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 51.212.000.

3) W dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń pracował jeden zakład wzajemny: Tow. Wz. Ub. od wągrzycy we Lwowie.

Materjał nadesłany przez towarzystwo nie jest wyczerpujący.

4) W dziale ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej pracowały 2 zakłady akcyjne: „Patria" i Poznański Bank Ub.

Zbiór składek wyniósł w roku 1921 mk. 8.576.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 4.855.000. Prócz tego „Vesta" Bank Wz. Ub. w Poznaniu prowadzi dział odpowiedzialności prawnej łącznie z działem wypadkowym.

5) W dziale ubezpieczeń koni pracował 1 zakład akcyjny „Piast".

Zbiór składek w roku 1921 wyniósł mk. 1.887.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 1.612.000.

6) W dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych pracował 1 zakład akcyjny: „Poznański Bank Ub."

Zbiór składek wyniósł w roku 1921 mk. 188.000. Do reasekuracji nic nie było oddane.

7) W dziale ubezpieczeń „chomage" pracowały 2 zakłady akcyjne: „Patria" i „Piast".

Zbiór składek wyniósł w roku 1921 mk. 3.038.000, z tego odano do reasekuracji mk. 2.557.000.

8) W dziale ubezpieczeń „auto casco" pracował 1 zakład akcyjny „Patria".

Zbiór składek wyniósł w roku 1921 mk. 3.053.000, z tego oddano do reasekuracji mk. 2.745.000.

Przegląd finansowych wyników operacji w powyższych działach ubezpieczeń patrz tablice 58—65.

Dział pośredni zakładów reasekuracyjnych.

Oprócz poprzednio wyszczególnionych zakładów ubezpieczeń, z których niektóre prowadziły również działy ubezpieczeń wyłącznie pośrednich, w roku 1921 działały 3 zakłady reasekuracyjne: „Lechja", „Warta" i „Patria".

Z nich pierwsze dwa zajmowały się wyłącznie reasekuracją.

Zbiór składek z interesu pośredniego wyniósł mk. 224.103.000, retrocedowane składki wyniosły mk. 134.832.000.

Przegląd finansowych wyników operacji w tym dziale podaje tablica 66.

Tablice

Uwagi do tablic.

Sumy w tablicach są podane w tysiącach marek. Przy tem stosowano zasadę zaokrąglania w dół przy odrzucaniu kwot mniejszych od 500 i w górę przy odrzucaniu kwot większych. W miejsce sum poniżej 500 mk. wstawiano zamiast zer kropki, żeby uwidocznić istnienie odpowiednich pozycji. Wskutek powyższego w niektórych pozycjach mogą zachodzić różnice do jednego tysiąca. Sumy w uwagach podano całkowite, bez zaokrągleń, odrzucając tylko fenigi.

Rok 1919.

Tablica 1.

Bilans przy Końcu roku 1919
Bilan à la fin de l'exercice 1919

Stan czynny — Actif
(w 1000 marek)

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Gotówka w kasie / En caisse	Instytucje kredytowe / Institutions de crédit	Papiery procentowe własne z kuponami bieżącemi / Titres et valeurs en possession de l'Institutions y compris coupons courants	Nieruchomości / Immeubles	Pożyczki na zastaw papierów procentowych / Prêts sur titres et valeurs	Pożyczki hipoteczne / Prêts hypothécaires	Zaliczki na polisy / Avances sur polices	Rezerwa składek na ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji zatrzymana przez zakłady ubezpieczeń / Reserves de primes retenues par les Institutions d'assurances	Dłużnicy / Débiteurs: Ajenci i reprezentanci / Agence et représentations	Dłużnicy / Débiteurs: Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Dłużnicy / Débiteurs: Inni / Divers	Ruchomości / Mobilier	Koszty organizacji / Frais d'organisation	Papiery procentowe złożone na kaucje / Titres et valeurs déposés en garantie	Papiery procentowe stanowiące własność funduszów emerytalnych i przezorności pracowników zakładu / Titres et valeurs des fonds de retraite et de prévoyance du personnel	Inne aktywa / Divers	Strata / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétes anonymes.																				
1	„Patria“	Warszawa	10	618	[1]) 515	—	—	300	—	[2]) 262	—	744	124	21	—	—	—	—	—	2.594	1
2	„Polonja“	„	176	1.721	812	2.065	—	—	—	31	1.059	112	168	74	81	138	—	[3]) 40	—	6.477	2
3	„Przezorność“	„	103	1.432	10.160	4.100	3	3.163	1.525	341	2.073	171	222	—	—	423	—	—	—	23.716	3
4	Warsz. Tow. Ub.	„	118	12.699	11.602	2.924	—	490	—	1.167	6.989	8.873	1.298	—	—	739	1.035	—	—	47.934	4
5	Poznański Bank Ub.	Poznań	93	1.520	[4]) 2.128	—	—	—	—	—	367	—	15	80	—	11	—	—	—	4.214	5
		5 zakł. akc.	500	17.990	25.217	9.089	3	3.953	1 525	1.801	10.488	9.900	1.827	175	81	1.311	1.035	40	—	84 935	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																				
6	„Ceres“	Warszawa	30	1.234	[5]) 726	—	—	—	—	—	78	9	130	1	1	21	32	[6]) 49	—	2 311	6
7	„Farmakon“	„	7	3	130	—	—	—	—	—	—	8	3	—	—	—	—	•	—	151	7
8	„Snop“ *)	„	94	1.840	2.025	1.106	—	—	—	—	872	96	59	6	2	[7]) 62	80	73	—	6.315	8
9	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	58	511	735	—	—	—	—	—	13	—	93	•	—	—	—	•	—	1.410	9
10	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11	„Wisła“ Wz. Tow. Ub.	„	25	514	[8]) 364	—	—	—	—	—	133	32	•	33	55	—	53	—	—	1.209	11
12	„Zjednoczenie“	„	25	496	[9]) 10	—	—	—	—	—	—	—	485	17	41	—	—	—	—	1.074	12
13	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	11	18	—	140	—	—	—	—	—	—	77	3	—	—	—	—	—	249	13
14	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	267	964	14.509	397	—	8 986	2.319	—	1.771	69	1 347	—	—	243	—	[10]) 7.820	8	38.700	14
	„ (dział ogniowy)	„	1.584	7.614	15 109	1.750	—	74	—	—	10.457	4.690	5 581	—	—	510	—	[11]) 440	—	47.809	
	„ (dział gradowy)	„	—	143	2.816	—	—	—	—	—	—	355	1.042	—	—	—	—	[12]) 346	—	4.702	
	„ (dział kradzieżowy)	„	•	39	—	—	—	—	—	—	—	159	114	—	—	—	—	—	36	345	
15	„Wisła“ Lud. Tow. Wz. Ub.	„	76	1.107	140	500	—	—	—	—	198	202	30	85	—	2	—	—	—	2.340	15
16	„Dnister“	Lwów	163	2.001	1.652	336	—	—	—	—	3.300	—	578	—	—	639	741	[13]) 236	—	9.646	16
17	Tow. Wz. Ub. od [illegible]	„	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	17
18	„Vesta“ Bank Wz. Ub.	Poznań	717	—	[14]) 616	2.571	3	3.212	543	555	500	469	40	19	—	—	—	[15]) 915	—	10.160	18
		12 zakł. wzajem.	3.099	16.484	38.832	6 800	3	12.272	2.862	555	17.322	6.089	9.579	164	99	1.477	906	9.879	44	126.466	
		5 „ akc.	500	17.990	25.217	9.089	3	3 953	1.525	1.801	10 488	9.900	1.827	175	81	1.311	1.035	40	—	84.935	
		17 „ razem	3.599	34.474	64.049	15 889	6	16.225	4.387	2.356	27.810	15.989	11.406	339	180	2.788	1.941	9.919	44	211.401	
19	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	717	[16]) 8.227	[17]) 25	—	—	—	—	—	13.064	—	[18]) 1.505	—	—	—	—	[19]) 8	—	23 546	19
		Razem	4.316	42.701	64.074	15.889	6	16.225	4.387	2.356	40.874	15.989	12.911	339	180	2.788	1.941	9.927	44	234.947	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 do 1.VII 1919. **) brak należytych danych. [1]) bez kuponów; [2]) w dziale pośrednim; [3]) w tej liczbie wydatki za czas przyszły — mk. 28.907 i sumy przechodnie — mk. 11.534; [4]) bez kuponów; [5]) bez kuponów; [6]) w tej liczbie weksle i gotówka złożone na kaucje — mk. 27.216 i sumy przechodnie — mk. 22.084; [7]) papiery procentowe i weksle; [8]) i [9]) bez kuponów; [10]) w tej liczbie pożyczka b. państwu austryjackiemu — mk. 347.824 i pożyczki stowarzyszeniom — mk. 7.471.951; [11]) w tej liczbie weksle — mk. 92.566 i pożyczka b. państwu austryjackiemu — mk 347.824; [12]) weksle; [13]) lokaty w kasach oszczędności funduszów przezorności pracowników — mk. 158.582 i w nieruchomościach — mk. 77.700; [14]) bez kuponów; [15]) w tej liczbie sola-weksle założycieli T-wa — mk. 53.583, pożyczki komunalne — mk. 325.000 i inne aktywa, bliżej nie określone — mk. 53.637; [16]) w tej liczbie depozyty w Ministerstwie Skarbu — mk. 3.721.901; [17]) bez kuponów i udziały składnicy strażackiej; [18]) nieuregulowane opłaty ubezpieczeniowe; [19]) wydatki na czas przyszły.

Tablica 2.

Bilans przy końcu roku 1919.
Bilan à la fin de l'exercice 1919.

Stan bierny — Passif.

(w 1000 marek).

Nr.	Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Kapitał zakładowy względnie zapożyczony (część wpłacona) 1) / Capital social versé resp. emprunte (partie payée comptant)	Fundusz organizacyjny / Fonds d'organisation	Kapitał zapasowy / Reserve statuaire	Inne kapitały zasobowe / Fonds speciaux	Fundusz dywidendowy ubezpieczających / Fonds des benefices des assures (participation)	Rezerwa składek na ubezpieczenia pozostające na ryzyku zakładu / Reserves de primes pour assurances en cours au risque de l'Institution	Rezerwa na szkody nieuregulowane na udział zakładu / Réserves pour sinistres a régler (ressurances deduites)	Rezerwa składek na ubezpieczenia oddane do reasekuracji zatrzymana przez zakład / Reserves de primes retenues par l'Institution sur les affaires réassurees	Wierzyciele / Crediteurs: Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Wierzyciele / Crediteurs: Inni / Divers	Opłaty i podatki / Charges et impôts	Kaucje / Garanties	Fundusze emerytalne i przezorności pracowników zakładu / Fonds de retraite et de prévoyence du personnel	Dywidendy niepodniesione / Dividendes non touchees	Inne pasywa / Divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	Nr.
	1		2	3	4	5	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	A. Zakłady akcyjne.—Societes anonymes.																			
1	„Patria"	Warszawa	1.500	—	—	—	—	7) [illegible]	2) 185	—	271	—	—	—	8	—	4) 8	71	2.594	1
2	„Polonia"	„	1.250	500	20	5) 10	—	610	78	1.931	615	6) 675	242	140	53	11	—	342	6.477	2
3	„Przezorność"	„	1.080	—	92	7) 555	—	8) 16.723	1.815	655	92	9) 1.836	3	432	—	10) 29	11) 177	227	23.716	3
4	Warsz. Tow. Ub.	„	4.320	432	2.088	12) 1.246	—	6.150	6.153	1.136	14.148	13) 5.370	726	739	1.035	106	14) 610	3.675	47.934	4
5	Poznański Bank Ub.	Poznań	2.500	1000	—	—	—	212	4	—	470	—	—	11	—	—	15) 13	4	4 214	5
		5 zakł. akc.	10.650	1.932	2 200	1.811	—	24.246	8.235	3.722	15.596	7.881	971	1.322	1.096	146	808	4.319	84.935	
	B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles.																			
6	„Ceres"	Warszawa	66	—	955	[illegible]) 111	—	—	[illegible]) 86	—	208	4	—	49	59	3	18) 27	743	2 311	6
7	„Farmakon"	„	43	—	50	[illegible]) 18	—	—	—	—	5	•	1	—	—	—	[illegible]) 9	25	151	7
8	„Snop" *)	„	—	—	2 939	21) 294	—	700	124	—	438	22) 442	36	62	131	95	—	1.054	6.315	8
9	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	2	23) 153	—	101	[illegible]	—	—	233	2	—	—	—	24) 200	202	1.410	9
10	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11	„Wisła" Wz. Tow. Ub	„	428	—	46	—	—	[illegible]	24	—	282	66	15	—	68	—	—	192	1.209	11
12	„Zjednoczenie"	„	63	—	—	—	—	402	260	—	—	57	1	—	—	—	—	291	1.074	12
13	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	152	25) 16	—	[illegible]	—	—	—	15	11	2	—	—	—	2	249	13
14	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	2.141	26) 2.030	27) 297	28) 29.141	1 981	—	115	652	—	243	1.322	778	—	—	38.700	14
	(„ ogniowy)	„	—	—	6.777	29) 6.232	30) 1.820	6.560	3.642	—	9.535	4.934	—	510	4 646	1.135	31) 345	1.673	47.809	
	(„ gradowy)	„	—	—	2.233	32) 1.283	33) 393	—	34) 227	—	353	71	—	—	—	46	—	96	4.702	
	(„ kradzieżowy)	„	—	—	40	—	—	33	87	—	—	188	—	—	—	—	—	—	348	
15	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	387	—	35) 97	359	30	—	940	36) 312	•	2	94	—	—	119	2.340	15
16	„Dnister"	Lwów	—	—	1.295	37) 2.233	577	966	387	—	1.423	16	1	639	1.385	—	39) 426	298	9.646	16
17	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	[illegible]) 21	—	—	—	—	—	—	—	40) 15	6	42	17
18	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	1.000	71	41) 15	42) 100	43) 4.728	273	1.720	368	44) 1.506	—	4	—	45) 11	46) 128	236	10.160	18
		12 zakł. wzajem.	600	1.000	17 088	12.385	3.284	43.129	7.659	1.720	13.667	8.496	67	1.511	7.705	2.068	1.150	4.937	126.466	
		5 „ akc.	10.650	1.932	2.200	1.811	—	24.246	8.235	3.722	15.596	7.881	971	1.322	1 096	146	808	4.319	84.935	
		17 „ razem	11.250	2.932	19.288	14.196	3.284	67.375	15.894	5.442	29.263	16.377	1.038	2.833	8.801	2.214	1.958	9.256	211.401	
19	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	—	5.347	47) 816	—	—	13.999	—	—	1.039	—	—	—	—	48) 131	2.214	23.546	19
		Razem	11.250	2 932	24.635	15.012	3.284	67.375	29.893	5.442	29.263	17.416	1 038	2.833	8.801	2.214	2.089	11.470	234.947	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 do 1.VII 1919. **) brak należytych danych. 1) dotyczy zakładów wzajemnych; 2) w dziale pośrednim; 3) w dziale pośrednim; 4) sumy przechodnie; 5) kapitał rezerwowy; 6) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 322.868; 7) w tej liczbie kapitał amortyzacyjny — mk. 46.173, fundusz na amortyzacje nieruchomości — mk. 132.774 i fundusz na pokrycie róznicy kursu papierów procentowych — mk. 376.434; 8) łącznie z przeniesieniem składek; 9) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 1.249.374; 10) w tej liczbie dywidendy akcjonarjuszów — mk. 8.780 i dywidendy ubezpieczających — mk. 20.697; 11) w tej liczbie zadatki — mk. 23.701, wpływy za czas przyszły — mk. 19.018, rachunki do uregulowania — mk. 21.098, sumy przechodnie — mk. 92.667 i fundusze na cele społeczne — mk. 20.736; 12) w tej liczbie fundusz na amortyzację aktywów niepewnych — mk. 1.000.000, fundusz na amortyzację nieruchomości — mk. 54.669 i fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 191.427; 13) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 870.000; 14) i 15) rachunki do uregulowania; 16) w tej liczbie rezerwa na umorzenie należności wątpliwych — mk. 75.979 i rezerwa na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 35.000; 17) w dziale ubezpieczeń od gradobicia; 18) w tej liczbie niepodniesione procenta od kapitału zapożyczonego — mk. 24.806 i rachunki do uregulowania — mk. 1.997; 19) kapitał rezerwowy; 20) w tej liczbie niepodniesione procenty od kapitału zapożyczonego — mk. 7.326, wpływy za czas przyszły — mk. 1.404 i kapitał zapomogowy — mk. 26.400; 21) w tej liczbie fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych i walut — mk. 20.276, fundusz na amortyzację nieruchomości—mk. 57.760, fundusz na umorzenie aktywów niepewnych — mk. 68.213 i rezerwa zysków z ubezpieczeń pośrednich — mk. 147.492; 22) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 140.675; 23) w tej liczbie fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 93.658 i fundusz na umorzenie aktywów niepewnych — mk. 59.485; 24) w tej liczbie rachunki gwarancyjne członków T-wa — mk. 143.668 i fundusze na cele społeczne — mk. 56.739; 25) fundusz na amortyzację należności wątpliwych; 26) w tej liczbie fundusz na ryzyko wojenne — mk. 1.428.370, fundusz na „dubiosa" — mk. 550.343, fundusz specjalny — mk. 5.801 i fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 45.342; 27) fundusz wyrównawczy; 28) łącznie z przeniesieniem składek; 29) w tej liczbie fundusz specjalny (na pokrycie ewentualnych strat w dziale pośrednim — mk. 2.229.851), fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 1.002.027, fundusz na pokrycie różnicy kursu walut obcych — mk. 550.406 i rezerwa na utratę składek mk. 2.450.000; 30) fundusz wyrównawczy; 31) fundusz na cele społeczne; 32) w tej liczbie fundusz specjalny (na pokrycie ewentualnych strat w dziale pośrednim — mk. 732.385), fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 327.327, fundusz na pokrycie różnicy walut obcych — mk. 3.024, fundusz zapasowy— mk. 10.736 i rezerwa na utratę składek — mk. 210.000; 33) fundusz wyrównawczy; 34) w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenie — mk. 163.283; 35) fundusz rezerwowy zysków; 36) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 182.000; 37) w tej liczbie specjalna rezerwa na straty nadzwyczajne — mk. 315.000, rezerwa na straty z powodu wojny—mk. 1.749.098. fundusz na pokrycie róznicy kursu papierów procentowych — mk. 98.856 i fundusz na remont nieruchomości — mk. 70.000; 38) w tej liczbie fundusze na cele społeczne — mk. 409.047 (w tej liczbie fundusze na stypendja dla dzieci pracowników T-wa—mk. 140.000 i niepodzielony zysk z r. 1918—mk. 16.927; 39) w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świn; 40) czysty majątek T-wa na początku roku sprawozdawczego; 41) fundusz amortyzacyjny pożyczek hipotecznych; 42) fundusz wyrównawczy; 43) łącznie z przeniesieniem składek; 44) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 833.040 i akcepty gwarancyjne na akcje— mk. 37.500; 45) w tej liczbie dywidendy udziałowców (właścicieli certyfikatów — mk. 3.558 i dywidendy ubezpieczających— mk. 7.058; 46) w tej liczbie niepobrane procenty od kapitału zapożyczonego — mk. 24.105, rezerwa na koszty akwizycji — mk. 80.003 i wpływy za czas przyszły — mk. 24.072; 47) w tej liczbie rezerwa na pokrycie różnicy kursu rubli — mk. 320.449 i rezerwa na pokrycie należności od b. władz okupacyjnych — mk. 433.153; 48) w tej liczbie wpływy za czas przyszły — mk. 23 i rachunki do uregulowania — mk. 130.548.

Tablica 3.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale życiowym za r. 1919 (w 1000 marek).

Compte de profits et pertes dans les assurances sur la vie 1919

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody niewyregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des Réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody niewyregulowane na koniec roku na udział zakładu / Reserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice réassurances deduites	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice réassurances deduites	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Przezorność"	Warszawa	16.099	1.818	4.193	178	199	1) 228	884	87	—	23.686	1) 2 103	384	1.353	94	917	1.739	16.676	3) 206	214	23 686	1
		1 zakł. akc.	16 099	1.818	4.193	178	199	228	884	87	—	23 686	2 103	384	1.353	94	917	1.739	16 676	206	214	23.686	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																						
2	Tow. Wz. Ub	Kraków	28.272	1.752	4.255	109	65	4) 115	—	65	2.293	36.926	5) 3.578	194	680	91	1.237	1.981	29 141	6) 24	—	36.926	2
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	4.056	170	1.822	405	244	7) 63	—	27	162	6.949	8) 467	493	467	153	333	273	4 728	9) 35	—	6.949	3
		2 zakł. wzajem.	32.328	1.922	6.077	514	309	178	—	92	2.455	43.875	4.045	687	1.147	244	1.570	2.254	33.869	59	—	43.875	
		1 „ akc.	16.099	1.818	4.193	178	199	228	884	87	—	23.686	2.103	384	1.353	94	917	1.739	16 676	206	214	23.686	
		3 „ razem	48.427	3 740	10.270	692	508	406	884	179	2 455	67.561	6.148	1.071	2 500	338	2 487	3.993	50.545	265	214	67.561	

Tablica 4.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale wypadkowym r. 1919 (w 1000 marek).

Compte de profits et pertes dans les assurances contre les accidents 1919

	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Przezorność"	Warszawa	38	80	69	—	15	4	2	2		210	6	40	15	—	14	76	47	·	12	210	1
		1 zakł. akc.	38	80	69	—	15	4	2	2	—	210	6	40	15	—	14	76	47	·	12	210	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																						
2	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	Warszawa	100	529	403	—	—	—	—	9	—	1.041	85	—	44	—	140	517	100	—	155	1 041	2
3	„Zjednoczenie"	„	55	60	1.193	—	5	—	—	—	—	1 313	36	19	108	—	171	261	402	—	316	1.313	3
		2 zakł. wzajem.	155	589	1.596	—	5	—	—	9	—	2 354	121	19	152	—	311	778	502	—	471	2.354	
		1 „ akc.	38	80	69	—	15	4	2	2	—	210	6	40	15	—	14	76	47	·	12	210	
		3 „ razem	193	669	1.665	—	20	4	2	11	—	2.564	127	59	167	—	325	854	549	·	483	2.564	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.

1) w tej liczbie udział w wykupach mk. 3.203
2) „ „ „ „ „ 154.529
3) w tej liczbie honorarja lekarskie „ 84.181
4) w tej liczbie udział w wykupach „ 13.968
5) w tej liczbie udział w wykupach „ 614.513
6) honorarja lekarskie
7) w tej liczbie udział w wykupach „ 169
8) w tej liczbie udział w wykupach mk. 18.098
9) w tej liczbie honorarja lekarskie „ 33.663

Tablica 5.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ogniowym za r. 1919.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre l'incendie 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego za udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego za udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DÉPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part de reassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institutions	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku za udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (reassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku za udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (reassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Polonja"	Warszawa	251	3	4.931	530	1.158	186	—	211	—	7.270	419	4.075	759	—	1 075	78	610	—	254	7.270	1
2	Warsz. Tow. Ub.	„	5.953	4.303	13.051	19.765	3.014	2.942	—	692	—	49.720	12.922	13.136	6.544	—	4.283	6.144	6 055	—	636	49.720	2
3	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	497	—	13	20	—	7	70	597	29	267	59	—	80	4	158	—	—	597	3
		3 zakł. akc.	6.204	4.306	18.469	20.295	4.185	3.148	—	910	70	57 587	13.370	17.478	7.362	—	5.438	6.226	6.823	—	890	57.587	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
4	„Farmakon"	Warszawa	—	—	55	—	1) 9	—	—	1	—	63	—	26	—	—	16	—	—	—	21	63	4
5	„Snop" **)	„	436	67	4.221	563	2) 622	629	—	132	—	6.410	1.478	2.106	423	16	480	124	699	26	3) 1.058	6.410	5
6	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	75	•	654	—	111	65	—	51	—	952	77	435	75	—	163	24	88	—	90	952	6
7	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	77	•	179	—	19	175	—	4	—	454	179	76	27	—	95	—	51	6	20	454	7
8	Tow. Wz. Ub.	Kraków	3.365	3.957	16.228	6.602	2.385	1.656	—	2.595	—	37.306	6.363	10.040	1.782	1.655	6 046	3.642	6.560	—	1.218	37.306	8
9	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	299	32	981	—	4) 151	132	—	199	—	1.787	235	458	134	—	412	30	359	—	159	1.787	9
10	„Dniester"	Lwów	818	514	2.231	—	216	165	—	674	—	4.618	329	1.023	194	—	862	387	966	—	857	4.618	10
		7 zakł. wzajem.	5.059	4.550	24.547	7.165	3.513	3.100	—	3.656	—	51 590	8.661	14.164	2.635	1.671	8.074	4.207	8.723	32	3.423	51.590	
		3 „ akc.	6.204	4.306	18.469	20.295	4.185	3.148	—	910	70	57.587	13.370	17.478	7.362	—	5 438	6.226	6.823	—	890	57.587	
		10 „ razem	11.263	8.856	43.016	27.460	7.698	6.248	—	4 566	70	109.177	22.031	31.642	9.997	1.671	13.512	10.433	15.546	32	4.313	109.177	
11	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	13.600	20.491	—	—	—	—	766	—	34.857	8.251	—	364	—	8.474	13.999	—	5) 137	3.632	34.857	11
		Razem	11.263	22.456	63.507	27.460	7.698	6.248	—	5.332	70	144.034	30.282	31.642	10.361	1.671	21.986	24.432	15.546	169	7.945	144.034	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.; **) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 do 1.VII 1919 r.; 1) udział T-wa w zyskach Tw. reasekuracyjnych; 2) w tej liczbie udział T-wa w zyskach Tw. reasekuracyjnych — mk. 139.508; 3) w tej liczbie zysk z ubezpieczeń pośrednich — mk. 147.493; 4) w tej liczbie udział T-wa w zyskach Tw. reasekuracyjnych; 5) koszty szacowania (wynagrodzenie taksatorów).

Tablica 6.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale Kradzieżowym za r. 1919.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre le vol avec effraction 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody niezlikwidowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires cédées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Interets sur réserves de primes
	1		2	3	4	5	6	7	8
	A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes.								
1	Warsz. Tow. Ub.	Warszawa	—	—	655	24	172	41	—
2	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	82	—	7	—	—
		2 zakł. akc.	—	—	737	24	179	41	—
	B. Zakłady wzajemne. — Sociétés mutuelles.								
3	Tow. Wz. Ub.	Kraków	26	89	268	—	70	246	—
		1 zakł. wzajem.	26	89	268	—	70	246	—
		2 „ akc.	—	—	737	24	179	41	—
		3 „ razem	26	89	1.005	24	249	287	—

№	Nazwa / Nom	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cedées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commisson: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody niezlikwidowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
1	Warsz. Tow. Ub.	23	—	915	54	519	134	—	100	10	96	—	2	915	1
2	Poznański Bank Ub.	—	19	102	—	24	4	—	21	—	53	—	—	102	2
	2 zakł. akc.	23	19	1.017	54	543	138	—	121	10	149	—	2	1.017	
3	Tow. Wz. Ub.	14	36	749	350	186	43	—	50	87	33	—	—	749	3
	1 zakł. wzajem.	14	36	749	350	186	43	—	50	87	33	—	—	749	
	2 „ akc.	23	19	1.017	54	543	138	—	121	10	149	—	2	1.017	
	3 „ razem	37	55	1.766	404	729	181	—	171	97	182	—	2	1.766	

Tablica 7.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale gradowym za r. 1919.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre la grêle 1919.

(w 1000 marek).

A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes. żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale ubezpieczeń od gradobicia.

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles.

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
1	„Ceres"	Warszawa	—	91	3.194	—	186	755	—	¹) 158	—	4.384	1.264	1.916	222	—	212	86	—	²) 60	624	4.384	1
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	—	³) 130	1.200	1.622	293	512	—	66	—	3.823	⁴) 1.292	1.144	78	519	97	⁵) 227	—	—	466	3.823	2
		Razem 2 zakł. wzajem.	—	221	4.394	1.622	479	1.267	—	224	—	8.207	2.556	3.060	300	519	309	313	—	60	1.090	8.207	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p., ¹) w tej liczbie potrącenia z odszkodowań na koszty likwidacji — mk. 94.856; ²) wynagrodzenie taksatorów; ³) w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenia—mk.87.112; ⁴) w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenia — mk. 166.707; ⁵) w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenia — mk. 163.283.

Tablica 8.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń za r. 1919.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre la ladrerie des cochons 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérets sur reserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commissions: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commissions: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes.								**żaden zakład akcyjny nie pracował**	**w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń.**													
	B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles.																						
1	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	Lwów	—	—	151	—	—	—	—	2	84	237	212	—	—	—	4	21	—	—	—	237	1
		Razem 1 zakl. wzajem.	—	—	151	—	—	—	—	2	84	237	212	—	—	—	4	21	—	—	—	237	

Tablica 9.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale pośrednim zakładów reasekuracyjnych za r. 1919.

Compte de profits et pertes dans les assurances indirectes 1919.

(w 1000 marek).

№	Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes.																						
1	„Patria"	Warszawa	189	140	—	2.039	189	88	—	—	—	2.645	546	530	—	542	223	185	551	—	68	2.645	1
		Razem 1 zakł. akc. .	189	140	—	2.039	189	88	—	—	—	2.645	546	530	—	542	223	185	551	—	68	2.645	

UWAGI: *) wpisowe, manipulacyjne, polisowe i t. p.

Tablica 10.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1919.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1919.
Zyski — Crédit.
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Pozostałość zysku z roku poprzedniego / Solde au début de l'exercice	Zysk w działach: życiowym / Bénéfice dans les branches ci-après: assurances sur la vie	wypadkowym / assurances contre les accidents	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach [1]) / autres assurances	Czysty dochód z majątku zakładu / Bénéfice net sur les fonds de l'Institution	Niepodniesione dywidendy zaliczone na rzecz zakładu / Participations (dividendes) non touchées, portées au crédit de l'Institution	Zysk na kursie walut obcych / Bénéfice sur les cours des valeurs étrangères	Inne zyski / Autres bénéfice	Strata bilansowa / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																
1	„Patria"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	2) 68	67	—	—	—	—	135	1
2	„Polonja"	„	6	—	—	253	—	—	—	—	60	—	23	—	—	342	2
3	„Przezorność"	„	3	214	12	—	—	—	—	—	3) 59	—	—	4) 15	—	303	3
4	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	—	636	2	—	—	—	957	—	4.603	—	—	6.198	4
5	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	93	—	—	—	—	93	5
		5 zakl. akc.	9	214	12	889	2	—	—	68	1.236	—	4.626	15	—	7.071	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																
6	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	5) 624	81	—	44	—	—	749	6
7	„Farmakon"	„	—	—	—	21	—	—	—	—	6) 4	—	—	—	—	25	7
8	„Snop" *)	„	4	—	—	1.058	—	—	—	—	7) 147	—	—	—	—	1.209	8
9	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	155	—	—	—	—	—	47	—	—	—	—	202	9
10	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	9	—	—	90	—	—	—	—	8) 93	—	—	—	—	192	11
12	„Zjednoczenie"	„	1	—	316	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	317	12
13	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	20	—	—	—	—	7	—	—	—	—	27	13
14	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	—	—	—	—	—	—	1.601	—	59	9) 868	8	2.536	14
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	1.218	—	—	—	—	491	—	—	10) 1608	—	3.317	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	11) 465	139	—	—	—	—	604	
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	*	—	—	—	36	36	
15	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	160	—	—	—	—	12) 25	—	—	—	—	185	15
16	„Dniestr"	Lwów	—	—	—	857	—	—	—	—	—	—	—	13) 1	—	858	16
17	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14) 101	—	101	17
18	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	15) 327	*	—	16) 80	—	407	18
		12 zakl. wzajem.	14	—	471	3.424	—	—	—	1.089	2.962	*	103	2.658	44	10.765	
		5 „ akc.	9	214	12	889	2	—	—	68	1.236	—	4.626	15	--	7.071	
		17 „ razem	23	214	483	4.313	2	—	—	1.157	4.198	*	4.729	2.673	44	17.836	
19	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	—	—	3.632	—	—	—	—	53	—	--	—	—	3.685	
		Razem	23	214	483	7.945	2	—	—	1.157	4.251	*	4.729	2.673	44	21.521	19

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 do 1.VII 1919. **) brak należytych danych. [1]) w tej liczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; [2]) w dziale pośrednim; [3]) po potrąceniu procentów od rezerwy składek w kwocie mk 886.007; [4]) wpływ należności wątpliwych; [5]) w dziale ubezpieczeń od gradobicia; [6]) po potrąceniu procentów od kapitału zapożyczonego w kwocie mk. 2,592; [7]) po potrąceniu mk. 22.130 na umorzenie wartości nieruchomości; [8]) po potrąceniu procentów od kapitału zapożyczonego w kwocie mk 10,412; [9]) przeniesienie z kapitałów zasobowych; [10]) przeniesienie rezerwy na utratę składek; [11]) w dziale ubezpieczeń od gradobicia; [12]) po potrąceniu mk. 4.910 na umorzenie wartości nieruchomości; [13]) wpływ należności wątpliwych; [14]) zysk ze sprzedaży mięsa sterelizowanego; [15]) po potrąceniu procentów od kapitału zakładowego (zapożyczonego w kwocie mk. 28.171 i mk 3.500 na umorzenie wartości nieruchomości; [16]) przeniesienie z rezerwy na straty nieprzewidziane.

Tablica 11.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1919
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1919

Straty — Débit

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Strata nie pokryta z roku poprzedniego / Perte reportée de l'exercice precedent	Straty w dziale: / Pertes dans les branches ci apres: życiowym / Assurances sur la vie	wypadkowym / Assurances contre les accidents	ogniowym / Assurances contre l'incendie	kradzieżowym / Assurances contre le vol avec effraction	transportowym / Assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / Assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach [1]) / Autres assurances	Niepodzielona część kosztów administracyjnych / Frais d'administration non repartis	Umorzenie należności wątpliwych / Annulation des sommes dûes douteuses	Umorzenie części kosztów organizacji / Annulation partielle des frais d'organisation	Strata na kursie walut obcych / Pertes sur les cours des valeurs étrangeres	Inne odpisania i straty / Autres amortissements et pertes	Zysk bilansowy / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																	
1	„Patria"	Warszawa	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	135	1
2	„Polonja"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	342	342	2
3	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	[2]) 71	227	303	3
4	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	[3]) 1.100	[4]) 523	—	—	[5]) 900	3.675	6.198	4
5	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	—	70	19	—	—	—	—	—	—	—	—	4	93	5
		5 zakł. akc.	64	—	—	70	19	—	—	—	1.103	525	—	—	971	4.319	7.071	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétes mutuelles.																	
6	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[6]) 6	743	749	6
7	„Farmakon"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	25	7
8	„Snop" *)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[7]) 155	1.054	1.209	8
9	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202	202	9
10	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	192	11
12	„Zjednoczenie"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	4	[8]) 10	291	317	12
13	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[9]) 16	—	—	[10]) 9	2	27	13
14	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	2.293	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	[11]) 239	—	2.536	14
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	[12]) 1.628	1 673	3.317	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[13]) 508	96	604	
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	
15	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	[14]) 52	119	185	15
16	„Dnister"	Lwów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	[15]) 521	298	858	16
17	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	[16]) 84	—	—	—	—	[17]) 11	6	101	17
18	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[18]) 9	236	407	18
		12 zakł. wzajem.	—	2.455	—	—	36	—	—	84	—	50	12	43	3.148	4 937	10.765	
		5 „ akc.	64	—	—	70	19	—	—	—	1.103	525	—	—	971	4.319	7 071	
		17 „ razem	64	2.455	—	70	55	—	—	84	1.103	575	12	43	4 119	9.256	17.836	
19	Ub. Wz. [illegible] od ognia	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[19]) 506	103	61	[20]) 801	2.214	3.685	19
		Razem	64	2.455	—	70	55	—	—	84	1.103	1 081	115	104	4.920	11.470	21.521	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 do 1.VII 1919 r.; **) brak należytych danych; [1]) w tej liczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; [2]) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 30.468, na kapitał zapasowy — mk. 26.727 i na kapitał amortyzacyjny — mk. 13.363; [3]) gratyfikacja dla urzędników w dniu 50-letniego jubileuszu T-wa; [4]) na fundusz na umorzenie aktywów niepewnych; [5]) na fundusz emerytalny dla urzędników; [6]) na fundusz kasy przezorności pracowników T-wa; [7]) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 1.055, na rezerwę zysków z ubezpieczeń pośrednich — mk. 147.493 i na cele społeczne — mk. 6.300; [8]) w tej liczbie część procentów od kapitału zapożyczonego w kwocie mk. 4.138 i umorzenie wartości ruchomości — mk. 5.651; [9]) na fundusz na amortyzację należności wątpliwych; [10]) na cele społeczne; [11]) w tej liczbie na fundusz na ryzyko wojenne — mk. 97.923 i na fundusz emerytalny pracowników T-wa — mk. 141.648; [12]) w tej liczbie na kapitały zasobowe — mk. 649.418 (na fundusz rezerwowy — mk. 93.948, na fundusz specjalny na pokrycie strat w dziale pośrednim — mk. 555.469, na fundusz dywidendowy (wyrównawczy) — mk. 194.877, na fundusze: emerytalny i wzajemnej pomocy — mk. 725.694 i na cele społeczne — mk. 57.934; [13]) w tej liczbie na fundusz dywidendowy (wyrównawczy) — mk. 111.383, na fundusz specjalny — mk. 392.391 i na fundusze: emerytalny i wzajemnej pomocy — mk. 4.430; [14]) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 10.030 i na fundusz emerytalny pracowników T-wa — mk. 25.000 i na cele społeczne — mk. 7.000; [15]) w tej liczbie część umorzenia wartości nieruchomości — mk. 21.327, umorzenie wartości ruchomości — mk. 1.566, na fundusz dywidendowy — mk. 35.431, na kapitały zasobowe — mk. 210.000 (na specjalną rezerwę na straty nadzwyczajne — mk. 175.000 i na fundusz na remont nieruchomości — mk. 35.000), na fundusze: emerytalny i przezorności pracowników T-wa — mk. 13[illegible].330 i na cele społeczne — mk. 1[illegible]5.973; [16]) w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń; [17]) w tej liczbie na cele społeczne — mk. 4.55[illegible] i na fundusz rzeźników — mk. 7.000; [18]) umorzenie wartości ruchomości; [19]) w tej liczbie na rezerwę na pokrycie należności od byłych władz okupacyjnych — mk. 433.15[illegible]; [20]) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 30 576 i akcja przeciwpożarowa — mk. 770.583.

Tablica 12.

Podział zysków osiągniętych przez zakłady ubezpieczeń w r. 1919.
Répartition des bénéfices gagnées par les Institutions d'assurances de l'exercice 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Na podatki / Aux impôts	Na kapitał zapasowy / A la reserve statuaire	Na inne kapitały zasobowe / Aux fonds speciaux	Na dywidendę dla akcjonarjuszy względnie dla udziałowców ²) / Aux actionnaires resp. des participants	Na tantjemy / Tantiemes	Na gratyfikacje dla pracowników / Gratifications accordées aux employes	Ubezpieczającym / Aux assures: do wypłaty / a payer	Ubezpieczającym / Aux assures: na fundusz dywidendowy ubezpieczających / au fonds de participation	Na inne cele / Divers	Do przeniesienia na rok następny / Report a l'exercice suivant	Zysk bilansowy / Benefice total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.													
1	„Patria"	Warszawa	7	7	—	53	4	—	—	—	—	—	71	1
2	„Polonja"	„	70	54	⁷) 64	113	34	—	—	—	⁴) 23	4	342	2
3	„Przezorność"	„	67	—	—	130	—	—	13	—	⁵) 13	4	227	3
4	Warsz. Tow. Ub	„	1.150	800	—	324	235	700	—	302	⁶) 60	4	3.675	4
5	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	5
		5 zakł. akc.	**1.294**	**841**	**64**	**620**	**273**	**700**	**13**	**302**	**96**	**16**	**4.319**	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.													
6	„Ceres"	Warszawa	—	485	³) 243	—	—	—	—	—	⁸) 15	—	743	6
7	„Farmakon"	„	—	9	⁹) 2	—	—	—	—	—	¹⁰) 14	—	25	7
8	„Snop" *)	„	—	455	—	—	—	—	498	—	—	68	1.054	8
9	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	14	—	—	40	46	57	—	¹¹) 13	32	202	9
10	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	98	—	—	19	26	—	—	¹²) 44	5	192	11
12	„Zjednoczenie"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	291	291	12
13	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13
14	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹³) [—8]	14
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	—	—	—	912	¹⁴) 1	¹⁵) 760	—	1.673	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	96	—	—	—	96	
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁶) [—36]	
15	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	95	—	—	—	—	—	¹⁷) 24	—	—	119	15
16	„Dnister"	Lwów	—	30	—	—	—	—	223	7	¹⁸) 38	—	298	16
17	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁹) 6	—	6	17
18	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	12	—	9	20	—	183	—	²⁰) 12	—	236	18
		12 zakł. wzajem.	—	**1.233**	**245**	**9**	**79**	**72**	**1.969**	**32**	**902**	**396**	**4.937** ²¹) [—44]	
		5 „ akc.	**1.294**	**841**	**64**	**620**	**273**	**700**	**13**	**302**	**96**	**16**	**4.319**	
		17 „ razem	**1.294**	**2.074**	**309**	**629**	**352**	**772**	**1.982**	**334**	**998**	**412**	**9.256** ²¹) [—44]	
19	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	2.214	—	—	—	—	—	—	—	—	2.214	19
		Razem	**1.294**	**4.288**	**309**	**629**	**352**	**772**	**1.982**	**334**	**998**	**412**	**11.470** ²¹) [—44]	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 r. do 1.VII 1919 r.; **) brak należytych danych; ²) dotyczy zakładów wzajemnych; ³) na kapitał rezerwowy; ⁴) w tej liczbie na umorzenie wartości ruchomości — mk. 7.425, na fundusz przezorności pracowników — mk. 5.000; i na cele społeczne — mk. 10.000; ⁵) na cele społeczne; ⁶) w tej liczbie na zasilek dla wdów i sierot po pracownikach — mk. 10.000 i na cele społeczne — mk. 50.000; ⁷) na rezerwę na pokrycie różnicy kursu walut obcych; ⁸) w tej liczbie na umorzenie wartości ruchomości — mk. 1.395, na umorzenie kosztów organizacji — mk. 1.249, na procenty od kapitału zapożyczonego — mk. 2.624 i na cele sopłeczne — mk. 10.000; ⁹) na kapitał rezerwowy; ¹⁰) w tej liczbie na amortyzację część pierwolnego kapitału zapożyczonego — mk. 10.800; ¹¹) na cele społeczne; ¹²) w tej liczbie na umorzenie kosztów organizacyjnych — mk. 5.532 i na procenty od kapitału zapożyczonego — mk. 38.537; ¹³) strata; ¹⁴) na fundusz wyrównawczy; ¹⁵) na cele społeczne; ¹⁶) strata; ¹⁷) na fundusz rezerwy zysków; ¹⁸) w tej liczbie na fundusz przezorności pracowników — mk. 23.858 i na cele spoleczne — mk. 14.000; ¹⁹) przelano do czystego majątku T-wa; ²⁰) na uzupełnienie kapitału zakładowego (zapożyczonego); ²¹) strata.

Tablica 13.

Stan ubezpieczeń w dziale życiowym przy końcu r. 1919.

Etat des assurances sur la vie à la fin de l'exercice 1919.

(w 1000 marek).

Nr	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło lub ubyło w roku 1919 / Assurances souscrites et éteintes au cours de l'exercice 1919								Stan przy końcu roku 1919 (z akwizycji własnej i przyjętych do reasekuracji) / Etat à la fin de l'exercice 1919 (affaires contractées et celles acceptées en réassurance)								Z tego oddano do reasekuracji / Dont: affaires cedées en réassurance								Nr
			Ubezpieczenie kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „à terme fixe"		Ubezpieczenie kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne)		Ubezpieczenie rent / Assurances des rentes		Ubezpieczenie ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical)		Ubezpieczenie kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „à terme fixe"		Ubezpieczenie kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne)		Ubezpieczenie rent / Assurances des rentes		Ubezpieczenie ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical)		Ubezpieczenie kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „à terme fixe"		Ubezpieczenie kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne)		Ubezpieczenie rent / Assurances des rentes		Ubezpieczenie ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical)		
			liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																										
1	„Przezorność"	Warszawa	2.231	37.600	−111	+ 649	— 2	— 1	—	—	8.681	77.922	2.149	12.578	25	23	—	—	597	11.495	—	—	—	—	—	—	1
		1 zakł. akc.	2.231	37.600	−111	+ 649	— 2	— 1	—	—	8.681	77.922	2.149	12.578	25	23	—	—	597	11.495	—	—	—	—	—	—	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																										
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	210	24.530	10	527	— 1	+ 23	47	151	33.870	94.327	1.828	4.755	219	149	834	1.156	925	11.368	—	—	—	—	—	—	2
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1.196	19.761	— 17	+ 118	1	+ 2	458	223	8.144	49.866	377	1.504	1	2	5.023	1.311	939	12.268	—	—	—	—	113	339	3
		2 zakł. wzajem.	1.406	44.291	— 7	+ 645	—	+ 25	505	374	42.014	144.193	2.205	6.259	220	151	5.857	2.467	1.864	23.636	—	—	—	—	113	339	
		1 „ akc.	2.231	37.600	−111	+ 649	— 2	— 1	—	—	8.681	77.922	2.149	12.578	25	23	—	—	597	11.495	—	—	—	—	—	—	
		3 „ razem	3.637	81.891	−118	+ 1.294	— 2	+ 24	505	374	50.695	222.115	4.354	18.837	245	174	5.857	2.467	2.461	35.131	—	—	—	—	113	339	

Tablica 14a.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w 1919 r.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en reassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement — wskutek śmierci / par décès — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek upłynięcia terminu / par arrivée à échéance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących [1] / Transformations survenues dans les assurances courantes — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total — Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym. Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe".																								
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Przezorność"	Warszawa	2.217	37.700	59	240	451	2.760	67	390	100	556	22	81	275	1 483	17	101	— 15	— 486	2.727	40.700	496	3.097	1
		1 zakł. akc.	2 217	37.700	59	240	451	2 760	67	390	100	556	22	81	275	1.483	17	101	— 15	— 486	2.727	40.700	496	3.097	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
2	T-wo Wz. Ub.	Kraków	2.009	27.435	187	400	413	2.428	794	1 800	742	1.256	299	726	64	178	364	741	— 136	— 1.032	2.609	30.263	2.399	5.733	2
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1.103	17.186	62	636	424	4.485	120	343	60	118	19	37	157	1.499	37	242	*)— 14	— 307	1.589	22.307	393	2.546	3
		2 zakł. wzajem.	3 112	44.621	249	1.036	837	6.913	914	2.143	802	1 374	318	763	221	1 677	401	983	— 136	— 1.339	4.198	52.570	2 792	8.279	
		1 „ akc.	2.217	37.700	59	240	451	2 760	67	390	100	556	22	81	275	1.483	17	101	— 15	— 486	2 727	40.700	496	3.097	
		3 „ razem	5 329	82.321	308	1.276	1 288	9 673	981	2 533	902	1.930	340	844	496	3.160	418	1 084	— 151	— 1.825	6 925	93 270	3.288	11.376	
	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi). Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne).																								
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Przezorność"	Warszawa	238	2.007	43	281	—	—	16	78	161	673	4	28	199	641	—	—	— 12	— 219	281	2.288	392	1.639	
		1 zakł. akc.	238	2.007	43	281	—	—	16	78	161	673	4	28	199	641	—	—	— 12	— 219	281	2.288	392	1.639	1
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
2	T-wo Wz. Ub.	Kraków	153	820	14	24	—	—	10	37	96	180	17	20	16	24	—	—	— 18	— 56	167	844	157	317	2
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	16	70	2	11	—	—	—	—	21	32	4	4	10	33	—	—	—	+ 106	18	187	35	69	3
		2 zakł. wzajem.	169	890	16	35	—	—	10	37	117	212	21	24	26	57	—	—	— 18	— 56 — 106	185	1.031	192	386	
		1 „ akc.	238	2.007	43	281	—	—	16	78	161	673	4	28	199	641	—	—	— 12	— 219	281	2 288	392	1.639	
		3 „ razem	407	2.897	59	316	—	—	26	115	278	885	25	52	225	698	—	—	— 30	— 275 + 106	466	3 319	584	2.025	

UWAGI. [1]) Podniesienie sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie ze zmianą na polisy bezskładkowe i t. p. wyrażone w saldach tych operacji), powiększenie zmniejszenie —; [2]) liczby oznaczone *) (gwiazdką) nie brać pod uwagę przy sumowaniu.

Tablica 14b.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w 1919 r.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en reassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement — wskutek śmierci / par décès — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek upłynięcia terminu / par arrivée à l'échéance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en reassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących [1] / Transformations survenues dans les assurances courantes — liczba polis [1] / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total — Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes																								
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Przezorność"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	2	[3]) 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1
		1 zakł. akc.	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	12	34	1	1	—	—	14	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	35	14	12	2
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3
		2 zakł. wzajem.	13	36	1	1	—	—	14	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	37	14	12	
		1 „ akc.	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	
		3 „ razem	13	36	1	1	—	—	16	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	37	16	13	
	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical)																								
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Przezorność"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		1 zakł. akc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	238	438	4	6	—	—	7	5	—	—	—	—	183	271	—	—	— 5	— 17	242	444	195	293	2
3	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	637	278	4	2	—	—	80	15	—	—	18	13	85	27	—	—	*) — 4	— 2	641	280	183	57	3
		2 zakł. wzajem.	875	716	8	8	—	—	87	20	—	—	18	13	268	298	—	—	— 5	— 19	883	724	378	350	
		1 „ akc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		3 „ razem	875	716	8	8	—	—	87	20	—	—	18	13	268	298	—	—	— 5	— 19	883	724	378	350	

UWAGI: [1]) Podniesienie sumy ubezpieczeń bieżących lub jej redukcja (łącznie ze zmianą na polisy bezskładkowe i t. p., wyrażone w saldach tych operacji); powiększenie +, zmniejszenie —; [2]) liczby oznaczonej *) (gwiazdką) nie brać pod uwagę przy sumowaniu; [3]) renta roczna.

Tablica 15.

Stan ubezpieczeń w dziale ogniowym przy końcu 1918, 1919 r.

Etat des assurances contre l'incendie en cours a la fin des exercices 1918, 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractees: Stan przy końcu r. 1918 / Etat a la fin de l'exercice 1918: liczba polis / polices	a) Stan przy końcu r. 1918: suma ubezpiecz. / sommes assurees	a) Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919: liczba polis / polices	a) Stan przy końcu r. 1919: suma ubezpiecz. / sommes assurees	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance: Stan przy końcu r. 1918 / Etat a la fin de l'exercice 1918	b) Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	a) i b) Razem / a) i b) Ensemble: Stan przy końcu r. 1918 / Etat a la fin de l'exercice 1918	a) i b) Razem: Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurees: Stan przy końcu r. 1918 / Etat a la fin de l'exercice 1918	Z tego oddano do reasekuracji: Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution: Stan przy końcu r. 1918 / Etat a la fin de l'exercice 1918	Pozostaje na udział własny: Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	№
							suma ubezpieczenia / sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A) Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Polonja"	Warszawa	*)	*)	2.931	1 211.185	*)	25.671	*)	1.236.856	*)	923.631	*)	313.225	1
2	Warsz. Tow. Ub.	„	*)	*)	20.515	2.493.618	*)	*)	*)	—	*)	1.794.652	*)	—	2
3	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	3.704	190.348	—	—	—	190.348	—	95 643	—	94.705	3
		3 zakł. akc.	*)	*)	27.150	3.895.151	*)	25.671	*)	1.427 204	*)	2.813.926	*)	407.930	
	B) Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.														
4	„Farmakon	Warszawa	903	3.832	235	5.204	—	—	3.832	5.204	1.799	2.960	2.033	2.244	4
5	„Snop" [1])	„	*)	*)	6.579	823,657	*)	*)	*)	—	*)	406.175	*)	—	5
6	„Wisła" Wz. Tow.	„	859	148.950	1.032	165.571	—	—	148.950	165.571	111.926	122.938	37.024	42.633	6
7	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	1.219	15.286	1.036	31.135	—	—	15.286	31.135	14.289	28.824	997	2.311	7
8	Tow. Wz. Ub.	Kraków	318.164	1.954 540	349.243	3.193.611	*)	*)	—	—	*)	*)	—	—	8
9	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	56.958	90.683	74.902	118.137	—	—	90.683	118.137	50.806	53.644	39.877	64.493	9
10	„Dnister"	Lwów	173.539	211.888	186.774	238.074	—	—	211.888	238.074	95.747	104.738	116.141	133.336	10
		7 zakł. wzajem.	550.942	2.425.179	619.801	4.575.389	*)	*)	470.639	558.121	274.567	719.279	196.072	245.017	
		3 „ akc.	*)	*)	27.150	3.895.151	*)	25.671	*)	1.427.204	*)	2.813.926	*)	407.930	
		10 „ razem	550.942	2.425.179	646.951	8 470.540	*)	25.671	470.639	1.985.325	274.567	3.533,205	196.072	652.947	
11	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	998.334	2.040.438	1.010.206	3.631.813	—	—	2.040.438	3 631.813	—	—	2.040.438	3.631.813	11
		Razem	1.549.276	4.465.617	1.657.157	12.102.353	*)	25.671	2.511.077	5.617.138	274.567	3.533.205	2.236.510	4.284.760	

UWAGI: *) brak danych; [1]) rok sprawozdawczy od 1.VII 1918 do 1.VII 1919 r.

Tablica 16.

Stan ubezpieczeń w dziale Kradzieżowym przy Końcu 1918, 1919 r.

Etat des assurances contre le vol avec effraction en cours a la fin des exercices 1918, 1919.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń — Institutions d'assurances: Nazwa — Nom	Miejscowość — Siège social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej — Assurances contractées: Stan przy końcu r. 1918 — Etat a la fin de l'exercice 1918: liczba polis — polices	a) Stan przy końcu r. 1918: suma ubezpieczeń — sommes assurées	a) Stan przy końcu r. 1919 — Etat a la fin de l'exercice 1919: liczba polis — polices	a) Stan przy końcu r. 1919: suma ubezpieczeń — sommes assurées	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji — Assurances acceptees en reassurance: Stan przy końcu r. 1918 — Etat a la fin de l'exercice 1918	b) Stan przy końcu r. 1919 — Etat a la fin de l'exercice 1919	a) i b) Razem — a) i b) Ensemble: Stan przy końcu r. 1918	a) i b) Razem: Stan przy końcu r. 1919	Z tego oddano do reasekuracji — Dont reassurées: Stan przy końcu r. 1918	Z tego oddano do reasekuracji: Stan przy końcu r. 1919	Pozostaje na udział własny — Affaires au risque de l'Institution: Stan przy końcu r. 1918	Pozostaje na udział własny: Stan przy końcu r. 1919	№
							suma ubezpieczenia — sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	Warsz. Tow. Ub.	Warszawa	—	—	1.066	107.437	—	*)	—	*)	—	83.441	—	*)	1
2	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	207	10.994	—	—	—	10.994	—	3.902	—	7.092	2
		2 zakł. akc.	—	—	1.273	118.431	—	*)		10.994	—	87.343	—	7.092	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.														
3	Tow. Wz. Ub.	Kraków	3.334	101.980	3.426	104.194	—	—	101.980	104.194	*)	*)	*)	—	3
		1 zakł. wzajem.	3.334	101.980	3.426	104.194	—	—	101.980	104.194	*)	*)	*)	—	
		2 „ akc.	—	—	1.273	118.431	—	*)		10.994	—	87.343	—	7.092	
		3 „ razem	3.334	101.980	4.699	222.625	—	*)	101.980	115.188	*)	87.343	*)	7.092	

Tablica 17.

Stan ubezpieczeń w dziale gradowym przy Końcu 1918, 1919 r.

Etat des assurances contre la grêle en cours à la fin des exercices 1918, 1919.

(w 1000 marek).

A. Zakłady akcyjne — Societes anonymes. **żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale ubezp. od gradobicia.**

№	Nazwa	Miejscowość	2 (liczba polis 1918)	2 (suma 1918)	3 (liczba polis 1919)	3 (suma 1919)	4	5	6	7	8	9	10	11	№
	B. Zakłady wzajemne. Sociétes mutuelles.														
1	„Ceres"	Warszawa	2.496	105.385	2.139	186.682	—	—	105.385	186.682	63.231	112.009	42.154	74.673	1
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	4.278	44.315	2.860	61.506	*)	*)	*)	*)	*)	*)	*)	*)	2
		Razem 2 zakł. wzajem.	6.774	149.700	4.999	248.288	*)	*)	105.385	186.682	63.231	112.009	41.154	74.673	

UWAGI: *) brak danych.

Rok 1920.

Tablica 18.

Bilans przy końcu roku 1920.
Bilan à la fin de l'exercice 1920.

Stan czynny — Actif
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń — Institutions d'assurances: Nazwa — Nom	Miejscowość — Siege social	Gotówka w kasie — En caisse	Instytucje kredytowe — Institutions de credit	Papiery procentowe własne z kuponami bieżącemi — Titres et valeurs en possession de l'Institutions y compris coupons courants	Nieruchomości — Immeubles	Pożyczki na zastaw papierów procentowych — Prets sur titres et valeurs	Pożyczki hipoteczne — Prets hypothecaires	Zaliczki na polisy — Avances sur polices	Rezerwa składek na ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji zatrzymane przez zakłady ubezpieczeń — Reserves de primes retenues par les Institutions d'assurances	Dłużnicy — Debiteurs: Ajenci i reprezentanci — Agences et representations	Dłużnicy — Debiteurs: Zakłady ubezpieczeń — Institutions d'assurances	Dłużnicy — Debiteurs: Inni — Divers	Ruchomości — Mobilier	Koszty organizacji — Frais d'organisation	Papiery procentowe złożone na kaucje — Titres et valeurs deposes en garantie	Papiery procentowe stanowiące własność funduszów emerytalnych i przezorności pracowników zakładu — Titres et valeurs des fonds de retraite et de prevoyance du personnel	Inne aktywa — Divers	Strata — Perte	Razem — Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																				
1	„Lechja"	Warszawa	18	1.402	300	—	—	—	—	¹) 1.969	—	5.217	20	54	370	—	—	²) 67	—	9.377	1
2	„Omnium"	„	65	3.585	³) 502	—	—	—	—	—	1.978	935	147	233	—	215	—	—	—	7.660	2
3	„Patria"	„	3	3.773	⁵) 1.053	—	—	300	—	¹) 2.526	561	1.941	—	414	90	175	—	⁴) 39	—	10.875	3
4	„Piast"	„	708	7.530	2.452	—	—	—	—	101	4.715	443	585	724	486	44	—	⁴) 147	—	17.935	4
5	„Polonja"	„	223	16.331	2.692	2.602	—	—	—	116	14.901	3.466	2.432	911	—	161	20	⁴) 52	—	43.967	5
6	„Port"	„	232	6.097	632	—	—	551	—	—	11.145	3.854	39	621	314	93	—	—	—	23.613	6
7	„Przezorność"	„	90	1.515	11.352	10.371	3	2.685	1.332	834	3.805	592	642	—	—	529	—	⁵) 505	3	34.184	7
8	„Przyszłość"	„	558	2.888	⁶) 29.483	—	—	—	—	—	1.414	1.833	238	300	—	—	—	—	—	36.694	8
9	„Vita"	„	301	3.260	1.519	—	—	—	—	680	1.797	1.256	308	80	257	180	—	⁴) 417	—	10.255	9
10	Warsz. Tow. Ub.	„	6	18.026	19.852	17.894	—	20	—	2.758	33.677	17.207	11 942	—	—	699	1.035	⁴) 192	—	123.324	10
11	„Zjednoczenie"	„	104	3.455	³) 910	—	—	—	—	—	—	—	6.810	464	—	275	—	—	—	12.108	11
12	„Pax"	Łódź	40	1.524	371	—	—	—	—	—	1.350	—	14	69	398	238	—	⁴) 336	—	4.346	12
13	Poznański Bank Ub.	Poznań	315	2.630	5.715	5.254	—	—	—	—	4.750	—	86	188	—	14	—	—	—	12.790	13
		13 zakł. akc.	2.798	72.016	74.780	35.141	3	3.562	1.332	8.984	80.093	36.744	23.263	4.058	1.915	2.623	1.055	1.755	3	347.128	

UWAGI: ¹) w dziale pośrednim; ²) w tej liczbie wydatki za czas przyszły — mk. 17.030 i kooperatywa pracowników — mk. 50.000; ³) bez kuponów; ⁴) wydatki za czas przyszły; ⁵) w tej liczbie wydatki za czas przyszły — mk. 184.793 i kooperatywa pracowników — mk. 320.000; ⁶) w tej liczbie papiery lombardowane w P. K. K. P. (patrz poz. „Wierzyciele" stanu biernego bilansu).

Tablica 19.

Bilans przy końcu roku 1920.
Bilan à la fin de l'exercice 1920.

Stan czynny — Actif

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Gotówka w kasie / En caisse	Instytucje kredytowe / Institutions de credit	Papiery procentowe własne z kuponami bieżącemi / Titres et valeurs en possession de l'Institutions y compris coupons courants	Nieruchomości / Immeubles	Pożyczki na zastaw papierów procentowych / Prets sur titres et valeurs	Pożyczki hipoteczne / Prêts hypothecaires	Zaliczki na polisy / Avances sur polices	Rezerwa składek na ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji zatrzymana przez zakłady ubezpieczeń / Reserves de primes retenues par les Institutions d'assurances	Dłużnicy / Débiteurs — Ajenci i reprezentanci / Agences et representations	Dłużnicy / Débiteurs — Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Dłużnicy / Débiteurs — Inni / Divers	Ruchomości / Mobilier	Koszty organizacji / Frais d'organisation	Papiery procentowe złożone na kaucje / Titres et valeurs déposés en garantie	Papiery procentowe stanowiące własność funduszów emerytalnych i przezorności pracowników zakładu / Titres et valeurs des fonds de retraite et de prevoyance du personnel	Inne aktywa / Divers	Strata / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																				
14	„Ceres"	Warszawa	51	614	2.121	—	—	—	—	—	542	6	105	29	8	19	57	[9]) 71	—	3.623	14
15	„Farmakon"	„	11	17	162	—	—	—	—	—	—	14	1	—	—	—	—	—	—	205	15
16	„Snop"*)	„	491	3.466	3.686	1.756	—	—	—	—	4.720	822	552	147	—	[8]) 65	180	[10]) 72	—	15.955	16
17	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	2	301	972	—	—	—	—	—	—	—	1.964	•	—	—	—	[11]) 2	—	3.241	17
18	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
19	„Wisła" Wz. Tow.	„	459	545	[12]) 1.007	—	—	—	—	—	1.186	369	947	340	50	—	143	—	—	5.046	19
20	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	45	71	51	140	—	—	—	—	—	—	538	3	—	—	—	—	—	848	20
21	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	586	1.611	16.202	10.000	—	8.476	1.911	—	4.152	307	2.457	—	—	107	—	[13]) 5.733	—	51.602	21
	„ (dział ogniowy)	„	3	123	—	—	—	—	—	—	—	192	583	—	—	—	—	—	—	901	
	„ (dział gradowy)	„	3.397	18.901	21.129	9.640	—	74	—	—	28.053	25.781	13.282	—	—	555	—	[14]) 431	—	121.246	
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	3.690	2.716	—	—	—	—	—	—	167	769	—	—	—	—	[15]) 551	—	7.893	
22	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	94	1.218	236	500	—	—	—	—	705	—	132	182	—	2	—	—	—	3.069	22
23	„Dnister"	Lwów	415	2.384	469	300	—	—	—	—	5.456	—	1.191	—	—	500	1.735	[16]) 298	—	10.224	23
24	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	62	—	[12]) 15	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	127	24
25	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	136	—	[13]) 18.197	2.957	25	3.419	446	1.667	5.362	2.817	105	902	—	—	—	[17]) 1.702	—	37.155	25
26	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	370	1.760	—	—	—	—	—	—	4.190	—	—	776	116	—	—	—	—	7.212	26
		12 zakł. wzajem.	6.122	34.701	66.963	25.293	25	11.969	2.357	1.667	52.364	30.475	22.476	2.379	174	1.369	1.533	8.860	—	268.747	
		13 „ akc.	2.788	72.016	74.793	32.141	3	3.562	1.332	8.964	80.093	36.744	23.263	4.058	1.915	2.623	1.055	1.755	3	347.128	
		25 zakł. razem	8.910	106.717	141.756	57.434	28	15.531	3.689	10.631	132.457	67.219	45.739	6.437	2.089	3.992	2.588	10.615	3	615.875	
27	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	166	[18]) 6.537	[12]) [19]) 25	—	—	—	—	—	[20]) 22.840	—	2.774	—	—	—	—	[9]) 540	—	32.688	27
		Razem	9.076	113.254	141.781	57.434	28	15.531	3.689	10.631	155.297	67.219	48.513	6.437	2.089	3.992	2.588	11.161	3	646.763	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1919 do 1.VII 1920 r. **) brak należytych danych; [8]) w tej liczbie weksle i gotówka złożone na kaucje — mk. 26.136 i sumy przechodnie — mk. 44.886; [9]) papiery procentowe i weksle; [10]) wydatki za czas przyszły; [11]) w tej liczbie kaucje — mk. 430 i kooperatywa pracowników — mk. 1.260; [12]) bez kuponów; [13]) w tej liczbie pożyczka b. państwu austrjackiemu — mk. 347.824 i pożyczki stowarzyszeniom — mk. 5.385.432; [14]) w tej liczbie pożyczka b. państwu austrjackiemu — mk. 347.824 i weksle w portfelu — mk. 82.564; [15]) weksle w portfelu; [16]) lokaty funduszów przezorności pracowników w kasach oszczędności — mk. 243.336 i w nieruchomościach — mk. 54.500; [17]) w tej liczbie sola-weksle założycieli T-wa — mk. 41.802, pożyczki komunalne — mk. 825.000 i inne aktywa — mk. 835.446; [18]) w tej liczbie depozyty w Ministerstwie Skarbu — mk. 2.768.812; [19]) udziały składnicy strażackiej; [20]) nieuregulowane opłaty ubezpieczeniowe.

Tablica 20.

Bilans przy Końcu roku 1920.
Bilan à la fin de l'exercice 1920.

Stan bierny — Passif.

(w 1000 marek).

Nr.	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Kapitał zakładowy względnie zapożyczony [1]) (część wpłacona) / Capital social versé resp. emprunté (partie payee comptant)	Fundusz organizacyjny / Fonds d'organisation	Kapitał zapasowy / Reserve statuaire	Inne kapitały re- sobowe / Fonds speciaux	Fundusz dywidendowy ubezpieczających / Fonds des bénéfices des assures (participation)	Rezerwa składek na ubezpieczenia pozostające na ryzyku zakładu [2]) / Reserves de primes pour assurances en cours au risque de l'Institution	Rezerwa na szkody nieuregulowane na udział zakładu / Reserves pour sinistres a regler (reassurances deduites)	Rezerwa składek na ubezpieczenia oddane do reasekuracji zatrzymana przez zakład / Réserves de primes retenues par l'Institution sur les affaires reassurées	Wierzyciele / Crediteurs — Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Wierzyciele / Crediteurs — Inni / Divers	Opłaty i podatki / Charges et impôts	Kaucje / Garanties	Fundusze emerytalne i przezorności pracowników zakładu / Fonds de retraite et de prévoyence du personnel	Dywidendy niepodniesione / Dividendes non touchees	Inne pasywa / Divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	Nr.
	1		2	3	4	5	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																			
1	„Lechja"	Warszawa	2 500	—	—	—	—	3) 2.063	4) 589	5) 207	3.218	12	3	—	—	—	6) 1	784	9.377	1
2	„Omnium"	„	2.400	600	—	—	—	2 221	206	443	932	126	105	215	—	—	—	412	7.660	2
3	„Patria"	„	3.000	600	7	—	—	7) 1.382	8) 329	9) 2.014	2.222	1.013	18	175	75	11	—	29	10.875	3
4	„Plast"	„	3.000	1.000	—	—	—	10) 2.273	695	3.908	5.524	134	345	44	—	—	11) 530	482	17.935	4
5	„Polonja"	„	1.250	—	54	12) 494	—	4.998	785	—	27.908	13) 5.886	885	161	20	48	—	1.478	43.967	5
6	„Port"	„	1.750	700	—	14) 50	—	1.541	544	7.736	6 928	493	724	93	75	—	15) 1.622	1.357	23.613	6
7	„Przezorność"	„	1.000	—	93	16) 651	—	17) 21.605	2.430	1.425	418	18) 5.405	6	555	—	19) 82	20) 434	—	34.184	7
8	„Przyszłość"	„	2.000	200	—	—	—	21) 3.817	1	10.561	—	22) 20.031	41	—	—	—	—	43	36.694	8
9	„Vita"	„	1.500	500	—	—	—	23) 2.181	718	994	1.430	1.811	133	180	115	—	24) 594	99	10.255	9
10	Warsz. Tow. Ub.	„	4.320	432	2.888	25) 1.246	302	15.056	8.373	953	59.196	26) 13.464	792	699	1.035	191	—	14.377	123.324	10
11	„Zjednoczenie"	„	600	200	—	—	—	4.395	1.928	—	—	150	233	275	2	—	27) 150	4.175	12.108	11
12	„Pax"	Łódź	1.500	600	—	—	—	249	10	—	1.343	131	39	248	5	—	—	221	4.346	12
13	Poznański Bank Ub.	Poznań	2.500	1.000	—	—	—	28) 3.193	29) 493	—	3.856	30) 492	—	14	—	—	31) 94	1.148	12.790	13
		13 zakł. akc.	**27.400**	**5 832**	**3.042**	**2.441**	**302**	**64.974**	**17.101**	**28 241**	**112.975**	**49.148**	**3.324**	**2.659**	**1.327**	**332**	**3.425**	**24.605**	**347.128**	

UWAGI: 1) dotyczy zakładów wzajemnych; 2) w tej liczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; 3, 4, 5) dział pośredni; 6) rachunki do uregulowania; 7) dział odpowiedzialności prawnej, oraz w dziale pośrednim — mk. 1.240.452 i w dziale chômage — mk. 37.288; 8) od odpowiedzialności prawnej, i dział pośredni; 9) patrz 3; 10) łącznie z przeniesieniem składek; 11) patrz 6; 12) kapitał rezerwowy; 13) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 367.969 i akcepty gwarancyjne na Akcje T-wa „Vesta" — mk. 750.000; 14) fundusz na umorzenie aktywów niepewnych; 15) w tej liczbie r-ki do uregulowania — mk. 1.605.269 i wpływy za czas przyszły — mk. 17.155; 16) w tej liczbie kapitał amortyzacyjny — mk. 46.174, fundusz na amortyzację nieruchomości — mk. 140.204 i fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 464.483; 17) łącznie z przeniesieniem składek; 18) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 1.242.197; 19) w tej liczbie dywidendy akcjonariuszów — mk. 48.211 i dywidendy ubezpieczających—mk. 33.610; 20) w tej liczbie zadatki — mk. 82.972, wpływy za czas przyszły — mk. 26.583, r-ki do uregulowania — mk. 300.263 i fundusze na cele społeczne — mk. 24.564; 21) patrz 17; 22) w tej liczbie P. K. K. P. za lombard papierów procentowych — mk. 19.913.863; 23) patrz 17; 24) w tej liczbie zadatki — mk. 23.736, prowizja prolongowana — mk. 275.417 i rachunki do uregulowania — mk. 295.249; 25) w tej liczbie fundusz na amortyzację aktywów niepewnych — mk. 1.000.000, fundusz na amortyzację nieruchomości — mk. 54.669 i fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 191.427; 26) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 3.771.608; 27) rezerwa na wypłatę superprowizji za r. 1920; 28) w tej liczbie dział wypadkowy — mk. 30890 i dział odpowiedzialności prawnej — mk. 97.481 i dział ubezpieczeń od szkód wodociągowych; 29) w tej liczbie dział wypadkowy — mk. 2.500 i dział odpowiedzialności prawnej — mk. 9.115; 30) patrz 25; 31) rachunki do uregulowania.

Tablica 21.

Bilans przy końcu roku 1920.
Bilan à la fin de l'exercice 1920.

Stan bierny — Passif.

(w 1000 marek).

Nr.	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Kapitał zakładowy względnie zapożyczony [1] (część wpłacona) / Capital social verse resp. emprunte (partie payée comptant)	Fundusz organizacyjny / Fonds d'organisation	Kapitał zapasowy / Reserve statuaire	Inne kapitały zasobowe / Fonds speciaux	Fundusz dywidendowy ubezpieczonych / Fonds des bénéfices des assurés (participation)	Rezerwa składek na ubezpieczenia pozostające na ryzyku zakładu *) / Réserves de primes pour assurances en cours au risque de l'institution	Rezerwa na szkody nieuregulowane na udział zakładu / Reserves pour sinistres a regler (reassurances deduites)	Rezerwa składek na ubezpieczenia oddane do reasekuracji zatrzymana przez zakład / Reserves de primes retenues par l'Institution sur les affaires reassurees	Wierzyciele / Crediteurs — Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Wierzyciele / Crediteurs — Inni / Divers	Opłaty i podatki / Charges et impôts	Kaucje / Garanties	Fundusze emerytalne i przezorności pracowników zakładu / Fonds de retraite et de prévoyence du personnel	Dywidendy niepodniesione / Dividendes non touchées	Inne pasywa / Divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	Nr.
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																			
14	„Ceres"	Warszawa	—	—	1.442	[33]) 468	—	—	[32]) 176	—	257	24	20	45	112	3	[34]) 120	956	3.623	14
15	„Farmakon"	„	[35]) 45	—	51	[36]) 20	—	—	—	—	10	—	2	—	—	—	[37]) 13	36	205	15
16	„Snop" *)	„	—	—	3.735	[38]) 1.448	—	1.653	280	—	3.342	[39]) 1.929	345	64	271	243	—	2.641	15.955	16
17	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	16	[40]) 101	—	660	1 555	—	—	218	3	—	7	8	[41]) 214	459	3.241	17
18	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
19	„Wisła" Wz. Tow.	„	427	—	344	—	—	856	105	—	2.528	—	93	—	249	—	[42]) 15	529	5.046	19
20	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	154	—	—	100	5	—	240	103	16	—	—	—	—	32	646	20
21	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	2.135	[43]) 3.419	[44]) 997	[45]) 35.096	2.530	—	650	4.406	—	167	1.555	739	—	10	51.602	21
	(„ kradzieżowy)	„	—	—	107	—	—	118	93	—	403	156	—	—	—	—	—	24	901	
	(„ ogniowy)	„	—	—	12.304	[46]) 9.121	[47]) 947	21.391	5.975	—	39.844	[48]) 17.450	—	558	5.386	1.324	[49]) 360	5.786	121.246	
	(„ gradowy)	„	—	—	2.310	[50]) 2.396	[51]) 621	—	[52]) 409	—	1.254	523	—	—	—	47	—	333	7.803	
22	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	492	—	[53]) 321	791	122	—	723	[54]) 574	1	2	157	—	—	126	3.069	22
23	„Dnister"	Lwów	—	—	1.583	[55]) 385	624	1.511	153	—	1.630	1.533	1	560	1.792	—	[56]) 424	25	10.224	23
24	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	[57]) 20	—	—	—	—	—	—	—	[58]) 21	86	127	24
25	„Vesta" Bank Wz. Ub	Poznań	—	750	83	[59]) 305	[60]) 215	[61]) 30.864	302	4.557	2.349	[62]) 17.112	134	11	—	[63]) 17	[64]) 540	566	37.755	25
26	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	2.500	1.000	—	—	—	964	—	—	2.225	59	128	—	—	—	[65]) 94	342	7.212	26
		12 zakł. wzajem.	2.970	1.750	24.574	17.663	3.825	34.218	11.723	4.567	55.555	44.087	743	1.407	9.529	2.381	1.801	11.954	268.747	
		13 „ akc.	27.400	5.832	3.042	2.441	302	64.934	17 101	28 241	112.975	49 148	3 324	2.659	1.327	332	3.425	24.605	347.128	
		25 „ razem	30.370	7.582	27.616	20.104	4.127	129.152	28.824	32 808	168 530	93.235	4 067	4 066	10.856	2.713	5.226	36 559	615 875	
27	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	—	7.561	[66]) 413		—	20.585	—	404	1.417	79	—	—	—	[67]) 1.296	1.113	32.888	27
		Razem	30.370	7.582	35.177	20.517	4.127	129.152	49.409	32 808	168.934	94.652	4 146	4.066	10.856	2.713	6 522	37.672	648.763	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1919 do 1.VII 1920 r.; **) brak należytych danych; [32]) w tej liczbie rezerwa na umorzenie aktywów niepewnych — mk. 60.005 i rezerwa na pokrycie różnicy kursu obcych walut — mk. 408.484; [33]) w dziale ubezpieczeń od gradobicia; [34]) w tej liczbie rezerwa na splatę kapitału zapożyczonego — mk. 65.594, nie podniesione procenty od kapitału zapozyczonego — mk. 27.430, rachunki do uregulowania — mk. 1.997 i fundusze na cele społeczne — mk. 25.000; [35]) w tej liczbie kapitał zapożyczony — mk. 32.400 i kapitał zakladowy — mk. 10.800; [36]) kapitał rezerwowy; [37]) w tej liczbie niewypłacone wylosowane udziały w kapitale zapożyczonym — mk. 5.832 i niepodniesione procenty od kapitału zapożyczonego — mk. 7.048; [38]) w tej liczbie fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 279.096, fundusz na amortyzację nieruchomości — mk. 92.880, fundusz na umorzenie aktywów niepewnych — mk. 69.058 i rezerwa zysków ubezpieczeń pośrednich — mk. 1.006.424; [39]) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 608.381; [40]) w tej liczbie fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 41.524 i fundusz na umorzenie aktywów niepewnych — mk. 59.485; [41]) w tej liczbie rachunki gwarancyjne członków T-wa — mk. 143.668 i fundusze na cele społeczne — mk. 70.810; [42]) fundusz na cele społeczne; [43]) w tej liczbie fundusz na ryzyko wojenne—mk. 1.428.370, fundusz na „dubiosa"—mk. 572.487, fundusz specjalny — mk. 5.801, fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 81.812 i fundusz na pokrycie różnicy kursu walut obcych — mk. 1.330.276; [44]) fundusz wyrównawczy; [45]) łącznie z przeniesieniem składek; [46]) w tej liczbie fundusz specjalny (na pokrycie ewentualnych strat w dziale pośrednim) — mk. 2.330.194, fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 140.336, fundusz na pokrycie różnicy kursu walut obcych — mk. 5.203.770 i rezerwa na utratę składek — mk. 1.446.851; [47]) fundusz wyrównawczy; [48]) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 1.896.866; [49]) fundusze na cele społeczne; [50]) w tej liczbie fundusz specjalny na pokrycie ewentualnych strat w dziale pośrednim — mk. 1.974.985, fundusz zapasowy — mk. 87.010, fundusz na pokrycie różnicy kursu papierów procentowych — mk. 124.031 i rezerwa na utratę składek — mk. 210.000, [51]) fundusz wyrównawczy; [52]) w dziale ubezpieczeń od gradobicia i w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenia — mk. 335.103; [53]) fundusz rezerwy zysków; [54]) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 166.582; [55]) w tej liczbie specjalna rezerwa na straty nadzwyczajne — mk. 315.000 i fundusz na remont nieruchomości — mk. 70.000; [56]) fundusz na cele społeczne (w tej liczbie fundusz na stypendja dla dzieci pracowników zakładu — mk. 140.000); [57]) w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń; [58]) czysty majątek T-wa na początku roku sprawozdawczego; [59]) w tej liczbie rezerwa na nieprzewidziane straty w działach ubezpieczeń od wypadków i odpowiedzialności prawnej — mk. 280.692 i fundusz amortyzacyjny pożyczek hipotecznych — mk. 24.703; [60]) fundusz wyrownawczy; [61]) w tej liczbie w dziale ubezpieczeń od wypadkow — mk. 243.165, w dziale ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej mk. 273.699 i w dziale autocasco — mk. 73.611; [62]) w tej liczbie długi hipoteczie — mk. 643.250 i akcepty gwarancyjne na akcje — mk. 4.402.500; [63]) w tej liczbie dywidendy udziałowców (właścicieli certyfikatów) — mk. 5095 i dywidendy ubezpieczających — mk. 11.722; [64]) w tej liczbie niepobrane procenty od kapitałów zapożyczonego i organizacyjnego — mk. 34.686, rezerwa na koszty akwizycji — mk. 500.000, rachunki do uregulowania — mk. 2151 i wpływy za czas przyszły — mk. 2.971; [65]) patrz 42; [66]) rezerwa na pokrycie należności od b. władz okupacyjnych; [67]) w tej liczbie rachunki do uregulowania — mk. 659.608 i wpływy za czas przyszły — mk. 636.556.

Tablica 22.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale życiowym za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances sur la vie 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu (łącznie z premiami doliczonemi do składek) / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczeń oddanych do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Straty / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DÉPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z premiami doliczonemi do składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Piast“	Warszawa	—	—	738	1	261	—	—	36	525	1.364	—	595	370	—	373	—	226	—	—	1.364	1
2	„Przezorność“	„	16.676	1.739	8.546	1.047	827	¹) 65	1.010	255	5.982	36.185	²) 1.608	1.466	3.464	636	4.835	2.353	21.531	³) 507	—	36.185	2
3	„Przyszłość“	„	—	—	10.303	7.498	2.264	—	—	⁴) 1.818	—	21.943	—	12.274	2.995	126	2.261	1	5.817	⁵) 68	203	21.943	3
4	„Vita“	„	—	—	3.491	748	705	—	57	149	987	6.336	27	1.241	1.859	503	955	52	1.169	⁶) 323	—	6.336	4
		4 zakł. akc.	16.676	1.739	23.078	9.294	4.057	65	1.067	2.258	7.494	65.828	1.635	15.576	8.688	1.265	8.424	2.406	28.743	898	203	65.828	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	29.141	1.981	10.292	374	779	⁷) 157	—	329	10.587	53.640	⁸) 3.246	5.144	5.893	383	4.588	2.530	35.696	⁹) 164	—	53.640	5
6	„Vesta“ Bank Wz. Ub.	Poznań	4.728	273	12.344	1.377	1.245	¹⁰) 129	—	275	1.555	21.926	¹¹) 887	3.002	3.406	545	3.490	292	10.214	¹²) 86	—	21.926	6
		2 zakł. wzajemne	33.869	2 254	22.636	1.751	2.024	286	—	604	12.142	75.566	4.133	8.146	9.299	928	8.078	2.822	45.910	250	—	75.566	
		4 „ akcyjne	16.676	1.739	23.078	9.294	4.057	65	1.067	2.258	7.494	65.828	1.635	15.576	8.688	1.265	8.424	2.406	28.743	898	203	65.828	
		6 „ razem	50.545	3.993	45.714	11.045	6.081	351	1.067	2.862	19.636	141.394	5.768	23.722	17.987	2.193	16.502	5.228	72.653	1.148	203	141.394	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p. ¹) w tej liczbie wykupy — mk. 8.301; ²) w tej liczbie wykupy — mk. 98.857; ³) w tej liczbie honoraria lekarskie — mk. 275.133; ⁴) w tej liczbie udział reasekuratorów w kosztach administracji — mk. 1.746.992; ⁵) honorarja lekarskie; ⁶) w tej liczbie honorarja lekarskie — mk. 83.426; ⁷) w tej liczbie wykupy — mk. 3.620; ⁸) w tej liczbie wykupy — mk. 153.450; ⁹) honorarja lekarskie; ¹⁰) w tej liczbie wykupy — mk. 130; ¹¹) w tej liczbie wykupy — mk. 9.460; ¹²) w tej liczbie honorarja lekarskie — mk. 84.157.

Tablica 23.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale wypadkowym (i odpowiedzialności prawnej) za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre les accidents (la responsabilité civile) 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à règler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des Réassureurs dans les sinistres reglés	Procenty od rezerwy składek / Interets sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part des reassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Patria"	Warszawa	—	—	641	—	168	—	—	135	366	1.310	5	468	146	—	577	10	104	—	—	1 310	1
2	„Piast"	„	—	—	58	—	23	—	—	11	29	121	—	46	16	—	48	—	11	—	—	121	2
3	„Port"	„	—	—	475	271	321	6	—	42	—	1.115	7	657	108	2	285	8	35	—	13	1.115	3
4	„Przezorność"	„	47	76	208	45	62	3	3	2	49	495	5	147	52	17	122	78	74	—	—	495	4
5	„Vita"	„	—	—	4.768	82	198	·	26	478	—	5.552	120	521	584	34	1.310	666	1.013	336	968	5.552	5
6	„Zjednoczenie"	„	402	261	12.877	—	58	—	—	—	—	13.598	371	162	1.167	—	1.660	1.928	4.395	—	3.915	13.598	6
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	1) 445	—	—	2) 8	—	3) 11	110	574	4) 14	5) 245	6) 80	—	95	7) 12	8) 128	—	—	574	7
		7 zakł. akc.	449	337	19 472	398	830	17	29	679	554	22.765	522	2 246	2.153	53	4 097	2.702	5.760	336	4.896	22.765	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																						
8	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	Warszawa	101	517	2.652	—	—	—	—	333	—	3.603	115	—	338	—	566	1.555	660	—	369	3.603	8
9	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	—	9) 3.420	10) 59	450	68	—	28	277	4.302	11) 144	12) 1 363	1.221	22	951	10	13) 591	—	—	4.302	9
		2 zakł. wzajem.	101	517	6 072	59	450	68	—	361	277	7.905	259	1.363	1.559	22	1.517	1.565	1.251	—	369	7.905	
		7 „ akc.	449	337	19.472	398	830	17	29	679	554	22.765	522	2.246	2.153	53	4 097	2 702	5 760	336	4.896	22 765	
		9 „ razem	550	854	25 544	457	1.280	85	29	1 040	831	30.670	781	3.609	3.712	75	5.614	4.267	7.011	336	5 265	30.670	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.

	w tej liczbie w dziale ubezpieczeń od wypadków mk.	w dziale ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej mk.
1)	144.674	300.367
2)	3.900	4.056
3)	2.160	8.529
4)	6.612	7.784
5)	54.893	189.746
6)	25.691	54.758
7)	2.500	9.115
8)	30.890	97.481
9)	1.309.024	1.698.661 — auto casco mk. 412.383.
10)	50.554	[illegible]
11)	7.721	135.815 łącznie z auto casco.
12)	523.072	662.093 i auto casco mk. 178.069.
13)	243.165	273.699 i auto casco mk. 73.611.

Tablica 24.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ogniowym za 1920 r.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre l'incendie 1920.

(w 1000 marek).

WPŁYWY — RECETTES

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes — Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes — Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.											
1	„Omnium"	Warszawa	—	—	10.105	5.711	¹) 5.778	415	—	2.642	—	16.659
2	„Piast"	„	—	—	13.772	5.152	3.512	834	—	2.927	—	22.177
3	„Polonia"	„	610	78	36.854	4.493	9.664	4.597	—	9.485	—	65.271
4	„Port"	„	—	—	13.350	1.095	3.290	1.048	—	4.490	—	23.270
5	Warsz. Tow. Ub.	„	6.055	6.143	67.995	29.077	16.030	7.735	—	16.524	—	143 911
6	„Pas"	Łódź	—	—	4.487	—	1.109	786	—	1.201	—	7.063
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	158	4	9.851	—	297	436	—	354	—	11.130
		7 zakł. akc.	6.823	6.225	150.444	37.502	36.310	14.554	—	37.823	—	289.481
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.											
8	„Farmakon"	Warszawa	—	—	141	—	³) 15	4	—	24	—	183
9	„Snop" **)	„	689	734	13.805	1.243	²) 2.421	2.000	—	1.865	—	22.183
10	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	88	24	4.900	1.097	1.025	238	—	1.377	—	8.743
11	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	51	—	893	—	⁵) 202	30	—	235	—	1.425
12	Tow. Wz. Ub.	Kraków	6.569	5.642	55.395	60.559	9.411	4.042	—	13.168	—	151.007
13	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	358	30	2.503	—	⁶) 252	334	—	1.027	—	4.505
14	„Dniester"	Lwów	966	547	3.903	—	580	625	—	2.153	—	8.612
15	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	—	—	5.650	—	40	89	—	725	—	6.007
		8 zakł. wzajem.	8.723	4.207	85.450	62.921	14.035	7.360	—	19.968	—	202.664
		7 „ akc.	6.823	6.225	150.444	37.502	36.310	14.554	—	37.823	—	289.481
		15 „ razem	15.546	10.432	235.894	100.423	50.345	21.914	—	57.791	—	492 145
16	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	13.999	48.922	—	27	•	—	3.989	—	66 937
		Razem	15.546	24.431	284.816	100.423	50.372	21.914	—	61.580	—	559 082

WYDATKI — DEPENSES

№	Nazwa / Nom	Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commisson — od ubezpieczeń własnych / Affaires contractees directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson — od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.											
1	„Omnium"	886	7.795	1.351	24	4.230	206	2.221	—	227	16.659	1
2	„Piast"	1.049	12.206	2.288	293	4.200	408	1.044	—	689	22.177	2
3	„Polonia"	5.515	35 643	5 943	1.158	11.789	358	4.104	—	761	65.271	3
4	„Port"	3.065	12.953	2.923	144	4.372	119	777	—	917	23.270	4
5	Warsz. Tow. Ub.	15.889	62 805	10.165	8.272	22.597	8.019	14.554	—	1.030	143.911	5
6	„Pas"	289	3.990	655	—	1.686	10	249	—	184	7,063	6
7	Poznański Bank Ub.	868	2.774	1.133	—	3.359	453	2 701	—	142	11.130	7
	7 zakł. akc.	24.951	138 166	24.458	9.891	52.242	9.573	25.650	—	4.550	289.481	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.											
8	„Farmakon"	5	93	—	—	55	—	—	—	29	189	8
9	„Snop" **)	5.681	8.058	2.400	189	2.229	280	1.657	—	⁴) 2.785	22.183	9
10	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	893	3.557	659	141	2.091	105	556	—	441	8.743	10
11	Białostockie Tow. Wz. Ub.	34	225	135	—	308	3	100	—	23	1.425	11
12	Tow. Wz. Ub.	35.051	43.938	6.363	15.527	19 702	5.975	23 191	—	5.343	151.007	12
13	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	638	989	300	—	1 531	122	761	—	173	4.505	13
14	„Dniester"	1.108	2.014	1.124	—	2.330	355	1.511	—	372	8.612	14
15	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	135	2.265	945	—	1.279	—	864	—	519	6.007	15
	8 zakł. wzajem.	39.545	62 647	11.932	15.857	29.522	6.638	26.940	—	9.583	202.664	
	7 „ akc.	24 951	138.166	24.458	9.891	52 242	9.573	25.650	—	4.550	289.481	
	15 „ razem	64.496	200.813	36.390	25.748	81.764	16.211	52.590	—	14.133	492.145	
16	Ub. Wz. Budowli od ognia	13.261	109	716	—	27.181	20.585	—	⁷) 910	4 175	66.937	16
	Razem	77.757	200.922	37.106	25.748	108.945	36.796	52.590	910	18.308	559.082	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.
**) rok sprawozdawczy od 1.VII 1919 do 1.VII 1920 r.
¹) w tej liczbie udział spółki w zyskach T-w reasekuracyjnych — mk. 104.333; ²) w tej liczbie udział spółki w zyskach T-w reasekuracyjnych; ³) w tej liczbie udział spółki w zyskach T-w reasekuracyjnych — mk. 338.572; ⁴) w tej liczbie zysk z ubezpieczeń pośrednich — mk. 858.931; ⁵) w tej liczbie udział T-wa w zyskach T-w reasekuracyjnych — mk. 90.824; ⁶) w tej liczbie udział T-wa w zyskach T-w reasekuracyjnych ⁷) koszty szacowania (wynagrodzenie taksatorów).

Tablica 25.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale kradzieżowym za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre le vol avec effraction 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczenia oddanego do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cedées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	—	—	1.030	—	478	230	—	230	—	2.885	302	1.553	308	—	435	29	146	—	122	2.885	1
2	„Port"	„	—	—	5.637	196	1.201	526	—	606	—	6.168	565	3.474	787	19	1.092	77	141	—	23	6.168	2
3	Warsz. Tow. Ub.	„	96	10	4.824	245	1.381	542	—	637	—	7.698	784	4.063	1.031	63	1.040	142	502	—	67	7.698	3
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	53	„	965	—	6	80	—	15	41	1.160	155	373	49	—	280	25	275	—	—	1.160	4
		4 zakł. akc.	149	10	11.365	441	3.036	1.377	—	1.492	41	17.911	1.796	9.463	2.175	82	2.843	276	1.064	—	212	17.911	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
5	Twa. Wz. Ub.	Kraków	33	87	1.310	—	382	296	—	116	—	2.224	381	1.015	361	—	233	93	118	—	23	2.224	5
		1 zakł. wzajem.	33	87	1.310	—	382	296	—	116	—	2.224	381	1.015	361	—	233	93	118	—	23	2.224	
		4 „ akc.	149	10	11.365	441	3.036	1.377	—	1.492	41	17.911	1.796	9.463	2.175	82	2.843	276	1.064	—	212	17.911	
		5 „ razem	182	97	12.675	441	3.418	1.673	—	1.608	41	20.135	2.177	10.478	2.536	82	3.076	369	1.182	—	235	20.135	

Tablica 26.

Rachunek wpływów i wydatkw w dziale transportowym za rok 1920.

Compte de profits et partes dans les assurances contre les risques de transport 1920.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	—	—	4.363	84	246	405	—	365	—	5.463	459	3.053	832	6	750	95	253	—	29	5.463	1
2	„Port"	„	—	—	8.601	8.884	3.111	7.397	—	345	—	28.728	8.985	15.053	1.367	952	1.085	340	588	—	356	28.728	2
3	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	8.156	542	768	870	—	401	—	10.737	1.022	6.163	1.484	50	1.359	211	—	—	248	10.737	3
4	„Polonia"	„	—	—	10.871	—	1.110	667	—	674	—	13.322	514	8.546	970	—	1.392	403	615	—	582	13.322	4
		Razem 4 zakł. akc.	—	—	31.991	9.510	5.235	9.729	—	1.785	—	58.250	11.460	32.815	4.653	1.008	4.592	1.049	1.456	—	1.217	58.250	

B. Zakłady wzajemne. — Sociétés mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale transportowym.

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p

Tablica 27.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń szyb za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre le bris des glaces te vitres 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na ryzyko nie upłynione z roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczeń oddanych do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Interets sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétes anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	—	—	2.152	—	227	28	—	232	—	2.639	235	620	483	—	540	162	579	—	20	2.639	1
2	„Polonia"	"	—	—	558	—	—	—	—	61	—	619	44	—	128	—	33	25	279	—	110	619	2
		Razem 2 zakł. akc.	—	—	2.710	—	227	28	—	293	—	3.258	279	620	611	—	573	187	858	—	130	3.258	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
1	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Tablica 28.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale „chômage" za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans assurances contre le chômage 1920.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	—	—	108	—	19	—	—	23	—	150	—	108	8	—	—	—	—	—	34	150	1
2	„Patria"	"	—	—	276	—	62	—	—	60	106	504	—	214	5	—	248	—	37	—	—	504	2
		Razem 2 zakł. akc.	—	—	384	—	81	—	—	83	106	654	—	322	13	—	248	—	37	—	34	654	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. **Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń „chômage".**

Tablica 29.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale gradowym za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre la grêle 1920.

(w 1000 marek).

A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes. **Żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale gradowym.**

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																						
1	„Ceres"	Warszawa	—	56	9.648	—	531	3.584	—	[1]) 1.177	—	15.026	6.427	5.307	893	—	1.127	176	—	[2]) 282	814	15.026	1
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	—	[3]) 257	3.906	3.546	311	745	—	278	—	9.013	[4]) 3.513	2.011	207	1.147	334	[5]) 410	—	—	1.391	9.013	2
		Razem 2 zakł. wzaj.	—	313	13.554	3.546	842	4.329	—	1.455	—	24.039	9.940	7.318	1.100	1.147	1.461	586	—	282	2.205	24.039	

UWAGI: *) wpisowe, manipulacyjne, polisowe i t. p. **) brak należytych danych; [1]) w tej liczbie potrącenia z odszkodowań na koszty likwidacji — mk. 489.427; [2]) wynagrodzenie taksatorów; [3]) w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenia — mk. 163.283; [4]) w tej liczbie zwroty składek z tytułu umowy ubezpieczenia — mk. 719.569; [5]) w tej liczbie składki do zwrotu z tytułu umowy ubezpieczenia — mk. 335.102.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczenia koni za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances des cheveaux 1920.

Tablica 30.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Plast"	Warszawa	—	—	242	—	67	56	—	21	—	386	65	205	35	—	57	—	15	—	9	386	1
		Razem 1 zakl. akc.	—	—	**242**	—	**67**	**56**	—	**21**	—	**386**	**65**	**205**	**35**	—	**57**	—	**15**	—	**9**	**386**	

B. Zakłady wzajemne. — Sociétés mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń koni.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń za r. 1920.

Comte de profits et pertes dans les assurances contre la ladrerie des cochons 1920.

Tablica 31.

(w 1000 marek).

A. Zakłady akcyjne. — Sociétés anonymes. Żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń.

№	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
1	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	Lwów	—	21	439	—	—	—	—	31	331	822	781	—	—	—	21	20	—	—	—	822	1
		Razem 1 zakl. wzajem.	—	**21**	**439**	—	—	—	—	**31**	**331**	**822**	**781**	—	—	—	**21**	**20**	—	—	—	**822**	

UWAGI: *) wpisowe, manipulacyjne, polisowe i t. p.

Tablica 32.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre les dommages causés par les conduites d'eau 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody niewypłacone na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des Réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts servis sur réserve de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody niewypłacone na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	147	—	—	—	—	3	26	176	—	—	18	—	69	—	89	—	—	176	1
		Razem 1 zakł. akc. .	—	—	**147**	—	—	—	—	**3**	**26**	**176**	—	—	**18**	—	**69**	—	**89**	—	—	**176**	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych.

Tablica 33.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale pośrednim zakładów reasekuracyjnych za r. 1920.

Compte de profits et pertes dans les assurances indirectes 1920.

(w 1000 marek).

№	Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Lechja"	Warszawa	—	—	—	11.541	1.611	404	—	—	451	14.007	1.281	5.667	—	3.080	1.327	389	2.063	—	—	14.007	2
2	„Patria"	„	551	185	—	10.694	2.858	515	—	—	231	15.034	1.938	7.063	—	4.069	405	519	1.240	—	—	15.034	1
		Razem 2 zakł. akc.	**551**	**185**	—	**22.235**	**4.469**	**919**	—	—	**682**	**29.041**	**3.219**	**12.730**	—	**7.149**	**1.732**	**908**	**3.303**	—	—	**29.041**	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.;

Tablica 34.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1920.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1920.
Zyski — Crédit.
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Pozostałość zysku z roku poprzedniego / Solde au debut de l'exercice	Zysk w dziale / Bénéfice dans les branches ci après: życiowym / assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / assurances contre les accidents et la responsabilité civile	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach*) / autres assurances	Czysty dochód z majątku zakładu / Bénéfice net sur les fonds de l'Institution	Niepodniesione dywidendy zaliczone na rzecz zakładu / Participations (dividendes) non touchées, portées au crédit de l'Institution	Zysk na kursie walut obcych / Bénéfice sur les cours des valeurs etrangères	Inne zyski / Autres benefice	Strata bilansowa / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	A. Zakłady akcyjne. **Sociétés anonymes.**																
1	„Lechja"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	145	—	[1]) 1.188	—	—	1.353	1
2	„Omnium"	"	—	—	—	227	—	—	—	—	165	—	—	—	—	412	2
3	„Patria"	"	·	—	—	—	—	—	—	—	130	—	[2]) 1.292	—	—	1.422	3
4	„Piast"	"	—	—	—	690	121	29	23	[3]) 43	212	—	—	—	—	1.116	4
5	„Polonia"	"	4	—	—	761	—	382	110	—	398	—	—	—	—	1.785	5
6	„Port"	"	—	—	13	913	23	558	—	—	82	—	90	—	—	1.492	6
7	„Przezorność"	"	4	—	—	—	—	—	—	—	[4]) 61	—	—	[5]) 6.280	3	6.348	7
8	„Przyszłość"	"	—	203	—	—	—	—	—	—	65	—	—	[6]) 80	—	348	8
9	„Vita"	"	—	—	968	—	—	—	—	—	[7]) 51	—	—	[8]) 66	—	1.085	9
10	Warsz. Tow. Ub.	"	4	—	—	1.630	67	348	—	—	1.030	—	16.320	—	—	19.209	10
11	„Zjednoczenie"	"	291	—	3.915	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	4.215	11
12	„Pax"	Łódź	—	—	—	184	—	—	—	—	82	—	—	—	—	266	12
13	Poznański Bank Ub.	Poznań	4	—	—	142	—	—	—	—	1.227	—	—	—	—	1.373	13
		13 zakł. akc.	307	203	4.896	4.551	210	1.317	131	43	3.607	—	18.090	6.426	3	40.404	

UWAGI: *) w tej liczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; [1]) książkowy; [2]) zrealizowany; [3]) w tej liczbie zysk w dziale „chômage" — mk. 34.313 i zysk w dziale ubezpieczeń koni — mk. 8918; [4]) po potrąceniu procentów od rezerwy składek w kwocie — mk. 1.012.550; [5]) w tej liczbie zysk na przewalutowaniu wartości T-wa — mk. 6.270.857 i wpływ należności wątpliwych — mk. 9.511; [6]) udział reasekuratorów w umorzeniu wątpliwych należności i umorzeniu wartości ruchomości; [7]) po potrąceniu procentów od rezerwy składek w kwocie — mk. 80.959; [8]) prowizja za sprzedaży 5% Długoterminowej Pożyczki Państwowej.

Tablica 35.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1920.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1920.
Zyski — Crédit.
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Pozostałość zysku z roku poprzedniego / Solde au début de l'exercice	Zysk w dziale: życiowym / Bénéfice dans les branches et après: assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / assurances contre les accidents et la responsabilité civile	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach*) / autres assurances	Czysty dochód z majątku zakładu / Bénéfice net sur les fonds de l'Institution	Niepodniesione dywidendy zaliczone na rzecz zakładu / Participations (dividendes) non touchées, portées au crédit de l'Institution	Zysk na kursie walut obcych / Bénéfice sur les cours des valeurs étrangères	Inne zyski / Autres bénéfice	Strata bilansowa / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																
14	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	9) 814	177	—	—	—	—	991	14
15	„Farmakon"	„	—	—	—	29	—	—	—	—	10) 7	—	—	—	—	36	15
16	„Snop"	„	68	—	—	2.783	—	—	—	—	11) 202	—	482	—	—	3.535	16
17	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	32	—	369	—	—	—	—	—	58	—	—	—	—	459	17
18	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
19	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	5	—	—	440	—	—	—	—	12) 20	—	64	—	—	529	19
20	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	23	—	—	—	—	18	—	—	—	—	41	20
21	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	—	—	23	—	—	—	1.646	—	—	13) 9.323	—	10.969	21
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	24	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	5.293	—	—	—	—	165	—	—	14) 6.572	—	11.980	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	15) 1.392	165	16) 24	177	—	—	1.758	
22	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	173	—	—	—	—	55	—	—	—	—	228	22
23	„Dniester"	Lwów	—	—	—	372	—	—	—	—	17) 52	—	7	18) 10	—	433	23
24	Tow. Wz. Ub. od węgrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19) 9	20) 420	—	429	24
25	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	21) 1.542	•	—	22) 911	—	2.455	25
26	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	519	—	—	—	—	—	—	—	—	—	519	26
		12 zakł. wzajem.	105	—	369	9.582	23	—	—	2.206	4.108	24	733	17.236	—	34.386	
		5 „ akc.	307	293	4.896	4.551	210	1.217	131	43	3.607	—	18.890	6.426	3	40.484	
		17 „ razem	412	293	5265	14.133	233	1.217	131	2.249	7.715	24	19.623	23.662	3	74.870	
27	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	—	—	4.175	—	—	—	—	27	—	23) 56	—	—	4.258	27
		Razem	412	293	5.265	18.308	233	1.217	131	2.249	7.742	24	19.679	23.662	3	79.128	

UWAGI: *) w tej liczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; **) brak należytych danych; 9) w dziale ubezpieczeń od gradobicia; 10) po potrąceniu procentów od kapitału zapożyczonego w kwocie — mk. 1.944; 11) po potrąceniu — mk. 35.120 na umorzenie wartości nieruchomości; 12) po potrąceniu procentów od kapitału zapożyczonego w kwocie — mk. 51.640; 13) zysk na przewalutowaniu wartości nieruchomości T-wa; 14) w tej liczbie zysk na przewalutowaniu nieruchomości — mk. 5.369.200 i przeniesienie rezerwy na stratę składek — mk. 1.003.149; 15) w dziale ubezpieczeń od gradobicia; 16) przeznaczone do przelania w następnym roku sprawozdawczym do funduszu emerytalnego pracowników T-wa; 17) po potrąceniu — mk. 60.233 na umorzenie wartości nieruchomości; 18) wpływ należności wątpliwych; 19) zrealizowany; 20) zysk ze sprzedaży mienia wycofanego; 21) po potrąceniu procentów od kapitałów zakładowego (zapożyczonego) i organizacyjnego w kwocie — mk. 53.171 i mk. 14.861 na umorzenie wartości nieruchomości; 22) zysk z likwidacji przejętych portfeli w dziale życiowym — mk. 587.012 i w dziale wypadkowym i odpowiedzialności prawnej — mk. 323.653; 23) zrealizowany.

Tablica 36.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1920.

Compte général des profits et pertes de l'exercice 1920.

Straty — Débit

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Strata niepokryta z roku poprzedniego / Perte reportee de l'exercice precedent	Straty w dziale: / Pertes dans les branches et apres: życiowym / Assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / Assurances contre les accidents et la responsabilite civile	ogniowym / Assurances contre l'incendie	kradzieżowym / Assurances contre le vol avec effraction	transportowym / Assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / Assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach *) / Autres assurances	Niepodzielona część kosztów administracyjnych / Frais d'administration non repartis	Umorzenie należności wątpliwych / Annulation des sommes dues douteuses	Umorzenie części kosztów organizacji / Annulation partielle des frais d'organisation	Strata na kursie walut obcych / Pertes sur les cours des valeurs etrangeres	Inne odpisania i straty / Autres amortissements et pertes	Zysk bilansowy / Bénefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	A) Zakłady akcyjne. Sociétes anonymes																	
1	„Lechja"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	[26]) 451	—	—	92	—	[27]) 6	784	1.333	1
2	„Omnium"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		412	412	2
3	„Patria"	„	—	—	[28]) 367	—	—	—	—	[29]) 338	688	—	—	—	—	29	1.422	3
4	„Piast"	„	—	525	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[30]) 80	482	1.116	4
5	„Polonia"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	307	—	1.478	1.785	5
6	„Port"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[31]) 50	—	—	[32]) 75	1.357	1.482	6
7	„Przezorność"	„	—	5.982	49	—	—	—	—	—	—	10	—	—	[33]) 307	—	6.348	7
8	„Przyszłość"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	198	—	[34]) 83	43	348	8
9	„Vita"	„	—	987	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	1.085	9
10	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[35]) 4.922	14.377	19.299	10
11	„Zjednoczenie"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	4.175	4.215	11
12	„Pax"	Łódź	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	—	—	222	266	12
13	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	[36]) 111	—	41	—	—	[37]) 26	—	—	—	—	[38]) 47	1.148	1.373	13
		13 zakł. akc.	—	**7.494**	**556**	—	**41**	—	—	**815**	**688**	**84**	**374**	**307**	**5.520**	**24.605**	**40.484**	

UWAGI: *) w tej liczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; [26]) w dziale pośrednim; [27]) umorzenie wartości ruchomości; [28]) w tej liczbie dział ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej; [29]) w tej liczbie strata w dziale „chômage" — mk. 106.192 i strata w dziale pośrednim — mk. 231.619; [30]) umorzenie wartości ruchomości; [31]) na fundusz na umorzenie aktywów niepewnych; [32]) na fundusz kasy przezorności pracowników zakładu; [33]) umorzenie wartości ruchomości; [34]) w tej liczbie na cele społeczne — mk. 50.000 i na umorzenie wartości ruchomości — mk. 32.718; [35]) w tej liczbie na koszty 50-letniego jubileuszu Spółki — mk. 1.325.205, na cele społeczne — mk. 2.401.756 i na ruchomości i nowe urządzenia — mk. 1.194.719; [36]) w tej liczbie dział ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej; [37]) w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych; [38]) umorzenie wartości ruchomości.

Tablica 37.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1920.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1920.
Straty — Débit
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Strata niepokryta z roku poprzedniego / Perte reportée de l'exercice précédent	Straty w działach: / Pertes dans les branches ci après: życiowym / Assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / Assurances contre les accidents et la responsabilite civile	ogniowym / Assurances contre l'incendie	kradzieżowym / Assurances contre le vol avec effraction	transportowym / Assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / Assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach *) / Autres assurances	Niepodzielona część kosztów administracyjnych / Frais d'administration non repartis	Umorzenie należności wątpliwych / Annulation des sommes dues douteuses	Umorzenie części kosztów organizacji / Annulation partielle des frais d'organisation	Strata na kursie walut obcych / Pertes sur les cours des valeurs étrangeres	Inne odpisania i straty / Autres amortissements et pertes	Zysk bilansowy / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	B. Zakłady wzajemne.																	
	Sociétes mutuelles.																	
14	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39) 35	956	991	14
15	„Farmakon"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	36	15
16	„Snop" *)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40) 893	2.642	3.535	16
17	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	459	459	17
18	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
19	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	529	529	19
20	Bialostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	41) 6	32	41	20
21	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	10.588	—	—	—	—	—	—	—	42) 92	—	—	43) 279	10	10.969	21
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	•	—	—	—	24	24	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	44) 6.184	5.786	11.980	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	•	—	—	45) 1 425	333	1.758	
22	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	35	46) 64	126	228	22
23	„Dnister"	Lwów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	47) 402	28	435	23
24	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	48) 331	—	—	—	—	49) 13	85	429	24
25	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	1.553	50) 277	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51) 55	566	2.453	25
26	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111	—	52) 66	342	519	26
		12 zakł. wzajem	—	**12.143**	**277**	—	—	—	—	**331**	—	**113**	**111**	**35**	**9.422**	**11.954**	**34.386**	
		13 „ akc.	—	**7.494**	**556**	—	**41**	—	—	**815**	**688**	**84**	**374**	**307**	**5 520**	**24.605**	**40.484**	
		25 „ razem	—	**19.637**	**833**	—	**41**	—	—	**1.146**	**688**	**197**	**485**	**342**	**14.942**	**36.559**	**74.870**	
27	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1.051	—	53) 2.090	1.113	4.258	27
		Razem	—	**19 637**	**833**	—	**41**	—	—	**1.146**	**688**	**201**	**1.536**	**342**	**17.032**	**37 672**	**79.128**	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1919 do 1.VII 1920 r.; **) brak należytych danych; 39) na fundusz kasy przezorności pracowników zakładu; 40) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 17.453, na rezerwę zysków z ubezpieczeń pośrednich — mk. 858.931 i na cele społeczne — mk. 16.649; 41) na cele społeczne; 42) w tej liczbie na fundusz na „dubiosa" — mk. 22.144; 43) na fundusz emerytalny pracowników; 44) w tej liczbie na fundusz rezerwowy — mk. 5.494.494, na fundusz wyrównawczy — mk. 45.012, na fundusz emerytalny i wzajemnej pomocy pracowników T-wa — mk. 506.065 i na cele społeczne — mk. 138.438; 45) w tej liczbie na fundusz dywidendowy (wyrównawczy) — mk. 210.515, na fundusz specjalny — mk. 1.209.643 (zysk z interesu pośredniego) i na fundusze: emerytalny i wzajemnej pomocy pracowników T-wa — mk. 4.537; 46) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 13.426 i na fundusz emerytalny pracowników T-wa — 51.050; 47) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 32.106, na fundusz dywidendowy ubezpieczających— mk. 36.127, na fundusze: emerytalny i przezorności pracowników zakładu — mk. 285.446 i na cele społeczne — mk. 48.613; 48) w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń; 49) na cele społeczne; 50) w tej liczbie działy ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej i ubezpieczenia samochodów (auto-casco); 51) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 24.745 i na rezerwę na nieprzewidziane straty w dziale ubezpieczeń od wypadków i odpowiedzialności prawnej — mk. 30.692; 52) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 40.862 i część procentów od kapitału zapożyczonego — mk. 25.767; 53) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 101.140 i akcja przeciwpożarowa — mk. 1.988.906.

Tablica 38.

Podział zysków osiągniętych przez zakłady ubezpieczeń w r. 1920.
Repartition des bénéfices gagnées par les Institutions d'assurances de l'exercice 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Na podatki / Aux impôts	Na kapitał zapasowy / A la reserve statuaire	Na inne kapitały zasobowe / Aux fonds speciaux	Na dywidendę dla akcjonarjuszy względnie dla udziałowców [1]) / Aux actionnaires resp. des participants	Na tantjemy / Tantiemes	Na gratyfikacje dla pracowników / Gratifications accordees aux employes	Ubezpieczającym / Aux assures — do wypłaty / a payer	Ubezpieczającym / Aux assures — na fundusz dywidendowy ubezpieczających / au fonds de participation	Na inne cele / Divers	Do przeniesienia na rok następny / Report a l'exercice suivant	Zysk bilansowy / Benefice total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.													
1	„Lechja"	Warszawa	165	78	—	150	143	—	—	—	2) 198	52	784	1
2	„Omnium"	„	75	41	—	144	41	—	—	—	3) 41	70	412	2
3	„Patria"	„	—	3	—	—	—	—	—	—	—	26	29	3
4	„Piast"	„	64	48	—	180	36	—	—	—	4) 150	2	482	4
5	„Polonia"	„	450	147	5) 329	250	147	—	—	—	6) 142	12	1.477	5
6	„Port"	„	270	300	7) 140	105	427	100	—	—	8) 10	5	1.357	6
7	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9) [—3]	[—3]	7
8	„Przyszłość"	„	—	10	—	30	—	—	—	—	—	2	42	8
9	„Vita"	„	30	10	—	45	10	—	—	—	—	4	99	9
10	Warsz. Tow. Ub.	„	3.606	—	10) 1.438	11) 4.968	1.188	2.100	752	—	12) 325	•	14.377	10
11	„Zjednoczenie"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.175	4.175	11
12	„Pax"	Łódź	25	22	5) 30	90	42	—	—	—	3) 10	1	221	12
13	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	115	14) 294	300	402	—	—	—	4) 37	—	1.148	13
		13 zakł. akc.	**4.683**	**774**	**2.232**	**6.262**	**2.438**	**2.200**	**752**	—	**913**	**4.349** [—3]	**24 603** [—3]	

UWAGI: 1) dotyczy zakładów wzajemnych; 2) w tej liczbie na umorzenie kosztów organizacji — mk. 69.368; 3) na fundusz przezorności pracowników; 4) w tej liczbie na fundusz przezorności pracowników — mk. 100.000 i na cele społeczne — mk. 50.000; 5) na kapitał rezerwowy; 6) w tej liczbie na umorzenie wartości ruchomości — mk. 91.847, na fundusz przezorności pracowników — mk. 25.000 i na cele społeczne — mk. 25.000; 7) w tej liczbie na nadzwyczajne fundusze strat: działu kradzieżowego — mk. 100.000 i działu wypadkowego — mk. 40.000; 8) na cele społeczne; 9) strata; 10) na fundusz wyrównawczy; 11) w tej liczbie na dopłatę do pełnego kapitału zakładowego — mk. 4.320.000; 12) w tej liczbie na zasiłek dla wdów i sierot po pracownikach — mk. 25.000 i na cele społeczne — mk. 300.000; 13) na specjalny kapitał rezerwowy; 14) w tej liczbie na rezerwę specjalną — mk. 15[illegible].022 i na fundusz na straty nieprzewidziane — mk. 138.894.

Podział zysków osiągniętych przez zakłady ubezpieczeń w r. 1920.

Répartition des benefices gagnées par les Institutions d'assurances de l'exercice 1920.

Tablica 39.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Na podatki / Aux impôts	Na kapitał zapasowy / A la reserve statuaire	Na inne kapitały zasobowe / Aux fonds speciaux	Na dywidendę dla akcjonarjuszy względnie dla udziałowców [1] / Aux actionnaires resp. des participants	Na tantjemy / Tantiemes	Na gratyfikacje dla pracowników / Gratifications accordées aux employés	Ubezpieczającym / Aux assures — do wypłaty / à payer	Ubezpieczającym / Aux assures — na fundusz dywidendowy ubezpieczających / au fonds de participation	Na inne cele / Divers	Do przeniesienia na rok następny / Report a l'exercice suivant	Zysk bilansowy / Benefice total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.													
14	„Ceres"	Warszawa	—	806	—	—	—	—	—	—	16) 150	—	956	14
15	„Farmakon"	„	—	7	—	—	—	18	—	—	17) 11	—	36	15
16	„Snop" *)	„	—	1.097	—	—	116	—	1 387	—	—	41	2.641	16
17	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	20	—	—	92	165	119		18) 20	43	459	17
18	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
19	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	496	—	—	—	—	—	—	19) 28	5	529	19
20	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	32	20
21	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	7	20) 1	—	—	—	—	[illegible]) 2	—	—	10	21
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	22) 24	—	24	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	23) 1.823	—	—	—	3.963	—	—	—	5.786	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	244	21) 89	—	—	333	
22	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	101	—	—	—	—	—	24) 25	—	—	126	22
23	„Dnister"	Lwów	—	14	—	—	—	—	—	4	25) 10	—	28	23
24	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	„	—	—	—	—	—	—	—	—	26) 85	—	85	24
25	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	28	—	21	49	—	440	—	27) 28	—	566	25
26	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	16	—	8	25	—	235	—	28) 58	—	842	26
		12 zakł. wzajem.	—	2 624	1 824	29	282	183	6.388	120	414	89	11 953	
		13 „ akc.	4 683	774	2.232	6.262	2 438	2 200	752	—	913	4 349 [—3]	24.603 [—3]	
		25 „ razem	4 683	3 398	4.056	6.291	2.720	2.383	7.140	120	1.327	4.438 [—3]	36.556 [—3]	
27	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	—	1.113	—	—	—	—	—	—	—	—	1.113	27
		Razem	4.683	4.511	4.056	6.291	2 720	2 383	7.140	120	1.327	4.438 [—3]	37.669 [—3]	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1919 do 1.VII 1920 r.; **) brak należytych danych; 1] dotyczy zakładów wzajemnych; 16) w tej liczbie na umorzenie wartości ruchomości— mk. 14.700, na umorzenie kosztów organizacji — mk. 8.282, na procent od kapitału zapożyczonego — mk. 2.624 i na cele społeczne — mk. 125.000; 17] na amortyzację $^1/_4$ części pierwotnego kapitału zapożyczonego; 18) na cele społeczne; 19] w tej liczbie na umorzenie wartości ruchomości — mk. 17.047, na umorzenie kosztów organizacji — mk. 4.979 i na procent od kapitału zapożyczonego — mk. 6.505; 20] na fundusz specjalny; 21) na fundusz wyrównawczy; 22) na spłatę strat z lat poprzednich; 23) na fundusz specjalny (na pokrycie ew. strat w dziale pośrednim); 24) na fundusz rezerwy zysków; 25] w tej liczbie na fundusz przezorności pracowników — mk. 2.225 i na cele społeczne — mk. 8.000; 26) przelano do czystego majątku T-wa; 27) na uzupełnienie kapitału zakładowego (zapożyczonego); 28] w tej liczbie na uzupełnienie funduszu gwarancyjnego — mk. 8.260 i na amortyzację udziałów — mk. 49.365.

Tablica 40.

Stan ubezpieczeń w dziale życiowym przy końcu r. 1920.

Etat des assurances sur la vie à la fin de l'exercice 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło lub ubyło w roku 1920 / Assurances souscrites et éteintes au cours de l'exercice 1920: Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe": liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne): liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes: liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical): liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Stan przy końcu roku 1920 (z akwizycji własnej i przyjętych do reasekuracji) / Etat à la fin de l'exercice 1920 (affaires contractées et celles acceptées en réassurance): Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe": liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne): liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes: liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical): liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Z tego oddano do reasekuracji / Dont: affaires cédées en réassurance: Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe": liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne): liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes: liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical): liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																										
1	„Piast"	Warszawa	355	11.904	9	307	—	—	—	—	355	11.904	9	307	—	—	—	—	95	5.927	—	—	—	—	—	—	1
2	„Przezorność"	„	2.993	98.831	— 119	— 1.499	— 2	— 2	—	—	11.654	176.752	2.030	14.077	25	21	—	—	1.365	42.964	—	—	—	—	—	—	2
3	„Przyszłość"	„	4.434	60.112	12.423	13.353	—	—	20.538	57.441	4.454	60.112	12.423	13.353	—	—	20.538	57.441	4.137	42.401	12.421	10.529	—	—	20.538	43.061	3
4	„Vita"	„	2.519	63.278	173	3.551	—	—	454	3.838	2.519	63.278	173	3.551	—	—	454	3.838	664	20.338	—	—	—	—	—	—	4
		4 zakł. akc.	**10.101**	**234.125**	**12.486**	**18.710**	**— 2**	**— 2**	**20.992**	**61.279**	**18.782**	**312.046**	**14.635**	**31.288**	**25**	**21**	**20.992**	**61.279**	**6.261**	**111.630**	**12.421**	**10.529**	—	—	**20.538**	**43.061**	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																										
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1.637	104.879	20	2.687	— 6	— 12	— 111	— 196	35.507	199.206	1.848	7.441	215	136	723	989	1.878	55.172	—	—	1	9	—	—	5
6	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	3.119	99.385	— 26	— 2	5	+ 52	7.382	46.805	11.263	149.250	351	1.501	6	54	12.405	48.116	2.045	57.069	—	—	—	—	114	343	6
		2 zakł. wzajem.	**4.756**	**204.264**	**— 6**	**+ 2.685**	**— 1**	**+ 40**	**7.271**	**46.639**	**46.770**	**348.457**	**2.199**	**8.942**	**219**	**190**	**13.128**	**49.105**	**3.923**	**112.241**	—	—	**1**	**9**	**114**	**343**	
		4 „ akc.	**10.101**	**234.125**	**12.486**	**18.710**	**— 2**	**— 2**	**20.992**	**61.279**	**18.782**	**312.046**	**14.635**	**31.288**	**25**	**21**	**20.992**	**61.279**	**6.261**	**111.630**	**12.421**	**10.529**	—	—	**20.538**	**43.061**	
		6 „ razem	**14.857**	**438.389**	**12.480**	**21.395**	**— 3**	**+ 38**	**28.263**	**107.918**	**65.552**	**660.503**	**16.834**	**40.230**	**242**	**211**	**34.120**	**110.384**	**10.184**	**223.871**	**12.421**	**10.529**	**1**	**9**	**20.652**	**43.424**	

Tablica 41a.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1920.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1920.

(w 1000 marek)

Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym
Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe"

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement — wskutek śmierci / par décès — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek upływu terminu / par arrivée à échéance — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących [1]) / Transformations survenues dans les assurances courantes — liczba polis [2]) / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Razem / Total — Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	154	11.879	—	—	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	11.904	—	—	1
2	„Przezorność"	"	2.694	89.996	32	212	1.031	16 457	80	669	110	524	18	80	432	3.759	117	945	— 7	— 1.857	3.757	106.665	764	7.834	2
3	„Przyszłość"	"	1.173	50.350	—	—	3.268	9.907	2	70	—	—	—	—	4	67	1	8	—	—	4.441	60.257	7	145	3
4	„Vita"	"	1.797	47.371	—	—	743	16.272	4	74	—	—	—	—	—	—	17	291	—	—	2.540	63.643	21	365	4
		4 zakł. akc.	5.818	199.596	32	212	5.043	42.661	86	813	110	524	18	80	436	3.826	135	1.244	— 7	— 1.857	10.893	242.469	792	8.344	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	2.999	102.823	304	2.011	826	10.380	754	2.035	774	1.450	318	759	162	1.551	87	625	—397	— 3.915	4.129	115.214	2.492	10.335	5
6	„Vesta"	Poznań	1.783	73.625	149	3.695	1.629	24.930	141	719	49	94	21	66	160	2.498	71	900	(—8)	+ 1.412	3.561	103.662	442	4.277	6
		2 zakł. wzajem.	4.782	176.448	453	5.706	2.455	35.310	895	2.754	823	1.544	339	825	322	4.049	158	1.525	— 397	+ 1.412 — 3 915	7.690	218 876	2 934	14.612	
		4 „ akc.	5.818	199.596	32	212	5 043	42.661	86	813	110	524	18	80	436	3.826	135	1 244	— 7	— 1.857	10 893	242 469	792	8 344	
		6 „ razem	10.600	376.044	485	5.918	7 498	77.971	981	3.567	933	2.068	357	905	758	7.875	293	2.769	— 404	+ 1.412 — 5.772	18 583	461.345	3.726	22.956	

UWAGI: [1]) podniesienia sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t.p. wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [2]) liczby podane w nawiasach nie biorą się pod uwagę przy sumowaniu.

Tablica 41b.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1920.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractees: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractees directement — wskutek śmierci / par deces: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek upłynięcia terminu / par arrivée à échéance: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par resiliation: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących [1] / Transformations survenues dans les assurances courantes: liczba polis [2] / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi)																								
	Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne)																								
	A. Zakłady akcyjne.																								
	Societes anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	9	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	307	—	—	1
2	„Przezorność"	"	147	3.265	23	133	—	—	11	54	131	754	1	5	133	761	—	—	— 13	— 325	170	3.398	289	1.899	2
3	„Przyszłość"	"	70	4.159	—	—	12.353	9.194	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.423	13.353	—	—	3
4	„Vita"	"	173	3.551	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	173	3.551	—	—	4
		4 zakł. akc.	399	11.282	23	133	12.353	9.194	11	54	131	754	1	5	133	761	—	—	— 13	— 325	12.775	20.609	289	1.899	
	B. Zakłady wzajemne.																								
	Sociétes mutuelles.																								
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	149	2.951	29	38	—	—	17	54	77	119	7	56	15	30	—	—	— 42	— 79	178	3.029	158	342	5
6	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	23	540	5	16	—	—	—	—	34	37	3	12	17	43	—	—	*)	— 466	28	556	54	558	6
		2 zakł. wzajem.	172	3.491	34	54	—	—	17	54	111	156	10	68	32	79	—	—	— 42	— 545	206	3.585	212	900	
		4 " akc.	399	11.282	23	133	12.353	9.194	11	54	131	754	1	5	133	761	—	—	— 13	— 325	12.775	20.609	289	1.899	
		6 zakł. razem	571	14.773	57	187	12.353	9.194	28	108	242	910	11	71	165	840	—	—	— 55	— 870	12.981	24.194	501	2.799	

UWAGI: [1]) podniesienie sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t. p.) wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [2]) liczby podane w nawiasach nie były brane pod uwagę przy sumowaniu. *) brak danych.

Tablica 42a.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1920.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractees: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Przybyło — Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Przybyło — Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en réassurance: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubyło — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractees directement — wskutek śmierci / par décès: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek upływu terminu / par arrivée à échéance: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par resiliation: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptees en reassurance: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących [1]) / Transformations survenues dans les assurances conrantes: liczba polis [2]) / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Razem / Total — Ubyło / Assurances eteintes au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	Ubezpieczenia rent[3]) / Assurances des rentes																								
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	„Przezorność"	"	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2
3	„Przyszłość"	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
4	„Vita"	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
		4 zakł. akc.	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																								
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	4	18	—	—	—	—	8	11	—	—	—	—	2	20	—	—	*)	+ 1	4	19	10	31	5
6	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	5	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	52	—	—	6
		2 zakł. wzajem.	9	70	—	—	—	—	8	11	—	—	—	—	2	20	—	—	*)	+ 1	9	71	10	31	
		4 „ akcyj.	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
		6 „ razem	9	70	—	—	—	—	9	12	1	1	—	—	2	20	—	—	*)	+ 1	9	71	12	33	

UWAGI: *) brak należytych danych; [1]) podniesienie sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t. p.) wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [2]) liczby podane w nawiasach nie biorą się pod uwagę przy sumowaniu; [3]) renta roczna.

Tablica 42b.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1920.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1920.

(w 1000 marek).

Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)

Assurances populaires (sans examen médical)

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement — wskutek śmierci / par décès — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek upływu terminu / par survivance à échéance — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących [1] / Transformations survenues dans les assurances courantes — liczba polis *) / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpieczeń / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	„Przyszłość"	„	19.988	57.130	—	—	554	315	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.542	57.445	4	4	3
4	„Vita"	„	454	3.838	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	454	3.838	—	—	4
		4 zakł. akc.	20.442	60.968	—	—	554	315	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.996	61.283	4	4	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	28	60	10	15	—	—	8	9	—	—	—	—	140	217	—	—	— 1	— 15	38	75	140	241	5
6	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	7.663	46.823	35	113	—	—	71	7	4	1	54	18	187	108	—	—	(— 2)	— 3	7.698	46.939	316	134	6
		2 zakł. wzajem.	7.691	46.883	45	128	—	—	79	16	4	1	54	18	327	325	—	—	— 1	— 3 — 15	7.736	47.014	465	375	
		4 „ akc.	20.442	60.968	—	—	554	315	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.996	61.283	4	4	
		6 „ razem	28.133	107.851	45	128	554	315	83	20	4	1	54	18	327	325	—	—	— 1	+ 3 — 15	28.732	108.297	469	379	

UWAGI: *) brak należytych danych; [1]) podniesienie sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t. p.) wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [2]) liczby podane w nawiasach nie biorą się pod uwagę przy sumowaniu; [3]) renta roczna.

Tablica 43.

Stan ubezpieczeń w dziale ogniowym przy końcu 1919, 1920 r.

Etat des assurances contre l'incendie en cours à la fin des exercices 1919, 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractees — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919 — liczba polis / polices		a) Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920 — liczba polis / polices		b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	b) Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	a) i b) Razem / Ensemble — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	a) i b) Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurées — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Z tego oddano — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Pozostaje — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	№
			liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurees	liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurees	suma ubezpieczenia / sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Omnium”	Warszawa	—	—	2.852	2.910.920	—	*)	—	—	—	1.833.880	—	—	1
2	„Piast”	„	—	—	4.196	4.062 945	—	94.194	—	4.157.139	—	3.158.586	—	998.553	2
3	„Polonia”	„	2.931	1.211.185	21.045	9.240.747	25.671	482.721	1.236.856	9.723.468	923.631	8.176.274	313.225	1.547.194	3
4	„Port”	„	—	—	*)	*)	—	*)	—	*)	—	*)	—	*)	4
5	Warsz. Tow. Ub.	„	20.515	2.493.618	26.564	9.939.517	*)	*)	—	—	*) 1.794.652	*) 7.357.284	—	—	5
6	„Pax”	Łódź	—	—	2.631	746.725	—	—	—	746.725	—	686.725	—	60.000	6
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	3.704	190.348	21.475	3.402 697	—	—	190.348	3.402.697	95.643	1.390.571	94.705	2.012.126	7
		7 zakł. akc.	**27.150**	**3.895.151**	**78.763**	**30.303.551**	**25.671**	**576 915**	**1.427.204**	**18.030.029**	**2 813.926**	**22.603.320**	**407.930**	**4.617.873**	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.														
8	„Farmakon”	Warszawa	235	5.204	231	13.543	—	—	5.204	13.543	2.961	10.325	2.244	3.218	8
9	„Snop” [1]	„	6.579	823.657	11.236	2.982.749	*)	*)	—	—	406.175	1.923.367	—	—	9
10	„Wisła” Wz. Tow. Ub.	„	1.032	165.571	1.518	1.255.598	—	*)	165.571	—	122.938	945.562	42.633	—	10
11	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	1.036	31.135	910	74.351	—	—	31.135	74.351	28.824	66.226	2.311	8.125	11
12	„Dnister”	Lwów	186.774	238.074	141.165	412.071	—	—	238.074	412.071	104.738	199.160	133.336	212.911	12
13	Tow. Wz. Ub.	Kraków	349.243	3.193.611	217.030	10.744.509	*)	*)	—	—	*)	*)	—	—	13
14	„Wisła” Lud. Tow. Wz. Ub.	„	74.902	118.137	79.737	312 833	—	—	118.137	312 833	53.644	117.109	64.493	195.724	14
15	„Vesta” Tow. Wz. Ub.	Poznań	—	—	2.002	1.205.823	—	—	—	1.205.823	—	913.359	—	292.464	15
		8 zakł. wzajem.	**619 801**	**4 575.389**	**453.829**	**17.001.477**	*)	*)	**558 121**	**2 018.621**	**719.279**	**4.175.108**	**245.017**	**712.442**	
		7 „ akc.	**27.150**	**3.895.151**	**78.763**	**30.303 551**	**25.671**	**576 915**	**1.427.204**	**18.030.029**	**2.813.926**	**22.603.320**	**407.930**	**4.617.873**	
		15 „ razem	**646.951**	**8.470.540**	**532.592**	**47.305.028**	**25 671**	**576.915**	**1.985.325**	**20.048.650**	**3.533.205**	**26.778.428**	**652.947**	**5.330.315**	
16	Ub. Wz. Budowli od ognia	Warszawa	1.010.206	3.631.813	1.100.000	5.476.605	—	—	3.631.813	5.476.605	—	171.386	3.631.813	5.305.219	16
		Razem	**1.657.157**	**12.102 353**	**1.632.592**	**52.781.633**	**25.671**	**576.915**	**5.617.138**	**25.525.255**	**3 533.205**	**26.949.814**	**4.284.760**	**10.635.534**	

UWAGI: [1] Rok sprawozdawczy od 1.VII 1919 do 1.VII 1920 r. *) brak należytych danych.

Tablica 44.

Stan ubezpieczeń w dziale kradzieżowym przy końcu 1919, 1920 r.

Etat des assurances contre le vol avec effraction en cours à la fin des exercices 1919, 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractées — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance — Stan przy końcu r. 1919 / Etat à la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat à la fin de l'exercice 1920	a) i b) Razem / Ensemble — Stan przy końcu r. 1919 / Etat à la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat à la fin de l'exercice 1920	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurées — Stan przy końcu r. 1919 / Etat à la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat à la fin de l'exercice 1920	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution — Stan przy końcu r. 1919 / Etat à la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat à la fin de l'exercice 1920	№
							suma ubezpieczenia / sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Piast"	Warszawa	—	—	1 434	301.885	—	—	—	301.885	—	231.508	—	70.377	1
2	„Port" *)	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	Warsz. Tow. Ub.	"	1.066	107.437	2.413	694.284	*)	*)	—	—	83.441	550.418	—	—	3
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	207	10.994	755	131.429	—	—	10.994	131.429	3.902	75.856	7.092	55.573	4
		4 zakł. akc.	1.273	118.431	4.602	1.127.598	*)	*)	10.994	433.314	87.343	856.782	7.092	125.950	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.														
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	3.426	104.194	3.204	227.625	—	—	104.194	227.625	*)	*)	—	—	5
		1 zakł. wzajem.	3.426	104.194	3.204	227.625	—	—	104.194	227.625	*)	*)	—	—	
		4 " akc.	1.273	118.431	4.602	1.127.598	*)	*)	10.994	433.314	87.343	856.782	7.092	125.950	
		5 " razem	4.699	222.625	7.806	1.355.223	*)	*)	115.188	660.939	87.343	856.782	7.092	125.950	

Tablica 45.

Stan ubezpieczeń w dziale szyb przy końcu 1919, 1920 r.

Etat des assurances contre le bris des glaces et vitres en cours à la fin des exercices 1919, 1920.

(w 1000 marek).

№	Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.														
1	„Piast"	Warszawa	—	—	1.481	40.070	—	—	—	40.070	—	12.021	—	28.049	1
2	„Polonia"	"	—	—	500	30.000	—	—	—	30.000	—	—	—	30.000	2
		Razem 2 zakł. akc.	—	—	1.981	70.070	—	—	—	70.070	—	12.021	—	58.049	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.														
3	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb *)	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3

UWAGI: *) brak danych.

Tablica 46.

Stan ubezpieczeń w dziale gradowym przy końcu 1919, 1920 r.

Etat des assurances contre la grêle en cours à la fin des exercices 1919, 1920.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractées — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurees	Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurees	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	a) i b) Razem / Ensemble — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Z tego oddano do reasekuracji / Dont réassurées — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution — Stan przy końcu r. 1919 / Etat a la fin de l'exercice 1919	Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	№
							suma ubezpieczenia / sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes.		Żaden zakład akcyjny nie pracował												
	B. Zakłady wzajemne. Societés mutuelles.														
1	„Ceres"	Warszawa	2.130	186.682	2.035	566.018			186.682	566.018	112.009	311.310	74.673	254.708	1
2	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy	Kraków	2.869	61.526	1.208	172.911	*)	*)	—	—	*)	*)	—	—	2
		Razem 2 zakł. wzajem.	4.999	249.208	3.243	738.929	*)	*)	186.682	566.018	112.009	311.310	74.673	254.708	

w dziale ubezpieczeń od gradobicia.

Tablica 47.

Stan ubezpieczeń w dziale koni przy końcu 1919, 1920 r.

Etat des assurances contre la mortalité des cheveaux en cours à la fin des exercices 1919, 1920.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2 liczba polis	2 suma	3 liczba polis	3 suma	4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Piast"	Warszawa	—	—	48	3.657	—	—	—	3.657	—	3.108	—	549	1
		Razem 1 zakł. akc.	—	—	48	3.657	—	—	—	3.657	—	3.108	—	549	
	B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles.		Żaden zakład wzajemny nie pracował												

w dziale ubezpieczeń koni.

Tablica 48.

Stan ubezpiecze w dziale szkód wodociągowych przy końcu 1919, 1920 r.

Etat des assurances contre les dommages causés par les conduites d'eau en cours à la fin des exercices 1919, 1920.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2 liczba polis	2 suma	3 liczba polis	3 suma	4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.														
1	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	41	92.184	—	—	—	92.184	—	—	—	92.184	1
		Razem 1 zakł. akc.	—	—	41	92.184	—	—	—	92.184	—	—	—	92.184	
	B. Zakłady wzajemne. — Societes matuelles.		Żaden zakład wzajemny nie pracował												

w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych.

UWAGI: *) brak należytych danych.

Rok 1921.

Tablica 49.

Bilans przy Końcu roku 1921.
Bilan à la fin de l'exercice 1921.
Stan czynny — Actif.
(w 1000 marek.)

№	Zakłady ubezpieczeń — Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Gotówka w kasie / En caisse	Instytucje kredytowe / Institutions de credit	Papiery procentowe własne z kuponami bieżącemi / Titres et valeurs en possession de l'Institution y compris coupons courants	Nieruchomości / Immeubles	Pożyczki na zastaw papierów procentowych / Prets sur titres et valeurs	Pożyczki hipoteczne / Prets hypothecaires	Zaliczki na polisy / Avances sur polices	Rezerwa składek na ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji zatrzymana przez zakłady ubezpieczeń / Reserves de primes retenues par les Institutions d'assurances	Dłużnicy — Debiteurs: Ajenci i reprezentanci / Agences et représentations	Dłużnicy — Debiteurs: Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Dłużnicy — Debiteurs: Inni / Divers	Ruchomości / Mobilier	Koszty organizacji / Frais d'organisation	Papiery procentowe złożone na kaucje / Titres et valeurs déposés en garantie	Papiery procentowe stanowiące własność funduszów emerytalnych i przezorności pracowników zakładu / Titres et valeurs des fonds de retraite et de prevoyance du personnel	Inne aktywa / Divers	Strata / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	A. Zakłady akcyjne. *) **Societes anonymes.**																				
1	„Lechja"	Warszawa	103	14.439	[1]) 256	—	—	—	—	7.930	—	45.931	—	264	208	—	—	128	—	69.259	1
2	„Omnium"	„	592	19.947	[1]) 6.173	—	—	—	—	—	27.265	26.730	1.648	3.411	—	265	—	—	—	86.031	2
3	„Orzeł"	„	199	17.844	7.511	—	—	—	—	23.982	54.698	11.182	5.100	—	—	240	—	—	—	120.756	3
4	„Patria"	„	80	12.044	[1]) 1.000	—	—	300	—	[2]) 15.867	8.016	8.584	267	659	—	175	—	[3]) 31	—	47.023	4
5	„Piast"	„	4.896	59.582	10.175	—	—	—	380	735	73.080	10.583	2.403	2.379	—	53	—	—	—	164.266	5
6	„Polonia"	„	394	54.238	2.709	3.308	—	—	—	1.054	178.921	8.230	5.488	3.600	—	149	20	1.607	—	259.718	6
7	„Port"	„	3.848	76.986	996	—	—	2.581	—	—	37.888	1.493	24.894	—	314	138	—	—	—	149 138	7
8	„Przezorność"	„	426	1.616	9.589	[4]) 51.477	3	1.497	—	3.306	15.443	295	652	—	6.632	469	—	[5]) 1.027	—	93.513	8
9	„Przyszłość"	„	1.493	3.726	51.833	—	—	—	1.081	4.123	16.989	4.088	1.226	562	—	—	—	—	173	84.213	9
10	„Unja"	„	99	4.881	1.542	3 508	—	—	—	147	36.406	—	—	675	—	417	—	6.295	—	53.970	10
11	„Varsovia" [6])	„	4	1.175	1.643	—	—	150	—	1.242	3.478	33.859	1.417	1 492	3.707	150	—	3.760	4.681	56.758	11
12	„Vita"	„	34	7.285	1.519	—	—	5.800	—	2.664	28.290	5.948	2.051	186	347	165	—	883	—	55.365	12
13	Warsz. Tow. Ub.	„	737	169.821	73.162	39.220	—	1.476	193	2.720	221.781	79.871	75.011	—	—	888	1.054	21.209	—	686.950	13
14	„Zjednoczenie"	„	2.222	17.572	3 910	3.000	—	—	—	—	44.832	—	25.874	3.964	—	275	—	—	—	101.649	14
15	„Pax"	Łódź	639	6.447	364	—	—	—	—	—	31.279	—	17	•	—	249	—	—	—	38.995	15
16	Poznański Bank Ub.	Poznań	741	27.329	3.715	1.129	—	1.000	—	—	—	70.973	5	1.517	—	—	—	14	—	106.423	16
17	„Warta" [7])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		17
18	„Vistula"	Tczew	64	24.281	370	144	—	—	—	—	72.787	9.523	—	—	—	—	—	—	—	107.169	18
		17 zakł. akc.	16.571	519.213	176.467	101.786	3	12.804	1.654	63.770	851.153	317 290	146.053	18.709	11.208	3.633	1.074	34.954	4.854	2.281 196	

UWAGI: [1]) bez kuponów; [2]) tylko interes pośredni; [3]) sumy przechodnie; [4]) przy przewalutowaniu nadwyżka 41.105.533; [5]) w tej liczbie: kooperatywa pracowników 320.000 + wpływy roku sprawozdawczego 1921 mk. 482.572 + wypłacone w roku sprawozdawczym wydatki za czas przyszły mk. 224.264; [6]) I-y rok sprawozdawczy za czas od 1.VII 1920 do 31.XII 1921; [7]) brak należytych danych.

*) Oprócz wyszczególnionych powyżej Akcyjnych zakładów Ubezpieczeń od roku 1920 prowadzi działalność w dziale ubezp. transportów powstałe w r. 1919 transportowe towarzystwo „Polski Lloyd" Sp. Akc. (początkowo jako „Transport Polski" Sp. Akc.).

Tablica 50.

Bilans przy końcu roku 1921.
Bilan à la fin de l'exercice 1921.

Stan czynny — Actif.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń — Institutions d'assurances: Nazwa — Nom	Miejscowość — Siège social	Gotówka w kasie — En caisse	Instytucje kredytowe — Institutions de crédit	Papiery procentowe własne z kuponami bieżącemi — Titres et valeurs en possession de l'Institutions y compris coupons courants	Nieruchomości — Immeubles	Pożyczki na zastaw papierów procentowych — Prêts sur titres et valeurs	Pożyczki hipoteczne — Prets hypothécaires	Zaliczki na polisy — Avances sur polices	Rezerwa składek na ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji zatrzymana przez zakłady ubezpieczeń — Reserves de primes retenues par les Institutions d'assurances	Dłużnicy — Débiteurs: Ajenci i reprezentanci — Agences et représentations	Dłużnicy — Débiteurs: Zakłady ubezpieczeń — Institutions d'assurances	Dłużnicy — Débiteurs: Inni — Divers	Ruchomości — Mobilier	Koszty organizacji — Frais d'organisation	Papiery procentowe złożone na kaucje — Titres et valeurs déposés en garantie	Papiery procentowe stanowiące własność funduszów emerytalnych i przezorności pracowników zakładu — Titres et valeurs des fonds de retraite et de prévoyance du personnel	Inne aktywa — Divers	Strata — Perte	Razem — Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	B. Zakłady wzajemne. **Societes mutuelles.**																				
19	„Ceres"	Warszawa	635	20.344	[1]) 1.600	—	—	—	—	—	36	6	600	18	95	40	57	[8]) 487	—	24.027	19
20	„Farmakon"	„	30	46	247	—	—	—	—	—	—	112	25	—	—	—	—	—	—	460	20
21	„Snop" [3])	„	8.342	24.751	4.609	1.150	—	—	—	—	116.441	3.055	11.322	329	—	173	759	—	—	221.565	21
22	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	188	4.314	[4]) 1.670	—	—	—	—	—	—	—	1.967	—	•	—	—	[5]) 2	—	8.141	22
23	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb [6])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
24	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	3.614	5 330	712	—	—	—	—	—	25.693	15.623	6.108	319	—	295	98	4	—	57.796	24
25	Zwiazek Przemysłowców [7])	„	11.875	32.252	8.450		—	—	—	—	56.696	39.330	11.375	3.643	1.115	1.660	—	2.587	—	168.983	25
26	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	74	516	50	140			—	—	292	38	2.280	3	88	—	—	28	—	3.509	26
27	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	3.173	13.846	23.650	11.690	—	6.161	1.297	—	13.385	3.834	3.310	—	—	461	—	3.377	—	84.184	27
	„ (dział kradzieżowy)	„	21	325	—	—	—	—	—	—	—	—	2.812	—	—	—	—	—	—	3.158	
	„ (dział ogniowy)	„	18.613	106.294	29.942	22.683	—	24	—	210.042	179.891	97.980	66.947	—	—	780	—	767	—	733.963	
	„ (dział gradowy)	„	—	19.732	2.755	—	—	—	—	—	26	3.514	442	—	—	—	—	655	—	27.124	
28	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	415	10.277	236	500	—	—	—	—	380	—	2.449	71	—	2	—	—	—	14.330	28
29	„Dniester"	Lwów	2.640	12.974	400	285	—	—	—	—	14.857	—	135		—	675	2.968	3.546	—	38.561	29
30	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy świń [6])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	402	—	17.173	13.285	12	4.532	268	—	9 840	12.015	—	2.795	—	—	—	[8])34.223	—	94.545	31
32	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	355	—	—	—	—	—	—	—	104.246	4.930	—	7.059	—	—	—	[9])21.220	—	137.810	32
		12 zakł. wzajem.	**50.385**	**301 001**	**91.673**	**50.339**	**12**	**10.717**	**1.565**	**210.042**	**521.833**	**180.435**	**109.814**	**14.237**	**1.298**	**4.026**	**3.881**	**66.896**	—	**1.618.154**	
		17 „ akc.	**16.571**	**519.213**	**176 467**	**101.786**	**3**	**12.804**	**1.654**	**63.770**	**851.153**	**317.290**	**146.053**	**18.709**	**11.208**	**3.633**	**1.074**	**34.954**	**4.854**	**2.281 196**	
		29 zakł. razem	**66.956**	**820.214**	**268.140**	**152.125**	**15**	**23.521**	**3.219**	**273 812**	**1.372.986**	**497.725**	**255.867**	**32.946**	**12 506**	**7.659**	**4.955**	**101 850**	**4.854**	**3.899 350**	
33	P. D. U. W.	Warszawa	849	143.183	29	—	—	—	—	—	[10])245 664	3.492	10.698	1.564	—	—	—	96.685	—	502.164	33
		Razem	**67.805**	**963.397**	**268.169**	**152.125**	**15**	**23.521**	**3.219**	**273 812**	**1.618.650**	**501.217**	**266.565**	**34.510**	**12.506**	**7.659**	**4.955**	**198.535**	**4.854**	**4.401.514**	

UWAGI: [1]) bez kuponów; [2]) sumy przechodnie; [3]) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r; [4]) w tej liczbie kupony bieżące —,mk. 26.749; [5]) w tej liczbie — mk. 1.200 Kooperatywa Polskich Pracowników Ubezpieczeniowych + 430 kaucje; [6]) brak należytych danych; [7]) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; [8]) w tej liczbie 198.450 sola weksle założycieli; [9]) w tej liczbie suma mk. 7.500.000 sola weksle, wystawione przez założycieli na pokrycie kapitału zakładowego; [10]) urzędy gminne.

Tablica 31.

Bilans przy końcu roku 1921.
Bilan à la fin de l'exercice 1921.

Stan bierny — Passif.

(w 1000 mareK).

Nr.	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Kapitał zakładowy względnie zapożyczony [1]) (część wpłacona) / Capital social versé resp. emprunté (partie payée comptant)	Fundusz organizacyjny / Fonds d'organisation	Kapitał zapasowy / Reserve statuaire	Inne kapitały rasobowe / Fonds speciaux	Fundusz dywidendowy ubezpieczających / Fonds des bénéfices des assures (participation)	Rezerwa składek na ubezpieczenia pozostające na ryzyku zakładu [2]) / Reserves de primes pour assurances en cours au risque de l'Institution
	1		2	3	4	5	6	7
	A. Zakłady akcyjne. *) **Sociétes anonymes.**							
1	„Lechja"	Warszawa	2.500	—	78	—	—	24.899
2	„Omnium"	„	6.000	600	41	—	—	8.785
3	„Orzel"	„	10.000	1.176	—	—	—	33.532
4	„Patria"	„	6.000	600	10	—	—	9.448
5	„Piast"	„	3.000	1.000	48	—	—	25.542
6	„Polonia"	„	5.000	—	202	[4]) 822	—	29.890
7	„Port"	„	7.000	700	300	390	—	4.902
8	„Przezorność"	„	1.080	—	93	[5]) 11.265	—	37.326
9	„Przyszłość"	„	7.000	500	60	—	—	10.682
10	„Unja"	„	5.000	1.000	—	—	—	2.762
11	„Varsovia" **)	„	5.000	10 000	—	—	—	8.382
12	„Vita"	„	1.500	500	10	—	96	14.576
13	Wars. Tow. Ub.	„	8.640	432	2.885	2.664	1.054	41.064
14	„Zjednoczenie"	„	2.000	200	—	—	—	41.814
15	„Pax"	Łódź	1.500	600	22	31	—	3.845
16	Poznański Bank Ub.	Poznań	2.500	1.000	115	294	—	24.571
17	„Warta" [10])	„	—	—	—	—	—	—
18	„Vistula"	Tczew	750	—	39	—	—	[11]) 80.931
		17 zakł akc.	**74.470**	**18.308**	**3.906**	**15.486**	**1.150**	**422.931**

Nr.	Nazwa	Rezerwa na szkody nieuregulowane na udział zakładu / Reserves pour sinistres à régler (reassurances deduites)	Rezerwa składek na ubezpieczenia oddane do reasekuracji zatrzymane przez zakład / Reserves de primes retenues par l'Institution sur les affaires réassurées	Wierzyciele / Créditeurs — Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Wierzyciele / Créditeurs — Inni / Divers	Opłaty i podatki / Charges et impôts	Kaucje / Garanties	Fundusze emerytalne i przezorności pracowników zakładu / Fonds de retraite et de prévoyence du personnel	Dywidendy niepodniesione / Dividendes non touchées	Inne pasywa / Divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	Nr.
		8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	„Lechja"	4.113	5.789	30 949	—	—	—	—	75	—	856	69.259	1
2	„Omnium"	335	11.263	30 517	19.394	1.298	265	41	—	[3]) 2.827	4.665	86.031	2
3	„Orzel"	13.671	32.423	15 971	9.329	—	240	—	—	—	4.414	120.756	3
4	„Patria"	2.688	13.138	12.642	—	207	175	—	9	—	2.106	47.023	4
5	„Piast"	5.719	38.428	65.666	13.326	4.809	53	—	21	—	6.654	164.266	5
6	„Polonia"	4.449	—	134.773	15 584	16.280	149	2.185	88	6.665	43.631	259.718	6
7	„Port"	2.951	53.971	54.445	11.953	7.279	137	500	9	—	4.601	149.138	7
8	„Przezorność"	3.467	4.722	1.646	[6]) 31.201	23	484	—	56	[7]) 2.146	4	93 513	8
9	„Przyszłość"	—	26.368	797	[8]) 38.441	365	—	—	—	—	—	84.213	9
10	„Unja"	1.112	6.829	22.405	2.985	1.816	417	—	—	—	9.644	53.970	10
11	„Varsovia" **)	371	19.135	7.167	4.993	193	150	—	—	1.367	—	56.758	11
12	„Vita"	9.767	11.127	2.693	1.764	1.854	165	531	30	8.431	2.321	55 365	12
13	Wars. Tow. Ub.	33.798	95	373.940	54.442	19.477	888	1.054	257	4.233	122.024	686.950	13
14	„Zjednoczenie"	44.872	—	—	[9]) 1.317	3.508	275	—	—	1.300	6.363	101.649	14
15	„Pax"	671	—	25.520	2 594	1.361	279	15	35	—	2.522	38.995	15
16	Poznański Bank Ub.	857	—	65.527	23	—	14	38	—	2.231	9.253	106.423	16
17	„Warta" [10])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
18	„Vistula"	1.630	—	10 518	5.197	4.036	—	—	—	—	4.068	107.169	18
	17 zakł akc.	**130.471**	**223.288**	**855 176**	**212.543**	**62.506**	**3.691**	**4.364**	**580**	**29.200**	**223.126**	**2.281.196**	

UWAGI: [1]) dotyczy zakładów wzajemnych; [2]) w tej liczbie dział pośredni; [3]) w tej liczbie fundusz na amortyzację ruchomości — mk. 353.172; [4]) kapitał rezerwowy; 5) w tej liczbie fundusz zarezerwowany na powiększenie kap. zakł. — mk. 10.530.000 + fundusz amortyzacyjny — mk. 163.000 + fundusz na różnicę kursu pap. procentowych — mk. 571.753; [6]) w tej liczbie otwarte kredyty — mk. 28.727.158 + wierzyciele hipoteczni — mk. 1.235.229 + ajenci — mk. 1.908 + inni wierzyciele — mk. 1.237.164; [7]) w tej liczbie zadatki — mk. 235.100 + wpływy roku sprawozdawczego na R-k roku następnego — mk. 26.819 + wydatki do zaspokojenia — mk. 1.855.883 + fundusz wieczysty D-ra Dobrskiego — mk. 13.299 + fundusz wieczysty imienia S. Rotwanda — mk. 15.262; [8]) w tej liczbie zastawione papiery procentowe za mk. 35.331.680; [9]) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 730.000; [10]) brak należytych danych; [11]) łącznie z udziałem reasekuratorów. *) Oprócz wyszczególnionych powyżej akcyjnych zakładów ubezpieczeń od roku 1920 prowadzi działalność w dziale ubezp. transportów powstałe w r. 1919 transportowe towarzystwo „Polski Lloyd" Sp. Akc. (początkowo jako „Transport Polski" Sp. Akc.); **) rok sprawozdawczy od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.

Tablica 52.

Bilans przy końcu roku 1921. — Stan bierny — Passif.

Bilan à la fin de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

Nr.	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Kapitał zakładowy względnie zapożyczony [1]) (część wpłacona) / Capital social versé resp. emprunté (partie payée comptant)	Fundusz organizacyjny / Fonds d'organisation	Kapitał zapasowy / Reserve statuaire	Inne kapitały zasobowe / Fonds speciaux	Fundusz dywidendowy ubezpieczających / Fonds des bénéfices des assures (participation)	Rezerwa składek na ubezpieczenia pozostające na ryzyku zakładu [2]) / Reserves de primes pour assurances en cours en risque de l'Institution	Rezerwa na szkody nieuregulowane na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler (reassurances déduites)	Rezerwa składek na ubezpieczenia oddane do reasekuracji zatrzymana przez zakład / Reserves de primes retenues par l'Institution sur les affaires reassurees	Wierzyciele / Créditeurs: Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances	Wierzyciele / Créditeurs: Inni / Divers	Opłaty i podatki / Charges et impôts	Kaucje / Garanties	Fundusze emerytalne i przezorności pracowników zakładu / Fonds de retraite et de prévoyance du personnel	Dywidendy niepodniesione / Dividendes non touchees	Inne pasywa / Divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	Nr.
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
	B. Zakłady wzajemne. Societés mutuelles.																			
19	„Ceres"	Warszawa	66	—	2.249	—	—	—	—	—	415	425	—	40	318	3	508	20.003	24.027	19
20	„Farmakon"	„	43	—	208	20	—	20	—	—	—	30	—		—	—	77	62	460	20
21	„Snop" *)	„	—	—	2.885	[3]) 2.656	—	26.274	3.421	—	41.293	[4]) 16.446	14.337	143	1.723	793	[5]) 460	111.132	221.563	21
22	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	36	60	—	1.222	5.689	—	—	107	207	—	—	27	242	551	8.141	22
23	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
24	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	427	—	640	—	—	4.603	364	13.980	22 216	1.397	1.434	—	1.651	—	[6]) 923	10.161	57.796	24
25	„Związek Przemysłowców *)	„	2.000	500	—	—	—	10.656	3.613	37.559	69.494	9.637	[7]) 5.206	—	1.885	—	[8]) 3.883	24.550	168.983	25
26	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	186	—	—	—	—	360	35	—	—	—	195	—	—	—	2.723	10	3.509	26
27	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	2.141	4 480	298	60.037	3.700	—	1.091	8.836	—	461	2 373	733	—	34	84.184	27
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	359	—	—	427	82	—	816	1.458	—	—	—	—	—	16	3.158	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	16.860	12.070	1.941	94.583	14.969	210.042	164.702	152.298	—	780	6.698	4.804	2.297	51.919	733.963	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	2.557	[9]) 1.370	2.064	—	4	—	9.594	564	—	—	—	193	308	10 470	27.124	
28	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	582	[10]) 2.460	[11]) 146	3.732	178	—	3.595	[12]) 1.414	4	2	592	—	—	1.625	14.330	28
29	„Dnister"	Lwów	6.713	—	1.459	—	—	13.764	42	—	11.660	630	—	675	2.968	—	—	650	38.561	29
30	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy świń**)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	185	750	111	—	465	37.677	5.886	—	7.350	—	—	10	—	79	36.134	5.898	94.545	31
32	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	10.000	8.571	—	—	235	2.983	52.817	—	38 585	—	—	—	—	—	17.046	7.573	137.810	32
		12 zakł. wzajem.	**19.620**	**9 821**	**30.087**	**23.116**	**5.149**	**256.338**	**90.800**	**261.581**	**370.811**	**193.242**	**21 383**	**2 111**	**18.208**	**6.632**	**64.601**	**244.654**	**1.618.154**	
		17 „ akc.	**74.470**	**18.308**	**3.906**	**15.486**	**1.150**	**422 931**	**130.471**	**223.288**	**855.176**	**212.543**	**62 506**	**3.691**	**4.364**	**580**	**29.200**	**223.126**	**2.281 196**	
		29 „ razem	**94.090**	**28.129**	**33.993**	**38 602**	**6.299**	**679.269**	**221.271**	**484 869**	**1.225 987**	**405 785**	**83.889**	**5.802**	**22.572**	**7.212**	**93 801**	**467.780**	**3 899.350**	
33	P. D. U. W.	Warszawa	—	—	8.674	1.997	—	283.309	101.685	—	—	4.499	25.541	—	—	—	561	75.898	502.164	33
		Razem	**94 090**	**28.129**	**42.667**	**40.599**	**6.299**	**962.578**	**322.956**	**484.869**	**1.225.987**	**410.284**	**109.430**	**5.802**	**22.572**	**7.212**	**94.362**	**543.678**	**4.401.514**	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; **) brak danych.

[1]) dotyczy zakładów wzajemnych; [2]) w te jliczbie dział pośredni zakładów reasekuracyjnych; [3]) w tej liczbie fundusz rezerwowy ogólny — mk. 2.002.049 + fundusz rezerwowy dla ubezp. pośrednich — mk. 488.000 + fundusz na wątpliwe należności — mk. 38.088 + fundusz na umorzenie wartości domów — mk. 128.000; [4]) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 372.500; [5]) w tej liczbie fundusz chorych pracowników — mk. 56.070 + fundusz stypendjalny im. ś. p. Dzierzbickiego — mk. 404.000; [6]) fundusz na cele społeczne; [7]) w tej liczbie amortyzacja ruchomości — mk. 86.014.40; [8]) w tej liczbie na straż ogniową — mk. 1.636.560; [9]) w tej liczbie fundusz zapasowy — mk. 47.314 + fundusz specjalny — mk. 846.398 + fundusz na utratę składki — mk. 210.000 + fundusz na różnicę kursu pap. wartościowych — mk. 266.553; [10]) rezerwa na wątpliwe wierzytelności; [11]) fundusz rezerwowy zysków; [12]) w tej liczbie długi hipoteczne — mk. 59.937.

Tablica 53.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale życiowym za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances sur la vie 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na bieżące ryzyka roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczeń oddanych do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des Réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Interets sur reserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commisson: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractees directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Reserves pour sinistres a régler a la fin de l'exercice (réassurances deduites)	Rezerwa składek na bieżące ryzyka na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours a la fin de l'éxercice (réassurances deduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	226	—	19.384	—	9.135	—	21	3.051	2.226	34.043	—	11.022	11 605	—	4.400	100	6.916	—	—	34.043	1
2	„Przezorność"	„	21.531	2.353	31.766	5.374	5.632	22	3.598	2.111	29.685	102.072	1.058	9 805	12.584	3.091	32.437	3.387	37.236	2.474	—	102.072	2
3	„Przyszłość"	„	3.817	1	49.289	7.151	20.641	1.208	1.350	1.014	360	84.831	1.611	42.902	24.797	255	4.219	—	10.682	365	—	84.831	3
4	„Varsovia" **)	„	—	—	39.039	1.380	16.685	191	—	20.868	4.346	82.509	453	22.899	27.955	640	18.064	371	8.382	3.745	—	82.509	4
5	„Vita"	„	6.607	52	20.620	2.697	7.310	70	275	2.148	4.163	43.942	501	12.295	12.494	1.292	6.704	115	7.036	3 505	—	43.942	5
		5 zakl. akc.	32.181	2 406	160.098	16.602	59.403	1.491	5.244	29 192	40.780	347.397	3.623	98.923	89.435	5.278	65.824	3.973	70.252	10.089	—	347.397	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
6	Tow. Wz. Ub.	Kraków	35.696	2.530	31.248	2.240	8.010	180	—	10.477	33.606	123.987	2.633	5.920	17.208	2.065	31.950	3.700	60.037	474	—	123.987	6
7	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	¹) 15.150	397	34.115	9.131	5.418	—	3.358	9 558	—	77.127	2.340	7.919	10 859	2.609	9.774	582	¹) 32.314	8.522	2.208	77.127	7
		2 zakl. wzajem.	50 846	2.927	65.363	11.371	13.428	180	3 358	20.035	33.606	201.114	4.973	13 839	28 067	4 674	41.724	4.282	92.351	8.996	2.208	201 114	
		5 „ akc.	32.181	2.406	160.098	16 602	59.403	1.491	5.244	29.192	40.780	347.397	3.623	98.923	89.435	5.278	65.824	3.973	70.252	10.089	—	347.397	
		7 „ razem	83.027	5 333	225.461	27.973	72.831	1.671	8.602	49.227	74 386	548.511	8.596	112.762	117.502	9.952	107.548	8 255	162.603	19.085	2.208	548.511	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p. **) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r. ¹) łącznie z udziałem reasekuratorów.

Tablica 54.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale wypadkowym za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre les accidents 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DÉPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurances	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Patria"	Warszawa	80	1	3.188	—	1.132	55	—	3.363	—	5.600	44	2.821	944	—	1.442	14	107	—	128	5.600	1
2	„Piast"	„	11	—	2.130	—	900	6	—	367	—	3.432	7	2.040	145	—	442	—	59	—	139	3.432	2
3	„Port"	„	35	5	4.067	—	5.215	112	—	—	500	8.874	125	5.425	1.794	—	3.177	145	208	—	—	8.874	3
4	„Przezorność"	„	74	78	636	53	194	5	12	7	412	1.504	9	546	101	31	628	80	90	19	—	1.504	4
5	„Vita"	„	1.013	666	45.403	450	997	2	—	3.531	—	52.152	2.202	2.827	6.325	174	19.031	9.652	7.540	—	4.401	52.152	5
6	„Zjednoczenie"	„	4.395	1.928	128.244	—	832	—	221	[1]) 232	—	135.852	4.727	2.500	16.168	—	23.223	44.872	41.614	180	2.568	135.852	6
7	Poznański Bank Ub.	Poznań	31	3	3.847	—	799	90	—	47	825	5.645	107	2.626	1.398	—	1.000	15	501	—	—	5.645	7
		7 zakł. akc.	**5.641**	**2.681**	**188.514**	**533**	**8.037**	**253**	**233**	**5.347**	**1.820**	**213.059**	**7.221**	**16.685**	**27.475**	**205**	**48.943**	**54.776**	**50.319**	**199**	**7.236**	**213.059**	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
8	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	Warszawa	[2]) 460	1.555	10.375	—	—	—	—	1.898	—	14.488	190	—	2.177	—	4.390	5.689	[3]) 1.222	—	820	14.488	8
9	„Vesta" Bank Wz. Ub. [4])	Poznań	902	212	32.811	365	—	2.453	207	3.676	—	40.626	1.904	11.447	7.304	127	4.941	5.304	5.614	1.349	2.636	40.626	9
		2 zakł. wzajem.	**1.362**	**1.767**	**43.186**	**365**	—	**2.453**	**207**	**5.574**	—	**55.114**	**2.094**	**11.447**	**9.481**	**127**	**9.331**	**10.993**	**6.836**	**1.349**	**3.456**	**55.114**	
		7 „ akc.	**5.641**	**2.681**	**188.514**	**533**	**8.037**	**253**	**233**	**5.347**	**1.820**	**213.059**	**7.221**	**16.685**	**27.475**	**205**	**48.943**	**54.776**	**50.319**	**199**	**7.236**	**213.059**	
		9 „ razem	**7.203**	**4.448**	**231.700**	**898**	**8.037**	**2.706**	**440**	**10.921**	**1.820**	**268.173**	**9.315**	**28.132**	**36.956**	**332**	**58.274**	**65.769**	**57.155**	**1.548**	**10.692**	**268.173**	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.; [1]) rezerwa na podatek stemplowy z 1920 roku; [2]) w tej liczbie mk. 373.215 kapitał; [3]) w tej liczbie kapitał emeryt. — mk. 848.746; [4]) prowadzą w dziale ubezpieczeń od wypadków — dział ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej.

Tablica 55.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ogniowym za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre l'incendie 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za odstąpienie składek do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérets sur reserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurances	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Omnium"	Warszawa	9.231	206	93.354	150	20.747	11.605	—	46.154	—	174.467	12.080	81.761	20.555	—	46.575	335	8.785	—	4.376	174.467	1
2	„Orzeł"	„	—	—	112.627	63.074	22.715	14.687	—	47.041	—	260.094	30.582	89.306	19.809	15.551	54.013	13.453	33.382	—	3.668	260.094	2
3	„Piast"	„	1.044	408	148.718	7.047	35.525	26.871	—	48.786	—	268.399	30.553	137.248	30.149	1.840	46.573	120	13.524	—	8.386	268.399	3
4	„Polonia"	„	4.104	358	287.283	29.560	75.780	60.167	—	127.724	—	584.976	72.128	277.801	46.657	2.600	99.364	1.883	24.617	—	54.926	584.976	4
5	„Port"	„	777	9	244.359	2.733	38.594	39.783	—	—	—	326.255	41.855	161.222	37.723	290	73.033	1.353	3.398	7	7.409	326.255	5
6	„Unia"	„	—	—	52.613	587	13.343	2.966	—	25.911	—	95.420	3.237	50.321	11.382	161	15.601	1.112	2.702	—	10.844	95.420	6
7	Warsz. Tow. Ub.	„	14.554	8.019	547.737	130.548	151.865	125.137	—	239.975	—	1.217.805	159.614	574.475	77.285	35.504	237.255	17.842	57.079	—	60.391	1.217.805	7
8	„Pax"	Łódź	249	10	51.584	—	13.092	36.812	—	26.156	—	127.903	38.763	47.739	13.690	—	19.113	671	3.845	1.672	2.410	127.903	8
9	Poznański Bank Ub.	Poznań	2.701	653	136.742	—	16.015	15.304	—	2.679	—	173.892	16.509	61.387	21.267	—	39.094	617	21.197	—	13.821	173.892	9
10	„Vistula"	Tczew	—	—	114.770	—	8.537	34.628	—	57.386	—	215.321	38.082	36.242	19.422	—	32.266	1.630	80.931	44	6.704	215.321	10
		10 zakł. akc.	25.650	9.463	1.789.787	233.649	396.211	367.960	—	621.812	—	3.444.532	443.403	1.517.502	297.939	58.582	662.887	39.046	249.520	1.718	172.935	3.444.532	
	B. Zakłady wzajemne. Societés mutuelles.																						
11	„Farmakon"	Warszawa	—	—	530	—	78	58	—	332	—	998	63	481	—	—	399	—	20	—	35	998	11
12	„Snop" **)	„	1.657	280	306.102	14.327	59.262	92.961	—	153.775	—	628.364	140.412	227.027	60.196	3.730	54.877	3.421	26.274	¹) 488	111.939	628.364	12
13	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	850	105	45.083	2.029	10.124	5.473	—	22.160	—	85.830	6.929	35.677	9.631	781	17.249	304	4.603	—	10.596	85.830	13
14	Związek Przemysłowców	„	—	—	100.046	2.176	24.345	10.388	—	48.240	—	185.195	11.464	84.424	21.403	306	36.160	703	6.925	1	23.809	185.195	14
15	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	100	—	5.232	—	1.109	1.490	65	2.264	40	10.300	1.614	4.587	1.084	—	2.324	35	360	296	—	10.300	15
16	Tow. Wz. Ub.	Kraków	21.391	5.975	330.497	115.827	78.276	61.737	—	164.066	—	777.569	124.732	273.717	45.153	27.408	139.523	14.969	94.583	21.946	35.478	777.569	16
17	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	781	192	15.523	—	—	1.375	—	9.599	—	27.380	2.656	6.193	987	—	²) 9.655	133	3.722	4	3.975	27.380	17
18	„Dnister"	Lwów	1.511	155	38.934	—	3.040	2.702	—	21.245	—	69.594	4.455	21.729	6.281	—	20.193	42	13.764	1.511	1.319	69.594	18
19	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	804	—	122.669	4.556	21.542	18.343	—	329	—	168.301	16.003	77.454	22.900	1.230	31.876	5.052	2.769	3.935	7.076	168.301	19
		9 zakł. wzajem.	26.940	6.635	964.616	138.913	199.785	194.527	65	422.010	40	1.953.531	308.328	731.349	167.641	33.455	312.266	24.764	153.030	28.481	194.227	1.953.531	
		10 „ akc.	25.650	9.463	1.789.787	233.649	396.211	367.960	—	621.812	—	3.444.532	443.403	1.517.502	297.939	58.582	662.887	39.046	249.520	1.718	172.935	3.444.532	
		19 „ razem	52.590	16.098	2.754.403	372.562	595.996	562.487	65	1.043.822	40	5.398.063	751.731	2.248.851	465.580	92.037	975.143	63.810	402.550	30.199	367.162	5.398.063	
20	P. D. U. W.	Warszawa	529	20.585	811.606	652	6.621	19.000	—	60.808	—	919.801	180.779	26.464	—	130	199.009	101.685	283.309	³) 46.762	81.643	919.801	20
		Razem	53.119	36.683	3.566.009	373.214	602.617	581.487	65	1.104.630	40	6.317.864	932.510	2.275.335	465.580	93.167	1.174.152	165.495	685.859	76.961	448.805	6.317.864	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.; **) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r. ¹) fundusz rezerwowy; ²) w tej liczbie podatki i należytości skarbowe mniej ustawowa należytość od kontraktu — mk. 246.920; ³) w tej liczbie za koszta szacowania — mk. 29.631.179 + za akcję zapobiegawczą — mk. 17.130.785.

Tablica 56.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale Kradzieżowym za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre le vol avec effraction 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na końcu roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody niewyrównane na końcu roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy* / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commisson: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody niewyrównane na końcu roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na końcu roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. / Sociétés anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	146	29	12.866	—	3.623	1.825	—	3.227	—	21.768	1.929	10.971	3 891	—	2.449	166	1.137	—	1.225	21.768	1
2	„Port"	„	341	3	24.912	125	4.791	6.194	—		—	36.166	6.645	17.933	3.300	21	5.311	563	1.013	—	1.380	36.166	2
3	Warsz. Tow. Ub.	„	302	142	22.819	445	6.560	2.606	—	4.864	—	37.938	3.356	19 034	3.903	149	5.454	371	2.327	—	3.344	37.938	3
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	275	28	7.863	—	1.213	3.391	—	107	2.177	15 054	3.666	4.851	944	—	3.500	139	1.954	—	—	15.054	4
		4 zakł. akc.	1.064	202	68.460	570	16.187	14.016	—	8.250	2.177	110.926	15.596	52.789	12.038	170	16.714	1.239	6.431	—	5.949	110.926	
	B. Zakłady wzajemne. / Sociétés mutuelles.																						
5	Tow. Wz. Ub.	Kraków	118	93	4.642	—	1.047	683	—	1.332	—	8.315	891	3.873	954	—	1.630	82	427	444	14	8.315	5
6	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	—	—	4.526	—	1.066	660	—	—	—	5.652	52	2.586	1.023	—	958	694	214	50	275	5.652	6
		2 zakł. wzajem.	118	93	9.168	—	2.113	1.343	—	1.332	—	14.167	943	6.459	1.977	—	2 588	776	641	494	289	14.167	
		4 „ akc.	1.064	202	68.460	570	16.187	14.016	—	8.250	2.177	110.926	15.596	52.789	12.038	170	16.714	1.239	6.431	—	5.949	110.926	
		6 „ razem	1.182	295	77.628	570	18.300	15.359	—	9.582	2.177	125.093	16.539	59.248	14.015	170	19.302	2.015	7.072	494	6.238	125.093	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.

Tablica 57.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale transportowym za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre les risques de transport 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody niewyregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczeń oddanych do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Interets sur réserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacone / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacone / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurances	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody niewyregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétes anonymes.																						
1	„Orzeł"	Warszawa	—	—	6.832	—	1.578	810	—	481	—	9.701	1.178	4.920	579	—	2.200	189	150	—	486	9.701	1
2	„Piast"	„	255	95	25.488	969	1.397	7.087	—	1.589	1.002	37 780	8.094	17.414	4.862	21	3.3 2	4.067	—	—	—	37.780	2
3	„Polonia"	„	615	403	95.952	1.144	23.230	29.678	—	9.192	—	160.214	33.595	88.007	16.037	—	15.599	2.470	2.907	—	1.599	160.214	3
4	„Port"	„	588	134	24.153	13.644	9.691	28.018	—	—	2.734	78.962	33.606	31.730	3.754	1.409	7.230	890	283	—	—	78.962	4
5	„Polski Lloyd"	„	—	—	54.639	—	7.731	8.497	—	4.293	—	70.160	14.110	29.768	9.065	—	9.405	2.910	3.731	—	1.171	70.160	5
6	Warsz. Tow. Ub.	„	—	211	164.433	487	9.018	12.394	—	7.159	—	193.712	18.551	101.262	32.577	47	19.628	15.506	1.204	—	4.937	193.712	6
7	„Vistula"	Tczew	—	—	1.036	—	73	—	—	141	—	1.250	—	480	169	—	274	—	—	—	318	1.250	7
		7 zakł. akc.	**1.456**	**843**	**372 533**	**15.544**	**47.718**	**86.484**	—	**22 865**	**4.336**	**551.779**	**109.134**	**273.590**	**67.043**	**1.537**	**57.658**	**26.031**	**8.275**	—	**8.511**	**551.779**	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétes mutuelles.																						
8	Związek Przemysłowców **)	Warszawa	—	—	54.639	—	2.731	8.498	—	4.203	—	70.071	14.110	29.768	9.065	—	8.405	2.910	3.731	—	1.082	70.071	8
		1 zakł. wzajem.	—	—	**54 639**	—	**2.731**	**8.498**	—	**4.203**	—	**70.071**	**14.110**	**29 768**	**9.065**	—	**8.405**	**2.910**	**3.731**	—	**1.082**	**70.071**	
		7 „ akc.	**1.456**	**843**	**372.533**	**15.544**	**47.718**	**86.484**	—	**22.865**	**4.336**	**551.779**	**109.134**	**273 590**	**67.043**	**1 537**	**57.658**	**26.031**	**8.275**	—	**8.511**	**551.779**	
		8 „ razem	**1.456**	**843**	**427.172**	**15.544**	**50.449**	**94.982**	—	**27.068**	**4.336**	**621.850**	**123.244**	**303.358**	**76.108**	**1.537**	**67.063**	**28.941**	**12.006**	—	**9.593**	**621.850**	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.;
**) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.

Tablica 58.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre la responsabilité civile 1921.

(w 1000 marek).

WPŁYWY — RECETTES

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes — Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes — Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Częściowe uczestnictwo reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	A. Zakłady akcyjne.											
	Sociétés anonymes.											
1	„Patria"	Warszawa	22	9	2.902	—	682	97	—	1.468	93	5.273
2	Poznański Bank Ub.	Poznań	97	9	5.674	—	815	542	—	84	1.717	8.938
		Razem 2 zakł. akc.	**119**	**18**	**8.576**	—	**1.497**	**639**	—	**1.552**	**1.810**	**14.211**
	B. Zakłady wzajemne.											
	Sociétés mutuelles.											
3	„Vesta" Bank Wz. Ub. [1]	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

WYDATKI — DÉPENSES

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission — od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission — od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurances	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z przeniesieniem składek) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.											
1	„Patria"	194	2.097	1.097	—	1.313	250	522	—	—	5.273	1
2	Poznański Bank Ub.	559	2.758	2.731	—	2.000	82	608	—	—	8.938	2
	Razem 2 zakł. akc.	**753**	**4.855**	**3.828**	—	**3.313**	**332**	**1.130**	—	—	**14.211**	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.											
3	„Vesta" Bank Wz. Ub. [1]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.
[1]) „Vesta" Bank w Poznaniu prowadzi dział ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej łącznie z działem wypadkowym.

Tablica 59.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczenia Koni za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances des cheveaux 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commission sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des Réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Interets sur reserves de primes	Inne wpływy*) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cedees en réassurances	Prowizja wypłacona / Commisson: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptees en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler a la fin de l'exercice (réassurances deduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours a la fin de l'éxercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	15	—	1.887	—	448	308	—	214	—	2.872	363	1.612	191	—	377	—	110	—	219	2.872	1
		Razem 1 zakł. akc.	15	—	1 887	—	448	308	—	214	—	2.872	363	1.612	191	—	377	—	110	—	219	2.872	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń Koni.

Tablica 60.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń szyb za r. 1921.

Compte des profits et pertes dans les assurances contre le bris des glaces et vitres 1921.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Piast"	Warszawa	579	162	15.182	—	2.656	1.415	—	2.250	—	22.244	2.841	7.590	4.170		2.526	1.266	3.796	—	55	22.244	1
2	„Polonia"	„	279	25	5 915	—	—	—	—	615	—	6.834	667	—	1.261	—	1.594	96	2.366	—	850	6.834	2
		Razem 2 zakł. akc.	858	187	21 097	—	2.656	1.415	—	2.865	—	29.078	3 508	7.590	5.431		4 120	1.362	6.162		905	29.078	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																						
1	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb [1]) . . .	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.;
[1]) brak należytych danych.

Tablica 61.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre les dommages causés par les conduites d'eau 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commissions sur affaires cédées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DÉPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commisson: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	Poznański Bank Ub.	Poznań	89	—	188	—	—	—	—	*	—	277	15	—	25	—	100	6	111	—	20	277	1
		Razem 1 zakl. akc.	89	—	188	—	—	—	—	*	—	277	15	—	25	—	100	6	111	—	20	277	

B. Zakłady wzajemne. — Sociétés mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych.

Tablica 62.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre la ladrerie des cochons 1921.

(w 1000 marek).

A. Zakłady akcyjne. — Sociétés anonymes. Żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń.

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																						
1	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy świń [1])	Lwów	—							—	—	—				—	—		—	—	—	—	1

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.
[1]) brak należytych danych.

Tablica 63.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń „chômage" za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre le chômage 1921.

(w 1000 marek).

Nr	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	WPŁYWY — RECETTES: Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu łącznie z pewnym udziałem składek / Réserves de primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody niewyrównane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizje za ubezpieczenia oddane do reasekuracji / Commissions sur affaires cédées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	WYDATKI — DEPENSES: Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres reglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurance	Prowizja wypłacona / Commisson: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractees directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commisson: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody niewyrównane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu łącznie z przeniesieniem składek / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Bénefice	Razem / Total	Nr
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																						
1	„Patria"	Warszawa	37	—	2.174	—	407	—	—	568	—	3.186	—	1.713	153	—	984	—	164	—	172	3.186	1
2	„Piast"	„	—	—	864	—	140	—	—	232	—	1.236	—	864	115	—	188	—	—	—	69	1.236	
		Razem 2 zakł. akc.	37	—	3.038	—	547	—	—	800	—	4.422	—	2.577	268	—	1.172	—	164	—	241	4.422	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń „chômage".

Tablica 64.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale ubezpieczeń „auto-casco" za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre „auto-casco" 1921.

(w 1000 marek).

Nr	Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Nr
	A. Zakłady akcyjne. Sociétes anonymes.																						
1	„Patria"	Warszawa	—	—	3.053	—	723	18	—	968	—	4.762	23	2.745	338		1.381	76	123	—	76	4.762	1
		Razem 1 zakł. akc.	—	—	3.053	—	723	18	—	968	—	4.762	23	2.745	338	—	1.381	76	123	—	76	4.762	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń „auto-casco".

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.;

Tablica 65.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale gradowym za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances contre la grêle 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Rezerwa składek na koniec roku poprzedniego na udział zakładu (łącznie z premiami) / Réserves des primes pour risques en cours à la fin de l'exercice précédent (réassurances déduites)	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku poprzedniego na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice précéder (réassurances déduites)	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia własne / Affaires directes	Zbiór składek / Primes: Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance	Prowizja od ubezpieczenia oddanego do reasekuracji / Commissions sur affaires réassurées	Udział reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach / Part des réassureurs dans les sinistres réglés	Procenty od rezerwy składek / Intérêts sur réserves de primes	Inne wpływy *) / Recettes diverses	Strata / Perte	Razem / Total	Odszkodowania wypłacone (łącznie z udziałem reasekuratorów) / Sinistres réglés (y compris la part des réassureurs)	Składki reasekuracyjne / Primes cédées en réassurances	Prowizja wypłacona / Commission: od ubezpieczeń własnych / Affaires contractées directement par l'Institution	Prowizja wypłacona / Commission: od przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurances	Koszty administracji działu / Frais d'administration de la branche	Rezerwa na szkody nieuregulowane na koniec roku na udział zakładu / Réserves pour sinistres à régler à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Rezerwa składek na koniec roku na udział zakładu (łącznie z premiami) / Réserves pour risques en cours à la fin de l'exercice (réassurances déduites)	Inne wydatki / Frais divers	Zysk / Benefice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes.																						
	Żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale ubezpieczeń od gradobicia.																						
	B. Zakłady wzajemne. Societes anonymes.																						
1	„Ceres"	Warszawa	—	—	87.610	—	4.540	13.610	—	4 117	—	109.877	22.876	45.394	8.504	—	13.271	—	—	—	19.832	109.877	1
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	—	75	11.278	17.506	582	677	—	1.547	—	31.665	5.992	5.818	624	7.585	850	4	—	3.526	7.266	31.665	2
3	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	—	—	123.708	—	—	—	—	13.557	—	137.265	69.582	—	4.070	—	9.037	47.071	—	7.496	9	137 265	3
		Razem 3 zakł. wzaj	—	75	222.596	17.506	5.122	14.287	—	19.221	—	278.807	98.450	51.212	13.198	7.585	23.158	47.075	—	11.022	27.107	278.807	

Tablica 66.

Rachunek wpływów i wydatków w dziale pośrednim zakładów reasekuracyjnych za r. 1921.

Compte de profits et pertes dans les assurances indirectes 1921.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	№
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																						
1	„Lechja"	Warszawa	2.063	589	—	150.682	27.679	28.480	—	—	5.391	214.884	49.088	85.699	—	42.874	8.211	4.113	24.899	—	—	214.884	1
2	„Patria"	„	1.240	319	—	72.604	17 983	13.741	—	—	2.025	107.912	20.360	49.105	—	24.763	2.624	2.348	8.712	—	—	107.912	2
3	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	—	817	12	6	—	—	6	¹) 841	58	28	—	226	16	79	434	—	—	841	3
4	„Warta" ²)	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
		Razem 3 zakł. akc.	3.303	908	—	224.103	45.674	42.227	—	—	7.422	323.637	69.506	134.832	—	67.863	10.851	6.540	34.045	—	—	323.637	

UWAGI: *) polisowe, manipulacyjne, wpisowe i t. p.; ¹) działy statutowo zaliczone do działu pośredniego: ubezp. dzwonów, od sprzeniewierzenia, wypadków, odp. cywilnej, chomage, auto-casco; ²) brak należytych danych.

Tablica 67.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1921.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1921.

Zyski — Crédit.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Pozostałość zysku z roku poprzedniego / Solde au debut de l'exercice	Zyski w dziale: / Bénéfice dans les branches d'après: — życiowym / assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / assurances contre les accidents et la responsabilite civile	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach / autres assurances	Czysty dochód z majątku zakładu / Benefice net sur les fonds de l'Institution	Niepodniesione dywidendy zaliczone na rzecz zakładu / Participations (dividendes) non touchees, portees au crédit de l'Institution	Zysk na kursie walut obcych / Benefice sur les cours des valeurs etrangeres	Inne zyski / Autres benefice	Strata bilansowa / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	A. Zakłady akcyjne. *) **Societes anonymes.**																
1	„Lechja"	Warszawa	118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.116	135	—	6.369	1
2	„Omnium"	„	70	—	—	4 376		—	—	—	220	—	—	—	—	4.665	2
3	„Orzeł"	„	—	—	—	3.668	—	487	—	—	521	—	—	—	—	4.676	3
4	„Patria"	„	26	—	[1]) 128	—	—	—	—	[2]) 248	192	—	7.993	—	—	8.587	4
5	„Piast"	„	2	—	139	8.386	1 225	—	55	[3]) 288	531	—	120	—	—	10.746	5
6	„Polonia"	„	12	—	—	54.926	—	1.599	850	—	748	—	—	12	—	58.148	6
7	„Port"	„	5	—	—	7.409	1.380	—	—	—	367	—	—	—	—	9.161	7
8	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	176	—	—	[4]) 30.643	—	30.820	8
9	„Przyszłość"	„	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	173	375	9
10	„Unja"	„	—	—	—	10.844	—	—	—	—	236	—	—	—	—	11.080	10
11	„Varsovia" **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	671	—	—	—	4.681	5.352	11
12	„Vita"	„	4	—	4.401	—	—	—	—	—	38	—	2.037	5	—	6.485	12
13	Warsz. Tow. Ub.	„	•	—	—	60.391	3.344	4.937	—	—	2.654	—	56.336	—	—	127.662	13
14	„Zjednoczenie"	„	4.175	—	2.568	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.742	14
15	„Pax"	„	1	—	—	2.410	—	—	—	—	111	—	—	—	—	2.522	15
16	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	—	13.821	—	—	—	[5]) 20	639	—	—	—	—	14.480	16
17	„Warta" ***)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
18	„Vistula"	Tczew	65	—	—	6.704	—	318	—	—	—	—	—	—	—	7.087	18
		17 zakł. akc.	**4.480**	—	**7.236**	**172 935**	**5.949**	**7.341**	**905**	**556**	**7.104**	—	**72.602**	**30.995**	**4.854**	**314.957**	

UWAGI: *) oprócz wyszczególnionych akcyjnych zakładów ubezpieczeń od roku 1920 prowadzi działalność w dziale ubezp. transportów pozostałe w r. 1919 transportowe towarzystwo „Polski Lloyd" Sp. Akc. (początkowo jako „Transport Polski" Sp. Akc.); **) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; ***) brak należytych danych; [1]) w dziale ubezpieczeń od wypadków; [2]) chomage — mk. 171.647 + auto-casco — mk. 75.970; [3]) w tej liczbie ubezpieczenie koni — mk. 218.989 i chomage mk. 69.107; [4]) z przewalutowania należności — mk. 30.621.707; [5]) w dziale ubezp. od szkód wodociągowych; [6]) w działach pośrednich.

Tablica 68.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1921.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1921.
Zyski — Crédit.
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Pozostałość zysku z roku poprzedniego / Solde au début de l'exercice	Zysk w dziale: życiowym / Benefice dans les branches ci apres: assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / assurances contre les accidents et la responsabilite civile	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach / autres assurances	Czysty dochód z majątku zakładu / Benefice net sur les fonds de l'Institution	Niepodniesione dywidendy zaliczone na rzecz zakładu / Participations (dividendes) non touchees, portées au credit de l'Institution	Zysk na kursie walut obcych / Benefice sur les cours des valeurs étrangères	Inne zyski / Autres benefice	Strata bilansowa / Perte	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																
19	„Ceres"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	[1]) 19.832	171	—	—	—	—	20.003	19
20	„Farmakon"	„	—	—	—	35	—	—	—	—	28	—	—	—	—	63	20
21	„Snop" *)	„	41	—	—	111.939	—	—	—	—	1.385	—	55	—	—	113.420	21
22	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	43	—	820	—	—	—	—	—	77	—	—	—	—	940	22
23	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb [4])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
24	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	5	—	—	10.596	—	—	—	—	77	—	42	—	—	10.720	24
25	Związek Przemysłowców *)	„	—	—	—	23.809	—	1.082	—	—	173	—	60	—	—	25.124	25
26	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	—	—	—	—	—	51	—	—	—	—	51	26
27	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	—	—	—	—	—	—	—	2.352	—	32.845	—	—	35.197	27
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	14	—	—	—	2	—	—	—	—	16	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	35.478	—	—	—	—	2.003	—	21.561	958	—	60.000	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	7.266	319	—	2.818	168	—	10.571	
28	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	3.975	—	—	—	—	—	—	—	116	—	4.091	28
29	„Dniester"	Lwów	—	—	—	1.319	—	—	—	—	[2]) 106	—	—	[3]) 22	—	1.447	29
30	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy świń [4])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	2.208	2.636	—	—	—	—	—	1.319	—	—	301	—	6.464	31
32	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	7.076	275	—	—	[1]) 9	727	—	—	—	—	8.087	32
		12 zakł. wzajem.	**89**	**2.208**	**3.456**	**194.227**	**289**	**1.082**	—	**27.107**	**8.790**	—	**57.381**	**1.565**	—	**296.194**	
		17 „ akc.	**4.480**	—	**7.236**	**172.935**	**5.949**	**7.341**	**905**	**556**	**7.104**	—	**72.602**	**30.995**	**4.854**	**314.957**	
		29 „ razem	**4.569**	**2.208**	**10.692**	**367.162**	**6.238**	**8.423**	**905**	**27.663**	**15.894**	—	**129.983**	**32.560**	**4.854**	**611.151**	
33	P. D. U. W.	Warszawa	—	—	—	81.643	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81.643	33
		Razem	**4.569**	**2.208**	**10.692**	**448.805**	**6.238**	**8.423**	**905**	**27.663**	**15.894**	—	**129.983**	**32.560**	**4.854**	**692.794**	

UWAGI: *) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r., [1]) gradowy; [2]) po potrąceniu mk. 125.000 na umorzenie wartości nieruchomości; [3]) wpływ należności wątpliwych; [4]) brak danych.

Tablica 69.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1921.

Compte général des profits et pertes de l'exercice 1921.

Straty — Débit

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Strata niepokryta z roku poprzedniego / Perte reportée de l'exercice precedent	Straty w działach: życiowym / Pertes dans les branches ci-après: assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / assurances contre les accidents et la responsabilite civile	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach / autres assurances	Niepodzielona część kosztów administracyjnych / Frais d'administration non repartis	Umorzenie należności wątpliwych / Annulation des sommes dûes douteuses	Umorzenie części kosztów organizacji / Annulation partielle des frais d'organisation	Strata na kursie walut obcych / Pertes sur les cours des valeurs étrangères	Inne odpisania i straty / Autres amortissements et pertes	Zysk bilansowy / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	A. Zakłady akcyjne.*) Secietees anonymes.																	
1	„Lechja"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	³) 5.301	93	—	—	—	99	856	6.349	1
2	„Omnium"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.665	4.665	2
3	„Orzel"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202	4.414	4.616	3
4	„Patria"	„	—	—	²) 93	—	—	—	—	⁴) 2.025	4.200	—	90	—	⁵) 13	2.106	8.527	4
5	„Piast"	„	—	2.226	—	—	—	1.602	—	—	—	—	—	—	⁵) 264	6.654	10.746	5
6	„Polonia"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.515	2	43.631	58.148	6
7	„Port"	„	—	—	580	—	—	2.734	—	—	—	200	—	—	1.046	4.601	9.161	7
8	„Przezorność"	„	3	29.685	412	—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁶) 716	4	30.820	8
9	„Przyszłość"	„	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	375	9
10	„Unja"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	853	—	583	9.644	11.080	10
11	„Varsovia" **)	„	—	4 346	—	—	—	—	—	—	—	—	577	—	429	—	5.352	11
12	„Vita"	„	—	4.163	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2.321	6.485	12
13	Warsz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	⁷) 8	—	—	—	—	5.630	122.024	127.662	13
14	„Zjednoczenie"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	379	6.363	6.742	14
15	„Pax"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.522	2.522	15
16	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	—	⁸) 2 545	—	2.177	—	—	—	—	—	—	—	505	9.253	14.480	16
17	„Warta" ***)		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
18	„Vistula"	Tczew	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.851	1.168	4.068	7.087	18
		17 zakł. akc.	3	40.780	3.630	—	2.177	4.336	—	7.334	4.293	201	1.520	16.366	11.103	223.126	314.857	

UWAGI: *) Oprócz wyszczególnionych akcyjnych zakładów ubezpieczeń od roku 1920 prowadzi działalność w dziale ubezp. transportów powstałe w r. 1919 transportowe Towarzystwo „Polski Lloyd" Sp. Akc. (początkowo jako „Transport Polski" Sp. Akc.); **) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 30.VI 1921 r.; ***) brak należytych danych; ¹) dział pośredni; ²) odpowiedzialności prawnej; ³) dział pośredni; ⁴) ubezpieczenie koni; ⁵) amortyzacja ruchomości; ⁶) w tej liczbie odpisanie wątpliwych należności — mk. 23.158 + odpisanie wartości majątku ruchomego — mk. 679.665; ⁷) w dziale pośrednim; ⁸) w tej liczbie dział wypadkowy — mk. 827.796 + odpow. prawnej — mk. 1.176.730.

Ogólny rachunek strat i zysków za r. 1921.
Compte général des profits et pertes de l'exercice 1921.
Straty — Débit
(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Strata niepokryta z roku poprzedniego / Perte reportée de l'exercice précédent	Straty w dziale: / Pertes dans les branches ci après: życiowym / assurances sur la vie	wypadkowym i odpowiedzialności prawnej / assurances contre les accidents et la responsabilité civile	ogniowym / assurances contre l'incendie	kradzieżowym / assurances contre le vol avec effraction	transportowym / assurances contre les risques de transport	ubezpieczeń szyb / assurances contre le bris des glaces et vitres	w innych działach / autres assurances	Niepodzielona część kosztów administracyjnych / Frais d'administration non répartis	Umorzenie należności wątpliwych / Annulation des sommes dûes douteuses	Umorzenie części kosztów organizacji / Annulation partielle des frais d'organisation	Strata na kursie walut obcych / Pertes sur les cours des valeurs étrangères	Inne odpisania i straty / Autres amortissements et pertes	Zysk bilansowy / Bénéfice	Razem / Total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																	
19	„Ceres“	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.003	20.003	19
20	„Farmakon“	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	62	63	20
21	„Snop“ *)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹) 2.288	111.132	113.420	21
22	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	281	108	551	940	22
23	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
24	„Wisła“ Wz. Tow. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	545	—	—	14	10.161	10.720	24
25	Związek Przemysłowców *)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121	²) 367	86	24.550	25.124	25
26	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	51	26
27	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	33.606	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	1.548	34	35.197	27
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	16	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	—	—	8.040	51.919	60.000	
	„ (dział gradowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	76	10.470	10.571	
28	„Wisła“ Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2.464	1.625	4.091	28
29	„Dnister“	Lwów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	³) 792	650	1.447	29
30	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy świń **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31	„Vesta“ Bank Wz. Ub.	Poznań	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280	—	—	286	5.898	6.464	31
32	„Vesta“ Tow. Wz. Ub.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	514	7.573	8.087	32
		12 zakł. wzajem.	—	33.606	—	40	—	—	—	—	—	907	121	648	16.218	244.654	296.194	
		17 „ akc.	3	40.780	3.630	—	2.177	4.336	—	7.422	4.293	201	1.520	16.366	11.103	223.126	314.957	
		29 „ razem	3	74.386	3.630	40	2.177	4.336	—	7.422	4.293	1.108	1.641	17.014	27.321	467.780	611.151	
33	P. D. U. W.	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.474	—	⁴) 1.271	75.898	81.643	33
		Razem	3	74.386	3.630	40	2.177	4.336	—	7.422	4.293	1.108	6.115	17.014	28.592	543.678	692.794	

UWAGI: *) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r. **) brak należytych danych; ¹) w tej liczbie amortyzacja nieruchomości — mk. 35.120 + amortyzacja ruchomości — mk. 38.915 + ofiary i subsydja na cele społeczne — mk. 2.214.341; ²) w dziale transportowym; ³) w tej liczbie umorzenie wartości ruchomości — mk. 34.263 + fundusz dywidendowy — mk. 11.657 + fundusz emerytalny i przezorności pracowników — mk. 326.061 + na cele społeczne — mk. 400.000; ⁴) amortyzacja ruchomości.

Tablica 71.

Podział zysków osiągniętych przez zakłady ubezpieczeń w r. 1921.

Répartition des bénéfices gagnées par les Institutions d'assurances de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Na podatki / Aux impôts	Na kapitał zapasowy / A la réserve statuaire	Na inne kapitały zasobowe / Aux fonds speciaux	Na dywidendę dla akcjonarjuszy względnie dla udziałowców [1]) / Aux actionnaires resp. des participants	Na tantjemy / Tantièmes	Na gratyfikacje dla pracowników / Gratifications accordées aux employés	Ubezpieczającym / Aux assurés: do wypłaty / à payer	Ubezpieczającym / Aux assurés: na fundusz dywidendowy ubezpieczających / au fonds de participation	Na inne cele / Divers	Do przeniesienia na rok następny / Report à l'exercice suivant	Zysk bilansowy / Bénéfice total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	A. Zakłady akcyjne. *) **Sociétés anonymes.**													
1	„Lechja"	Warszawa	250	141	—	150	43	—	—	—	264	8	856	1
2	„Omnium"	„	1.400	467	—	360	466	—	—	—	[2]) 1.959	13	4.665	2
3	„Orzeł"	„	1.325	441	454	800	540	—	—	—	[3]) 700	154	4.414	3
4	„Patria"	„	425	210	—	180	211	400	—	—	[4]) 600	80	2.106	4
5	„Piast"	„	2.044	666	1.287	210	[5]) 871	—	—	—	[6]) 1.571	5	6.654	5
6	„Polonia"	„	10.600	2.300	1.800	17.500	6.545	4.363	—	—	500	23	43.631	6
7	„Port"	„	1.300	800	260	420	[7]) 1.410	—	—	—	[8]) 394	17	4.601	7
8	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	8
9	„Przyszłość"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[— 173]	[9]) [— 173]	9
10	„Unja"	„	2.248	3.400	—	900	1.676	838	—	—	543	39	9.644	10
11	„Varsovia" **)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[—4.681]	[10]) [— 4.681]	11
12	„Vita"	„	800	832	—	105	232	—	—	—	347	5	2.321	12
13	Warsz. Tow. Ub.	„	15.000	5.112	21.922	2.592	11.702	10.000	—	52.007	3.682	7	122.024	13
14	„Zjednoczenie"	„	—	2.000	—	120	—	2.848	—	—	1.200	195	6.363	14
15	„Pax"	„	757	252	460	300	250	—	—	—	[11]) 352	151	2.522	15
16	Poznański Bank Ub.	Poznań	—	925	[illegible]	1.000	3.239	1.825	—	—	—	15	9.253	16
17	„Warta" [12])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
18	„Vistula"	Tczew	—	261	—	3.000	705	—	—	—	—	102	4.068	18
		17 zakł. akc.	**36.149**	**17.807**	**28.432**	**27.637**	**27.890**	**20.274**	—	**52.007**	12.112	818 [— 4.854]	223.126 [— 4.854]	

UWAGI: [1]) dotyczy wzajemnych zakładów; [2]) na kasę przezorności—mk. 466.500 + rezerwa specjalna—mk. 1.492.323; [3]) fundusz zapomogowy pracowników — mk. 600.000 + na cele dobroczynne — mk. 100.000; [4]) zwrot funduszu organizacyjnego; [5]) 10% dla Zarządu i 5% dla Rady Nadzorczej; [6]) na oprocentowanie kapitału obrotowego i organizacyjnego — mk. 300.000 + na fundusz dla pracowników — mk. 871.230 + na inne cele 400.000; [7]) wynagrodzenie Rady Komisji Rewizyjnej i Dyrekcji; [8]) Instytucje publiczne — mk. 80.000 + koszty organizacji — mk. 313.938; [9]), [10]) strata; [11]) wynagrodzenie Zarządu — mk. 252.174 + kasa przezorności — mk. 100.000; [12]) brak należytych danych.

*) Oprócz wyszczególnionych akcyjnych zakładów ubezp. od roku 1920 prowadzi działalność w dziale ubezp. transportów powstałe w r. 1919 Transportowe Towarzystwo „Polski Lloyd" Sp. Akc. (początkowo jako „Transport Polski" Sp. Akc.); **) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.

Tablica 72.

Podział zysków osiągniętych przez zakłady ubezpieczeń w r. 1921.

Répartition des bénéfices gagnées par les Institutions d'assurances de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Na podatki / Aux impôts	Na kapitał zapasowy / A la réserve statuaire	Na inne kapitały zasobowe / Aux fonds speciaux	Na dywidendę dla akcjonarjuszy względnie dla udziałowców [1] / Aux actionnaires resp. des participants	Na tantjemy / Tantièmes	Na gratyfikacje dla pracowników / Gratifications accordées aux employés	Ubezpieczającym / Aux assurés: do wypłaty / à payer	Ubezpieczającym / Aux assurés: na fundusz dywidendowy ubezpieczających / au fonds de participation	Na inne cele / Divers	Do przeniesienia na rok następny / Report a l'exercice suivant	Zysk bilansowy / Bénéfice total	№
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	B. Zakłady wzajemne. / Sociétés mutuelles.													
19	„Ceres"	Warszawa	—	13.390	—	—	—	—	6.603	—	10	—	20.003	19
20	„Farmaken"	„	—	20	22	—	—	20	—	—	—	—	62	20
21	„Snop" *)	„	15.000	27.763	—	—	6.592	6.592	48.977	—	[2]) 6.188	—	111.132	21
22	Warsz. Tow. Wz. Ub. od wypadków	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	551	551	22
23	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb [3])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
24	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	„	—	4.508	4.508	—	—	—	—	—	939	206	10.161	24
25	Związek Przemysłowców *)	„	—	15.429	—	5.002	2.374	—	—	—	1.594	151	24.550	25
26	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	10	26
27	Tow. Wz. Ub. (dział życiowy)	Kraków	—	18	9	—	—	—	—	7	—	—	34	27
	„ (dział kradzieżowy)	„	—	—	—	—	—	—	—	—	[4]) 16	—	16	
	„ (dział ogniowy)	„	—	—	19.590	32.369	—	—	—	—	—	—	51.919	
	„ (dział gradowy)	„	—	331	7.938	1.763	—	—	—	218	—	—	10.470	
28	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	„	—	[5]) 1.300	[6]) 323	—	—	—	—	—	—	—	1.625	28
29	„Dniester"	Lwów	—	578	—	—	—	—	—	—	72	—	650	29
30	Tow. Wz. Ub. od wągrzycy świń [1])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	—	295	293	212	510	—	—	4.336	[7]) 250	—	5.898	31
32	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	„	—	352	173	194	581	—	5.111	—	1.163	—	7.573	32
		12 zakł. wzajem.	**15.000**	**64.214**	**32.856**	**39.540**	**10.057**	**6.612**	**60.691**	**4.561**	**10.232**	**908**	**244.654**	
		17 „ akc.	**36.149**	**17.807**	**28.433**	**27.637**	**27.890**	**20.274**		**52.007**	**12.112**	**818** [—4.854]	**223.126** [—4.854]	
		29 „ razem	**51.149**	**82.021**	**61.271**	**67.177**	**37.947**	**26.886**	**60.691**	**56.568**	**22.344**	**1.726** [—4.854]	**467.780** [—4.854]	
33	P. D. U. W.	Warszawa	—	61.326	—	—	—	6.900	—	—	7.590	82	75.898	33
		Razem	**51.149**	**143.347**	**61.271**	**67.177**	**37.947**	**33.786**	**60.691**	**56.568**	**29.934**	**1.808** [—4.854]	[8]) **543.678** [—4.854]	

UWAGI: *) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r. [1]) dotyczy wzajemnych zakładów; [2]) na instytucje użyteczności publicznej; [3]) brak należytych danych; [4]) zwrot części kapitału rezerwowego, zapożyczonego z działu ogniowego; [5]) na ogólny fundusz rezerwowy; [6]) na fundusz rezerwowy zysków; [7]) fundusz organizacyjny działu wypadkowego i odpowiedzialności prawnej; [8]) strata.

Tablica 73.

Stan ubezpieczeń w dziale życiowym przy końcu r. 1921.

Etat des assurances sur la vie à la fin de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	Przybyło lub ubyło w roku 1921 / Assurances souscrites et éteintes au cours de l'exercice 1921 — Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe" — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne) — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical) — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées
	1		2		3		4		5	
	A. Zakłady akcyjne. Societés anonymes.									
1	„Piast"	Warszawa	1.098	251.586	85	10.300	—	—	295	2.926
2	„Przezorność"	„	5.070	394.798	— 32	+ 13.254	—	—	—	—
3	„Przyszłość"	„	2.548	515.215	— 1.678	— 1.680			— 4.044	+ 59.216
4	„Varsovia" *)	„	3.704	558.657	39	4.121	—	—	—	—
5	„Vita"	„	1.492	327.972	47	12.136	—	—	— 14	— 566
		5 zakł. akc.	11.912	2.048.228	— 1.745	+ 38.122	—	—	— 3.829	+ 61.576
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.									
6	Tow. Wz. Ub.	Kraków	861	402.055	— 81	+ 6.064	— 6	+ 44	— 85	— 903
7	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	3.323	483.163	— 39	— 25	1	11	2.235	50.821
		2 zakł. wzajem.	4.184	885.218	— 120	+ 6.039	— 5	+ 55	2.150	50.418
		5 „ akc.	11.912	2.048.228	— 1.745	+ 38.122	—	—	— 3.829	+ 61.576
		7 „ razem	16.096	2.933.446	— 1.865	+ 44.161	— 5	+ 55	— 1.679	+ 111.994

№	Stan przy końcu roku 1921 (z akwizycji własnej i przyjętych do reasekuracji) / Etat a la fin de l'exercice 1921 (affaires contractees et celles acceptees en reassurance) — Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe" — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne) — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical) — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Z tego oddano do reasekuracji / Dont: affaires cédées en réassurance — Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym / Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe" — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi) / Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne) — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia rent / Assurances des rentes — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego) / Assurances populaires (sans examen médical) — liczba polis / polices	suma ubezpieczenia / sommes assurées	№
	6		7		8		9		10		11		12		13		
1	1.253	263.490	92	10.607	—	—	295	2.926	820	183.749	—	—	—	—	—	—	1
2	14.744	571.344	1.996	27.330	23	21	—	—	2.423	208.162	—	—	—	—	—	—	2
3	6.942	575.327	10.545	11.663	—	—	16.494	[1]) 116 657	5.978	430.245	10.543	9.261	—	—	16.494	87.493	3
4	9.441	[2]) 669.058	1.261	[3]) 10 294	—	—	—	—	[4])	459.695	—	—	—	—	—	—	4
5	4.011	391.250	200	15.687	—	—	380	3.272	2.054	236.087	—	—	—	—	—	—	5
5 zakł. akc.	36.431	2.470.469	14.116	75.581	23	21	17.169	122.855	11.275	1.517.938	10.543	9.261	—	—	16.494	87.493	
6	26.368	601.261	1.767	13.505	207	180	638	786	1.495	228.688	—	—	—	—	—	—	6
7	23.028	608.384	312	1.476	7	65	14.640	98.737	1.943	134.269	—	—	—	—	331	2.238	7
2 zakł. wzajem.	49.396	1.209.645	2.079	14.981	214	245	15.278	99.523	3.438	362.957	—	—	—	—	331	2.238	
5 „ akc.	36.431	2.470.469	14.116	75.581	23	21	17.169	122.855	11.275	1.517.938	10.543	9.261	—	—	16.494	87.493	
7 „ razem	85.827	3.680.114	16.195	90.562	237	266	32.447	222.378	14.713	1.880.895	10.543	9.261	—	—	16.825	89.731	

UWAGI: *) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r. [1]) prócz tego „Przyszłość" wykazuje stan ubezpieczeń wojennych (bez badania lekarskiego) przy końcu roku 1921 liczbą polis 853 na sumę mk. 6.722 (z tego oddano do reasekuracji 853 polisy na sumę mk. 5.042; [2]) w tym mieści się: 5.737 polis na sumę mk. 110 401 z przejęcia portfelu T-wa L'Urbaine w całkowitą reasekurację; [3]) w tym mieści się: 1226 polis na sumę mk. 6.173 z przejęcia portfelu T-wa L'Urbaine w całkowitą reasekurację; [4]) suma polis nie podana.

Tablica 74a.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1921.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

Ubezpieczenia kapitałów na wypadek śmierci, mieszane i z terminem stałym.

Assurances des capitaux en cas de décès, mixtes et „terme fixe".

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice: Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice: Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement: wskutek śmierci / par décès: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek upływu terminu / par arrivée à échéance: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących *) / Transformations survenues dans les assurances courantes: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total: Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	1.106	252.541	—	—	—	—	2	550	—	—	—	—	4	180	1	25	— 1	— 200	1.106	252.541	8	955	1
2	„Przezorność"	„	2.387	341.822	37	363	1.736	72.688	47	545	121	567	7	23	738	13.723	165	4.089	— 12	— 1.128	4.160	414 873	1.090	20.075	2
3	„Przyszłość"	„	2.721	500.955	—	—	642	38.213	9	666	—	—	—	—	270	15.003	559	10.019	+ 23	+ 1.735	3.386	540.903	838	25.688	3
4	„Varsovia" [1])	„	2.536	543.364	—	—	1.198	18.173	8	900	—	—	—	—	19	1.030	—	—	— 3	— 950	3.734	[2]) 561.537	30	2.880	4
5	„Vita"	„	1.157	297.064	—	—	535	40.359	13	505	—	—	—	—	139	7.647	48	1.299	—	—	1.692	337.423	200	9.451	5
		5 zakł. akc.	**9.907**	**1.935.746**	**37**	**363**	**4.111**	**169.433**	**79**	**3.166**	**121**	**567**	**7**	**23**	**1.170**	**37 583**	**773**	**15.432**	**+ 23 — 16**	**+ 1.735 — 2.278**	**14 078**	**2.107.277**	**2.166**	**59.049**	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
6	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1.994	386.028	288	1.822	1.168	44.543	542	2.230	802	1.490	364	825	267	5.686	255	2.645	— 359	— 17.462	3.450	432.393	2.589	30.338	6
7	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1.494	279.733	170	2.961	2 509	208.685	139	1.742	52	185	26	88	480	7.036	153	10.383	—	+ 11.218	4.173	502.597	850	19.434	7
		2 zakł. wzajem.	**3.488**	**665.761**	**458**	**4.783**	**3.677**	**253.228**	**681**	**3.972**	**854**	**1 675**	**390**	**913**	**747**	**12.722**	**408**	**13.028**	**— 359**	**+ 11.218 — 17.462**	**7.623**	**934.990**	**3.439**	**49.772**	
		5 „ akc.	**9 907**	**1 935 746**	**37**	**363**	**4.111**	**169.433**	**79**	**3.166**	**121**	**567**	**7**	**23**	**1.170**	**37.583**	**773**	**15 432**	**+ 23 — 16**	**+ 1.735 — 2.278**	**14 078**	**2 107.277**	**2.166**	**59.049**	
		7 „ razem	**13.395**	**2.601.507**	**495**	**5.146**	**7.788**	**422.661**	**760**	**7.138**	**975**	**2.242**	**397**	**936**	**1.917**	**50.305**	**1.181**	**28.460**	**+ 23 — 375**	**+ 12.953 — 19.740**	**21.701**	**3.042.267**	**5.605**	**108.821**	

UWAGI: *) podniesienia sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcje (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t.p. wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —]; [1]) rok sprawozdawczy od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; [2]) prócz tego przybyło wskutek przejęcia portfelu T-wa L'Urbaine, polis 5.337 na sumę mk. 110.401.107.

Tablica 74b.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1921.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

Ubezpieczenia kapitałów na dożycie (łącznie z ubezpieczeniami oszczędnościowemi)

Assurances des capitaux en cas de survie (y compris le tarif épargne)

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice: Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubyło / Assurances ... au cours de l'exercice: Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement: wskutek śmierci / par décès: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek upływu terminu / par arrivée à échéance: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących *) / Transformations survenues dans les assurances courantes: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total: Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total: Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice: liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	84	10.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 1	— 200	84	10.500	1	200	1
2	„Przezorność"	„	173	15.107	17	96	—	—	7	121	120	640	3	434	83	622	—	—	— 9	— 132	190	15.203	222	1.949	2
3	„Przyszłość"	„	80	11.840	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	2.629	1.936	10.900	—	—	80	11.840	1.958	13.529	3
4	„Varsovia" [1])	„	35	4.121	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	[2]) 4.121	—	—	4
5	„Vita"	„	83	13.642	—	—	—	—	3	20	1	10	—	—	34	1.470	—	—	—	—	83	13.642	36	1.506	5
		5 zakł. akc.	**455**	**55.210**	**17**	**96**	—	—	**8**	**141**	**121**	**650**	**3**	**434**	**139**	**4.727**	**1.936**	**10.900**	**— 10**	**— 332**	**472**	**55.306**	**2.217**	**17.184**	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.																								
6	Tow. Wz. Ubezp.	Kraków	57	5.737	21	668	—	—	9	19	84	155	12	29	21	42	—	—	— 43	— 96	78	6.405	159	341	6
7	„Vesta" Bank Wz. Ubezp.	Poznań	4	250	8	49	—	—	—	—	32	87	2	4	17	233	—	—	—	—	12	299	51	324	7
		2 zakł. wzajem.	**61**	**5.987**	**29**	**717**	—	—	**9**	**19**	**116**	**243**	**14**	**33**	**38**	**275**	—	—	**— 43**	**— 96**	**90**	**6.704**	**210**	**665**	
		5 „ akc.	**455**	**55.210**	**17**	**96**	—	—	**8**	**141**	**121**	**650**	**3**	**434**	**139**	**4.727**	**1.936**	**10.900**	**— 10**	**— 332**	**472**	**55.306**	**2.217**	**17.184**	
		7 „ razem	**516**	**61.197**	**46**	**813**	—	—	**17**	**160**	**237**	**892**	**17**	**467**	**167**	**5.002**	**1.936**	**10.900**	**— 53**	**— 428**	**562**	**62.010**	**2.427**	**17.849**	

UWAGI: *) podniesienia sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t.p. wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [1]) rok operacyjny od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; [2]) procz tego przybyło wskutek przejęcia portfelu T-wa L'Urbaine, polis 1.226 na sumę mk. 6.172.977.

Tablica 75a.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1921.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1921.

(w 1000 marek).

Ubezpieczenia rent [2])

Assurances des rentes

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	2. Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractees — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	3. Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	4. Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	5. Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractees directement — wskutek śmierci / par décès — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	6. wskutek upływu terminu / par arrivée a echeance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	7. wskutek wykupu / par rachats — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	8. wskutek zaniechania, zerwania umowy / par resiliation — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	9. Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en reassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	10. Zmiany w ubezpieczeniach bieżących *) / Transformations survenues dans les assurances courantes — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	11. Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	12. Razem / Total — Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	„Przyszłość"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
4	„Varsovia" [1])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
5	„Vita"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
		5 zakł. akc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.																								
6	Tow. Wz. Ub.	Kraków	2	50	—	—	—	—	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	50	8	6	6
7	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	—	—	7
		2 zakł. wzaj.	3	61	—	—	—	—	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	61	8	6	
		5 „ akc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		7 „ razem	3	61	—	—	—	—	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	61	8	6	

UWAGI: *) podniesienia sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t.p. wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [1]) rok sprawozdawczy od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; [2]) renta roczna.

Ruch ubezpieczeń w dziale życiowym w r. 1921.

Mouvement des assurances sur la vie au cours de l'exercice 1921.

Tablica 75b.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — Nowo zawarte ubezpieczenia / Assurances nouvellement contractées — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Wznowione ubezpieczenia / Assurances remises en vigueur — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — Z ubezpieczeń z akwizycji własnej / Assurances contractées directement — wskutek śmierci / par décès — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek upłynięcia terminu / par arrivée à échéance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek wykupu / par rachats — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	wskutek zaniechania, zerwania umowy / par résiliation — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji / Affaires acceptées en réassurance — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Zmiany w ubezpieczeniach bieżących *) / Transformations survenues dans les assurances courantes — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total — Przybyło / Assurances souscrites au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Razem / Total — Ubyło / Assurances éteintes au cours de l'exercice — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	№
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		
	Ubezpieczenia ludowe (bez badania lekarskiego)																								
	Assurances populaires (sans examen médical)																								
	A. Zakłady akcyjne. Societés anonymes.																								
1	„Piast"	Warszawa	295	2.926	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	295	2.926	—	—	1
2	„Przezorność"	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	„Przyszłość" [2])	„	5.905	81.215	—	—	—	—	93	471	—	—	—	—	9.771	21.269	85	260	—	—	5.905	81.215	9.949	22.000	3
4	„Varsovia" [1])	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
5	„Vita"	„	17	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	1.216	—	—	—	—	17	650	91	1.216	5
		5 zakł. akc.	**6.217**	**84.791**	—	—	—	—	**93**	**471**	—	—	—	—	**9.862**	**22.485**	**85**	**260**	—	—	**6.217**	**84.791**	**10.040**	**23.216**	
	B. Zakłady wzajemne. Societés mutuelles.																								
6	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1	1	6	5	—	—	1	2	—	—	—	—	84	149	—	—	7	— 58	7	6	92	209	6
7	„Vesta" Bank Wz. Ub.	Poznań	2.511	50.190	44	154	—	—	46	114	6	9	28	14	240	938	—	—	—	+ 1.352	2.555	51.696	320	1.075	7
		2 zakł. wz.	**2.512**	**50.191**	**50**	**159**	—	—	**47**	**116**	**6**	**9**	**28**	**14**	**324**	**1.087**	—	—	**7** —	**— 58** **+ 1.352**	**2.562**	**51.702**	**412**	**1.284**	
		5 „ akc.	**6.217**	**84.791**	—	—	—	—	**93**	**471**	—	—	—	—	**9.862**	**22.485**	**85**	**260**	—	—	**6.217**	**84.791**	**10.040**	**23.216**	
		7 „ razem	**8.729**	**134.982**	**50**	**159**	—	—	**140**	**587**	**6**	**9**	**28**	**14**	**10.186**	**23.572**	**85**	**260**	**— 7** —	**58** **+ 1.352**	**8.779**	**136.493**	**10.452**	**24.500**	

UWAGI: *) podniesienia sumy ubezpieczeń bieżących mniej redukcja (łącznie z zamianą na polisy bezskładkowe i t.p. wyrażone w saldach tych operacji (powiększenie +, zmniejszenie —); [1]) rok sprawozdawczy od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; [2]) „Przyszłość" oprócz ludowych ubezp. prowadzi ubezp. wojenne (bez badania lekarskiego) — nowozawartych ubezp. było, polis 885 na sumę 6.794.000 mk. — z tego ubyło: a) wskutek śmierci (polis 32 na sumę 72.000 mk., b) wskutek upłynięcia terminu polis 4.593 na sumę 8.294.000 mk.

Tablica 76.

Stan ubezpieczeń w dziale ogniowym przy końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances contre l'incendie en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 marek)

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractées — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en réassurance — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	a) i b) Razem / Ensemble — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat à la fin de l'exercice 1921	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurées — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	№
							suma ubezpieczenia / sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. Societés anonymes.														
1	„Omnium"	Warszawa	2.852	2.910.920	15.100	41.500.473	**)	**)	—	—	1.833.580	37 765.430	—	—	1
2	„Orzeł"	"	—	—	18.426	273.548.845	—	**)	—	—	—	189 385.121	—	—	2
3	„Piast"	"	4.196	4.067.945	14.583	44.276.379	96.104	2.150.000	4.157.130	46.426.379	3.155.586	40.945.827	998.553	5.460.552	3
4	„Polonia"	"	21.048	9.240.147	49.211	72.054.839	482.721	**)	9.723.468	—	8.170.274	58.991.208	1.547.194	—	4
5	„Port" **)	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
6	„Unia"	"	—	—	2.379	15.831.036	—	—	—	15.831.936	—	15.640.839	—	101.597	6
7	Warsz. Tow. Ub.	"	26.564	9.930.317	46.618	147.121.004	**)	**)	—	—	7.357.284	125.092.853	—	—	7
8	„Pax" **)	Łódź	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
9	Poznański Bank Ub.	Poznań	21.475	3.402.697	**)	34.636.492	—	—	3.402.697	34.636.492	1.390.571	21.033.148	2.012.120	15.603.344	9
10	„Vistula"	Tczew	4.430	2.616.479	11.233	30.463.790	**)	**)	—	—	**)	**)	—	—	10
		10 zakł. akc.	90.562	32.173.305	155.750	668.422.758	576.915	2.150.000	17.283.304	96.894.807	21.916.595	488.813.926	4.557.873	19.275.493	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétes mutuelles.														
11	„Farmakon"	Warszawa	231	13.543	241	61.468	—	—	13.543	61.468	10.325	55.863	3.218	5.605	11
12	„Snop" *)	"	11.236	2.982.749	25.721	74.664.091	**)	**)	—	—	1.923.367	54.970.453	—	—	12
13	„Wisła" Wz. Tow. Ub.	"	1.518	1.255.598	2.996	11.452.000	**)	**)	—	—	945.562	8 818.040	—	—	13
14	Związek Przemysłowców*)	"	—	—	7.752	28.059.690	—	**)	—	—	—	23.850.736	—	—	14
15	Białostockie Tow. Wz. Ub.	Białystok	910	74.351	999	530 927	—	—	74.351	530.927	66.226	466.983	8.125	63.944	15
16	Tow. Wz. Ub.	Kraków	217.030	10.744.509	88.052	77.735.572	**)	**)	—	—	**)	**)	—	—	16
17	„Wisła" Lud. Tow. Wz. Ub.	"	79.737	312.833	82.891	2.132.601	—	—	312 833	2 132.601	117.109	843.733	195.724	1.288.808	17
18	„Dnister"	Lwów	141.165	412.071	169.082	4.012.923	—	—	412.071	4.012.923	199.160	2.137 508	212.911	1.875.415	18
19	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	2.002	1.205.823	20.747	33 807.653	—	—	1.205.823	33.807.653	913 359	30.705.986	292.464	3.101.007	19
		9 zakł. wzajem.	453.829	17.001.477	398.481	232.456.925	—	—	2.018.621	40.545 572	4.175.108	121 849.302	712.442	6 335.499	
		10 „ akc.	90.562	32.173.305	155 750	668 422.758	576.915	2.150.000	17.283.304	96.894.807	21.916.595	488.813.926	4.557.873	19.275.493	
		19 „ razem	534.391	49 174.782	554 231	900.889.683	576 915	2.150.000	19 301.925	137.440.379	26.091.703	610.663.228	5.270.315	25.610.992	
20	P. Z. U. W.	Warszawa	1.100.000	5.476.605	1.036.834	187.365.903	—	792.845	5.476.605	188.158 748	171.386	14.127.930	5.305 219	174.030.818	20
		Razem	1.634.391	54.651.387	1 591.065	1.088 255.586	576.915	2.942.845	24.778.530	225.599.127	26.263.089	624.791.158	10.575.534	199.641.810	

UWAGI: *) rok sprawozdawczy od 1.VII 1920 do 31.XII 1921 r.; **) brak należytych danych.

Tablica 77.

Stan ubezpieczeń w dziale gradowym przy końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances contre le grêle en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances: Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractees: Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920: liczba polis / polices	a) Stan przy końcu r. 1920: suma ubezpiecz. / sommes assurees	a) Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921: liczba polis / polices	a) Stan przy końcu r. 1921: suma ubezpiecz. / sommes assurees	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptées en réassurance: Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	b) Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	a) i b) Razem / Ensemble: Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	a) i b) Razem: Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurees: Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Z tego oddano do reasekuracji: Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution: Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Pozostaje na udział własny: Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	№
							sumy ubezpieczenia / sommes assurées								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. — Societes anonymes.		**Żaden zakład akcyjny nie pracował w dziale ubezpieczeń od gradobicia.**												
	B. Zakłady wzajemne. Sociétés mutuelles.														
1	„Ceres"	Warszawa	2.035	566.018	2.156	5.315.907	—	—	566.018	5.315.907	311.310	2.923.749	254.708	2.392.158	1
2	Tow. Wz. Ub.	Kraków	1.208	172.911	1.032	518.520	*)	*)	—	—	*)	*)	—	—	2
3	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	—	—	25.866	9.225.270	—	—	—	9.225.270	—	—	—	9.225.270	3
		Razem 3 zakł. wzajem.	**3.243**	**738.929**	**29.054**	**15.059.697**	*)	*)	**566.018**	**14.541.177**	**311.310**	**2.923.749**	**254.708**	**11.617.428**	

Tablica 78.

Stan ubezpieczeń w dziale kradzieżowym przy końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances contre le vol avec effraction en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2: liczba polis 1920	2: suma 1920	3: liczba polis 1921	3: suma 1921	4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Sociétés anonymes.														
1	„Piast"	Warszawa	1.434	301.885	1.747	1.608.250	—	—	301 885	1.608.250	231.508	1.371.357	70.377	236.893	1
2	„Port" **)	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	Warsz. Tow. Ub.	"	2.413	694.284	7.449	28.112.876	*)	*)	—	—	559.418	24.177.074	—	—	3
4	Poznański Bank Ub.	Poznań	755	131.429	*)	959.589	—	—	131.429	959 589	75.856	681.670	55.573	277.919	4
		4 zakł. akc.	**4.602**	**1.127.598**	**9.196**	**30.680.715**	*)	*)	**433.314**	**2.567.839**	**866.782**	**26.230.101**	**125.950**	**514.812**	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.														
5	Tow. Wz. Ub. **)	Kraków	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
6	„Vesta" Tow. Wz. Ub.	Poznań	—	—	666	615.041	—	—	—	615.041	—	522.935	—	92.106	6
		2 zakł. wzajem.	—	—	**666**	**615.041**	—	—	—	**615.041**	—	**522.935**	—	**92.106**	
		4 " akc.	**4.602**	**1.127.598**	**9.196**	**30.680.715**	*)	*)	**433.314**	**2.567.839**	**866.782**	**26.230.101**	**125.950**	**514.812**	
		6 " razem	**4.602**	**1.127.598**	**9.862**	**31.295.756**	*)	*)	**433.314**	**3.182.880**	**866.782**	**26.753.036**	**125.950**	**606.918**	

UWAGI: *) brak należytych danych; **) Towarzystwa nie nadesłały danych statystycznych.

Tablica 79.

Stan ubezpieczeń w dziale „chômage“ przy końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances contre le chômage en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 mareK).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siège social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractees — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920 — liczba polis / polices		Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921 — liczba polis / polices		b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	a) i b) Razem / Ensemble — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurees — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	№
			liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurees	liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurees	suma ubezpieczenia / sommes assurees								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Piast“ *)	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	„Patria“	„	14	42.365	21	195.220	—	—	42.365	195.220	32.812	153 872	9.553	41.348	2
		Razem 1 zakł. akc.	14	42.365	21	195.220	—	—	42.365	195.220	32.812	153.872	9.553	41.348	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń „chômage“.

Tablica 80.

Stan ubezpieczeń w dziale „auto-casco“ przy końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances „auto-casco“ en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 mareK).

№	Nazwa	Miejscowość	2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Sociétes anonymes.														
1	„Patria“	Warszawa	—	—	27	132.560	—	—	—	132.560	—	119.224	—	13.336	1
		1 zakl. akc.	—	—	27	132.560	—	—	—	132.560	—	119.224	—	13.336	
	B. Zakłady wzajemne. Societes mutuelles.														
2	„Vesta“ Bank Wz. Ub.	Poznań	—	—	65	4.543	—	*)	—	—	—	*)	—	—	2
		1 zakl. wzajem.	—	—	65	4.543	—	*)	—	—	—	*)	—	—	
		1 „ akc.	—	—	27	132 560	—	—	—	132.560	—	119.224	—	13.336	
		2 „ razem	—	—	92	137.103	—	*)	—	132.560	—	119.224	—	13.336	

UWAGI: *) brak należytych danych.

Tablica 81.

Stan ubezpieczeń w dziale Koni przy Końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances contre la mortalité des cheveaux en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 marek).

№	Zakłady ubezpieczeń / Institutions d'assurances — Nazwa / Nom	Miejscowość / Siege social	a) Ubezpieczenia z akwizycji własnej / Assurances contractees — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz. / sommes assurées	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921 — liczba polis / polices	suma ubezpiecz / sommes assurées	b) Ubezpieczenia przyjęte do reasekuracji / Assurances acceptees en reassurance — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	a) i b) Razem / Ensemble — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Z tego oddano do reasekuracji / Dont reassurées — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	Pozostaje na udział własny / Affaires au risque de l'Institution — Stan przy końcu r. 1920 / Etat a la fin de l'exercice 1920	Stan przy końcu r. 1921 / Etat a la fin de l'exercice 1921	№
							suma ubezpieczenia / sommes assurees								
	1		2		3		4	5	6	7	8	9	10	11	
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Piast"	Warszawa	48	3 657	54	32.330	—	—	3.657	32.330	3.108	27.480	549	4.850	1
		Razem 1 zakł. akc.	48	3.657	54	32 330	—	—	3.657	32.330	3.108	27.480	549	4.850	

B. Zakłady wzajemne. — Societes mutuelles. **Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczenia Koni.**

Tablica 82.

Stan ubezpieczeń w dziale szyb przy Końcu 1920, 1921 r.

Etat des assurances contre le bris des glaces et vitres en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2 liczba polis	2 suma	3 liczba polis	3 suma	4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	„Piast"	Warszawa	1.481	40.070	2.169	379.542	—	—	40.070	379.542	12.021	189.748	28.049	189.794	1
2	„Polonia"	„	500	30.000	1.098	123.096	—	—	30.000	123.096	—	—	30.000	123.096	2
		Razem 2 zakł. akc.	1.981	70.070	3.267	502.638	—	—	70.070	502.638	12.021	189.748	58.049	312.890	
	B. Zakłady wzajemne. Sociétes mutuelles.														
3	Warsz. Tow. Wz. Ub. szyb *)	Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3

Tablica 83.

Stan ubezpieczeń w dziale szkód wodociągowych przy Końcu 1920 1921 r.

Etat des assurances contre les dommages causés par les conduites d'eau en cours à la fin des exercices 1920, 1921.

(w 1000 marek).

№	Nazwa	Miejscowość	2 liczba polis	2 suma	3 liczba polis	3 suma	4	5	6	7	8	9	10	11	№
	A. Zakłady akcyjne. Societes anonymes.														
1	Poznański Bank Ub.	Poznań	41	92.184	*)	87.467	—	—	92.184	87.467	—	—	92.184	87.467	1
		Razem 1 zakł. akc.	41	92.184	*)	87.467	—	—	92.184	87.467	—	—	92.184	87.467	

B. Zakłady wzajemne — Societes mutuelles. **Żaden zakład wzajemny nie pracował w dziale ubezpieczeń od szkód wodociągowych.**

UWAGI: *) brak należytych danych.

Część II.

Prawo ubezpieczeniowe.

Przepisy prawne, dotyczące ubezpieczeń, pomieszczone w kilku rocznikach „Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej", „Monitora Polskiego" i „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu" oraz w dziennikach ustaw byłych państw zaborczych, nie były dotąd razem wydane, wskutek czego zakłady ubezpieczeń szczególnie nowopowstające miały duże trudności przy zapoznawaniu się z niemi.

Chcąc zapełnić tę lukę Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń umieszcza wykaz obowiązujących przepisów prawnych oraz tekst niektórych przepisów ważniejszych.

Przepisy prawne dzielnicowe podane są w tłumaczeniu częściowo urzędowem (przepisy austrjackie), częściowo półurzędowem (niektóre przepisy rosyjskie), wreszcie prywatnem (niektóre przepisy rosyjskie i niemieckie).

W podanych tłumaczeniach zachowano terminologję użytą przez tłumaczów, wskutek czego zachodzi w niej znaczna rozbieżność, którą należy mieć na uwadze.

Przy końcu są podane orzeczenia Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń w ważniejszych sprawach.

A. Wykaz obowiązujących przepisów prawnych.

PRZEPISY POLSKIE.

I. Władza nadzorcza i ogólne sprawy nadzoru.

Ustawy.

Dekret Rady Regencyjnej z dnia 3 stycznia 1918 r. o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych w Królestwie Polskiem (Dz. Pr. Kr. Pol. Nr. 1, poz. 1).

Ustawa z dnia 29 kwietnia 1919 r. o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych (Dz. Pr. Nr. 39, poz. 282).

Ustawa z dnia 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 810).

Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 czerwca 1919 r. w sprawie nadesłania statutów i przedkładania sprawozdań („Monitor Polski" Nr. 143 z dnia 30 czerwca 1919 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 stycznia 1920 r. w przedmiocie zastępstwa niekoncesjonowanych zakładów ubezpieczeniowych (Dz.U.R.P. Nr. 23, poz. 131).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1920 roku w przedmiocie przedstawiania przez Zakłady Ubezpieczeniowe szematów używanych przez nie druków oraz ujawniania wpłaconego kapitału zakładowego (Dz. U.R.P. Nr. 28, poz. 169).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 czerwca 1920 r. o organizacji Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 565).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 października 1921 r. o utworzeniu państwowej rady ubezpieczeniowej przy urzędzie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń („Monitor Polski" Nr. 256 z dnia 10 listopada 1921 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4 listopada 1921 r. w przedmiocie unormowania kosztów pozyskiwania ubezpieczeń (produkcji) przez Towarzystwa Ubezpieczeń na życie (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 11, poz. 160 z 1922 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 22 stycznia 1922 r. w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Skarbu administracji skarbowej na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 101).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 listopada 1922 r. celem wykonania ustawy z dn. 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R P. Nr. 112, poz. 1021).

Okólniki Ministra Skarbu.

L. 1684/Os. z dnia 17 czerwca 1920 r. w sprawie organizacji Urzędu Nadzoru nad prywatnemi Towarzystwami Ubezpieczeń (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 24, poz. 359).

L. 4766/Pr. z dnia 9 listopada 1922 r. w sprawie organizacji Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 27, poz. 485).

Okólniki Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Nr. 1 z dnia 5 lutego 1921 r. — w sprawie wykupu portfeli od towarzystw zagranicznych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 9, poz. 109).

Nr. 2 z dnia 4 lutego 1921 r. w sprawie podwyższania kapitałów zakładowych przez akcyjne spółki ubezpieczeniowe (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 9, poz. 110).

Nr. 4 z dnia 23 lutego 1921 r. w sprawie nabywania i szacowania nieruchomości (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 12, poz. 149).

Nr. 5 z dnia 26 lutego 1921 r. w sprawie publikacji zamknięć rachunkowych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 12, poz. 150).

Nr. 6 z dnia 8 marca 1921 r. w sprawie składania sprawozdań rocznych przez polskie zakłady ubezpieczeń (Dz. Urz. Min, Sk. Nr. 12, poz. 151).

Nr. 8 z dnia 15 kwietnia 1921 r. w sprawie rozpoczęcia działalności przez koncesjonowany zakład ubezpieczeń (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 17, poz. 199).

Nr. 10 z dnia 10 maja 1921 r. w sprawie przedkładania kontraktów reasekuracyjnych zawieranych przez polskie zakłady ubezpieczeń (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 20, poz. 232).

Nr. 11 z dnia 10 czerwca 1921 r. w sprawie wyjaśnienia okólnika Nr. 10 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 24, poz. 292).

Nr. 15 z dnia 4 sierpnia 1921 r. w sprawie przedstawiania szematów druków (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 30/31, poz. 389).

Nr. 16 z dnia 24 października 1921 r. w sprawie nadzoru szczegółowego nad zakładami ubezpieczeń w Małopolsce (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 41 42, poz. 535).

Nr. 20 z dnia 26 kwietnia 1922 r. w sprawie zawierania umów ubezpieczeń w walutach zagranicznych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 13, poz. 204).

Nr. 22 z dnia 29 września 1922 r. w sprawie powoływania rzeczoznawców przed załatwieniem niektórych podań (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 27, poz. 517).

Nr. 24 z dnia 12 grudnia 1922 r. w sprawie niestosowania się niektórych zakładów ubezpieczeń do przepisów statutowych i ustawowych.

Nr. 25 z dnia 4 stycznia 1923 r. w sprawie bezpośredniej działalności krajowych zakładów ubezpieczeń za granicami Państwa (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 1, poz. 26).

II. Publiczne zakłady ubezpieczeń.

Ustawy.

Ustawa z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395).

Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 3 września 1921 r. w przedmiocie wyboru rady nadzorczej Polskiej Dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych na terenie b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 548).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 listopada 1922 r. w przedmiocie rociągnięcia na ziemię Wileńską mocy obowiązującej ustawy z 'dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 919).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 grudnia 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia działalności polskiej dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych na tereny województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski, województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 34 z 1922 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 maja 1922 r. w przedmiocie wyboru Rady Nadzorczej polskiej dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych tudzież tymczasowego ustalenia zakresu działania polskiej dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych na terenach 'województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego, wołkowyskiego, województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 423).

III. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń.

Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 grudnia 1918 r. o wzięciu pod nadzór Ministerstwa Skarbu zagranicznych towarzystw ubezpieczeń („Monitor Polski" Nr. 241 z dnia 31 grudnia 1918 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 marca 1919 r. o tymczasowych przepisach dla zagranicznych zakładów ubezpieczeń („Monitor Polski" Nr. 51 z dnia 4 marca 1919 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 kwietnia 1919 r. w przedmiocie działalności zagranicznych Zakładów Ubezpieczeniowych na obszarach Państwa Polskiego, należących poprzednio do krajów, wchodzących w skład b. Monarchji Austro-Węgierskiej („Monitor Polski" Nr. 96 z dnia 29 kwietnia 1919 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 czerwca 1919 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 1 marca 1919 r. („Monitor Polski" Nr. 51). — („Monitor Polski" Nr. 131 z dnia 14 czerwca 1919 r.).

Rozporządzenie Naczelnej Rady Ludowej z dnia 25 sierpnia 1919 r. o zagranicznych zakładach ubezpieczeń (Tygodnik Urzędowy Nr. 42 z dnia 30 sierpnia 1919 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 stycznia 1920 r. w przedmiocie kontroli nad funduszami obcokrajowych towarzystw ubezpieczeń („Monitor Polski" Nr. 20 z dnia 26 stycznia 1920 r.).

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu i Ministra Skarbu z dnia 18 października 1920 r. o ustanowieniu Zarządu Państwowego nad Rosyjskiemi Towarzystwami Ubezpieczeń prowadzącemi działy życiowe („Monitor Polski" Nr. 245 z dnia 28 października 1920 r.).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4 kwietnia 1922 r. w przedmiocie składania kaucji przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń, działające na obszarach b. Monarchji Austro-Węgierskiej, wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 316).

Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 13 czerwca 1922 r. w przedmiocie udzielania pozwoleń zagranicznym spółkom akcyjnym oraz komandytowo akcyjnym na działalność w Państwie Polskiem (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 474).

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu i Ministra Skarbu z dnia 30 listopada 1922 r. w przedmiocie

ustanowienia zarządu państwowego nad rosyjskiemi towarzystwami ubezpieczeń, prowadzącemi działy życiowe („Monitor Polski" Nr. 280 z dnia 9 grudnia 1922 r.).

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu i Ministra Skarbu z dnia 29 stycznia 1923 r. w przedmiocie mianowania zarządcy państwowego nad rosyjskiemi towarzystwami ubezpieczeń, prowadzącemi działy życiowe („Monitor Polski" Nr. 26 z dnia 1 lutego 1923 r.).

Rozporządzenie Ministrów Przemysłu, Handlu oraz Skarbu, z dnia 26 maja 1923 r. w przedmiocie zmiany par. 4 rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 13 czerwca 1922 r. w przedmiocie udzielenia pozwoleń zagranicznym spółkom akcyjnym oraz komandytowo-akcyjnym na działalność w Państwie Polskiem (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 474).

Okólniki Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Nr. 17 z dnia 26 października 1921 r. — w sprawie obowiązków zagranicznych zakładów ubezpieczeń, działających w b. zaborze austrjackim (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 43/44, poz. 561).

Nr. 18 z dnia 28 grudnia 1921 r. w sprawie biurowości w oddziałach zagranicznych zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 1, poz. 20 z 1922 r.).

Nr. 19 z dnia 3 kwietnia 1922 r. w sprawie przedkładania sprawozdań za 1921 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 12, poz. 184).

Nr. 28 z dnia 2 czerwca 1923 r. w sprawie obowiązków niemieckich zakładów ubezpieczeń działających na górnośląskiej części województwa śląskiego („Monitor Polski" Nr. 152 z dnia 9 lipca 1923 r.).

IV. Przepisy o opłatach stemplowych od ubezpieczeń.

Ustawy.

Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 509).

Rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 września 1920 r. celem wykonania na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego — ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 75, poz. 509), o opłatach stemplowych od ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 617).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 października 1921 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stemplowych od ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 726).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 marca 1922 r. celem wykonania na obszarze b. dzielnicy pruskiej ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 205).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 2 maja 1922 r o przeliczaniu walut obcych na marki polskie przy umowach ubezpieczenia (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 355).

PRZEPISY DZIELNICOWE.

I. B. zabór austrjacki.

1. Patent Cesarski z dnia 26 listopada 1852 r. Dz. p. p. Nr. 253, zawierający nowe postanowienia o stowarzyszeniach.

2. Ustawa z dnia 23 grudnia 1917 r. Dz. u. p. Nr. 501 o kontrakcie ubezpieczenia.

3. Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu z dnia 5 marca 1896 r., Dz. u. p. Nr. 31 o tworzeniu zakładów ubezpieczenia, ich urządzaniu i zawiadywaniu ich czynnościami

4. Rozporządzenie Ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1917 r. Dz. u. p. Nr. 502, w sprawie uchylenia ograniczeń swobody umawiania się dla niektórych grup umów o ubezpieczenie.

5. Rozporządzenie Ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1917 r., Dz. u. p. Nr. 503 w sprawie statutów i warunków ubezpieczenia w zakładach wzajemnych ubezpieczeń.

6. Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu z dnia 29 grudnia 1917 r., Dz. u. p. Nr. 521 w sprawie pewnych zmian rozporządzenia tych Ministerstw z dnia 5 marca 1896 r. Dz. u. p. Nr. 31 dotyczącego tworzenia zakładów ubezpieczeń, ich urządzania i zawiadywania ich czynnościami. („regulatyw ubezpieczeniowy").

II. B. zabór pruski.

1. Ustawa o prywatnych zakładach ubezpieczeń z 12 maja 1901 r. (Dz. U. Rzeszy Niem. str. 139).

2. Ustawa o umowie ubezpieczenia z 30 maja 1908 r. (Dz. U. Rzeszy Niem. str. 263).

3. Ustawa o publicznych zakładach ubezpieczeń od ognia z dnia 25 lipca 1910 r. (Pruski Dz. U. str. 211).

III. B. zabór rosyjski.

1. Przepisy o ustanowieniu nadzoru nad działalnością instytucji i towarzystw ubezpieczeń z dnia 6/18 czerwca 1894 r. (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 98 z 1894 r. Przepisy te weszły do Zb. Pr. Ces. Ros. jako: dodatek do art. 363 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom I cz. II wyd. z 1912 r., art. 559 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom V wyd. z 1908 r., art. 2200^1, 2200^2, 2200^3 i dodatek I do uwagi 1 do art. 2200 Zb. Pr. Ces. Ros. Tow X część I wyd. z 1914 r.).

2. Przepisy o trybie umieszczania i przechowywania funduszów akcyjnych towarzystw ubezpieczeń i o pokrywaniu ich zobowiązań z dnia 11/23 maja 1898 r. i z dnia 21 kwietnia 1903 r. (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 70, z 1898 r. i Nr. 57, z 1903 r. Przepisy te weszły do Zb. Pr. Ces. Ros.

jako dodatek II do uwagi 1 do art. 2200 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom X cz. I wyd. z r. 1914).

3. Przepisy tymczasowe w przedmiocie organizacji i zwoływania zgromadzeń walnych i komisji rewizyjnych instytucji kredytowych, towarzystw handlowo-przemysłowych (prócz kolejowych) i spółek udziałowych (prócz tych, których udziały nie są notowane na giełdzie), tudzież akcyjnych towarzystw ubezpieczeń z dnia 21 grudnia 1901 r. (3 stycznia 1902 r.). (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 124 z 1901 (1902 r.). Przepisy te weszły do Zb. Pr. Ces. Ros. jako dodatek do uwagi 1 do art. 2158 Tom X cz. I wyd. z 1914 r.).

4. Przepisy o sprawozdaniach akcyjnych towarzystw ubezpieczeń z dnia 25 kwietnia 1898 r. i z dnia 12 maja 1900 r. (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 127 z 1899 r. i Nr. 94 z 1900 r.).

5. Przepisy w przedmiocie ograniczeń co do ubezpieczania nieruchomości krajowych w towarzystwach zagranicznych (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 43. 972 art. 3 z 12 grudnia 1866 r. i Nr. 45. 995 art. 2 z 17 czerwca 1868 r. Przepis ten wszedł do Zb. Pr. Ces. Ros. jako uwaga 1 do art. 2199 Tom X cz. I wyd. z 1914 r.).

B. Przepisy prawne.*)

I. PRZEPISY POLSKIE.

USTAWY.

USTAWA

z dnia 29 kwietnia 1919 r.

o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych.

Art. 1.

Statuty spółek akcyjnych zatwierdzają i zmieniają łącznie Ministrowie Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w porozumieniu z właściwymi, ze względu na przedmiot spółki, Ministrami.

Art. 2.

Podania o zatwierdzenie i zmianę statutów spółek akcyjnych winny być składane do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, prócz statutów spółek akcyjnych kredytowych i asekuracyjnych, które winny być składane do Ministerstwa Skarbu.

Art. 3.

Statuty spółek akcyjnych oraz wszelkie ich zmiany będą ogłaszane w Dzienniku Praw na koszt petentów.

Art. 4.

Ogłoszenia, nakazane statutami spółek, winny być drukowane w gazecie rządowej oraz w jednej z miejscowych gazet według wyboru walnych zgromadzeń.

Art. 5.

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania w dzielnicach, w których obowiązują przepisy ustawowe o powstawaniu spółek akcyjnych w drodze rejestracji sądowej bez uprzedniego zezwolenia rządu, skoro jednak spółki te zechcą prowadzić operacje poza granicami pomienionych dzielnic, winny uzyskać zatwierdzenie statutów w myśl artykułu 1-go.

Art. 6.

Z chwilą wprowadzenia tej ustawy w życie, dekret z dnia 24 grudnia 1918 r., przedstawiony przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu Nr. 4 (Dziennik Praw Nr. 1 za rok 1919 pozycja 78), przestaje obowiązywać.

Art. 7.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Wykonanie porucza się: Ministrowi Przemysłu i Handlu oraz Ministrowi Skarbu.

(Dz. Pr. Nr. 39, poz. 282).

USTAWA

z dnia 23 czerwca 1921 r.

o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1.

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych jest instytucją samorządową, opartą na zasadach wzajemności i mającą na celu dobro publiczne, nie zaś osiąganie zysków.

Art. 2.

Przymusowi ubezpieczenia od szkód, zrządzonych przez pożar, podlegają w całkowitej sumie oszacowania wszystkie budowle z wyjątkiem:

*) Teksty ważniejszych ustaw, rozporządzeń i okólników.

a) budowli, stanowiących własność Państwa,

b) budowli o wyjątkowym stopniu niebezpieczeństwa ogniowego, określonych w warunkach polisowych,

c) budowli o charakterze tymczasowym, lub przeznaczonych do rozebrania.

Każdy ubezpieczający się od ognia, podlegający przymusowi ubezpieczenia, ma prawo wymagać ubezpieczenia w całkowitej sumie oszacowania. Oszacowanie powinno odpowiadać istotnej wartości budowli, ustalonej w dacie zawierania umowy.

Art. 3.

Obowiązkowi ubezpieczenia od ognia w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, podlegają, do wysokości $^2/_3$ części oszacowania części spalnych, wszystkie budowle, z wyjątkiem budowli fabrycznych i przemysłowych (według określenia ustaw przemysłowych i podatkowych).

Art. 4.

Na zasadach dobrowolnego przystąpienia bądź jednostek, bądź grup i stowarzyszeń, prowadzi Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych działy:

a) ubezpieczenia od ognia budowli fabrycznych i ruchomości wszelkiego rodzaju,

b) ubezpieczenia plonów od gradobicia,

c) ubezpieczenia, oparte na życiu ludzkiem,

d) zabezpieczenia emerytalne,

e) ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków,

f) ubezpieczenia inwentarza od pomoru.

W zakresie ubezpieczeń ruchomości rolnych od ognia, plonów od gradobicia, oraz żywego inwentarza od pomoru, służy poszczególnym sejmikom powiatowym, względnie radom powiatowym, prawo uchwalenia przymusu.

Oprócz wymienionych, służy Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych prawo otwierania nowych działów ubezpieczeń, na podstawie zatwierdzonej przez Ministra Skarbu uchwały Rady Nadzorczej.

Art. 5.

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych posiada wszelkie atrybucje osoby prawa publicznego i prawa prywatnego.

Art. 6.

Siedzibą Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych jest st. m. Warszawa.

Art. 7.

Pod względem opłat pocztowych i wszelkich opłat skarbowych oraz samorządowych, przysługują Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych te same prawa, co urzędom państwowym.

Rozdział II.

Podstawy finansowe.

Art. 8.

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych czerpie środki, tworzy kapitały, oraz pokrywa rozchody i straty, z poboru zasadniczych i dodatkowych składek od ubezpieczonych. Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za straty Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych. Ubezpieczeni w jednym dziale nie odpowiadają za wyniki operacji innych działów, a fundusze jednego działu nie mogą być użyte na pokrycie strat innych działów.

Art. 9.

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych w każdym z działów zapewnia ubezpieczonym odszkodowania na zasadzie warunków polisowych, zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych nie wynagradza strat, wyrządzonych przez pożar, wynikły wskutek działań wojennych.

Art. 10.

Dla każdego z działów Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych prowadzi osobną rachunkowość, odrębne taryfy i osobną kalkulację techniczną.

Art. 11.

Pobór składek, w zakresie ubezpieczeń przymusowych, odbywa się za pośrednictwem podatkowych urzędów państwowych, względnie samorządowych. W zakresie ubezpieczeń dobrowolnych pobór składek może być uskuteczniany przez specjalne w tym celu, z ramienia Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, wyznaczane organy. Urzędy samorządowe otrzymują za ściąganie składek wynagrodzenie z funduszów Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych w wysokości 2% od ściągniętej sumy.

Art. 12.

Składki ubezpieczeniowe działu ubezpieczeń przymusowych korzystają z prawa bezspornej egzekucji trybem administracyjnym i z przywilejów, służących podatkom państwowym. Od zaległych składek pobiera się za zwłokę 1% od sumy zaległej, za każdy miesiąc.

Art. 13.

Nadwyżki funduszów Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, jakie pozostaną w każdym dziale ubezpieczeń w końcu każdego roku, po pokryciu wszystkich przypadających na ten dział wydatków i zobowiązań, tudzież po odłożeniu w dziale życiowym odpowiednich rezerw, obraca się na utworzenie kapitałów zapasowych, odrębnych dla każdego działu. Wysokość oraz sposób tworzenia kapitałów zapasowych oznacza dla każdego działu ubezpieczeniowego Minister Skarbu, na wniosek rady nadzorczej.

Art. 14.

Kapitały zapasowe przeznacza się na pokrycie nadzwyczajnych strat w latach, w których wpływy bieżące ze składek ubezpieczeniowych, względnie odpowiednie rezerwy, będą niewystarczające. Po wyczerpaniu przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych kapitałów zapasowych mogą być pobierane składki dodatkowe.

Art. 15.

Rokiem rachunkowym Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych jest rok kalendarzowy.

Rozdział III.

Akcja zapobiegawcza.

Art. 16.

Po odłożeniu na kapitał zapasowy dla każdego działu odpowiedniej części nadwyżki funduszu Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, resztę przeznacza się na cele natury publicznej, związane z zadaniami Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, a w szczególności na:

a) środki przeciwpożarowe, jako to: zakładanie straży ogniowych, udzielanie im zasiłków, dokonywanie prób i badań w zakresie środków i sposobów walki z klęską ogniową, wydawanie dyplomów, odznaczeń i nagród;

b) zapomogi dla związków straży ogniowych i ich poszczególnych oddziałów;

c) popieranie akcji władz komunalnych, w kierunku urządzania zbiorników wody, studzien zwykłych i artezyjskich, oraz wodociągów;

d) popieranie budownictwa racjonalnego, zwłaszcza po pożarach masowych, a w tym celu przeznaczanie funduszów na prowadzenie działu wydawania pożyczek ulgowych na budowę ogniotrwałych zagród po pożarze, tudzież przekrycie budowli już istniejących materjałami ogniotrwałemi;

e) popieranie organizowania wytwórni wzorowych materjałów ogniotrwałych, tudzież udzielanie pożyczek nisko-procentowych stowarzyszeniom budowlanym, zakładanym na zasadach spółdzielczych, zwłaszcza przez samorządy, w celach racjonalnej odbudowy;

f) popieranie organów samorządowych, przy zakładaniu składów materjałów ogniotrwałych i udzielanie rzeczonych materjałów miejscowej ludności na warunkach ulgowych;

g) popieranie badań meteorologicznych w zakresie opadów gradowych;

h) popieranie istniejących pracowni bakterjologicznych w zakresie badań naukowych nad zarazami inwentarza żywego, i zaopatrywanie ludności w szczepionki ochronne na warunkach ulgowych, oraz popieranie walki z epidemjami;

i) wszelkiego rodzaju badania naukowe i wydawnictwa, mające na celu szerzenie idei ubezpieczeniowej i spółdzielczej, zwłaszcza przez samorząd;

j) popieranie wogóle wszelkich poczynań kulturalnych, należących do zakresu działalności Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Rozdział IV.

Organa Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 17.

Kierownictwo sprawami Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych należy do rady nadzorczej i zarządu.

Art. 18.

Rada nadzorcza składa się z członków, wybranych z grona radców ubezpieczeniowych (art. 25 niniejszej ustawy) na okres lat trzech trybem, wskazanym w art. 27 niniejszej ustawy. Rada nadzorcza wybiera zwykłą większością głosów z pośród swych członków prezesa rady oraz jego dwóch zastępców.

Art. 19.

W posiedzeniach rady nadzorczej uczestniczy stały delegat Ministerstwa Skarbu, z prawem stawiania wniosków. W wypadkach, gdy postanowienia rady nadzorczej są sprzeczne z ustawą, przysługuje delegatowi prawo wstrzymania wykonania tego postanowienia, do czasu decyzji Ministra Skarbu. Decyzja Ministra Skarbu musi nastąpić w przeciągu trzech dni.

Art. 20.

Członkowie rady nadzorczej tudzież inne organy Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych nie mogą być jednocześnie członkami rad nadzorczych, zarządów i innych organów prywatnych zakładów ubezpieczeniowych.

Art. 21.

Dla ważności uchwał rady nadzorczej konieczna jest obecność prezesa lub jego zastępcy, oraz połowy liczby członków rady nadzorczej. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych na posiedzeniu członków. W razie równości głosów wniosek upada.

Art. 22.

Zwyczajne posiedzenia rady nadzorczej odbywają się w terminach, przewidzianych w regulaminie, ustalonym przez radę nadzorczą, wszakże nie rzadziej, niż raz na miesiąc. Prócz tego posiedzenia mogą być zwoływane, według uznania prezesa rady nadzorczej, oraz na wniosek zarządu lub conajmniej $^{1}/_{3}$ członków rady nadzorczej. Z posiedzeń rady nadzorczej spisuje się protokuły. Za obecność na posiedzeniach członkowie rady nadzorczej otrzymują wynagrodzenie i zwrot kosztów, płatne z funduszów Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych w wysokości, ustanowionej przez regulamin. Opuszczenie przez członka rady nadzorczej trzech posiedzeń bez mo-

tywów usprawiedliwiających uważane będzie za zrzeczenie się przezeń mandatu. Na miejsce ustępującego, do końca jego kadencji, wchodzi zastępca.

Art. 23.

Do atrybucji rady nadzorczej należy:

a) mianowanie i zwalnianie prezesa zarządu, jego zastępcy tudzież wyższych urzędników Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych trybem, w art. 29 niniejszej ustawy wskazanym;

b) zatwierdzanie budżetu i etatów Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych;

c) rozpatrywanie bilansów miesięcznych i zatwierdzanie sprawozdań rocznych;

d) podział osiągniętych nadwyżek i przeznaczanie ich w granicach art. 16;

e) decydowanie spraw, dotyczących lokaty funduszów ubezpieczeniowych, na podstawie przepisów o lokacie funduszów ubezpieczeniowych, wydanych stosownie do punktu b) art. 38 niniejszej ustawy;

f) rozpatrywanie skarg na decyzje zarządu;

g) przedstawianie Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia wniosków w sprawie nabywania i zbywania nieruchomości, wznoszenia budowli i obciążania ich długami;

h) przedstawianie Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia taryf w dziale ubezpieczeń przymusowych i życiowych oraz zatwierdzanie samodzielne taryf w innych działach dobrowolnych, jakoteż ustanawianie opłat kancelaryjnych i szacunkowych;

i) zatwierdzanie specjalnych warunków służbowych dla pracowników kontraktowych Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych;

j) rozpatrywanie wniosków, dotyczących zwalczania klęsk żywiołowych;

k) uchwalanie regulaminu dla delegatów i radców ubezpieczeniowych;

l) ustalanie terminów poboru składki ubezpieczeniowej podług rejestrów;

m) zatwierdzanie umów reasekuracyjnych;

n) załatwianie wszystkich spraw, przekraczających zakres kompetencji innych organów Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 24.

Organami rady nadzorczej na całym obszarze działalności Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych są radcowie i delegaci ubezpieczeniowi, których zadaniem jest:

a) polubowne rozstrzyganie sporów i zażaleń, mogących powstać z tytułu umów ubezpieczeniowych;

b) asystowanie w miarę uznania przy likwidacji szkód;

c) współdziałanie w terminowym poborze składki ubezpieczeniowej;

d) składanie radzie nadzorczej wniosków w zakresie powierzonych im kompetencji.

Art. 25.

W każdym z powiatów sejmik, względnie rada powiatowa, wybiera, na okres swej kadencji, z pośród swych członków, ubezpieczonych w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, trzech radców ubezpieczeniowych. W miastach, wydzielonych z powiatów, oraz w miastach o własnych statutach, rada miejska wybiera z pośród swych członków, ubezpieczonych w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, liczbę radców, równą ilości tysięcy nieruchomości w mieście, przyczem niepełny tysiąc liczy się za pełny.

Art. 26.

W poszczególnych gminach rada nadzorcza może do pomocy radcom ubezpieczeniowym ustanawiać delegatów z pośród ubezpieczonych. Radcowie ubezpieczeniowi oraz delegaci pełnią czynności swe honorowo, otrzymując w razie wyjazdu w sprawach Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, zwrot kosztów i djety, których wysokość określi rada nadzorcza.

Art. 27.

Radcowie ubezpieczeniowi każdego województwa odbywają co trzy lata w terminie, oznaczonym przez Ministerstwo Skarbu, zjazd w mieście wojewódzkiem celem powołania przez tajne głosowanie trzech członków rady nadzorczej i tyluż ich zastępców. Obecny na zjeździe delegat Ministerstwa Skarbu ogłasza wynik wyborów. Z liczby trzech członków rady nadzorczej jeden będzie wybrany z pośród przedstawicieli miast, wydzielonych z powiatów, oraz miast o własnych statutach, dwaj zaś z pośród przedstawicieli sejmików powiatowych, względnie rad powiatowych. Tym samym trybem będą wybrani zastępcy.

Art. 28.

Sprawami Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych kieruje zarząd, składający się: z prezesa, jego zastępcy oraz dyrektorów poszczególnych działów. Zarząd decyduje sprawy kolegjalnie.

Prezes zarządu jest bezpośrednim zwierzchnikiem personelu Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 29.

Prezesa zarządu i jego zastępcę, wybranych przez radę nadzorczą, zatwierdza, na wniosek Ministra Skarbu, Prezydent Rzeczypospolitej. Dyrektorów i wicedyrektorów poszczególnych działów ubezpieczeń, naczelników wydziałów, inspektorów dyrekcji, inspektorów oddziałów, jak również inspektorów powiatowych, mianuje oraz zwalnia rada nadzorcza, na wniosek prezesa zarządu. Innych urzędników etatowych oraz nieetatowych pracowników mianuje i zwalnia prezes zarządu.

Art. 30.

Prezes zarządu i jego zastępca tudzież inni pracownicy Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych podle-

gają przepisom służbowym, wydanym przez radę nadzorczą i zatwierdzonym przez Ministra Skarbu.

Art. 31.

Do atrybucji zarządu należy:

a) przedwstępne rozważanie wszelkich wniosków, przedstawianych radzie nadzorczej do decyzji;

b) zestawianie bilansu i układanie budżetu, oraz sprawozdań rocznych;

c) opracowywanie wniosków w sprawie taryf, opłat kancelaryjnych i szacunkowych;

d) zatwierdzanie norm szacunkowych (przepisów co do cen i sposobu szacowania);

e) zatwierdzanie instrukcji dla nieetatowego personelu Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, oraz ustalanie zasad ogólnych co do rodzaju i wysokości jego wynagrodzenia;

f) przedstawianie radzie nadzorczej wniosków w sprawie umów reasekuracyjnych;

g) zawieranie umów z gminami co do poboru składki ubezpieczeniowej w dziale ubezpieczeń dobrowolnych;

h) decydowanie spraw, dotyczących wątpliwych odszkodowań i świadczeń.

Art. 32.

Organami Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych na obszarze jej działalności są oddziały, tworzone w obrębie województw, a zarządzane przez inspektorów, którym, oprócz personelu biurowego, dodaje się taksatorów gminnych i w miarę potrzeby techników.

Art. 33.

Kompetencje inspektorów oraz podział na oddziały ustala rada nadzorcza, na wniosek zarządu.

Art. 34.

Pracownicy Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, pod rygorem rozwiązania stosunku służbowego, nie mogą być jednocześnie nawet pośrednio spółpracownikami lub agentami prywatnych towarzystw ubezpieczeń.

Rozdział V.

Spółdziałanie władz rządowych i samorządowych.

Art. 35.

Władze gminne w zakresie ubezpieczeń przymusowych winny:

a) przyjmować wnioski (zgłoszenia) ubezpieczeniowe i przesyłać je właściwym organom Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych;

b) zawiadamiać inspektorów o wynikłych w obrębie gminy wypadkach przewidzianych ubezpieczeniem;

c) czuwać nad terminowym poborem składki ubezpieczeniowej i przelewać ją do kas właściwych;

d) zarządzać kroki egzekucyjne względem płatników, ociągających się z uiszczeniem należności, przypadających z rejestrów poborowych.

Art. 36.

Urzędy skarbowe winny czuwać nad prawidłowym i terminowym przelewem składek ubezpieczeniowych z kas gminnych do kas powiatowych, tudzież kontrolować organa kasy powiatowej, w zakresie stanu i obiegu funduszów, pozostających w kasie na rachunku Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 37.

Kasy skarbowe winny przesyłać pierwszego i piętnastego miesiąca właściwemu inspektorowi Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych wykazy stanu i obrotu funduszów ubezpieczeniowych.

Rozdział VI.

Nadzór Ministerstwa Skarbu.

Art. 38.

Minister Skarbu sprawuje nadzór nad działalnością Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, a w szczególności:

a) czuwa nad ścisłem przestrzeganiem niniejszej ustawy, jak również przepisów, wydanych w trybie, przez nią przewidzianych, tudzież ma prawo kontroli działalności Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych;

b) wydaje przepisy, dotyczące lokaty funduszów ubezpieczeniowych;

c) zatwierdza opracowane przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych taryfy w dziale ubezpieczeń przymusowych i życiowych, tudzież stopę procentową i sposób obliczenia rezerwy premjowej w dziale życiowym;

d) zatwierdza przedstawione przez radę nadzorczą Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych warunki polisowe w dziale przymusowym i dobrowolnym;

e) w wypadkach, gdy działalność rady nadzorczej uzna za sprzeczną z ustawą lub dobrem instytucji, ma prawo wystąpić do Rady Ministrów o rozwiązanie rady nadzorczej. W razie rozwiązania rady nadzorczej, wyznaczy nowe wybory, w terminie najwyżej dwumiesięcznym od daty rozwiązania.

Przepisy przejściowe.

Art. 39.

Wszelkie dotychczasowe zobowiązania, z tytułu poboru składek ogniowych i wypłat odszkodowań pogorzelowych, tudzież wszelkie aktywa i pasywa Ubezpieczeń Wzajemnych budowli od ognia w b. Królestwie Kongresowem, z chwilą otrzymania mocy obowiązującej przez niniejszą ustawę — przechodzą na Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 40.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy przestają obowiązywać dotychczasowe przepisy, dotyczące ubez-

pieczeń publiczno-państwowych, a w szczególności dla b. zaboru rosyjskiego przestaje obowiązywać ustawa z dnia 10 czerwca 1900 roku o Ubezpieczeniach Wzajemnych budowli od ognia w b. Królestwie Polskiem (Zbiór Praw Tom XII, Część I, wydanie z 1908 r.), tudzież dekret Naczelnika Państwa z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych dla Ubezpieczeń Wzajemnych budowli od ognia w b. Królestwie Polskiem (Dz. P. Nr. 14, poz. 190).

Art. 41.

Moc niniejszej ustawy nie rozciąga się w dziale ubezpieczeń przymusowych na b. dzielnicę pruską oraz na st. m. Warszawę.

Art. 42.

Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu. Datę rozciągnięcia działalności Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych na tereny województw, poza obrębem b. Królestwa Polskiego, ustali Minister Skarbu na wniosek rady nadzorczej.

Przejęcie przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpieczeń budowli od ognia, na które zawarto umowy przed wejściem w życie niniejszej ustawy, może nastąpić dopiero po upływie czasu, na jaki umowy te zostały zawarte, lub też po ich rozwiązaniu w myśl warunków polisowych. Od tego czasu rozpoczyna się obowiązek ubezpieczenia w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

(Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395).

———

USTAWA

z dnia 26 września 1922 r.

o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń.

Art. 1.

Nadzór nad wszystkiemi państwowemi, publicznemi i prywatnemi zakładami ubezpieczeń na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem publicznych zakładów ubezpieczeń społecznych, wykonywa Minister Skarbu za pomocą osobnego Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Art. 2.

Na pokrycia kosztów nadzoru i utrzymania Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń pobierana będzie od zakładów ubezpieczeń podlegających nadzorowi Ministerstwa Skarbu, opłata specjalna pod nazwą „opłata za nadzór nad zakładami ubezpieczeń".

Art. 3.

Stopę opłaty oraz sposób przeprowadzenia jej rozdziału i poboru oznacza Minister Skarbu w zależności od rzeczywistych kosztów nadzoru. Jednakże wysokość opłaty, uiszczanej corocznie przez poszczególny zakład ubezpieczeń, nie może przekraczać siedmiu pro mille (7‰) od sumy składek (premji) brutto, zebranych przez ten zakład w roku sprawozdawczym w obrocie krajowym z interesów bezpośrednich, przyczem w zakładach, opartych na wzajemności, odlicza się od sumy składek brutto przyznane ubezpieczonym za rok sprawozdawczy zwroty i dywidendy.

Opłata za nadzór nie może obciążać ubezpieczonych.

Art. 4.

Opłatę, oznaczoną w art. 2 uiścić należy po raz pierwszy za rok sprawozdawczy, rozpoczynający się dnia 1 stycznia 1922 r., względnie w innym terminie tegoż roku, i uiszczać ją corocznie zaraz po przyjęciu przez walne zgromadzenie bilansu.

Art. 5.

Opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń, pobierane dotychczas na zasadzie art. 559 Ros. Zbioru Praw, tom V z r. 1908, § 1 austr. ustawy z dn. 24 lipca 1917 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr. 307) i § 81 niem. ustawy z dnia 12 maja 1901 r. (Dz. Ust. Rzeszy str. 139 i nast.), uchyla się z chwilą wejścia w życie ustawy niniejszej.

Art. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Art. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 810).

———

ROZPORZĄDZENIA.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 czerwca 1919 r.

Wszystkie działające na terytorjum Państwa Polskiego prywatne zakłady ubezpieczeniowe akcyjne i wzajemne, kasy pogrzebowe i posagowe, oraz inne spółki czy związki, mające na celu ubezpieczenia osób lub rzeczy, winny, o ile tego dotychczas nie uczyniły:

1) nadesłać do Wydziału Ubezpieczeniowego Ministerstwa Skarbu przed dniem 15 sierpnia 1919 r. statuty, na zasadzie których działają, oraz sprawozdania roczne za lata 1915, 1916, 1917 i 1918;

2) na przyszłość nadsyłać państwowym władzom nadzorczym bieżące sprawozdania roczne, według wzorów, które będą przez te władze w drodze urzędowej ogłoszone.

Minister Skarbu: (—) Karpiński.

Szef Sekcji: (—) Manteufel.

(„Monitor Polski" Nr. 143).

———

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 stycznia 1920 r.

w przedmiocie zastępstwa niekoncesjonowanych zakładów ubezpieczeniowych.

Na podstawie art. 25 dekretu o organizacji władz naczelnych z dnia 3 stycznia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 1, poz. 1) zarządzam co następuje:

Art. 1.

Powołując się na rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4-go marca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 51) zarządzam, iż wszelkie zastępstwo niekoncesjonowanych w Polsce zakładów ubezpieczeniowych jest wzbronione i pośredniczenie w załatwianiu operacji ubezpieczeniowych w drodze korespondencji zakazane.

Art. 2.

W razie ujawnienia tego rodzaju tranzakcji, osoby, zajmujące się pośrednictwem lub w jakikolwiekbądź sposób współdziałające przeprowadzeniu tranzakcji, będą pociągnięte do odpowiedzialności karnej.

Art. 3.

Rozporządzenie niniejsze dotyczy wszelkich działów ubezpieczeń, jako to życia, ognia, transportów etc.

Minister Skarbu:

(—) W. Grabski.

(Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 131).

———

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 marca 1920 r.

w przedmiocie przedstawiania przez Zakłady Ubezpieczeniowe szematów używanych przez nie druków oraz ujawniania wpłaconego kapitału zakładowego.

Na podstawie art. 25 dekretu Rady Regencyjnej z dn. 3 stycznia 1918 r. (Dziennik Praw Nr. 1, poz. 1) zarządza się, co następuje:

Art. 1.

Wszelkie Zakłady Ubezpieczeniowe, prowadzące działalność na terytorjum Państwa Polskiego, powinny przedstawić do Wydziału Ubezpieczeniowego Ministerstwa Skarbu bezzwłocznie i przedstawiać nadal, w razie zmian i uzupełnień, w trzech egzemplarzach: taryfy, szematy polis, wniosków (deklaracji) i innych dokumentów, używanych przez Zakłady w stosunkach z ubezpieczającymi.

Art. 2.

Akcyjne Spółki Ubezpieczeniowe, działające na terytorjum Państwa Polskiego w umieszczanych w pismach ogłoszeniach, w których jest mowa o kapitałach zakładowych Spółek, powinny wymieniać, jaka część tych kapitałów została przez akcjonarjuszów istotnie wpłacona.

Powyższe dotyczy również wszelkich dowodów i druków, na których Spółki oznaczają wysokość kapitału zakładowego.

Art. 3.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:

w z. (—) R. Rybarski.

(Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 169).

———

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 17 czerwca 1920 r.

o organizacji Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń.

Art. 1.

Na podstawie art. 25 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. (Dziennik Praw Nr. 1 poz. 1) i w rozwinięciu uchwały Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1919 roku, zostaje utworzony przy Ministerstwie Skarbu Urząd nadzoru nad zakładami ubezpieczeń.

Art. 2.

Do zadań Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń należy w szczególności:

a) czuwanie nad ścisłem wykonaniem przez prywatne zakłady ubezpieczeń przepisów ustawowych i statutowych,

b) przygotowywanie projektów jednolitego dla wszystkich ziem Rzeczypospolitej ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń prywatnych,

c) wydawanie w rozwinięciu obowiązujących ustaw, rozporządzeń, przepisów normujących powstawanie i działanie wszelkich krajowych i zagranicznych prywatnych zakładów ubezpieczeń, tudzież kontrola ich czynności, w granicach, określonych specjalnem rozporządzeniem Ministra Skarbu,

d) udzielanie pozwoleń na rozpoczynanie lub rozszerzanie działalności prywatnych zakładów ubezpieczeniowych, zatwierdzanie planu ich działań i warunków polisowych oraz przedstawianie Ministrowi Skarbu wniosków o przymusową likwidację zakładów już istniejących.

Art. 3.

Urząd nadzoru nad zakładami ubezpieczeń podlega bezpośrednio Ministrowi Skarbu.

Art. 4.

Na czele Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń stoi dyrektor, z płacą według IV stopnia służbowego bezpośrednio podległy Ministrowi Skarbu i wice-dyrektor z płacą według V stopnia służbowego.

Art. 5.

Dyrektor Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń jest zwierzchnikiem personelu Urzędu nadzoru.

Dyrektor mianuje, przenosi i zwalnia urzędników etatowych do IX stopnia służbowego urzędników państwowych. Urzędników etatowych powyżej IX stopnia służbowego lub kontraktowych z uposażeniem przewyższającem uposażenie IX stopnia służbowego mianuje i zwalnia Minister Skarbu.

Art. 6.

Urząd nadzoru dzieli się na wydziały, których zakres i kompetencje określi Minister Skarbu.

Art. 7.

Jako organ doradczy dla spraw wyszczególnionych w art. 2 niniejszego rozporządzenia tworzy się przy Urzędzie nadzoru Państwowa Rada Ubezpieczeń, której skład

i zakres działania określi Minister Skarbu w osobnem rozporządzeniu.

Art. 8.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przestaje obowiązywać rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 kwietnia 1919 r. (Monitor Polski z dnia 28 kwietnia 1919 r. Nr. 95) w sprawie utworzenia Rady do spraw ubezpieczeń prywatnych przy Urzędzie nadzoru nad prywatnemi towarzystwami ubezpieczeń.

Minister Skarbu:

(Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 565). (—) W. Grabski.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU I MINISTRA SKARBU

z dnia 18 października 1920 r.

o ustanowieniu Zarządu Państwowego nad Rosyjskiemi Towarzystwami Ubezpieczeń, prowadzącemi działy życiowe.

Na mocy artykułu 1, punkty 2 i 3 i art. 2, punkty b. i d. dekretu z dnia 16 grudnia 1918 roku (Dziennik Praw Nr. 21, 1918 r. poz. 67) ustanawiamy przymusowy Zarząd Państwowy nad znajdującemi się w obrębie Rzeczypospolitej Polskiej Oddziałami, Reprezentacjami i Agenturami oraz nad wszelkim majątkiem następujących rosyjskich Towarzystw Ubezpieczeń, prowadzących działy życiowe:

1) Towarzystwo Ubezpieczeń „Rosja".

2) Pierwsze Rosyjskie Towarzystwo Ubezpieczeń założone w roku 1827.

3) Generalne Towarzystwo Ubezpieczeń na życie i dochodów dożywotnich.

4) Piotrogrodzkie Towarzystwo Ubezpieczeń.

5) Towarzystwo Ubezpieczeń „Salamandra".

6) Rosyjskie Towarzystwo Ubezpieczeń kapitałów i dochodu „życie".

7) Towarzystwo Ubezpieczeń „Jakor".

Zarządcą państwowym wszystkich powyżej wymienionych przedsiębiorstw mianujemy inżyniera Wacława Spławę-Neymana.

Zarząd Państwowy ma być wykonywany pod kontrolą i nadzorem i zgodnie z instrukcjami Urzędu Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń przy Ministerstwie Skarbu.

Minister Skarbu:

(—) W. Grabski.

Minister Przemysłu i Handlu:

(—) W. Chrzanowski.

(„Monitor Polski" Nr. 245).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 października 1921 r.

o utworzeniu państwowej rady ubezpieczeniowej przy urzędzie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń.

Na podstawie art. 25 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. o tymczasowej organizacji władz naczelnych (Dz. Pr. Nr. 1, poz. 1) i w wykonaniu art. 7 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 czerwca 1920 r. o organizacji nadzoru nad zakładami ubezpieczeń (Dz. Ust. R. P. Nr. 85, poz. 565), zarządza się, co następuje:

§ 1. Przy urzędzie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń tworzy się państwową radę ubezpieczeniową, jako organ doradczy.

§ 2. Do zadań państwowej rady ubezpieczeniowej należy wydawanie opinji w sprawach dotyczących:

1) określania warunków powstania zakładów ubezpieczeń;

2) określania podstaw matematycznych w zakładach ubezpieczeń na życie;

3) ustalania wzorowych statutów i warunków polisowych;

4) opracowania projektów prawa o umowie ubezpieczenia;

5) opracowania wzorów rocznych sprawozdań, bilansów, wykazów statystycznych i t. d.

Pozatem do obowiązków rady ubezpieczeniowej należy rozpatrywanie wszelkich spraw ubezp. ogólnej i zasadniczej natury, które urząd nadzoru przedstawi jej do opinji. Radzie ubezpieczeniowej służy również prawo inicjatywy w sprawach ogólno-ubezpieczeniowych.

§ 3. W skład rady ubezpieczeniowej wchodzą:

a) dyrektor urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń, jako przewodniczący,

b) wicedyrektor urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń, jako zastępca przewodniczącego,

c) jako członkowie delegaci:

Ministerstwa Skarbu,

Ministerstwa Przemysłu i Handlu,

Ministra Sprawiedliwości, —

po jednym od każdego Ministerstwa;

dwóch delegatów polskiej dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych,

oraz sześć osób, powołanych przez Ministra Skarbu z pośród rzeczoznawców ubezpieczeniowych na przeciąg lat trzech na przedstawienie dyrektora urzędu nadzoru.

Członkowie rady ubezpieczeniowej pełnią swe obowiązki honorowo, przysługuje im jedynie prawo do zwrotu rzeczywistych kosztów podróży.

§ 4. W posiedzeniach rady ubezpieczeniowej mogą uczestniczyć i inne osoby zaproszone przez przewodniczącego, ewentualnie na wniosek rady ubezpieczeniowej, dla udzielania wyjaśnień, opinji i t. d. Osoby te w głosowaniach Rady udziału nie biorą.

§ 5. Posiedzenia rady ubezpieczeniowej zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby. Posiedzenie jest prawomocne przy obecności przynajmniej 6 członków.

§ 6. Opuszczenie przez członka rady ubezpieczeniowej 3 z kolei posiedzeń uważane będzie za zrzeczenie się godności członka i Minister Skarbu na wniosek przewodniczącego rady zamianuje na jego miejsce inną osobę.

§ 7. Opinje rady ubezpieczeniowej zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Przewodniczący rady obowiązany jest jednakże na żądanie mniejszości podać jej zdanie do wiadomości Ministra Skarbu.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:
(—) Michalski

(„Monitor Polski" Nr. 256).

———

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 4 listopada 1921 r.

w przedmiocie unormowania kosztów pozyskiwania ubezpieczeń (produkcji) przez Towarzystwa Ubezpieczeń na życie.

Na mocy art. 25 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. (Dz. Praw Nr. 1, poz. 1), art. 11 ros. przepisów z dnia 6 czerwca 1894 r. o nadzorze nad działalnością przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, dalej art. 64 ust. niem. z dnia 12 maja 1901 r., art. 28 austr. patentu cesarskiego z dnia 26 listopada 1852 r., rozp. Ministerstwa z dnia 5 marca 1896 r., zarządzam, co następuje:

§ 1. Koszt pozyskiwania ubezpieczeń (produkcji) dostarczanych działającym w granicach Państwa Polskiego zakładom ubezpieczeń na życie przez pośredników, oraz wysokość prowizji, płaconej osobom należącym do składu personelu administracyjnego tych zakładów podlega unormowaniu w myśl niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Za pośredników uważane są osoby, które pracując zawodowo lub przygodnie, pełnią w stosunku do Towarzystwa tylko funkcje związane z pośrednictwem przy pozyskiwaniu ubezpieczeń lub inkasowaniu składek.

Udzielanie takim osobom prawa dobierania sobie pomocników (subajentów), wzgl. prawa posiadania własnej, na ich rzecz pracującej organizacji ajenturalnej albo przyznanie im wyłącznego prawa eksploatacji danego okręgu — nie zmienia charakteru ich zatrudnienia.

§ 3. Nie są uważani za pośredników w znaczeniu niniejszego rozporządzenia Jeneralni Reprezentanci, Dyrektorowie, albo zarządzający Oddziałami (filjami) Zakładów Ubezpieczeń ich bezpośredni zastępcy lub pomocnicy, Szefowie organizacji Jeneralnych Reprezentacji, wreszcie urzędnicy — organizatorzy Centrali Towarzystwa Ubezpieczeń, t. j. wogóle osoby, którym powierzono zarząd określonym okręgiem pod względem administracyjnym i organizacyjnym albo fachowe kierownictwo pracą pośredników — o ile tylko pobory tych osób nie są wynagrodzeniem za pozyskiwane przez nie bezpośrednio ubezpieczenia na życie. Osoby te nie mają prawa posiadania własnej na ich rachunek pracującej organizacji ajenturalnej, lecz jedynie kierują zespołem pośredników, wynagradzanych przez Towarzystwo i pomagają im w pracy jego dla Instytucji. Taki charakter pracy tych osób winien być w piśmiennych z niemi umowach niewątpliwie stwierdzony.

Prowizja takich osób za ubezpieczenia przez nich osobiście pozyskiwane i ich superprowizja lub tantjema, nie mogą przekraczać norm wyszczególnionych w § 10 i 11 niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Podstawę do obliczania kosztów produkcji stanowi produkcja netto, to jest produkcja obejmująca ubezpieczenia pozyskane przez pośrednika lub jego pomocników (subajentów) pracujących na rachunek tegoż pośrednika w oznaczonym czasokresie, od których składki zostały za cały rok zapłacone,—ubezpieczenia zaś, od których nie uiszczono całorocznej składki, zaliczone być winny do produkcji netto tylko w stosunku do zapłaconej składki. Jeżeli w czasie obliczenia produkcji netto nie da się ustalić czy składka całoroczna będzie zapłaconą, można przy obliczaniu kosztów produkcji uwzględnić odpowiednio także ubezpieczenia, od których całoroczna składka nie jest zapłacona, a to na podstawie indywidualnej oceny trwałości ubezpieczeń z produkcji danego pośrednika.

§ 5. Do kosztów produkcji zaliczyć należy wszelkie pobory otrzymywane przez pośredników w pozyskiwaniu ubezpieczeń na życie, a więc pensje, gratyfikacje, djety, zwrot kosztów podróży, dodatki na koszta organizacji, reprezentacji i utrzymania biura oraz możliwe inne jeszcze świadczenia dodatkowe, wreszcie prowizje i superprowizje.

§ 6. Koszt pozyskiwania ubezpieczeń (produkcji) obliczanym być winien w stosunku do sumy obezpieczenia.

Prowizja wypłacona pośrednikom od pozyskanych ubezpieczeń winna być wymierzana i płacona również w stosunku do sumy ubezpieczenia i nie może przekraczać jednorocznej składki.

Jeżeli Towarzystwo przyznaje pośrednikom zamiast pensji, djet, kosztów podróży i t. p., jakiekolwiek dodatkowe wynagrodzenia, to ogólna suma jego poborów (włączając w to i prowizje) nie może przekraczać norm kosztów pozyskiwania ubezpieczeń (produkcji) przewidzianych w § 8 niniejszego rozporządzenia.

§ 7. Przy ubezpieczeniach rent przyjmuje się, że renta roczna odpowiada 10-krotnej sumie kapitałowej.

Przy ubezpieczeniach na dożycie lub oszczędnościowych suma ubezpieczenia przyjmuje się do obliczenia w 40% jej wysokości.

Przy ubezpieczeniach kombinowanych podstawę obliczenia stanowi kapitał, płatny jednorazowo, wzgl. w pojedyńczej wysokości w razie śmierci ubezpieczonego z dodaniem 10% sumy wypłacanej na wypadek dożycia.

§ 8. Koszta pozyskiwania ubezpieczeń (produkcji) netto nie mogą przekraczać:

1) w pierwszym roku ubezpieczenia: 4,5% od ubezpieczonego kapitału;

2) w drugim roku ubezpieczenia: 0,5% od ubezpieczonego kapitału;

3) w trzecim roku ubezpieczenia: 0,25% od ubezpieczonego kapitału.

Dodatkowy koszt za włączenie ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy nie może przenosić 0,25% od ubezpieczonego kapitału.

§ 9. W razie pobierania przez pośrednika jakiegokolwiek wynagrodzenia obok prowizji, wynagrodzenie to łącznie z prowizją winno być ustosunkowane do produkcji netto w taki sposób, by koszt produkcji nie przewyższał norm przewidzianych w § 6 i 8 niniejszego rozporządzenia.

Towarzystwa obowiązane są corocznie sprawdzać koszta produkcji kazdego pośredniczącego, pobierającego jakiekolwiek wynagrodzenie oprócz prowizji. Jeżeli przy sprawdzaniu okaże się, że koszta produkcji danego pośredniczącego przekraczają normy przewidziane w art. 8 — wynagrodzenie jego winno być do tychże norm zmniejszone.

§ 10. Prowizje wypłacane osobom, należącym do składu personelu administracyjnego Zakładów Ubezpieczeń, wskazanym wyżej w § 3, a także urzędnikom biurowym, pracującym w Instytucjach centralnych lub reprezentacjach tych Instytucji, za pozyskiwane przez te osoby ubezpieczenia na życie nie mogą przekraczać 3,5% od kapitału z dodatkiem 0,25% za włączenie ubezpieczenia na przypadek niezdolności do pracy.

§ 11. Superprowizja, wzgl. tantjema Jeneralnego Reprezentanta (Dyrektora) lub Zarządzającego filji (oddziału), jego bezpośredniego zastępcy lub pomocnika, albo szefa organizacji Jeneralnej Reprezentacji (filji, oddziału), z całokształtu operacji Okręgu nie może przekraczać 0,4% od sumy ubezpieczenia, superprowizja zaś względnie tantjema wszystkich wymienionych osób łącznie 0,5% od sumy ubezpieczenia.

Oprócz tego osoby te mogą pobierać superprowizję inkasową łącznej wysokości 1% od składki, poczynając od drugiego roku trwania ubezpieczenia.

Superprowizja urzędnika — organizatora Centrali Towarzystwa z produkcji netto, dostarczonej przez pośredników podległych jego kierownictwu, nie może przekraczać 0,5% od sumy ubezpieczenia.

§ 12. Łączna prowizja za inkasso składek, płacona pośrednikom lub Jeneralnym Reprezentantom albo urzędnikom Towarzystw Ubezpieczeń nie może przekraczać 3% składki.

W razie jeżeli składki inkasuje osoba, która pozyskała ubezpieczenie, może ona otrzymywać prowizję inkasową, poczynając od roku ubezpieczenia następującego po wypłacie ostatniej raty prowizji akwizycyjnej.

§ 13. Wypłacanie zaliczek na poczet wynagrodzenia za drugi i trzeci rok trwania ubezpieczenia nie jest dozwolone.

§ 14. Współpracownicy (pośrednicy lub urzędnicy) Towarzystwa nie mogą pobierać w innym dziale ubezpieczeń rzeczowych w tem samem Towarzystwie lub też w Towarzystwie siostrzanem żadnych wynagrodzeń oprócz normalnej prowizji akwizycyjnej za ubezpieczenia przez nich osobiście dla tych działów pozyskane. Przepis ten nie dotyczy Jeneralnych Reprezentantów (Dyrektorów) i Zarządzających filji (oddziałów), o ile zajmują w Towarzystwie siostrzanem stanowisko równorzędne.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i od tego czasu Towarzystwa i ich Jeneralne Reprezentacje (filje, oddziały), nie mogą zawierać z pośrednikami umów, któreby się sprzeciwiały postanowieniom niniejszym. Istniejące obecnie, niezgodne z postanowieniami niniejszego rozporządzenia, umowy bezterminowe lub terminowe z prawem wcześniejszego wypowiedzenia należy wypowiedzieć z terminem wypowiedzenia najpóźniej na dzień 1 kietnia 1922 r.

Umowy z określonym terminem bez prawa wcześniejszego wypowiedzenia kończą się z upływem tego terminu.

§ 16. Przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia i przeciwdziałanie im pociągnie za sobą zastosowanie w drodze adm. odnośnie do dyrektorów zarządzających, sankcję art. 13 przepisów ros. o nadzorze nad działalnością przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, niezależnie od sankcji karnych przewidzianych w ustawach.

Minister Skarbu:
(—) Michalski.

(Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 11, poz. 160 z 1922 r.).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PRZEMYSŁU I HANDLU ORAZ SKARBU

z dnia 13 czerwca 1922 r.

w przedmiocie udzielania pozwoleń zagranicznym spółkom akcyjnym oraz komandytowo-akcyjnym na działalność w Państwie Polskiem.

Na mocy art. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych (Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 282) oraz na mocy § 18 pruskiej ustawy przemysłowej w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 22 czerwca 1861 r. (Zb. Praw str. 441) zarządza się co następuje:

§ 1. Pozwolenia zagranicznym spółkom akcyjnym oraz komandytowo-akcyjnym na działalność w Państwie Polskiem wydają łącznie Ministrowie Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

§ 2. Podania o udzielenie pozwolenia (§ 1) winny być składane do Ministerstwa Przemysłu i Handlu prócz po-

dań zagranicznych spółek kredytowych i asekuracyjnych, które winny być składane do Ministerstwa Skarbu.

§ 3. Do podania dołącza się:

a) zalegalizowany przez właściwą zagraniczną reprezentację polską statut spółki zagranicznej z tłomaczeniem polskiem i zaświadczenie odnośnej władzy zagranicznej w wyżej wskazany sposób zalegalizowane, że spółka została utworzona wedle tamtejszych ustaw;

b) zaświadczenie właściwej zagranicznej reprezentacji polskiej ,że w myśl zasady wzajemności, stwierdzonej przez wewnętrzne prawodawstwo danego ojczystego państwa, polskie spółki dopuszczane są do kredytowej, handlowej lub przemysłowej działalności narówni z tamtejszemi spółkami;

c) zalegalizowany przez właściwą zagraniczną reprezentację polską odpis postanowienia walnego zgromadzenia akcjonarjuszów zagranicznej spółki z tłomaczeniem na język polski o wysokości kapitału, przeznaczonego wyłącznie na działalność w Państwie Polskiem;

d) zobowiązanie, że zagraniczna spółka przy wykonywaniu swojej działalności w Państwie Polskiem stosować się będzie do ogólnie obowiązujących ustaw w Państwie Polskiem i do postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Zagraniczna spółka powinna zastosować się do warunków następujących:

a) używać w Państwie Polskiem wraz z firmą dodatku wskazującego kraj, w którym spółka ma swoją główną siedzibę;

b) ustalić siedzibę przedstawicielstwa spółki w Państwie Polskiem;

c) wyznaczyć dla całego przedsiębiorstwa w Państwie Polskiem przedstawicielstwo, złożone z jednej lub więcej osób, mających stałe miejsce zamieszkania w siedzibie przedstawicielstwa, które będą reprezentantami spółki wobec wszelkich władz i osób; przedstawiciele ci winni mieć każdy z osobna nieograniczone pełnomocnictwo dla wszystkich spraw, odnoszących się do działalności spółki w Państwie Polskiem;

d) prowadzić oddzielną w języku polskim księgowość dla działalności swojej w Państwie Polskiem;

e) ogłaszać bilanse spółki tak z całej działalności jak i z działalności w Państwie Polskiem i wezwania na walne zgromadzenia akcjonarjuszów;

f) przesyłać do Ministerstwa Przemysłu i Handlu i do Ministerstwa Skarbu: 1) zalegalizowane przez właściwą zagraniczną reprezentację polską odpisy protokułów walnych zgromadzeń akcjonarjuszów; 2) po dwa egzemplarze bilansów i sprawozdań rocznych, tak z całej działalności, jak i z działalności w Państwie Polskiem przed upływem 3 miesięcy od daty walnego zgromadzenia akcjonarjuszów, które sprawozdanie i bilans zatwierdziło;

g) zawiadamiać Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz Skarbu o przystąpieniu do likwidacji spółki i jej ukończeniu;

h) spółki asekuracyjne mają pozatem składać kaucję, której wysokość i sposób lokaty określi specjalne rozporządzenie.

§ 5. Podczas działalności swojej w Państwie Polskiem zagraniczne spółki obowiązane są wyjednywać zezwolenie władz polskich (§ 1):

a) na powiększenie lub zmniejszenie kapitału przeznaczonego na działalność w Państwie Polskiem;

b) na emisję obligacji, opartych na majątku spółki w Państwie Polskiem;

c) na złączenie się (fuzję) z inną spółką akcyjną lub przedsiębiorstwem;

d) na zmianę siedziby przedstawicielstwa spółki w Państwie Polskiem;

e) pozatem spółki asekuracyjne mają przedstawiać do zatwierdzenia warunki polisowe, a w dziale ubezpieczeń życiowych również taryfy, podstawy matematyczne i wszelkie zmiany w planie technicznym,

i wreszcie zawiadamiać o wszelkich innych zmianach w statucie spółki.

§ 6. Pozwolenie na działalność W Państwie Polskiem może być wydane na cały statutowy okres trwania zagranicznej spółki lub też na krótszy okres czasu.

Każde przedłużenie tego czasokresu, na który rozciąga się pierwotne pozwolenie, każde utworzenie nowej filji, która w pozwoleniu nie jest objęta, zamierzone rozszerzenie lub zmiana działalności spółki w Państwie polskiem podlega nowemu zatwierdzeniu tych władz, które wydały pierwiastkowe pozwolenie (§ 1).

§ 7. O udzieleniu zezwolenia i warunkach jego oraz zmianie reprezentantów i miejscu ich zamieszkania i wogóle wszelkie ogłoszenia nakazane niniejszem rozporządzeniem spółka winna zamieszczać na własny koszt w „Monitorze Polskim" i w dwóch innych pismach polskich według wyboru walnych zgromadzeń akcjonarjuszów spółki.

§ 8. W ogłoszeniu (§ 7) winno być podane:

a) firma spółki, b) jej siedziba prawna, c) siedziba przedstawicielstwa w Państwie Polskiem, d) kapitał zakładowy spółki ze wskazaniem, czy wpłacony w całości, ewentualnie w jakiej części, e) kapitał przeznaczony na działalność w Państwie Polskiem, f) przedmiot przedsiębiorstwa, g) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania przedstawicielstwa, h) inne dane ze statutu, których ogłoszenie będzie uznane przez Ministra Przemysłu i Handlu oraz Skarbu za wskazane.

§ 9. Zagraniczna spółka podlega co do działalności swojej w Państwie Polskiem właściwości sądów polskich i będzie pozywana w osobie swego reprezentanta.

§ 10. Przy udzielaniu pozwoleń zagranicznym spółkom na działalność w Państwie Polskiem, jak również

i w swojej działalności w Państwie Polskiem spółki te podlegają wszelkim prawom, przepisom i rozporządzeniom, obowiązującym w Państwie Polskiem.

§ 11. Spółka winna opłacać wszelkiego rodzaju podatki, należytości i opłaty stosownie do obowiązujących w Państwie Polskiem ustaw i rozporządzeń.

§ 12. Po uzyskaniu pozwolenia na działalność spółka obowiązana jest zarejestrować się we właściwym sądzie i z chwilą wpisania do rejestru handlowego może rozpocząć swoją działalność.

§ 13. Pozwolenie na działalność wygasa:

jeżeli spółka nie rozpoczęła faktycznie działalności w Państwie Polskiem w terminie, określonym w pozwoleniu, a w braku takiego postanowienia, w terminie 6 miesięcznym od daty ogłoszenia pozwolenia w Monitorze Polskim;

jeżeli spółka przestała prawnie istnieć w swoim państwie lub straciła prawo zarobkowania lub dysponowania swoim majątkiem, względnie

jeżeli minął czas, na przeciąg którego pozwolenie było wydane; spółka winna natychmiast przystąpić do likwidacji swoich interesów w Polsce.

§ 14. Wskazani w § 1 ministrowie mogą ograniczyć ewentualnie cofnąć pozwolenie:

a) jeżeli państwo spółki co do przestrzegania wzajemności (§ 3 lit. b) wprowadzi zmianę ujemną dla spółek polskich;

b) jeżeli spółka dopuszcza się przekroczeń niniejszego rozporządzenia, statutu swego lub praw i przepisów, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 15. Spółki, które przed dniem 1 listopada 1918 r., mając siedzibę w jednem z państw rozbiorczych, ale poza obecnym obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, wykonywały i jeszcze obecnie wykonywują swoją działalność na tym obszarze, będą uprawnione do działalności w granicach Rzeczypospolitej tylko na podstawie pozwolenia, przewidzianego w § 1 niniejszego rozporządzenia; spółki te tracą prawo do działalności na obszarze Rzeczypospolitej w razie niewniesienia podania, przewidzianego w § 2, w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia oraz w razie odmownej decyzji na podanie takie, wniesione w powyższym terminie.

Co do obszarów, na których objęcie władzy przez Państwo Polskie nastąpiło po dniu 1 listopada 1918 r., przepis powyższy stosuje się również do tych spółek, mających siedzibę w Państwie rozbiorczem, które rozpoczęły swą działalność na owych obszarach po dniu 1 listopada 1918 r.

§ 16. Spółki, które przed dniem 1 listopada 1918 r., mając siedzibę poza obecnym obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, rozpoczęły działalność na tym obszarze na podstawie pozwoleń, udzielonych im przez Państwa rozbiorcze, jako spółkom zagranicznym, mają prawo działać w Państwie Polskiem i nadal, o ile w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego zobowiążą się do zachowywania warunków, wskazanych w art. 3—12 niniejszego rozporządzenia i zastosują się do nich w ciągu następnych 6 miesięcy.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Minister Przemysłu i Handlu:
(—) Stefan Ossowski.

Minister Skarbu:
(—) Michalski.

(Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 474).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 30 listopada 1922 r.

celem wykonania ustawy z dn. 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń zarządza się co następuje:

Do art. 1 ustawy.

§ 1. Urząd Nadzorczy nad zakładami ubezpieczeń w Ministerstwie Skarbu przemianowuje się na „Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń". Wszystkie rozporządzenia, dotyczące Urzędu Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń, mają zastosowanie do Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

§ 2. Zakłady Ubezpieczeń wymienione w art. 1 ustawy, które w chwili ogłoszenia niniejszego rozporządzenia nie podlegały faktycznemu nadzorowi Ministra Skarbu, winny w ciągu miesiąca od ogłoszenia niniejszego rozporządzenia zarejestrować się w Państwowym Urzędzie Kontroli Ubezpieczeń.

§ 3. Nadzorowi Ministra Skarbu podlega również ubezpieczeniowa działalność zakładów, które wykonują ubezpieczenia jako czynność uboczną.

§ 4. Za zakłady ubezpieczeń nie uważa się zrzeszeń, które udzielają swym członkom zapomóg, lecz nie pozwalają ich dochodzić na drodze prawa.

Do art. 2, 3 i 4 ustawy.

§ 5. Podstawę do obliczenia opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń stanowi suma składek, zebranych na podstawie umów lub postanowień statutowych względnie ustawowych w ciągu roku sprawozdawczego z każdego działu ubezpieczeń.

§ 6. Do podstaw obliczenia należą także wszelkie pobory dodatkowe, nie stanowiące zwrotu opłat stemplowych od umowy ubezpieczenia, lub innych danin publicznych, uiszczonych przez ubezpieczającego na rzecz Państwa lub związków samorządowych.

§ 7. Ze składek nie potrąca się wydatków na administrację (koszta handlowe, organizacji, akwizycji, na opłacanie lekarzy i t. p.), roszczeń ubezpieczającego lub osób trzecich do pewnej części składki (z tytułu prowizji) i udziałów przekazanych zakładom reasekuracyjnym.

§ 8. Za pobory dodatkowe należy uważać dopłaty na koszta administracji, polisowe, porto, badania lekarskie i t. p.

Natomiast kary za niedopełnienie umowy ubezpieczenia, procenty za zwłokę w uiszczeniu składek, koszty ustalenia szkody, sądu rozjemczego, nie należą do podstawy obliczenia opłaty.

§ 9. W zakładach ubezpieczeń opartych na wzajemnej odpowiedzialności członków, należą do podstawy obliczenia opłaty także kwoty uiszczone przy wstąpieniu, zapisaniu, lub przyjęciu, składki na fundusz gwarancyjny i wszelkie dopłaty.

§ 10. Wszelkie dopłaty składek, wynikające ze zmiany warunków ubezpieczenia, ny. dopłaty zniżek, przyznanych pierwotnie w składkach, w wypadku wcześniejszego rozwiązania umowy ubezpieczenia od szkody należą również do podstaw obliczenia dopłaty.

§ 11. Z zebranej sumy składek (§ 5) należy potrącać:

1) składki i pobory dodatkowe, podlegające zwrotowi z powodu całkowitego lub częściowego rozwiązania umowy ubezpieczenia (storno).

2) w zakładach ubezpieczeń opartych na wzajemnej odpowiedzialności członków zwroty i dywidendy, przyznane ubezpieczonym za rok sprawozdawczy.

§ 12. Wolne od opłaty przewidzianej w art. 2 ustawy są składki uzyskane z umów reasekuracyjnych, oraz z umów zawieranych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne oddziały polskich zakładów ubezpieczeń.

§ 13. Minister Skarbu po upływie roku kalendarzowego, uwzględniając wydatki poniesione w tym okresie przez Skarb Państwa na nadzór, oraz sumę składek zebranych przez zakłady ubezpieczeń podlegające nadzorowi, ustala w drodze rozporządzenia stopę opłaty t.j. kwotę, jaką należy uiścić od każdego tysiąca marek zebranych składek, przyczem ułamków poniżej pięciuset marek nie uwzględnia się, powyżej zaś tej sumy liczy się za pełny tysiąc.

Wedle określonej w powyższy sposób stopy opłaty oblicza się wysokość opłaty jaką poszczególny zakład ubezpieczeń ma uiścić za rok sprawozdawczy, którego początek przypada w roku kalendarzowym wymienionym w ustępie pierwszym.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń zawiadamia zakłady ubezpieczeń o wysokości opłaty, jaką dany zakład ubezpieczeń ma uiścić.

Opłaty nieuiszczone w terminie przepisanym będą ściągnięte przymusowo w myśl przepisów o podatkach bezpośrednich.

Opłata ma być wpłaconą do Centralnej Kasy Państwa w ciągu miesiąca po wysłaniu zawiadomienia oznaczonego w ust. 3 poczem w ciągu dni 7 należy o wpłacie zawiadomić Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.

§ 14. Każdy zakład ubezpieczeń ma w ciągu 14 dni po zatwierdzeniu bilansu przez walne zgromadzenie nadsyłać obliczenie zbioru składek (§ 5) wedle poszczególnych działów ubezpieczeń. Zakłady ubezpieczeń oparte na wzajemnej odpowiedzialności członków mają pozatem podać wysokość zwrotów przyznanych członkom w poszczególnych działach ubezpieczeń.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:

(—) Jastrzębski.

(Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 1021).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PRZEMYSŁU I HANDLU ORAZ SKARBU

z dnia 26 maja 1923 r.

w przedmiocie zmiany par. 4 rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 13 czerwca 1922 r. w przedmiocie udzielania pozwoleń zagranicznym spółkom akcyjnym oraz komandytowo-akcyjnym na działalność w Państwie Polskiem (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 474).

Na mocy art. 1 i 7 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 roku o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych (Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 282) oraz na mocy § 18 pruskiej ustawy przemysłowej w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 22 czerwca 1861 r. (Zb. Praw str. 441), zarządza się co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 13 czerwca 1922 r. w przedmiocie udzielania pozwoleń zagranicznym spółkom akcyjnym oraz komandytowo-akcyjnym na działalność w Państwie Polskiem (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 474) wprowadza się zmianę następującą:

§ 4 p. a) otrzymuje brzmienie następujące:

a) używać w Państwie Polskiem firmy w języku krajowym spółki oraz w tłumaczeniu jej na język polski wraz z dodatkiem wskazującym kraj, w którym spółka ma swoją główną siedzibę".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Minister Przemysłu i Handlu:

Stefan Ossowski.

Minister Skarbu:

W. Grabski.

(Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 442).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 sierpnia 1923 r.

w przedmiocie ustalenia stopy opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń za 1922 r.

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 810), oraz zgodnie z rozporządzeniem wykonawczem Ministra Skarbu z dnia 30 listopada 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 1021) zarządza się co następuje:

§ 1. Stopę opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń za rok 1922 ustala się w wysokości 7‰ (siedem pro mille) zbioru składek brutto za 1922 r.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:
(—) H. Linde.

(Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 703).

OKÓLNIKI.

OKÓLNIKI MINISTRA SKARBU.

OKÓLNIK L. 1684/Os.

z dnia 17 czerwca 1920 r.

Do pp. Dyrektorów Departamentów, Szefów Sekcji, Dyrektorów i Prezesów Urzędów oraz Naczelników Wydziałów.

Z dniem 21 czerwca Wydział Ubezpieczeniowy przemianowany zostaje na „Urząd Nadzoru nad prywatnemi Towarzystwami Ubezpieczeń", którego zakres i kompetencje ustala rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 17 czerwca 1920 r.

Urząd Nadzoru podzielony zostaje na pięć Wydziałów:

I. Ogólny
II. Matematyczny
III. Prawny
IV. Statystyczny
V. Likwidacyjny

z następującym podziałem czynności:

Wydział I Ogólny obejmuje:

a) czuwanie nad porządkiem i jednolitością prac w Urzędzie Nadzoru i nad wykonywaniem obowiązujących przepisów porządkowych; opracowywanie okólników i rozporządzeń w tym zakresie,

b) zestawianie i redakcje w porozumieniu z poszczególnemi Wydziałami sprawozdań z dzialalności Urzędu,

c) sprawy personalne pracowników Urzędu,

d) sprawy budżetowe i gospodarcze Urzędu,

e) kancelarję, dziennik podawczy, ekspedyturę i archiwum.

Wydział II Matematyczny obejmuje:

a) badanie i opinjowanie podstaw finansowych i matematycznych nowopowstających zakładów ubezpieczeniowych,

b) przygotowanie norm finansowych i matematycznych, ustalających powstawanie i działanie zakładów ubezpieczeniowych. Zatwierdzanie stopy procentowej i formuł obliczenia rezerwy premjowej,

c) zatwierdzanie taryf ubezpieczeniowych.

Wydział III Prawny obejmuje:

a) badanie i zatwierdzanie statutów spółek akcyjnych i Towarzystw ubezpieczeniowych, opartych na wzajemności, tudzież baczenie nad ogłaszaniem tychże w należytym trybie,

b) opracowanie wzorowych statutów i warunków polisowych,

c) zatwierdzanie warunków polisowych,

d) opracowywanie projektów zmian w warunkach polisowych towarzystw ubezpieczeń już istniejących,

e) opinjowanie podań o koncesje,

f) załatwianie wszelkich kwestji prawnych w zakresie działalności Urzędu.

Wydział IV Statystyczny obejmuje:

a) opracowanie i prowadzenie wzorowych polskich tablic śmiertelności,

b) prowadzenie szczegółowej statystyki w zakresie operacji ubezpieczeniowych na terenie Państwa Polskiego,

c) opracowanie wzorów sprawozdań rachunkowych i statystycznych tudzież badanie i opinjowanie sprawozdań przedstawionych przez zakłady ubezpieczeniowe.

Wydział V Likwidacyjny obejmuje:

a) przygotowanie projektów rozporządzeń, normujących działalność zagranicznych towarzystw ubezpieczeń,

b) ochrona interesów ubezpieczonych w towarzystwach niemieckich i austrjackich, a w szczególności ustalenie sposobu likwidacji niemieckich towarzystw ubezpieczeń zgodnie z traktatem Wersalskim i towarzystw austrjackich w myśl traktatu w St. Germain,

c) ustalenie sposobu likwidacji towarzystw rosyjskich,

d) opracowanie wniosków o zabezpieczenie zobowiązań wobec ubezpieczonych na majątkach nieruchomych i ruchomych towarzystw rosyjskich w Polsce,

e) ustalenie w porozumieniu z Głównym Urzędem Likwidacyjnym wysokości pretensji polskich do rosyjskich towarzystw ubezpieczeniowych.

Minister Skarbu:
(—) Wł. Grabski.

(Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 24, poz. 359).

OKÓLNIK L. 4766/Pr.

z dnia 9 listopada 1922 r.

Do wszystkich Departamentów, Urzędów i samodzielnych Wydziałów Ministerstwa Skarbu.

Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń, utworzony na zasadzie rozporządzenia z dnia 17 czerwca

1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 565) i wchodzący w skład Centrali Ministerstwa Skarbu otrzymuje, stosownie do art. 1 ustawy z dnia 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz 810) z dniem 20 października r. b. nazwę: „Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń".

Organizację i zakres działania Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń określają przepisy, wydane dla Urzędu Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń, a w szczególności rozporządzenie z dnia 17 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 85, poz. 565) i okólnik z dnia 17 czerwca 1920 r. (Dz. Urzęd. Min. Skarbu z r. 1920 Nr. 24, poz. 359).

Wydatki, połączone z utrzymaniem Urzędu Kontroli Ubezpieczeń pokrywane być mają w myśl art. 2 powołanej ustawy przez zakłady ubezpieczeń, do chwili jednak uiszczenia opłaty na ten cel przeznaczonej będą wydatki te w ciągu każdego roku pokrywane zaliczkowo z rachunku bieżącego, otwartego Urzędowi Kontroli Ubezpieczeń w Centralnej Kasie Państwowej, ze skarbowych sum obrotowych na zasadzie asygnacji, podpisanych przez Dyrektora Departamentu Prezydjalnego.

Rachunkiem bieżącym dysponuje Dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Rachunkowość Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń prowadzi Rachuba Centrali Ministerstwa Skarbu, sprawy zaś gospodarcze tegoż Urzędu załatwia na zlecenie Dyrektora Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń Zarząd Gospodarczy Centrali Ministerstwa Skarbu.

Sprawy osobowe urzędników Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń do VIII-go stopnia służbowego włącznie, załatwia tenże Urząd, zaś sprawy osobowe urzędników wyższych stopni Wydział Prezydjalny Departamentu Prezydjalnego.

Preliminarz wydatków osobowych i rzeczowych Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń układa na każdy okres budżetowy tenże Urząd w porozumieniu z Departamentem Prezydjalnym.

Minister Skarbu:
(—) Jastrzębski.

(Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 27, poz. 485).

———

OKÓLNIKI PAŃSTWOWEGO URZĘDU KONTROLI UBEZPIECZEŃ.

OKÓLNIK Nr. 1

z dnia 5 lutego 1921 r. L. 126/U. U.

Do Krajowych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie wykupu portfeli od Towarzystw zagranicznych.

Na zasadzie art. 25 dekr. z dnia 3 stycznia 1918 r. (Dz. praw Nr. 1, poz. 1) i zgodnie z art. 14 ustawy niem. z dnia 12 maja 1901 r. tudzież z art. 24 rozp. austr. Ministra Spraw Wewn. z dnia 5 marca 1896 r. L. 31 d. u. p. Urząd Nadzoru zawiadamia, iż przejmowanie przez poszczególne tutejszo-krajowe Towarzystwa Ubezpieczeń portfeli od Towarzystw Zagranicznych, które działały na terenach, wchodzących obecnie w skład Państwa Polskiego, może mieć miejsce jedynie za uprzedniem zezwoleniem Urzędu Nadzoru.

W związku z powyższem, o zamierzonych tranzakcjach należy zawiadomić Urząd i dopiero po otrzymaniu zgody tegoż możliwem byłoby ewent. przejęcie danych grup ubezpieczeń.

Odnośnie niemieckich Towarzystw asekuracyjnych, Urząd komunikuje, iż w swoim czasie wystąpił Rząd Polski wobec Rządu Niemieckiego z propozycją ad art. 297 traktatu Wersalskiego (Aneks §§ 10 i 13) i sprawa obywateli polskich ubezpieczonych w niemieckich towarzystwach, traktowaną jest łącznie.

Aż do wyjaśnienia całokształtu tej sprawy, wszelkie indywidualne pertraktacje czy umowy o wykup portfeli (zakres ubezpieczeń życiowych) są wzbronione, zaś umowy takie — o ile są już zawarte ulegną unieważnieniu bez względu na ich formę.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

———

OKÓLNIK Nr. 2

z dnia 11 lutego 1921 r. L. 152/U. U.

Do Krajowych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie podwyższenia kapitałów zakładowych przez akcyjne spółki ubezpieczeniowe.

Do Urzędu Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń wpływają podania akcyjnych spółek ubezpieczeniowych o zezwolenie na podwyższanie kapitałów zakładowych drogą nowych emisji akcji, bez uskutecznienia wpłat do pełnej wysokości na emisje dawne.

Ponieważ obecne warunki gospodarcze zgoła nie przemawiają za dopuszczeniem podobnej praktyki, przeto Urząd Nadzoru nie będzie rozpatrywał podań o zezwolenie na emisje nowych akcji i podwyższenie tą drogą kapitałów zakładowych — jeżeli kapitał pierwotny nie będzie w całości wpłacony.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

———

OKÓLNIK Nr. 6

z dnia 8 marca 1921 r. L. 209/U.U.

Do Krajowych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie składania sprawozdań rocznych przez Polskie Zakłady Ubezpieczeń.

Wobec tego, że przy składaniu rocznych sprawozdań rachunkowych za rok 1919 większość zakładów ubezpieczeń nie stosowała się do obowiązujących przepisów, Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń przypomina przepisy, dotyczące układania i wnoszenia do władzy nadzorczej zamknięć rachunkowych wraz ze wszystkiemi odnoszącemi się do nich załącznikami.

Przepisy te są zawarte w ros. Zbiorze praw i rozporządzeń rząd. Nr. 127/1899 i Nr. 94/1900, w austr. rozporządzeniu ministerjalnem z dnia 5 marca 1896 r. Nr. 31 Dz. P.; co się zaś tyczy b. zaboru pruskiego, to stosować się należy do § 55 prawa o prywatnych zakładach ubezpieczeń z dnia 12 maja 1901 r. Obowiązują również przepisy instrukcyjne, wydane w uzupełnieniu powyższych postanowień.

Powyższe należy uwzględnić odnośnie do sprawozdań rachunkowych za rok 1920.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

———

OKÓLNIK Nr. 10

z dnia 10 maja 1921 r. L. 420/U. U.

Do Krajowych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie przedkładania kontraktów reasekuracyjnych, zawieranych przez Polskie Zakłady Ubezpieczeń.

Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń uprasza o nadesłanie do dnia 15 czerwca b. r. odpisów wszystkich obowiązujących Towarzystwo kontraktów reasekuracyjnych. Odpisy te powinny być uwierzytelnione przez Zarząd Towarzystwa.

Jednocześnie z tem, zarządza się bezzwłoczne składanie nadal Urzędowi Nadzoru uwierzytelnionych odpisów wszystkich nowo-zawieranych przez Towarzystwo umów reasekuracyjnych.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

———

OKÓLNIK Nr. 11

z dnia 10 czerwca 1921 r. L. 575/U. U.

Do Krajowych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie przedkładania kontraktów reasekuracyjnych, zawieranych przez Polskie Zakłady Ubezpieczeń.

Wyjaśniając okólnik Nr. 10 w sprawie przedkładania kontraktów reasekuracyjnych Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń zaznacza, że w danym wypadku chodzi głównie o nazwę reasekuratora, wysokość kwot zatrzymanych na własnem ryzyku, wysokość kwot oddanych do reasekuracji poszczególnym reasekuratorom, oznaczoną procentowo w stosunku do całej sumy ubezpieczenia lub ekscedentu.

O ile kontrakty są równobrzmiące, wystarczy przedłożyć odpis jednego kontraktu, co do innych zaś stwierdzić, że są z przedłożonym identyczne.

Równocześnie Urząd zawiadamia, że kontrakty są traktowane, jako sprawy ściśle poufne i są osobno przechowywane.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

———

OKÓLNIK Nr. 17

z dnia 26 października 1921 r. L. 1252/U. U.

Do Generalnych Reprezentacji Zagranicznych Zakładów Ubezpieczeń działających na obszarach należących poprzednio do b. Monarchji Austro-Węgierskiej.

Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń stwierdził, że mimo wielokrotnych upomnień zagraniczne zakłady, działające na obszarach należących uprzednio do b. Monarchji Austro-Węgierskiej, nie stosują się do obowiązujących przepisów prawnych.

Wobec tego okaże się potrzeba zastosowania jaknajsurowszych środków prawnych również względem i tych zakładów, którym dotąd wolno wykonywać działalność akwizycyjną, o ile do 31 grudnia b. r. nie uczynią w całej rozciągłości zadość poniżej zestawionym wymogom.

Urząd przypomina zakładom tym, że są obowiązane stosować się do nast. ustaw i rozporządzeń:

a) Ces. Rozp. z dnia 29 listopada 1865 L. 127 Dz.u.p.;

b) Ustawa z dnia 29 marca 1873 L. 42 Dz. u. p.;

c) Rozp. Min. Spraw Wewn., Sprawiedliwości, Handlu i Skarbu z dnia 5 marca 1896 r. L. 31 Dz. u. p. („regulatyw asekuracyjny");

d) Rozp. Min. Skarbu z dnia 22 kwietnia 1919 r. (Monitor Polski Nr. 96);

e) Rozp. Min. Skarbu z dnia 5 lipca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 155 z dnia 14/VII 1919; sprostowanie w Mon. Polskim Nr. 162);

f) Rozp. Min. Skarbu z dnia 9 lutego 1920 r. (Monitor Polski Nr. 74).

W myśl powyższych przepisów wymienione zakłady winny organizację swoich oddziałów tutejszych unormować w sposób następujący:

1) Każdy zakład musi mieć na obszarach uprzednio należących do b. Monarchji jeden główny oddział (Przedstawicielstwo) kierowany przez należycie upełnomocnionego Generalnego Reprezentanta.

Główny oddział (również tych zakładów, które nie wykonują działalności akwizycyjnej) winien być wpisany do rejestru handlowego. Podstawę wpisu stanowi:

a) Rozporządzenie Min. Skarbu z 22 kwietnia 1919 r. (Monitor Polski Nr. 96), normujące tymczasowo dalszą działalność zagr. zakładów, które w dn. 1 listopada 1918 r. działały na obszarach uprzednio należących do b. Monarchji Austro-Węgierskiej;

b) zatwierdzenie przez władzę nadzorczą Generalnego Reprezentanta.

Rozporządzeniem z 22 kwietnia 1919 r. Minister Skarbu zezwolił odnośnym zakładom na tymczasowe wykonywanie interesu ubezpieczeniowego na podstawie takiego planu działalności (statut, warunki polisowe, podstawy techniczne), na jakim opierał się w dn. 1 listopada 1918 r., w zakresie rzeczowym oraz terytorjalnym, jaki wówczas posiadały. Zastrzeżono przytem, że zakłady te muszą zadość uczynić postawionym im w tem rozporządzeniu warunkom.

Każda więc zmiana planu działalności zaszła po 1 listopada 1918 r., o ile ma mieć skutek w Polsce, wymaga rozpatrzenia przez polską władzę nadzorczą. Rozszerzenie zaś granic działalności po za stan z 1 XI 1918 r. jest bez zezwolenia władzy nadzorczej wzbronionem.

Generalny Reprezentant winien mieć miejsce stałego zamieszkania w siedzibie głównego oddziału i musi być przez władzę nadzorczą zatwierdzony.

Musi być on również upełnomocniony do zastępowania zakładu w Polsce tak wobec władz rządowych, jak i wobec osób trzecich, sądownie i poza sądem z nieograniczonem pełnomocnictwem, a to we wszystkich sprawach, wywiązujących się z prowadzenia interesu w Polsce, a w szczególności także do zawierania umów ubezpieczenia wraz z bezwarunkowem prawem podpisywania polis. W pełnomocnictwie należy zaznaczyć, że ma ono również być uważane za pełnomocnictwo procesowe po myśli austr. procedury cywilnej. Pełnomocnictwo musi wystawiać organ statutowo do tego upoważniony, powołana zaś władza zagraniczna musi je uwierzytelnić i zarazem stwierdzić, że jest ważnem tak na zasadzie statutu, jak i ustaw miejsca wystawienia. Pełnomocnictwo ma być w końcu uwierzytelnione przez odnośny Konsulat Polski.

Jeżeli pełnomocnictwo obecnie posiadane przez Generalnego Reprezentanta nie odpowiada powyższym wymogom należy je bezzwłocznie zastąpić innem, wierzytelny zaś odpis złożyć Urzędowi Nadzoru w terminie do 31 grudnia b. r.

Generalny Reprezentant kieruje całym administracyjnym aparatem zakładu i jest zań odpowiedzialny.

Wszystkie polisy, wystawiane osobom mającym w Polsce stałe miejsce zamieszkania, lub odnoszące się do nieruchomości położonych w Polsce, winny być zaopatrzone własnoręcznym podpisem Generalnego Reprezentanta.

O ustanowieniu i odwołaniu Gen. Reprezentanta będzie na koszt zakładu umieszczane ogłoszenie w „Monitorze Polskim" i „Gazecie Lwowskiej".

2) Generalny Reprezentant winien prowadzić odrębną księgowość dla interesu polskiego, umożliwiającą kontrolę w myśl art. 35 regulatywu asekuracyjnego, i to w języku polskim. Niedozwolonem jest prowadzenie odrębnej księgowości dla poszczególnych okręgów w ten sposób, że w oddziale głównym nie można przeprowadzić kontroli całej działalności zakładu w Polsce z braku odpowiednich danych na miejscu.

Zakłady ubezpieczeń na życie, celem wykazania, że stosownie do przepisów wydzieliły portfel polski z całości interesów mają przedstawić wykaz wszystkich polis wedle stanu z 31 grudnia 1920 r. według załączonego wzoru.

W wykazie powyższym rezerwy składek podać należy oddzielnie dla każdego ubezpieczenia, o ile zakład oblicza rezerwy systemem jednostkowym. O ile zaś obliczenie następuje systemem grupowym, podać należy rezerwy składek dla każdej grupy oddzielnie. W końcu wykazu podać należy sumy poszczególnych w sposób powyższy obliczonych rezerw składek, oraz sumę przeniesienia składek, z tem, że obie te sumy dają rezerwę bilansową na koniec 1920 r., przypadającą na interes polski. Ewentualne udziały reasekuratorów nie powinny być przytem potrącane.

3) Przy składaniu sprawozdań rachunkowych narazie obowiązują §§ 31—36 regulatywu asekuracyjnego z zastosowaniem formularzy ustalonych przez b. c. k. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Wiedniu.

Sprawozdania rachunkowe składa się oddzielnie z całości interesu, oddzielnie z interesu polskiego.

Z całości interesu należy przedkładać sprawozdanie obejmujące bilans oraz rachunek zysków i strat łącznie z podziałem zysków, z interesu polskiego natomiast — rachunek zysków i strat oraz wykaz wartości krajowych, któremi pokrytą jest rezerwa składek, przypadająca na portfel polski. Sprawozdanie z interesu polskiego musi być zestawione w walucie polskiej.

Przepisane ogłoszenia mają nastąpić w „Monitorze Polskim" i w „Gazecie Lwowskiej". Ogłosić się ma bilans i rachunek strat i zysków z całości interesu oraz rachunek strat i zysków z interesu polskiego.

Sprawozdania za rok 1919 i 1920 mają być przedłożone Urzędowi w trzech egzemplarzach w języku polskim. Pozatem zaś należy przedłożyć również trzy egzemplarze drukowanego sprawozdania w języku biurowym centrali Towarzystwa (za lata 1919 i 1920). Również należy złożyć egzemplarze pism, w których nastąpiły ogłoszenia. Powyższych obowiązków mają dopełnić również zakłady nie wykonywujące działalności akwizycyjnej.

4) Zakłady Ubezpieczeń na życie mają udowodnić, że uzupełniły kaucję do wysokości rezerwy składek (wraz z przeniesieniami składek), przypadającej na portfel polski wedle stanu z 31 grudnia 1920 r.

Kaucja musi być składana w P. K. K. P. w gotówce lub w walorach mających pupilarne bezpieczeństwo na obszarach należących poprzednio do b. Monarchji Austro-Węgierskiej. Innego rodzaju złożenie kaucji nie będzie uwzględniane.

Wszystkie zakłady, o ile tego dotąd nie zrobiły, winny Urzędowi przedstawić dowód, że przy złożeniu kaucji uczyniły zastrzeżenie, iż bez zezwolenia Urzędu (Ministerstwa Skarbu) nie mogą kaucją tą dysponować.

5) Te zakłady, które dotychczas nie wykonały Okólnika Nr. 13 z dnia 11 czerwca r. b., dotyczącego uiszczenia opłaty na koszty nadzoru państwowego (za lata 1919 i 1920), obowiązane są wpłacić do Urzędów Podatkowych (Kas Skarbowych) odnośne kwoty i zakomunikować o tem Urzędowi Nadzoru z podaniem danych według przepisanego okólnikiem wzoru.

Urząd w końcu zaznacza, że nie będzie uwzględniał ew. podań o odroczenie oznaczonego na początku niniejszego okólnika terminu wykonania powyższych wymogów, gdyż tak rozp. Min. Skarbu z dnia 22/4 1919 r. i 9/2

1920 r. jak i obfita korespondencja Urzędu z poszczególnymi zakładami wyjaśniły dostatecznie obowiązki i pozostawiły dosyć czasu do ich wypełnienia.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

——————

OKÓLNIK Nr. 18
z dnia 28 grudnia 1921 r. L. 1553/U. U.

Do Generalnych Reprezentacji Zagranicznych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie biurowości w oddziałach zagran. zakładów Ubezpieczeń.

Wobec zapytań ze strony niektórych zakładów co do odrębnej biurowości dla interesu polskiego Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń wyjaśnia, ze Generalni Reprezentanci są obowiązani do przechowywania u siebie aktów, dotyczących polskiego portfelu i do prowadzenia dotyczących tego portfelu ksiąg i rejestrów w ten sposób, by można było w każdej chwili oznaczyć:

a) umowy ubezpieczenia wraz z dotyczącemi ich szczegółami, uzupełnieniami i dodatkami, jak również osoby uprawnione do odbioru sum należnych z tytułu umów ubezpieczenia;

b) składki opłacone, zaległe i prolongowane;

c) pożyczki i zaliczki na polisy;

d) zaszłe wypadki ubezpieczeniowe tak uregulowane, jak i nieuregulowane oraz wykupy;

e) perjodyczne rozrachunki z centralą towarzystwa oraz wkłady w bankach, pochodzące z interesu polskiego;

f) wysokość podatków i opłat, należnych od zakładu.

Generalni Reprezentanci zakładów ubezpieczeń na życie winni pozatem posiadać dane potrzebne do obliczenia zarówno norm pożyczkowych, jak i wykupów oraz odpisy corocznego obrachunku rezerwy składek wedle poszczególnych działów ubezpieczeń i grup obliczania rezerwy składek.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

——————

OKÓLNIK Nr. 20
z dnia 26 kwietnia 1922 r. L. 218/U. U.

Do Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie ubezpieczeń w walutach obcych.

W związku z art. 6 Ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. o środkach naprawy państwowej gospodarki skarbowej (Dz. U. R. P. z r. 1921, Nr. 103, poz. 74), na skutek decyzji Ministra Skarbu, powziętej po wysłuchaniu opinji Rady Finansowej, Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń komunikuje:

1) Wszelkie umowy ubezpieczeniowe między Zakładami Ubezpieczeń krajowemi i zagranicznemi działającemi na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej (z wyjątkiem części Województwa Śląskiego, przyznanego Polsce na mocy Traktatu Wersalskiego), a osobami fizycznemi lub prawnemi na tym obszarze zamieszkałemi, lub siedzibę mającemi mogą być zawierane tylko w walucie polskiej.

2) Z powyższego wyłącza się jedynie umowy ubezpieczenia transportów, idących do lub z państw obcych, które zezwala się zawierać i w walutach obcych.

3) Dla umów zawieranych w walutach obcych należy prowadzić oddzielny rejestr z wykazaniem sumy ubezpieczenia, terminów, składki, opłat skarbowych etc.

Również należy prowadzić kontrolę rozchodu obcych walut.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

——————

OKÓLNIK Nr. 22
z dnia 29 września 1922 r. L. 1459/U. U.

Do Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie trybu postępowania przy załatwianiu niektórych podań.

Wobec tego, że przy rozpatrywaniu wnoszonych przez zakłady ubezpieczeń podań (szczególnie w przedmiocie zatwierdzania lub zmiany statutów, warunków polisowych i podstaw matematycznych) wyłaniają się niejednokrotnie zastrzeżenia natury ogólnej lub zasadniczej, przy których opinje fachowych rzeczników mogą oddać znaczne usługi, przeto Urząd Nadzoru nad Zakładami Ubezpieczeń postanowił przed powzięciem ostatecznej decyzji w takich sprawach, poddawać je rozważaniu na posiedzeniach, na które wzywany będzie interesowany zakład ubezpieczeń oraz rzeczoznawcy. Z posiedzenia takiego będzie kazdorazowo sporządzany protokuł.

Nadmienia się, ze chodzi tu o sprawy bieżące. Zagadnienia o znaczeniu zasadniczem wyszczególnione w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 24 października 1921 r. należą do kompetencji Państwowej Rady Ubezpieczeniowej, jako najwyższego organu opinjodawczego.

Urząd ma nadzieję, że powyższy sposób załatwiania spraw przyczyni się do należytego wyjaśnienia skomplikowanych zagadnień, powstających głównie wskutek niejednolitego ustawodawstwa, wzgl. braku odnośnych norm ustawowych.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

——————

OKÓLNIK Nr. 25
z dnia 4 stycznia 1923 r. L. 34/U. U.

Do Krajowych Zakładów Ubezpieczeń.

W sprawie działalności krajowych zakładów ubezpieczeń zagranicą.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń komunikuje, że zakłady ubezpieczeń zamierzające wykonywać bezpośrednią działalność ubezpieczeniową zagranicą winny o

tem zawiadomić Urząd, podając warunki, pod jakimi mają być dopuszczone do działalności.

Zakłady ubezpieczeń, które już obecnie wykonują bezpośrednią działalność ubezpieczeniową winny do dnia 15 lutego 1923 r. zakomunikować Urzędowi warunki, na jakich zostały dopuszczone, a w szczególności dane dotyczące kaucji, o ile była wymaganą i równocześnie nadesłać 3 egzemplarze ogólnych warunków ubezpieczeń, używanych w obrocie zagranicznym, oraz wykaz kapitałów i majątku nieruchomego, posiadanych zagranicą w dniu 31 grudnia 1922 r.

Dyrektor Urzędu:
(—) Gruber.

———

OKÓLNIK Nr. 28

z dnia 2 czerwca 1923 r. L. 981/U. U.

Do niemieckich zakładów ubezpieczeń działających na górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń zawiadamia, że wobec zarejstrowania się, zgodnie z rozporządzeniem z dnia 14 lipca 1922 r. (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego Nr. 4 z dnia 22 lipca 1922 r.), zakłady zarejestrowane mogą działać na górnośląskiej części Województwa Śląskiego do czasu rozstrzygnięcia, zgodnie z §-em 5-ym art. 4-ego polsko-niemieckiej Konwencji Górnośląskiej, kwestji czy towarzystwo ma prawo nabyte do działalności na wspomnianem terytorjum.

Towarzystwo przy działalności swej na powyższem terytorjum winno stosować się do obowiązujących przepisów prawnych, a w szczególności do postanowień o zagranicznych zakładach ubezpieczeń ustawy z dnia 12 maja 1901 r. o prywatnych zakładach ubezpieczeń.

W pierwszym rzędzie towarzystwo obowiązane jest czynić zadość następującym wymogom:

1. Generalna Reprezentacja.

a) Towarzystwo reprezentuje generalny reprezentant, mający stałe miejsce zamieszkania w siedzibie głównego oddziału towarzystwa na górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

b) Generalnym reprezentantem może być osoba prawomyślna pod względem politycznym, t. j. nieusposobiona wrogo wobec Państwa Polskiego, a prócz tego ciesząca się dobrą opinją w kołach handlowych.

Ustanowienie generalnego reprezentanta podlega zatwierdzeniu Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

c) Dokument o ustanowieniu danej osoby generalnym reprezentantem, stosownie do § 86 ustawy z dnia 12 maja 1901 r., winien być podpisany przez osoby do tego statutowo upoważnione i następnie sądownie lub notarjalnie uwierzytelniony oraz poświadczony przez Konsulat Polski. Wierzytelny odpis powyższego dokumentu, wraz z tłumaczeniem polskiem, winien być złożony Urzędowi.

Jeżeli złożony Urzędowi przez towarzystwo dokument o ustanowieniu obecnego generalnego reprezentanta nie odpowiada powyższym wymaganiom, należy przedstawić do 31 lipca r. b. nowy dokument, któryby w całej pełni czynił zadość wyłuszczonym wyżej wymaganiom.

Niezastosowanie się do powyższego pociągnie za sobą następstwa przewidziane w punkcie d) niniejszego ustępu.

d) W razie ustąpienia generalnego reprezentanta, wzgl. w wypadku gdy władza nadzorcza uzna danego generalnego reprezentanta za nieodpowiedniego i odmówi jego zatwierdzenia, towarzystwo winno w terminie 6-cio tygodniowym, licząc od daty ustąpienia wzgl. wysłania przez Urząd zawiadomienia, ustanowić nowego generalnego reprezentanta, oraz przedstawić urzędowi dokument o ustanowieniu, stosownie do punktu c).

Niezastosowanie się do powyższego we wskazanym terminie, uważać się będzie za rezygnację towarzystwa z dalszej działalności.

2. Umowy Ubezpieczenia.

Wszystkie umowy ubezpieczenia, zawierane z osobami mającemi miejsce zamieszkania na górnośląskiej części Województwa Śląskiego, lub dotyczące mienia położonego na tym terenie, winny być zawierane wyłącznie za pośrednictwem ustanowionego przez towarzystwo, zgodnie z niniejszym, generalnego reprezentanta, zaś odnośne dokumenty ubezpieczeniowe muszą być podpisane w imieniu towarzystwa przez niego.

3. Rachunkowość Generalnej Reprezentacji.

W celu dania możności Państwowemu Urzędowi Kontroli Ubezpieczeń rzeczywistego kontrolowania działalności towarzystwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, generalni reprezentanci winni prowadzić rachunkowość tak, aby na zasadzie ksiąg i rejestrów można było każdorazowo oznaczyć:

a) Umowy ubezpieczenia wraz z dotyczącemi ich szczegółami, uzupełnieniami i dodatkami, oraz osoby uprawnione do odbioru sum należnych z tytułu umów ubezpieczenia.

b) Składki opłacone, zaległe i prolongowane.

c) Pożyczki i zaliczki na polisy.

d) Zaszłe wypadki ubezpieczeniowe, tak uregulowane jak i nieuregulowane, oraz wykupy.

e) Perjodyczne rozrachunki z centralą towarzystwa, oraz wkłady w bankach, pochodzące z operacji ubezpieczeniowych, dokonywanych przez generalnego reprezentanta.

f) Wysokość należnych podatków i opłat z tytułu dokonanych przez generalnego reprezentanta operacji ubezpieczeniowych.

Pozatem generalni reprezentanci obowiązani są przechowywać u siebie wszystkie akty, dotyczące zawieranych przez nich ubezpieczeń, oraz posiadać (w działach życiowych) odpisy corocznego obrachunku rezerwy składek (portfelu odnoszącego się do górnośląskiej części Województwa Śląskiego) wedle poszczególnych działów i grup obliczenia rezerwy składek.

Ujawnione przy rewizji niestosowanie się przez generalnego reprezentanta do powyższego pociągnie za sobą odpowiednie skutki prawne.

4. Sprawozdania rachunkowe i statystyka.

Wciągu miesiąca po odbyciu walnego zgromadzenia, które zatwierdzi zamknięcie rachunku za rok operacyjny 1922, wzgl. 1922/23, należy nadesłać Państwowemu Urzędowi Kontroli Ubezpieczeń sprawozdania statystyczne i rachunkowe z całości interesu, zgodnie z wymaganiami zacytowanej wyżej ustawy niemieckiej z dnia 12 maja 1901 r., a prócz tego do dnia 20 lipca r. b. należy nadesłać Urzędowi wykaz zbioru składek za drugie półrocze 1922 r. wraz z dodatkami administracyinemi, drożyźnianemi i t. p., oraz wpisowemi i polisowemi opłatami, oddzielnie dla każdego działu.

Ostatnie wiadomości, t. j. wykaz zbioru składek za drugie półrocze 1922 r. winny dotyczyć wyłącznie portfelu górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Wszystkie pisma nadsyłane do Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń winny być wystosowane w języku polskim, zaś dołączone do pism załączniki w innym języku muszą być tłumaczone na język polski.

Za Ministra Skarbu:

(—) Gruber

Dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

(Monitor Polski Nr. 152 z dnia 9 lipca 1923 r.).

II. PRZEPISY DZIELNICOWE.

B. ZABÓR AUSTRJACKI *).

USTAWA

z dnia 23 grudnia 1917 r. (Dz. u. p. Nr. 501)

o kontrakcie ubezpieczenia.

Dział I.

Przepisy, odnoszące się do wszystkich gałęzi ubezpieczenia.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Wniosek o ubezpieczenie

§ 1. (1) Kto ubezpieczycielowi uczyni wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia albo kto mu uczyni wniosek o przedłużenie lub zmianę istniejącej umowy ubezpieczenia, ten związany jest swym wnioskiem w razie, jeżeli nie oznaczono krótszego terminu, przez dni czternaście, jeżeli zaś przed rozstrzygnięciem w sprawie wniosku odbyć się ma badanie lekarskie, przez miesiąc.

(2) Wniosek uczyniony ubezpieczycielowi o zawarcie umowy ubezpieczenia jest wiążący tylko wówczas, jeżeli ogólne warunki ubezpieczenia były zawarte we formularzu, użytym przy uczynieniu wniosku, albo zostały wręczone wnioskodawcy przed uczynieniem wniosku.

(3) Czasokres rozpoczyna się z upływem dnia, w którym wniosek objawiono lub wysłano.

(4) Dłuższy czasokres ustanowić można tylko pisemnym układem, określającym kalendarzowo ostatni dzień czasokresu.

*) Przedruk z polskiego wydania Dziennika ustaw państwa dla królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Odmiana od wniosku postanowienia dokumentu ubezpieczenia

§ 2. (1) Jeżeli treść dokumentu ubezpieczenia nie zgadza się z wiążącym wnioskiem (§ 1, ustęp 2), wówczas uważa się odmianę jako zatwierdzoną przez biorącego ubezpieczenie, jeżeli tenże nie sprzeciwił się w ciągu miesiąca po otrzymaniu dokumentu ubezpieczenia.

(2) Tę odmianę jednak tylko wówczas uważać się ma za zatwierdzoną, jeżeli ubezpieczyciel osobnem pisemnem zawiadomieniem, wysłanem równocześnie z dokumentem ubezpieczenia, zwrócił uwagę biorącego ubezpieczenie na to, że w ciągu miesiąca wolno mu się sprzeciwić odmiennym od wniosku postanowieniom. Przy ubezpieczeniu życiowem i ubezpieczeniu od wypadków winien ubezpieczyciel ponadto w pisemnem zawiadomieniu zwrócić uwagę biorącego ubezpieczenie na każdą odmianę z osobna.

(3) Jeżeli ubezpieczyciel nie zastosował się do tych przepisów, odmiana nie obowiązuje biorącego ubezpieczenie, i treść wniosku uważać należy za umówioną.

(4) Na postanowienie umowne, którem biorący ubezpieczenie zrzeka się prawa zaczepienia umowy z powodu błędu, ubezpieczyciel nie może się powoływać.

Zeznanie momentów niebezpieczeństwa

§ 3. (1) Jeżeli biorący ubezpieczenie przy zawarciu umowy odpowiedział nieprawdziwie lub niedokładnie na pytania, które ubezpieczyciel wystosował do niego wyraźnie i niedwuznacznie zapomocą kwestyonaryusza lub w innej formie pisemnej co do donioslych momentów niebezpieczeństwa, wówczas ubezpieczyciel odstąpić może od umowy tak, jak gdyby umowy wcale nie zawarto (odstąpienie).

(2) Jeżeli w oznaczony sposób nie wystosowano pytań lub ich w ogóle nie wystoso-

wano, wolno ubezpieczycielowi tylko wówczas odstąpić, gdy biorący ubezpieczenie przy zawarciu umowy zataił doniosły moment niebezpieczeństwa w zamiarze wyrządzenia szkody (podstępnie) lub z rażącego niedbalstwa przedstawił go nieprawdziwie.

(3) Doniosłymi są te momenty niebezpieczeństwa, które zdolne są skłonić ubezpieczyciela do powzięcia postanowienia, czy ma zawrzeć umowę w ogóle lub pod ułożonymi warunkami. W razie wątpliwości za doniosły uchodzi każdy moment niebezpieczeństwa, na który skierowane jest pisemne pytanie ubezpieczyciela, sformułowane stanowczo i niedwuznacznie.

Wykluczenie odstąpienia.

§ 4. Odstąpienie jest wykluczone:

1. jeżeli ubezpieczyciel, przyjmując wniosek, miał lub musiał mieć wiadomość o tem, że na pytanie wystosowane do biorącego ubezpieczenie odpowiedziano niedokładnie lub nieprawdziwie albo że doniosły moment niebezpieczeństwa zatajono lub nieprawdziwie podano;

2. Jeżeli biorący ubezpieczenie wcale nie odpowiedział na pytanie co do momentu niebezpieczeństwa, chyba że wedle sposobu postawienia pytania lub związku tegoż z innemi pytaniami zaniechanie odpowiedzi należało rozumieć jako potwierdzenie lub zaprzeczenie;

3. jeżeli biorący ubezpieczenie nie ponosi winy nieprawdziwej lub niedokładnej odpowiedzi (§ 3, ustęp 1);

4. jeżeli zatajony albo nieprawdziwie lub niedokładnie podany moment niebezpieczeństwa odpadł przed zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem albo nie wywarł wpływu ani na zajście tego wypadku ani na rozmiary świadczeń, które ponosić ma ubezpieczyciel, chyba że biorący ubezpieczenie dopuścił się podstępu.

Zawarcie umowy przez zastępcę biorącego ubezpieczenie.

§ 5. (1) Jeżeli umowę zawiera zastępca biorącego ubezpieczenie, to ze względu na prawo odstąpienia służące ubezpieczycielowi należy brać na uwagę także wiadomość, podstęp i winę zastępcy.

(2) Przepis ten nie ma zastosowania, jeżeli osoba, której ubezpieczyciel poruczył pośrednictwo lub zawarcie ubezpieczenia, działała równocześnie w zastępstwie biorącego ubezpieczenie.

Oświadczenie odstąpienia. Dalsza premia.

§ 6. (1) Ubezpieczyciel odstąpić może tylko w ciągu miesiąca po otrzymaniu wiadomości o wadliwości zeznań; o odstąpieniu musi biorącego ubezpieczenie zawiadomić pisemnie.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel odstępuje, należy mu się premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym otrzymał wiadomość o wadliwości zeznań.

Ubezpieczenie się istniejącego już albo niemożliwego zdarzenia.

§ 7. (1) Umowa jest nieważna, jeżeli w chwili jej zawarcia zaszedł już wypadek, przewidziany ubezpieczeniem lub jego zajście stało się już niemożebnem.

(2) Jeżeli jednak ułożono się, że ubezpieczenie obejmować ma czas poprzedzający zawarcie umowy, to umowa tylko o tyle jest nieważna, o ile przy jej zawarciu albo ubezpieczyciel miał wiadomość o tem, że wypadek przewidziany ubezpieczeniem nie może zajść, albo biorący ubezpieczenie wiedział, że wypadek ten już zaszedł.

(3) Jeżeli biorący ubezpieczenie wiedział przy zawarciu umowy, że wypadek przewidziany ubezpieczeniem już zaszedł, w takim razie należy się ubezpieczycielowi, jeżeli on także nie miał wiadomości o zajściu przewidzianego ubezpieczeniem wypadku, premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym się o tem dowiedział.

(4) Jeżeli umowę zawarł zastępca biorącego ubezpieczenie, przepisy § 5, mają odpowiednie zastosowanie.

Dokumenty ubezpieczenia.

§ 8. (1) Ubezpieczyciel wydać ma biorącemu ubezpieczenie podpisany prawidłowo dokument na umowę ubezpieczenia (dokument ubezpieczenia, policę, książeczkę uczestnictwa).

(2) Dokument ten zawierać ma ogólne warunki ubezpieczenia i wszystkie umówione szczegółowe postanowienia umowne.

(3) Formularz wniosku i dokumenty ubezpieczenia muszą być wyraźnie napisane i łatwo czytelne.

Umorzenie dokumentu zaginionego.

§ 9. (1) Biorący ubezpieczenie może żądać ponownego wystawienia na swój koszt dokumentu ubezpieczenia zniszczonego lub zaginionego.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel podług umowy świadczyć ma posiadaczowi lub okazicielowi dokumentu albo tylko za okazaniem lub zwrotem dokumentu, w takim razie może spełnienie tego żądania uczynić zależnem od poprzedniego umorzenia dokumentu.

(3) Do umorzenia dokumentów ubezpieczenia właściwym jest trybunał pierwszej instancji, w którego okręgu ubezpieczyciel lub jego zakład filjalny ma swą siedzibę.

Prawo do odpisów.

§ 10. (1) Biorący ubezpieczenie może w każdej chwili domagać się, aby mu na jego koszt wydano odpisy wszystkich oświadczeń, jakie sam lub ktoś trzeci za niego złożył wobec ubezpieczyciela odnośnie do umowy. Ubezpieczyciel ma zwrócić uwagę jego na to prawo. Na żądanie winien biorący ubezpieczenie złożyć zaliczkę na koszta odpisów.

(2) Jeżeli biorącemu ubezpieczenie potrzeba odpisów takich do przedsięwzięcia czynności, dla których zakreślony jest pewien czasokres, a ubezpieczyciel już przedtem mu ich nie dostarczył, wówczas do czasokresu nie wlicza się czasu od zażądania aż do otrzymania odpisów.

Sąd polubowny

§ 11. (1) Nieważne jest postanowienie umowne, według którego spory z umowy ubezpieczenia mają być poddawane orzecznictwu sądu polubownego.

(2) Wolno jednak umówić się, że wysokość świadczenia, do którego obowiązany jest ubezpieczyciel, oznaczyć ma sąd polubowny. O jego składzie i postępowaniu rozstrzygają przepisy procedury cywilnej o postępowaniu przed sądami polubownymi. Na to postanowienie umowne ubezpieczyciel nie może się powoływać, jeżeli odmawia świadczenia.

Sąd miejscowo właściwy.

§ 12. (1) Jeżeli biorący ubezpieczenie ma sąd powszechny na obszarze państwa, wówczas skargi przeciw niemu ze stosunku ubezpieczenia wnosić należy do sądu, który jest jego sądem powszechnym.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie zawarł ubezpieczenie w zakresie swego przedsiębiorstwa przemysłowego lub rolniczego, wolno skargi przeciw niemu ze stosunku ubezpieczenia wnosić także w sądzie, w którego okręgu leży przedsiębiorstwo przemysłowe lub majątek ziemski.

(3) Wolno umówić się, że skargi przeciw biorącemu ubezpieczenie można wnosić do sądu w siedzibie trybunału pierwszej instancyi, w którego okręgu znajduje się mieszkanie albo przedsiębiorstwo przemysłowe lub majątek ziemski biorącego ubezpieczenie.

(4) Właściwość wszystkich innych sądów jest wykluczona.

(5) Dla skarg ze stosunku ubezpieczenia wnoszonych przeciw ubezpieczycielowi właściwym jest także sąd, w którego okręgu znajduje się filia ubezpieczyciela, która umowę zawarła.

Oznajmienie i oświadczenie.

§ 13. (1) Dla oznajmień i oświadczeń, które na podstawie tej ustawy biorący ubezpieczenie lub osoba trzecia składać ma wobec ubezpieczyciela, mozna umówić formę pisemną.

(2) O ile ta ustawa nic innego nie postanawia, staje się oświadczenie, które składać należy wobec drugiego, skutecznem dopiero w chwili, w której ono go doszło.

(3) Czasokres dla oznajmienia lub oświadczenia uważa się za dotrzymany, jeśli oznajmienie lub oświadczenie w ciągu czasokresu wysłano.

Wiadomość ubezpieczyciela o okoliczności, którą należało oznajmić

§ 14. Ubezpieczyciel nie może dochodzić szkodliwych skutków prawnych, które według tej ustawy lub umowy ubezpieczenia są następstwem zaniedbania lub opóźnienia oznajmienia, jeżeli w chwili, w której oznajmienie powinno go było dojść, miał już odpowiednie wiadomości o tej okoliczności.

Zmiana mieszkania.

§ 15. (1) Jeżeli biorący ubezpieczenie zmienił mieszkanie, lecz nie doniósł o tem ubezpieczycielowi, natenczas co do oświadczenia, jakie wobec biorącego ubezpieczenie należy złożyć, wystarczy wysłanie listu do ostatniego mieszkania znanego ubezpieczycielowi. Oświadczenie staje się skutecznem w chwili, w której wśród normalnych warunków przesyłkowych byłoby doszło biorącego ubezpieczenie, gdyby nie był zmienił mieszkania.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie zawarł je w zakresie swego przedsiębiorstwa przemysłowego, wówczas w razie przesiedlenia zakładu przemysłowego mają odpowiednie zastosowanie przepisy ustępu 1.

Kary umowne.

§ 16. Kary umowne mogą być przez sędziego zniżone. Przeciwne temu postanowienia umowne są nieważne.

Obliczenie czasokresu

§ 17. (1) Jeżeli trwanie ubezpieczenia umówiono na dni, tygodnie, miesiące lub okres obejmujący kilka miesięcy, odpowiedzialność ubezpieczyciela rozpoczyna się w południe tego dnia, w którym zawarto umowę, a kończy się w południe ostatniego dnia czasokresu.

(2) Zresztą przepisy artykułów 328 do 330 kodeksu handl. znajdują odpowiednie zastosowanie do wszystkich czasokresów, ustanowionych w tej ustawie i w umowie.

Milczące przedłużenie stosunku ubezpieczenia umówionego na pewien oznaczony czas trwania ubezpieczenia.

§ 18. (1) Jeżeli stosunek ubezpieczenia umówiony na pewien oznaczony czas, zostanie milcząco przedłużony, natenczas trwa on dalej przez czas jednego okresu ubezpieczenia. Jeżeli się umówiono, że taki stosunek ubezpieczenia należy uważać za przedłużony, jeżeli nie zostanie wypowiedziany przed upły-

wem czasu umownego, w takim razie przedłużenie ważne jest każdym razem najwyżej na jeden okres ubezpieczenia.

(2) Jeżeli stosunek ubezpieczenia zawarto na czas nieokreślony (trwałe ubezpieczenie), to może go każda z obu stron wypowiedzieć tylko z końcem bieżącego okresu ubezpieczenia. Czasokres wypowiedzenia musi być jednaki dla obu stron i nie może wynosić mniej niż miesiąc a nie więcej niż trzy miesiące. Tego prawa wypowiedzenia można zrzec się na podstawie porozumienia na pewien oznaczony czas z mocą obowiązującą dla obu stron.

Przedawnienie roszczeń

§ 19. (1) Roszczenia z umowy o ubezpieczenie przedawniają się w trzech latach. Przedawnienie zaczyna się z końcem roku kalendarzowego, w którym można domagać się świadczenia. Prawo do poboru renty przedawnia się w dziesięciu latach; przedawnienie zaczyna się z końcem roku kalendarzowego, w którym można domagać się świadczenia renty.

(2) Jeżeli roszczenie zgłoszono u ubezpieczyciela, wówczas przerywa się przedawnienie aż do nadejścia jego pisemnego rozstrzygnienia.

Czasowe ograniczenie roszczeń z ubezpieczenia.

§ 20. (1) Nieważne jest postanowienie umowne, że ubezpieczyciel wolny ma być od świadczenia, jeżeli roszczenia świadczenia nie zgłoszono u niego w ciągu oznaczonego czasokresu.

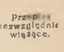
(2) Natomiast wolno umówić się, że ubezpieczyciel ma być wolny od świadczenia, jeżeli w ciągu oznaczonego czasokresu nie wystąpiono sądownie z roszczeniem o świadczenie. Czasokres nie może jednak wynosić mniej niż sześć miesięcy i rozpoczyna się z upływem dnia, w którym ubezpieczyciel podniesionego przeciw niemu roszczenia odmówił listem poleconym biorącemu ubezpieczenie lub uprawnionemu do poboru, podając temuż czasokres i wskazując skutki prawne upływu czasokresu.

Skutki upadłości i postępowania układowego.

§ 21. (1) Przez otwarcie upadłości do majątku ubezpieczyciela rozwiązuje się umowa o ubezpieczenie, jednak przy ubezpieczeniu od szkód dopiero z upływem miesiąca po otwarciu upadłości.

(2) Na wypadek otwarcia upadłości lub postępowania układowego co do majątku biorącego ubezpieczenie może ubezpieczyciel zastrzedz sobie prawo wypowiedzenia umowy za jednomiesięcznym terminem wypowiedzenia.

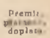
(3) W razie zgaśnięcia umowy o ubezpieczenie po myśli ustępów 1 lub 2 ma ubezpieczyciel zwrócić premię zapłaconą za czas po zgaśnięciu umowy.

§ 22. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie odstąpiono od przepisów §§ 1, 2, ustęp 1 do 3, 3 do 6, 7, ustęp 3, 10, 11, ustęp 2, 12, 13, ustępy 2 i 3, 14, 15, 18, 19, 20, ustęp 2, 21.

Rozdział 2.

Prawa i obowiązki z umowy.

§ 23. (1) Biorący ubezpieczenie ma uiścić umówioną premię.

(2) Jeżeli w umowie nic innego nie postanowiono, uiścić należy pierwszą albo jednorazową premię zaraz po zawarciu umowy, każdą następną premię w pierwszym dniu każdoczesnego okresu ubezpieczenia.

(3) Do zapłaty pierwszej lub jednorazowej premii obowiązany jest biorący ubezpieczenie tylko za wydaniem dokumentu ubezpieczenia, chyba że wystawienie dokumentu ubezpieczenia jest wykluczone.

(4) Za okres ubezpieczenia w rozumieniu tej ustawy uważa się czas jednego roku, jeżeli premia nie jest obliczona według krótszych odstępów czasu.

(5) Jeżeli ubezpieczyciel ze względu na umówiony czas trwania umowy przeznał zniżkę premii, wówczas w razie przedwczesnego rozwiązania umowy może żądać dopłaty kwoty, o którą wymiar premii byłby wyższy, gdyby umowę zawarto tylko na czas rzeczywistego trwania ubezpieczenia. W razie wypowiedzenia umowy o ubezpieczenie według § 61, nie można domagać się takiej dopłaty.

(6) Za premie w rozumieniu tej ustawy uważa się także datki, które uiszcza się w zakładach wzajemnych ubezpieczeń (opłaty, dopłaty itd.). Jeżeli takie datki należy uiszczać dopiero po upływie okresu ubezpieczenia, dla którego są przeznaczone, wówczas nie mają zastosowania przepisy § 29.

Dług przynośny

§ 24. Biorący ubezpieczenie winien premię przesłać ubezpieczycielowi na własne niebezpieczeństwo i własny koszt. Jeżeli jednak ubezpieczyciel najmniej w trzech po sobie następujących terminach odbierać kazał premie od biorącego ubezpieczenie, tenże obowiązany jest do dalszego wysyłania premii dopiero wówczas, gdy ubezpieczyciel zażąda tego pisemnie.

Chwila zapłaty premii pocztą. Potwierdzenie zapłaty

§ 25. (1) Jeżeli premię uszcza się za pośrednictwem poczty, wówczas za chwilę zapłaty uważa się chwilę, w której premię pocztą wysłano albo na poczcie przekazano lub wpłacono.

(2) O ile już sam sposób płacenia nie daje płacącemu dostatecznego dokumentu potwierdzenia zapłaty, winien ubezpieczyciel potwierdzić odbiór zapłaty premii, nie czekając, aż płacący tego zażąda.

Zapłata przez zastawnika lub obdarowanego.

§ 26. (1) Zapadłe premie i inne na podstawie umowy należne mu opłaty winien ubezpieczyciel, chociażby biorący ubezpieczenie nie zgodził się na zapłatę, przyjmować także od zastawnika albo od obdarowanego, który nabył prawo do świadczenia ubezpieczyciela (§ 132, ustęp 1).

(2) Prawa zastawu na wierzytelności z ubezpieczenia mozna dochodzić co do tych kwot wraz z procentami, które zastawnik użył do uiszczenia premii lub innych zapłat, należących się ubezpieczycielowi na podstawie umowy.

Prawo ubezpieczyciela do potrącenia.

§ 27. Ubezpieczycielowi wolno kwotę pretensyi z tytułu płatnej premii lub innej pretensyi należnej mu na podstawie umowy potrącić ze świadczenia, do którego obowiązany jest na podstawie tejże umowy, chociażby świadczenie to przypadało do wypłaty nie biorącemu ubezpieczenie, lecz osobie trzeciej.

Skutki zwłoki w opłacie premii. a) Zwłoka przed rozpoczęciem lub przy rozpoczęciu ubezpieczenia.

§ 28. (1) Jeżeli premii, która ma być zapłacona przed rozpoczęciem lub przy rozpoczęciu ubezpieczenia, nie zapłacono we właściwym czasie, wolno ubezpieczycielowi odstąpić od umowy, jak długo zapłata nie nastąpi. Przyjmuje się, że ubezpieczyciel odstąpił, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od dnia zapadłości nie wystąpił sądownie z roszczeniem zapłaty premii.

(2) Jeżeli wypadek przewidziany ubezpieczeniem zaszedł przed zapłatą premii, ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia.

(3) Jeżeli jednak ubezpieczyciel w ciągu czasokresu trzechmiesięcznego wystąpił sądownie z roszczeniem, a w przeciągu czasu, za który domaga się premii, zaszedł wypadek przewidziany ubezpieczeniem, naówczas obowiązany jest do świadczenia, chociażby w chwili zajścia tego wypadku premia nie była zapłacona. Natomiast wolny jest od obowiązku świadczenia, jeżeli przed zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem zrzekł się swego roszczenia.

b) Zwłoka po rozpoczęciu ubezpieczenia.

§ 29. (1) Jeżeli premii przypadającej do zapłaty po rozpoczęciu ubezpieczenia nie zapłacono w dniu zapadłości, wówczas wezwać należy biorącego ubezpieczenie na jego koszt pisemnie do zapłaty, a zarazem oznajmić mu skutki prawne dalszej zwłoki i wyznaczyć termin dodatkowy przynajmniej jednomiesięczny. To wezwanie może odpaść, jeżeli biorącemu ubezpieczenie najwcześniej na ośm dni przed terminem zapadłości pisemnie przypomniano zapłatę, podając mu skutki prawne zwłoki i wyznaczono termin dodatkowy najmniej jednomiesięczny licząc od dnia zapadłości.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie z upływem terminu dodatkowego pozostaje w zwłoce z zapłatą premii, w takim razie ubezpieczycielowi, zanim zapłata nie będzie uskuteczniona, wolno umowę o ubezpieczenie rozwiązać z natychmiastowym skutkiem (wypowiedzieć bez terminu wypowiedzenia). Poczytuje się za wypowiedzenie, jeżeli w ciągu trzech miesięcy po upływie terminu dodatkowego nie wystąpiono sądownie z roszczeniem o zapłatę premii.

(3) Jeżeli wypadek przewidziany ubezpieczeniem zajdzie po upływie terminu dodatkowego a w chwili jego zajścia biorący ubezpieczenie pozostaje w zwłoce z zapłatą premii, wówczas ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia.

(4) Jeśli ubezpieczyciel wystąpił sądownie z roszczeniem o zapłatę zaległej premii, to mają zastosowanie przepisy § 28, ustęp 3.

Prawo ubezpieczyciela do wyższej premii i do wypowiedzenia z powodu wadliwych zeznań.

§ 30. (1) Jeżeli biorący ubezpieczenie przy zawarciu umowy uczynił wadliwe zeznanie o doniosłym momencie niebezpieczeństwa (§ 3, ustęp 1) a odstąpienie ubezpieczyciela jest wykluczone z powodu, że biorący ubezpieczenie nie ponosi winy, jednakże ubezpieczycielowi według zasad przyjętych w jego przedsiębiorstwie z powodu większego niebezpieczeństwa należy się wyższa premia, wówczas ubezpieczycielowi wolno żądać pisemnie od biorącego ubezpieczenie, aby w ciągu jednego miesiąca zapłacił wyższą premię za czas od początku bieżącego okresu ubezpieczenia, przyczem oznajmić mu winien skutki prawne zwłoki. Jeżeli wyższej premii nie zapłacono w tym terminie, uważa się umowę za wypowiedzianą przez biorącego ubezpieczenie.

(2) Jeżeli jednak ubezpieczyciel według zasad przyjętych w jego przedsiębiorstwie nie obejmuje większego niebezpieczeństwa nawet za opłatą wyższej premii, w takim razie może wypowiedzieć umowę pisemnem oświadcze-

niem za najmniej jednomiesięcznym terminem wypowiedzenia.

(3) Prawo do wyższej premii gaśnie, jeżeli ubezpieczyciel nie dochodzi go w ciągu miesiąca od chwili, kiedy dowiedział się o wadliwości zeznań. To samo obowiązuje co do prawa wypowiedzenia, jeżeli nie skorzystano z niego w ciągu oznaczonego czasokresu.

(4) Jeżeli umowa zostanie rozwiązana stosownie do ustępu 1 albo ustępu 2, to ubezpieczycielowi należy się umówiona premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym dowiedział się o wadliwości zeznań, jeżeli zaś wypowiedzenie skuteczne jest dopiero w następnym okresie ubezpieczenia, aż do ukończenia stosunku ubezpieczenia.

Prawo do zniżenia premii.

§ 31. (1) Jeżeli z powodu pewnych okoliczności powiększających niebezpieczeństwo umówiono się o wyższą premię a te okoliczności odpadną lub stracą doniosłość w czasie między podaniem a przyjęciem wniosku lub po zawarciu umowy, wówczas biorącemu ubezpieczenie wolno domagać się odpowiedniego zniżenia premii za przyszłe okresy ubezpieczenia.

(2) To samo obowiązuje, jeżeli wymiar wyższej premii spowodowany został tem, że biorący ubezpieczenie podał mylne szczegóły o takiej okoliczności.

Zastrzeżenie utraty prawa do świadczeń.

§ 32. (1) Jeżeli umówiono się, że naruszenie obowiązku, który spełnić należy wobec ubezpieczyciela przed zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, pociągnąć ma za sobą utratę prawa żądania świadczenia od ubezpieczyciela, wówczas ubezpieczyciel jak długo nie zaszedł wypadek przewidziany ubezpieczeniem, może w razie naruszenia obowiązku wypowiedzieć umowę bez terminu wypowiedzenia w ciągu miesiąca po otrzymaniu wiadomości o naruszeniu, chyba że biorący ubezpieczenie nie ponosi winy w naruszeniu.

(2) Jeżeli wypadek przewidziany ubezpieczeniem zaszedł przed wypowiedzeniem umowy, w takim razie ubezpieczyciel nie może powoływać się na zastrzeżenie utraty prawa do świadczeń, gdy biorący ubezpieczenie nie ponosi winy albo gdy naruszenie obowiązku, który przyjęto w celu zmniejszenia niebezpieczeństwa albo w celu zapobieżenia zwiększeniu niebezpieczeństwa, nie wpłynęło ani na zajście wypadku przewidzianego ubezpieczeniem ani na rozmiary świadczenia należnego od ubezpieczyciela. To samo obowiązuje jeżeli upłynął termin do wykonania prawa wypowiedzenia przez ubezpieczyciela (ustęp 1) a wypowiedzenia nie uskuteczniono.

(3) Na zastrzeżenie utraty prawa do świadczeń, umówione na wypadek naruszenia obowiązku, który spełnić należało po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, nie może powoływać się ubezpieczyciel, jeżeli biorącemu ubezpieczenie nie można przypisać złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa albo jeżeli naruszenie nie wpłynęło ani na ustalenie wypadku przewidzianego ubezpieczeniem ani na ustalenie lub rozmiary świadczenia należącego się od ubezpieczyciela.

(4) Ubezpieczycielowi mimo rozwiązania umowy o ubezpieczenie należy się premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym dowiedział się o naruszeniu obowiązku, jeżeli zaś wypowiedzenie skuteczne jest dopiero w następnym okresie ubezpieczenia, aż do ukończenia stosunku ubezpieczenia.

(5) Przepisy te nie mają zastosowania do postanowień umownych, któremi ubezpieczycielowi w razie naruszenia obowiązku, jakie miano spełnić wobec niego, przyznaje się prawo żądania kary umownej albo prawo wypowiedzenia umowy, o ile umówiono termin wypowiedzenia conajmniej jednomiesięczny.

§ 33. (1) Zwiększenie niebezpieczeństwa, objętego przez ubezpieczyciela, bierze się tylko wówczas na uwagę, jeżeli jest doniosłe i odnosi się do momentu niebezpieczeństwa, który określony jest w dokumencie ubezpieczenia, albo o który przy zawarciu umowy zapytywano biorącego ubezpieczenie (§ 3, ustęp 1).

(2) Jeżeli takie zwiększenie niebezpieczeństwa zaszło po zawarciu umowy, może ubezpieczyciel wypowiedzieć umowę.

(3) Jeżeli zwiększenie niebezpieczeństwa spowodowane zostało bez przyczynienia się biorącego ubezpieczenie albo jeżeli okoliczności niezależne od woli biorącego ubezpieczenie zniewoliły tegoż do spowodowania zwiększenia lub do zezwolenia na nie, wówczas ubezpieczyciel winien zachować przynajmniej jednomiesięczny termin wypowiedzenia.

(4) Prawo wypowiedzenia ubezpieczyciela gaśnie, jeżeli ubezpieczyciel nie skorzystał z niego w ciągu miesiąca po otrzymaniu wiadomości o zwiększeniu niebezpieczeństwa albo jeżeli zwiększenie niebezpieczeństwa ustało lub nie jest już doniosłe.

Zwiększenie niebezpieczeństwa.

§ 34. (1) Biorący ubezpieczenie winien o zwiększeniu niebezpieczeństwa, spowodowanem jego wolą, zawiadomić ubezpieczyciela

jeszcze przed zajściem zwiększenia, o innych przypadkach zwiększenia (§ 33, ustęp 3) niebezpieczeństwa bezzwłocznie po otrzymaniu wiadomości o ich zajściu.

(2) Jeżeli o tem w czasie właściwym nie doniósł, wolny jest ubezpieczyciel od obowiązku świadczenia w przypadku, gdy wypadek przewidziany ubezpieczeniem zdarzy się w czasie trwania wyższego niebezpieczeństwa. Ten skutek prawny jednak nie nastąpi:

1. jeżeli biorący ubezpieczenie nie ponosi winy w zaniedbaniu lub opóźnieniu doniesienia;

2. jeżeli zwiększenie niebezpieczeństwa nie wywarło wpływu ani na zajście wypadku przewidzianego ubezpieczeniem ani na rozmiary świadczenia, do którego ubezpieczyciel jest obowiązany;

3. jeżeli w chwili zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem termin do wykonania prawa wypowiedzenia przez ubezpieczyciela (§ 33, ustęp 4) upłynął a wypowiedzenia nie uskuteczniono;

4. jeżeli wczas nie doniesiono o zwiększeniu niebezpieczeństwa wspomnianem w § 33, ustęp 3, lecz wypadek przewidziany ubezpieczeniem zdarzył się wcześniej niż w miesiąc, licząc od chwili, w którejby ubezpieczyciel powinien być otrzymać doniesienie.

§ 35. Ubezpieczycielowi należy się premja, mimo rozwiązania umowy o ubezpieczenie, aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym otrzymał wiadomość o zwiększeniu niebezpieczństwa, jeżeli jednak wypowiedzenie staje się skutecznem dopiero w następnym okresie ubezpieczenia (§ 33, ustęp 3 i 4) aż do ukończenia stosunku ubezpieczenia.

§ 36. Nie bierze się na uwagę zwiększenia niebezpieczeństwa, spowodowanego interesem ubezpieczyciela lub zdarzeniem, za które ubezpieczyciel odpowiada lub spowodowanego względami ludzkości.

§ 37. Przepisy §§ 33 do 36 znajdują także zastosowanie do zwiększenia niebezpieczeństwa, które zaszło między podaniem a przyjęciem wniosku o ubezpieczenie a nie było znane ubezpieczycielowi w chwili przyjęcia wniosku.

Zbiorowe ubezpieczenie

§ 38. (1) Jeżeli tylko co do niektórych przedmiotów lub osób, objętych ubezpieczeniem, zachodzą warunki, pod którymi ubezpieczyciel uprawniony jest do odstąpienia lub wypowiedzenia albo wolny jest od świadczenia z powodu wadliwych oznajmień przy zawraciu umowy albo według przepisów o zwiększeniu niebezpieczeństwa, w takim razie uprawnienie to lub zwolnienie ubezpieczyciela od świadczenia tylko wówczas rozciąga się na pozostałą resztę, jeżeli przyjąć można, że co do samej tylko reszty tej nie byłby zawarł umowy pod tymi samymi warunkami.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel korzysta z prawa odstąpienia lub wypowiedzenia co do niektórych przedmiotów lub osób, wówczas biorący ubezpieczenie uprawniony jest wypowiedzieć stosunek ubezpieczenia co do pozostałych; wypowiedzenia nie można jednak uskutecznić z późniejszym terminem, jak z końcem okresu ubezpieczenia, w którym odstąpienie ubezpieczyciela lub jego wypowiedzenie staje się skutecznem. W razie wypowiedzenia przez biorącego ubezpieczenie należy się ubezpieczycielowi premia aż do końca bieżącego okresu ubezpieczenia.

Obowiązki biorącego ubezpieczenie po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem; niedopuszczalne zastrzeżenia co do dowodów i płatności świadczenia.

§ 39. (1) Biorący ubezpieczenie jest obowiązany ubezpieczycielowi donieść o zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem zaraz po otrzymaniu wiadomości o nim.

(2) Nadto obowiązany jest na żądanie ubezpieczyciela udzielić mu wszelkich wyjaśnień potrzebnych do ustalenia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, lub rozciągłości świadczenia ubezpieczyciela i w tym celu zezwolić mu na potrzebne dochodzenia.

(3) Dowodów domagać się może ubezpieczyciel za zwrotem wydatków w gotówce o tyle, o ile względy słuszności pozwalają przypuszczać, że biorący ubezpieczenie może ich dostarczyć.

(4) Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, według których dowód na pewne fakta dostarczony być może tylko za pomocą pewnych oznaczonych środków dowodowych albo według których świadczenie ubezpieczyciela staje się płatnem dopiero wówczas, gdy roszczenie ustalone będzie przez uznanie, ugodę lub prawomocny wyrok.

Płatność roszczenia z ubezpieczenia

§ 40. (1) Pieniężne świadczenia ubezpieczyciela stają się płatnemi z upływem miesiąca po zgłoszeniu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem; jeżeli jednak dochodzenia potrzebne w celu ustalenia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem i rozmiarów świadczenia ubezpieczyciela albo dla ustalenia uprawnienia do poboru nie dadzą się ukończyć w przeciągu miesiąca bez winy ubezpieczyciela, wówczas płatność zapada dopiero w czternastym dniu po ukończeniu dochodzeń.

(2) Ubezpieczyciel nie może powoływać

się na postanowienie umowne, według którego wolny jest od obowiązku płacenia procentów zwłoki.

Częściowa zapłata na poczet sumy odszkodowania.

§ 41. (1) Jeżeli dochodzenia potrzebne dla ustalenia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem i rozmiarów świadczenia ubezpieczyciela nie są ukończone aż do upływu jednego miesiąca licząc od zgłoszenia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, może biorący ubezpieczenie, którego uprawnienie do poboru jest niewątpliwe, żądać częściowej zapłaty w wysokości tej kwoty, którą ubezpieczyciel odpowiednio do stanu sprawy co najmniej miałby zapłacić.

(2) Bieg tego czaokresu jest wstrzymany, jak długo ukończenie dochodzeń doznaje przeszkody z winy biorącego ubezpieczenie.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 42. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie odstąpiono od przepisów §§ 23, ustęp 3 do 6, zdanie 1, 24, 25, 28 do 37, 38, ustęp 2, 39, ustęp 1 do 3, 40, ustęp 1, 41 albo na niekorzyść zastawnika lub obdarowanego odstąpiono od przepisów § 26.

Rozdział 3.

Ajenci ubezpieczeniowi.

Ajenci pośrednicy.

§ 43. Ajenta ubezpieczeniowego, któremu ubezpieczyciel poruczył pośrednictwo w czynnościach ubezpieczeniowych (ajent-pośrednik), uważa się za upoważnionego do następujących czynności w gałęzi ubezpieczeń, dla której go ustanowiono, a to:

1. do przyjmowania wniosków o zawarcie, przedłużenie lub zmianę umowy o ubezpieczenie, tudzież do odwołania takich wniosków;

2. do przyjmowania od biorącego ubezpieczenie oświadczeń zawierających wypowiedzenie lub odstąpienie, tudzież innych oświadczeń i oznajmień w sprawie stosunku ubezpieczenia;

3. do wręczenia wystawionych przez ubezpieczyciela dokumentów ubezpieczenia i poświadczeń przedłużenia.

Ajent-pełnomocnik.

§ 44. Ajent ubezpieczeniowy, którego ubezpieczyciel upoważnił do zawierania umów o ubezpieczenie (ajent-pełnomocnik), jest także uprawniony umawiać się o zmianę lub przedłużenie takich umów i oświadczać wypowiedzenie i odstąpienie.

Ajent okręgowy.

§ 45. Jeżeli ajenta ubezpieczeniowego ustanowiono wyraźnie na pewien okręg, to jego uprawnienia ograniczają się do interesów i czynności prawnych, które odnoszą się do umów o rzeczy położone w tym okręgu lub do umów z osobami w tym okręgu zwykle przebywającemi.

Ograniczenie uprawnień ajentów.

§ 46. Ograniczenie uprawnień nadanych przepisami §§ 43 i 44 ma trzecia osoba tylko wówczas przeciw sobie uznać za skuteczne, jeżeli znała to ograniczenie przy zawarciu interesu lub spełnieniu czynności prawnej albo jeżeli nie znała ograniczenia, chociaż na to zwrócono jej uwagę we wniosku i dokumencie ubezpieczenia lub w innem wręczonem jej oświadczeniu pisemnem lub też nie znała go wskutek innego rażącego niedbalstwa. Na odmienne od tego postanowienie umowne ubezpieczyciel nie może się powoływać.

Wiadomość i fałszywe podanie ajenta.

§ 47. (1) O ile według przepisów tej ustawy lub według postanowień umowy wiadomość ubezpieczyciela ma prawną doniosłość, o tyle z wiadomością jego stoi na równi wiadomość ajenta-pełnomocnika co do ubezpieczeń przezeń zawartych. Natomiast wiadomość ajenta-pośrednika tylko wówczas stoi na równi z wiadomością ubezpieczyciela, jeżeli otrzymał ją na podstawie oznajmień lub oświadczeń, do których przyjmowania uważa się go za uprawnionego.

(2) Jeżeli ajent ubezpieczeniowy przez podanie fałszywych szczegółów o istotnych okolicznościach nakłonił kogo do zawarcia umowy o ubezpieczenie, to dla wprowadzonego w błąd nie powstaje żadne zobowiązanie wobec ubezpieczyciela.

(3) Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienie umowne, które na niekorzyść biorącego ubezpieczenie odstępuje od tych przepisów.

Dział II.

Ubezpieczenie od szkód.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Treść ubezpieczenia.

§ 48. (1) Przy ubezpieczeniu od szkód ubezpieczyciel jest obowiązany wynagrodzić w ramach umowy szkodę majątkową, spowodowaną zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem.

(2) Ubezpieczenie obejmuje zysk utracony wskutek zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem tylko o tyle, o ile to osobno umówiono.

Suma ubezpieczenia.

§ 49. Oile ta ustawa lub umowa nic innego nie postanawiają, odpowiada ubezpieczy-

ciel tylko do wysokości umówionej sumy ubezpieczonej.

Wartość ubezpieczenia; ubezpieczenie [illegible] żej wartości; [illegible]

§ 50. (1) Jeżeli suma ubezpieczona znacznie przewyższa każdoczesną wartość ubezpieczonego interesu (wartość ubezpieczenia), może tak ubezpieczyciel jak i biorący ubezpieczenie żądać, aby zniżono sumę ubezpieczoną za stosunkowem zniżeniem premii za następne okresy ubezpieczenia.

(2) Umowa jest nieważną, jeżeli biorący ubezpieczenie zawarł ją w tym zamiarze, aby przez ubezpieczenie powyżej wartości przysporzyć sobie bezprawną korzyść majątkową od ubezpieczyciela. Jeżeli ubezpieczyciel o zamiarze biorącego ubezpieczenie nie miał wiadomości przy zawarciu umowy, należy się mu premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym otrzymał tę wiadomość.

(3) Wartość ubezpieczenia można drogą układu ustanowić na pewną oznaczoną kwotę, która musi być oznaczona wyraźnie jako taksa, gdyż inaczej układ byłby nieważny. Za taksę uważa się wartość, którą ubezpieczone rzeczy miały w chwili zawarcia umowy, o ile ubezpieczyciel nie udowodni, że taksa wartość tę znacznie przewyższa. Nieważne jest postanowienie umowne, według którego taksa ma być wymierzona według wartości w chwili zajścia przewidzianego ubezpieczeniem wypadku.

[illegible] ubezpieczenia [illegible] pieczeniu rz[illegible] pieczenie rze[illegible] zbiorowej

§ 51. (1) Jeżeli ubezpieczenie tyczy się rzeczy, to wartość rzeczy uważa się za wartość ubezpieczenia, o ile z okoliczności nie wynika co innego.

(2) Jeżeli ubezpieczono rzecz zbiorową, w takim razie ubezpieczenie obejmuje przedmioty, które każdocześnie stanowią tę rzecz zbiorową.

[illegible] wynagrodzenia [illegible] ubezpieczeniu [illegible] wartości.

§ 52. (1) Chociażby suma ubezpieczona przekraczała wartość ubezpieczenia w chwili zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, ubezpieczyciel mimo to nie jest obowiązany wynagrodzić biorącemu ubezpieczenie więcej niż szkodę.

(2) Jeżeli suma ubezpieczona niższą jest od tej wartości, odpowiada ubezpieczyciel tylko w stosunku, w jakim suma ubezpieczona pozostaje do tej wartości.

Wielorakie [illegible] czenia.

§ 53. (1) Jeżeli ten sam interes ubezpiecza się od tego samego niebezpieczeństwa i na ten sam czas u kilku ubezpieczycieli, winien biorący ubezpieczenie bezzwłocznie każdemu z nich oznajmić wszystkie inne ubezpieczenia z wymienieniem ubezpieczycieli i podaniem sum ubezpieczonych.

(2) Przy wielorakiem ubezpieczeniu każdy ubezpieczyciel obowiązany jest do świadczenia odszkodowania w takim stosunku, w jakim wzajemnie do siebie pozostają kwoty, do których zapłaty każdy z nich obowiązany jest wobec biorącego ubezpieczenie stosownie do swej umowy.

Podwójne ubezpieczenie.

§ 54. (1) Jeżeli przy wielorakiem ubezpieczeniu sumy ubezpieczone łącznie przekraczają wartość ubezpieczenia (podwójne ubezpieczenie), wówczas każdy ubezpieczyciel, któremu uczyniono oznajmienie podług § 53, ustęp 1. odpowiada za całą szkodę aż do wysokości świadczenia, do którego obowiązany jest według umowy; biorący ubezpieczenie nie może jednak w całości więcej żądać jak kwoty szkody.

(2) Ubezpieczyciele między sobą obowiązani są do wyrównania w takim stosunku, w jakim pozostają do siebie kwoty, do których zapłaty każdy z nich obowiązany jest wobec biorącego ubezpieczenie wedle swej umowy. O ile od jednego ubezpieczyciela nie można uzyskać przypadającej nań kwoty, mają inni ponieść ten ubytek w tym samym stosunku.

(3) Jeżeli do jednego z ubezpieczeń zastosowanie ma prawo zagraniczne, wówczas ubezpieczyciel, dla którego obowiązującem jest prawo zagraniczne, może dochodzić roszczenia o wyrównanie przeciw innym tylko w takim razie, jeżeli on sam według obowiązującego dlań prawa obowiązany jest do wyrównania.

(4) Po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem nie wolno biorącemu ubezpieczenie żadnego z kilku ubezpieczeń zmieniać ani rozwiązywać na niekorzyść innych ubezpieczycieli.

(5) Jeżeli biorący ubezpieczenie zawarł podwójne ubezpieczenie w tym zamiarze, aby przez to przysporzyć sobie bezprawną korzyść majątkową od ubezpieczyciela, natenczas każda w tym zamiarze zawarta umowa jest nieważna. O ile ubezpieczyciel przy zawarciu umowy nie miał wiadomości o tym zamiarze biorącego ubezpieczenie, należy mu się premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym otrzymał tę wiadomość.

(6) Jeżeli biorący ubezpieczenie zawarł umowę, z powodu której powstało podwójne ubezpieczenie, nie wiedząc o innem ubezpieczeniu, natenczas może on żądać, ażeby umowa została rozwiązaną albo by suma ubezpie-

czona zniżoną została przy stosunkowem zniżeniu premii do tej kwoty częściowej wartości ubezpieczenia, która nie jest pokrytą innem ubezpieczeniem. Rozwiązanie lub zniżenie jest skuteczne dopiero po upływie okresu ubezpieczenia, w którym postawiono odnośne żądanie. Żądanie musi być podniesione bezzwłocznie po otrzymaniu wiadomości.

Zawinione spowodowanie wypadku przewidzianego ubezpieczeniem

§ 55. Ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia, jeżeli biorący ubezpieczenie z rozmysłu lub przez rażące niedbalstwo spowodował wypadek przewidziany ubezpieczeniem.

Obowiązek ratunku

§ 56. (1) Biorący ubezpieczenie jest obowiązany w razie zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem starać się wedle możności o odwrócenie i zmniejszenie szkody i stosować się przytem do wskazówek ubezpieczyciela.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie z rozmysłu lub rażącego niedbalstwa naruszył te obowiązki, wówczas ubezpieczyciel o tyle wolny jest od obowiązku świadczenia, o ile rozmiary szkody byłyby się zmniejszyły w razie należytego spełnienia tego obowiązku.

Nakłady w celach ratunkowych

§ 57. (1) Nakłady poczynione przez biorącego ubezpieczenie w celu odwrócenia lub zmniejszenia szkód w razie zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, obciążają ubezpieczyciela, chociażby były bezskuteczne, o ile biorący ubezpieczenie w miarę okoliczności mógł je uważać za wskazane.

(2) Nakłady poczynione wskutek wskazówek danych przez ubezpieczyciela należy także i wówczas wynagrodzić, gdy razem z dalszem odszkodowaniem przekraczają sumę ubezpieczenia. Na żądanie biorącego ubezpieczenie ma ubezpieczyciel zaliczyć kwotę potrzebną na takie wydatki.

(3) W razie ubezpieczenie poniżej wartości należy nakłady te wynagrodzić tylko w stosunku określonym w § 52, ustęp 2.

Koszta ustalenia

§ 58. (1) Koszta dochodzeń w celu ustalenia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem i w celu obliczenia szkody ponosi ubezpieczyciel, o ileby nie zostały spowodowane mylnemi zeznaniami biorącego ubezpieczenie.

(2) Wolno umówić się, że biorący ubezpieczenie poniesie koszta sędziego polubownego (§ 11, ustęp 2), którego sam ustanowił.

(3) Nieważnem jest postanowienie umowne, według którego biorącemu ubezpieczenie nie wolno dać się zastąpić przez pełnomocnika przy rozprawach dla obliczenia szkody. Koszta tego pełnomocnika ponieść ma biorący ubezpieczenie.

Zakaz czynienia zmian

§ 59. (1) Jak długo szkoda nie jest obliczona, nie wolno biorącemu ubezpieczenie bez zezwolenia ubezpieczyciela zmieniać stanu, który spowodowany został wypadkiem przewidzianym ubezpieczeniem, chyba że taka zmiana wskazana jest w celu zmniejszenia szkody albo w interesie publicznym.

(2) Ubezpieczyciel nie może powoływać się na ten przepis, jeżeli bezzwłocznie nie rozpoczął i nie przeprowadził stwierdzenia szkody.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela po wypadku przewidzianym ubezpieczeniem

§ 60. W braku innego postanowienia umownego odpowiada ubezpieczyciel po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem za szkodę powstałą z późniejszego takiego wypadku tylko do wysokości reszty sumy ubezpieczenia, jaka pozostaje po strąceniu wypłaconego odszkodowania. Za następne okresy ubezpieczenia należy mu się tylko stosunkowa część premii.

Prawo wypowiedzenia po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem.

§ 61. (1) O ile po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem stosunek ubezpieczenia sam przez się nie gaśnie według umowy, uprawniona jest każda strona do wypowiedzenia, ubezpieczyciel jednak tylko wówczas, jeżeli zapłacił odszkodowanie lub gdy biorący ubezpieczenie dopuścił się podstępu podnosząc nieuzasadnione roszczenie odszkodowania, natomiast biorący ubezpieczenie tylko wówczas może wypowiedzieć, gdy ubezpieczyciel zupełnie lub częściowo odmówił uzasadnionemu roszczeniu odszkodowania lub dopuścił się w tem zwłoki.

(2) Wypowiedzenie uskutecznić musi ubezpieczyciel w ciągu miesiąca po zapłaceniu odszkodowania lub po odrzuceniu nieuzasadnionego roszczenia odszkodowania, biorący ubezpieczenie w ciągu miesiąca po odrzuceniu uzasadnionego roszczenia lub po zapadłości odszkodowania.

(3) Ubezpieczyciel zachować ma najmniej jednomiesięczny termin wypowiedzenia; biorący ubezpieczenie nie może wypowiedzieć na późniejszy czas niż na koniec bieżącego okresu ubezpieczenia.

(4) W razie wypowiedzenia przez biorącego ubezpieczenie należy się ubezpieczycielowi premia, aż do ukończenia stosunku ubezpieczenia. W razie wypowiedzenia przez ubezpieczyciela należy mu się ta część premii, która przypada na kwotę wypłaconego odszkodowania, aż do końca bieżącego okre-

su ubezpieczenia; z premii przypadającej na pozostałą kwotę sumy ubezpieczenia należy się ubezpieczycielowi tylko ta część, która odpowiada ubiegłemu czasowi ubezpieczenia.

Przejście roszczeń odszkodowania przeciw trzecim osobom na ubezpieczyciela.

§ 62. (1) Jeżeli biorącemu ubezpieczenie przysługuje roszczenie odszkodowania przeciw trzeciej osobie, to roszczenie to przychodzi na ubezpieczyciela o tyle, o ile tenże biorącemu ubezpieczenie wynagrodził szkodę. Jeżeli ubezpieczyciel wynagrodził tylko część szkody, nie wolno mu roszczenia przeciw osobie trzeciej, które na niego przeszło, dochodzić na niekorzyść biorącego ubezpieczenie.

(2) Jeżeli roszczenie odszkodowawcze biorącego ubezpieczenie skierowane jest przeciw członkowi rodziny lub słudze którzy żyją z nim w wspólności domowej, przechodzi ono na ubezpieczyciela tylko wówczas, gdy członek rodziny lub sługa rozmyślnie spowodowali szkodę.

(3) Jeżeli biorący ubezpieczenie dopuszcza do utraty swego roszczenia odszkodowania przeciw osobie trzeciej lub prawa służącego mu do zabezpieczenia roszczenia, wówczas ubezpieczyciel o tyle staje się wolnym od obowiązku świadczenia, o ile byłby mógł uzyskać odszkodowanie z tego roszczenia lub prawa.

Brak i ustanie ubezpieczonego interesu.

§ 63. (1) Umowa o ubezpieczenie gaśnie, jeżeli interes ubezpieczony nie istnieje przy rozpoczęciu ubezpieczenia albo gdy odpadnie po rozpoczęciu ubezpieczenia. Ubezpieczycielowi należy się premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym otrzymał wiadomość o przyczynie zgaśnięcia.

(2) To samo obowiązuje, jeżeli zawarto ubezpieczenie ze względu na przyszły interes a przyszły interes ubezpieczony wogóle nie powstał.

Pozbycie ubezpieczonej nieruchomości.

§ 64. (1) W razie pozbycia ubezpieczonej nieruchomości przez biorącego ubezpieczenie, przechodzą prawa i obowiązki z umowy o ubezpieczenie na nabywcę.

(2) O pozbyciu winni są pozbywający lub nabywca bezzwłocznie donieść ubezpieczycielowi.

(3) Przejście pretensyi uzasadnionych przeciw ubezpieczycielowi musi tenże uznać przeciw sobie dopiero od chwili, w której otrzymał wiadomość o pozbyciu.

(4) Pozbywający i nabywca odpowiadają niepodzielnie za premię, która przypada za czas, zanim ubezpieczyciel otrzymał wiadomość o pozbyciu.

§ 65. (1) Ubezpieczyciel ma prawo wypowiedzieć nabywcy stosunek ubezpieczenia z terminem wypowiedzenia najmniej jednomiesięcznym. Prawo wypowiedzenia gaśnie, jeżeli go nie wykonano w ciągu jednego miesiąca od chwili, w której ubezpieczyciel otrzymał wiadomość o pozbyciu.

(2) Nabywca ma prawo wypowiedzieć stosunek ubezpieczenia bez terminu wypowiedzenia. Prawo wypowiedzenia gaśnie, jeżeli go nie wykonano w ciągu jednego miesiąca po odebraniu posiadania ubezpieczonej nieruchomości przez nabywcę; jeżeli nabywca nie miał wiadomości o ubezpieczeniu, prawo wypowiedzenia gaśnie dopiero z upływem jednego miesiąca od chwili, w której ubezpieczyciel otrzymał tę wiadomość.

(3) Ubezpieczycielowi należy się premia aż do ukończenia stosunku ubezpieczenia, jeżeli sam wypowiada, zaś do końca bieżącego okresu ubezpieczenia, jeżeli wypowiada nabywca. W obu przypadkach do zapłaty premii obowiązany jest pozbywający; nabywca odpowiada tylko za premię przypadającą za czas, zanim ubezpieczyciel otrzymał wiadomość o pozbyciu (§ 64, ustęp 4).

§ 66. (1) Przepisy §§ 64 i 65 mają zastosowanie także do każdej innej zmiany w osobie właściciela ubezpieczonej nieruchomości, nie wyłączając przymusowej przedaży.

(2) Przy przymusowej przedaży za chwilę pozbycia uważa się chwilę przybicia.

(3) Jeżeli ubezpieczoną nieruchomość pozbywa się razem z przynależnością, to co do przynależności mają zastosowanie przepisy §§ 64 do 66.

Pozbycie ubezpieczonej rzeczy ruchomej.

§ 67. (1) W razie pozbycia ubezpieczonej rzeczy ruchomej gaśnie stosunek ubezpieczenia z chwilą, gdy rzecz wyjdzie z przechowania osoby pozbywającej.

(2) Ubezpieczycielowi należy się premia aż do końca okresu ubezpieczenia, w którym nastąpiła zmiana w przechowaniu.

Przejście ubezpieczonych rzeczy w drodze spadku.

§ 68. Przejście ubezpieczonych rzeczy w drodze spadku nie dotyka stosunku ubezpieczenia. Odmienne postanowienie umowne jest nieważne, o ile chodzi o ubezpieczenie nieruchomości i jej przynależności.

Ubezpieczenie na cudzy rachunek.

§ 69. (1) Biorący ubezpieczenie może we własnem imieniu zawrzeć z ubezpieczycielem umowę o interes osoby trzeciej z oznaczeniem lub bez oznaczenia osoby ubezpieczonego (ubezpieczenie na cudzy rachunek).

(2) W razie wątpliwości uważa się ubezpieczenie za zdziałane przez biorącego ubezpieczenie na własny rachunek.

(3) Przy ubezpieczeniu na cudzy rachunek prawa z umowy o ubezpieczenie, z wyjątkiem prawa do dokumentu ubezpieczenia, przysługują ubezpieczonemu. On jednak bez zgody biorącego ubezpieczenie nie może rozrządzać swemi prawami ani ich dochodzić sądownie, chyba że posiada dokument ubezpieczenia.

(4) Biorącego ubezpieczenie uważa się za upoważnionego do rozrządzania we własnem imieniu prawami, które na podstawie umowy o ubezpieczenie przysługują ubezpieczonemu, jednakże do przyjęcia zapłaty i przeniesienia praw jest on bez zgody ubezpieczonego uprawniony tylko wówczas, gdy posiada dokument ubezpieczenia.

(5) Świadczenia do rąk biorącego ubezpieczenie może ubezpieczyciel uczynić zależnem od tego, aby mu wykazano, że ubezpieczony zgodził się na ubezpieczenie.

§ 70. Biorący ubezpieczenie nie jest obowiązany do wydania dokumentu ubezpieczenia ubezpieczonemu lub jego masie konkursowej, dopóki nie zaspokojono go co do roszczeń przysługujących mu przeciw ubezpieczonemu ze względu na rzecz ubezpieczoną. Te roszczenia swoje może on zaspokoić z pretensyi o odszkodowanie przeciw ubezpieczycielowi, a po ściągnięciu tej pretensyi z sumy odszkodowania z pierwszeństwem przed ubezpieczonym i jego wierzycielami.

§ 71. O ile podług przepisów tej ustawy zachowanie się i wiadomość biorącego ubezpieczenie mają prawną doniosłość, bierze się na uwagę przy ubezpieczeniu na cudzy rachunek także zachowanie się i wiadomość ubezpieczonego. O ile wiadomość o jakiejś okoliczności w chwili zawarcia umowy jest doniosłą, nie bierze się na uwagę wiadomości ubezpieczonego, jeżeli umowę zawarto bez jego wiedzy albo niepodobna było zawiadomić biorącego ubezpieczenie w należytym czasie. Ubezpieczyciel musi jednak tylko wówczas przyjąć przeciw sobie zarzut, że umowę zdziałano bez wiedzy ubezpieczonego, jeżeli biorący ubezpieczenie doniósł mu przy zawarciu umowy, że ubezpieczenie zawiera bez zlecenia trzeciej osoby.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 72. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie odstąpiono od przepisów §§ 50, ustęp 1, ustęp 3, zdanie 2, 55 do 57, 58, ustęp 1 i 2, 59, 61 do 63. To samo obowiązuje co do postanowień umownych, któremi na niekorzyść pozbywającego lub nabywcy odstąpiono od przepisów §§ 64 do 67.

Rozdział 2.

Ubezpieczenie ogniowe.

Treść ubezpieczenia

§ 73. (1) Przy ubezpieczeniu ogniowem odpowiada ubezpieczyciel za szkodę spowodowaną pożarem, uderzeniem piorunu lub wybuchem, którego rodzaj określony jest w umowie.

Rozciągłość obowiązku odszkodowania.

(2) Ubezpieczyciel wynagrodzić ma szkodę powstałą przez zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonych rzeczy, o ile zniszczenie lub uszkodenie pochodzi z bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania ognia lub przy pożarze spowodowane zostało przez gaszenie, rozebranie, wyprzątanie lub podobne zarządzenia. To samo obowiązuje co do szkody powstałej wskutek tego, że ubezpieczone rzeczy przepadły przy pożarze.

(3) Do odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkody powstałe z piorunu lub wybuchu mają przepisy ustępu 2 odpowiednie zastosowanie.

Granice odpowiedzialności.

§ 74. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkodę ogniową lub szkodę wybuchu, spowodowaną trzęsieniem ziemi lub zdarzeniami wojennemi albo wynikłą z rozruchów lub powstania.

Rozciągłość ubezpieczenia rzeczy zbiorowej

§ 75. (1) Ubezpieczenie rzeczy zbiorowej obejmuje także rzeczy członków rodziny i służby biorącego ubezpieczenie, którzy z nim żyją w wspólności domowej lub wykonują swój zawód w miejscu, ze względu na które zawarto ubezpieczenie.

Zmiana miejsca

(2) Na postanowienie umowne, według którego ubezpieczyciel ma być wolny od obowiązku świadczenia, jeżeli przeniesiono rzeczy w całości lub w części do innych ubikacyi (dom, mieszkanie, lokal przedsiębiorstwa, wystawa, stajnia, itd.), wymienionego w dokumencie ubezpieczenia, może ubezpieczyciel powoływać się tylko wówczas, jeżeli według zasad przyjętych w jego przedsiębiorstwie za ubezpieczenie w innych częściach należy mu się wyższa premia.

Świadczenie odszkodowania.

§ 76. Świadczenie odszkodowania przez ubezpieczyciela oznacza się:

1. co do budynków wedle miejscowych kosztów nowej budowy z uwzględnieniem

zmniejszenia wartości przez wiek, zużycie lub inne przyczyny, jeżeli zaś budynku na nowo się nie wystawia, co najwyżej wedle jego wartości obrotowej;

2. co do towarów, które biorący ubezpieczenie sam wytworzył, wedle kosztów produkcyi, co do innych towarów wedle kosztów nabycia, w obu przypadkach zaś co najwyżej wedle ceny przedażnej;

3. co do bydła wedle wartości, którą miało bezpośrednio przed zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, co do surowców, płonów i innych płodów przyrody wedle cen przeciętnych dnia pożaru;

4. co do sprzętów domowych i innych przdmiotów użytkowych, narzędzi roboczych i maszyn wedle kosztów sprawienia takich samych nowych rzeczy z uwzględnieniem zmniejszenia wartości ubezpieczonych rzeczy przez wiek, używanie lub inne przyczyny.

U[illegible]e- nie utraty [illegible]e- loraklego [illegible] tej samej rzeczy.

§ 77. (1) Przy ubezpieczeniu utraty zysku wskutek wypadku przewidzianego ubezpieczeniem nie można umówić się o pewną kwotę wartości ubezpieczenia.

(2) Kto ze względu na tę samą rzecz ubezpiecza u jednego ubezpieczyciela szkodę, u drugiego utratę zysku lub inny szczególny interes, zagrożony wypadkiem w ubezpieczeniu przewidzianym, winien jest każdemu z tych ubezpieczycieli oznajmić bezzwłocznie inne ubezpieczenia wymieniając ubezpieczycieli i podając sumy ubezpieczone.

[illegible] o wypadku prz[illegible] [illegible]m ubezpieczeniem.

§ 78. Obowiązek doniesienia o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem został spełniony, jeżeli w ciągu trzech dni po zajściu tego wypadku wysłano doniesienie.

[illegible]e prawa za[illegible] [illegible] dynkach

§ 79. (1) Prawo zastawu na ubezpieczonym budynku rozciąga się także na pretensyę o odszkodowanie przeciw ubezpieczycielowi. Nie dotyka to ograniczeń egzekucyi obowiązujących co do pretensyi o odszkodowanie (§ 290, l. 2 o. e.).

(2) Z wyjątkiem przypadków oznaczonych w § 81, wolno kwoty odszkodowania wypłacić biorącemu ubezpieczenie jedynie za zgodą zastawników, którzy o swem prawie zastawu zawiadomili ubezpieczyciela przed zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem.

(3) Przyjmuje się, że zastawnik zgodził się na wypłatę, jeżeli ubezpieczyciel zawiadomił go, że nastąpić ma wypłata kapitału odszkodowania i że mu wolno sprzeciwić się tej wypłacie w przeciągu jednego miesiąca, a on nie sprzeciwił się wypłacie w oznaczonym czasokresie.

(4) Jeżeli zawiadomienie nie może być uskutecznione albo zastawnik sprzeciwi się w należytym czasie, wówczas ubezpieczyciel ma prawo złożyć kwotę odszkodowania w sądzie powiatowym, w którego okręgu leży budynek ubezpieczony.

(5) Sąd wykonać ma rozdział złożonej kwoty odszkodowania na wniosek, stosując w odpowiedni sposób przepisy ord. egz. o rozdziale licytacyjnej ceny kupna uzyskanej przy przymusowej przedaży nieruchomości, a w postępowaniu tem zajmuje biorący ubezpieczenie stanowisko zobowiązanego.

[illegible]nie [illegible]

§ 80. (1) Jeżeli ubezpieczyciel według umowy obowiązany jest wypłacić sumę odszkodowania tylko w celu odbudowy ubezpieczonego budynku lub w celu uzupełnienia ubezpieczonych przynależności albo jeżeli biorący ubezpieczenie po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem oświadczy ubezpieczycielowi, że sumy odszkodowania użyje tylko na te cele, w takich razach zapłaty domagać się można dopiero, gdy użycie pieniędzy stosownie do ich przeznaczenia będzie zapew[illegible]

(2) Niema osobnej egzekucyi na rzeczy sprawione za odszkodowanie, o ile one potrzebne są lub użyte zostają do odbudowy budynku lub do uzupełnienia przynależności.

Stanowisko [illegible] odbudowy.

§ 81. Jeżeli według umowy ubezpieczyciel obowiązany jest wypłacić sumę odszkodowania tylko w celu odbudowy budynku lub uzupełnienia przynależności albo jeżeli biorący ubezpieczenie po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem oświadczy ubezpieczycielowi, że sumy odszkodowania użyje tylko na te cele, wówczas wypłata do rąk biorącego ubezpieczenie skuteczną jest wobec zastawnika, który swe prawo zastawu zgłosił ubezpieczycielowi, także bez jego zezwolenia pod warunkiem, że użycie pieniędzy stosownie do ich przeznaczenia jest zapewnione. Natomiast jeżeli wypłata ma nastąpić bez tego zapewnienia albo jeżeli wogóle niema się zważać na użycie pieniędzy stosownie do ich przeznaczenia, wówczas przepisy § 79, ustępy 2 do 5, mają odpowiednie zastosowanie.

[illegible] samego tylko zastawnika.

§ 82. (1) Jeżeli przy ubezpieczeniu budynku ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia z powodu zachowania się biorącego ubezpieczenie, to jednak z wyjątkiem przypadku niepłacenia premii w należytym

czasie jest on wobec zastawnika nadal obowiązany do świadczenia.

(2) To samo obowiązuje, jeżeli ubezpieczyciel po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem odstąpi od umowy.

Zgłoszenie zastawnika u ubezpieczyciela

§ 83. (1) Jeżeli prawo zastawu na ubezpieczonym budynku zgłoszono u ubezpieczyciela, obowiązany jest tenże o przerwie w zapłacie premii i uskutecznionem wskutek tego wypowiedzeniu zawiadomić bezzwłocznie zastawnika listem poleconym.

(2) Wypowiedzenie, odstąpienie lub inna okoliczność, która powoduje ukończenie stosunku ubezpieczenia, odnoszą skutek wobec takiego zastawnika dopiero z upływem jednego miesiąca, odkąd ubezpieczyciel zawiadomił go lub on sam w inny sposób dowiedział się o ukończeniu stosunku, albo jeżeli stosunek nie jest jeszcze ukończony, o chwili w której się kończy. To jednak nie obowiązuje, jeżeli stosunek ubezpieczenia wypowiedziany został z powodu niezapłacenia premii w należytym czasie albo kończy się z powodu otwarcia upadłości do majątku ubezpieczyciela.

(3) Przepisy ustępu 2 znajdują odpowiednie zastosowanie do skuteczności postanowienia między ubezpieczycielem a biorącym ubezpieczenie umówionego, mocą którego zniża się sumę ubezpieczenia albo zmniejsza się rozciągłość niebezpieczeństwa, za które ubezpieczyciel odpowiada.

(4) Przeciw zastawnikowi, który zgłosił swoje prawo zastawu u ubezpieczyciela, nie można dochodzić nieważności umowy o ubezpieczenie na podstawie §§ 50, ustęp 2, lub 54, ustęp 5. Wobec niego jednak kończy się stosunek ubezpieczenia z upływem miesiąca od chwili, w której o nieważności zawiadomił go ubezpieczyciel lub on sam dowiedział się w inny sposób.

(5) Jeżeli zastawnik zostaje pod pieczą sądową, winien ubezpieczyciel zawiadomienia dla zastawnika przeznaczone przesyłać do sądu pieczę wykonywającego, o ile ten przymiot zastawnika i sąd pieczę wykonywający podano mu do wiadomości.

§ 84. Przepisy § 83 znajdują odpowiednie zastosowanie na korzyść pozostającego pod pieczą właściciela budynku ubezpieczonego, jeżeli ubezpieczycielowi podano do wiadomości ten przymiot właściciela i sąd pieczę wykonywający.

§ 85. (1) Koszta oznajmień przewidzianych w §§ 79, ustęp 3, i 83 ponosi zastawnik lub zostający pod pieczą właściciel.

(2) W czasie zmiany mieszkania przez zastawnika ma odpowiednie zastosowanie przepis § 15, ustęp 1.

Przejście wierzytelności ubezpieczonej prawem zastawu na ubezpieczyciela.

§ 86. O ile ubezpieczyciel zaspokoi zastawnika na podstawie przepisów §§ 82 lub 83, przechodzi na niego wierzytelność zabezpieczona prawem zastawu. Przejścia nie można dochodzić na szkodę zastawnika mającego równy lub dalszy stopień pierwszeństwa, wobec którego odpowiedzialność ubezpieczyciela pozostała w mocy, a na którego zaspokojenie suma odszkodowania nie wystarczyła.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 87. Na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie odstąpiono od przepisów §§ 75 i 78, nie może ubezpieczyciel powoływać się. To samo obowiązuje co do postanowień umówionych między ubezpieczycielem a biorącym ubezpieczenie, mocą których wykluczono lub ograniczono prawa ustanowione na korzyść zastawnika lub pod pieczą zostającego właściciela na podstawie §§ 79, ustęp 1 do 3, 81 do 86.

Inne ciężary hipoteczne.

§ 88. (1) Jeżeli na ubezpieczonym budynku intabulowany jest ciężar rzeczowy, renta albo prawo zaspokojenia, nabyte podług przepisów ordynacyi egzekucyjnej, wówczas mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 79 do 87.

(2) Jeżeli na ubezpieczonym budynku cięży prawo użytkowania, mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 79 do 85 i 87.

Rozdział 3.

Ubezpieczenie gradowe.

Treść ubezpieczenia.

§ 89. Przy ubezpieczeniu gradowem odpowiada ubezpieczyciel za szkodę powstałą w ubezpieczonych ziemiopłodach skutkiem gradobicia.

Świadczenie odszkodowania.

§ 90. Odszkodowanie, które ma świadczyć ubezpieczyciel, oznacza się podług przychodu, jaki byłyby dały ubezpieczone ziemiopłody, gdyby nie było gradobicia.

Doniesienie o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem.

§ 91. Obowiązek doniesienia o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem jest spełniony, jeżeli doniesienie wysłano w ciągu czterech dni po zajściu tego wypadku.

Zapadłość świadczenia ubezpieczeniowego.

§ 92. Świadczenie odszkodowania może być odłożone aż do dnia 31 października roku bieżącego. Jeżeli zaś w tym czasokresie plony ubezpieczonych ziemiopłodów nie są jeszcze zebrane, odszkodowanie musi być wypłacone bezzwłocznie po zbiorach.

Prawo wypowiedzenia po zaszłym wypadku przewidzianym ubezpieczeniem.

§ 93. Jeżeli ubezpieczyciel wypowiada według § 61, wypowiedzenie staje się skutecznem dopiero z końcem okresu ubezpieczenia, w którym zaszło gradobicie.

Pozbycie gruntu z ubezpieczonymi ziemiopłodami.

§ 94. (1) W razie pozbycia gruntu, na którym znachodzą się ubezpieczone ziemiopłody, może ubezpieczyciel wypowiedzieć nabywcy stosunek ubezpieczenia tylko na koniec okresu ubezpieczenia, w którym dowiedział się o pozbyciu; postanowienia o czasokresach, zawarte w § 65, ustęp 1, nie mają zastosowania.

(2) Jeżeli kto na podstawie prawa użytkowania, kontraktu dzierżawy lub innego podobnego stosunku nabywa prawo do zebrania ubezpieczonych ziemiopłodów, w takim razie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o pozbyciu ubezpieczonego gruntu w ramach ustępu 1.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 95. (1) Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi odstąpiono od przepisów §§ 91 do 93, na niekorzyść biorącego ubezpieczenie albo od przepisów § 94 na niekorzyść nabywcy lub uprawnionego do zebrania owoców.

(2) Czasokres do sprzeciwu według § 2, ustęp 1, może być skrócony, jednak nie może wynosić mniej niż ośm dni. Dopuszczalne są również postanowienia umowne, któremi odstępuje się od przepisów § 57, o zwrocie nakładów na cele ratunkowe.

Rozdział 4.

Ubezpieczenie bydła.

Treść ubezpieczenia.

§ 96. (1) Przy ubezpieczeniu bydła odpowiada ubezpieczyciel za szkodę powstałą przez śmierć (śmierć naturalną, zabicie z konieczności) ubezpieczonego zwierzęcia.

(2) Można także ubezpieczyć się od szkody powstałej przez chorobę lub nieszczęśliwy wypadek ubezpieczonego zwierzęcia, które nie pociągają za sobą śmierci.

Granice odpowiedzialności.

§ 97. Ubezpieczyciel nie odpowiada:

1. za szkodę, która powstaje wskutek zarazy lub choroby, a za którą wedle ustawy należy się odszkodowanie z publicznych funduszów, chociażby nawet utracono roszczenie odszkodowania wskutek naruszenia przepisów policyjnych o zarazach bydlęcych;

2. za szkodę, która spowodowana została zdarzeniami wojennemi lub jest następstwem rozruchu lub powstania;

3. za szkodę spowodowaną pożarem, piorunem, wybuchem, powodzią lub trzęsieniem ziemi;

4. za szkodę powstałą przy przewozie lub z powodu przewozu ubezpieczonego bydła koleją żelazną, okrętami lub innymi środkami przewozu jakoteż z powodu pozostającego z tem w związku załadowania i wyładowania;

5. za szkodę powstającą przez używanie koni na torach wyścigowych lub dla innych celów sportowych.

Zmiana miejsca.

§ 98. Ubezpieczyciel tylko wówczas powoływać się może na postanowienie umowne, według którego ma być wolny od obowiązku świadczenia w razie zabrania ubezpieczonego bydła z pewnego oznaczonego miejsca, jeżeli ten stan trwał dłużej niż ośm dni.

Obowiązek doniesienia o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem o zachorowaniu bydła i wypadkach nieszczęśliwych.

§ 99. Biorący ubezpieczenie jest obowiązany nie tylko o śmierci ale także o każdem ważniejszem zasłabnięciu lub każdym ważniejszym wypadku nieszczęśliwym ubezpieczonego zwierzęcia donieść bezzwłocznie ubezpieczycielowi nawet wówczas, jeżeli tej choroby lub wypadku nieszczęśliwego nie należy uważać za wypadek przewidziany ubezpieczeniem. Obowiązek doniesienia jest spełniony, jeżeli doniesienie wysłano w ciągu dwu dni po zajściu zdarzenia.

Prawo ubezpieczyciela do oględzin i badania.

§ 100. Ubezpieczyciel ma prawo, w każdym czasie przedsiębrać własnym kosztem oględziny i badanie ubezpieczonego bydła.

Obowiązek ratowania i nakłady na cele ratunkowe.

§ 101. (1) Jeżeli ubezpieczone zwierzę zachoruje lub dozna wypadku nieszczęśliwego, wówczas o ile choroba lub nieszczęśliwy wypadek nie są małej wagi, winien biorący ubezpieczenie bezzwłocznie wezwać lekarza weterynaryjnego albo, jeżeli to jest niemożebne, kogoś znającego się na rzeczy.

(2) Kosztów żywienia i pielęgnowania tudzież kosztów badania i leczenia przez lekarza weterynaryjnego ubezpieczyciel nie jest obowiązany zwrócić.

(3) Koszta pierwszego badania przez lekarza weterynaryjnego w razie zachorowania ubezpieczonego zwierzęcia, ponosić mają ubezpieczyciel i biorący ubezpieczenie po równych częściach.

Dręczenie i zaniedbywanie zwierzęcia.

§ 102. Jeżeli biorący ubezpieczenie z rozmysłu lub rażącego niedbalstwa dotkliwie dręczy lub zaniedbuje zwierzę, w szczególności jeżeli w razie choroby lub nieszczęśliwego wypadku z rozmysłu lub rażącego niedbalstwa nie wezwał lekarza weterynaryjnego lub osoby znającej się na rzeczy, do czego według § 101, ustęp 1, był obowiązany, wówczas ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia, chyba że dręczenie albo zanied-

banie nie wywarło wpływu ani na zajście wypadku przewidzianego ubezpieczeniem ani na rozciągłość świadczenia, do którego ubezpieczyciel jest obowiązany.

Zabicie z konieczności.

§ 103. (1) Bez pozwolenia ubezpieczyciela nie wolno biorącemu ubezpieczenie przedsiębrać zabicia z konieczności, chyba, że zabicie zarządzone zostało przez władzę albo wedle zachodzących okoliczności biorący ubezpieczenie mógł je uważać za tak naglące, iż nie można było wyczekiwać oświadczenia ubezpieczyciela.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie przedsiębrał zabicie z konieczności wbrew temu przepisowi, wówczas ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia.

(3) Jeżeli biorący ubezpieczenie nie pozwolił na zabicie z konieczności zarządzone przez ubezpieczyciela, w takim razie ubezpieczyciel o tyle wolny jest od obowiązku świadczenia, o ile rozmiary szkody byłyby mniejsze w razie należytego zachowania się biorącego ubezpieczenie.

Świadczenie odszkodowania.

§ 104. Jeżeli śmierć ubezpieczonego zwierzęcia nastąpiła wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku, w takim razie świadczenie odszkodowania przez ubezpieczyciela oznacza się według wartości, jaką zwierzę miało bezpośrednio przed chorobą lub nie szczęśliwym wypadkiem.

Prawo wypowiedzenia po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem.

§ 105. Każda strona jest uprawnoina do wypowiedzenia stosunku ubezpieczenia podług § 61. Jeżeli jednak z większej liczby ubezpieczonych zwierząt jedna sztuka dotknięta została zaraźliwą chorobą, bez względu na to czy ta choroba pociągnęła za sobą śmierć czy nie, w takim razie ubezpieczycielowi nie przysługuje prawo wypowiedzenia.

Przejście roszczeń z tytułu rękojmi.

§ 106. (1) Jeżeli biorącemu ubezpieczenie przysługuje roszczenie z tytułu rękojmi z powodu wady ubezpieczonego zwierzęcia, wówczas roszczenie to przechodzi na ubezpieczyciela, o ile tenże wynagrodzi biorącemu ubezpieczenie szkodę spowodowaną przez wadę. Przejścia tego nie można dochodzić na szkodę biorącego ubezpieczenie.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie dopuścił do utraty roszczenia z tytułu rękojmi lub postradał je z własnej winy, wówczas ubezpieczyciel o tyle staje się wolnym od obowiązku świadczenia, o ile z tego roszczenia mógłby był osiągnąć wynagrodzenie szkody.

Przedłużenie odpowiedzialności poza czas umowy.

§ 107. Ubezpieczyciel odpowiada także za śmierć zwierzęcia, która nastąpi w ciągu miesiąca po ukończeniu stosunku ubezpieczenia, jeżeli śmierć spowodowana została chorobą lub uszkodzeniem, które zdarzyły się w ciągu czasu umownego.

Pozbycie ubezpieczonego zwierzęcia.

§ 108. (1) W razie pozbycia zwierzęcia ubezpieczonego mają zastosowanie przepisy § 67.

(2) Jeżeli jednak jeszcze podczas bieżącego okresu ubezpieczenia albo w ciągu miesiąca po zmianie w przechowaniu nastąpiła śmierć zwierzęcia skutkiem jakiejś wady, za którą pozbywający z mocy ustawy winien dać rękojmię nabywcy, wówczas odpowiedzialność ubezpieczyciela wobec biorącego ubezpieczenie pozostaje w mocy aż do wysokości roszczenia z tytułu rękojmi.

Przejście inwentarza gospodarczego.

§ 109. Jeżeli inwentarz gruntowy przechodzi na kogo innego razem z gruntem w drodze pozbycia lub w drodze dziedziczenia, wówczas ze względu na zwierzęta należące do inwentarza mają zastsowanie przepisy §§ 64 do 66 i 68.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 110. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie lub jego następcy prawnego odstąpiono od przepisów §§ 98, 99, zdanie 2, 101, ustęp 3, 102 do 109.

Rozdział 5.

Ubezpieczenie przewozowe.

Treść ubezpieczenia.

§ 111. (1) Przy ubezpieczeniu przewozowem ubezpieczyciel ponosi niebezpieczeństwa, na które narażone są dobra podczas przewozu na lądzie lub na wodach śródziemnych, albo okręty podczas żeglugi na wodach śródziemnych.

(2) Przy ubezpieczeniu okrętu odpowiada ubezpieczyciel także za szkodę, którą ponosi biorący ubezpieczenie z tej przyczyny, że wskutek zderzenia się ubezpieczonego okrętu z innym okrętem wynagrodzić ma szkodę trzecim osobom.

§ 112. Ubezpieczenie przeciw niebezpieczeństwom żeglugi na wodach śródziemnych obejmuje także szkodę, która powstaje dla biorącego ubezpieczenie z tej przyczyny, że w celu ratowania okrętu i ładunku ze wspólnego niebezpieczeństwa poświęcić musi swoje własne lub cudze dobro.

Rozciągłość odpowiedzialności.

§ 113. Przy ubezpieczeniu dóbr od niebezpieczeństwa przewozu na wodach śródziemnych ponosi ubezpieczyciel niebezpieczeń-

stwo posługiwania się lichtonami przy załadowaniu lub wyładowaniu, o ile w tem miejscu są w użyciu.

(2) Jeżeli dobra ubezpieczone przewozi się innym okrętem aniżeli oznaczonym w umowie o ubezpieczenie albo lądem, wówczas ubezpieczyciel nie odpowiada, jednak ponosi on odpowiedzialność, jeżeli po rozpoczęciu ubezpieczenia zarządzono zmianę wskutek nieszczęśliwego wypadku, za który ubezpieczyciel ma odpowiadać, albo jeżeli po rozpoczęciu ubezpieczenia bez zgody biorącego ubezpieczenie zmieniono sposób przewozu lub podróż okrętu została zaniechaną. Ubezpieczenie obejmuje w tych przypadkach także koszta przeładowania i tymczasowego oddania na skład jakoteż wyższe koszta dalszego przewozu.

Granice odpowiedzialności.

§ 114. Ubezpieczyciel nie odpowiada:

1. przy ubezpieczeniu dóbr za szkodę, którą wysyłający lub odbiorca spowodował z rozmysłu lub niedbalstwa;

2. za szkodę, która spowodowana została przez naturalne własności dóbr (w szczególności przez wewnętrzne psucie się, zanik, zwykły wyciek), przez wadliwe opakowanie albo przez szczury lub myszy, chyba że taka szkoda powstała skutkiem opóźnienia się podróży spowodowanego przez nieszczęśliwy wypadek, za który ubezpieczyciel ma odpowiadać;

3. przy ubezpieczeniu okrętu — za szkodę, która powstaje z tej przyczyny, że okręt w chwili rozpoczęcia podróży znajdował się w stanie niezdatnym do żeglugi albo nie był należycie opatrzony w urządzenia lub załogę, albo która powstaje tylko skutkiem zwykłego zużycia, wieku, gnicia lub robaczywości;

4. za szkodę, która powstaje przez wojenne zdarzenia albo jest następstwem rozruchów lub powstania;

5. za szkodę, która na skutek zwłoki w przewozie powstała przez utratę konjunktury, przez straty na kursie lub w procentach;

6. za szkodę spowodowaną niebezpieczeństwem lodowem lub materjałem wybuchowym.

Trwanie ubezpieczenia dóbr

§ 115. Odpowiedzialność ubezpieczyciela rozciąga się na cały czas, w ciągu którego dobra ubezpieczone odbywają podróż oznaczoną w umowie, rozpoczyna się z chwilą oddania dóbr przewoźnikowi a kończy się w chwili odstawienia do rąk odbiorcy, albo w razie przeszkody w odstawieniu, z chwilą prawnego oddania na skład lub prawnej sprzedaży dóbr.

Trwanie ubezpieczenia okrętu.

§ 116. (1) Przy ubezpieczeniu okrętu zawartem na jedną podróż, rozpoczyna się odpowiedzialność ubezpieczyciela z chwilą, w której rozpoczęto ładowanie, albo, jeżeli niema się brać ładunku z chwilą odjazdu. Odpowiedzialność kończy się z chwilą, w której ukończono wyładowanie na miejscu przeznaczenia, albo, jeżeli niema się uskuteczniać wyładowania, z chwilą przybycia na miejsce przeznaczenia. Jeżeli biorący ubezpieczenie przewleka wyładowanie ponad miarę, w takim razie kończy się ubezpieczenie z chwilą, w której bez tej zwłoki wyładowanie byłoby się skończyło.

(2) Jeżeli przed ukończeniem wyładowania bierze się ładunek na nową podróż, wówczas kończy się ubezpieczenie z chwilą, w której rozpoczęto nowe ładowanie.

(3) Jeżeli po rozpoczęciu ubezpieczenia zaniechano podróży, wówczas pod względem ukończenia ubezpieczenia zamiast miejsca przeznaczenia wchodzi miejsce, w którem podróż ustała.

Świadczenie odszkodowania przy dobrach.

§ 117. (1) Przy ubezpieczeniu dóbr odszkodowanie ubezpieczyciela oznacza się według pospolitej wartości handlowej, a gdy takiej niema, według wartości pospolitej, jaką miały dobra w chwili rozpoczęcia ubezpieczenia w miejscu wysłania, do czego dolicza się koszta ubezpieczenia i koszta powstałe aż po przyjęciu dóbr przez przewoźnika.

(2) W razie uszkodzenia dóbr należy wartość, jaką mają w stanie uszkodzonym na miejscu przeznaczenia potrącić z wartości, jaką miałyby na tem miejscu w stanie nieuszkodzonym; ułamek wartości ubezpieczonej (ustęp 1) odpowiadający stosunkowi zmniejszenia się wartości do wartości w stanie nieuszkodzonym uważa się za kwotę szkody.

Odszkodowania za okręty.

§ 118. (1) Przy ubezpieczeniu okrętu, świadczenie odszkodowania przez ubezpieczyciela oznacza się podług wartości, jaką miał okręt przy rozpoczęciu ubezpieczenia.

(2) Jeżeli okręt w razie uszkodzenia go nadaje się jeszcze do naprawy, wówczas za szkodę uważa się wysokość kosztów naprawy i wymiany uszkodzonych części, przyczem potrącić należy stosowną kwotę uwzględniając zmniejszenie wartości naprawionych części, które istniało już w czasie zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, jakoteż wartość istniejących jeszcze starych części składowych, które przy naprawie zastąpiono.

(3) Jeżeli uszkodzony okręt nie da się już naprawić, wówczas szkodę stanowi różnica

między wartością ubezpieczoną (ustęp 1) a wartością części składowych okrętu w stanie uszkodzonym.

Zwiększenie niebezpieczeństwa i pozbycie

§ 119. (1) Przy ubezpieczeniu dóbr ubezpieczyciel niema prawa wypowiedzenia umowy z powodu zwiększenia niebezpieczeństwa powstałego niezależnie od woli biorącego ubezpieczenie (§ 33, ustęp 3). Biorący ubezpieczenie nie jest obowiązany donosić ubezpieczycielowi o takiem zwiększeniu niebezpieczeństwa.

(2) Jeżeli przy ubezpieczeniu okrętu ubezpieczyciel w czasie kiedy okręt odbywa podróż, wypowiada stosunek ubezpieczenia z powodu zwiększenia niebezpieczeństwa powstałego niezależnie od woli biorącego ubezpieczenie, w takim razie wypowiedzenie nie jest skuteczne przed ukończeniem podróży. Jeżeli podczas podróży zdarzy się wypadek przewidziany ubezpieczeniem, ubezpieczyciel obowiązany jest do świadczenia, chociaż nie doniesiono o zwiększeniu niebezpieczeństwa.

(3) Jeżeli jednak obowiązek doniesienia naruszono już przed rozpoczęciem podróży, wówczas przepisy ustępu 2 mają zastosowanie tylko wtedy, gdy ubezpieczyciel jeszcze przed rozpoczęciem podróży dowiedział się o zwiększeniu niebezpieczeństwa.

(4) Jeżeli ubezpieczone dobra lub okręty pozbywa się w czasie, gdy odbywają podróż, w takim razie ubezpieczenie gaśnie nie w chwili, ustanowionej w § 67, ustęp 1, lecz dopiero z ukończeniem podróży.

Rozdział 6.

Ubezpieczenie od odpowiedzialności.

Treść ubezpieczenia

§ 120. (1) Przy ubezpieczeniu od odpowiedzialności ubezpieczyciel obowiązany jest wynagrodzić biorącemu ubezpieczenie szkodę z powodu świadczenia, które tenże na skutek zdarzenia zaszłego w umówionym czasie ma wykonać wobec osoby trzeciej z mocy stosunku odpowiedzialności w umowie określonego.

(2) Jeżeli biorący ubezpieczenie z powodu roszczenia trzeciej osoby winien dać zabezpieczenie, w takim razie obowiązek ubezpieczyciela rozciąga się także na świadczenie zabezpieczenia.

Rozciągłość odpowiedzialności

§ 121. (1) Ubezpieczenie obejmuje także koszta sądowej i pozasądowej obrony przeciw roszczeniu osoby trzeciej tudzież koszta obrony w postępowaniu karnem, wdrożonem z powodu czynu, który mógłby uzasadnić roszczenie ubezpieczeniowe. Postanowienie to obowiązuje także wówczas, gdy szkody nie należy wynagrodzić osobie trzeciej.

(2) Koszta te zwrócić ma ubezpieczyciel o tyle, o ile musiały być poniesione.

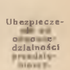
(3) Jeżeli koszta poniesiono w sporze prowadzonym na żądanie ubezpieczyciela lub wogóle na jego polecenie, winien je zwrócić bez względu na sumę ubezpieczenia.

(4) Jeżeli biorący ubezpieczenie według umowy lub mocą przepisu ustawy winien jest ponieść sam część szkody, natenczas ubezpieczyciel ma zwrócić koszta tylko w tym stosunku.

Nieważne postanowienia umowne

§ 122. (1) Nieważne jest postanowienie umowne, według którego ubezpieczyciel także wtedy ma być obowiązany do świadczenia, gdy biorący ubezpieczenie z rozmysłu bezprawnie spowodował zdarzenie, z powodu którego ponosi odpowiedzialność wobec osoby trzeciej.

(2) To samo obowiązuje co do postanowienia umownego, według którego ubezpieczyciel odpowiadać ma za kary pieniężne, nakładane przez sądy lub władze polityczne.

§ 123. (1) Jeżeli zawarto ubezpieczenie ze względu na odpowiedzialność z powodu prowadzenia przedsiębiorstwa, w takim razie ubezpieczenie rozciąga się na odpowiedzialność, którą osoby ustanowione przez biorącego ubezpieczenie do kierownictwa lub nadzoru ruchu, lub części tegoż ponosić mają w tym charakterze. O tyle ubezpieczenie to jest ubezpieczeniem na cudzy rachunek.

(2) Jeżeli równocześnie więcej takich osób ma odpowiadać za ten sam fakt, w takim razie świadczenie, które uskutecznić ma ubezpieczyciel, rozłożyć należy w stosunku, w jakim kwoty odszkodowania uiścić się mające przez każdą z tych osób pozostają do łącznej kwoty odszkodowania.

(3) W razie pozbycia przedsiębiorstwa, wydzierżawienia go lub objęcia przez trzecią osobę na podstawie podobnego stosunku mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 64 do 66.

Doniesienie o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem

§ 124. (1) Obowiązek doniesienia o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem jest spełniony, jeżeli doniesienie wysłano w ciągu ośmiu dni od chwili, w której trzecia osoba wystąpiła pozasądownie z roszczeniem przeciw biorącemu ubezpieczenie albo wdrożono postępowanie karne z powodu czynu uzasadniającego roszczenie. Jeżeli trzecia osoba sądownie występuje z roszczeniem przeciw bio-

rącemu ubezpieczenie, wówczas biorący ubezpieczenie winien bezzwłocznie donieść o tem ubezpieczycielowi.

(2) Ubezpieczycielowi, który przystępuje do sporu, przysługuje stanowisko uczestnika sporu według § 20 p. c. Na postanowienie umowne, mocą którego biorący ubezpieczenie jest obowiązany dać się zastąpić w sporze przez osobę, wymienioną przez ubezpieczyciela, może ubezpieczyciel powoływać się jedynie wówczas, skoro uznał swój obowiązek do świadczenia wobec biorącego ubezpieczenie.

(3) Jeżeli fakt uzasadniający roszczenie osoby trzeciej zajdzie po upływie terminu dodatkowego oznaczonego w § 29, zanim premię zapłacono, w takim razie ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia, jeżeli biorący ubezpieczenie w chwili płacenia premii wiedział o zajściu tego faktu.

Zapłacenie roszczenia ubezpieczeniowego

§ 125. (1) Ubezpieczyciel winien uiścić odszkodowanie w przeciągu ośmiu dni od chwili, w której roszczenie osoby trzeciej zostało przez biorącego ubezpieczenie zaspokojone albo prawomocnym wyrokiem, uznaniem lub ugodą ustalone. Koszta, które zwrócić należy według § 121, obowiązany jest ubezpieczyciel uiścić w ciągu ośmiu dni po zawiadomieniu go o prawomocnie ustalonej kwocie.

(2) Na postanowienie umowne, podług którego ubezpieczyciel ma być wolny od obowiązku świadczenia w razie gdy biorący ubezpieczenie bez jego zgody zaspokoi osobę trzecią lub uzna jej pretensyę, nie może się ubezpieczyciel powoływać, jeżeli biorący ubezpieczenie bez popełnienia oczywistej niesłuszności nie mógł odmówić zaspokojenia lub uznania a przytem nie przekroczył swego prawnego zobowiązania.

Niema przejścia o odszkodowanie roszczenia przeciw członkom rodziny.

§ 126. Jeżeli członkowie rodziny biorącego ubezpieczenie, żyjący z nim w wspólności domowej, są mu obowiązani do zwrotu szkody ubezpieczonej w takim razie roszczenie o odszkodowanie nie przechodzi na ubezpieczyciela (§ 62).

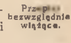
Ustawowe prawo zastawu osoby trzeciej na pretensyi ubezpieczeniowej

§ 127. (1) Z tytułu roszczenia swego przeciw biorącemu ubezpieczenie ma trzecia osoba prawo zastawu na jego pretensyi o odszkodowanie opartej na umowie o ubezpieczenie.

(2) Tego prawa zastawu dochodzić można także przeciw innym wierzycielom i przeciw masie konkursowej biorącego ubezpieczenie.

Świadczenie do rąk osoby trzeciej

§ 128. Ubezpieczyciel ma prawo po uprzedniem zawiadomieniu biorącego ubezpieczenie wynagrodzenie temuż należne wypłacić bezpośrednio osobie trzeciej, o ile biorący ubezpieczenie obowiązany jest do świadczenia tej trzeciej osobie. Na żądanie biorącego ubezpieczenie ubezpieczyciel obowiązany jest wypłatę uskutecznić do rąk osoby trzeciej.

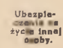
§ 129. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie odstąpiono od przepisów §§ 121, 124 do 126.

Dział III.

Ubezpieczenie życiowe.

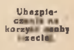
§ 130. Przy ubezpieczeniu życiowem ubezpieczyciel obowiązany jest, po zajściu wypadku przewiadzianego ubezpieczeniem, do zapłaty ustanowionej w umowie kwoty kapitału lub renty.

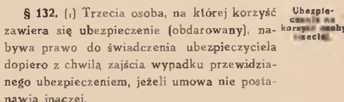

§ 131. (1) Ubezpieczenie może być zawierane na życie biorącego ubezpieczenia albo innej osoby. Jeżeli ubezpieczenie zawiera się na wypadek śmierci innej osoby, wówczas do ważności umowy i zarządzeń, przewidzianych w § 132, ustęp 2, potrzebne jest pisemne zezwolenie tejże osoby, chyba że ojciec lub matka zawierają ubezpieczenie na wypadek śmierci małoletniego dziecka.

(2) Ubezpieczenie na życie dziecka, które niema jeszcze czternastu lat, nieważne jest o tyle, o ile według umowy w przypadku śmierci przed ukończeniem czternastego roku życia ubezpieczyciel ma być obowiązany do świadczenia, które przekracza zwykłe koszta pogrzebu lub kwotę maksymalną ustanowioną na to przez władzę nadzorczą.

(3) O ile według przepisów tej ustawy wiadomość i zachowanie się biorącego ubezpieczenie mają prawną doniosłość, o tyle przy ubezpieczeniu na życie innej osoby bierze się na uwagę także wiadomość i zachowanie się tej innej osoby.

§ 132. (1) Trzecia osoba, na której korzyść zawiera się ubezpieczenie (obdarowany), nabywa prawo do świadczenia ubezpieczyciela dopiero z chwilą zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem, jeżeli umowa nie postanawia inaczej.

(2) Przy ubezpieczeniu kapitału należy w razie wątpliwości przyjąć, że biorący ubezpieczenie zastrzegł sobie prawo aż do zajścia wypadku przewidzianego ubezpieczeniem rozrządzać bez zgody ubezpieczyciela aktami między żyjącymi lub na wypadek śmierci roszczeniem z umowy o ubezpieczenie, a zatem

także oznaczyć osobę trzecią, jako obdarowaną lub w miejsce obdarowanej, ustanowić inną osobę, nawet wówczas, jeżeli obdarowaną osobę poprzednio oznaczono w umowie.

(3) Jeżeli obdarowany roszczenia nie nabędzie, przysługuje ono biorącemu ubezpieczenie.

Jak rozumieć zastrzeżenie darowania?

§ 133. (1) Jeżeli przy ubezpieczeniu kapitału oznaczono więcej osob jako obdarowane nie określając ich udziałów, to są one w równych częściach uprawnione do poboru; udział, którego jedna z nich nie nabyła, przyrasta pozostałym.

(2) Jeżeli jako obdarowanych oznaczono spadkobierców bez bliższego określenia, to w razie wątpliwości osoby, które dziedziczą, uprawnione są do poboru w stosunku swych sched.

(3) Jeżeli na wypadek śmierci ubezpieczono kapitał na korzyść posiadacza lub okaziciela dokumentu ubezpieczenia, należy sumę ubezpieczoną wciągnąć do spuścizny biorącego ubezpieczenie, gdy tenże zaniechał rozrządzić roszczeniem za pomocą aktu między żyjącymi lub na wypadek śmierci.

Nieprawdziwe zeznanie co do wieku.

§ 134. (1) Jeżeli wiek osoby, na której życie zawarto ubezpieczenie, zeznano nieprawdziwie a wskutek tego premię wymierzono za nisko, w takim razie sumę ubezpieczoną zniża się na taką kwotę, jaka według taryfy, która obowiązywała ubezpieczyciela w czasie zawarcia umowy, odpowiada umówionej premii z uwzględnieniem rzeczywistego wieku wstąpienia.

(2) Przed zajściem wypadku przewidzianego ubezpieczeniem a za zapłatą odpowiednio podwyższonej premii i dodatkową opłatą kwoty, która co najwyżej odpowiadać może różnicy premii z 5% odsetkami za ubiegły czas, wolno jednak biorącemu ubezpieczenie żądać, aby mu sumę ubezpieczoną podwyższono znowu do pierwotnej wysokości.

(3) Ubezpieczycielowi tylko wówczas przysługuje prawo odstąpienia od umowy z powodu nieprawdziwego zeznania wieku, jeżeli rzeczywisty wiek wstąpienia wychodzi po za ramy, w których ubezpieczyciel wedle planu przyjętego w jego przedsiębiorstwie zawiera ubezpieczenia życiowe.

(4) Jeżeli okaże się, że wskutek nieprawdziwego zeznania wieku wymierzono premię za wysoko, w takim razie od początku najbliższego okresu ubezpieczenia należy ją zniżyć na kwotę odpowiadającą rzeczywistemu wiekowi wstąpienia i zwrócić różnicę między istniejącą rezerwą premij a rezerwą konieczną ze względu na rzeczywisty wiek wstąpienia.

Zwiększenie niebezpieczeństwa

§ 135. Za zwiększenie niebezpieczeństwa uważa się tylko taką zmianę niebezpieczeństwa, którą oznaczono w umowie wyraźnie jako zwiększenie niebezpieczeństwa podając szczegółowo okoliczności powodujące je i co do której umówiono się, że należy o niej donieść.

Niewzruszalność ubezpieczenia.

§ 136. (1) Po upływie pięciu lat od zawarcia umowy ubezpieczyciel z wyjątkiem wypadku nieprawdziwego zeznania wieku, nie może podnosić zarzutów z powodu wadliwych zeznań przy zawarciu umowy, chyba że biorący ubezpieczenie dopuścił się podstępu.

(2) Po upływie pięciu lat od zajścia zwiększenia niebezpieczeństwa nie może ubezpieczyciel z powodu tego zwiększenia podnosić zarzutów, chyba że podstępnie naruszono obowiązek doniesienia o zwiększeniu niebezpieczeństwa.

Prawo wypowiedzenia służące biorącemu ubezpieczenie.

§ 137. (1) Po upływie pierwszego roku umownego może biorący ubezpieczenie każdej chwili wypowiedzieć umowę bez terminu wypowiedzenia.

(2) Jeżeli po upływie pierwszego roku umownego nie zapłacono premii w przeciągu terminu dodatkowego wyznaczonego przez ubezpieczyciela (§ 29, ustęp 1), uważa się umowę za wypowiedzianą przez biorącego ubezpieczenie.

Samobójstwo.

§ 138. (1) Jeżeli osoba, na której życie zawarto ubezpieczenie, popełniła samobójstwo, w takim razie ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia, chyba że czyn popełniono w stanie chorobliwego zaburzenia władz umysłowych wykluczającym swobodne postanowienie woli.

(2) Ubezpieczyciel odpowiada w każdym razie, jeżeli w chwili samobójstwa umowa przynajmniej przez pięć lat bez przerwy była w mocy.

Rozmyślne zabicie

§ 139. (1) Jeżeli ubezpieczenie zawarto na życie innej osoby aniżeli osoby biorącego ubezpieczenie, w takim razie ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia w razie, gdy biorący ubezpieczenie spowodował śmierć tej innej osoby rozmyślnie czynem bezprawnym.

(2) Jeżeli przy ubezpieczeniu na wypadek śmierci oznaczono osobę trzecią jako obdarowaną, uważa się to oznaczenie jako niebyłe w razie, gdy śmierć tej osoby, na której życie

zawarło ubezpieczenie, spowodowała owa osoba trzecia rozmyślnie czynem bezprawnym.

Doniesienie o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem.

§ 140. (1) Obowiązek doniesienia o wypadku przewidzianym ubezpieczeniem istnieje tylko w takim razie, jeżeli jako wypadek przewidziany ubezpieczeniem oznaczono śmierć. Obowiązek doniesienia jest spełniony, jeżeli doniesienie wysłano w ciągu trzech dni po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem.

(2) Jeżeli prawo żądania świadczenia przysługuje osobie trzeciej, wówczas na niej ciąży obowiązek doniesienia; to samo tyczy się obowiązku dawania wyjaśnień i dostarczania dowodów (§ 39, ustęp 2 i 3).

Przemiana na ubezpieczenie wolne od opłaty premii i wykupno.

§ 141. (1) Jeżeli zapłacono premię za czas przynajmniej trzech lat, może biorący ubezpieczenie każdej chwili żądać przemiany ubezpieczenia na ubezpieczenie wolne od opłaty premii ze zniżoną sumą ubezpieczoną (redukcja).

(2) Przy ubezpieczeniu kapitału, przy którem zajście wypadku przewidzianego ubezpieczeniem jest niewątpliwe, może biorący ubezpieczenie żądać rozwiązania umowy za zapłatą odprawy (wykupno), o ile premię zapłacił za czas przynajmniej trzech lat.

Automatyczna przemiana ubezpieczenia.

§ 142. (1) Jeżeli biorący ubezpieczenie wypowiedział lub przestał płacić premię (§ 137) w czasie, gdy premia zapłaconą już była przynajmniej za okres trzech lat, w takim razie z chwilą wypowiedzenia lub upływu terminu dodatkowego (§ 29, ustęp 1) wyznaczonego do zapłaty premii dokonywa się sama przez się przemiana ubezpieczenia na ubezpieczenie wolne od opłaty premii ze zmniejszoną sumą ubezpieczoną.

(2) Jednakże przy ubezpieczeniu kapitału, przy którym zajście wypadku przewidzianego ubezpieczeniem jest niewątpliwe, może biorący ubezpieczenie w ciągu jednego miesiąca po wypowiedzeniu albo po upływie terminu dodatkowego żądać wykupna zamiast przemiany.

(3) Przewidziane w § 29, ustęp 1, na wypadek zaniechania zapłaty premii wezwanie biorącego ubezpieczenie musi zawierać dodatek wskazujący, że nastąpi przemiana.

(4) Dopuszczalne jest postanowienie umowne, według którego w przypadkach ustępu 1 ubezpieczenie samo przez się przemienić się ma na ubezpieczenie wolne od zapłaty premii, opiewające na pełną sumę ubezpieczoną, ale z ograniczonym czasem trwania ubezpieczenia.

Wykluczenie przemiany i wykupna.

§ 143. Przy ubezpieczeniach zawartych na wypadek śmierci z czasem trwania ubezpieczenia nie przekraczającym dziesięciu lat, niema ani przemiany, ani wykupna.

Ustalenie podstaw obliczania dla przemiany i wykupna.

§ 144. (1) Ubezpieczyciel ustalić ma w ogólnych warunkach ubezpieczenia podstawy, według których przy wykupnie obliczać się ma sumę wykupna a przy przemianie na ubezpieczenie wolne od opłaty premii obliczać się ma zmniejszoną sumę albo ograniczony czas trwania.

(2) Przemianę lub przekazanie sumy wykupna winien ubezpieczyciel podać pisemnie do wiadomości biorącego ubezpieczenie w ciągu miesiąca od chwili, w której tego żądano (§ 141, 142, ustęp 2), automatyczną przemianę zaś bezzwłocznie po upływie terminu oznaczonego w § 142, ustęp 2. Przy przemianie należy w oznajmieniu zwrócić uwagę biorącego ubezpieczenie na uprawnienia przyznane mu w § 145.

Przywrócenie pierwotnego ubezpieczenia.

§ 145. Jeżeli umowę rozwiązano według § 137, jednak bez zapłaty odprawy albo, jeżeli w ramach §§ 141, 142 nastąpiła przemiana na ubezpieczenie wolne od opłaty premii, w takim razie biorący ubezpieczenie w ciągu trzech miesięcy po upływie dnia, do którego premia była zapłacona, może żądać przywrócenia mocy obowiązującej pierwotnej umowy za dodatkową opłatą premii za czas pośredni należnych z odsetkami co najwyżej pięcioprocentowemi.

Wydanie rezerwy premii.

§ 146. (1) Jeżeli ubezpieczenie kapitału na wypadek śmierci, przy którem zajście wypadku przewidzianego ubezpieczeniem jest niewątpliwe, zostanie uchylone przez odstąpienie lub wypowiedzenie ubezpieczyciela albo jeżeli ubezpieczyciel przy takiem ubezpieczeniu wolny jest od świadczenia, wówczas winien wydać rezerwę premii przypadającą na to ubezpieczenie, jeżeli premię zapłacono przynajmniej za okres trzech lat. Jednakże w przypadku § 139, ustęp 1, ubezpieczyciel nie jest obowiązany do wydania rezerwy premii.

(2) Rezerwę premii obliczyć należy według stanu z końcem ostatniego okresu ubezpieczenia. Raty premiowe do tego czasu przypadające należy potrącić.

Egzekucya na roszczenia z ubezpieczenia.

§ 147. Egzekucyi na rzecz wierzycieli biorącego ubezpieczenie podlegają jego roszczenia majątkowe z umowy o ubezpieczenie życiowe o tyle i tak długo, o ile i jak długo on niemi rozrządzać może.

Zajęcie i treść egzekucyjnego prawa zastawu.

§ 148. (1) Zajęcie roszczeń uskutecznia się przez doręczenie dozwolenia egzekucyi do rąk ubezpieczyciela (§ 294 o. e.), jeżeli zaś dokument ubezpieczenia opiewa na posiadacza lub okaziciela, podług przepisu § 296 o. e.

(2) Nabyte w ten sposób prawo zastawu rozciąga się na wszystkie majątkowe roszczenia biorącego ubezpieczenie z umowy o ubezpieczenie, jeżeli dozwolenie egzekucyi nie było ograniczone do poszczególnych roszczeń.

Przekaz do ściągnięcia.

§ 149. (1) Zrealizowanie zajętych roszczeń biorącego ubezpieczenie dokonywa się za pomocą przekazu do ściągnięcia.

(2) Przekaz ten w szczególności upoważnia popierającego wierzyciela do żądania w imieniu zobowiązanego od ubezpieczyciela wykupna i zapłaty sumy wykupna.

Prawo wstąpienia obdarowanego, małżonka i dzieci biorącego ubezpieczenie.

§ 150. (1) Jeżeli na roszczenie ubezpieczeniowe prowadzi się egzekucyę lub otwiera się upadłość do majątku biorącego ubezpieczenie, w takim razie obdarowany, którego imiennie oznaczono, może za zgodą biorącego ubezpieczenie wstąpić w umowę ubezpieczenia w miejsce biorącego ubezpieczenie, wypłacając popierającemu wierzycielowi lub masie upadłościowej sumę wykupna.

(2) Jeżeli obdarowanego wogóle nie oznaczono lub nie oznaczono imiennie, wówczas to samo prawo przysługuje małżonkowi i dzieciom biorącego ubezpieczenie.

(3) Wstąpienie dokonywa się przez zawiadomienie ubezpieczyciela; zawiadomienie to może być uskutecznione tylko w ciągu jednego miesiąca od czasu, w którym uprawniony do wstąpienia dowiedział się o zajęciu lub w którym otwarto upadłość.

Dokumenty ubezpieczenia opiewające na posiadacza lub okaziciela.

§ 151. Jeżeli dokument ubezpieczenia opiewa na posiadacza lub okaziciela, to mimo to ubezpieczyciel może odmówić świadczenia posiadaczowi lub okazicielowi, jeżeli jego uprawnienie nie jest wykazane. Świadczenie do rąk posiadacza lub okaziciela zwalnia ubezpieczyciela będącego w dobrej wierze.

Ubezpieczenie ludowe.

§ 152. (1) Przy ubezpieczeniu ludowem nie mają zastosowania przepisy §§ 1, 28, 29, 137 i 144, ustęp 2.

(2) Premii nie można domagać się sądownie.

(3) Ubezpieczyciel tylko wtedy wolny jest od obowiązku świadczenia z powodu zaniechania zapłaty premii, jeżeli zaległość doszła do kwoty kwartalnej premii. Jeżeli tak rzecz się ma, uważa się umowę za wypowiedzianą przez biorącego ubezpieczenie. Jeżeli jednak premie płacone były za okres trzech lat, dokonywa się sama przez się przemiana ubezpieczenia na ubezpieczenie, wolne od opłaty premii (§ 142).

(4) Jeżeli umowę rozwiązano przez wypowiedzenie ze strony biorącego ubezpieczenie bez zapłaty odprawy albo jeżeli nastąpiła przemiana na ubezpieczenie wolne od opłaty premii, w takim razie biorący ubezpieczenie w ciągu sześciu miesięcy po upływie dnia, do którego premia była zapłacona, może żądać przywrócenia mocy obowiązującej pierwotnej umowy po myśli § 145.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 153. (1) Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie lub obdarowanego lub uprawnionego do wstąpienia odstąpiono od przepisów §§ 134 do 146, 150 do 152, albo w przypadku § 144, ustęp 1, od ogólnych warunków ubezpieczenia.

(2) Za zgodą władzy nadzorczej wolno jednak w warunkach ubezpieczenia ustanowić inny sposób przemiany na ubezpieczenie wolne od opłaty premii, aniżeli to przepisują §§ 141 i 142, tudzież inny sposób obliczenia kwoty, która przypada na wypłaty, aniżeli to przewiduje § 145.

Dział IV.

Ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków.

Treść ubezpieczenia.

§ 154. Przy ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków ubezpieczyciel obowiązany jest uskutecznić wypłatę kapitału lub renty ustanowioną w umowie lub inne zresztą umówione świadczenia, jeżeli ten, na którego osobę zawarto ubezpieczenie, dotknięty zostanie nieszczęśliwym wypadkiem określonego w umowie rodzaju.

Ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków innych osób.

§ 155. (1) Można zawrzeć ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych, które zdarzają się biorącemu ubezpieczenie, albo od wypadków nieszczęśliwych, które zdarzają się innym osobom.

(2) Ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych, które zdarzają się innej osobie, uważa się w razie wątpliwości za ubezpieczenie na cudzy rachunek. Do takiego ubezpieczenia mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 69 do 71.

(3) Jeżeli na własny rachunek zawiera się ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków, które wydarzają się innej osobie, wówczas do ważności umowy potrzebne jest pisemne ze-

zwolenie owej innej osoby. O ile wiadomość i zachowanie się biorącego ubezpieczenie mają prawną doniosłość według przepisów tej ustawy, bierze się pod uwagę w takim przypadku także wiadomość i zachowanie się tej innej osoby.

Z[illegible] ubezpieczenie [illegible] siębiorstwa

§ 156. Jeżeli przedsiębiorstw, dla którego zawarto zbiorowe ubezpieczenie, zostaje pozbyte, wydzierżawione lub objęte przez trzecią osobę na podstawie podobnego stosunku, w takim razie mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 64 do 66.

Ubezpie[illegible] korzy[illegible] osoby trzeciej

§ 157. Przy ubezpieczeniach kapitału mają zastosowanie przepisy §§ 132 i 133 o ubezpieczeniu na korzyść osób trzecich.

Z[illegible] spowodowanie nieszczęśliwego wypadku.

§ 158. (1) Ubezpieczyciel wolny jest od obowiązku świadczenia, jeżeli ten, kto doznał nieszczęśliwego wypadku, spowodował wypadek z rozmysłu lub rażącego niedbalstwa. To samo obowiązuje, jeżeli ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych, które się innej osobie zdarzają, zawarto na własny rachunek a biorący ubezpieczenie spowodował ten wypadek z rozmysłu czynem bezprawnym.

(2) Jeżeli przy ubezpieczeniu na korzyść osoby trzeciej ta trzecia osoba spowodowała wypadek nieszczęśliwy z rozmysłu czynem bezprawnym, w takim razie oznaczenie osoby trzeciej uważa się za niebyłe.

Ograniczenie [illegible] wiedzialności.

§ 159. Dopuszczalne jest postanowienie umowne, według którego ubezpieczyciel ma być wolny od obowiązku świadczenia, jeżeli skutki nieszczęśliwego wypadku wystąpią dopiero po upływie jednego roku lub dłuższego okresu czasu.

Obowiązek [illegible]

§ 160. Biorący ubezpieczenie ma ile możności starać się o odwrócenie i złagodzenie następstw wypadku nieszczęśliwego i przytem iść za wskazówkami ubezpieczyciela, o ile nie żąda się od niego rzeczy niesłusznych.

[illegible] odszkodowania; częściowa upłata.

§ 161. (1) Odszkodowanie płatne jest w czternastu dniach po ukończeniu leczenia.

(2) Jeżeli ma być płacone odszkodowanie dzienne, można po upływie każdego miesiąca żądać częściowej upłaty, która odpowiada wysokości odszkodowania dziennego za ubiegły miesiąc.

[illegible] zastosowanie [illegible] sów o ubez[illegible] od szkód i ube[illegible] życiowem

§ 162. Przepisy § 58 o kosztach ustalenia, § 63 o braku i o ustaniu ubezpieczonego interesu, § 135 o zwiększeniu niebezpieczeństwa i § 140, ustęp 2, o obowiązku osoby trzeciej do doniesień i udzielania wyjaśnień mają odpowiednie zastosowanie.

Przepisy bezwzględnie wiążące.

§ 163. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na postanowienia umowne, któremi na niekorzyść biorącego ubezpieczenie lub osoby trzeciej odstąpiono od przepisów §§ 158 do 162.

Dział V.

Przepisy końcowe i przejściowe.

[illegible] ustawy.

§ 164. (1) Pod przepisy tej ustawy podpadają umowy o ubezpieczeniu, które zawierają zakłady ubezpieczeń prawnie założone i do działalności dopuszczone.

(2) Przepisy tej ustawy nie mają zastosowania do umów kas zapomogowych, założonych według ustawy z dnia 16 lipca 1892, Dz. u. p. Nr. 202, do wszelkich stosunków ubezpieczeniowych podmiotów ubezpieczenia w zakresie prawa publicznego ani do umów zastępczych, zawartych z zakładami ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia pensyjnego funkcyonaryuszy.

§ 165. Przepisy tej ustawy nie mają zastosowania do ubezpieczenia morskiego, reasekuracyi i ubezpieczenia losów.

§ 166. (1) Ograniczenia swobody umawiania się przewidziane w tej ustawie nie mają zastosowania do ubezpieczenia przewozowego i ubezpieczenia kredytu, tudzież do ubezpieczeń od szkody, przy których ubezpieczone interesy określa się tylko według rodzaju i dopiero po ich powstaniu szczegółowo oznajmia się każdy z tych interesów z osobna ubezpieczycielowi (bieżące ubezpieczenie).

(2) Minister spraw wewnętrznych może w porozumieniu z Ministrem sprawiedliwości zapomocą rozporządzenia ogłoszonego w Dzienniku ustaw państwa uchylić ograniczenia swobody umawiania się, zawarte w tej ustawie, w całości lub częściowo ze względu na umowy o ubezpieczenie, zawierane przez mniejsze zakłady wzajemnych ubezpieczeń prawnie założone i do działalności dopuszczone albo przez krajowe zakłady wzajemnych ubezpieczeń, trudniące się ubezpieczeniem bydła, które otrzymują zasiłki z funduszów publicznych albo też ze względu na nowo powstające gałęzie ubezpieczenia.

Po[illegible] we; początek [illegible] zującej.

§ 167. Następujące przepisy tej ustawy wraz z należącemi do nich ograniczeni[illegible] swobody umawiania się wchodzą w życie w dniu 1 stycznia 1918 i mają zastosowanie także do istniejących w tym czasie stosunków ubezpieczenia:

1. Przepisy § 9 o umorzeniu i o dokumentach zastępczych;

2. przepisy § 10 o prawie do odpisów. Ubezpieczyciel ma jednak zwrócić uwagę na to prawo tylko wówczas, jeżeli dokument ubezpieczenia wydany zostanie po dniu 31 grudnia 1917;

3. przepisy § 11 o sądzie polubownym. Jeżeli w umowie, która w dniu 1 stycznia 1918 była w mocy albo zostanie zawartą między dniem 1 stycznia 1918 a dniem 1 stycznia 1919, postanowiono, że wysokość świadczenia ubezpieczyciela ma być oznaczona przez znawców, natenczas należy uważać to za postanowienie umowne sądu polubownego po myśli § 11, ustęp 2;

4. przepisy § 12 o sądzie miejscowo właściwym. Przepisy te nie mają jednak zastosowania do sporów, które w dniu 1 stycznia 1918 już zawisły. Jeżeli w umowie, która w dniu 1 stycznia 1918 była w mocy albo zostanie zawartą między dniem 1 stycznia 1918 a dniem 1 stycznia 1919, znajdzie się niedopuszczalne postanowienie co do właściwości sądu dla skarg przeciw biorącemu ubezpieczenie, wówczas uważa się za umówioną właściwość sądu oznaczonego w § 12, ustęp 3;

5. przepisy § 13, ustęp 2 i 3, o oznajmieniach i oświadczeniach;

6. przepis § 14 o wiadomości ubezpieczyciela o okoliczności, którą należało oznajmić;

7. przepisy § 15 o zmianach mieszkania;

8. przepisy § 16 o karach umownych;

9. przepisy § 18 o milczącem przedłużeniu stosunku ubezpieczenia, umówionego na pewien oznaczony czas i o trwałem ubezpieczeniu;

10. przepisy §§ 19 i 20 o przedawnieniu i czasowem ograniczeniu roszczeń. Przepisy te nie mają jednak zastosowania do roszczeń, które w dniu 1 stycznia 1918 już wygasły. Jeżeli w umowie, która w dniu 1 stycznia 1918 była w mocy albo zostanie zawartą między dniem 1 stycznia 1918 a dniem 1 stycznia 1919, ułożono się co do czasowego ograniczenia roszczenia z ubezpieczenia w sposób, który jest według §§ 20 i 22 niedopuszczalny, wówczas w miejsce tego postanowienia umownego wstępuje norma, przewidziana w § 20, ustęp 2;

11. przepisy § 21 o skutkach upadłości i postępowania układowego. Jeżeli w umowie która w dniu 1 stycznia 1918 była w mocy albo zostanie zawartą między dniem 1 stycznia 1918 a dniem 1 stycznia 1919, znajduje się dla biorącego ubezpieczenie mniej korzystne postanowienie na wypadek otwarcia upadłości lub postępowania układowego co do jego majątku, wówczas w miejsce tego postanowienia umownego wstępuje prawo wypowiedzenia ubezpieczyciela, przewidziane w § 21, ustęp 2;

12. przepisy §§ 23, ustęp 4, o trwaniu okresu ubezpieczenia;

13. przepisy §§ 24 i 25 o opłacie premii;

14. przepisy § 26 o zapłatach przez zastawnika lub obdarowanego;

15. przepisy § 27 o prawie ubezpieczyciela do potrąceń;

16. przepisy § 31 o prawie do zniżenia premii;

17. przepisy § 32 o zastrzeżeniach utraty prawa do świadczeń; oznaczony w § 32, ustęp 1, termin miesięczny dla wykonania przez ubezpieczyciela prawa wypowiedzenia rozpoczyna się z dniem 1 stycznia 1918, jeżeli ubezpieczyciel przed tym terminem dowiedział się o naruszeniu obowiązku;

18. przepis § 36 o niewchodzących w rachubę zwiększeniach niebezpieczeństwa;

19. przepisy § 39 o obowiązkach biorącego ubezpieczenie po zajściu wypadku przewidzianego ubezpieczeniem i o niedopuszczalnych zastrzeżeniach co do dowodów i płatności świadczenia i odpowiednie przepisy §§ 78, 91, 99, zdanie 2, 124, ustęp 1, 140 i 162;

20. przepisy §§ 41, 41, 92, 125, ustęp 1 i 161 o płatności roszczenia z ubezpieczenia;

21. przepis § 50, ustęp 1, o wartości ubezpieczenia i o ubezpieczeniu powyżej wartości;

22. przepis § 58, ustęp 3, o pełnomocniku biorącego ubezpieczenie przy obliczaniu szkody;

23. przepisy § 63 i odpowiedni przepis § 162 o zgaśnięciu umowy z powodu braku ubezpieczonego interesu;

24. przepisy §§ 64 do 68 i § 109 o pozbyciu ubezpieczonych rzeczy i pozbyciu ich w drodze spadku, tudzież odpowiednie przepisy § 94. Wspomniane przepisy nie mają jednak zastosowania do pozbycia i przejścia w drodze spadku w czasie przed dniem 1 stycznia 1918;

25. przepisy §§ 122, 124, ustęp 2, 125, ustęp 2, 127 i 128 o ubezpieczeniu od odpowiedzialności;

26. przepisy §§ 132 i 133 tudzież odpowiedni przepis § 157 o ubezpieczeniu na korzyść osób trzecich i o tłumaczeniu zastrzeżenia obdarowannia;

27. przepisy §§ 147 do 150 o egzekucyi na roszczenia z ubezpieczenia i o prawie wstąpienia przy ubezpieczeniach życiowych;

28. przepisy §§ 164 do 166 o zakresie zastosowania tej ustawy.

§ 168. (1) Wszystkie inne przepisy tej ustawy zaczynają obowiązywać w dniu 1 stycznia 1919.

(2) Następujące przepisy wraz z należącemi do nich ograniczeniami swobody umawiania się mają zastosowanie także do stosunków ubezpieczenia, istniejących w dniu 1 stycznia 1919:

1. przepisy § 29 o zwłoce w opłacie premii po rozpoczęciu ubezpieczenia i stojący z nimi w związku przepis § 124, ustęp 3. Przepisy te nie mają jednak zastosowania do premii, która stała się płatną przed dniem 1 stycznia 1919;

2. przepisy §§ 43 do 46 o uprawnieniach ajentów ubezpieczeniowych, jednakże tylko o tyle, o ile chodzi o czynności prawne, przedsięwzięte po dniu 31 grudnia 1918; następnie przepisy § 47, ustęp 1, o znaczeniu wiadomości ajentów ubezpieczeniowych, o ile osiągnięto tę wiadomość po dniu 31 grudnia 1918; w końcu przepisy § 47, ustęp 2;

3. przepisy §§ 79 do 88 o ubezpieczeniu ogniowem budynków.

§ 169. Jeżeli stosunek ubezpieczenia przedłuża się wyraźnie lub milcząco (§ 18) po dniu 1 stycznia 1918, to począwszy od tego przedłużenia przepisy tej ustawy mają zastosowanie do dalszego ciągu stosunku ubezpieczenia.

§ 170. (1) Rozporządzenie cesarskie z dnia 22 listopada 1915, Dz. u. p. Nr. 343, zaprowadzające przepisy o kontrakcie ubezpieczenia (ordynacya ubezpieczeniowa), traci moc obowiązującą w dniu 1 stycznia 1918.

(2) Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi sprawiedliwości i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

ROZPORZĄDZENIE MINISTERSTW SPRAW WEWNĘTRZNYCH, SPRAWIEDLIWOŚCI, HANDLU I SKARBU

z dnia 5 marca 1896 r. (Dz. u. p. Nr. 31)

o tworzeniu zakładów ubezpieczenia, ich urządzaniu i zawiadywaniu ich czynnościami.

Dla zawarowania, żeby zobowiązania, jakie zakłady ubezpieczenia na siebie biorą, były trwale dopełniane i dla ochrony interesów osób ubezpieczonych wydają się z uchyleniem rozporządzenia ministeryalnego z dnia 18 sierpnia 1880 (Dz. u. p. Nr. 110) zamieszczone poniżej postanowienia w przedmiocie tworzenia zakładów ubezpieczenia, ich urządzania i zawiadywania ich czynnościami, o ile zakłady te nie podlegają ustawie z dnia 16 lipca 1892 (Dz. u. p. Nr. 202) o kasach zapomogowych zaregestrowanych.

A. O tworzeniu zakładów ubezpieczenia.

§ 1. Do utworzenia zakładów ubezpieczenia potrzebna jest koncesya od Władzy państwa, pod tym zaś względem stosują się przepisy ustawy o stowarzyszeniach z dnia 26 listopada 1852 (Dz. u. p. Nr. 253) a względnie kodeksu handlowego z dnia 17 grudnia 1862 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1863), tudzież następujące postanowienia:

§ 2. Władza państwa może dać koncesyę na utworzenie tylko takich zakładów ubezpieczenia, które albo są towarzystwami akcyjnemi albo towarzystwami opartemi na zasadzie wzajemnej odpowiedzialności członków.

Podstawę potrzebną do rozpoczęcia czynności i na pokrycie strat gdyby były, stanowi w towarzystwach akcyjnych kapitał akcyjny, w towarzystwach opartych na wzajemności, fundusz zakładowy i wzajemna odpowiedzialność członków towarzystwa.

Rodzaj i rozciągłość odpowiedzialności, tudzież sposób dochodzenia tej odpowiedzialności w towarzystwach na wzajemności opartych, należy określić dokładnie w statucie; w szczególności postanowić należy w statucie:

1. Jakie stosunki muszą nastąpić, żeby można było odwoływać się do odpowiedzialności członków;

2. w jaki sposób pokrywana być ma strata, gdyby się zdarzyła (dopłata nieograniczona lub ograniczona, trwałe podwyższenie premii za ubezpieczenie, zniżenie zabezpieczonych świadczeń, zmniejszenie wypłatnych rent);

3. według jakich zasad strata, gdyby nastąpiła, ma być rozkładana, a to z odpowiedniem uwzględnieniem poszczególnych głównych rodzajów ubezpieczenia;

4. w jakich okolicznościach i aż do jakiego czasu członkowie, którzy wystąpili, są odpowiedzialni.

Ogólne warunki ubezpieczenia mają zawierać te postanowienia w całej osnowie.

§ 3. Kapitał akcyjny towarzystw ubezpieczających ustanawiać trzeba na przyszłość w taki sposób, żeby przy ukonstytuowaniu składano w gotówce najmniej sumę wynoszącą tyle razy po 100.000 zł., ile ma być gałęzi ubezpieczeń (ubezpieczenie od pożaru, od gradobicia, od przygód nieszczęsnych, ubezpieczenie przewozu łącznie z ubezpieczeniem morskiem itp.), wszakże kapitał złożony wynosić ma najmniej 300.000 zł.

Na akcye emitowane, jeżeli opiewają na posiadacza, wnieść mają akcyonaryusze całkowitą wartość imienną, jeżeli opiewają na nazwisko, najmniej trzydzieści od sta sumy imiennej i w tym ostatnim przypadku reszta zabezpieczona być powinna dokumentami dłużnemi lub wekslami jedynkowymi i przedstawić należy wykaz wszystkich subskrybentów z podaniem ich nazwiska, miejsca za-

mieszkania i stanu, jakoteż ilości akcyj, które kazdy z nich podpisał.

§ 4. Fundusz zakładowy zakładów opartych na wzajemności, ustanowić trzeba w wysokości odpowiedniej zachodzącym stosunkom i prawdopodobnemu zakresowi czynności, fundusz zaś towarzystw wzajemnych ubezpieczeń na życie, najmniej w sumie 20.000 zł., którą złożyć trzeba w gotówce z wyłączeniem dokumentów udziału lub rękojmi, weksli itp. Opłacać odsetki od niego i zwracać go można tylko z nadwyżek a zwracać tylko w takiej mierze, o ile postępuje tworzenie funduszu rezerwowego zysków, uposażać się mającego z nadwyżek; przeto po zupełnem spłaceniu funduszu zakładowego, oprócz odpowiedniej rachunkom rezerwy premii, znajdować się powinna jeszcze rezerwa gwarancyjna, wynosząca najmniej tyle, co pierwotny fundusz zakładowy.

W zakładach ubezpieczeń na życie, opartych na wzajemności, przyjąć należy za warunek rozpoczęcia czynności istnienie ustanowionej z góry sumy minimalnej zawartych ubezpieczeń.

§ 5. Zakładom ubezpieczania na życie, nowo utworzonym, dozwolone być może oprócz tej gałęzi ubezpieczenia tylko ubezpieczanie rent i ubezpieczanie na wypadek niezdolności do pracy.

Gdyby istniejące zakłady ubezpieczeń zamierzały rozszerzyć swój przemysł na inne gałęzie ubezpieczenia, postanowienie niniejsze ma być odpowiednio stosowane.

B. O urządzeniu zakładów ubezpieczeń.

§ 6. Statut towarzystwa zawierać ma przedewszystkiem te postanowienia, które przepisane są w § 9 ustawy o stowarzyszeniach z dnia 26 listopada 1852 (Dz. u. p. Nr. 253) a co do towarzystw akcyjnych, w artykułach 207—249 kodeksu handlowego.

W statutach towarzystw opartych na wzajemności, zamieszczone być powinny w szczególności jeszcze postanowienia:

1. Co do firmy (nazwy) i siedziby towarzystwa;

2. co do mianowania i składu grona kierującego, jakoteż form do uprawnienia jego członków i innych funkcyonaryuszów towarzystwa;

3. co do prawa głosowania członków i sposobu wykonywania tego prawa;

4. co do formy prawomocnego ogłaszania obwieszczeń z wymienieniem pism publicznych, w których mają być zamieszczane;

5. co do zwoływania walnego zgromadzenia na żądanie członków.

§ 7. Nadto podane być mają w statucie poszczególne gałęzie ubezpieczenia (na życie, od pożaru, od gradobicia, od przygód nieszczęsnych, ubezpieczenia przewozu, łącznie z ubezpieczeniem morskiem itp.), które stanowić będą zakres działania towarzystwa.

Wyrazić tam należy także, czy towarzystwo trudnić się będzie ubezpieczeniem bezpośrednio czy pośrednio (przez kontrasekuracyę), czy bezpośrednio i pośrednio, czy tylko w krajach tutejszych, czy także za granicą.

§ 8. Zakłady ubezpieczenia na życie dołączać mają nadto taryfy premii, które przy ubezpieczeniach mają być stosowane i piśmienne wyłuszczenie zasad ich obliczania. Wyłuszczenie to podawać ma premie netto, stosowane przy ich obliczaniu tablice statystyczne (śmiertelności a względnie niezdatności do pracy lub tablice chorób), stopę procentową wziętą za podstawę i formuły do obliczania użyte a oprócz tego podać tu jeszcze trzeba wysokość dodatków na zarząd i zasady obliczania rezerwy premii.

§ 9. Statuty zakładów ubezpieczeń jakoteż taryfy premii netto dla zakładów ubezpieczeń na życie, potrzebują równie jak wszelka zmiana tychże zatwierdzenia Władzy państwa. Taryfy zatwierdzane będą na podstawie poprzedniego zbadania pod względem asekuracyjno-technicznym.

Taryfy premii brutto przedstawiać mają zakłady ubezpieczenia życia Władzy państwa do wiadomości.

§ 10. Zatwierdzeniu Władzy państwa podlegają nadto ogólne warunki ubezpieczenia, mające służyć za podstawę do zawierania kontraktów ubezpieczenia w krajach tutejszych, jakoteż każda późniejsza zmiana tychże warunków ogólnych. W zakładach ubezpieczenia opartych na wzajemności, ogólne warunki ubezpieczenia stanowić mają część składową statutów.

Szczególne warunki ubezpieczenia dozwolone są w tutejszo-krajowym obrocie czynności tylko w tym razie, jeżeli nie są w sprzeczności z ogólnemi warunkami ubezpieczenia, lecz tylko uzupełniają takowe lub nastręczają ubezpieczonym pewne korzyści.

§ 11. Warunki ogólne ubezpieczenia zawierać mają w szczególności postanowienia:

1. Co do niebezpieczeństw, przeciw którym daje się ubezpieczenie a względnie co do wypadków, za których nastąpieniem towarzystwo zobowiązuje się płacić;

2. co do ustanowienia i płacenia wynagrodzenia, które biorący ubezpieczenie płacić ma towarzystwu;

3. co do warunków i chwili, od której zaczyna się odpowiedzialność towarzystwa;

4. co do warunków i chwili, od której ustaje odpowiedzialność towarzystwa, jakoto: mylne szczegóły we wniosku, zmiany podczas trwania kontraktu, niedopełnienie zobowiązań przez biorącego ubezpieczenie lub ubezpieczonego itp.;

5. co do określania rozciągłości i rodzaju obowiązku, którego toworzystwo ma dopełnić, gdy zajdzie przypadek ubezpieczony, jakoteż co do czasu dopełnienia;

6. co do całkowitego lub częściowego uchylenia kontraktu ubezpieczenia i zobowiązań towarzystwa na wypadek takiego uchylenia ,zwrot premii, odkupienie itp.);

7. w towarzystwach na wzajemności opartych, co do praw służących ubezpieczonym do udziału w nadwyżkach z interesów, w towarzystwach akcyjnych, które ubezpieczonych dopuszczają do udziału w zysku, co do praw służących ubezpieczonym do udziału w zysku z interesów;

8. co do postępowania w razie sporów z kontraktu ubezpieczenia;

9. co do przedawnienia praw opartych na kontrakcie ubezpieczenia.

§ 12. Ogólne warunki ubezpieczenia w zakładach ubezpieczenia na życie, winny pod względem zobowiązań zakładu na wypadek uchylenia kontraktu ubezpieczenia (§ 11, punkt 6) czynić zadosyć następującym zasadom:

1. police, które najmniej przez trzy lata były ważne, z wyłączeniem polic czasowego ubezpieczenia, nie mogą być ubezpieczonym bez wynagrodzenia zwracane z tego powodu, że przestano płacić premie;

2. wynagrodzenie stanowić ma podług wyboru ubezpieczonego albo przyznanie odkupnego albo wystawienie policy wolnej od premii ze zmniejszoną sumą ubezpieczenia a względnie rentą; zakładowi ubezpieczenia wolno jednak wyłączyć zasadniczo odkup we wszystkich lub w niektórych kombinacyach ubezpieczenia;

3. w razie odkupu, jeżeli odkupne wymierza się w sumie niezmiennej na cały czas trwania ubezpieczenia, takowe wynosić ma najmniej trzy czwarte części rezerwy premii; jeżeli zaś odkupne oblicza się według skali wzrastającej z trwaniem ubezpieczenia aż do wysokości całkowitej rezerwy premii, takowa zaczynać się ma od kwoty najmniej sześćdziesiąt procentów rezerwy premii;

4. w razie zmniejszenia ubezpieczenia obliczać należy zmniejszoną sumę ubezpieczenia a względnie rentę albo z wzięciem za podstawę całkowitej rezerwy premii na ubezpieczenie przypadającej, albo, co do ubezpieczeń mięszanych, w stosunku ubiegłych lat ubezpieczenia do okresu ubezpieczenia w kontrakcie ustanowionego;

5. do odkupu polic, o ile jest dozwolony, oznaczyć należy pewien termin;

6. postanowić należy, pod jakiemi warunkami i w jakich terminach może być przywrócone takie ubezpieczenie, które wygasło z powodu, iż przestano płacić premie.

Police zawierać mają tablicę podającą w cyfrach wartości odkupu a względnie zmniejszone sumy ubezpieczenia nawet po okresie ubezpieczenia najprzód za trzechlecie a następnie za okresy najmniej pięcioletnie.

§ 13. Postanowienia, tyczące się przypuszczenia ubezpieczonych do udziału w zysku (§ 11, punkt 7), powinny być jasne i wyraźne i zamieścić je należy w ogólnych warunkach ubezpieczenia obowiązujących w tej kategoryi ubezpieczeń.

Pod tym względem przestrzegać należy zasad następujących:

1. nie wolno zaprowadzać takich systemów podziału zysków, któreby utrudniały kontrolę lub w którychby możliwość pokrzywdzenia poszczególnych ubezpieczonych nie była uchylona ścisłemi prawidłami;

2. w zakładach wzajemnego ubezpieczenia wszyscy ubezpieczeni powinni być uprawnieni do żądania udziału w zysku;

3. zyski, które mają być rozdzielane, należy corocznie rozrachować i corocznie, według okoliczności po upływie okresu karencyj, który w warunkach ubezpieczenia ma być przewidziany, rozdać a względnie policzyć na dalsze premie lub użyć na podwyższenie roszczeń zabezpieczonych;

4. takie systemy podziału zysków, w których zyski zgromadzają się w osobne fundusze i po pewnej liczbie lat rozdzielają się między tych, którzy innych przeżyli, dozwolone są tylko w takim razie, jeżeli okresy rozdzielania wynoszą nie więcej jak pięć lat.

Postanowienia powyższe nie naruszają zasad tworzenia i administracyi spółek dziedziczących (spółek na przeżycie, spółek Tontiego).

§ 14. Zakłady ubezpieczeń, używające do wykonywania swego przemysłu pośrednictwa osobnych funkcyonaryuszów (agentów generalnych, inspektorów, agentów itp.), winny opatrzyć tychże funkcyonaryuszów pełnomocnictwami, w których wyrażone być mają ich upoważnienia i zobowiązać winny tych funkcyonaryuszów, żeby wobec stron, z któremi się znoszą, legitymowali się okazaniem pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwa głównych reprezentantów zagranicznych zakładów ubezpieczeń należy ściśle określić w myśl artykułu IV rozporządzenia cesarskiego z dnia 29 listopada 1865 (Dz. u. p. Nr. 127). Pełnomocnictwa te upoważniać mają w szczególności także do wystawiania polic stanowczych.

§ 15. Wzory polic i wniosków przeznaczone do użytku w prowadzeniu interesów, jakoteż prospekty mają zawierać:

1. Miano głównej siedziby towarzystwa a względnie, co do towarzystw zagranicznych także miano siedziby reprezentacyi tutejszo-krajowej;

2. co do towarzystw akcyjnych, ile wynosi kapitał akcyjny rzeczywiście złożony, co do zakładów wzajemnych ubezpieczeń, ile wynosi fundusz zakładowy;

3. ogólne warunki ubezpieczenia przepisane dla odnośnej gałęzi ubezpieczenia a względnie dla odnośnej kategoryi ubezpieczeń;

4. wzmiankę o pełnomocnictwach, któremi opatrzeni są funkcyonaryusze towarzystwa i o zobowiązaniu tychże funkcyonaryuszów do legitymowania się wobec stron swojemi pełnomocnictwami.

§ 16. Zakłady ubezpieczeń obowiązani są przedstawić Ministerstwu spraw wewnętrznych do wiadomości wzory polic i wniosków, których mają w przemyśle swoim używać.

Towarzystwa ubezpieczeń są nadto obowiązane składać Ministerstwu spraw wewnętrznych wszelkie prospekty tudzież wszelkie obwieszczenia i ogłoszenia mające na celu zalecenie towarzystwa lub zapraszające do ubezpieczania, o ile obwieszczenia takie zawierają szczegóły liczebne co do stanu interesów i majątku lub co do korzyści, jakie towarzystwo nastręcza, lub co do osiągniętych rezultatów i takowe opatrzone być powinny dowodami potwierdzającemi prawdziwość szczegółów podanych w rzeczonych drukach. Druki te opatrzone być powinny datą wydania.

Ministerstwo spraw wewnętrznych, jako Władza sprawująca nadzór w imieniu Państwa, ma prawo zabronić towarzystwu używania a względnie ogłaszania i rozsyłania druków w pierwszym i drugim ustępie wzmiankowanych. Używać, ogłaszać i rozsyłać wolno dopiero w dni czternaście po przedstawieniu Ministerstwu.

§ 17. Dla zawarowania, żeby zakład dopełniał trwale zobowiązań na siebie wziętych, można także żądać od niego złożenia kaucyi a względnie podwyższenia takowej a to według okoliczności i stosunków czasu przy rozpoczęciu prowadzenia czynności lub w dalszym ciągu ich prowadzenia.

§ 18. Towarzystwa ubezpieczeń zajmować się mogą oprócz sprawami ubezpieczenia będącemi przedmiotem ich przedsiębiorstwa tylko takiemi interesami, których powodem jest korzystna lokacya funduszów Spółki.

§ 19. Zakłady ubezpieczeń na życie mogą być upoważnione do tworzenia pod swojem kierownictwem spółek dziedziczących (spółek na przeżycie, spółek Tontiego), w których zakład nie jest sam ubezpieczającym, lecz podejmuje się tylko kierowania ich interesami i zarządu ich majątkiem pod kontrolą członków ubezpieczonych. Majątek spółek takich uważać tedy należy za rzecz powierzoną zakładowi, zawiadywać nim oddzielnie i podawać szczegóły wykazujące własność spółki.

§ 20. Krajowe towarzystwa ubezpieczeń, chcące rozciągnąć swoje czynności na państwo zagraniczne, winny podać to do wiadomości Władzy nadzorczej i zarazem oznajmić, pod jakiemi warunkami mają być przypuszczone do wykonywania przemysłu w odnośnem państwie zagranicznem.

Takie rozciągnienie czynności jest zakładom ubezpieczenia na życie dozwolone tylko w tym razie, jeżeli rezerwa premii jest całkowicie pokryta wartościami kwalifikującemi się do tego w myśl § 30.

Obciążenie zakładów ubezpieczenia na życie w celu złożenia kaucyi z powodu rozciągnięcia przemysłu na państwo zagraniczne a względnie w celu podwyższenia kaucyi takiej już złożonej, dozwolone jest tylko w tym razie, jeżeli potrzebne wydatki mają być pokryte przez wezwanie do wnoszenia dalszych sum na akcye emitowane albo też zapomocą emisyi nowych akcyj albo rezerwami zysków już utworzonemi.

§ 21. Zakładom ubezpieczenia nowo utworzonym może być pozwolone amortyzowanie kosztów organizacyi i prowizyi od zawarcia kontraktu w pewnym szeregu lat i dopóki to nie nastąpi, wykazywanie pozostającej reszty jako stanu czynnego.

Statut powinien zawierać dokładne postanowienia co do przedmiotów i sposobów amortyzacyi.

Koszta organizacyi łączące się z założeniem towarzystwa, umorzone być mają najpóźniej w przeciągu lat pięciu, licząc od chwili ukonstytuowania.

Umorzenie prowizyi od zawarcia kontraktu obejmować może tylko te prowizye, które wypłacono w przeciągu pierwszych dziesięciu lat istnienia towarzystwa. Plan umorzenia ułożyć należy w ten sposób, żeby poszczególne prowizye od zawarcia kontraktu, postępowaniu amortyzocyjnemu poddane, umarzane były w okresach amortyzacyjnych najwięcej po dziesięć lat wynoszących. Jeżeli według poczynionych doświadczeń okaze się, że średni okres ubezpieczenia trwa krócej, należy ten okres umorzenia odpowiednio skrócić.

§ 22. W statucie umieścić należy także dokładne postanowienia co do zamknięcia rachunków, co do tworzenia rezerw specyalnych, tudzież co do obliczania nadwyżek lub strat, gdyby się zdarzyły, jakoteż co do przeznaczenia nadwyżek a względnie pokrywania strat.

W towarzystwach akcyjnych dywidenda przenosząca sumę pięciu procentów złożonego kapitału akcyjnego może być rozdzielana między akcyonaryuszów dopiero wtedy, gdy pozycye amortyzacyjne w § 21 wzmiankowane, zostaną umorzone.

W zakładach opartych na wzajemności, nadwyżka nie może być rozdzielana dopóty, dopóki pozycye amortyzacyjne nie zostaną całkowicie umorzone. Cała nadwyżka rozdzielana być może dopiero wtedy, gdy fundusz zakładowy zostanie spłacony.

§ 23. Co do sposobów rozwiązania towarzystwa ubezpieczeń a w szczególności co do sposobu, w jaki interesa rozwiązującego się towarzystwa mają być zwinięte i w jaki zobowiązania, w obec ubezpieczonych przyjęte, mają być zawarowane, zastrzedz należy w statucie zatwierdzenie Władzy państwa.

§ 24. Podobnież co do każdej umowy, mocą której ogół ubezpieczenia towarzystwa ubezpieczeń lub poszczególne gałęzie ubezpieczeń mają być w jakiejkolwiek formie z jednego towarzystwa do drugiego przeniesione a względnie objęte, zastrzedz należy w statucie zatwierdzenie Władzy państwa.

Również co do każdej umowy, mocą której ogół ubezpieczeń pewnego towarzystwa ubezpieczającego lub poszczególne gałęzie upbezpieczeń mają być innemu towarzystwu w zupełną kontrasekuracyą dane a względnie przez nie objęte, zastrzedz należy w statucie zatwierdzenie Władzy państwa.

§ 25. Do towarzystw kontrasekuracyjnych stosują się

odpowiednio te same postanowienia zasadnicze, które tyczą się innych zakładów ubezpieczeń.

§ 26. Powyższe postanowienia zasadnicze, mianowicie także tyczące się statutów i warunków ubezpieczenia, stosować się mają do zagranicznych towarzystw ubezpieczeń, które na zasadzie ustawy z dnia 29 marca 1873 (Dz. u. p. Nr. 42) i rozporządzenia cesarskiego z dnia 29 listopada 1865 (Dz. u. p. Nr. 127) przypuszczone zostały do wykonywania przemysłu w krajach tutejszych.

C. O zawiadowaniu czynnościami zakładów ubezpieczeń.

§ 27. Zawiadowstwo czynnościami zakładów ubezpieczeń podlega nadzorowi Władzy państwa w myśl istniejących ustaw i stosownie do rozporządzenia niniejszego.

Dozór Władzy państwa rozciągać się ma w ogólności na ścisłe zachowywanie przepisów ustawowych i statutowych, jakoteż na te okoliczności, od których zależy dopełnianie w każdym czasie przyszłych zobowiązań zakładu.

W szczególności przeto Władza państwa czuwać będzie a to według zasad niżej podanych nad tem, żeby rezerwa premii była właściwie obliczana, żeby kapitały lokowano podług przepisów, żeby zamknięcia rachunków i sprawozdania dawały jak najwyraźniejszy obraz wszystkich stosunków administracyjnych i majątkowych:

I. Rezerwy premii.

§ 28. Części premii, przeznaczone na fundusz do czynienia zadość przyszłym zobowiązaniom, obliczać należy według zasad z góry ustanowionych, lokować według przepisu i wykazywać w rocznych zamknięciach rachunków.

W tym względzie postępować należy jak następuje:

1. W zakładach ubezpieczeń **na życie**:

a) rezerwy premii od ubezpieczeń na życie, odnoszące się do obowiązujących kontraktów ubezpieczenia, obliczać ma corocznie biegły według zasad matematycznych.

b) Do obliczania tego brać należy za podstawę premie netto i stosować te tablice śmiertelności i tę stopę procentową, którą wzięto za podstawę do zatwierdzonego obliczenia taryf.

Jeżeli stopa procentowa wzięta za podstawę obliczenia lub używane tablice śmiertelności, według własnych doświadczeń zakładu ubezpieczeń nie okazują się już odpowiedniemi, zmienić należy te podstawy rachunkowe w taki sposób, żeby przez to rezerwy premii zostały zwiększone. Każda zmiana w tym względzie podlega zatwierdzeniu Władzy państwa (§ 8).

c) Rezerwa premii obliczona być ma bez uszczuplenia, bez wliczania prowizyi od zawarcia kontraktu. Wynik tego obliczenia wykazywać należy oddzielnie od innych zobowiązań, nie wynikających ze spraw ubezpieczenia.

d) Rezerwy premii przyjętych kontrasekuracyj obliczać należy podług taryf towarzystwa w kontrasekuracyę przyjmującego, rezerwy premii oddanych kontrasekuracyi, podług taryf towarzystwa dającego w kontrasekuracyę.

e) Rezerwy premii wykazywać należy oddzielnie przynajmniej podług poszczególnych głównych rodzajów ubezpieczeń.

2. W dziale ubezpieczeń od pożarów rezerwę premii obliczać i zamieszczać należy od zapłaconych premii pro rata temporis ubezpieczeń bieżących, lub gdy się kwotę oznacza ryczałtowo, z rezerwą najmniej czterdziestu procentów.

W obydwu przypadkach wolno przed obliczeniem strącić zwroty i reasekuracyę a w pierwszym przypadku także przypadające koszta akwizycyi i inkaso.

3. W dziale ubezpieczeń przewozu obliczać należy rezerwę premii od ubezpieczeń czasowych pro rata temporis, w dziale ubezpieczeń podróży w całkowitej kwocie premii wniesionych na ubezpieczenia, które jeszcze nie upłynęły.

W obydwu przypadkach brać należy w rachubę tylko premię netto, pozostającą po strąceniu udziału towarzystw kontrasekuracyjnych i przypadających kosztów akwizycyi i inkaso.

4. W dziale ubezpieczeń od gradobicia wykazywać należy jako rezerwę premie zapłacone z góry za lata późniejsze, po strąceniu kosztów akwizycyi i inkasso.

5. W dziale ubezpieczeń od przygód nieszczęsnych rezerwę premii obliczać i zamieszczać należy od zapłaconych premii pro rata temporis ubezpieczeń bieżących, lub gdy się kwotę oznacza ryczałtowo, z rezerwą najmniej czterdziestu procentów.

W obydwu przypadkach wolno przed obliczeniem strącić zwroty i kontrasekuracyę a w pierwszym przypadku koszta akwizycyi i inkasso.

Kapitały na pokrycie rent w dziale przygód nieszczęsnych należy obliczać i zamieszczać według zasad przez Władzę nadzorczą zatwierdzonych.

W przypadkach na względy zasługujących dozwolone być mogą wyjątki od przepisów niniejszego paragrafu celem ułatwienia zakładowi ubezpieczenia przystosowania się zwolna do tych przepisów.

Ministerstwo spraw wewnętrznych zarządzić może każdego czasu zbadanie rezerw premii przez znawców.

II. Lokowanie kapitału.

§ 29. Sposób lokowania funduszów zakładów ubezpieczeń powinien być w statutach dokładnie przepisany.

Jeżeli statut nie zawiera przepisów w tym względzie, natenczas przy nowych lokacyach kapitałów nie wolno przekraczać granic § 30 ustanowionych.

W ogóle, gdy się fundusze lokuje, mieć należy na względzie łatwość ich wydobycia, ażeby zakład nie był

zagrożony niemożnością dopełnienia swoich zobowiązań przez przeciążenie przedmiotami trudno zrealizować się dającymi, jak domy itd.

§ 30. Co do ubezpieczeń tutejszo-krajowych, zawartych przez tutejszo-krajowe jakoteż przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń, uważać należy za wartości kwalifikujące się do pokrycia rezerwy premii:

1. Papiery wartościowe tutejszo-krajowe kwalifikujące się do lokowania majątku sierocego;

2. pożyczki państwa, tudzież królestwom i krajom w Radzie państwa reprezentowanym;

3. realności tutejszo-krajowe czynsz niosące, jeżeli nie mają być obciązone ponad trzecią część ceny kupna;

4. hipoteki tutejszo-krajowe z bezpieczeństwem sierocem,

5. wkładki w tutejszo-krajowych kasach oszczędności;

6. eskomptowanie takich weksli, które kwalifikują się do eskomptowania w Banku austryacko-węgierskim;

7. pożyczki na własne police ubezpieczenia na życie, atoli w żadnym razie ponad kwotę wartości odkupu;

8. pożyczki na papiery wartościowe pod 1 wzmiankowane a mianowicie tylko aż do kwoty ośmdziesiąt procentów wartości obiegowej giełdowej, która to kwota jednak, gdy chodzi o papiery, losowaniu podlegające, nie może przewyższać kwoty najmniejszej, według planu losowania po strąceniu należytości, przypadającej;

9. pożyczki tutejszo-krajowym spółkom zarobkowym i gospodarczym, których statut pozwala przyjmować cudze pieniądze jedynie pod warunkiem, żeby nie przekraczały sumy ogólnej wniesionych odpowiedzialnych wkładek;

10. pożyczki na kaucye ubezpieczonym, o ile zapomocą osobnych urządzeń a mianowicie przez utworzenie osobnych rezerw obmyślane jest bezpieczeństwo takiej lokacyi kapitałów;

11. wkładki w akredytowanych tutejszo-krajowych instytutach kredytowych na rachunku bieżącym lub za kwitami kasowymi, atoli tylko o tyle, o ile prowadzenie interesów wymaga trzymania w pogotowiu pieniędzy rozporządzalnych.

Co do ubezpieczeń zagranicznych, przez tutejszo-krajowe zakłady ubezpieczenia zawartych, uważają się nadto za kwalifikujące się na pokrycie rezerwy premii te wartości zagraniczne, które odpowiadają odnośnym przepisom owych państw zagranicznych lub w braku takich przepisów, wartości zagraniczne, czyniące zadość istocie powyższych wymagań co do bezpieczeństwa lokacyi.

Jeżeli rezerwa premii nie jest pokryta wartościami kwalifikującemi się w duchu postanowień powyższych na pokrycie, postarać się należy o takie pokrycie i odtąd mieć bezwarunkowo wzgląd na to, mianowicie przy nowej lokacyi kapitałów.

III. Zamknięcie rachunków.

§ 31. Roczne zamknięcie rachunków zakładu ubezpieczeń ma się składać:

1. z rachunku obrotu (rachunku zysków i strat);

2. z bilansu.

Do rachunku obrotu dołączać należy wykaz użycia nadwyżki obrotu.

Zamknięcie rachunków przedstawiać ma jasno i wyraźnie cały wykaz administracyi i majątku zakładu ubezpieczenia.

Zamknięcie rachunków ogłaszać należy w tej formie w jakiej się w sprawozdaniu rachunkowem znajduje, łącznie z najważniejszemi szczegółami statystycznemi co do rozmiarów i rozwoju przedsiębiorstwa, w tych dziennikach, w których według postanowienia statutów obwieszczenia mają być zamieszczane, w każdym zaś razie w Gazecie wiedeńskiej i w dzienniku urzędowym tego kraju, w którym znajduje się siedziba zakładu.

§ 32. Zamknięcia rachunków odpowiadać mają pod względem formy i treści wzorom podanym pod A 1, 2, 3, a względnie B 1, 2, 3 i C. Dalsze rozkładanie pozycyi rachunkowych na szczegóły jest dozwolone. Na inne zmiany pod względem formy i treści zamknięć rachunkowych może Rząd zezwalać, gdyby takowe okazały się niezbędnemi z przyczyny urządzeń zakładu ubezpieczeń na statucie opartych.

Dołączone wzory oznaczone A 1, 2 i 3 stosowane być mają do tych zakładów ubezpieczeń, które oprócz ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia rent, zajmują się jeszcze tylko ubezpieczeniem na wypadek niezdolności do pracy; wzory zaś oznaczone B 1, 2 i 3 służą dla tych zakładów ubezpieczenia, które nie zajmują się ubezpieczaniem na życie i ubezpieczaniem rent.

Mięszane zakłady ubezpieczeń, to jest zajmujące się nie tylko ubezpieczeniami na życie lecz także jeszcze innemi tak zwanemi żywiołowemi, wygotowywać mają osobny co do ubezpieczeń na życie i ubezpieczenia rent a osobny co do wszelkich innych gałęzi ubezpieczenia rachunek obrotu podług wzoru A 1 a względnie B 1, oddzielne bilanse podług wzoru A 3 a względnie B 3, atoli wspólny wykaz co do użycia nadwyżki podług wzoru C.

Też same przepisy odnoszą się do spółek kontrasekuracyjnych.

Jeżeli pewien zakład zajmuje się jeszcze innemi gałęziami ubezpieczenia prócz tych, które we wzorach szczegółowo są oznaczone, wykazać je należy w odpowiednich miejscach tak samo jak inne we wzorach podane.

§ 33. Pod względem utrzymywania i składania rachunków, trzymać się należy następujących zasad:

1. Stan działalności i majątku ubezpieczeń na życie zestawiać i wykazywać należy dla lepszego wyjaśnienia rzeczy, ile możności oddzielnie od innych gałęzi ubezpieczenia.

2. Fundusz zakładowy, jakoteż kwotę imienną emi-

towanego kapitału akcyjnego umieszczać należy w stanie biernym, natomiast pretensye do akcyonaryuszów, tyczące się nie wniesionych jeszcze części kapitału w stanie czynnym bilansu. Kapitał akcyjny jeszcze nie emitowany, nie może być wykazywany ani w zamknięciu rachunków ani w innych ogłoszeniach przeznaczonych dla biorących ubezpieczenia.

3. Części majątku i pretensye umieszczać należy podług wartości, którą przyznać im można w czasie zamknięcia rachunków a potrzebne odpisy z wartości uskuteczniać należy we właściwym czasie.

Co do realności podawać należy w książkach wartość obrotową a nie wyższą, w zakładach ubezpieczeń na życie najwięcej taką, żeby czysty dochód z nich równał się conajmniej oprocentowaniu odpowiedniemu stopie procentowej wziętej za podstawę do taryf premii. O ile wartość książkowa realności nie czyni zadość tej zasadzie, postarać się należy o odpowiednie oznaczenie wartości realności przez regularne odpisywanie.

Stan bierny, na realnościach ciężący, wykazywać należy oddzielnie.

4. Wartość papierów obiegowych podawać należy w bilansie według kursu, jaki miały z końcem roku obrachunkowego.

Wartość papierów podlegających losowaniu, których kurs przewyższa wartość, jakąby miały w razie wylosowania, wolno podawać w najmniejszej kwocie, według planu losowania przypadającej, z potrąceniem opłat.

5. Książkowe, nie zrealizowane zyski na kursie papierów wartościowych, przekazywać należy do funduszu na różnice kursu.

Z tego funduszu można czerpać na inne cele, prócz na cele pokrycia strat na kursie, jedynie tylko za zezwoleniem Władzy nadzorczej.

6. Wartość walut zagranicznych podawać należy w zamknięciu rachunków według kursu, jaki miały przy końcu roku rachunkowego. Pozwala się oznaczać wartość walut zagranicznych według relacyi ustanowionej w ustawie z dnia 2 sierpnia 1892 (Dz. u. p. Nr. 126), w przypadku zaś tym, różnicę między tą wartością a obiegową wyrównywać należy przy końcu roku rachunkowego przez policzenie ażyo.

W wykazach, tyczących się stanu ubezpieczeń, wartość walut zagranicznych podawać należy w każdym razie według relacyi ustawą powyższą ustanowionej.

7. Rezerwę premii, która powinna być odkładana na pokrycie przyszłych zobowiązań, obliczać należy według zasad w § 28 ustanowionych i umieszczać w całości.

8. Przeniesienie premii, to jest części premii już wniesione, ale tyczące się dopiero następnego roku, wykazywać należy oddzielnie podług głównych kategoryi, równie jak i odsetki, w podobny sposób wniesione.

9. Rezerwę na szkody, to jest sumę potrzebną na pokrycie płatnych już świadczeń z tytułu kontraktów ubezpieczenia, umieszczać należy oddzielnie podług głównych gałęzi ubezpieczenia, a mianowicie:

a) co do ubezpieczenia na życie, całą sumę kwot ubezpieczonych zapłacić się mających, gdy nastąpi wypadek ubezpieczony;

b) co do innych ubezpieczeń, sumę oznajmionych szkód podług domniemalnego oszacowania i ze względem na poczynione dochodzenia.

10. Rezerwy specyalne, które oprócz rezerwy premii odkładają się pod rozmaitemi nazwami na lepsze zaopatrzenie zakładu albo na cele oznaczone (rezerwa kapitałowa, rezerwa zysków, fundusz rezerwowy ogólny, fundusz gwarancyjny, fundusz na różnice kursu itd.) umieszczać należy w zamknięciu rachunku zgodnie z przepisami statutu a względnie z uchwałami walnego zgromadzenia.

11. Amortyzacya odbywać się ma zgodnie z postanowieniami statutu; w braku takich postanowień należy mieć pieczę, żeby pozycye amortyzacyjne zmniejszały się ile możności, pod tym zaś względem stosować należy mianowicie postanowienia § 21-go.

12. Koszta lekarskie umieszczać należy całkowicie w wydatkach obrotu a przeto nie mają być umarzane.

13. Interesa spółek na przezycie a mianowicie tak tych, których wynikłość minimalna jest zagwarantowana jak i spółek nie gwarantowanych, należy prowadzić oddzielnie i majątkiem ich całkiem osobno zarządzać.

Co do tych spółek wygotowywać należy oddzielne wykazy z osobnym rachunkiem obrotu i własnym bilansem. Wynikłości rachunkowe spółek na przeżycie z zagwarantowaną wynikłością minimalną umieszczać należy w ogólnym rachunku obrotu zakładu i w ogólnym bilansie, wynikłości rachunkowe spółek nie gwarantowanych tylko w ogólnym bilansie, jak to wskazane jest we wzorach A 1 a względnie A 3.

14. Należytości administracyjne, które zakład ubezpieczeń pobiera za sprawowanie interesów spółek na przeżycie, po strąceniu prowizyi agentów co do każdej spółki, rozkładać należy na cały czas ich trwania a przeto część przypadającą na późniejsze lata wykazywać jako rezerwę.

15. Dłużników i wierzycieli towarzystwa wykazywać należy oddzielnie i pod pozycyą „Dłużnicy" umieszczać tylko wierzytelności zakładu wynikłe z obrotu czynności statutem przepisanych a to w miarę, o ile dają się ściągnąć.

16. Wierzytelności należące się zakladowi z obrachunku z agentami i funkcyonaryuszami przytaczać należy oddzielnie jako „Zaległości w agenturach i filiach" i uskuteczniać potrzebne odpisywanie takowych.

17. Karty zobowiązania się (karty premiowe itp.) do późniejszego płacenia premii, używane w wieloletnich ubezpieczeniach od pożarów, nie mają być wciągane do zamknięcia rachunków, lecz wykazywać je należy tylko w załączce do bilansu.

IV. Sprawozdanie.

§ 34. Dla przedstawienia rzeczy jasno, i ułatwienia dokładnego rozpoznania właściwego stanu czynności zakładu, sprawozdanie zakładu ubezpieczeń zawierać ma nietylko wykazy wyników działalności (rachunek obrotu) i stanu majątku (bilans), jakoteż użycia nadwyżki, lecz także szczegóły statystyczne, odnoszące się do rozciągłości interesów i rozwoju zakładu, w szczególności zaś przedstawiać ma dokładnie ruch stanu ubezpieczeń w każdej gałęzi, co do zakładów ubezpieczeń na życie, mianowicie przyrostu i ubytku według poszczególnych rodzajów ubytku (nastąpienie przypadku ubezpieczonego, odkup, zwrot premii, inne przyczyny), a wreszcie, co do tych ostatnich zakładów, stan bezpośrednich ubezpieczeń kapitałów (bez strącenia kontrasekuracyi) oddzielnie według obszarów państwa, stosunek śmiertelności rzeczywistej do prawdopodobnej, wykaz wypadków śmierci z wymienieniem jak długo trwały ubezpieczenia i przyczyny śmierci itd.

Co do udziałów osób ubezpieczonych w zysku, tudzież, jeżeli ubezpieczeni przypuszczeni są do udziału w zysku według tak zwanego systemu Tontiego, co do stanu funduszów poszczególnych grup Tontiego, nakoniec co do stanu spółek wygotować trzeba osobne wykazy, do czego używać należy wzorów dołączonych pod D i E.

Oprócz tego, dla dokładnego ocenienia poszczególnych pozycyi zamknięcia rachunków, przydać należy jeszcze następujące wykazy:

1. wykaz posiadanych papierów wartościowych, to jest nazwy tych papierów i ilość sztuk, wartość imienną i obiegową;
2. wykaz realności, które towarzystwo posiada, z oznaczeniem przedmiotów, wartości hipotecznej, stanu ciężarów i dochodu netto;
3. wykaz hipotek z wymienieniem stopy procentowej, tudzież zaległości odsetkowych i kapitałowych, gdyby były, wartości szacunkowej odnośnych realności i wierzytelności mających pierwszeństwo przed pożyczką hipoteczną zakładu;
4. wykaz lokacyi kapitałów przeznaczonych na kaucye dla rządów zagranicznych;
5. wykaz stanu amortyzacyi z wymienieniem pozycyi amortyzacyjnych, które w ciągu przepisanego statutem okresu amortyzacyi w poszczególnych latach powstały, zostały już umorzone i jeszcze pozostają;
6. wykaz uskutecznionych odpisów z wartości.

§ 35. Sprawozdanie łącznie z zamknięciem rachunków, należy, ile tylko można rozpowszechnić i egzemplarze onegoż mieć zawsze w pogotowiu dla pokazywania ubezpieczonym a względnie dla wydawania im na żądanie.

Towarzystwa ubezpieczeń są także obowiązane wydawać ubepieczonym na żądanie statuty a względnie ogólne warunki ubezpieczenia.

Zakłady ubezpieczeń przesyłać mają corocznie Ministerstwu spraw wewnętrznych w formie autentycznej:

1. Sprawozdanie łącznie z zamknięciem rachunków najmniej w trzech egzemplarzach;
2. odpis protokółu walnego zgromadzenia;
3. dowód ogłoszenia zamknięcia rachunków, stosownie do § 31, ustęp ostatni.

Nadto corocznie, najpóźniej aż do końca czerwca, nadsyłać należy Ministerstwu spraw wewnętrznych wyjaśnienia, jakich to Ministerstwo co do zamknięcia rachunków zażąda, tudzież szczegóły statystyczne, tyczące się zawiadywania interesami, spisane na blankietach nakładem urzędowym wydanych, a potrzebne dla ułatwienia nadzoru Władzy państwa i do zamieszczenia w publikacyach urzędowych, które stosownie do § 42 będą peryodycznie wydawane.

§ 36. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń, przypuszczone do wykonywania przemysłu w krajach tutejszych, obowiązane są składać rachunki osobno z całego a osobno z tutejszo-krajowego przedsiębiorstwa, pod tym zaś względem stosują się odpowiednio postanowienia §§ 31 aż do 35.

Co do wykonywania przemysłu w krajach tutejszych, zamknięcie rachunków zawierać powinno oprócz rachunku obrotu (rachunku zysków i strat), wykaz wartości tutejszo-krajowych, któremi pokryta jest rezerwa premii tutejszo-krajowych ubezpieczeń.

Pod względem całego przedsiębiorstwa przemysłowego dozwolone jest pod warunkiem wzajemności ze strony Władz przynależności odnośnego towarzystwa odstępowanie od rzeczonych postanowień, o tyle, o ile przepisy kraju przynależności nie pozwalają na ścisłe dopełnianie rzeczonych przepisów tutejszo-krajowych.

Wykazy zagranicznych towarzystw ubezpieczeń wygotowywane być powinny w walucie austryackiej lub w walucie zaprowadzonej ustawą z dnia 2 sierpnia 1892 (Dz. u. p. Nr. 126). Do przeliczania stosować należy relacyę ustanowioną tąż ustawą.

§ 37. Przepisy zawarte w §§ 31 aż do 36 stosować należy po raz pierwszy przy wygotowywaniu zamknięć rachunków za rok 1896.

D. Postanowienia ogólne.

§ 38. Towarzystwa obowiązane są dostarczać urzędnikom nadzoru państwa w każdym czasie wszelkich dowodów i wyjaśnień, jakichby w wykonywaniu prawa nadzoru Władzy państwa żądali i pozwalać im w każdym czasie przeglądać w tym celu książki, rachunki itp. towarzystwa.

§ 39. Do badania sprawowania czynności we wszystkich zakładach ubezpieczeń, Ministerstwo spraw wewnętrznych wysyłać będzie co pewien czas techników zawodowych do tego ustanowionych.

Badanie to rozciągać się ma w tutejszo-krajowych zakładach ubezpieczeń na cały zarząd interesów a w każdym razie obejmować ma merytoryczne sprawdzenie tak czynnych jak i biernych pozycyi bilansu.

Przy rewidowaniu sprawowania czynności w zagranicznych towarzystwach ubezpieczeń postępować należy pod względem ich tutejszo-krajowego obrotu w taki sam sposób, jak w zakładach tutejszo-krajowych; rewizya jednak rozciągać się ma ile możności także na ogół interesu.

Reprezentacye główne zagranicznych zakładów ubezpieczeń winny utrzymywać a względnie od zarządu centralnego towarzystwa postarać się o wszelkie te książki i regestry, które Władza nadzorcza uzna za potrzebne do rewizyi przemysłu tutejszo-krajowego. W szczególności obowiązane są takowe w dziale tutejszo-krajowych ubezpieczeń na życie utrzymywać a względnie sprowadzić te książki, z których możnaby dowiedzieć się, w jaki sposób obliczane były rezerwy premii. Co się tyczy całego przedsiębiorstwa, zażądać należy, gdyby to było potrzebne, odnośnych wykazów od zarządu centralnego.

§ 40. Gdy chodzi o rozwiązanie towarzystwa ubezpieczeń albo o przeniesienie bądź całego ogółu wszystkich bądź niektórych gałęzi z należącemi do nich rezerwami z jednego towarzystwa na inne albo o całkowitą kontrasekuracyę całego ogółu wszystkich ubezpieczeń lub poszczególnych gałęzi w innem towarzystwie, towarzystwa ubezpieczeń winny także wtedy, gdy w ich statutach nie jest zastrzeżone pozwolenie Władzy państwa uwiadomić Władzę nadzorczą o sposobach rozwiązania; również układy tyczące się takiego przeniesienia lub objęcia a względnie wzmiankowanego całkowitego kontrasekurowania ogółu ubezpieczeń, zanim prawomocnie przyjdą do skutku, zakomunikować należy Władzy nadzorczej ze wszystkiemi środkami dowodowemi do ich ocenienia potrzebnemi i układy te wykonane być mogą dopiero wtedy, gdy Władza nadzorcza oświadczy, że się im nie sprzeciwia.

Badając komunikaty takie zważać należy, aby trwające w swojej mocy zobowiązania wobec ubezpieczonych były utrzymane i zawarowane bez uszczuplenia i aby w razie rozwiązania (likwidacyi), wszelkie źródła pomocnicze, któremi towarzystwo rozporządza, użyte zostały do zawarowania przyszłych zobowiązań wynikłych z ubezpieczenia i aby w razie zamierzonego przeniesienia, w jakiejkolwiek nastąpiłoby formie a względnie objęcia wszystkich spraw ubezpieczenia, wykonanie tego uczyniono zawisłem od przyzwolenia ubezpieczonych, aby pokrycie potrzebne według rachunków do dopełnienia przekazanych przyszłych zobowiązań złożone zostało przez towarzystwo przenoszące w całkowitej nieuszczuplonej kwocie i w przepisanych wartościach a względnie, aby je towarzystwo obejmujące uzupełniło i aby nakoniec w razie takiego uzupełnienia albo w razie objęcia za wynagrodzeniem całego zakresu ubezpieczeń wykazane zostało, z jakich funduszów zapłacone być ma uzupełnienie lub wynagrodzenie.

§ 41. Zasady wykonywania nadzoru Władzy państwa, jakoteż według okoliczności, żądania złożenia kaucyi (§ 17), stosowane być mają także do towarzystw kontrasekuracyjnych, o ile na to istota kontrasekuracyi pozwala, tudzież do towarzystw zagranicznych przypuszczonych do wykonywania przemysłu w Austryi.

§ 42. Staraniem Ministerstwa spraw wewnętrznych wychodzić będą peryodycznie publikacye urzędowe, poświęcone sprawom ubezpieczenia.

§ 43. Postanowienia oddziałów B, C i D niniejszego rozporządzenia stosują się w ogólności także do istniejących towarzystw ubezpieczeń a względnie do tych, które do wykonywania przemysłu są już przypuszczone.

E. Dodatek, tyczący się pomniejszych stowarzyszeń wzajemnych ubezpieczeń.

§ 44. Do pomniejszych stowarzyszeń wzajemnych ubezpieczeń, które mają na celu ubezpieczenie:

1. zapomóg w chorobie i kosztów pogrzebu,
2. rent dla inwalidów i starców,
3. zapomóg dla wdów i sierot,
4. ubezpieczenie przez członka pewnej sumy pieniężnej na rzecz trzeciej osoby (a mianowicie posagu lub wyprawy dla dziecka) płatnej w oznaczonym terminie; tudzież
5. od gradobicia,
6. od szkód w bydle

i w których cały plan przedsiębiorstwa ma charakter humanitarny a ubezpieczenie urządzone jest na podstawie lokalnej lub dla stowarzyszonych tego samego zawodu albo na innej w taki sposób, że używanie płatnych agentów jako pośredników jest wykluczone, stosują się postanowienia oddziałów A, B, C i D odpowiednio z następującemi zmianami.

§ 45. Gdy się zawiązują stowarzyszenia tutaj oznaczone, można odstępować od żądania, żeby utworzono fundusz zakładowy, jeżeli w skutek szczególnych stosunków i urządzeń dane jest bezpieczeństwo w inny sposób.

§ 46. Gdy się zawiązują stowarzyszenia ubezpieczeń, mające za przedmiot jedynie ubezpieczanie zapomóg w chorobie i kosztów pogrzebu, można nie wymagać wykazywania szczegółów w § 8 wzmiankowanych, atoli w statucie zamieszczone być powinny postanowienia co do świadczeń z tytułu ubezpieczenia i co do opłat, które członkowie mają wnosić.

§ 47. Stowarzyszenia do ubezpieczania zapomóg w chorobie i kosztów pogrzebu, jeżeli w nich nie zakłada się osobnego oddziału do ubezpieczania kosztów pogrzebu, zgromadzić mają fundusz rezerwowy, wynoszący dwukrotną sumę średniego wydatku rocznego z ostatnich pięciu lat rachunkowych, gdyby zaś tenże zmniejszył się poniżej wysokości tu oznaczonej, uzupełnić go do tej wysokości. Dopóki fundusz rezerwowy nie dojdzie do tej wysokości, odkładać należy do niego corocznie najmniej dwie dziesiąte opłat członków.

Stowarzyszeniom tym zostawia się jednak do wyboru

zamieszczenie w statucie postanowienia, że w każdym piątym roku odbyć się ma w sposób w § 48 podany techniczno-asekuracyjne ocenienie ich przychodów i zobowiązań. W przypadku tym za podstawę do gromadzenia potrzebnego funduszu rezerwowego służyć ma zamiast powyższej stałej skali odnośny rezultat tego ocenienia.

§ 48. Stowarzyszenia, mające na celu ubezpieczenia w § 44, liczby 2, 3 i 4 oznaczone, winny w każdym piątym roku poruczyć biegłemu, nie mającemu udziału w zarządzie stowarzyszenia, ocenić prawdopodobną wysokość swoich zobowiązań jakoteż dochodów na ich pokrycie służących, wynik zakomunikować Władzy nadzorczej i wszystkim członkom umożebnić dowiedzenie się o nim.

Postanowienie to obowiązuje także te stowarzyszenia, których przedmiotem jest ubezpieczanie kosztów pogrzebu wyłącznie lub w osobnym oddziale.

§ 49. Jeżeli z corocznych zamknięć rachunków lub z peryodycznych ocenień jednego z stowarzyszeń w § 44 l. 1 aż do 4 włącznie oznaczonych, okaże się, że dochody pewnej gałęzi stowarzyszenia nie wystarczają na pokrycie przyjętych zobowiązań i na zgromadzenie rezerwy, w takim razie, gdyby dysproporcya nie dała uchylić się zapomocą innych środków stosownych, należy postarać się albo o podwyższenie opłat albo o zmniejszenie świadczeń.

§ 50. Jeżeli stowarzyszenie trudni się kilku gałęziami ubezpieczenia w § 44 oznaczonemi, zarządzać należy majątkiem i utrzymywać rachunki oddzielnie w każdej z nich a jeżeli stowarzyszenie ma jeszcze inne cele oprócz ubezpieczenia, także co do tych innych celów.

W statucie powinno być postanowione, w jakim stosunku wstępne, gdyby je opłacano i wszelkie inne dochody, tudzież koszta zarządu mają być rozkładane na poszczególne gałęzie ubezpieczenia.

§ 51. Stowarzyszenia w § 44 oznaczone nadsyłać mają corocznie Władzy nadzorczej najpóźniej aż do końca czerwca co do każdej gałęzi ubezpieczenia, zamknięcie rachunków składające się z rachunku obrotu i wykazu majątku, tudzież wykazy ruchu w stanie ubezpieczenia i przypadków wsparć a względnie szkód, które zaszły.

Rachunek obrotu tych stowarzyszeń a względnie poszczególnych funduszów, wykazać ma:

I. W dziale przychodów:

1. Stan czystego majątku z końcem roku poprzedniego;
2. dochody z przepisanych opłat członków z podaniem kwot naprzód a według okoliczności później zapłaconych;
3. dochody administracyjne (wpisowe itp.);
4. dochody z lokacyi kapitałów;
5. zysk na kursie papierów publicznych;
6. wszelkie inne dochody (z dalszem wyszczególnieniem większych kwot).

II. W dziale wydatków:

1. Zapomogi na zasadzie statutu udzielone a względnie szkody wypłacone (szczegółowo, łącznie z kosztami poboru);
2. koszta zarządu;
3. podatki i należytości;
4. odpisania;
5. strata na kursie papierów publicznych;
6. wszelkie inne wydatki (z dalszem wyszczególnieniem większych kwot);
7. czysty majątek z końcem roku obrachunkowego.

Wykaz majątku podawać ma szczegółowo wszelkie zasoby czynne, jakoteż ciężące na nich wierzytelności i długi; różnica przedstawia czysty majątek stowarzyszenia a względnie odnośnego funduszu.

Dla stowarzyszeń urządzonych według ustawy z dnia 30 marca 1888 (Dz. u. p. Nr. 33), o ubezpieczaniu chorych robotników, obowiązują pod względem ubezpieczania zapomóg w chorobie i kosztów pogrzebu zamiast postanowień powyższych o składaniu rachunków i wygotowywaniu wykazów, osobne przepisy wydane na zasadzie § 72 rzeczonej ustawy.

§ 52. Majątek stowarzyszeń w § 44 oznaczonych można lokować tylko:

1. w papierach wartościowych kwalifikujących się do lokowania majątku sierocego;
2. na hipotekach z bezpieczeństwem sierocem;
3. w tutejszo-krajowych kasach oszczędności;
4. na realnościach tutejszo-krajowych czynsz niosących, jeżeli nie są obciążone ponad trzecią część ceny kupna.

§ 53. Rząd zastrzega sobie poddawanie według możności stowarzyszeń w § 44 oznaczonych rewizyi w myśl § 39-go.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W POROZUMIENIU Z MINISTREM SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 grudnia 1917 r. (Dz. u. p. Nr. 502)

w sprawie uchylenia ograniczeń swobody umawiania się dla niektórych grup umów o ubezpieczenie.

Na zasadzie § 166, ustęp 2, ustawy z dnia 23 grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 501, o kontrakcie ubezpieczenia (k. u.), rozporządza się, co następuje:

Artykuł I.

Rozmiar stosowania tego rozporządzenia.

(1) Przepisy tego rozporządzenia mają moc obowiązującą dla umów o ubezpieczenie, zawartych przez mniejsze zakłady wzajemnych ubezpieczeń, które założono zgodnie z przepisami ustawy i którym pozwolono na wykonywanie czynności, następnie dla umów o ubezpieczenie, zawartych przez te oparte na wzajemności krajowe

zakłady ubezpieczenia bydła, które otrzymują dodatki ze środków publicznych.

(2) Za mniejsze zakłady wzajemnych ubezpieczeń należy uważać związki ubezpieczeniowe, oznaczone w § 44 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 5 marca 1896, Dz. u p. Nr. 31 (regulatyw ubezpieczeniowy).

(3) Przepisy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do umów o ubezpieczenie na życie, w których świadczenia ubezpieczeniowe przekraczają następujące granice:

a) przy dożywotniem ubezpieczeniu na wypadek śmierci (w szczególności na „koszta pogrzebu" lub na „dodatek do kosztów pogrzebu") kwotę 500 K.;

b) przy ubezpieczeniach posagu i przy innych ubezpieczeniach kapitału, na których zawieranie władza nadzorcza zezwoli mniejszym zakładom ubezpieczeń, kwotę 2000 K.;

c) przy ubezpieczeniu renty świadczenie dzienne w kwocie 4 K.

Artykuł II.

Uchylenie ograniczeń swobody umawiania się.

Ograniczenia swobody umawiania się, przewidziane w ustawie o kontrakcie ubezpieczenia, przestają obowiązywać w zupełności lub częściowo dla oznaczonych poniżej działów ubezpieczeniowych w myśl następujących postanowień.

Dla wszystkich działów ubezpieczenia.

§ 1. (1) Przepis § 1, ustęp 2, k. u. o wymogach wiążącego wniosku uchyla się.

(2) Czasokres dla wniesienia sprzeciwu w myśl § 2, ustęp 1, k. u. można skrócić; nie może on jednak wynosić mniej niż 14 dni.

Dla ubezpieczenia bydła.

§ 2. 1 .Zakład ubezpieczeniowy może powołać się wbrew przepisowi § 50, ustęp 1 i 3, k. u. na układ, mocą którego jako stała wartość, ubezpieczeniowa sztuki bydła w pierwszym okresie ubezpieczenia ma być uważana wartość szacunkowa, zbadana przez komisyę przyjmującą i zgodnie ustalona. To samo obowiązuje także co do późniejszych okresów ubezpieczenia dla wartości, które zbadano przy peryodycznem oszacowaniu („oględzinach") i zgodnie ustalono.

2. O ile w poszczególnym przypadku jest taki układ skutecznym, niema zastosowania bezwzględnie obowiązujący przepis § 104 k. u.

3. Bezwzględnie obowiązujący przepis § 101, ustęp 3, k. u. uchyla się.

Dla ubezpieczeń na wypadek choroby i ubezpieczeń życiowych.

a) Przepisy k. u. dla wszystkich działów ubezpieczeniowych.

§ 3. 1. Zakładom ubezpieczenia na wypadek choroby (kasom chorych) i zakładom ubezpieczeń życiowych może władza nadzorcza wbrew przepisowi § 11, ustęp 1, k. u. pozwolić na zgodny ze statutami układ, iż spory z umowy o ubezpieczenie winny być poddawane rozstrzygnięciu stałego związkowego sądu polubownego.

2. Oile w myśl punktu 1 zaistnieje właściwość sądu polubownego, można skrócić czasokres § 20, ustęp 2, k. u. dla dochodzenia roszczenia; nie może on jednak wynosić mniej niż trzy miesiące.

3. Co do skutków zwłoki w płaceniu premii można według wyboru umówić się:

a) że premii nie można żądać sądownie (przez sąd polubowny), że następnie zakład jest wolny z powodu niepłacenia premii od obowiązku świadczenia tylko wtedy, jeżeli zaległość osiągnie przy ubezpieczeniu życiowem kwotę ćwierćrocznej premii, a przy ubezpieczeniu na wypadek choroby kwotę sześciotygodniowej premii, i że wreszcie, jeśli zajdzie ten ostatni przypadek, uważa się umowę za wypowiedzianą przez biorącego ubezpieczenie. W razie takiego układu nie mają zastosowania przepisy §§ 28 i 29 k. u., § 137 k. u. i § 145 k. u., o ile ten ostatni powołuje się na § 137 k. u.;

b) że premie należy płacić miesięcznie lub w krótszych czasokresach i że wezwania do zapłaty po myśli § 29, ustęp 1, k. u. można zaniechać, jeżeli biorący ubezpieczenie w ciągu trzech miesięcy po dniu zapadłości premii, co do której uskuteczniono wezwanie o zapłatę po myśli § 29, ustęp 1, k. u. ponownie popadł w zwłokę; w dalszym ciągu mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 29, ustęp 2 do 4, k. u. O ile wskutek takiego układu nie należy oznaczać czasokresu dodatkowego, niema zastosowania także § 137, ustęp 2, k. u.

b) Przepisy k. u. o ubezpieczeniu życiowem.

§ 4. 1. Dla umów, zawartych przez kasy chorych w ramach wspierania chorych w celu świadczenia datku na koszta pogrzebu (pogrzebowe), zostają uchylone bezwzględnie obowiązujące przepisy III rozdziału ustawy o kontrakcie ubezpieczenia.

2. Dla innych umów o ubezpieczenie życiowe można za zgodą władzy nadzorczej statutami postanowić:

a) że w przypadku § 134, ustęp 1, k. u. obniży się sumę ubezpieczenia o kwotę, która nie przewyższa różnicy premii z 5% odsetkami poszczególnych płatności premii;

b) że w przypadku § 134, ustęp 3, k. u. należy w każdym razie świadczyć pewną odprawę;

c) że w przypadku § 134, ustęp 4, k. u. należy zwrócić bez oprocentowania tę kwotę, o którą za wiele świadczono w premiach;

d) że w tych przypadkach, dla których ustawa o kontrakcie ubezpieczenia przewiduje przemianę na ubezpieczenie wolne od premii, wykupno albo zwrot rezerwy premii, przypadającej na dane ubezpieczenie, należy wydać stosowną część świadczonych premii jako odprawę. W takim przypadku zostają uchylone przepisy bezwzględ-

nie obowiązujące §§ 141 do 143 i 146, następnie §§ 144 i 145 o ile mają one za założenie wspomnianą przemianę. Podstawy wymiaru odprawy należy ustalić w myśl § 144, ustęp 1, k. u. w ogólnych warunkach ubezpieczenia; przepis bezwzględnie obowiązujący § 153, ustęp 1, ma przytem analogiczne zastosowanie. Przepisy § 144, ustęp 2, o obowiązku oznajmienia przekazania obowiązują także dla tej odprawy.

c) Dalej idące uprawnienia władzy nadzorczej.

§ 5. W odniesieniu do takich związków, u których cel ubezpieczenia schodzi na drugi plan wobec innych celów związku, może władza nadzorcza uchylić także inne ograniczenia swobody umawiania się, przewidziane w ustawie o kontrakcie ubezpieczenia. Czy ma się do czynienia z tego rodzaju związkiem, rozstrzyga władza nadzorcza po wysłuchaniu związku albo tych osób, które zajmują się założeniem związku.

Artykuł III.

Początek mocy obowiązującej.

(1) Przepisy artykułu II, § 2, § 3, l. 1 i 2, w związku z artykułem I wchodzą w życie w dniu 1 stycznia 1918, a reszta przepisów w dniu 1 stycznia 1919.

(2) Rozporządzenie Kierownika Ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem sprawiedliwości z dnia 11 września 1916, Dz. u. p. Nr. 301, w sprawie uchylenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ordynacyi ubezpieczeniowej dla niektórych grup umów o ubezpieczenie, traci moc obowiązującą w dniu 1 stycznia 1918.

ROZPORZĄDZENIE MINISTERSTW SPRAW WEWNĘTRZNYCH, SPRAWIEDLIWOŚCI, HANDLU I SKARBU

z dnia 29 grudnia 1917, (Dz. u. p. 521)

w sprawie pewnych zmian rozporządzenia tych Ministerstw z dnia 5 marca 1896, Dz. u. p. Nr. 31, dotyczącego tworzenia zakładów ubezpieczeń, ich urządzenia i zawiadywania ich czynnościami („regulatyw ubezpieczeniowy").

Art. 1. 1. Używane w regulatywie ubezpieczeniowym wyrażenie „ubezpieczony" należy uważać za równoznaczne z wyrażeniem „biorący ubezpieczenie", używanem w ustawie z dnia 23 grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 501, o umowie ubezpieczenia (ust. o um. ubezp.).

2. § 10 regulatywu ubezpieczeniowego ma opiewać:

„Zatwierdzenia przez państwo wymagają następnie ogólne warunki ubezpieczenia każdego zakładu ubezpieczeń, mające służyć za podstawę dla umów o ubezpieczenie, jakie tenże będzie zawierał w krajach tutejszych, oraz każda późniejsza zmiana lub każde późniejsze uzupełnienie ogólnych warunków. W zakładach wzajemnych ubezpieczeń mają stanowić ogólne warunki ubezpieczenia część składową statutów.

Osobnych warunków ubezpieczenia wolno przy tutejszo-krajowem prowadzeniu czynności tylko wtedy używać bez zatwierdzenia przez państwo, jeśli nie są sprzeczne z ogólnymi warunkami ubezpieczenia, lecz je tylko uzupełniają, albo jeżeli zapewniają biorącemu ubezpieczenie korzystniejsze warunki".

W ciągu roku 1918 zostanie przewidziane tu zatwierdzenie przez państwo tylko dla takich warunków ubezpieczenia udzielonem, które postanawiają, że przepisy ustawy o umowie ubezpieczenia stosują się do stosunku umowy o tyle, o ile nie umówiono pewnych odmiennych postanowień, na jakie zezwalają nieobowiązujące bezwzględnie przepisy. Włączenie tego postanowienia do warunków ubezpieczenia może być zaniechane, jeżeli mają być one wedle oświadczenia odnośnego zakładu ubezpieczeń użyte dopiero po dniu 31 grudnia 1918. W klauzuli zatwierdzającej należy wskazać na to czasowe ograniczenie.

3. § 11 ma opiewać:

„Ogólne warunki ubezpieczenia muszą — pominąwszy przepis § 144, ustęp 1, ust. o um. ubezp. — w każdym razie zawierać:

1. wszystkie postanowienia, odbiegające na niekorzyść zawierającego ubezpieczenie od nieobowiązujących bezwzględnie przepisów ustawy o umowie ubezpieczenia, które mają być umówione przy zawieraniu kontraktów;

2. wszystkie postanowienia umowne, wedle których mają w razie zaistnienia pewnych ogólnych stanów faktycznych, niezawisłych od jakości poszczególnego ryzyka, nastąpić dla biorącego ubezpieczenie ujemne skutki prawne, jakie nie są już ustanowione w ustawie o umowie ubezpieczenia;

3. przy towarzystwach, opartych na wzajemności, postanowienia o prawach biorącego ubezpieczenie do uczestniczenia w nadwyżkach obrotowych; przy towarzystwach akcyjnych, które przyznają biorącym ubezpieczenie udział w zyskach, postanowienia o prawach biorących ubezpieczenie do uczestniczenia w zysku z obrotu.

W jakim rozmiarze i w jakiej formie przedstawienia mają być w ogólnych warunkach ubezpieczenia podane do wiadomości obowiązujące bezwzględnie przepisy ustawy o umowie ubezpieczenia i te nieobowiązujące bezwzględnie przepisy, których ogólne warunki ubezpieczenia nie dotykają, postanawia Ministerstwo spraw wewnętrznych po wysłuchaniu każdoczesnych interesantów z kół ubezpieczających przez wydanie warunków wzorowych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości, albo przez zarządzenie w każdym poszczególnym przypadku. Jeśli wszystkie przepisy ustawy o umowie ubezpieczenia, regulujące odnośny dział ubezpieczenia, nie zostaną dosłownie powtórzone, musi być ta niezupełność oznajmienia wyraźnie zaznaczona. To samo obowiązuje, jeżeli poszczególne przepisy zostaną podane do wiado-

mości tylko w wyciągu lub w układzie, który w inny sposób odbiega od tekstu ustawy o umowie ubezpieczenia".

4. § 12 ma opiewać:

„Ustalenia w ogólnych warunkach ubezpieczenia, przepisane w § 144, ustęp 1, ust. o um. ubezp. muszą odpowiadać następującym postanowieniom:

a) w razie odkupu ma wynosić odprawa, jeżeli oznacza się ją w jednakowej kwocie na cały czas trwania ubezpieczenia, przynajmniej trzy czwarte rezerwy premii; a jeżeli odprawę oblicza się według skali, wzrastającej z trwaniem ubezpieczenia aż do wysokości całej rezerwy premii, to ma się ona zaczynać od kwoty, wynoszącej przynajmniej 60% od rezerwy premii;

b) w razie redukcji ubezpieczenia należy zmniejszoną sumę ubezpieczenia względnie rentę obliczyć, biorąc za podstawę całą rezerwę premii, przypadającą na ubezpieczenie, albo przy ubezpieczeniach mieszanych w stosunku ubiegłych lat ubezpieczenia do okresu ubezpieczenia ustanowionego w umowie.

W polisach należy w tabeli podać cyfrowo wartości odkupu, względnie zmniejszone sumy ubezpieczenia w stosunku do czasu trwania ubezpieczenia, zaczynając od trzyletniego czasu trwania, a następnie za okresy czasu conajmniej od lat pięciu do pięciu".

5. W § 13 należy zastąpić cytat „§ 11, punkt 1", przez „§ 11, punkt 3".

6. § 14 ma opiewać:

„Te zakłady ubezpieczeń, które osobnym funkcjonarjuszom powierzają pośrednictwo w czynnościach ubezpieczeniowych albo zawieranie umów o ubezpieczenie — bez względu na to, jaki oni mają tytuł (ajent, ajent generalny, inspektor itd.) i czy odnośny funkcjonarjusz pozostaje w stosunku służbowym do zakładu — mają tych funkcjonarjuszów zaopatrzyć w pełnomocnictwa, wymieniające poszczególnie ich uprawnienia, opierając się przytem na brzmieniu §§ 43 i 44 ust. o um. ubezp.; taksamo należy postąpić, jeżeli ma się rozszerzyć lub ograniczyć uprawnienia, wymienione w tych przepisach. Jeżeli taki funkcjonarjusz jest wyraźnie ustanowiony dla pewnego oznaczonego okręgu, to musi się wymienić w pełnomocnictwie wynikające z tego ograniczenie jego uprawnień, opierając się na brzmieniu § 45 ust. o um. ubezp.

Zakłady ubezpieczeń mają tych funkcjonarjuszów zobowiązać, aby w obcowaniu ze stronami legitymowali się przez okazanie pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwa generalnych reprezentantów zagranicznych zakładów ubezpieczeń należy ściśle określić po myśli artykułu IV rozporządzenia cesarskiego z dnia 29 listopada 1865, Dz. u. p. Nr. 127. Pełnomocnictwa te muszą się rozciągać w szczególności także na wystawianie definitywnych polic".

7. § 15 otrzymuje następujące nowe ustępy:

„W razie, jeżeli uprawnienia, wymienione w §§ 43 i 44 ust. o um. ubezp., zostają w pełnomocnictwie (§ 14) ograniczone, musi się zwrócić na to uwagę w dokumencie ubezpieczeniowym (policy) i we wniosku wpadającym w oczy drukiem i na wpadającem w oczy miejscu, jeżeli w poszczególnym przypadku nie wręcza się osobnego oznajmienia pisemnego.

W ten sam sposób w obu formularzach dokumentów musi się zwrócić uwagę na prawo, oznaczone w § 10 ust. o um. ubezp.

Wniosek i dokument ubezpieczeniowy muszą być łatwo i wyraźnie czytelne".

Art. II. 1. § 33, punkt 4, ma opiewać:

„Wartość papierów wartościowych należy podać w bilansie według wartości kursowej z końcem roku rachunkowego. Można jednak do bilansów z tych lat rachunkowych, które w całości lub w części przypadają na czas włącznie po rok kalendarzowy 1926, wstawić pożyczki wojenne, wydane od roku 1914, według ceny nabycia.

Wartość papierów do losowania notowanych ponad wartość wylosowania, można podać podług najmniejszej kwoty, przypadającej według planu losowania po potrąceniu należytości".

2. § 33, punkt 5, ma opiewać:

„Książkowe nie zrealizowane zyski na kursie papierów wartościowych należy przekazać funduszowi różnic kursowych.

Użycie tego funduszu na inne cele jak na pokrywanie strat na kursie jest dopuszczalne tylko za zezwoleniem władzy nadzorczej.

Postanowienie to obowiązuje także w odniesieniu do pożyczek wojennych, oznaczonych w punkcie 4".

3. § 34, ustęp 3, punkt 1, ma opiewać:

„1. wykaz posiadanych papierów wartościowych z wymienieniem papierów i ilości sztuk, wartości imiennej i kursowej, względnie ceny nabycia (§ 33, punkt 4)".

4. § 51, II, punkt 5, ma opiewać:

„5. stratę na krusie papierów wartościowych (osobne traktowanie pożyczek wojennych w myśl § 33, punkt 4, jest także tutaj dopuszczalne)".

Art. III. Przepisy, zawarte w artykułach I, punkt 1, 2 i 7, ustęp 2 i 3, i II, wchodzą w życie dnia 1 stycznia 1918, a inne przepisy dnia 1 stycznia 1919.

Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu z dnia 26 maja 1916, Dz. u. p. Nr. 160, i rozporządzenie Ministra sprawiedliwości i Ministra spraw wewnętrznych z dnia 27 grudnia 1916, Dz. u. p. Nr. 429, tracą dnia 1 stycznia 1918 moc obowiązującą.

B. ZABÓR PRUSKI.

USTAWA

z dnia 12 maja 1901 r.

o prywatnych przedsiębiorstwach ubezpieczeń. *)

I. Przepisy wstępne.

§ 1. Przedsiębiorstwa prywatne, których przedmiotem jest prowadzenie interesów ubezpieczeniowych, podlega-

*) Tłomaczenie prywatne.

ją, z zastrzeżeniem przepisów zawartych w §§ 116, 117, 122, nadzorowi według zasad niniejszej ustawy.

Nie należy uważać za przedsiębiorstwa ubezpieczeń, w rozumieniu niniejszej ustawy, takich związków osób, które użyczają swym członkom wsparcia, nie dają im jednak do tego żadnego tytułu prawnego.

§ 2. Nadzór nad przedsiębiorstwami ubezpieczeń, o ile działalność ich jest ograniczona statutem lub innemi prawidłami danego interesu do obszaru jednego państwa związkowego, wykonuje władza krajowa, w innych wypadkach ustanowiony w tym celu urząd Rzeszy.

§ 3. Nadzór nad przedsiębiorstwami ubezpieczeń, których działalność jest ograniczona do obszaru jednego państwa związkowego, może być przeniesiony na wniosek tego państwa związkowego i za zgodą rady związkowej drogą rozporządzenia cesarskiego na urząd Rzeszy.

W porozumieniu z interesowanymi rządami krajowymi kanclerz Rzeszy może postanowić, aby przedsiębiorstwa, których działalność rozciąga się wprawdzie poza obszar jednego państwa związkowego, ale jest ściśle ograniczona co do przedmiotu, miejsca, albo koła osób, podlegały nadzorowi władzy krajowej tego państwa związkowego, na którego obszarze mają swoją siedzibę.

II. Dopuszczenie do działalności.

§ 4. Przedsiębiorstwa ubezpieczeń potrzebują do wykonywania działalności zezwolenia władzy nadzorczej.

Do podania o udzielenie zezwolenia należy dołączyć plan działalności, któryby jasno przedstawiał cel i ustrój przedsiębiorstwa, granice terytorjalne zamierzonej działalności oraz tego rodzaju dane, z którychby wynikała trwała zdolność przedsiębiorstwa do wypełniania przyszłych zobowiązań.

Jako części składowe planu działalności należy przedłożyć w szczególności:

1. umowę spółki albo statut, o ile przedsiębiorstwo na nich się opiera,

2. ogólne warunki ubezpieczeń i techniczne zasady przedsiębiorstwa, o ile takowe są potrzebne w danym rodzaju ubezpieczeń.

§ 5. Zezwolenia udziela się niezależnie od udowodnionej potrzeby istnienia zakładu i, o ile zakres działalności przedsiębiorstwa nie jest według planu działalności ograniczony do pewnego terminu, albo do jakiegoś mniejszego obszaru, bez ograniczenia w czasie, względnie na cały obszar Rzeszy.

§ 6. Zrzeszeniom osób, które chcą zajmować się ubezpieczaniem swych członków na zasadzie wzajemności, można udzielić zezwolenia tylko wtedy, jeżeli zrzeszenia te są urządzone w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (§§ 15 do 53).

Zezwolenia na zajmowanie się różnego rodzaju ubezpieczeniami na życie, jakoteż ubezpieczeniami od nieszczęśliwych wypadków, od odpowiedzialności prawnej, od ognia i gradobicia udzielać można prócz towarzystw ubezpieczeń wzajemnych tylko towarzystwom akcyjnym.

Za ubezpieczenie życiowe w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się także ubezpieczenie na wypadek inwalidztwa, na dożycie, na wypadek owdowienia, osierocenia, ubezpieczenie posagowe i na wypadek służby wojskowej, zarówno na kapitał, jak na renty.

§ 7. Zezwolenia na działalność można odmówić jedynie, gdy:

1. plan działalności jest sprzeczny z przepisami ustawy,

2. wedle planu działalności interesy ubezpieczonych nie są dostatecznie zabezpieczone, albo trwała zdolność do wypełniania zobowiązań, wypływających z ubezpieczeń, nie jest dostatecznie udowodniona;

3. są dane, uzasadniające przypuszczenie, że działalność przedsiębiorstwa nie będzie odpowiadała ustawom, albo dobrym obyczajom.

Zezwolenie może być uzależnione od dostarczenia odpowiedniego zabezpieczenia, przyczem należy ustalić cel i warunki zwrotu tegoż zabezpieczenia.

§ 8. Umowa spółki akcyjnej winna ustalić tak poszczególne działy ubezpieczeń, na które się jej działalność rozciąga, jak również zasady umieszczania majątku, oraz uwidocznić, czy przedsiębiorstwo ubezpieczeń ma działać tylko bezpośrednio, czy także równocześnie pośrednio (przez reasekurację).

W przedsiębiorstwach, które się opierają na statucie, dane, oznaczone w ust. 1, winny być zawarte w statucie.

§ 9. Ogólne warunki ubezpieczeń powinny zawierać te postanowienia, które się odnoszą:

1. do zdarzeń, wskutek których przedsiębiorstwo jest obowiązane do pewnego świadczenia i do wypadków, w których zobowiązanie to ze względów szczególnych powstać nie powinno, albo winno być uchylone (z powodu nieprawdziwych danych we wniosku, z powodu zmian podczas trwania umowy i t. d.);

2. do rodzaju, rozmiaru i zapadłości świadczeń, do których przedsiębiorstwo jest obowiązane;

3. do ustalenia i uiszczenia zapłaty, jaką ubezpieczony ma uiszczać przedsiębiorstwu, tudzież do skutków prawnych zwłoki w uskutecznianiu zapłaty;

4. do trwania, a w szczególności do milczącego przedłużenia, wypowiedzenia, albo częściowego uchylenia umowy ubezpieczenia i do zobowiązań przedsiębiorstwa w wypadkach ostatniego rodzaju (storno, wykup, przemiana ubezpieczenia, redukcja i t. p.);

5. do utraty pretensji z tytułu umowy ubezpieczenia wskutek zaniedbania terminów;

6. do postępowania na wypadek nieporozumień, wynikłych z umowy ubezpieczenia, do właściwości sądu i ustanowienia sądu polubownego;

7. do zasad i prawideł, wedle których ubezpieczeni uczestniczą w nadwyżkach;

8. w ubezpieczeniach na życie do warunków i rozmiaru zaliczek, albo pożyczek na dowody ubezpieczeniowe (polisy).

W towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych przedmioty, oznaczone w ustępie 1, mogą być unormowane w statucie, zamiast w ogólnych warunkach ubezpieczeń.

Zmiany w ogólnych warunkach ubezpieczeń na niekorzyść ubezpieczonego są dopuszczalne tylko ze względów szczególnych, jakoteż pod tym warunkiem, że ubezpieczającemu przed zawarciem umowy wyraźnie na te zmiany zwrócono uwagę, a on pisemnie wyraził na to swą zgodę.

§ 10. Przed zawarciem umowy ubezpieczenia należy wręczyć ubezpieczającemu jeden egzemplarz odnośnych ogólnych warunków ubezpieczeń za specjalnem pokwitowaniem. To samo odnosi się do statutu towarzystwa, o ile chodzi o ubezpieczenie oparte na wzajemności.

Do takich ubezpieczeń od ognia, których zawarcie następuje w obrocie giełdowym, albo wedle zwyczajów giełdowych, przepis ustępu 1 niema żadnego zastosowania.

Władza nadzorcza może zezwolić na dalsze wyjątki od przepisów ustępu 1.

§ 11. W planie działalności przedsiębiorstwa ubezpieczeń na życie należy dokładnie przedstawić przyjęte przez przedsiębiorstwo taryfy, jakoteż zasady obliczania składek i rezerw składek, a także podać stopę procentową, którą ma się stosować, oraz wysokość dodatku do netto składki. Należy również podać, czy i w jakim rozmiarze ma być stosowana przy obliczaniu rezerwy składek metoda, wedle której początkowo nie odkłada się pełnej rezerwy składek, przyczem jednak nie wolno przekroczyć stopy dwanaście i pół pro mille sumy ubezpieczenia. Należy dołączyć tablice prawdopodobieństwa, służące jako podstawy obliczeń, a szczególnie odnoszące się do śmiertelności oraz do wypadków inwalidztwa i choroby.

Dla każdego rodzaju ubezpieczeń (ubezpieczenie na dożycie — na wypadek śmierci, ubezpieczenie kapitału — ubezpieczenie renty i t. d.) należy przedłożyć wzory, służące do obliczania składek i rezerw składek i wyjaśnić je przykładem liczbowym.

Gdyby przedmiotem ubezpieczenia miały być także ubezpieczenia ze składką podwyższoną, należy w planie działalności podać także, czy i wedle jakich zasad ma się tworzyć w tym celu specjalną rezerwę składek.

§ 12. O ile przedsiębiorstwa ubezpieczeń na wypadek choroby, albo nieszczęśliwego wypadku, zajmują się ubezpieczeniami w taki sposób, jak w ubezpieczeniach na życie, opierając się na oznaczonych tablicach prawdopodobieństwa, a szczególnie podejmują się ubezpieczeń rent, ubezpieczeń z zapewnieniem zwrotu składek, albo innych ubezpieczeń, wymagających gromadzenia rezerw składek, natenczas mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 11.

§ 13. Każdą zmianę planu działalności należy zgłosić władzy nadzorczej i uzyskać jej zatwierdzenie przed wprowadzeniem tej zmiany w życie. Zatwierdzenia można odmówić tylko z powodów, wymienionych w § 7.

§ 14. Każda umowa, mocą której ogół ubezpieczeń przedsiębiorstwa w całości, albo w poszczególnych działach, wraz z przynależnemi rezerwami i przeniesieniami składek ma być przeniesiony na inne przedsiębiorstwo, wymaga zatwierdzenia władz nadzorczych, właściwych dla interesowanych przedsiębiorstw. Zatwierdzenia można odmówić tylko z powodów, wymienionych w § 7.

III. Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

§ 15. Towarzystwo, które chce zajmować się ubezpieczaniem swych członków na zasadzie wzajemności, uzyskuje przez zezwolenie władzy nadzorczej na prowadzenie działalności zdolność prawną jako „towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych".

§ 16. Przepisy pierwszej i trzeciej księgi kodeksu handlowego, tyczące się kupców, z wyjątkiem §§ 1 do 7, mają odpowiednie zastosowanie do towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, o ile ustawa niniejsza nie postanawia inaczej.

§ 17. Ustrój towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, o ile nie opiera się on na przepisach podanych niżej, określa statut.

Statut wymaga sądowego albo notarjalnego uwierzytelnienia.

§ 18. Statut ma oznaczyć nazwę (firmę) i siedzibę towarzystwa.

Z firmy winna być widoczna siedziba towarzystwa. W firmie albo dodatku należy również wyrazić, że ubezpieczenia prowadzi się na zasadach wzajemności.

§ 19. Za wszystkie zobowiązania towarzystwa odpowiada wierzycielom towarzystwa tylko majątek towarzystwa. Członkowie nie odpowiadają wobec wierzycieli towarzystwa.

§ 20. Statut winien zawierać postanowienia, kiedy zaczyna się być członkiem. Uzyskanie członkostwa zależy od zawiązania stosunku ubezpieczeniowego z towarzystwem. Członkostwo kończy się, o ile statut nie postanawia inaczej, z ukończeniem stosunku ubezpieczeniowego.

§ 21. Składki członków i świadczenia towarzystwa na rzecz członków winny być określane przy jednakowych warunkach tylko na jednakowych zasadach.

Towarzystwo może zajmować się ubezpieczaniem za stałemi składkami w ten sposób, że ubezpieczający nie stają się członkami towarzystwa, tylko o tyle, o ile statut wyraźnie na to zezwala.

§ 22. W statucie należy przewidzieć utworzenie funduszu zakładowego, który ma służyć na pokrycie kosztów założenia towarzystwa, a także jako fundusz gwarancyjny i obrotowy. Statut winien zawierać warunki, pod którymi towarzystwo może dysponować funduszem, a w szczególności postanowić, w jaki sposób winno się dokonywać umarzanie funduszu zakładowego, oraz czy i w jakim zakresie winno się dać prawo do udziału w zarządzie towarzystwa osobom, które dały do dyspozycji fundusz zakładowy.

Fundusz zakładowy należy wpłacić gotówką, o ile statut nie zezwala na danie weksli własnych w miejsce gotówki; za zapłatę w gotówce uważa się tylko zapłatę w walucie niemieckiej, w banknotach Rzeszy, jak również w ustawowo dopuszczonych notach banków niemieckich.

Osobom, które dały do dyspozycji fundusz zakładowy, nie można dać prawa wypowiedzenia go. W statucie można im zapewnić poza procentem z dochodów rocznych także udział w nadwyżce, jakaby się okazała z bilansu rocznego; oprocentowanie nie może przekraczać czterech od sta, wszystkie zaś pobory sześciu od sta kapitału wpłaconego gotówką. Fundusz zakładowy należy rozłożyć na udziały, na które można wydać kwity udziałowe.

Fundusz zakładowy można umarzać tylko z dochodów rocznych i tylko w miarę postępu w tworzeniu funduszu zapasowego, przewidzianego w § 37; musi się to rozpocząć po umorzeniu kosztów założenia i powstałych w pierwszym roku przedsiębiorstwa kosztów urządzenia.

§ 23. Władza nadzorcza może zezwolić na odstąpienie od tworzenia funduszu zakładowego, jeśli ze względu na charakter uprawianych czynności albo przez specjalne urządzenie przedsiębiorstwa istnieje inne zabezpieczenie.

§ 24. Statut ma zawierać postanowienia co do tego, czy pokrycie wydatków ma się uskuteczniać:

1. przez jednorazowe, czy też przez powtarzające się składki z góry, i to czy z zastrzeżeniem dopłat, czy też z ich wykluczeniem, czy z zastrzeżeniem, czy też bez zastrzeżenia co do zmniejszenia pretensji z tytułu ubezpieczenia;

2. przez składki, które rozkłada się stosownie do zaszłej potrzeby.

Statut może ustalić kwotę maksymalną, do której jest ograniczony obowiązek uiszczania dopłat albo kwot z repartycji. Ograniczenie, wedle którego rozpisanie dopłat i kwot z repartycji może się odbywać tylko celem pokrycia pretensji członków z tytułu ubezpieczenia, jest niedopuszczalne.

§ 25. Do dopłat i kwot z repartycji mają się przyczyniać także członkowie, którzy wystąpili w ciągu roku operacyjnego. Obowiązek dopłaty tych członków, podobnie jak członków, którzy wstąpili w ciągu roku operacyjnego, oblicza się według czasu ich członkostwa w roku operacyjnym.

Jeśli wysokość dopłaty albo kwoty z repartycji, którą poszczególny członek ma uiścić, oblicza się wedle składki naznaczonej z góry, albo według sumy ubezpieczenia, natenczas, jeśli w ciągu roku operacyjnego miało miejsce podwyższenie albo obnizenie składki, albo sumy ubezpieczenia, należy przy obliczeniu wziąć za podstawę kwotę wyższą.

Postanowienia ustępów 1 i 2 mają zastosowanie tylko o tyle, o ile statut nie postanawia inaczej.

§ 26. Wobec żądań towarzystwa z tytułu składki członek kompensacji przeciwstawić nie może.

§ 27. Statut powinien zawierać postanowienia co do warunków, pod którymi ma się rozpisać dopłaty lub kwoty z repartycji, szczególnie zaś co do tego, jak dalece należy zużytkować najpierw środki pokrycia pozatem posiadane (fundusz zakładowy, fundusze zapasowe).

Statut winien dalej postanawiać, w jaki sposób rozpisuje się i ściąga dopłaty albo kwoty z repartycji.

§ 28. Statut ma zawierać postanowienie co do formy w jakiej ma się uskuteczniać obwieszczenia towarzystwa.

Obwieszczenia, które winno się uskuteczniać za pośrednictwem pism publicznych, mają być umieszczane w Orędowniku Rzeszy, jeśli działalność towarzystwa rozciąga się poza obszar jednego państwa związkowego. Jeśli działalność ogranicza się do obszaru jednego państwa związkowego, natenczas centralna władza krajowa może wyznaczyć w miejsce Orędownika Rzeszy inne pismo. Dalsze pisma oznacza statut.

§ 29. Statut ma zawierać postanowienia o tworzeniu zarządu, rady nadzorczej i organu naczelnego (zgromadzenie członków, albo przedstawicieli członków).

Sprawy, które ma załatwiać organ naczelny, mogą być rozdzielone pomiędzy więcej organów, którym zarząd i rada nadzorcza są podporządkowane.

§ 30. Towarzystwo mają zgłosić wszyscy członkowie zarządu i rady nadzorczej celem wpisania go do rejestru w tym sądzie, w którego okręgu towarzystwo ma swoją siedzibę.

O każdem udzieleniu zezwolenia na działalność (§ 15) władza nadzorcza ma zawiadomić sąd rejestrowy.

§ 31. Do zgłoszenia należy dołączyć:

1. dokument o zezwoleniu na działalność;

2. statut;

3. dokumenty o ustanowieniu zarządu i rady nadzorczej;

4. dokumenty o ustanowieniu funduszu zakładowego wraz z deklaracją zarządu i rady nadzorczej co do tego, jak dalece fundusz zakładowy został pokryty gotówką i znajduje się w ich posiadaniu.

Członkowie zarządu mają skreślić swoje podpisy celem zachowania ich w sądzie.

Pisma dołączone do zgłoszenia przechowuje się w sądzie w oryginale albo w uwierzytelnionym odpisie.

§ 32. Przy wpisie do rejestru handlowego należy podać firmę i siedzibę towarzystwa, działy ubezpieczeń, na które ma się rozciągać działalność, wysokość funduszu zakładowego, datę udzielenia zezwolenia na działalność tudzież członków zarządu.

Jeśli statut zawiera specjalne postanowienia co do trwania towarzystwa, albo co do uprawnień członków zarządu albo likwidatorów do zastępowania towarzystwa, to także te postanowienia należy wpisać.

§ 33. W obwieszczeniu, za pośrednictwem którego wpis podaje się do wiadomości, należy poza treścią wpisu umieścić:

1. wyszczególnienie, czy pokrycie wydatków ma następować przez składki uiszczane z góry, czy też drogą postępowania repartycyjnego, przyczem w wypadku pierwszym, czy z wykluczeniem dopłat, czy też z ich zastrzeżeniem, czy obowiązek składek jest ograniczony, czy nie i czy jest zastrzeżone zmniejszenie pretensji ubezpieczeniowych (§ 24);
2. postanowienia, oznaczone w § 28;
3. sposób ustanowienia i skład organów towarzystwa;
4. nazwisko, stan i miejsce zamieszkania członków pierwszej rady nadzorczej;
5. formę, w jakiej następuje zwołanie naczelnego organu.

§ 34. Do zarządu stosują się odpowiednie przepisy §§ 231 do 239, 241, 242 kodeksu handlowego z tem, że to, co powiedziano o uchwałach walnego zgromadzenia, odnosi się do uchwał organu naczelnego i że w miejsce § 236 ust. 1 i § 241 ust. 3 kodeksu handlowego wstępują przepisy następujące:

1. członkowie zarządu, o ile statut nie postanawia inaczej, nie mogą zajmować się bez zezwolenia rady nadzorczej ani handlem, ani należeć do zarządu lub rady nadzorczej innego przedsiębiorstwa ubezpieczeń tego samego rodzaju;
2. członkowie zarządu są w szczególności obowiązani do zwrotu szkód, jeśli wbrew przepisom ustawy ma miejsce oprocentowanie, albo umorzenie funduszu zakładowego, albo rozdzielenie majątku towarzystwa, albo gdy uskutecznia się wypłaty mimo, że towarzystwo stało się niewypłacalnem, albo okazało się nadmiernie obdłużonem.

§ 35. Do rady nadzorczej mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 243 do 249 kodeksu handlowego z tem, że zadania, przekazane walnemu zgromadzeniu, spełnia organ naczelny i że w miejsce § 243 ust. 4 zdanie 2, § 245 ust. 1 i § 249 ust. 3 zdanie 1 kodeksu handlowego wstępują przepisy następujące:

1. statut ma zawierać postanowienie, czy do uchwały organu naczelnego, mocą której odwołanem zostaje ustanowienie członka rady nadzorczej, winno się wymagać specjalnej większości;
2. stosowne do rocznej nadwyżki wynagrodzenie członków rady nadzorczej może być zapewnione tylko z tej sumy, która pozostaje po uskutecznieniu wszystkich odliczeń i odłożeniu rezerw oraz po potrąceniu udziału w nadwyżce, zawarunkowanego w myśl § 22 ust. 3 dla tych osób, które wzamian za zapewnienie sobie udziału w nadwyżce dały do dyspozycji fundusz zakładowy;
3. członkowie rady nadzorczej są szczególnie obowiązani do wynagrodzenia szkody, jeśli za ich wiedzą i bez wdrożenia stosownych kroków ich strony mają miejsce czynności, oznaczone w § 34 p. 2.

§ 36. Do organu naczelnego mają odpowiednie zastosowanie przepisy, odnoszące się do walnego zgromadzenia akcjonarjuszów, §§ 250, 251, § 252 ust. 3, 4, §§ 253, 256 do 261, 264, 265, § 266 ust. 1, § 267 ust. 1, 2, §§ 268 do 273 kodeksu handlowego, a jeśli jako organ naczelny ustanowiono zebranie członków, także przepisy § 252 ust. 2 i §§ 254, 255, 263 kodeksu handlowego z tem, że:

1. o ile wedle tych przepisów dla mniejszości akcjonarjuszów, których udziały wynoszą dziesiątą albo dwudziestą część kapitału zakładowego, zawarowano pewne prawa, to statut ma ustanowić odpowiednią mniejszość członków organu naczelnego;
2. rzeczone przepisy o tyle nie wchodzą w zastosowanie, o ile przepisują złożenie akcji, albo wymienienie kwoty akcji zastąpionych;
3. władza nadzorcza może przy udzieleniu pozwolenia na działalność zezwolić, ażeby koszta założenia i koszta urządzenia, powstałe w pierwszym roku operacyjnym, o ile nie przewyższają ani połowy całego funduszu zakładowego, ani części wpłaconej gotówką, były rozłożone na szereg lat, najwyżej jednak na pierwszych pięć lat operacyjnych, a pozostała każdorazowo reszta była wstawiona do stanu czynnego bilansu.

Statut ma określić formę oraz, o ile stosownie do ustępu 1 nie znajdują odpowiedniego zastosowania §§ 254, 255 kodeksu handlowego, także warunki i termin zwołania organu naczelnego.

§ 37. Statut ma postanowić utworzenie rezerwy, która ma służyć na pokrycie wynikłej z obrotu straty nadzwyczajnej (fundusz zapasowy), szczególnie zaś oznaczyć kwoty, które na ten cel ma się corocznie odkładać, oraz kwotę minimalną, aż do osiągnięcia której winno się odbywać to odkładanie.

Z tych samych powodów, z których można odstąpić od tworzenia funduszu zakładowego, władza nadzorcza może także zezwolić na odstąpienie od tworzenia funduszu zapasowego.

§ 38. Nadwyżkę, którąby się z bilansu okazała, rozdziela się pomiędzy członków, wymienionych w statucie, o ile według statutu nie ma się jej przelać do funduszu zapasowego albo do innych rezerw, lub użyć na rozdzielenie tantjem, albo przenieść na najbliższy rok operacyjny.

Statut ma postanowić o sposobie rozdziału, jak również o tem, czy rozdziału winno się dokonać tylko pomiędzy członków czynnych przy końcu roku operacyjnego, czy także pomiędzy członków, którzy wystąpili.

Rozdział może nastąpić dopiero wtedy, gdy umorzono koszta założenia i pierwszego urządzenia (§ 36 ust. 1 p. 3).

§ 39. Statut może ulec zmianie tylko przez uchwałę organu naczelnego.

Przedsięwzięcie zmian, które dotyczą jedynie, redakcji, uchwałą organu naczelnego można przenieść na radę nadzorczą.

Rada nadzorcza może być przez uchwałę organu naczelnego upoważniona do przeprowadzenia w uchwale co do zmiany statutu takich zmian, jakich zażąda władza nadzorcza przed udzieleniem zatwierdzenia.

Uchwała organu naczelnego wymaga większości trzech czwartych głosów oddanych, jeśli na jej podstawie ma być zawieszone wykonywanie jednego z działów ubezpieczeń, albo wprowadzony dział nowy; statut może postanowić jeszcze inne wymogi. Do innych uchwał, w rodzaju oznaczonych w ustępie 1 do 3, potrzeba takiej większości tylko wtedy, jeśli statut nie stawia innych wymogów.

§ 40. Zmianę statutu należy zgłosić celem wpisu do rejestru handlowego. Do ogłoszenia należy dołączyć dokument, zawierający zatwierdzenie.

Przy wpisie wystarcza, o ile zmiana nie dotyczy danych, oznaczonych w § 32, powołanie się na dokumenty, tyczące się zmiany, złożone w sądzie. Publicznemu ogłoszeniu podlegają wszystkie postanowienia, do których się odnoszą przepisy w przedmiocie ogłoszeń, zawarte w § 33.

Zmiana nie ma żadnego skutku przed wpisaniem jej do rejestru handlowego tego sądu, w którego okręgu towarzystwo ma swoją siedzibę.

§ 41. Przepisy § 39 ust. 1 do 3 mają odpowiednie zastosowanie do zmian ogólnych warunków ubezpieczeń, ustalonych według § 9.

Rada nadzorcza może być umocowana przez statut, albo przez uchwałę organu naczelnego do tymczasowego wprowadzenia za zgodą władzy nadzorczej pilnych zmian w ogólnych warunkach ubezpieczeń. Zmiany te musi się przedłożyć organowi naczelnemu na najbliższem jego posiedzeniu. Tracą one moc, gdy organ naczelny tego zażąda.

Zmiana statutu albo ogólnych warunków ubezpieczeń dotyczy istniejącego stosunku ubezpieczeniowego tylko wtedy, jeżeli ubezpieczony wyraźnie na zmianę się zgadza. Nie odnosi się to do zmiany takich postanowień, co do których statut wyraźnie przewiduje, że mogą one być zmienione także ze skutkiem dla istniejących stosunków ubezpieczeniowych.

§ 42. Przez upływ czasu, oznaczonego w statucie, następuje rozwiązanie towarzystwa.

§ 43. Rozwiązanie towarzystwa może być postanowione tylko przez organ naczelny.

Do uchwały potrzeba większości trzech czwartych głosów oddanych, o ile statut nie zawiera innych wymogów. Członkowie organu naczelnego, którzy głosowali przeciw rozwiązaniu, są uprawnieni do złożenia do protokułu protestu przeciw uchwale rozwiązania (§ 74).

Uchwała wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej. O zatwierdzeniu władza nadzorcza ma zawiadomić sąd rejestrowy.

Stosunki ubezpieczeniowe, istniejące między członkami a towarzystwem, gasną z upływem terminu, postanowionego w uchwale, najwcześniej jednak po upływie czterech tygodni, z tym skutkiem, że można dochodzić pretensji ubezpieczeniowych, które powstały do tego terminu, pozatem zaś można żądać tylko zwrotu składek, zapłaconych z góry za przyszłe okresy ubezpieczeniowe, pomniejszonych o zużyte na to koszta.

Przepisy ustępu 4 nie mają zastosowania do stosunków ubezpieczeniowych przy ubezpieczeniach na życie. Te stosunki ubezpieczeniowe pozostają nienaruszone, o ile statut nie postanawia inaczej.

§ 44. Przepisy § 43 ust. 1, 2 zdanie 1 mają odpowiednie zastosowanie do uchwał, które mają za przedmiot umowę w rodzaju oznaczonym w § 14.

§ 45. Rozwiązanie towarzystwa poza przypadkiem konkursu zarząd winien zgłosić celem wpisu do rejestru handlowego.

§ 46. Po rozwiązaniu towarzystwa odbywa się likwidacja, o ile do jego majątku nie zostaje otwarty konkurs.

Aż do ukończenia likwidacji towarzystwo uważa się za istniejące dalej, o ile coś innego nie wynika z przepisów następnych albo z celu likwidacji; w szczególności może nastąpić żądanie i ściągnięcie dopłat, albo kwot z repartycji (§§ 24 i n.).

Nowych ubezpieczeń zawierać więcej nie można, istniejących zaś nie można podwyższać ani przedłużać.

§ 47. Do likwidacji mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 295 ust. 1, ust. 3 zdanie 2, §§ 296 do 299 i § 302 kodeksu handlowego. Na wniosek rady nadzorczej albo oznaczonej w statucie mniejszości członków może z ważnych powodów dokonać mianowania likwidatorów sąd, w którego okręgu towarzystwo ma swoją siedzibę. Odwołanie likwidatorów może nastąpić przez sąd pod tymi samymi warunkami, co ustanowienie.

Przepisy §§ 145, 146 ustawy o czynnościach sądownictwa dobrowolnego mają odpowiednie zastosowanie.

Umorzenie funduszu zakładowego może nastąpić dopiero po zaspokojeniu albo zabezpieczeniu pretensji wszystkich pozostałych wierzycieli, w szczególności zaś pretensji członków ze stosunku ubezpieczeniowego. Na umorzenie nie można ściągać dopłat, ani kwot z repartycji.

§ 48. Majątek towarzystwa, który pozostaje po spłaceniu długów, o ile z mocy statutu niema doń innych uprawnionych, zostaje rozdzielony pomiędzy członków czynnych w chwili rozwiązania, a mianowicie, o ile statut nie postanawia inaczej, w tym samym stosunku, w jakim podczas istnienia towarzystwa odbywało się rozdzielanie nadwyżki.

Statut może zawierać przepis, że uprawnionych do pozostałości ustanawia organ naczelny.

Do przeprowadzenia podziału mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 301 kodeksu handlowego.

§ 49. Wskutek otwarcia konkursu następuje rozwiązanie towarzystwa. Przepisy § 307 ust. 2, 3 kodeksu handlowego mają odpowiednie zastosowanie.

§ 50. O ile na członkach czynnych, albo członkach, którzy wystąpili, ciąży obowiązek wpłat wedle ustawy albo statutu (§§ 24 do 26), o tyle wrazie konkursu odpowiadają oni wobec towarzystwa za jego długi.

Członków, którzy wystąpili, jeśli wystąpienie ich nastąpiło w ciągu roku ostatniego przed otwarciem konkursu, uważa się ze względu na odpowiedzialność za długi towarzystwa jeszcze za jego członków.

§ 51. Pretensje o umorzenie funduszu zakładowego zajmują miejsce po wszystkich innych wierzytelnościach konkursowych. Wśród tych ostatnich przypadają do zaspokojenia po pretensjach innych wierzycieli konkursowych pretensje ze stosunku ubezpieczeniowego, o ile przysługują one członkom, należącym do towarzystwa w chwili otwarcia konkursu, albo członkom, którzy ubyli w ciągu ostatniego roku przed otwarciem konkursu.

Na umorzenie funduszu zakładowego nie można pobierać dopłat, ani kwot z repartycji.

§ 52. Ustalenia i rozpisania potrzebnych w wypadku konkursu dopłat albo kwot z repartycji dokonuje zarządca konkursowy. Tenże natychmiast po złożeniu bilansu w kancelarji sądowej (ordynacja konkursowa § 124) winien obliczyć, ile w celu pokrycia deficytu, oznaczonego w bilansie, mają członkowie na podstawie swego obowiązku dopłaty wnieść w formie zaliczki. Odnośnie do tego obliczenia zaliczek i niezbędnego obliczenia dopłat mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 106 ust. 2, 3 i §§ 107 do 113 ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych.

Skoro rozpoczęte wykonanie podziału końcowego (ordynacja konkursowa § 161), zarządca konkursowy ma w uzupełnieniu lub sprostowaniu obliczenia zaliczek i ewentualnie zapadłych już dopłat obliczyć należne od członków składki. Odnośnie do tego obliczenia i dalszego postępowania mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 114 ust. 2 i §§ 115 do 118 ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych.

§ 53. Do towarzystw, które stosownie do postanowień statutu mają zakres działania ściśle ograniczony co do przedmiotu, miejsca albo koła osób, z pośród przepisów zawartych w rozdziale III mają zastosowanie tylko § 15, § 17 ust. 1, § 18 ust. 1, §§ 19, 20, § 21 ust. 1, §§ 22 do 27, § 28 ust. 1, § 37, § 38 ust. 1, 2, § 39 ust. 1 do 3, §§ 41 do 44, § 47 ust. 2 i §§ 50 do 52. Zawieranie ubezpieczeń za stałą składką bez uzyskania przez ubezpieczającego stanowiska członka jest wykluczone.

O ile z ust. 1 nie wynika coś innego, to do towarzystw, tamże wymienionych, mają zastosowanie §§ 24 do 53 kodeksu cywilnego, zawierające przepisy ogólne dla towarzystw, z tem jednakowoż, że:

1. w wypadkach § 29 i § 37 ust. 2 kodeksu cywilnego w miejsce sądu okręgowego wstępuje władza nadzorcza.

2. w wypadku § 45 ust. 3 kodeksu cywilnego należy rozdzielić majątek między członków wedle § 48 ust. 1 niniejszej ustawy.

Jeśli wedle statutu ma być ustanowiona rada nadzorcza, natenczas mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 36 ust. 2, 3, §§ 37 do 40 i § 41 ust. 1, 2, 4 ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych.

O tem, czy towarzystwo należy w myśl ustępu 1 uważać za towarzystwo mniejsze, rozstrzyga władza nadzorcza.

Część II. Prowadzenie interesów przez przedsiębiorstwa ubezpieczeń.

1. Przepisy ogólne. Składanie rachunków.

§ 54. Akcyjne towarzystwa ubezpieczeń i towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych potrzebują na nabycie nieruchomości zezwolenia władzy nadzorczej, chyba że chodzi o nabycie w trybie licytacji przymusowej nieruchomości, obciążonych udzieloną przez nie pożyczką. Zezwolenia należy udzielić, jeśli poza trybem licytacji przymusowej chodzi o zabezpieczenie wierzytelności zahipotekowanych, albo o nabycie nieruchomości, które są przeznaczone dla celów przedsiębiorstwa.

W wypadkach wymienionych w ustępie 1, także gdy nie wymaga się zezwolenia władzy nadzorczej, zbędne jest zezwolenie państwowe, przepisane ustawami krajowemi (artykuł 36 ustawy wprowadzczej do kodeksu cywilnego).

§ 55. Księgi przedsiębiorstwa ubezpieczeń należy zamykać corocznie; na podstawie ksiąg należy sporządzić i przedłożyć władzy nadzorczej zamknięcie rachunków za ubiegły rok operacyjny i roczne sprawozdanie, przedstawiające zarówno stosunki przedsiębiorstwa, jakoteż jego rozwój.

O ile ani w ustawie niniejszej, ani w innych ustawach Rzeszy, ani przez radę związkową nie zostały wydane przepisy o księgowaniu i składaniu rachunków w przedsiębiorstwach ubezpieczeń, natenczas władza nadzorcza może wydać bliższe przepisy tak co do terminów, jakoteż co do sposobu i formy zamknięcia rachunkowego i rocznego sprawozdania.

Akcyjne towarzystwa ubezpieczeń i towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych są obowiązane na żądanie udzielić w ciągu roku operacyjnego, następującego po roku sprawozdawczym, każdemu ubezpieczonemu jeden egzemplarz zamknięcia rachunkowego i rocznego sprawozdania. Pozatem władza nadzorcza może powziąć postanowienie, jak dalece i w jaki sposób ma się corocznie udostępniać ubezpieczonym zamknięcie rachunkowe i roczne sprawozdanie, albo je publikować.

Przed wydaniem przepisów w rodzaju oznaczonym w ust. 2, 3 władza nadzorcza Rzeszy ma wysłuchać radę ubezpieczeniową.

2. Specjalne przepisy o rezerwie składek w ubezpieczeniach na życie.

§ 56. Rezerwę składek dla ubezpieczeń na życie należy ze względu na obowiązujące umowy ubezpieczeń obliczać i księgować na koniec każdego roku operacyjnego według poszczególnych rodzajów ubezpieczeń, posługując się zasadami rachunkowemi, przyjętemi w § 11.

Należy, by conajmniej jeden rzeczoznawca wyznaczony do obliczenia rezerwy składek w przedsiębiorstwach ubezpieczeń na życie, na wypadek choroby, albo nieszczęśliwego wypadku, stwierdził pod bilansem, a to niezależnie od osobistej odpowiedzialności zastępców przedsiębiorstwa, że wykazana w bilansie rezerwa składek jest obliczona wedle ust. 1. Przepis ten niema zastosowania do towarzystw mniejszych w rozumieniu § 53.

§ 57. Zarząd przedsiębiorstwa winien dbać o to, ażeby kwoty, odpowiadające obliczeniu według § 56, były bezzwłocznie złożone do funduszu rezerwy składek i ulokowane stosownie do przepisów. Złożenia tego można zaniechać tylko o tyle, o ile zagranicą na rzecz pewnych określonych ubezpieczeń musi być dane zabezpieczenie szczególne z przychodów ze składek.

Funduszem rezerwy składek (pieniądze, papiery wartościowe, dokumenty i t. d.) należy administrować oddzielnie od reszty majątku i przechowywać go w siedzibie przedsiębiorstwa w sposób, podany do wiadomości władzy nadzorczej; władza nadzorcza może także udzielić zezwolenia na przechowywanie w innej miejscowości w kraju.

Części składowe funduszu rezerwy składek należy pojedyńczo wpisać do rejestru. Wierzytelności jednak z tytułu zaliczek albo pożyczek na własne polisy przedsiębiorstwa (pożyczki polisowe), o ile one należą do części składowych funduszu rezerwy składek, wystarczy wykazać tam w sumie łącznej. Na końcu każdego roku operacyjnego należy władzy nadzorczej przedłożyć zgodny z oryginałem i jako taki sądownie lub notarjalnie uwierzytelniony odpis wpisów, poczynionych w ciągu roku. Władza nadzorcza winna ten odpis zachować.

§ 58. Przy reasekuracji przedsiębiorstwo, które oddaje w reasekurację, ma rezerwę składek także co do sum, oddanych w reasekurację, obliczać wedle przepisów §§ 56 i 57, jakoteż ma ją samo przechowywać i administrować.

§ 59. Części składowe funduszu rezerwy składek (§ 57) można lokować:

1. w sposób przepisany w § 1807 ust. 1 p. 1 do 4 kodeksu cywilnego dla lokowania kapitałów sierocych. Pozatem mogą one być lokowane najwyżej do jednej dziesiątej części funduszu rezerwy składek w papierach wartościowych, które wedle przepisów krajowych dopuszczone są do lokaty kapitałów sierocych, jak również w takich listach zastawnych na okaziciela niemieckich akcyjnych banków hipotecznych, na które bank Rzeszy daje pożyczki w klasie I;

2. pod zastaw takich hipotek albo papierów wartościowych, w których dozwolona jest lokata wedle punktu 1-go, aż do siedmdziesięciu pięciu od sta ich wartości nominalnej ,o ile jednak wartość kursowa jest niższa, do siedmdziesięciu pięciu od sta wartości kursowej;

3. w ten sposób, że wedle norm ogólnych warunków polisowych (§ 9 p. 8) daje się zaliczki albo pożyczki na własne polisy przedsiębiorstwa (pożyczki polisowe);

4. za zezwoleniem władzy nadzorczej w zapisach długu krajowych korporacji komunalnych, gmin szkolnych i kościelnych, o ile te zapisy długu albo mogą być wypowiedziane przez wierzyciela, albo podlegają regularnemu umarzaniu.

Jeżeli lokata ze względu na warunki nie może nastąpić w sposób odpowiadający ust. 1, natenczas dozwolona jest tymczasowa lokata w banku Rzeszy, w jednym z banków państwowych, albo w innym banku krajowym, uznanym za odpowiedni do tego przez władzę nadzorczą, albo w publicznej kasie oszczędności.

§ 60. Przy lokowaniu części składowych funduszu rezerwy składek wedle przepisu § 59 ust. 1 p. 1 można tylko wtedy uznać pewność hipoteki, długu gruntowego, albo rentowego, jeśli pożyczka nie przekracza trzech piątych części wartości posiadłości. O ile jednak władza centralna jakiegoś państwa związkowego stosownie do § 11 ust. 2 ustawy o bankach hipotecznych zezwoliła na udzielanie pożyczek na posiadłości ziemskie do dwóch trzech części wartości, to także taką pożyczkę można przyjąć za pewną.

W zasadzie można udzielać pożyczek tylko na pierwsze miejsce.

Niewolno udzielać pożyczek na place budowlane, nowe budowle jeszcze nieukończone i niezdolne do przynoszenia dochodów, jak również na nieruchomości, które nie zapewniają trwałych przychodów, szczególnie na różnego rodzaju kopalnie.

Wartość nieruchomości, przyjęta przy pożyczce, nie może przekraczać wartości sprzedażnej ustalonej przez dokładne zbadanie. Przy ustalaniu tej wartości należy wziąć pod uwagę tylko trwałe właściwości gruntu i przychód, który grunt przy porządnej gospodarce może stale przynosić każdemu posiadaczowi.

Na żądanie władzy nadzorczej mają przedsiębiorstwa wygotować normy co do ustalania wartości, które wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej.

§ 61. Oprócz środków, potrzebnych do przeprowadzenia i zmiany lokaty kapitałów wolno z funduszu rezerwy składek podejmować tylko te kwoty, które ze stosunków ubezpieczeniowych zostają uwolnione wskutek zajścia wypadku objętego ubezpieczeniem, wskutek wykupu, albo wskutek innych wypadków ukończenia ubezpieczenia.

Wskutek otwarcia konkursu stosunki z tytułu ubezpieczeń na życie gasną; ubezpieczeni mogą, niezależnie od swych dalej idących pretensji ze stosunku ubezpieczeniowego, żądać tej kwoty, która przypada na nich w czasie otwarcia konkursu, jako odpowiadająca obliczeniu rezerwa składek.

Pod względem zaspokojenia z przedmiotów, wpisanych do rejestru, obejmującego części składowe funduszu rezerwy składek (§ 57 ust. 3), pierwsze miejsce przed pretensjami wszystkich pozostałych wierzycieli konkursowych zajmują pretensje o odpowiadającą obliczeniu rezerwę składek, a to w granicach, przepisanych dla odkładania do tego funduszu (§ 57 ust. 1). Pomiędzy sobą zajmują one stanowisko równorzędne, co się tyczy pretensji ubezpieczonych do zaspokojenia z reszty majątku przedsiębiorstwa, to mają odpowiednie zastosowanie przepisy ordynacji konkursowej, odnoszące się do uprzywilejowanych, zawarte w §§ 64, 153, 155, 156 i w § 168 p. 3.

§ 62. Sąd konkursowy ma ustanowić dla ubezpieczonych kuratora celem strzeżenia praw, które im przysługują wedle § 61. W sprawie kurateli zamiast sądu opiekuńczego działa sąd konkursowy.

Kurator ma obowiązek ustalić istniejący fundusz rezerwy składek, jakoteż dowiedzieć się o pretensjach, przysługujących ubezpieczonym, i takowe zgłosić.

Kurator ma w miarę możliwości wysłuchać ubezpieczonych przed zgłoszeniem i uwiadomić ich o dokonaniu zgłoszenia, a wreszcie na żądanie udzielić im także wiadomości co do faktów ważnych dla ich pretensji. Prawo poszczególnego ubezpieczonego do zgłoszenia pozostaje nienaruszone. O ile zgłoszenie kuratora stoi w sprzeczności ze zgłoszeniem ubezpieczonego, to aż do usunięcia sprzeczności obowiązuje zgłoszenie korzystniejsze dla ubezpieczonego.

Zarządca konkursowy ma zezwolić kuratorowi na wglądnięcie we wszystkie księgi i pisma dłużnika wspólnego i na żądanie wykazać mu stan funduszu rezerwy składek.

Kurator może żądać za sprawowanie swego urzędu odpowiedniego wynagrodzenia. Przypadające mu do zwrotu wydatki i wynagrodzenie obciążają fundusz rezerwy składek.

Przed ustanowieniem kuratora i ustaleniem wynagrodzenia należy wysłuchać władzę nadzorczą.

§ 63. Do ubezpieczeń na wypadek choroby albo nieszczęśliwego wypadku w rodzaju, oznaczonym w § 12, mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 56 do 62.

V. Nadzór nad przedsiębiorstwami ubezpieczeń.

1. Zadania i uprawnienia władz nadzorczych.

§ 64. Obowiązkiem władzy nadzorczej jest czuwać nad całą działalnością przedsiębiorstw ubezpieczeń, a szczególnie nad przestrzeganiem przepisów ustawowych i planu działalności.

Jest ona uprawnioną do wydawania zarządzeń, mających na celu utrzymanie działalności w granicach przepisów ustawowych oraz planu działalności bądź usuwanie nieprawidłowości, przez które interesy ubezpieczonych byłyby narażone na niebezpieczeństwo, albo działalność sprzeciwiałaby się dobrym obyczajom.

Do stosowania się do zarządzeń, wydanych w myśl ustępu 2, władza nadzorcza może zmusić właścicieli i kierowników przedsiębiorstw za pomocą kar pieniężnych do tysiąca marek. Takie kary pieniężne ściąga się w ten sam sposób, jak podatki gminne.

§ 65. Władza nadzorcza jest uprawniona do przeprowadzenia w każdej chwili kontroli sposobu prowadzenia i majątkowego położenia przedsiębiorstwa także w tym kierunku, czy ogłoszone zamknięcia rachunkowe i roczne sprawozdania zgadzają się z faktami i treścią ksiąg, oraz czy są odłożone przepisane rezerwy, tudzież czy są one przepisowo ulokowane i administrowane.

Właściciele, kierownicy, pełnomocnicy i agenci przedsiębiorstwa obowiązani są na żądanie przedłożyć władzy nadzorczej w swoim lokalu urzędowym wszystkie księgi, dokumenty oraz te pisma, które mają znaczenie dla oceny działalności i majątkowego położenia przedsiębiorstwa, jak również udzielić jej wszelkich żądanych informacji o działalności i majątkowem położeniu przedsiębiorstwa. Przepisy § 64 ust. 3 mają odpowiednie zastosowanie.

W przedsiębiorstwach ubezpieczeń, które mają radę nadzorczą, zgromadzenie członków, albo podobne organa stowarzyszenia, władza nadzorcza jest uprawniona na zgromadzenia i posiedzenia tych organów delegować przedstawiciela; przedstawiciela należy wysłuchać w każdej chwili. Dalej władza nadzorcza ma prawo żądać zwołania zgromadzeń i posiedzeń, jakoteż dokonania obwieszczenia przedmiotów obrad tudzież uchwał, a wrazie niezastosowania się do tego, samodzielnie zwołać lub uskutecznić obwieszczenia na koszt przedsiębiorstwa. Na zgromadzeniach i posiedzeniach, zwołanych przez władzę nadzorczą, przewodniczy przedstawiciel tej ostatniej. Kierownicy i urzędnicy publicznych zakładów ubezpieczeń nie mogą być przedstawicielami władzy nadzorczej.

§ 66. Nadzór ma się rozciągać także na likwidację przedsiębiorstwa oraz na rozwikłanie istniejących ubezpieczeń na wypadek zakazu albo dobrowolnego wstrzymania działalności, jak również na wypadek cofnięcia zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§ 67. Jeżeliby przedsiębiorstwo działało ustawicznie wbrew obowiązkom, wypływającym z ustawy lub zatwierdzonego planu działalności, albo jeżeliby przy kontroli działalności przedsiębiorstwa lub jego położenia majątkowego okazały się nieprawidłowości tak znaczne, że w razie kontynuowania działalności interesy ubezpieczonych byłyby narażone na niebezpieczeństwo, albo jeżeliby działalność przedsiębiorstwa sprzeciwiała się dobrym obyczajom, natenczas władza nadzorcza jest uprawniona zakazać przedsiębiorstwu dalszej działalności z tym skutkiem, że nie wolno mu ani zawierać ubezpieczeń dalszych, ani poprzednio zawartych podwyższać lub prolongować.

Na wypadek zakazu wykonywania działalności władza nadzorcza jest uprawniona wydać wszelkie takie zarządzenia, któreby w celu tymczasowego zabezpieczenia majątku przedsiębiorstwa w interesie ubezpieczonych okazały się potrzebne, w szczególności zaś przenieść administrację majątku na osoby odpowiednie. Przepisy § 64 ust. 3 mają odpowiednie zastosowanie.

W towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych zakaz działalności ma skutek uchwały o rozwiązaniu. Wpisanie zakazu do rejestru handlowego następuje na doniesienie władzy nadzorczej.

§ 68. Sąd konkursowy, nie naruszając przepisu § 107 ust. 1 ordynacji konkursowej, ma na wniosek władzy nadzorczej otworzyć konkurs do majątku akcyjnego towarzystwa ubezpieczeń albo towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Wniosek o otwarcie konkursu może postawić tylko władza nadzorcza. Uchwała o otwarciu konkursu nie ulega zaskarżeniu.

Wrazie zajścia niewypłacalności, zarząd ma donieść o tem władzy nadzorczej. To samo uczynić należy, gdyby się okazało nadmierne obdłużenie przy sporządzeniu bilansu rocznego lub bilansu z międzyczasu. Ten obowiązek doniesienia zastępuje obowiązek nałożony na zarząd w myśl innych przepisów ustawowych w przedmiocie postawienia wniosku o otwarcie konkursu w razie niewypłacalności lub nadmiernego obdłużenia. Jeżeliby w towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych, w których obowiązują dopłaty lub kwoty z repartycji, rozpisane dopłaty lub kwoty z repartycji nie wpłynęły w ciągu pięciu miesięcy po ich płatności, natenczas zarząd ma zbadać, czy nie zachodzi przewyżka długów, gdyby nie uwzględniono dopłat i kwot z repartycji, które nie wpłynęły gotówką; jeśli taka przewyżka długów ma miejsce, natenczas należy w ciągu miesiąca od upływu oznaczonego terminu donieść o tem władzy nadzorczej. Taki sam obowiązek ciąży na likwidatorach.

§ 69. Gdyby podczas kontroli sposobu prowadzenia przedsiębiorstwa i jego położenia majątkowego okazało się, że jest ono narazie niezdolne do trwałego wypełniania zobowiązań, lecz uniknięcie konkursu wydałoby się wskazanem w interesie ubezpieczonych, natenczas władza nadzorcza może wydać potrzebne po temu zarządzenia, jak również wezwać przedstawicieli przedsiębiorstwa, aby w ciągu określonego terminu przeprowadzili zmianę podstaw przedsiębiorstwa lub usunęli inne braki. Chwilowo wzbronione być mogą niektóre wypłaty, a szczególnie rozdział zysków, w ubezpieczeniach zaś na życie wykup albo pożyczki na polisy, jakoteż zaliczki na poczet tych wypłat.

Pod warunkiem, określonym w ustępie 1 zdanie 1, władza nadzorcza ma prawo w razie konieczności obniżyć zobowiązania przedsiębiorstwa ubezpieczeń na życie, które wypływają z jego ubezpieczeń bieżących, odpowiednio do stanu majątkowego przedsiębiorstwa, wszelako najwyżej o trzydzieści trzy i jedna trzecia procentu.

2. Ustrój i postępowanie władz nadzorczych.

§ 70. Jako państwową władzę nadzorczą ustanawia się cesarski urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi z siedzibą w Berlinie. Składa się on z prezesa i odpowiedniej liczby członków stałych i niestałych.

Prezesa i członków stałych mianuje cesarz na wniosek rady związkowej, członków niestałych wybiera rada związkowa. Mianowanie członków stałych następuje dożywotnio, o ile poszczególni członkowie, którzy zajmują w służbie Rzeszy lub państwa inny urząd, nie zostają powołani tylko na czas piastowania tego urzędu.

Pozostałych urzędników mianuje kanclerz Rzeszy.

Członkowie urzędu nadzoru nie mogą być równocześnie kierownikami lub urzędnikami publicznych zakładów ubezpieczeń.

§ 71. Dla ułatwienia stosunków urzędowych urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi z przedsiębiorstwami, podlegającemi jego nadzorowi, mogą być w miarę potrzeby ustanowieni przez kanclerza Rzeszy w porozumieniu z interesowanym rządem krajowym specjalni komisarze z grona urzędników krajowych, którzy na zlecenie i według bliższego zarządzenia urzędu mają powierzone wykonywanie bezpośredniego nadzoru wobec oznaczonych przedsiębiorstw.

Postanowienie § 70 ust. 4 ma odpowiednie zastosowanie.

§ 72. Dla współdziałania w nadzorze tworzy się przy urzędzie złożoną ze znawców dziedziny ubezpieczeń radę przyboczną, której członków na wniosek rady związkowej mianuje cesarz na pięć lat.

Członkowie przybocznej rady ubezpieczeniowej są powołani do udzielenia urzędowi na jego żądanie opinji przy wygotowaniu ważnych uchwał oraz do współdziałania z prawem głosu w decyzjach oznaczonych w §§ 73 do 76.

Pełnią oni swój urząd bezpłatnie i honorowo; za udział w posiedzeniach otrzymują djety i zwrot kosztów podróży wedle zasad ustanowionych przez kanclerza Rzeszy. Przepisy § 16 ustawy, dotyczącej stosunków prawnych urzędników Rzeszy z 31 marca 1873 r. (Dz. ust. Rzeszy str. 61) nie stosują się do nich.

Postanowienie § 70 ust. 4 ma także i tutaj odpowiednie zastosowanie.

§ 73. Urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi rozstrzyga na podstawie obrady ustnej w składzie trzech członków z prezesem włącznie za dobraniem dwóch członków rady ubezpieczeniowej:

1. o udzieleniu pozwolenia na wykonywanie działalności (§§ 4 do 7),

2. o zezwoleniu na zmianę planu działalności (§ 13), o ile urząd nadzoru ma wątpliwości,

3. o zatwierdzeniu zmiany portfelu (§ 14),

4. o zezwoleniu na rozwiązanie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (§ 43),

5. o uznaniu towarzystwa za towarzystwo mniejsze (§ 53),

6. o wydaniu zarządzenia w rodzaju, oznaczonym w § 64 ust. 2, o ile z tem ma być połączone zagrożenie karą wedle § 64 ust. 3,

7. o zakazie wykonywania działalności (§ 67),

8. o postawieniu wniosku o otwarcie konkursu (§ 68),

9. o wydaniu zarządzenia w rodzaju, oznaczonym w § 69 ust. 1 zdanie 2, ust. 2.

Dobieranie członków rady ubezpieczeniowej następuje z reguły wedle pewnej z góry ustalonej kolei (§ 80). Jeżeli prezes urzędu z powodów szczególnych odstępuje od oznaczonej kolei, to należy powody te zaznaczyć w aktach.

Postanowienia procedury cywilnej o wykluczeniu i wyłączaniu osób sądowych mają odpowiednie zastosowanie do wszystkich osób, powołanych do spółdziałania w wydaniu decyzji.

Przed wydaniem decyzji odmownej w wypadkach p. 1 do 5 i przed wydaniem decyzji w wypadkach p. 6 do 9 należy wysłuchać przedstawicieli interesowanych przedsiębiorstw i na ich wniosek należy wezwać ich na ustną rozprawę.

Decyzje odmowne w wypadkach p. 1 do 5 oraz decyzje w wypadkach p. 6 do 9 należy zaopatrzyć w motywy.

W wypadkach p. 1 do 3 prezes urzędu może wydać przedwstępną decyzję odmowną; przeciwko temu wolno do dwóch tygodni po doręczeniu postawić wniosek o wydanie decyzji w myśl ust. 1 do 5.

Wszystkie decyzje należy doręczyć interesowanym. Prawomocne udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności i zezwolenie na zmianę portfelu jakoteż zakaz wykonywania działalności urząd nadzoru winien podać do wiadomości publicznej w Orędowniku Rzeszy.

§ 74. Przeciw decyzjom, wydanym wedle § 73 ust. 1, przysługuje interesowanym rekurs. W wypadku, określonym w § 73 ust. 1 p. 4, jeśli odmówiono zatwierdzenia uchwały o rozwiązaniu, za interesowanego uważa się tylko zarząd towarzystwa, jeżeli zaś uchwałę co do rozwiązania zatwierdzono, uważa się za interesowanych tylko tych członków naczelnego organu, którzy zgłosili do protokułu protest przeciw uchwale o rozwiązaniu. W wypadku, określonym w § 73 ust. 1 p. 5, uważa się za stronę interesowaną tylko zarząd towarzystwa, którego wnioskowi o uznanie towarzystwa za towarzystwo mniejsze odmówiono.

Rekurs załatwia urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi w składzie trzech członków z prezesem włącznie za dobraniem sobie dwóch członków przybocznej rady ubezpieczeniowej, jak również jednego urzędnika sędziowskiego i jednego członka najwyższego trybunału administracyjnego w jednem z niemieckich państw związkowych.

Urzędników sędziowskich jakoteż członków najwyższych trybunałów administracyjnych mianuje na wniosek rady związkowej cesarz na czas piastowania przez nich urzędu głównego.

Odnośnie do dobierania członków przybocznej rady ubezpieczeniowej ma zastosowanie przepis § 73 ust. 2, co się zaś tyczy wykluczania i wyłączania osób, powołanych do współdziałania przy rozstrzyganiu, przepis § 73 ust. 3.

§ 75. Rekurs należy w ciągu miesiąca po doręczeniu decyzji wnieść do urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi na piśmie i uzasadnić. Rekurs przeciw zarządzeniom, wydanym przez władzę nadzorczą wedle § 67 ust. 2, albo § 69 ust. 1 zdanie 2, jak również przeciw decyzji co do postawienia wniosku o otwarcie konkursu nie ma skutku wstrzymującego. O uchyleniu decyzji w przedmiocie wniosku o otwarcie konkursu urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi ma zawiadomić sąd konkursowy. Sąd konkursowy ma wstrzymać postępowanie.

W rozstrzyganiu rekursu nie mogą uczestniczyć z wyjątkiem prezesa urzędu — osoby, które brały udział w wydaniu zaskarżonej decyzji.

Prezes urzędu mianuje pierwszego i drugiego referenta; jeden referent musi być mianowany z grona urzędników sędziowskich albo z pośród członków najwyższych trybunałów administracyjnych.

Decyzja zapada po wezwaniu interesowanych na podstawie ustnej i jawnej rozprawy. Jawność może być wykluczona z powodów wymienionych w § 173 ustawy o ustroju sądów.

§ 76. Przeciw zagrożeniu karą, wydanemu przez urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi w myśl § 65 ust. 2, § 67 ust. 2, albo § 98, służy interesowanym zażalenie aż do upływu dwóch tygodni od doręczenia; o zażaleniu rozstrzyga urząd w składzie, oznaczonym w § 73.

§ 77. O ile ustawa niniejsza nie dopuszcza wyraźnie jakiegoś środka prawnego, to takowy nie przysługuje stronom przeciw rozporządzeniom lub rozstrzygnięciom urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi.

§ 78. Urząd może podjąć każdy dowód, który wydaje mu się potrzebnym a w szczególności może słuchać

świadków i znawców nawet pod przysięgą, lub może zarządzić ich przesłuchanie.

§ 79. Sądy i inne władze publiczne są obowiązane spełnić żądanie urzędu, skierowane do nich w wykonaniu niniejszej ustawy. Żądania o przesłuchania pod przysięgą należy skierowywać do władz krajowych, właściwych do przesłuchiwania pod przysięgą świadków i znawców. Jako koszta pomocy prawnej należy zwrócić władzy, do której skierowuje się żądanie, wydatki w gotówce, oznaczone w § 79 ustawy o kosztach sądowych.

§ 80. Liczba członków niestałych i ich dobieranie, formy postępowania i bieg czynności w urzędzie, jakoteż skład przybocznej rady ubezpieczeniowej i dobieranie jej członków, o ile ustawa niniejsza nie zawiera żadnych w tym względzie przepisów, podlegają unormowaniu w drodze cesarskiego rozporządzenia za zgodą rady związkowej. Rozporządzenie to należy przedłożyć sejmowi Rzeszy do wiadomości na jego najbliższem posiedzeniu.

§ 81. Koszta urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi i postępowania przed nim ponosi Rzesza.

Jako opłaty za nadzorcze czynności urzędu pobierane będą od przedsiębiorstw ubezpieczeń, podległych jego nadzorowi, roczne kwoty, obliczane według brutto składek (składki, zaliczki i dopłaty, kwoty z repartycji), osiągniętych przez każde przedsiębiorstwo z ubezpieczeń w ostatnim roku operacyjnym zawartych w kraju, wszelako po potrąceniu zastrzeżonych do zwrotu nadwyżek i udziałów w zysku, z tem, że nie może być przekroczony jeden pro mille. Po wysłuchaniu rady ubezpieczeniowej rada związkowa jest upoważniona ustanowić inny sposób podziału.

Ogólna suma opłat powinna w przybliżeniu wynosić połowę wydatków stałych, ustalonych dla urzędu w ostatnim budżecie Rzeszy. Dokładną sumę określa corocznie rada związkowa.

Rozdziału opłat dokonuje urząd, który załączając plan podziału, wzywa przedsiębiorstwa do wpłacenia opłat w ciągu miesiąca do głównej kasy Rzeszy. Po upływie terminu można ściągać opłaty wedle przepisów obowiązujących dla pobierania opłat publicznych.

§ 82. Wydatki w gotówce, spowodowane postępowaniem dowodowem, które przeprowadzono bądź to na skutek nieuzasadnionych wniosków, bądź zażaleń, jakoteż bezskutecznem wniesieniem środka prawnego, może urząd nałożyć w całości lub części na wnioskodawców.

§ 83. Urząd corocznie ogłasza publicznie wiadomości o stanie przedsiębiorstw ubezpieczeń, podległych jego nadzorowi, jakoteż spostrzeżenia własne w zakresie dziedziny ubezpieczeń. Urząd ogłasza również w kolejnym porządku prawne i administracyjne zasady z zakresu swego działania.

§ 84. Decyzje krajowych władz nadzorczych, w których chodzi o przedmioty w rodzaju oznaczonym w § 73 ust. 1, mogą być w ciągu miesiąca po doręczeniu zaskarżone w trybie administracyjnego postępowania spornego, albo, gdzie takiego postępowania niema, w trybie rekursu według przepisów §§ 20, 21 ordynacji przemysłowej.

Pozatem w wykonywaniu nadzoru prawo krajowe jest miarodajnem dla postępowania władz krajowych.

VI. Zagraniczne przedsiębiorstwa ubezpieczeń.

§ 85. Zagraniczne przedsiębiorstwa ubezpieczeń, które chcą zajmować się interesami ubezpieczeniowymi w kraju za pośrednictwem zastępców, pełnomocników, agentów, albo innych pośredników, potrzebują na to zezwolenia.

Przepisy niniejszej ustawy mają do nich odpowiednie zastosowanie, o ile coś innego nie wynika z §§ 86 do 91.

§ 86. Do rozstrzygnięcia wniosku o udzielenie zezwolenia właściwym jest wyłącznie kanclerz Rzeszy.

Zezwolenie może być udzielone tylko wtedy, jeżeli:

1. urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi po wysłuchaniu przybocznej rady ubezpieczeniowej wyrazi opinję, że do odmówienia zezwolenia nie zachodzi żadna z przyczyn, oznaczonych w § 7,

2. przedsiębiorstwo ubezpieczeń udowodni, że w siedzibie przedsiębiorstwa może ono pod swojem imieniem nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwanem,

3. przedsiębiorstwo zobowiązuje się utrzymywać przedstawicielstwo w obrębie terytorjum Rzeszy i mianować dla kraju pełnomocnika generalnego, mającego miejsce zamieszkania w obrębie terytorjum Rzeszy. Pełnomocnika generalnego uważa się za upoważnionego do zastępowania przedsiębiorstwa, szczególnie zaś do zawierania wiążących umów ubezpieczeniowych z ubezpieczającymi w kraju i co do nieruchomości krajowych, oraz do przyjmowania dla przedsiębiorstwa wszystkich wezwań i rozporządzeń.

Zresztą rozstrzyga kanclerz Rzeszy według swobodnej oceny.

§ 87. Zagraniczne przedsiębiorstwa ubezpieczeń, dopuszczone do działalności w kraju, winny zawierać umowy ubezpieczenia z ubezpieczającymi, których zwykłe miejsce pobytu znajduje się w kraju, jak również umowy ubezpieczenia co do nieruchomości krajowych za pośrednictwem pełnomocników, mających miejsca zamieszkania w kraju.

§ 88. Obowiązki, które stosownie do niniejszej ustawy ciężą na posiadaczach, bądź na zastępcach przedsiębiorstwa krajowego, wypełniać ma generalny pełnomocnik przedsiębiorstwa zagranicznego, ustanowiony dla terytorjum Rzeszy.

§ 89. Dla skarg, wytoczonych przeciwko przedsiębiorstwu z powodu krajowych interesów ubezpieczeniowych, właściwym jest sąd miejsca przedstawicielstwa przedsiębiorstwa (§ 86 ust. 2 p. 3). Ta właściwość sądowa nie może być wykluczona drogą umowy.

§ 90. Przepisy § 56, § 57 ust. 1, zdanie 1, ust. 2, 3 i §§ 58 do 63 stosują się do zagranicznych przedsiębiorstw tylko co do ubezpieczeń, zawartych w kraju.

Fundusz rezerwy składek dla tych ubezpieczeń należy stosownie do bliższych postanowień urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi zabezpieczyć w ten sposób, ażeby można było nim rozporządzać tylko za pozwoleniem tego ostatniego.

§ 91. Nad zagranicznemi przedsiębiorstwami ubezpieczeń, które dopuszczono do działalności na zasadzie niniejszej ustawy, wykonuje nadzór urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi.

Na wniosek kanclerza Rzeszy może również rada związkowa wedle swobodnej oceny zakazać wykonywania działalności przedsiębiorstwom zagranicznym, które już do działalności dopuszczono. Wykonanie takiego postanowienia należy do urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi.

VII Przepisy przejściowe.

§ 92. Przedsiębiorstwa ubezpieczeń, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy są na podstawie ustaw krajowych uprawnione do wykonywania działalności w jednem lub więcej państwach związkowych, nie potrzebują żadnego zezwolenia według niniejszej ustawy do kontynuowania swej działalności w granicach, których się dotąd trzymały, albo, o ile ich uprawnienie do działalności opiera się na zezwoleniu specjalnem, w granicach przez zezwolenie dotychczas oznaczonych.

§ 93. Te niemieckie przedsiębiorstwa ubezpieczeń, uprawnione do wykonywania działalności w chwili wejścia w życie ustawy, których działalność rozciąga się poza terytorjum jednego państwa związkowego, albo którym na skutek dopuszczenia na taką działalność pozwolono, podlegają nadzorowi urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi; nadzór nad innemi niemieckiemi przedsiębiorstwami wykonują władze krajowe.

§ 94. Po wygaśnięciu zezwolenia, udzielonego wedle ustaw krajowych na pewien oznaczony przeciąg czasu, potrzeba zezwolenia nowego ze strony władzy nadzorczej na zasadach niniejszej ustawy.

Jeśli przeciąg czasu od wejścia w życie niniejszej ustawy, aż do wygaśnięcia zezwolenia, wydanego na pewien czas oznaczony, nie wynosi więcej, jak sześć miesięcy, natenczas trwanie zezwolenia uważa się jakgdyby je o rok przedłużono.

§ 95. Jeżeli dopuszczenie przedsiębiorstwa do działalności opiera się na zezwoleniu odwołalnem, natenczas sprawa odwołania zależy tak długo od swobodnej oceny władzy nadzorczej, dopóki przedsiębiorstwo nie uzyskało zezwolenia na działalność wedle ustawy niniejszej.

§ 96. Przedsiębiorstwa ubezpieczeń, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy są uprawnione do działalności w jednem lub więcej państwach związkowych mogą w każdej chwili uczynić wniosek o dopuszczenie ich do działalności wedle zasad niniejszej ustawy. Do rozszerzenia ich działalności na inne państwa związkowe potrzeba zezwolenia urzędu nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi.

§ 97. O ile nadzór przechodzi od władz krajowych na urząd nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi, natenczas przechodzą nań też z mocy ustawy wszystkie prawa i obowiązki, które dla władz krajowych wypływają z ustanowienia kaucji, z depozytu, z wpisu zapisów dłużnych do księgi długów państwowych lub do księgi długów Rzeszy, albo z innych sposobów zabezpieczenia.

W wymienionych wyżej wypadkach władze krajowe na żądanie urzędu mają dalej mieć czasowo, wszelako najwyżej przez lat pięć, w swej pieczy i administracji istniejące kaucje.

§ 98. Przedsiębiorstwa ubezpieczeń, które do działalności już dopuszczono, mają władzy nadzorczej na jej żądanie w czasie przez nią oznaczonym przedstawić dane (§§ 4 do 12), potrzebne do wyjaśnienia ich planu działalności. Przepisy § 64 ust. 3 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 99. W przedsiębiorstwach, które do działalności już dopuszczono, przepisy §§ 56 do 63 stosują się do rezerwy składek tych ubezpieczeń na życie, jak również tych ubezpieczeń na wypadek choroby, albo nieszczęśliwego wypadku, które zawarto po wejściu w życie niniejszej ustawy, w ten sposób, jak to określono w § 12.

Rezerwę składek dla ubezpieczeń zawartych poprzednio, należy stosownie do zgodnego z rachunkiem stanu biernego w ciągu trzech lat po wejściu w życie niniejszej ustawy wyłączyć z reszty majątku przedsiębiorstwa, wciągnąć do funduszu rezerwy składek, utworzonego w myśl ustępu 1, i stosownie do § 57, § 61 ust. 1 zachować, zaksięgować i administrować. Kanclerz Rzeszy może wyjątkowo przedłużyć wspomniany czasokres dla pewnego oznaczonego przedsiębiorstwa ubezpieczeń na wniosek rządu krajowego tego państwa związkowego, na którego terytorjum przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę; takie przedłużenie czasokresu kanclerz Reszy winien ogłosić w Orędowniku Rzeszy.

Do całego funduszu rezerwy składek stosują się przepisy § 61 ust. 2, 3 i § 62 dopiero po upływie trzech lat od wejścia w życie niniejszej ustawy, albo po upływie czasokresu, przedłużonego przez kanclerza Rzeszy stosownie do ust. 2, zdanie 2, o ile władza nadzorcza na wniosek przedsiębiorstwa nie wprowadzi ich w życie już w terminie wcześniejszym, który winna ustalić i ogłosić w Orędowniku Rzeszy.

Rezerwę składek dla ubezpieczeń starszych należy ulokować w sposób przepisany w §§ 59, 60, w ciągu okresu pięcioletniego. Co do oznaczonych części rezerwy składek władza nadzorcza może zezwolić na wyjątki.

§ 100. Jeżeli władza nadzorcza uważa, że rezerwa składek nie wystarcza do zapewnienia trwałego wypeł-

niania zobowiązań, wynikających z umów ubezpieczenia, natenczas może ona, zachowując swe uprawnienie do wkroczenia w myśl §§ 67 do 69, wyznaczyć stosowny termin do przeprowadzenia zmiany zasad rachunkowych, lub do usunięcia innych braków.

§ 101. Towarzystwa, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy zajmują się ubezpieczaniem swych członków na zasadzie wzajemności i posiadają zdolność prawną, podlegają również przepisom niniejszej ustawy o towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych (rozdział III) z wyjątkiem przepisów o tworzeniu funduszu zakładowego i rezerwowego.

Co do zgłaszania i rejestrowania tych towarzystw mają odpowiednie zastosowanie §§ 30 do 33.

Władza nadzorcza ma po upływie czasokresu, oznaczonego wedle § 96, zgłosić towarzystwa, które podlegają obowiązkowi zarejestrowania, sądom, właściwym do prowadzenia rejestru handlowego.

§ 102. Przepisom rozdziału III nie podlegają takie stowarzyszenia zarejestrowane i takie istniejące wedle ustawy saskiej z 15 czerwca 1868 r. o osobach prawnych towarzystwa zarejestrowane, które zajmują się ubezpieczaniem swych członków na zasadzie wzajemności.

Do stowarzyszeń i towarzystw, oznaczonych w ust. 1, mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 68 ust. 1, 2 zdanie 1 do 3, 5, do rzeczonych zaś towarzystw także przepisy § 16 i § 68 ust. 2 zdanie 4.

§ 103. Do towarzystw, które, nie posiadając zdolności prawnej, w czasiej wejścia w życie niniejszej ustawy zajmują się ubezpieczaniem swych członków na zasadzie wzajemności, nie stosują się przepisy rozdziału III. Takie towarzystwa władza nadzorcza może wezwać, ażeby w ciągu oznaczonego czasu postarały się o ich dopuszczenie stosownie do przepisów niniejszej ustawy; czasokres winien wynosić conajmniej sześć miesięcy. Jeśli towarzystwo nie zastosuje się do takiego wezwania, natenczas władza nadzorcza jest uprawniona zakazać mu dalszej działalności; do zakazu wykonywania działalności mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 73 ust. 1 do 5, §§ 74, 75.

§ 104. Przepisy niniejszej ustawy nie stosują się do przedsiębiorstw ubezpieczeń, które w chwili wejścia ustawy tej w życie znajdują się w likwidacji albo w konkursie.

VIII. Przepisy karne.

§ 105. Kto wobec władzy nadzorczej składa świadomie fałszywe oświadczenia, aby wyjednać dopuszczenie do działalności przedsiębiorstwa ubezpieczeń, prolongowanie takiego dopuszczenia, albo zezwolenie na zmianę podstaw przedsiębiorstwa albo portfelu (§ 14), ulega karze więzienia a zarazem karze pieniężnej do dwudziestu tysięcy marek.

Można też orzec pozbawienie obywatelskich praw honorowych.

Jeżeli zachodzą okoliczności łagodzące, natenczas można orzec wyłącznie tylko karę pieniężną.

§ 106. Karze więzienia do sześciu miesięcy a zarazem karze pieniężnej do dwuch tysięcy marek, albo jednej z tych kar ulegają członkowie zarządu, rady nadzorczej, albo organu podobnego, jakoteż likwidatorowie akcyjnego towarzystwa ubezpieczeń, albo towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, jeżeli świadomie:

1. wbrew przepisom ustawy albo statutu o tworzeniu rezerw proponują podział zysków albo nań zezwalają;

2. postępują wbrew ustawowym przepisom o obliczaniu, księgowaniu, administrowaniu i przechowywaniu rezerwy składek (§§ 56 do 61, 63, 99);

3. postępują wbrew przepisom statutowym co do lokowania sum pieniężnych.

§ 107. Jeżeli rzeczoznawcy, powołani do skontrolowania obliczenia rezerwy składek w ubezpieczeniach na życie, na wypadek choroby, albo nieszczęśliwych wypadków, oświadczenie, które złożyć mają w myśl § 56 ust. 2 pod zestawieniem majątkowem składają fałszywie, ulegają karze więzienia a zarazem karze pieniężnej do dwudziestu tysięcy marek.

Można też orzec utratę obywatelskich praw honorowych.

Jeśli zachodzą okoliczności łagodzące, natenczas można orzec wyłącznie tylko karę pieniężną.

§ 108. Kto w kraju zajmuje się czynnościami ubezpieczeniowemi bez przepisanego zezwolenia, ulega karze pieniężnej do tysiąca marek, albo karze aresztu, albo karze więzienia do trzech miesięcy.

Ta sama kara spotyka tego, kto w kraju na rzecz przedsiębiorstwa, tamże do działalności nieuprawnionego, zawiera umowę ubezpieczenia jako zastępca, bądź jako pełnomocnik, bądź też zawodowo pośredniczy w zawieraniu umów ubezpieczenia.

Przepis p. 9 § 360 kodeksu karnego, o ile odnosi się on do przedsiębiorstw ubezpieczeń w rozumieniu niniejszej ustawy, znosi się.

§ 109. Karze więzienia do trzech miesięcy a zarazem karze pieniężnej do pięciu tysięcy marek ulegają członkowie zarządu, albo likwidatorowie akcyjnego towarzystwa ubezpieczeń, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, zarejestrowanego stowarzyszenia, albo towarzystwa w rodzaju, oznaczonym w § 102, jeśli wbrew przepisowi § 68 ust. 2 nie złożyli władzy nadzorczej jednego z przepisanych tam oświadczeń.

Jeśli zachodzą okoliczności łagodzące, natenczas ma miejsce wyłącznie tylko kara pieniężna.

Ten, co do którego ustalono, że doniesienia zaniedbano bez jego winy, wolny jest od kary.

§ 110. Jeśli członkowie zarządu, rady nadzorczej, albo organu podobnego, lub też likwidatorowie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych działają na niekorzyść to-

warzystwa rozmyślnie, ulegają karze więzienia a zarazem karze pieniężnej do dwudziestu tysięcy marek.

Można też orzec utratę obywatelskich praw honorowych.

Jeśli zachodzą okoliczności łagodzące, może nastąpić wyłącznie tylko zasądzenie na karę pieniężną.

§ 111. Członkowie zarządu, rady nadczorczej, albo organu podobnego, jakoteż likwidatorowie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych ulegają karze więzienia do jednego roku a zarazem karze pieniężnej do dwudziestu tysięcy marek, jeżeli przed organem naczelnym świadomie przedstawiają nieprawdziwie, lub ukrywają stan towarzystwa czyto w swych sprawozdaniach, w zestawieniach stanu majątkowego towarzystwa, czy też w swych przedłożeniach.

Równocześnie można orzec pozbawienia obywatelskich praw honorowych.

Jeśli zachodzą okoliczności łagodzące, można orzec wyłącznie tylko karę pieniężną.

§ 112. Przepisy §§ 239 do 241 ordynacji konkursowej mają zastosowanie do członków zarządu i likwidatorów towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, które wstrzymało wypłaty, albo do którego majątku otwarto postępowanie konkursowe, jeżeli oni w tym charakterze popełnili zagrożone karą czynności.

§ 113. Przepisy §§ 106, 109 do 112 mają zastosowanie także do członków zarządu, rady nadzorczej, albo organu podobnego, jak również do likwidatorów takiego towarzystwa, które wedle § 101 uważa się za towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych w rozumieniu niniejszej ustawy.

IX. Przepisy końcowe.

§ 114. W celu wykonania niniejszej ustawy rada związkowa może po wysłuchaniu przybocznej rady ubezpieczeniowej wydać przepisy. Może ona w szczególności unormować sposób i formę składania rachunków przedsiębiorstw, oraz określić bliższe warunki, pod którymi jakieś towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych należy uważać za towarzystwo mniejsze w rozumieniu § 53.

§ 115. Zarząd przedsiębiorstwa ubezpieczeń, którego działalność rozciąga się poza obszar jednego państwa związkowego, ma w chwili rozpoczęcia działalności donieść o tem centralnym władzom krajowym tych państw związkowych, na terytorjum których odnośne przedsiębiorstwo chce wykonywać działalność.

Kazde przedsiębiorstwo ubezpieczeń ma w tem państwie związkowem, na którego obszarze rozciąga się jego działalność, o ile na tym obszarze nie ma swojej siedziby, ustanowić na żądanie władzy centralnej tego państwa pełnomocnika generalnego, jeśli można przypuszczać, że w państwie tem zakres działalności przedsiębiorstwa jest lub stosownie do planu działalności winien być taki, iż to uzasadnia ustanowienie generalnego pełnomocnika. Jeżeli przedsiębiorstwo zaprzeczą, że taki stan rzeczy zachodzi, natenczas decyduje o tem rada związkowa na podstawie dowodów, które jej przedłożyć należy. Władze centralne więcej państw związkowych mogą razem zażądać ustanowienia wspólnego pełnomocnika generalnego. Pełnomocnik generalny musi mieć swe miejsce zamieszkania na terytorjum odnośnego państwa związkowego, względnie występujących razem państw związkowych; uważa się go za uprawnionego do zastępowania przedsiębiorstwa, a w szczególności do zawierania w sposób wiążący z ubezpieczającymi państwa związkowego, względnie występujących razem państw związkowych, umów ubezpieczenia oraz o nieruchomości tamże położone, tudzież do przyjmowania dla przedsiębiorstwa wszystkich wezwań i rozporządzeń. Atoli do zawarcia umów ubezpieczenia na życie wymagane jest poprzednie zezwolenie centralnego zarządu przedsiębiorstwa, które musi być wyrażone w umowie.

Dla skarg, wnoszonych przeciwko przedsiębiorstwu z powodu czynności ubezpieczeniowej w obrębie państwa związkowego, względnie występujących razem państw związkowych, właściwym jest sąd miejsca zamieszkania generalnego pełnomocnika. Drogą umowy tej właściwości sądowej usunąć niemożna.

§ 116. Przedsiębiorstwa, mające za przedmiot ubezpieczanie przeciw stracie na kursie, albo ubezpieczanie transportów, albo wyłącznie reasekurację, nie potrzebują żadnego dopuszczenia, z wyjątkiem towarzystw ubezpieczeń wzajemnych. Nie podlegają też one żadnemu urzędowemu nadzorowi co do swojej działalności; rada związkowa może jednak zarządzić, ażeby pewne przepisy niniejszej ustawy miały zastosowanie również do takich przedsiębiorstw.

§ 117. Postanowieniem rady związkowej może być zarządzone:

1. że przepis § 6 ust. 2 stosuje się także do innych działów ubezpieczeń oprócz tam wymienionych;

2. że do działów ubezpieczeń, do których się przepis § 6 ust. 2 nie stosuje, przepisy niniejszej ustawy bądź w całości, bądź w części zastosowania nie mają.

§ 118. Wszystkie przedsiębiorstwa, podlegające nadzorowi wedle niniejszej ustawy, obowiązane są przedkładać urzędowi nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi żądane przezeń statystyczne wykazy, które dotyczą ich działalności. W sprawie wykazów statystycznych, wymaganych stosownie do niniejszego, należy wysłuchać przyboczną radę ubezpieczeniową.

§ 119. Publiczne zakłady ubezpieczeń, urządzone na podstawie przepisów ustaw krajowych, nie podlegają przepisom niniejszej ustawy, są jednak obowiązane przedkładać urzędowi nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi oznaczone bliższemi zarządzeniami rady związkowej wykazy statystyczne, dotyczące ich działalności.

§ 120. Nienaruszone pozostają przepisy ustaw krajowych, wedle których zajmowanie się pewnymi interesami

ubezpieczeniowymi zastrzeżono dla zakładów publicznych.

§ 121. Nienaruszone pozostają krajowe przepisy prawne o kontroli policyjnej nad umowami ubezpieczenia od ognia po ich zawarciu i po wypłacie odszkodowań pogorzelowych; natomiast znosi się krajowe przepisy prawne, które uzależniają zawarcie interesów ubezpieczeniowych od ognia od uprzedniej zgody policji, jak również krajowe przepisy prawne, które zakazują bezpośredniego zawierania umów ubezpieczenia od ognia z takiemi przedstawicielstwami, które nie znajdują się na terytorjum państwa.

Nienaruszonemi pozostają dalej krajowe przepisy prawne i układy, zawarte z władzami krajowemi, które dotyczą zobowiązań przedsiębiorstw ubezpieczeń od ognia co do świadczenia opłat na cele użyteczności publicznej, a szczególnie na popieranie pożarnictwa, albo na wsparcie dla członków straży pożarnych i innych osób, które doznały nieszczęścia podczas niesienia pomocy w czasie pożarów, bądź dla osób po nich pozostałych.

Nienaruszone pozostają też te zobowiązania co do przyjmowania pewnych ubezpieczeń, które wedle stanu z 1 stycznia 1901 r. ciążą na przedsiębiorstwach ubezpieczeń od ognia w jednem z państw związkowych stosownie do prawa krajowego, albo na podstawie układów z władzami krajowemi, jeżeli przedsiębiorstwo kontunuuje swoją działalność w państwie związkowem, albo zostaje dopuszczone do działalności na zasadzie niniejszej ustawy. Nad wypełnieniem tych zobowiązań czuwa władza nadzorcza stosownie do niniejszej ustawy.

§ 122. Przepisom niniejszej ustawy nie podlegają kasy, założone na zasadzie ustawy z 7 kwietnia 1876 r. o zarejestrowanych kasach pomocy (Dz. ust. Rz. niem. str. 125), w brzmieniu ustawy z 1 czerwca 1884 (Dz. ust. Rz. niem. str. 54), kasy pomocy wymienione w § 75 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach na wypadek choroby, założone na podstawie przepisów ustaw krajowych, kasy zapomogowe, założone na podstawie ordynacji przemysłowej przez cechy lub związki cechów, jak również kasy brackie, założone na podstawie przepisów ustaw górniczych.

§ 123. Przepis § 39 ust. 3 ma odpowiednie zastosowanie do akcyjnych towarzystw ubezpieczeń.

§ 124. Władza nadzorcza może towarzystwom, opartym na wzajemności, które nie podlegają obowiązkowi zarejestrowania się, zezwolić na odstąpienie od przepisów §§ 11, 12, 55 do 57, co do dopuszczenia ich do działalności, co do prowadzenia przedsiębiorstwa i co do składania rachunków.

O ile odstąpienia tyczą się prowadzenia interesów i składania rachunków, to mogą one być uzależnione szczególnie od tego, aby w okresach kilkuletnich na koszt towarzystwa dokonywano przez rzeczoznawcę kontroli działalności i położenia majątkowego i sprawozdanie z kontroli przedkładano władzy nadzorczej.

§ 125. Przepisy § 70, § 98 zdanie 1 i § 101 ust. 3 wchodzą w życie z dniem 1 lipca 1901.

Do tego samego terminu rządy krajowe wyznaczą władze krajowe, kompetentne do nadzoru nad przedsiębiorstwami ubezpieczeń.

Pozatem termin wejścia w życie ustawy oznaczy cesarskie rozporządzenie za zgodą rady związkowej.

W królestwie Bawarskiem ustawa wchodzi w życie, o ile chodzi o ubezpieczenia nieruchomości, tylko za zgodą królewskiego rządu bawarskiego.

(Dz. ust. Rzeszy niem. str. 139).

———————

USTAWA

z dnia 30 maja 1908 r.

o umowie ubezpieczenia. *)

Dział pierwszy.

Przepisy dla wszelkich ubezpieczeń wogóle.

Tytuł pierwszy. Przepisy ogólne.

§ 1. W ubezpieczeniach od szkody ubezpieczający obowiązany jest po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, wynikłe stąd straty materjalne wynagrodzić ubezpieczycielowi stosownie do umowy. W ubezpieczeniach na życie i od wypadków nieszczęśliwych tudzież w innych rodzajach ubezpieczeń osobowych ubezpieczający obowiązany jest po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, wypłacić umówioną kwotę bądź w kapitale, bądź pod postacią renty, bądź też wykonać jakiekolwiek inne umówione świadczenie.

Ubezpieczyciel winien uiścić umówioną premję. Przez premję ustawa niniejsza rozumie też składki należne z tytułu ubezpieczeń wzajemnych.

§ 2. Ubezpieczenie można zawrzeć w ten sposób, że rozpoczyna się ono od pewnego terminu, poprzedzającego zawarcie umowy. — W tym wypadku ubezpieczający nie może sobie rościć prawa do premji, o ile przy zawarciu umowy było mu wiadomo, że już wyłączona jest możliwość zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu. Jeżeli ubezpieczyciel przy zawieraniu umowy wiedział, że wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, już nastąpił, zostaje on zwolniony od obowiązku świadczenia; ubezpieczającemu należy się, o ile przy zawarciu ubezpieczenia nie wiedział o wydarzeniu się wypadku, premja aż do ukończenia okresu czasu ubezpieczenia, w ciągu którego powziął wiadomość o zajściu wypadku.

Jeżeli umowę zawiera pełnomocnik lub zastępca, nie mający pełnomocnictwa, wówczas w wypadkach wymienionych w ust. 2 art. niniejszego należy brać na uwagę nie tylko świadomość zastępcy, co do zaszłego wypadku, lecz również świadomość osoby, przezeń zastąpionej.

§ 3. Ubezpieczający winien doręczyć ubezpieczycielowi za swoim podpisem dowód, stwierdzający zawarcie umowy ubezpieczeniowej (dowód ubezpieczeniowy).

*) Przedruk ze sprawozdania za rok 1916 i 1917 Ubezpieczeń Wzajemnych Budowli od ognia.

W razie zagubienia lub zniszczenia dowodu ubezpieczeniowego ubezpieczyciel jest mocen żądać od ubezpieczającego wystawienia nowego dowodu wzamian poprzedniego. O ile dowód ubezpieczeniowy ulega unieważnieniu, ubezpieczający obowiązany jest wydać duplikat dopiero po wyrzeczeniu nieważności dowodu ubezpieczeniowego.

Ubezpieczyciel może w każdej chwili żądać odpisów deklaracyj, złożonych przez siebie w związku z umową. Przy wręczaniu dowodu ubezpieczeniowego ubezpieczający winien zwrócić ubezpieczycielowi uwagę na to jego prawo.

Koszty sporządzenia duplikatu jako też odpisów ponosi ubezpieczyciel i na żądanie winien dać zaliczkę w tym celu.

§ 4. Do dowodów ubezpieczeniowych wystawionych na okaziciela, stosują się przepisy art. 808 Kodeksu Cywilnego *).

Jeżeli w umowie zastrzeżono, że ubezpieczający jest obowiązany do świadczenia jedynie za zwrotem dowodu ubezpieczeniowego, to wystarcza urzędowo poświadczone przyznanie, że zobowiązanie wygasło, gdy ubezpieczyciel oświadcza, iż nie jest w stanie zwrócić dowodu. Przepis ten nie stosuje się wówczas, gdy wymagane jest wyrzeczenie nieważności dowodu ubezpieczeniowego.

§ 5. Ubezpieczający tylko wtedy może powoływać się na warunek umowy, głoszący, iż dopiero przyjęcie dowodu skutkuje akceptację treści dowodu przez ubezpieczyciela, jeżeli przez umowę zastrzeżono dla ubezpieczyciela termin przynajmniej miesięczny do wniesienia reklamacji przeciwko prawidłowości dowodu ubezpieczeniowego i ubezpieczyciel w ciągu tego terminu nie zgłosił reklamacji. Tego rodzaju zastrzeżenie nie może wszakże pozbawić ubezpieczyciela prawa podnoszenia zarzutów nieważności akceptacji skutkiem błędu.

§ 6. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że w razie uchybienia zobowiązaniu, ulegającemu wykonaniu względem ubezpieczającego przed zajściem wypadku, przewidzianego umową ubezpieczeniową, ubezpieczający władny będzie odstąpić od umowy lub będzie wolny od obowiązku świadczenia, ów tak zastrzeżony skutek prawny nie będzie miał miejsca, o ile uchybienie nie będzie wynikiem winy.

Jeżeli zaś takie zastrzeżenie dotyczy uchybienia zobowiązaniu, ulegającemu wykonaniu względem ubezpieczającego po zajściu wypadku, przewidzianego umową ubezpieczeniową, skutki takiego zastrzeżenia nie nastąpią, jeżeli uchybienie nie było wywołane przez ubezpieczyciela rozmyślnie lub przez rażące jego niedbalstwo.

Ubezpieczający nie może powoływać się na warunek umowy, uchylający moc powyższych przepisów na szkodę ubezpieczyciela.

§ 7. Jeżeli czas trwania ubezpieczenia był oznaczony na dnie, tygodnie, miesiące lub czasokres, obejmujący kilka miesięcy, ubezpieczenie rozpoczyna się w południe tego dnia, w którym zawarto umowę, i kończy się w południe ostatniego dnia umówionego czasokresu.

§ 8. Warunek, że stosunek ubezpieczeniowy będzie milcząco przedłużony w braku wypowiedzenia przed upływem umówionego terminu, jest nieważny, o ile każdorazowe przedłużenie ma się rozciągać na okres czasu dłuższy ponad rok jeden.

§ 9. Za czasokres ubezpieczeniowy w myśl ustawy niniejszej uważa się rok jeden, o ile premja nie jest obliczona na krótsze czasokresy.

§ 10. W razie zmiany zamieszkania ubezpieczyciela bez powiadomienia o tem ubezpieczającego, do zakomunikowania wszelkich oświadczeń ubezpieczającego ubezpieczycielowi wystarczy przesłanie listu poleconego pod ostatnim adresem wiadomym ubezpieczającemu. Oświadczenie nabiera mocy od chwili, w której przy normalnej komunikacji doszłoby rąk ubezpieczyciela, gdyby nie zmienił swego zamieszkania.

Przepisy ustępu 1 będą odpowiednio zastosowane w razie przeniesienia przedsiębiorstwa przemysłowego ubezpieczyciela, o ile ubezpieczyciel zawarł ubezpieczenie w zakresie swego przedsiębiorstwa.

§ 11. Ubezpieczający nie może powoływać się na warunek, że świadczenie jego ma nastąpić dopiero po ustaleniu roszczeń ubezpieczyciela przez przyznanie, układ lub wyrok prawomocny.

§ 12. Wszelkie roszczenia z tytułu umowy ubezpieczeniowej przedawniają się po upływie dwóch lat, z ubezpieczeń zaś na życie — po upływie lat pięciu. Bieg przedawnienia rozpoczyna się z końcem roku, w którym można domagać się świadczenia.

Jeżeli w umowie zastrzeżono, że ubezpieczający będzie zwolniony od świadczenia, o ile ubezpieczyciel nie wystąpi w pewnym umówionym przeciągu czasu ze swem roszczeniem na drogę sądową, bieg tego terminu rozpocznie się dopiero od chwili, w której ubezpieczający piśmiennie odrzuci roszczenia ubezpieczyciela, z zaznaczeniem w swej odmowie skutków prawnych, związanych z upływem terminu. Termin ten nie może być krótszy od sześciu miesięcy.

---

*) Art. 808 Kod. Cyw. Niem. głosi:

Jeżeli dokument, w którym wymieniony jest wierzyciel, został wydany z takiem przeznaczeniem, iżby przyrzeczone w dokumencie świadczenie mogło być wykonane względem każdego okaziciela, dłużnik jest zwolniony od swego zobowiązania przez wypełnienie świadczenia na rzecz okaziciela. Okaziciel nie jest mocen żądać świadczenia. Dłużnik jest zobowiązany do świadczenia jedynie za zwrotem dokumentu. W razie zagubienia lub zniszczenia, można go unieważnić zapomocą procedury wywoławczej (Aufgebotsverfahren), o ile nie umówiono się inaczej. Przepisy § 802 o przedawnieniu mają tu swe zastosowanie. (przyp. tłumacza).

Ubezpieczający nie może się odwoływać do warunku, któryby ułatwiał przedawnienie roszczeń względem ubezpieczającego lub czynił odstępstwo od przepisów ustępu 2 na szkodę ubezpieczyciela.

§ 13. W razie ogłoszenia ubezpieczającemu upadłości — ubezpieczenie ustaje po upływie miesiąca od ogłoszenia upadłości; do tego czasu trwa ono w mocy względem masy upadłości. O ile ustawa o prywatnych przedsiębiorstwach ubezpieczeniowych z dnia 12 maja 1901 r. (Dz. pr. Rzeszy Nr. 139) zawiera co do skutków ogłoszenia upadłości przepisy szczególne — te ostatnie pozostają w swej mocy.

§ 14. Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek, głoszący, iż w razie ogłoszenia upadłości ubezpieczycielowi ubezpieczenie ustaje lub że ubezpieczający będzie mocen wymówić ubezpieczenie bez zachowania terminu do wypowiedzenia lub za wymówieniem w terminie krótszym od jednego miesiąca.

Tosamo stosuje się do wypadku, gdyby warunek tego rodzaju, co wymieniony w ustępie 1, był zastrzeżony na wypadek objęcia nieruchomości ubezpieczonej przez zarząd przymusowy.

§ 15. Jeżeli przedmiot ubezpieczenia stanowią rzeczy nie ulegające zajęciu, wierzytelność z tytułu ubezpieczenia może być przekazana na tych tylko wierzycieli ubezpieczyciela, którzy mu dostarczyli innych rzeczy wzamian za zniszczone lub uszkodzone.

Tytuł drugi. Obowiązek deklarowania. Zwiększenie ryzyka.

§ 16. Ubezpieczyciel winien przy zawieraniu umowy podać ubezpieczającemu wszystkie wiadome mu okoliczności, mające wagę przy przyjmowaniu ryzyka.

Ubezpieczający może odstąpić od umowy, jeżeli wbrew powyższemu przepisowi nie została podana ważna okoliczność; również mocen jest odstąpić, jeżeli ubezpieczyciel zaniechał podania ważnej okoliczności skutkiem tego, iż podstępnie uchylił się od powzięcia o niej wiadomości.

Odstąpienie od umowy jest niedopuszczalne, jeżeli ubezpieczający wiedział o niezadeklarowanej mu okoliczności lub gdy niepodanie takiej okoliczności nastąpiło bez winy ze strony ubezpieczyciela.

§ 17. Ubezpieczający może i wtedy odstąpić od umowy, jeżeli zadeklarowanie pewnej ważnej okoliczności nastąpiło niezgodnie z rzeczywistością.

Odstąpienie jednak od umowy jest wyłączone, gdy wadliwość deklaracji była znaną ubezpieczającemu, albo złożenie deklaracji wadliwej nie było skutkiem winy ubezpieczyciela.

§ 18. W razie wątpliwości będzie poczytana za ważną ta okoliczność, o którą ubezpieczający zapytywał wyraźnie i na piśmie.

Jeżeli ubezpieczyciel miał zadeklarować okoliczności ryzyka na podstawie pytań piśmiennie mu zadanych przez ubezpieczającego, ubezpieczający mocen jest odstąpić od umowy wskutek niezadeklarowania okoliczności, co do której nie było wyraźnego zapytania, tylko w razie podstępnego przemilczenia takiej okoliczności.

§ 19. Do odstąpienia od umowy, zawartej przez pełnomocnika lub zastępcę bez pełnomocnictwa, ubezpieczającemu służy prawo nie tylko z powodu świadomości i podstępu zastępcy, lecz również z powodu świadomości i podstępu ze strony ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel tylko wtedy może powoływać się na niezadeklarowanie lub nieprawdziwe zadeklarowanie ważnej okoliczności bez winy, gdy ani jemu samemu, ani jego zastępcy nie będzie można przypisać żadnej winy.

§ 20. Odstąpienie od umowy jest dopuszczalne tylko w ciągu jednego miesiąca; termin ten biec poczyna od chwili, w której ubezpieczający powziął wiadomość o wykroczeniu przeciwko obowiązkowi deklarowania.

Odstąpienie uskutecznia się przez oświadczenie ubezpieczycielowi. W razie odstąpienia od umowy, o ile ustawa niniejsza względem premji nie stanowi inaczej, obie strony winny wzajemnie sobie zwrócić doznane świadczenia; kwoty pieniężne będą oprocentowane od chwili ich pobrania.

§ 21. Zobowiązanie do świadczenia, ciążące ubezpieczającego, odstępującego od umowy po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, trwa jednak w swej mocy, jeżeli okoliczność, z powodu której został pogwałcony obowiązek zadeklarowania, nie miała wpływu na nastąpienie wypadku ani na zakres świadczeń ubezpieczającego.

§ 22. Ubezpieczający nie traci skargi o nieważność umowy z powodu podstępnego wprowadzenia go w błąd co do okoliczności ryzyka.

§ 23. Po zawarciu umowy ubezpieczyciel nie może bez zgody ubezpieczającego zwiększyć ryzyka lub zezwolić na powiększenie ryzyka przez osoby trzecie.

Skoro ubezpieczyciel dowie się, że skutkiem spowodowanej lub dopuszczonej przez niego zmiany, bez zgody na to ubezpieczającego, zwiększyło się ryzyko, winien o tem bezzwłocznie oznajmić ubezpieczającemu.

§ 24. W razie uchybienia ze strony ubezpieczyciela przeciwko przepisom ust. 1 § 23 — ubezpieczający jest mocen wymówić ubezpieczenie bez zachowania terminu wypowiedzenia. Gdy jednak uchybienie nie jest skutkiem winy ubezpieczyciela, wymówienie może nastąpić nie inaczej, jak z zachowaniem terminu miesięcznego.

Ubezpieczający traci prawo wymówienia, jeżeli z niego nie skorzystał w ciągu jednego miesiąca od chwili, gdy powziął wiadomość o zwiększeniu ryzyka, lub gdy rzeczy powróciły do stanu, w jakim były przed zwiększeniem ryzyka.

§ 25. W razie uchybienia przepisowi ust. 1 § 23, ubezpieczający jest wolny od świadczenia, jeżeli wypa-

dek, w ubezpieczeniu przewidziany, zajdzie po zwiększeniu ryzyka.

Zobowiązanie ubezpieczającego trwa w swej mocy, jeśli uchybienie nie jest wynikiem winy ubezpieczyciela. Wszakże i wtedy ubezpieczający jest zwolniony od świadczenia, jeżeli zawiadomienie, o którem mowa w ust. 2 § 23, nie nastąpiło bezzwłocznie i wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, wydarzy się później niż w miesiąc od czasu, w którym zawiadomienie winno było dojść rąk ubezpieczającego, chyba że w tym czasie stało mu się wiadomem zwiększenie ryzyka.

Wreszcie zobowiązanie ubezpieczającego do świadczenia trwa i wtedy, gdy w chwili zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, upłynął dla ubezpieczającego termin wymówienia i wypowiedzenie nie nastąpiło lub też, gdy zwiększenie ryzyka nie wywarło żadnego wpływu na wydarzenie się wypadku ani na zakres świadczeń ze strony ubezpieczjącego.

§ 26. Przepisy § 23 do 25 nie mają zastosowania, jeżeli ubezpieczyciel spowodował zwiększenie ryzyka przez wzgląd na interes ubezpieczającego lub skutkiem okoliczności, za którą odpowiada ubezpieczający, bądź wreszcie ze względów ludzkości.

§ 27. Ubezpieczający mocen jest wymówić ubezpieczenie z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia, o ile po zawarciu umowy nastąpi zwiększenie ryzyka niezależnie od woli ubezpieczyciela.

Stosują się tu przepisy ust. 2 § 24.

Ubezpieczyciel winien bezzwłocznie oznajmić ubezpieczającemu o zwiększeniu ryzyka, gdy tylko o tem poweźmie wiadomość.

§ 28. O ile zawiadomienie, o którem mowa w § 27, ust. 2, nie nastąpi bezzwłocznie, ubezpieczający będzie wolny od świadczenia, jeżeli wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, nastąpi po upływie miesiąca od chwili, w której zawiadomienie winno było dojść rąk ubezpieczającego. Zobowiązanie ubezpieczającego trwa w swej mocy, jeżeli wiedział o zwiększeniu ryzyka w tym czasie, w którym byłby otrzymał zawiadomienie, również jeżeli w chwili zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, upłynął dla ubezpieczającego termin wymówienia i wypowiedzenie nie było dokonane, lub gdy zwiększenie ryzyka pozostało bez wpływu na wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, oraz na zakres świadczeń ze strony ubezpieczającego.

§ 29. Nieznaczne zwiększenie ryzyka nie wchodzi w rachubę. Również pozostaje bez znaczenia zwiększenie ryzyka, gdy z okoliczności można wnosić, że umowa przewidywała, iż zwiększenie ryzyka nie miało wywrzeć wpływu na ubezpieczenie.

§ 30. Jeżeli warunki, pod któremi ubezpieczający w myśl przepisów tytułu niniejszego, jest władny odstąpić od umowy lub wymówić ją, zachodzą jedynie co do pewnej części przedmiotów lub osób, na które rozciąga się ubezpieczenie, ubezpieczający tylko wówczas jest mocen odstąpić od pozostałej części umowy lub wymówić ją, jeżeli przypuszczać należy, że dla tej jednej pozostałej części pod temi samemi warunkami ubezpieczający nie byłby zawarł umowy.

Jeżeli ubezpieczający korzysta z prawa odstąpienia od umowy lub jej wymówienia w stosunku do pewnej tylko części przedmiotów lub osób, ubezpieczyciel mocen jest wymówić ubezpieczenie co do pozostałej części; wymówienie nie może nastąpić na termin późniejszy niż moment końcowy okresu ubezpieczeniowego, w którym ubezpieczający może ważnie odstąpić od umowy lub wymówić ją.

Gdy w stosunku do pewnej części przedmiotów lub osób, objętych ubezpieczeniem, zajdą warunki, zwalniające ubezpieczającego od obowiązku świadczenia z powodu uchybienia przepisom o zwiększeniu ryzyka, zwolnienie od zobowiązania nastąpi stosownie do ustępu 1.

§ 31. Ubezpieczający nie może się odwoływać do warunku, uchylającego na niekorzyść ubezpieczyciela moc prawną przepisów § 16—29. Wszakże dla deklaracyj, do których składania obowiązany jest ubezpieczyciel, może być zawarowana forma wyłącznie pisemna.

§ 32. Przepisy tytułu niniejszego nie dotyczą warunków umowy, których mocą ubezpieczyciel zaciąga pewne zobowiązania celem zmniejszenia ryzyka lub dla zapobieżenia jego wzrostowi. Ubezpieczający nie może się powoływać na zastrzeżenie, któreby go upoważniało do odstąpienia od umowy lub zwalniało od świadczenia z powodu niedotrzymania powyższego zobowiązania przez ubezpieczyciela, o ile to uchybienie nie miało wpływu na zajście wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, oraz na zakres świadczeń ze strony ubezpieczającego.

§ 33. Ubezpieczyciel winien bezzwłocznie zawiadomić ubezpieczającego o zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, skoro tylko o nim poweźmie wiadomość.

Ubezpieczający nie może powoływać się na zastrzeżenie, zwalniające go od świadczenia na wypadek niezawiadomienia go o zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, jeżeli innym sposobem we właściwym czasie dowiedział się o zajściu wypadku.

§ 34. Ubezpieczający jest mocen po nastąpieniu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, zażądać od ubezpieczyciela wszelkich danych, niezbędnych do ustalenia wypadku lub zakresu świadczeń ze strony ubezpieczającego; może on jednak żądać takich tylko dowodów, których wymagać od ubezpieczyciela nakazuje słuszność i nie może się powoływać na warunek umowy, uchylający moc niniejszego przepisu na niekorzyść ubezpieczyciela.

Tytuł trzeci. Premja.

§ 35. Ubezpieczyciel winien zapłacić premję, a jeżeli są umówione premje bieżące, uiścić pierwszą premję bez-

zwłocznie po zawarciu umowy; do zapłaty jest obowiązany jedynie za jednoczesnym odbiorem dowodu ubezpieczeniowego, chyba, że wystawienie takiego dowodu jest wyłączone.

§ 36. Miejscem płatności premji jest każdorazowo zamieszkanie ubezpieczyciela; ubezpieczyciel wszakże winien na swoje ryzyko i swój koszt przekazać premję ubezpieczającemu.

Jeżeli ubezpieczyciel zawarł ubezpieczenie w zakresie swego przedsiębiorstwa przemysłowego, siedziba zakładu przemysłowego, o ile nie znajduje się w jego mieszkaniu, będzie miejscem płatności premji.

§ 37. Ubezpieczyciel, u którego stale pobierano premję, dopiero po otrzymaniu odpowiedniego żądania na piśmie będzie obowiązany przesłać premję.

§ 38. Ubezpieczający będzie zwolniony od obowiązku świadczenia w razie nieuiszczenia we właściwym terminie premji, płatnej przed ubezpieczeniem lub z chwilą jego rozpoczęcia, o ile wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, wydarzy się przed zapłatą.

Ubezpieczający, w razie nieuiszczenia premji w terminie właściwym, mocen jest rozwiązać ubezpieczenie za jednomiesięcznem wymówieniem. Wymówienie pozostaje bez skutku, o ile premja będzie uiszczona przed upływem terminu wypowiedzenia.

§ 39. W razie nieuiszczenia w terminie premji, płatnej po rozpoczęciu ubezpieczenia, ubezpieczający może wyznaczyć ubezpieczycielowi na jego koszt termin zapłaty. Jeśli wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, nastąpi po upływie terminu, ubezpieczyciel zaś w chwili wydarzenia się wypadku będzie zalegał z opłatą premji lub należnych procentów bądź kosztów, ubezpieczający zostaje zwolniony od obowiązku świadczenia. Ubezpieczający władny jest po upływie terminu, jeżeli ubezpieczyciel zalega z zapłatą, rozwiązać ubezpieczenie bez zachowania terminu wymówienia.

Wyznaczenie terminu do zapłaty nastąpi na piśmie ze wzmianką o skutkach, związanych w myśl ustępu 1 § nin. z upływem terminu; termin nie może być krótszy od dwóch tygodni. Wyznaczenie terminu bez zachowania przepisów niniejszych jest nieważne.

Wymienione w ustępie 1 skutki prawne, wypływające z nieuiszczenia procentów lub kosztów, następują tylko wtedy, jeżeli przy wyznaczeniu terminu do zapłaty była oznaczona wysokość procentów bądź kosztów.

§ 40. W razie rozwiązania ubezpieczenia, w myśl przepisów tytułu drugiego, przez odstąpienie od umowy lub jej wymówienie wskutek niezadeklarowania bądź nieprawdziwego podania okoliczności, warunkujących ryzyko, lub z powodu zwiększenia się ryzyka, ubezpieczający będzie miał prawo do premji, wszakże za czas nie dłuższy ponad bieżący okres ubezpieczeniowy.

Tosamo stosuje się do wypadku wymówienia ubezpieczenia w myśl § 39 z powodu nieuiszczenia premji w terminie. Ubezpieczający, który wymawia ubezpieczenie na podstawie ust. 2 § 38, może żądać tylko zapłaty stosownych kosztów handlowych. Jeżeli z upoważnienia władz nadzorczych w warunkach ubezpieczeniowych będzie ustalona pewna kwota tytułem kosztów handlowych, kwotę tę należy uważać za stosowne koszty handlowe.

W razie ustania ubezpieczenia z powodu ogłoszenia upadłości ubezpieczającemu, ubezpieczyciel władny będzie zażądać zwrotu części premji, przypadającej za okres czasu, pozostały po ustaniu ubezpieczenia, z potrąceniem wyłożonych w tymże czasie kosztów.

§ 41. Jeśli przy zawieraniu umowy ubezpieczyciel uchybił swemu obowiązkowi deklarowania, a jednocześnie ubezpieczającemu nie służy prawo odstąpienia od ubezpieczenia z braku winy po stronie przeciwnej, ubezpieczający mocen jest zażądać, począwszy od bieżącego okresu ubezpieczeniowego, zapłaty wyższej premji, o ile ze zwiększeniem ryzyka związana jest wyższa premja. To samo stosuje się do wypadku, gdy przy zawarciu umowy nie była zadeklarowana ubezpieczającemu okoliczność, mająca istotne znaczenie dla przyjęcia ryzyka, z powodu że nie była ona znana drugiej stronie.

Ubezpieczający może, z zachowaniem miesięcznego terminu wymówienia, wypowiedzieć ubezpieczenie, o ile zasady stosowane przez ubezpieczającego w jego operacjach nie pozwalają mu na przyjęcie zwiększonego ryzyka nawet za opłatą wyższej premji.

Ubezpieczający traci prawo do wyższej premji, jeżeli jej się nie domagał w ciągu jednego miesiąca od czasu, w którym dowiedział się o uchybieniu ubezpieczyciela swemu obowiązkowi deklarowania lub powziął wiadomość o okoliczności, która mu nie była zadeklarowaną. Również wygasa prawo wymówienia ubezpieczenia, o ile nie uczyniono zeń użytku w ciągu tego samego okresu czasu.

§ 42. Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, uchylający moc przepisów § 37 do 41 na niekorzyść ubezpieczyciela.

Tytuł czwarty. Agenci ubezpieczeniowi.

§ 43. Agent ubezpieczeniowy, chociażby mu tylko było poruczone pośrednictwo w tranzakcjach ubezpieczeniowych, mocen jest w wyznaczonym sobie zakresie ubezpieczeń:

1. przyjmować wnioski co do zawarcia, przedłużenia lub zmiany umowy ubezpieczeniowej, jak również odwołania takich;

2. przyjmować od ubezpieczyciela zawiadomienia, jakie podczas trwania ubezpieczenia czynić należy, również wymówienia, oświadczenia o odstąpieniu od ubezpieczenia, tudzież wszelkie inne, dotyczące stosunku ubezpieczeniowego;

3. doręczać dowody ubezpieczeniowe lub prolongacyjne, sporządzone przez ubezpieczającego;

4. pobierać premje z procentami i kosztami, o ile po-

siada obrachunek premji, podpisany przez ubezpieczającego; wystarczającym będzie podpis, uczyniony sposobem używanym do mechanicznego wielokrotnego odtwarzania podpisu.

§ 44. Ilekroć przepisy ustawy niniejszej przywiązują wagę do posiadania pewnych wiadomości przez ubezpieczającego, świadomość w tym względzie agenta, któremu poruczono tylko pośrednictwo w ubezpieczeniach, nie jest równoznaczną ze świadomością ubezpieczającego.

§ 45. Agent ubezpieczeniowy, upoważniony do zawierania umów ubezpieczeniowych, jest również mocen umawiać się o zmianę lub przedłużenie takich umów, jako też składać oświadczenia o wymówieniu i odstąpieniu od umowy.

§ 46. Pełnomocnictwo agenta ubezpieczeniowego, wyznaczonego wyraźnie dla danego okręgu, obejmuje tylko interesy i czynności, dotyczące umów ubezpieczeniowych co do przedmiotów, znajdujących się w obrębie danego okręgu, oraz osób, zwykle tamże przebywających. W zakresie umów, za jego pośrednictwem lub przez niego zawartych, agent ubezpieczeniowy jest upoważniony do załatwiania interesów i czynności bez względu na powyższe ograniczenie.

§ 47. Ograniczenie pełnomocnictw agenta ubezpieczeniowego w myśl § 43—46 wtedy tylko może być przeciwstawione osobie trzeciej, jeżeli ta, przystępując do tranzakcji lub czynności, wiedziała o takiem ograniczeniu lub nie wiedziała o tem dzięki tylko swemu rażącemu niedbalstwu. Ubezpieczający nie może powoływać się na warunek umowy, uchylający rozporządzenie niniejsze.

§ 48. Dla rozpoznania sporów, wynikających ze stosunku ubezpieczeniowego przeciwko ubezpieczającemu, jeżeli umowa była zawarta przez agenta lub za jego pośrednictwem, właściwym będzie sąd tej miejscowości, w której agent ubezpieczeniowy w czasie pośredniczenia lub zawierania umowy miał swoje biuro, względnie zamieszkanie, o ileby biura swego nie posiadał.

Ustalona przez ustęp 1 właściwość sądu nie może być zmieniona przez umowę.

Dział drugi.

Ubezpieczenie od szkód.

Tytuł pierwszy. Przepisy o ubezpieczeniu szkód wogóle.

I. Treść umowy.

§ 49. Ubezpieczający winien wynagrodzić szkody w gotowiźnie.

§ 50. Ubezpieczający odpowiada tylko do wysokości sumy ubezpieczenia.

§ 51. Jeżeli się okaże, że suma ubezpieczenia przewyższa znacznie wartość interesu ubezpieczeniowego (wartość ubezpieczeniową), zarówno ubezpieczający jak ubezpieczyciel może zażądać w celu usunięcia ponadubezpieczenia (Ueberversicherung) zniżenia sumy ubezpieczenia z jednoczesnem stosunkowem obniżeniem premji na następne okresy ubezpieczeniowe.

Umowa jest nieważna, jeżeli ubezpieczyciel zawarł ją w chęci osiągnięcia dla siebie z ponadubezpieczenia bezprawnej korzyści materjalnej; ubezpieczającemu należy się premja aż do końca okresu ubezpieczeniowego, w którym powziął wiadomość o nieważności umowy, o ile nie wiedział o tem w chwili jej zawarcia.

§ 52. Jeżeli ubezpieczenie obejmuje jedną rzecz, wartość tej rzeczy uważa się za wartość ubezpieczenia, o ile z okoliczności nie wynika inaczej.

§ 53. Ubezpieczenie obejmuje utracone zyski wskutek zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, tylko o tyle, o ile to osobno umówiono.

§ 54. Ubezpieczenie, obejmujące rzecz zbiorową, obejmuje również przedmioty, w danym czasie do tej rzeczy zbiorowej należące.

§ 55. Ubezpieczający nie jest obowiązany do wynagrodzenia ubezpieczyciela ponad sumę szkód, choćby nawet suma ubezpieczenia w chwili wydarzenia się wypadku, przewidzianego w umowie, była wyższą od wartości ubezpieczenia.

§ 56. W razie, gdy suma ubezpieczenia jest niższą od wartości ubezpieczenia w chwili wydarzenia się wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu (niedoubezpieczenie), ubezpieczający odpowiada za szkody tylko w stosunku, w jakim suma ubezpieczenia pozostaje do wartości ubezpieczenia.

§ 57. Wartość ubezpieczenia może być przez umowę ustalona w pewnej wysokości (oszacowanie). Oszacowanie będzie uważane za wartość, jaką ma interes ubezpieczony w chwili wydarzenia się wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, chyba, że przekraczać będzie w tym czasie rzeczywistą wartość ubezpieczenia w znacznym stopniu.

Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższą od oszacowania, ubezpieczający odpowiada za szkody tylko w stosunku sumy ubezpieczenia do sumy oszacowania, nawet gdyby oszacowanie znacznie było wygórowane.

§ 58. Kto ubezpiecza jeden interes od tego samego ryzyka u kilku ubezpieczających, winien bezzwłocznie zawiadomić każdego ubezpieczającego o drugiem ubezpieczeniu.

W zawiadomieniu tem należy wymienić ubezpieczającego, który przyjął ubezpieczenie, oraz podać wysokość sumy ubezpieczenia.

§ 59. Jeżeli pewien interes jest ubezpieczany od tego samego ryzyka u kilku ubezpieczających, i sumy ubezpieczenia razem wzięte przekraczają wartość ubezpieczenia (ubezpieczenie podwójne), ubezpieczający, jako dłużnicy solidarni, winni odpowiadać każdy z osobna przed ubezpieczycielem za kwotę, która od niego w myśl umowy do zapłaty przypada, natomiast ubezpieczyciel nie może żądać ogółem więcej ponad to, co wynoszą szkody.

Ubezpieczający między sobą dzielą odpowiedzialność w stosunku do wypłat, do jakich są zobowiązani umową względem ubezpieczyciela. Jeżeli jedno z ubezpieczeń znajdzie się pod rządem prawa obcokrajowego, wtedy ubezpieczający, pod rządem tego prawa pozostający, o tyle tylko może żądać rozrachunku od drugiego ubezpieczającego, o ile sam podług prawa, które go obowiązuje, byłby do rozrachunku zmuszony. Będzie nieważną wszelka umowa podwójnego ubezpieczenia, którąby ubezpieczyciel zawarł w chęci osiągnięcia z niej zysku przeciwnego prawu; ubezpieczającemu w tym wypadku należeć się będzie premja za czas aż do końca tego okresu ubezpieczeniowego, w którym powziął wiadomość o nieważności umowy, o ile nie wiedział o tem przy samem jej zawarciu.

§ 60. Ubezpieczyciel, który zawarł umowę ubezpieczenia, nie wiedząc o istnieniu drugiego ubezpieczenia, skutkiem czego powstało ubezpieczenie podwójne, może żądać od każdego ubezpieczającego zmniejszenia sumy ubezpieczenia, z odpowiednią zniżką premji, aż do wysokości udziału, jaki przypada na jednego ubezpieczającego w stosunku do drugiego ubezpieczającego.

Obniżka sumy ubezpieczenia i premji obowiązuje od początku tego okresu ubezpieczeniowego, w którym jej zażądano. Jeżeli jeden z ubezpieczających już zaczął nieść ryzyko, zanim została zawarta umowa z drugim ubezpieczającym, obniżka względem pierwszego ubezpieczającego obowiązywać będzie od chwili jej zażądania.

Ubezpieczający, w razie obniżenia premji, może żądać zapłaty stosownych kosztów handlowych.

Prawo żądania obniżki upada, o ile go ubezpieczyciel nie wykonał bezzwłocznie po powzięciu wiadomości o podwójnem ubezpieczeniu.

§ 61. Ubezpieczający jest wolny od obowiązku świadczenia, jeżeli ubezpieczyciel wywoła wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, rozmyślnie lub przez swe rażące niedbalstwo.

§ 62. Gdy zajdzie wypadek w ubezpieczeniu przewidziany, ubezpieczyciel winien dołożyć wszelkich starań celem uniknięcia i zmniejszenia szkody i stosować się w tym względzie do wskazówek ubezpieczającego; o ile okoliczności na to pozwolą, sam powinien tych wskazówek zasięgnąć. Jeżeli jest kilku ubezpieczających, którzy dają sprzeczne wskazówki, ubezpieczyciel postąpi według własnego słusznego uznania.

§ 63. Nakłady, poczynione przez ubezpieczyciela w myśl § 62, obciążają ubezpieczającego, choćby były bezskuteczne, o ile ubezpieczyciel, sądząc z okoliczności, mógł je uważać za wskazane. Nakłady, poczynione wskutek wskazówek, udzielonych przez ubezpieczającego, ten ostatni winien i wtedy wynagrodzić, gdy łącznie z dalszem odszkodowaniem przekraczają one sumę ubezpieczenia. Na żądanie ubezpieczyciela ubezpieczający winien mu zaliczyć kwotę potrzebną na te wydatki.

W razie niedoubezpieczenia należy nakłady te wynagrodzić tylko w stosunku, przewidzianym w § 56 i 57.

§ 64. Jeżeli w myśl umowy uzasadnienie poszczególnych roszczeń z ubezpieczenia lub też ustalenie wysokości szkód ma być dokonane przez biegłych, orzeczenie biegłych nie będzie obowiązującem, o ile jawnie odbiegać będzie od istotnego stanu rzeczy. W tym wypadku ustalenie nastąpi przez wyrok, co również mieć będzie miejsce, jeżeli biegli nie będą mogli lub chcieli dokonać ustalenia, bądź też będą z niem zwlekali.

Jeżeli podług umowy biegłych mianować ma sąd, właściwym do zamianowania biegłych będzie sąd ławniczy, w którego okręgu szkody wynikły. Za zobopólną wyraźną zgodą stron może być obrana właściwość innego sądu ławniczego. Od decyzji, uwzględniającej żądanie co do zamianowania biegłych, niema skargi.

Warunek umowy, uchylający moc przepisu ust. 1 cz. 1 jest nieważny.

§ 65. Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, podług którego ubezpieczycielowi nie wolno dać się zastąpić przez pełnomocnika w toku ustalania wysokości szkód.

§ 66. Ubezpieczający zwróci ubezpieczycielowi koszty poniesione na wypośrodkowanie i ustalenie wysokości szkód, obciążających ubezpieczającego, w tej mierze, w jakiej będą usprawiedliwione przez okoliczności sprawy.

Koszty, poniesione przez ubezpieczyciela na powołanie biegłego lub doradcy, nie będą zwrócone przez ubezpieczającego, chyba że ubezpieczyciel był zobowiązany umową do przywołania tych osób.

W wypadkach niedoubezpieczenia ubezpieczający zwróci obciążające go koszty tylko w stosunku, przewidzianym w § 56, 57.

§ 67. Jeżeli ubezpieczyciel jest mocen domagać się odszkodowania od osoby trzeciej, to jego prawo przechodzi na ubezpieczającego o tyle, o ile ten wynagrodził ubezpieczyciela. Przelew tego prawa nie może się odbyć ze szkodą ubezpieczyciela.

Jeżeli ubezpieczyciel zrzeka się swego roszczenia do osoby trzeciej lub takiego prawa, które zabezpiecza jego roszczenie, wówczas ubezpieczający o tyle staje się wolnym od swego obowiązku świadczenia, o ile byłby mógł uzyskać odszkodowanie z mocy tego roszczenia lub prawa.

Przelew praw ubezpieczyciela do odszkodowania, gdy to roszczenie kieruje się przeciwko członkowi jego rodziny, zamieszkałemu we wspólnym z nim domu, jest niedopuszczalny, natomiast przelew tego prawa następuje, jeżeli członek rodziny rozmyślnie spowodował szkodę.

§ 68. Ubezpieczyciel jest wolny od obowiązku uiszczenia premji, jeżeli interes ubezpieczony nie istnieje przy rozpoczęciu ubezpieczenia, lub wcale nie powstanie w tych przypadkach, gdy ubezpieczenie dotyczy przyszłego przedsięwzięcia lub wogóle przyszłego interesu; w tym

razie ubezpieczający ma tylko prawo do stosownych kosztów handlowych.

Jeżeli interes ubezpieczony odpadnie po rozpoczęciu ubezpieczenia, ubezpieczającemu służy prawo do premji za bieżący okres ubezpieczeniowy.

II. Zbycie rzeczy ubezpieczonej.

§ 69. W razie zbycia rzeczy ubezpieczonej przez ubezpieczyciela, nabywca wchodzi w prawa i obowiązki ubezpieczyciela, wypływające z ubezpieczenia w czasie posiadania rzeczy przez ubezpieczyciela.

Zbywca i nowonabywca odpowiadają solidarnie za premję, przypadającą za okres czasu, w którym nastąpiło przejście własności.

W stosunku do roszczeń, wynikających z ubezpieczenia względem ubezpieczającego, zmiana własności obowiązuje ubezpieczającego dopiero od chwili, w której się dowiedział o przejściu własności; stosują się tu przepisy § 406—408 Kodeksu Cywil. (B. G. B.).

§ 70. Ubezpieczający ma prawo wymówić nowonabywcy ubezpieczenie z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. Prawo wymówienia upada, jeżeli z niego nie skorzystano w ciągu jednego miesiąca od chwili, w której ubezpieczający otrzymał wiadomość o zbyciu rzeczy.

Nowonabywca jest władny wymówić ubezpieczenie bez zachowania terminu wypowiedzenia. Prawo wymówienia upada, jeżeli nie było wykonane w ciągu jednego miesiąca od chwili nabycia; jeżeli nowonabywca nie wiedział nic o ubezpieczeniu, prawo wymówienia trwa w ciągu miesiąca, licząc od chwili, w której nowonabywca powziął wiadomość o ubezpieczeniu.

W razie wymówienia ubezpieczenia na zasadzie przepisów niniejszych, zbywca rzeczy ubezpieczonej zapłaci ubezpieczającemu premję, lecz tylko za ten bieżący okres czasu, w którym kończy się ubezpieczenie; w tym wypadku nowonabywca nie odpowiada za premję.

§ 71. O zmianie własności należy bezzwłocznie powiadomić ubezpieczającego. Jeżeli ani zbywca ani nowonabywca nie zawiadomi ubezpieczającego o zmianie własności, ubezpieczający będzie wolny od obowiązku świadczenia, gdyby wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, zaszedł po upływie miesiąca od chwili, w której zawiadomienie winnoby dojść do ubezpieczającego.

Obowiązek świadczenia trwa, jeżeli ubezpieczający o zmianie własności dowiedział się w tym czasie, w którym winien był otrzymać zawiadomienie. Również zobowiązanie ubezpieczającego pozostaje w swej mocy, jeżeli w chwili zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, upłynął dla ubezpieczającego termin do wymówienia i samo wymówienie nie nastąpiło.

§ 72. Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy ubezpieczeniowej, znoszący moc przepisów § 69—71 na niekorzyść ubezpieczyciela.

Jednakże można zastrzec, że zarówno wymówienie, do którego upoważniony jest nowonabywca w myśl § 70 ust. 2, jako też zawiadomienie o zbyciu nastąpi na piśmie.

§ 73. W razie przymusowej sprzedaży rzeczy ubezpieczonej należy odpowiednio stosować przepisy § 69—72.

III. Ubezpieczenie na cudzy rachunek.

§ 74. Można, zawierając umowę z ubezpieczającym, zawrzeć ją w swojem imieniu własnem dla kogo innego, bez lub z wymienieniem osoby ubezpieczonej (ubezpieczenie na cudzy rachunek).

W razie wątpliwości, jeżeli ubezpieczenie zawarto dla kogo innego, choćby z wymienieniem osoby, należy uważać, że zawierający umowę działał nie jako przedstawiciel, lecz w imieniu własnem na cudzy rachunek.

§ 75. W ubezpieczeniach na cudzy rachunek prawa, z umowy ubezpieczenia płynące, służą ubezpieczonemu. wszakże wydania dowodu ubezpieczeniowego może się domagać tylko ubezpieczyciel.

Ubezpieczony może rozporządzać swemi prawami i dochodzić ich sądownie bez zgody ubezpieczyciela tylko wtedy, gdy jest w posiadaniu dowodu ubezpieczeniowego.

§ 76. Ubezpieczyciel może we własnem imieniu rozporządzać prawami, służącemi ubezpieczonemu z umowy ubezpieczenia.

Jeżeli był wystawiony dowód ubezpieczeniowy, ubezpieczyciel bez zgody ubezpieczonego jest władny odebrać zapłatę lub przelać prawa ubezpieczonego, o ile jest w posiadaniu dowodu ubezpieczeniowego.

Ubezpieczający jest zobowiązany do uskutecznienia zapłaty ubezpieczycielowi, o ile ten mu udowodni, że ubezpieczony wyraził swą zgodę na ubezpieczenie.

§ 77. Ubezpieczyciel nie jest obowiązany do wydania dowodu ubezpieczeniowego ubezpieczonemu lub w razie jego upadłości — masie upadłości, dopóki nie będą zaspokojone jego roszczenia, służące mu do ubezpieczonego ze względu na rzecz ubezpieczoną. Te roszczenia swoje ubezpieczyciel może zaspokoić z pretensji do ubezpieczającego o odszkodowanie, po podjęciu zaś odszkodowania—z sumy odszkodowania, z pierwszeństwem przed ubezpieczonym i jego wierzycielami.

§ 78. Ubezpieczający jest władny zarachować z pretensją o odszkodowanie taką tylko pretensję swoją do ubezpieczyciela, która wynika z ubezpieczenia, zawartego dla ubezpieczonego.

§ 79. Prawo ubezpieczającego do odstąpienia od umowy ubezpieczenia w razie zatajenia lub nieprawdziwego zadeklarowania okoliczności, wpływającej na ryzyko, jest uwarunkowane wiadomością i podstępem nie tylko ze strony ubezpieczyciela lecz również ubezpieczonego. Zarzut, iż pewną ważną okoliczność zatajono lub zadeklarowano nieprawdziwie bez winy, tylko wtedy może być przeciwstawiony ubezpieczającemu, jeżeli nie moż-

na przypisać żadnej winy ani ubezpieczycielowi ani ubezpieczonemu.

Jeżeli ubezpieczenie tak zawarto, że początek jego przypada na okres czasu, poprzedzający zawarcie umowy, ubezpieczający jest wolny od obowiązku świadczenia, o ile ubezpieczyciel lub ubezpieczony, zawierając umowę, już wiedział o zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu.

Posiadania wiadomości przez ubezpieczonego nie bierze się w rachubę, jeżeli umowę zawarto bez jego wiedzy lub niepodobna było zawiadomić ubezpieczyciela w należytym czasie.

Jeżeli ubezpieczyciel zawarł umowę bez polecenia ubezpieczonego i nie wskazał przy zawarciu umowy na ten brak polecenia ubezpieczającemu, przeciwko temu ostatniemu nie będzie można podnosić zarzutu, iż umowę zawarto bez wiedzy ubezpieczonego.

§ 80. O ile z okoliczności nie wypływa, że ubezpieczenie ma być zawarte dla kogo innego, należy je uważać za zawarte na rachunek własny.

Gdy ubezpieczenie zawarto na rachunek „osoby, której to dotyczy“ lub, gdy z umowy wogóle wynika, że nie było zamiaru określenia, czy ubezpiecza się własny czy cudzy interes, należy stosować przepisy § 75—79, skoro się okaże, że ubezpieczono cudzy interes.

Tytuł drugi. Ubezpieczenie od ognia.

§ 81. W ubezpieczeniach od ognia wniosek, uczyniony ubezpieczającemu co do zawarcia, przedłużenia lub zmiany umowy, traci swą moc, o ile nie będzie przyjęty w ciągu dwóch tygodni. Przepisy § 149 Kodeksu Cywilnego Niem. pozostają w mocy.

Względem wniosku, uczynionego nieobecnemu, termin biegnie od chwili wysłania wniosku.

Warunki, tym rozporządzeniom przeciwne, są nieważne. Wzamian jednak terminu dwutygodniowego może być przyjęty inny ściśle ustalony termin.

§ 82. Ubezpieczający odpowiada za szkodę, spowodowaną pożarem, wybuchem, lub uderzeniem pioruna.

§ 83. W razie pożaru ubezpieczający ma wynagrodzić szkodę, powstałą przez zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy ubezpieczonych, o ile zniszczenie lub uszkodzenie pochodzi z działania ognia lub jest nieuniknionym skutkiem pożaru. Ubezpieczający winien też wynagrodzić szkodę, spowodowaną podczas pożaru przez gaszenie ognia, rozbiórkę lub usuwanie przedmiotów; również dotyczy to szkody, wywołanej przez to, że rzeczy ubezpieczone przepadły przy pożarze.

Do odpowiedzialności ubezpieczającego za szkody, powstałe z pioruna lub wybuchu, stosują się odpowiednie przepisy niniejsze.

§ 84. Ubezpieczający nie odpowiada za szkody, spowodowane pożarem lub wybuchem, wynikłym naskutek trzęsienia ziemi lub zarządzeń, wydanych przez dowódcę wojskowego podczas wojny lub ogłoszenia stanu wojennego.

§ 85. Ubezpieczenie rzeczy zbiorowej obejmuje również rzeczy członków rodziny i służby ubezpieczyciela, wspólnie z nim zamieszkałych; w tej mierze ubezpieczenie uważa się za zawarte na rachunek cudzy.

§ 86. Za wartość ubezpieczeniową sprzętów domowych, przedmiotów użytku, narzędzi pracy i maszyn uważa się kwotę, niezbędną do nabycia przedmiotów tego samego rodzaju, ze słusznem uwzględnieniem różnicy w cenie przedmiotów z powodu ich zużycia.

§ 87. Jeżeli przy ubezpieczeniu przedmiotów ruchomych umówiono ich szacunek, oszacowanie będzie przyjęte za wartość, jaką ma interes ubezpieczony w chwili zawarcia umowy, o ile oszacowanie w owym czasie nie przekraczało w znacznym stopniu rzeczywistej wartości ubezpieczeniowej. Warunek umowy, podług którego oszacowanie ma być uznane za wartość, jaką posiada interes ubezpieczony w chwili zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, jest nieważny.

§ 88. Za wartość ubezpieczeniową budynków uważa się zwykłą w danem miejscu wartość budynku, po potrąceniu sumy, odpowiedniej do jego stanu, a zwłaszcza do wieku i zużycia.

§ 89. Przy ubezpieczeniu utraty zysku wskutek zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, nie można się umawiać o pewną kwotę szacunkową.

Za zezwoleniem władz nadzorczych warunki ubezpieczeniowe mogą ustalić pewne zasady do obliczenia utraconego zysku. Jeżeli wynik obliczenia przekroczy sumę, odpowiadającą istotnemu stanowi rzeczy, ubezpieczający winien tę tylko sumę wypłacić tytułem odszkodowania.

§ 90. Kto jedną i tę samą rzecz ubezpiecza u jednego ubezpieczającego od utraty zysku, u drugiego zaś od jakiejkolwiek innej szkody, winien jest każdemu z tych ubezpieczających oznajmić bezzwłocznie o innem ubezpieczeniu, z wymienieniem osoby ubezpieczającego i podaniem sumy ubezpieczenia.

§ 91. Przy ubezpieczeniu budynków termin do uiszczenia premji, w myśl § 39 wyznaczyć się mający, musi wynosić przynajmniej jeden miesiąc.

§ 92. Obowiązkom zawiadomienia o wypadku, przewidzianym w ubezpieczeniu, staje się zadość, jeżeli zawiadomienie nastąpi w ciągu dwóch dni po zajściu wypadku. Termin jest zachowany przez wysłanie zawiadomienia.

Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, któryby na niekorzyść ubezpieczyciela inaczej określał sposób obliczenia lub długość terminu.

§ 93. Do czasu ustalenia wynikłej w budynku szkody, ubezpieczyciel może bez zezwolenia ubezpieczającego poczynić takie tylko zmiany, do jakich był obowiązany przez przepisy § 62 lub przez wzgląd na interes publiczny.

§ 94. Po upływie jednego miesiąca od czasu zawiadomienia o zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, od sumy odszkodowania biec będą procenty w stosunku 4% rocznie, o ile niema powodów szczególnych do wyższego oprocentowania.

Jeżeli przed upływem jednego miesiąca od zawiadomienia o wypadku suma odszkodowania nie jest jeszcze całkowicie ustalona, ubezpieczyciel ma prawo zażądać wypłacenia mu na poczet całej należności takiej kwoty, jaką conajmniej stosownie do stanu rzeczy, winien ubezpieczający zapłacić.

Terminy, zakreślone w ust. 1 i 2, nie biegną, dopóki z winy ubezpieczyciela nie może nastąpić ustalenie szkód

§ 95. Po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, ubezpieczający odpowiada za szkodę, spowodowaną późniejszym jeszcze wypadkiem, jedynie do wysokości reszty sumy ubezpieczenia. Za następne okresy ubezpieczeniowe należy mu się tylko odpowiednia część premji.

§ 96. Po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, każda ze stron może wymówić ubezpieczenie.

Wymówienie może nastąpić tylko w ciągu jednego miesiąca od chwili zakończenia rokowań o odszkodowanie. Ubezpieczającemu służy termin miesięczny do wymówienia. Ubezpieczyciel nie może wymówić na termin późniejszy niż koniec bieżącego okresu ubezpieczeniowego.

Jeżeli wymawia ubezpieczyciel, ubezpieczającemu w każdym razie należy się premja za bieżący okres ubezpieczeniowy. Jeżeli wymawia ubezpieczający, należy mu się za tenże okres czasu część premji, przypadająca na kwotę sumy ubezpieczenia, odpowiednią do szkody; z premji, przypadającej od reszty sumy ubezpieczenia, należy się ubezpieczającemu ta tylko część, która przypada za ubiegły czasokres ubezpieczenia.

§ 97. Jeżeli podług warunków ubezpieczenia ubezpieczający jest tylko obowiązany wypłacić odszkodowanie na odbudowę ubezpieczonego budynku, ubezpieczyciel może żądać wypłaty nie wprzód, aż będzie zapewnione użycie pieniędzy stosownie do ich przeznaczenia.

§ 98. W wypadku, przewidzianym w § 97, pretensja ubezpieczyciela o odszkodowanie przed odbudową budynku może być przelana tylko na nowonabywcę nieruchomości lub na takich wierzycieli ubezpieczyciela, którzy podjęli się robót lub dostaw przy budowie, bądź je wykonali. Przekazanie pretensji wierzycielom, którzy udzielili ubezpieczycielowi na odbudowę zaliczek w gotówce, jest ważne, o ile zaliczki są zużyte na odbudowę budynku.

§ 99. W wypadku, przewidzianym w § 97, wypłata, uskuteczniona bez zapewnienia należytego użycia pieniędzy, jest ważna względem wierzyciela hipotecznego o tyle tylko, o ile ubezpieczyciel lub ubezpieczający zawiadomił go, że wypłata nastąpi bez zabezpieczenia, i od chwili odbioru powyższego zawiadomienia upłynął miesiąc czasu.

Jeżeli suma odszkodowania ma być zużyta nie na odbudowę budynku, przewidzianą w warunkach ubezpieczeniowych, ubezpieczający dopiero wtedy może się uiścić ważnie względem wierzyciela hipotecznego, jeżeli on sam lub ubezpieczyciel doniósł wierzycielowi hipotecznemu o zamiarze odstąpienia od przewidzianego umową sposobu użycia odszkodowania i od daty odbioru powyższego doniesienia upłynął miesiąc czasu.

Przepisy § 1128 ust. 1 cz. 2 i 3 Kod. Cyw. mają tu swe zastosowanie.

§ 100. Jeżeli przy ubezpieczeniu budynku wierzyciel hipoteczny zawiadomił ubezpieczającego o swojej hipotece, wówczas wypowiedzenie, odstąpienie od umowy lub inna okoliczność, powodująca ustanie stosunku ubezpieczeniowego, odnosi swój skutek względem wierzyciela hipotecznego dopiero po upływie miesiąca od chwili, w której ubezpieczający zawiadomił wierzyciela lub on sam inną drogą dowiedział się o ustaniu stosunku ubezpieczeniowego, albo od tej chwili, w której stosunek ubezpieczeniowy się kończy, o ile jeszcze nie jest ukończony. Ta zasada jednak nie stosuje się, jeżeli ubezpieczenie wymówiono z powodu nieuiszczenia premji we właściwym czasie, albo gdy ubezpieczenie ustaje skutkiem ogłoszenia upadłości ubezpieczającemu.

Odpowiednio do przepisów niniejszych będzie oceniona ważność umowy, zawartej między ubezpieczycielem a ubezpieczającym co do zmniejszenia zakresu ryzyka lub sumy ubezpieczenia, za które odpowiada ubezpieczający.

Nieważność umowy, wypływająca z ust. 2 § 51 lub ust. 3 § 59 nie może być przeciwstawiona wierzycielowi hipotecznemu, który o swej hipotece oznajmił ubezpieczającemu. Ubezpieczenie jednak kończy się względem takiego wierzyciela z upływem miesiąca, odkąd wierzyciel otrzymał wiadomość o nieważności umowy bądź od ubezpieczającego bądź inną drogą.

§ 101. Jeżeli przy ubezpieczeniu budynku ubezpieczający jest wolny od obowiązku świadczenia z powodu zachowania się ubezpieczyciela, to jednak zobowiązanie jego pozostaje w mocy w stosunku do wierzyciela hipotecznego, bez względu na to, czy był on zawiadomiony o hipotece, czy też nie.

Tosamo obowiązuje, jeżeli ubezpieczający odstąpi od umowy po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu.

Przepis ust. 1 cz. 1 nie ma zastosowania na wypadek zwolnienia ubezpieczającego od obowiązku świadczenia, wskutek nieuiszczenia premji w czasie właściwym.

§ 102. Ubezpieczający, który na zasadzie przepisów § 100—101 zaspokoił wierzyciela hipotecznego, uzyskuje jego hipotekę. Przekazanie jednak ubezpieczającemu hipoteki nie może nastąpić ze szkodą wierzyciela, mającego równy lub dalszy stopień pierwszeństwa i wobec którego odpowiedzialność ubezpieczającego pozostała w mocy.

§ 103. Przy ubezpieczeniu budowli ubezpieczający winien bezzwłocznie zawiadomić wierzyciela hipotecznego, który mu oznajmił swoją hipotekę, o wyznaczeniu ubezpieczycielowi terminu do uiszczenia premji w myśl § 39, 91.

Tosamo stosuje się do wypadku wymówienia ubezpieczenia po upływie terminu z powodu nieuiszczenia premji.

§ 104. W razie zmiany zamieszkania wierzyciela hipotecznego bez zawiadomienia o tem ubezpieczającego, wystarczy do zameldowania, o którem mowa w § 100, 103, wysłanie listu poleconego do ostatniego zamieszkania, znanego ubezpieczającemu. Zawiadomienie uzyskuje moc od chwili, w której przy normalnych warunkach komunikacyjnych byłoby doszło wierzyciela, gdyby nie był zmienił zamieszkania.

§ 105. W ubezpieczeniach budowli ubezpieczający nie może odmówić przyjęcia premji, zaofiarowanej mu przez wierzyciela hipotecznego, choćby nawet ubezpieczyciel się temu sprzeciwiał.

§ 106. Przepisy § 99—105 stosują się odpowiednio do nieruchomości, obciążonych rzeczowemi ciężarami, długami lub rentą.

§ 107. Prawa, wypływające z przepisów § 100—106, nie mogą być wykonane na korzyść takich hipotek, długów rzeczowych lub rent, które należą do ubezpieczyciela.

Tytuł trzeci. Ubezpieczenia od gradobicia.

§ 108. W ubezpieczeniu gradowem ubezpieczający odpowiada za szkodę, powstałą w ubezpieczonych ziemiopłodach skutkiem gradobicia.

§ 109. W ubezpieczeniu gradowem, przewidziany w § 5 cz. 1 termin, w jakim ubezpieczyciel mocen jest podnieść zarzut przeciwko prawidłowości dowodu ubezpieczeniowego, wynosi tylko jeden tydzień.

§ 110. Obowiązek doniesienia o wypadku, przewidzianym w ubezpieczeniu, jest spełniony, jeśli doniesienie o wypadku nastąpi w ciągu czterech dni po zajściu wypadku. Przez wysłanie doniesienia termin jest zachowany.

Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, któryby na niekorzyść ubezpieczyciela inaczej określał sposób obliczenia lub długość terminu.

§ 111. Do czasu ustalenia szkody ubezpieczyciel może bez zgody ubezpieczającego poczynić takie tylko zmiany w ziemiopłodach, dotkniętych gradobiciem, które nie mogą być odłożone ze względów racjonalnego gospodarstwa.

§ 112. Jeśli w ciągu tego samego okresu ubezpieczeniowego po zajściu jednego wypadku wydarzy się drugi, ubezpieczyciel odpowiada za wynikłą stąd szkodę tylko do wysokości reszty sumy ubezpieczenia.

§ 113. Po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, każda ze stron może wymówić ubezpieczenie: ubezpieczający — tylko na koniec okresu ubezpieczeniowego, w którym się wydarzył wypadek, ubezpieczyciel— najpóźniej na tenże okres czasu. Jeżeli ubezpieczyciel wymówi na termin wcześniejszy, ubezpieczającemu w każdym razie należeć się będzie premja za bieżący okres ubezpieczeniowy.

§ 114. W razie zbycia lub przymusowej sprzedaży przez licytację ubezpieczonych ziemiopłodów ubezpieczający może wymówić nabywcy ubezpieczenie tylko na koniec okresu ubezpieczeniowego, w którym powziął wiadomość o zmianie własności; przepisy ust. 1 § 70, ograniczające prawo wymówienia, nie mają tu zastosowania.

Jeżeli przejście własności nie będzie w należytym czasie zameldowane ubezpieczającemu, ten ostatni będzie wolny od obowiązku świadczenia, gdy wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, zajdzie po upływie czasokresu ubezpieczeniowego, w którym doniesienie winno było go dojść. Zobowiązanie ubezpieczającego trwa jednak nadal, jeżeli ubezpieczający o tyle wcześnie otrzymał wiadomość, że mógł był wymówić ubezpieczenie do chwili upływu okresu ubezpieczeniowego.

Ubezpieczający nie może powoływać się na warunek umowy, uchylający moc przepisów powyższych na niekorzyść ubezpieczyciela.

§ 115. Jeżeli kto przez użytkowanie, umowę dzierżawy lub temu podobny stosunek nabywa prawo do zebrania ubezpieczonych ziemiopłodów, w takim razie należy odpowiednio zastosować przepisy, dotyczące zbycia lub sprzedaży przymusowej ziemiopłodów.

Tytuł czwarty. Ubezpieczenie bydła.

§ 116. W ubezpieczeniu bydła odpowiada ubezpieczający za szkodę powstałą przez śmierć ubezpieczonego zwierzęcia.

Jeżeli śmierć spowodowana była przez chorobę zwierzęcia lub wypadek nieszczęśliwy, za wysokość szkody będzie uważana wartość, jaką zwierzę miało bezpośrednio przed zajściem wypadku, lub zachorowaniem.

Można także ubezpieczyć się od szkody powstałej przez chorobę lub wypadek nieszczęśliwy, które nie pociągają za sobą śmierci zwierzęcia.

§ 117. Ubezpieczenie nie obejmuje:

1. Szkody powstałej wskutek zarazy lub choroby, o ile ubezpieczycielowi służy lub służyłby podług przepisów prawa tytuł do odszkodowania z funduszów publicznych, gdyby prawa tego nie utracił przez wykroczenie przeciwko odnośnym przepisom policyjnym;

2. szkody spowodowanej przez zarządzenia, wydane przez dowódcę wojskowego podczas wojny lub po ogłoszeniu stanu wojennego.

§ 118. Prawo ubezpieczyciela do żądania rękojmi od osoby trzeciej z powodu wady zwierzęcia ubezpieczone-

go przechodzi na ubezpieczającego, jeżeli ten wynagrodzi ubezpieczycielowi szkodę. Przelew takiego prawa nie może nastąpić ze szkodą ubezpieczyciela. Jeżeli ubezpieczyciel z własnej winy utracił prawo do rękojmi, ubezpieczający będzie wolny od obowiązku odszkodowania, o ile z tytułu rękojmi mógł był otrzymać wynagrodzenie.

§ 119. Po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, ubezpieczający odpowiada za szkodę powstałą wskutek późniejszego wypadku tylko do wysokości reszty sumy ubezpieczenia. Za następne okresy ubezpieczeniowe należy mu się tylko odpowiednia część premji.

§ 120. Ubezpieczający jest władny w każdym czasie przedsiębrać własnym kosztem oględziny i badanie ubezpieczonych zwierząt.

§ 121. Oprócz śmierci należy o każdem poważniejszem zachorowaniu lub nieszczęśliwym wypadku zabezpieczonego zwierzęcia donieść bezzwłocznie ubezpieczającemu. Co do doniesienia o zachorowaniu lub nieszczęśliwym wypadku stosują się odpowiednio przepisy o doniesieniu o zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, nawet wtedy, gdy ubezpieczenie zawarto tylko od szkody, spowodowanej śmiercią zwierzęcia.

§ 122. Jeżeli zwierzę ubezpieczone zachoruje lub ulegnie nieszczęśliwemu wypadkowi, ubezpieczyciel winien, o ile te wypadki nie są małej wagi, bezzwłocznie sprowadzić weterynarza lub, jeżeli to jest niemożliwe, kogoś znającego się na rzeczy.

§ 123. Koszty żywienia i pielęgnowania tudzież badania i leczenia przez weterynarza nie należą do rzędu tych kosztów, które winien zwrócić ubezpieczający w myśl § 63.

Koszty pierwszego badania przez weterynarza w razie zachorowania ubezpieczonego zwierzęcia ubezpieczyciel i ubezpieczający ponoszą w równych częściach.

§ 124. Co do biegu procentów od sumy odszkodowania, tudzież prawa ubezpieczyciela do częściowej wypłaty stosują się przepisy § 94.

§ 125. Jeżeli ubezpieczyciel rozmyślnie lub przez rażące niedbalstwo dotkliwie dręczy lub zaniedbuje zwierzę, ubezpieczający jest wolny od obowiązku świadczenia, chyba, że dręczenie lub zaniedbanie nie było powodem szkody. Uważa się zwłaszcza za rażące niedbalstwo, jeżeli w razie zachorowania zwierzęcia lub nieszczęśliwego wypadku, wbrew przepisowi § 123, nie sprowadzono do zwierzęcia weterynarza lub osoby, znającej się na rzeczy.

§ 126. Bez pozwolenia ubezpieczającego ubezpieczycielowi nie wolno dopuścić do zabicia zwierzęcia z konieczności, chyba, że nie można było czekać na przyzwolenie ubezpieczającego. Jeżeli orzeczenie, powzięte przed zabiciem zwierzęcia przez weterynarza lub dwóch biegłych — w razie niemożności sprowadzenia weterynarza, — ustali, że zabicie jest niezbędne i nie można czekać na przyzwolenie ubezpieczającego, orzeczenie to będzie obowiązującem względem ubezpieczającego.

W razie zabicia zwierzęcia z konieczności wbrew przepisom cz. 1, ust. 1, ubezpieczający będzie wolny od obowiązku świadczenia.

§ 127. Ukończenie stosunku ubezpieczeniowego po zachorowaniu ubezpieczonego zwierzęcia lub zajściu z niem nieszczęśliwego wypadku nie wpływa na odpowiedzialność ubezpieczającego, o ile choroba lub wypadek nieszczęśliwy spowoduje śmierć zwierzęcia w ciągu dwóch tygodni po ukończeniu ubezpieczenia.

§ 128. Ze zbyciem zwierzęcia ustaje jego ubezpieczenie; ubezpieczającemu jednak należy się premja, wszakże nie więcej niż za bieżący okres ubezpieczeniowy.

Jeżeli przed końcem bieżącego okresu ubezpieczeniowego lub w ciągu dwóch tygodni po zbyciu zwierzęcia nastąpi jego śmierć z powodu wady głównej, wówczas odpowiedzialność ubezpieczającego przed ubezpieczycielem pozostaje w mocy w tej mierze, w jakiej ubezpieczyciel podług prawa jest winien rękojmię nabywcy.

Względem zwierząt, wchodzących w skład inwentarza, którego własność wraz z gruntem przechodzi na inną osobę, stosują się przepisy § 69—73.

Tytuł piąty. Ubezpieczenie przewozowe.

§ 129. W ubezpieczeniach ładunków od niebezpieczeństwa podczas przewozu na lądzie lub na wodach wewnętrznych ubezpieczający ponosi wszelkie niebezpieczeństwa, na które ładunki są wystawione podczas ubezpieczenia.

W ubezpieczeniach statków od niebezpieczeństwa żeglugi na wodach wewnętrznych ubezpieczający ponosi wszelkie niebezpieczeństwo, na które statek jest wystawiony, dopóki trwa ubezpieczenie. Ubezpieczający odpowiada również za szkodę, którą ponosi ubezpieczyciel, gdy z powodu zderzenia się statków ma wynagrodzić wyrządzoną szkodę osobie trzeciej.

§ 130. Ubezpieczający nie odpowiada za szkodę, spowodowaną przez ubezpieczyciela rozmyślnie lub przez niedbalstwo, winien jednak wynagrodzić ubezpieczycielowi szkodę, wyrządzoną przez wadliwe kierownictwo statkiem, chyba, że ubezpieczyciel działał ze złą wolą.

§ 131. W ubezpieczeniach ładunków ubezpieczający nie odpowiada za szkodę, spowodowaną rozmyślnie lub skutkiem niedbalstwa przez wysyłającego lub odbiorcę, w tym charakterze działającego.

Również nie odpowiada ubezpieczający za szkodę w towarach, wynikłą skutkiem ich naturalnych własności, mianowicie przez wewnętrzne psucie się, zanik, zwykły wyciek, jako też za szkodę, spowodowaną przez wadliwe opakowanie towarów, albo przez szczury i myszy; jeżeli jednak naskutek nieszczęśliwego wypadku, za który odpowiada ubezpieczający, podróż przeciągnęła się po-

nad zwykłą miarę, obciąza również ubezpieczającego strata, wynikła z powodu zwłoki w podróży.

§ 132. W ubezpieczeniach statków ubezpieczający nie odpowiada za szkodę, wynikłą z tego powodu, że statek, wyruszając w drogę, znajdował się w stanie niezdatnym do żeglugi albo nie był należycie zaopatrzony lub obsadzony załogą; również nie odpowiada za szkodę, która powstała skutkiem zwykłego zużycia statku, starości, gnicia lub stoczenia przez robaki.

§ 133. Ubezpieczenie od ryzyka na wodach wewnętrznych obejmuje również udział w awarji ogólnej.

Jeżeli na statku są załadowane towary wyłącznie do właściciela statku należące, ubezpieczenie obejmuje również te wszystkie nakłady, jakieby były włączone do awarji ogólnej, gdyby właścicielem towarów była inna osoba.

Przepisy § 835—839 Kodeksu Handlowego Niem. mają tu swe zastosowanie. Obliczenie strat, dokonane przez szypra, (dispaccio) obowiązuje ubezpieczającego o tyle tylko, o ile wyraził swą zgodę na obliczenie strat przez szypra.

§ 134. Ubezpieczenie ładunków rozciąga się na cały czas podróży ubezpieczonej.

Ubezpieczenie rozpoczyna się z chwilą oddania ładunków przewoźnikowi do przewozu, lub do tymczasowego przechowania, jeżeli przewóz odrazu nie może się odbyć, kończy się zaś w chwili odstawienia ładunku odbiorcy w miejscu przeznaczenia, lub w razie przeszkody w odstawieniu, w chwili prawidłowego oddania ładunku na skład lub dokonanej podług prawa sprzedaży ładunku.

§ 135. Ubezpieczenie ładunków od niebezpieczeństwa przewozu koleją obejmuje również zwózkę na kolej i odwózkę ładunku z kolei do odbiorcy, o ile te czynności są dokonane przez zarząd kolei lub na jego odpowiedzialność.

§ 136. Przy ubezpieczeniu ładunków od niebezpieczeństwa przewozu na wodach wewnętrznych ubezpieczający ponosi niebezpieczeństwo posługiwania się przy ładunku lub wyładunku lichtonami (łodziami), o ile te w danem miejscu są w użyciu.

§ 137. Ubezpieczający nie odpowiada, jeżeli ładunki ubezpieczone będą przewożone w inny sposób, nie zaś na statku, na którym miały przebyć drogę w myśl umowy ubezpieczeniowej.

Jeżeli jednak, po rozpoczęciu ubezpieczenia, skutkiem wypadku nieszczęśliwego, za który odpowiada ubezpieczający, ładunki będą przewiezione na statku innym, niż oznaczonym w umowie ubezpieczeniowej, lub też lądem, ten rodzaj przewozu będzie wchodził w zakres ubezpieczenia. Tosamo obowiązuje, jeżeli po rozpoczęciu ubezpieczenia bez zgody ubezpieczyciela ulegnie zmianie sposób przewozu lub statek zaniecha podróży.

W wypadkach, przewidzianych w ust. 2, ubezpieczenie obejmuje też koszty przeładunku i tymczasowego przechowania, jak również wyższe koszty dalszego przewozu.

§ 138. Przy ubezpieczeniu statku, które zostało zawarte na jedną podróż, ubezpieczenie rozpoczyna się z chwilą, w której rozpoczęto ładowanie, albo z chwilą odjazdu, jeżeli nie ma się brać ładunku.

Ubezpieczenie kończy się z chwilą, w której ukończono wyładunek na miejscu przeznaczenia, albo z chwilą przybycia na miejsce przeznaczenia, o ile się nie ma uskuteczniać wyładunku. Jeżeli ubezpieczyciel przewleka wyładunek ponad miarę, w takim razie ubezpieczenie kończy się z chwilą, w której bez tej zwłoki wyładunek byłby się skończył.

Jeżeli przed ukończeniem wyładunku bierze się ładunek na nową podróż, wówczas ubezpieczenie kończy się z chwilą, w której rozpoczęto nowe ładowanie.

Jeżeli po rozpoczęciu ubezpieczenia podróży zaniechano, wówczas co do ukończenia ubezpieczenia rozstrzygać będzie nie miejsce przeznaczenia, lecz miejsce, w którym podróż ustała.

§ 139. Gdy statek, ubezpieczony na pewien czas, po upływie umówionego okresu znajdzie się jeszcze w drodze, ubezpieczenie uważa się za przedłużone do chwili przybycia statku do najbliższego miejsca przeznaczenia i w razie, jeżeli tam ma się odbyć wyładunek, do momentu, rozstrzygającego w myśl § 138 o ukończeniu ubezpieczenia.

Dopóki statek nie jest jeszcze w drodze, ubezpieczyciel może nie dopuścić do przedłużenia ubezpieczenia przez oświadczenie o tem ubezpieczającemu.

§ 140. Za wartość ubezpieczenia ładunku uważa się jego zwykłą wartość handlową — w braku zaś takiej — wartość zwykłą, jaką ładunek miał w miejscu wysłania w chwili, w której rozpoczyna się ubezpieczenie w myśl § 134—136, z doliczeniem kosztów ubezpieczenia tudzież kosztów, powstałych aż do przyjęcia ładunku przez przewoźnika.

Wartość ładunku, ustalona w myśl ust. 1, uważa się też za wartość ubezpieczenia w razie zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu.

W razie uszkodzenia ładunku należy przez obliczenie ustalić, jaki zachodzi stosunek między wartością handlową lub zwykłą, jaką ładunek miałby w stanie nieuszkodzonym w miejscu wysłania, a wartością, jakąby tam miał w stanie uszkodzonym; ułamek wartości ubezpieczenia, odpowiadający temu stosunkowi, uważa się za wysokość szkody.

§ 141. Za wartość ubezpieczenia statku uważa się jego wartość, którą ma w chwili rozpoczęcia ubezpieczenia. Taż sama wartość obowiązuje w razie zajścia wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu.

W razie uszkodzenia statku za wysokość szkody uważa się wysokość kosztów naprawy, obliczonych podług § 709 i 710 Kodeksu Handlowego Niem., o ile statek nadaje się jeszcze do naprawy.

§ 142. Przy ubezpieczeniu ładunków ubezpieczający nie ma prawa wymówić ubezpieczenia z powodu zwiększenia niebezpieczeństwa, powstałego niezależnie od woli ubezpieczyciela, lub z powodu zbycia ubezpieczonego ładunku. Ubezpieczyciel nie ma obowiązku donosić ubezpieczającemu o takiem zwiększeniu niebezpieczeństwa lub o zbyciu ładunku.

§ 143. Jeżeli przy ubezpieczeniu statku ubezpieczający w czasie, kiedy statek jest w drodze, wymawia ubezpieczenie z powodu zwiększenia niebezpieczeństwa, powstałego niezależnie od woli ubezpieczyciela, lub z powodu zbycia statku, w takim razie wymówienie ubezpieczenia nie odnosi skutku przed ukończeniem podróży. Gdy w powyżej wymienionym okresie czasu zdarzy się wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, ubezpieczający jest obowiązany do świadczenia, chociaż nie doniesiono mu o zwiększeniu niebezpieczeństwa lub o zbyciu statku.

Jeżeli jednak już przed rozpoczęciem podróży wykroczono przeciwko obowiązkowi doniesienia, wówczas przepisy ust. 1 będą zastosowane o tyle tylko, o ile ubezpieczający przed rozpoczęciem jeszcze podróży dowiedział się o zwiększeniu niebezpieczeństwa lub zbyciu statku.

Przepisy, dotyczące zbycia statku, stosują się odpowiednio do przymusowej sprzedaży statku przez licytację publiczną.

§ 144. Wydatki, poniesione przez ubezpieczyciela w myśl § 62 dla odwrócenia lub zmniejszenia szkody, o ile ubezpieczyciel mógł je uważać za wskazane, obciążają ubezpieczającego bez względu na to, czy łącznie z pozostałą kwotą odszkodowania przenoszą sumę ubezpieczenia.

Jeżeli poczyniono nakłady celem odwrócenia lub zmniejszenia bądź stwierdzenia i ustalenia szkody, albo na przywrócenie do pierwotnego stanu lub naprawę rzeczy uszkodzonej przez wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, bądź też wzięto udział w awarji ogólnej lub skoro powstało zobowiązanie osobiste ubezpieczyciela do wzięcia udziału w awarji — wówczas ubezpieczający odpowiada za szkodę, spowodowaną późniejszym wypadkiem, bez względu na obciążające go już poprzednio wydatki i koszty, związane z udziałem w awarji.

§ 145. Po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, ubezpieczający może się zwolnić od wszelkich dalszych zobowiązań przez zapłatę sumy ubezpieczenia. Trwa jednak nadal jego obowiązek pokrycia wydatków, które poniesiono celem odwrócenia lub zmniejszenia szkody lub na przywrócenie do stanu pierwotnego albo naprawę rzeczy uszkodzonej, zanim doszło ubezpieczyciela zawiadomienie ubezpieczającego, iż przez zapłatę odszkodowania chce się zwolnić od dalszych świadczeń.

§ 146. Przy ubezpieczeniach od niebezpieczeństwa żeglugi na drogach wewnętrznych ubezpieczyciel winien bezzwłocznie donieść ubezpieczającemu o każdym wypadku, któremu uległ statek lub ładunek, o ile to ma znaczenie ze względu na ryzyko, ponoszone przez ubezpieczającego, i choćby ten wypadek nie uprawniał ubezpieczyciela do żądania jakiegokolwiek odszkodowania.

§ 147. Dla ubezpieczenia zawartego na jedną podróż, częściowo odbywaną morzem i częściowo na wodach wewnętrznych lub lądem, stosują się przepisy Kodeksu Handlowego Niem. o ubezpieczeniu morskiem nawet i wtedy, gdy ubezpieczenie dotyczy przewozu na wodach wewnętrznych i lądem. Pozostają natomiast w mocy przepisy § 133 ust. 2 cz. 2, § 134 ust. 2 i § 135 co do dispaccio, początku i końca ubezpieczenia, jako też co do odpowiedzialności ubezpieczającego za przewóz od i do kolei.

§ 148. Przepis § 67 ust. 1 cz. 2 nie stosuje się do ubezpieczenia przewozowego.

Tytuł szósty. Ubezpieczenie od odpowiedzialności prawnej.

§ 149. Przy ubezpieczeniu od odpowiedzialności prawnej ubezpieczający jest obowiązany wynagrodzić ubezpieczyciela za świadczenie, które ten z tytułu swej odpowiedzialności winien wykonać na rzecz osoby trzeciej z powodu zdarzenia, zaszłego w ciągu czasokresu ubezpieczeniowego.

§ 150. Zakres ubezpieczenia obejmuje też koszty sądowej i pozasądowej obrony przeciwko roszczeniu osoby trzeciej, o ile wyłożenie kosztów ze względu na okoliczności było wskazane i chociaż roszczenie okaże się nieuzasadnione. Na żądanie ubezpieczyciela ubezpieczający winien zaliczyć koszty zgóry.

Jeżeli wysokość sumy ubezpieczenia jest oznaczona, ubezpieczający winien zwrócić koszty wynikłe z procesu, prowadzonego na jego żądanie, chociażby koszty te łącznie z pozostałą sumą odszkodowania przewyższały sumę ubezpieczenia. Tosamo dotyczy procentów, jakie ubezpieczyciel ma zapłacić osobie trzeciej wskutek zwłoki w zaspokojeniu jej żądania, a spowodowanej przez ubezpieczającego.

Jeżeli ubezpieczyciel ma możność odwrócić wykonanie orzeczenia sądowego przez danie zabezpieczenia lub złożenie depozytu, wówczas ubezpieczający na żądanie ubezpieczyciela winien dać zabezpieczenie lub złożyć do depozytu kaucję. Zakres tego zobowiązania nie może przenosić wysokości sumy ubezpieczenia; jeżeli w myśl ust. 2 ubezpieczający odpowiada za wyższą kwotę, nadwyżkę dolicza się do sumy ubezpieczenia.

Ubezpieczający jest wolny od zobowiązania, jeżeli przyzna roszczenie osoby trzeciej do ubezpieczyciela.

§ 151. Jeżeli ubezpieczenie zawarto od odpowiedzialności prawnej, wynikającej z prowadzenia przez ubezpieczyciela przedsiębiorstwa, w takim razie ubezpieczenie rozciąga się na odpowiedzialność prawną zastępców ubezpieczyciela, jako też tych osób, którym ubezpieczyciel poruczył kierownictwo lub nadzór nad prowadzeniem przedsiębiorstwa w całości lub pewnej części. Ubezpieczenie uważa się wtedy za zawarte na cudzy rachunek.

Jeżeli w wypadku, przewidzianym w ustępie 1, nastąpi zbycie przedsiębiorstwa na rzecz osoby trzeciej lub przedsiębiorstwo przejdzie na osobę trzecią drogą użytkowania, za umową dzierżawy lub w inny podobny sposób, wówczas na miejsce ubezpieczyciela wejdzie osoba trzecia w jego prawa i obowiązki, płynące z umowy ubezpieczenia, dopóki osoba trzecia korzysta ze swych praw do przedsiębiorstwa. W tym razie stosują się przepisy § 69 ust. 2, 3, i §§ 70, 71.

§ 152. Ubezpieczający nie odpowiada, jeżeli ubezpieczyciel rozmyślnie wywoła czynem bezprawnym zdarzenie, za które staje się odpowiedzialnym przed osobą trzecią.

§ 153. Obowiązkowi doniesienia o zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, staje się zadość, jeżeli doniesienie nastąpi w ciągu jednego tygodnia; termin biec poczyna od chwili, w której osoba trzecia zgłosi swe roszczenia do ubezpieczyciela. Przez wysłanie doniesienia termin jest zachowany. Gdy ubezpieczyciel jest zapozwany na rozprawę sądową z powodu roszczenia osoby trzeciej, winien uskutecznić doniesienie bezzwłocznie po otrzymaniu pozwu, choćby termin jeszcze nie upłynął.

Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, któryby inaczej i na niekorzyść ubezpieczyciela ustalał długość i sposób obliczenia tego terminu.

§ 154. Ubezpieczający winien uiścić odszkodowanie w przeciągu dwóch tygodni od chwili, w której roszczenie osoby trzeciej zostało zaspokojone przez ubezpieczyciela, bądź ustalone przez wyrok prawomocny, przyznanie albo układ pojednawczy. O ile w myśl § 150 należą się do zwrotu koszty, odszkodowanie winno być wypłacone w ciągu dwóch tygodni od zakomunikowania obliczenia kosztów.

Na warunek umowy, podług którego ubezpieczający ma być wolny od obowiązku świadczenia, w razie gdy ubezpieczyciel bez jego zgody zaspokoi osobę trzecią lub przyzna jej pretensję, ubezpieczający nie może się powoływać, jeżeli ubezpieczyciel, stosownie do okoliczności, bez popełnienia oczywistej niesłuszności, nie mógł odmówić zaspokojenia lub przyznania pretensji.

§ 155. Jeżeli ubezpieczyciel jest obowiązany do płacenia osobie trzeciej renty, suma zaś ubezpieczenia nie dosięga wartości renty skapitalizowanej, wtedy może żądać od ubezpieczającego tylko stosownej części renty.

Jeżeli z mocy prawa ubezpieczyciel winien dać osobie trzeciej zabezpieczenie należnej odeń renty, wtedy ubezpieczający obowiązany jest do dania tego zabezpieczenia.

§ 156. Ubezpieczający jest władny wypłacić osobie trzeciej odszkodowanie należne ubezpieczycielowi, o ile ten jest zobowiązany do świadczenia na rzecz osoby trzeciej. Przed dokonaniem wypłaty osobie trzeciej ubezpieczający winien o tem donieść ubezpieczycielowi. Na żądanie ubezpieczyciela ubezpieczający jest obowiązany dokonać wypłaty do rąk osoby trzeciej.

§ 157. W razie ogłoszenia ubezpieczycielowi upadłości, osoba trzecia może żądać uprzywilejowanego zaspokojenia swej pretensji do ubezpieczyciela z przypadającej mu sumy odszkodowania.

§ 158. Jeżeli po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, ubezpieczający przyzna swój obowiązek zapłacenia ubezpieczycielowi odszkodowania lub odmówi wypłaty należnego odszkodowania, wtedy każda strona może wymówić ubezpieczenie. Tosamo następuje, gdy ubezpieczający zaleci ubezpieczycielowi dopuścić do przekazania pretensji osoby trzeciej do spornej drogi sądowej.

Wymówienie jest dopuszczalne tylko w ciągu jednego miesiąca od chwili przyznania obowiązku odszkodowania albo odmowy zapłaty lub też uprawomocnienia się wyroku, zapadłego w sprawie przeciwko osobie trzeciej. Ubezpieczającego obowiązuje miesięczny termin wymówienia. Ubezpieczyciel nie może wymówić ubezpieczenia na termin późniejszy niż koniec bieżącego okresu ubezpieczeniowego.

Jeżeli wymawia ubezpieczyciel, ubezpieczającemu należy się premja za bieżący okres ubezpieczeniowy; jeżeli zaś wymawia ubezpieczający — należy mu się tylko taka część premji, jaka przypada za ubiegły czasokres ubezpieczenia.

Dział trzeci.

Ubezpieczenie życiowe.

§ 159. Ubezpieczenie życiowe można zawrzeć na życie ubezpieczyciela lub innej osoby.

Jeżeli ubezpieczenie zawiera się na wypadek śmierci innej osoby, wówczas do ważności umowy jest potrzebne przyzwolenie tej osoby, udzielone na piśmie. Jeżeli ta osoba nie ma zdolności prawnej lub jest ograniczona w swej zdolności prawnej, ubezpieczyciel zaś zastępuje ją w jej sprawach osobistych, ubezpieczyciel nie będzie mógł za nią udzielić przyzwolenia.

Jeżeli ojciec lub matka zawiera ubezpieczenie na życie swego nieletniego dziecka, przyzwolenie dziecka wtedy tylko będzie potrzebne, gdy w myśl umowy ubezpieczający będzie obowiązany do świadczenia nawet w razie śmierci przed ukończeniem przez dziecko siódmego roku życia i umówione na ten wypadek świadczenie przekraczać będzie zwykłe koszty pogrzebowe. Jeżeli władze nadzorcze ustalą maksymalną wysokość tego rodzaju kosztów, ta norma będzie obowiązywała zamiast sumy zwykłych kosztów pogrzebowych.

§ 160. Zastrzeżenie, że osoba, na której życie ma być zawarte ubezpieczenie, winna się uprzednio poddać badaniu lekarskiemu, nie daje ubezpieczającemu prawa do żądania dokonania takiego badania.

§ 161. Przy ubezpieczeniu na życie nie ubezpieczyciela, lecz innej osoby, można się umówić, że wiadomość i zachowanie się tej osoby będą miały tosamo znaczenie,

co wiadomość i zachowanie się ubezpieczyciela ze względu na służące ubezpieczającemu prawo do odstąpienia od umowy, z powodu wykroczenia ubezpieczyciela przeciwko obowiązkowi deklarowania przy zawarciu umowy.

§ 162. Jeżeli wiek osoby, na której życie zawiera się ubezpieczenie, zadeklarowano nieprawdziwie i wskutek tego premję obliczono zbyt nisko, w takim razie zmniejsza się zakres świadczenia ze strony ubezpieczającego w takim stosunku, w jakim jest premja odpowiadająca rzeczywistemu wiekowi do premji umówionej. Ubezpieczający tylko wtedy może odstąpić od umowy z powodu nieprawdziwego zadeklarowania wieku, jeżeli wiek rzeczywisty wychodzi poza ramy, w których ubezpieczający, wedle przyjętego w jego przedsiębiorstwie planu, zawiera ubezpieczenia życiowe.

§ 163. Po upływie lat dziesięciu od chwili zawarcia umowy ubezpieczający nie może odstąpić od umowy z powodu wykroczenia ubezpieczyciela przeciwko obowiązkowi składania prawdziwych zeznań. Prawo to jednak służy ubezpieczającemu, jeżeli wykroczenia popełniono podstępnie.

§ 164. Za zwiększenie niebezpieczeństwa uważa się tylko taką zmianę okoliczności, powodujących niebezpieczeństwo, którą oznaczono wyraźnie w umowie jako zwiększenie niebezpieczeństwa; oświadczenie ubezpieczyciela w tej mierze winno nastąpić na piśmie. Po upływie dziesięciu lat od zwiększenia się niebezpieczeństwa ubezpieczający nie może z powodu tego zwiększenia podnosić zarzutów, chyba, że podstępnie naruszono obowiązek wyjednania przyzwolenia od ubezpieczającego lub obowiązek doniesienia o zwiększaniu niebezpieczeństwa.

§ 165. Jeżeli się należą premje bieżące, ubezpieczyciel może w każdej chwili wymówić ubezpieczenie na koniec bieżącego okresu ubezpieczeniowego. Jeżeli zawarto ubezpieczenie kapitału na wypadek śmierci w ten sposób, że jest pewne, iż nastąpi dla ubezpieczającego obowiązek zapłaty umówionego kapitału, ubezpieczycielowi i wtedy służy prawo wymówienia, jeżeli premję uiszcza się jednorazowo.

§ 166. Przy ubezpieczeniu kapitału, w razie wątpliwości uważa się, że ubezpieczyciel zastrzegł sobie prawo wyznaczenia jako uposażonego osoby trzeciej, bez zgody na to ubezpieczającego, jak również prawo podstawienia na miejsce uposażonego innej osoby. Uważa się w razie wątpliwości, że prawo do podstawienia na miejsce uposażonego innej osoby ubezpieczyciel zastrzegł sobie i wtedy nawet, gdy wymienienie uposażonego nastąpiło w samej umowie.

§ 167. Jeżeli przy ubezpieczeniu kapitału świadczenie ubezpieczającego ma nastąpić po śmierci ubezpieczyciela i wypłatę sumy zastrzeżono na rzecz spadkobierców bez bliższego ich określenia, w razie wątpliwości za uposażonych będą uważani ci, którzy w chwili śmierci są powołani do dziedziczenia, każdy w stosunku do swego udziału spadkowego. Zrzeczenie się spadku nie wpływa na to prawo spadkobiercy. Jeżeli do spadku przychodzi skarb, prawo do podniesienia w myśl ust. 1 cz. 1 sumy ubezpieczeniowej mu nie służy.

§ 168. Jeżeli przy ubezpieczeniu kapitału uposażona osoba trzecia nie nabędzie prawa do świadczenia ze strony ubezpieczającego, prawo to służyć będzie ubezpieczycielowi.

§ 169. Przy ubezpieczeniu na wypadek śmierci ubezpieczający jest wolny od obowiązku świadczenia, jeżeli osoba, na której życie zawarto ubezpieczenie, popełnia samobójstwo, chyba że czyn ten popełniła w stanie chorobowego zaburzenia władz umysłowych, wykluczającem swobodne postanowienie woli.

§ 170. Jeżeli ubezpieczenie zawarto na wypadek śmierci nie ubezpieczyciela lecz innej osoby, ubezpieczający jest wolny od obowiązku świadczenia, o ile ubezpieczyciel rozmyślnie przez czyn przeciwny prawu spowoduje śmierć tej innej osoby.

Jeżeli w ubezpieczeniu na wypadek śmierci wskazano osobę trzecią jako uposażoną, uważać się będzie to wymienienie osoby za niebyłe, jeżeli osoba trzecia przez czyn przeciwny prawu rozmyślnie spowoduje śmierć tego, na którego życie zawarto ubezpieczenie.

§ 171. Obowiązek doniesienia o wypadku, przewidzianym w ubezpieczeniu, istnieje tylko w takim razie, jeżeli jako wypadek, przewidziany w ubezpieczeniu, oznaczono śmierć. Obowiązkowi doniesienia staje się zadość, jeżeli doniesienie nastąpi w ciągu dni trzech po zajściu wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu; przez wysłanie doniesienia termin zostaje zachowany.

Jeżeli prawo żądania świadczenia służy komu innemu niż ubezpieczycielowi, obowiązek doniesienia obciąża tę osobę; tosamo dotyczy obowiązku składania wyjaśnień i dostarczania dowodów.

§ 172. Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, uchylający na niekorzyść ubezpieczyciela moc §§ 162—165, 169 lub § 171 ust. 1 cz. 2. Wszakże może być zastrzeżone, że wymówienie, do którego ma prawo ubezpieczyciel w myśl § 165, musi nastąpić na piśmie.

§ 173. Jeżeli stosunek ubezpieczeniowy trwa przynajmniej trzy lata i za ten okres czasu premję uiszczono, obowiązywać będą przepisy §§ 174—176.

§ 174. Ubezpieczyciel może każdej chwili żądać z końcem bieżącego okresu ubezpieczeniowego przemiany ubezpieczenia na ubezpieczenie wolne od opłaty premji.

Jeżeli zażądano przemiany ubezpieczenia, wtedy od oznaczonej chwili na miejsce umówionego kapitału lub renty powstaje taka suma, która przypada jako świadczenie ubezpieczającego na rzecz osoby, na której życie umowę zawarto, stosownie do jej wieku, jeżeli rezerwę

premji z danego ubezpieczenia uważać za premję jednorazową.

Rezerwę premji należy obliczyć na koniec bieżącego okresu ubezpieczeniowego. Zaległości w premjach należy potrącić z rezerwy premji.

Ubezpieczający ma prawo do odpowiedniej bonifikacji. Jeżeli warunki ubezpieczeniowe za zezwoleniem władz nadzorczych przewidują bonifikację w pewnej ściśle określonej wysokości tę kwotę uważa się za odpowiednią.

§ 175. Jeżeli stosunek ubezpieczeniowy wymawia na mocy § 39 ubezpieczający, — ubezpieczenie z chwilą wymówienia przemienia się na ubezpieczenie wolne od opłaty premji. Do przemiany takiej stosują się przepisy § 174 ust. 2—4.

W wypadku, przewidzianym w § 39 ust. 1 zd. 2, ubezpieczający jest obowiązany do takiego świadczenia, jakieby się od niego należało, gdyby w chwili wydarzenia się wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, ubezpieczenie zamieniło się w ubezpieczenie wolne od opłaty premji.

Przewidziane w § 39 wyznaczenie terminu do zapłaty musi zawierać wzmiankę o mającej nastąpić przemianie ubezpieczenia.

§ 176. Jeżeli przez odstąpienie lub wymówienie zostanie rozwiązane ubezpieczenie kapitału na wypadek śmierci, zawarte w ten sposób, że jest niewątpliwe, iż nastąpi dla ubezpieczającego obowiązek wypłacenia umówionego kapitału, ubezpieczający winien wydać rezerwę premji, przypadającą na to ubezpieczenie.

Tosamo dotyczy ubezpieczenia w rodzaju, o którym mówi ust. 1 również wtedy, kiedy po wydarzeniu się wypadku, przewidzianego w ubezpieczeniu, ubezpieczający jest wolny od obowiązku płacenia umówionego kapitału. Jednakże w wypadku, przewidzianym w § 170 ust. 1, ubezpieczający nie jest obowiązany do zwrotu rezerwy premji.

Przy ustalaniu wysokości sumy, ulegającej wypłacie, należy obliczyć rezerwę premji na koniec tego okresu ubezpieczeniowego, w ciągu którego kończy się stosunek ubezpieczeniowy.

Ubezpieczający ma prawo do stosownej bonifikacji. Jeżeli warunki ubezpieczeniowe za zezwoleniem władz nadzorczych przewidują bonifikację w pewnej ściśle określonej wysokości, tę kwotę uważa się za stosowną.

§ 177. Jeżeli przy ubezpieczeniu, przewidzianym w § 176 ust. 1, uiszczono premję jednorazową, wówczas przepisy § 176 będą miały zastosowanie i wtedy, gdy stosunek ubezpieczeniowy nie trwał jeszcze trzech lat.

§ 178. Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, uchylający na niekorzyść ubezpieczyciela moc przepisów §§ 173—177. Wszakże w warunkach ubezpieczeniowych za zezwoleniem władz nadzorczych można ustanowić rodzaj przemiany na ubezpieczenie wolne od opłaty premji, odmienny od rodzaju, przewidzianego w §§ 174, 175, jak również inny niż w § 176 przepisany sposób obliczenia sumy, przypadającej do wypłaty.

Dział czwarty.

Ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych.

§ 179. Można zawrzeć ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych, wydarzyć się mogących ubezpieczycielowi lub innej osobie.

Ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych, które wydarzyć się mogą innej osobie, uważa się w razie wątpliwości za zawarte na cudzy rachunek. Stosują się tu przepisy §§ 75—79.

Jeżeli na rachunek własny zawiera się ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych, które wydarzają się innej osobie, zezwolenie tej osoby na piśmie wyrażone jest niezbędne do ważności takiej umowy. Jeżeli owa inna osoba jest niezdolną do działań prawnych lub ograniczoną w swej zdolności prawnej, zastępstwo zaś w jej sprawach osobistych należy do ubezpieczyciela, ten ostatni nie będzie mógł udzielić zezwolenia za osobę, przez siebie zastępowaną.

W wypadku, przewidzianym w ust. 3, można się umówić, że ze względu na służące ubezpieczającemu prawo odstąpienia od umowy z powodu uchybienia przez ubezpieczyciela obowiązkowi deklarowania przy zawieraniu umowy, wiadomość i zachowanie się tej innej osoby będą miały tosamo znaczenie, co wiadomość i zachowanie się ubezpieczyciela.

§ 180. Jeżeli przedmiotem umowy jest świadczenie ubezpieczającego, polegające na wypłacie kapitału, należy stosować przepisy §§ 166—168.

§ 181. Ubezpieczający jest wolny od świadczenia, jeżeli ten, kto uległ wypadkowi nieszczęśliwemu, sam rozmyślnie spowodował wypadek, jak również i wtedy, gdy w wypadku, przewidzianym w ust. 3 § 179, ubezpieczyciel rozmyślnie przez czyn bezprawny wypadek spowodował.

Wyznaczenie osoby trzeciej, jako uposażonej z ubezpieczenia, będzie się uważać za niebyłe, jeżeli osoba uposażona przez czyn bezprawny rozmyślnie wypadek spowoduje.

§ 182. Obowiązek doniesienia o wypadku, przewidzianym w ubezpieczeniu, obciąża osobę uposażoną, jeżeli jej służy prawo do żądania świadczenia; taksamo obowiązuje ją udzielanie wyjaśnień i dostarczanie dowodów.

§ 183. Ubezpieczyciel winien ile możności starać się o odwrócenie i złagodzenie następstw nieszczęśliwego wypadku i przytem stosować się do wskazówek ubezpieczającego, o ile się nie żąda od ubezpieczyciela rzeczy niesłusznych.

Ubezpieczający nie może się powoływać na warunek umowy, odstępujący od powyższego rozporządzenia na niekorzyść ubezpieczyciela.

§ 184. Jeżeli podług umowy uzasadnienie poszczególnych roszczeń z ubezpieczenia lub też określenie stopnia utraty zdolności do pracy, spowodowanej przez wypadek nieszczęśliwy, ma nastąpić przez biegłych, orzeczenie ich

nie będzie obowiązującem, o ile jawnie od istotnego stanu rzeczy odbiegać będzie. W tym wypadku ustalenie nastąpi przez wyrok, co również mieć będzie miejsce, jeżeli biegli nie będą mogli albo chcieli powziąć orzeczenia lub będą z powzięciem swego zdania zwlekali.

Jeżeli, w myśl umowy, biegłych ma mianować sąd, należy w tym względzie odpowiednio zastosować przepisy § 64 ust. 2.

Warunek umowy, uchylający moc przepisu ust. 1 cz. 1 jest nieważny.

§ 185. Ubezpieczający zwróci ubezpieczycielowi koszty, poniesione na wypośrodkowanie i ustalenie wypadku nieszczęśliwego tudzież zakresu świadczeń, obciążających ubezpieczającego, w tej mierze, w jakiej owe wydatki będą przez okoliczności usprawiedliwione.

Dział piąty.

Przepisy końcowe.

§ 186. Przepisy ustawy niniejszej nie stosują się do ubezpieczeń morskich i reasekuracji (podubezpieczeń).

§ 187. Ograniczenie wolności umów, przewidziane w ustawie niniejszej, nie stosuje się względem ubezpieczenia przewozu ładunków, ubezpieczenia kredytu, ubezpieczenia od straty na różnicy kursu, tudzież ubezpieczenia od utraty pracy.

Tosamo stosuje się również do ubezpieczenia od szkody, zawartego w ten sposób, że w samej chwili zawarcia umowy interesy ubezpieczone określa się tylko podług rodzaju (gatunkowo) i dopiero po ich powstaniu podaje się ubezpieczającemu każdy z tak ubezpieczonych interesów z osobna (ubezpieczenie bieżące).

§ 188. Rozporządzenie cesarskie za zgodą Rady Związkowej może postanowić, że przewidziane ustawą niniejszą ograniczenia wolności umów nie będą stosowane w całości lub częściowo względem rodzajów ubezpieczeń, nieobjętych szczegółowo w działach: drugim, trzecim i czwartym, o ile one też nie podpadają pod moc § 187, jak również względem ubezpieczenia statków od wypadków na wodach wewnętrznych.

§ 189. Przepisy § 38, 39, 42 co do nieterminowego uiszczenia premji oraz przepisy § 173—178, dotyczące ubezpieczenia wolnego od opłaty premji i wypłaty rezerwy premji, o ile za zezwoleniem władz nadzorczych warunki ubezpieczeniowe zawierają odmienne postanowienia, nie stosują się:

1. do ubezpieczeń, zawieranych przez ubezpieczyciela ze związkiem, uważanym w myśl § 53 ustawy o prywatnych przedsiębiorstwach ubezpieczeniowych z dn. 12 maja 1901 r. (Dz. Pr. Rzeszy, str. 139) za związek mniejszy;

2. do ubezpieczeń zasiłków pogrzebowych, ubezpieczeń ludowych jako też wszelkich innych ubezpieczeń życiowych na mniejsze kwoty.

O ile względem ubezpieczeń drobnych, jak je rozumie ust. 1, cz. 2, za zezwoleniem władz nadzorczych będą wydane odmienne postanowienia, przeciwko ważności tych postanowień nie będzie można zarzucać, że w danym razie nie idzie o drobne ubezpieczenia.

§ 190. Przepisy ustawy niniejszej nie dotyczą stosunków ubezpieczeniowych, powstałych w kasach zapomogowych, urządzonych podług ordynacji przemysłowej przez cechy lub związki cechowe. Tosamo dotyczy ubezpieczeń, zawartych przez związki zawodowe stosownie do § 23 ustawy o zmianie przepisów, dotyczących ubezpieczenia od wypadków nieszczęśliwych, z dn. 30 czerwca 1900 r. (Dz. Pr. Rzeszy, str. 335).

§ 191. Pozostają w mocy przepisy krajowe o ubezpieczeniach, zawartych przez kasy pomocy, urządzone na podstawie ustaw krajowych w myśl ust. 4 § 75 ustawy o ubezpieczeniu chorych lub przez kasy gwarectw, założone na podstawie ustaw górniczych.

§ 192. Pozostają również w mocy przepisy ustaw krajowych o ubezpieczeniach, powstających z samego prawa z udziałem instytucji publicznej, założonej w myśl prawa krajowego, jakó też przepisy o ubezpieczeniach, zawieranych przez też instytucje pod przymusem prawnym.

Przepisy o agentach ubezpieczeniowych, jak również ograniczenia wolności umów, przewidziane ustawą niniejszą, nie stosują się do wszelkich ubezpieczeń, zawartych przez instytucje publiczne, urządzone na mocy ustaw krajowych.

Przez instytucję publiczną rozumie też ustawa niniejsza przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe, które w myśl § 119 ustawy o prywatnych przedsiębiorstwach ubezpieczeniowych z dn. 12 maja 1901 r. (Dz. Pr. Rzeszy, str. 139) jest uznane za instytucję publiczną przez urząd nadzorczy nad ubezpieczeniem prywatnem lub przez władzę krajową, właściwą w tej mierze z mocy §§ 2 i 3 tejże ustawy.

§ 193. Pozostają w swej mocy przepisy ustaw krajowych, stanowiące, że ubezpieczający jest obowiązany wypłacić sumę odszkodowania tylko w celu przywrócenia rzeczy ubezpieczonej.

Przepisy ustaw krajowych mogą rozporządzić, w jaki sposób w wypadku przewidzianym w § 97 ma być zabezpieczone zużycie pieniędzy.

§ 194. W sporach cywilnych, w których przedmiotem akcji głównej lub wzajemnej jest roszczenie z umowy ubezpieczenia, rządzonej przez przepisy ustawy niniejszej, rozprawy i wyrokowanie w ostatniej instancji w myśl § 8 przepisów przechodnich do ustawy organizacji sądowej należą do sądu Rzeszy.

Ustawa przechodnia do prawa o umowie ubezpieczeniowej.

Art. 1. Prawo o umowie ubezpieczeniowej wejdzie w wykonanie w dniu, przez rozporządzenie cesarskie za

zgodą Rady Związkowej, oznaczyć się mającym, nie później wszakże jak z dniem 1 stycznia 1910 r.

Art. 2. Przepisy prawa o umowie ubezpieczeniowej oraz ustawy niniejszej uzyskują moc obowiązującą w Królestwie Bawarskiem w zakresie ubezpieczenia nieruchomości nie inaczej jak za zgodą Królewskiego Rządu Bawarskiego, o czem kanclerz Rzeszy poda do wiadomości powszechnej w Dzienniku Praw Rzeszy.

Art. 3. O ile ubezpieczenie, istniejące w chwili wejścia w wykonanie prawa o umowie ubezpieczeniowej, nie będzie wymówione po wejściu tego prawa w moc od pierwszego terminu, od którego obie strony władne były wymówić ubezpieczenie podług praw dotychczasowych, wówczas, począwszy już od tego terminu, stosować się będą przepisy prawa o umowie ubezpieczeniowej.

Art. 4. Do stosunku ubezpieczeniowego, trwającego w chwili wejścia w wykonanie prawa o umowie ubezpieczeniowej, od tej chwili stosować się będą następujące przepisy tego prawa:

1. przepisy § 3 ust. 2 do 4 i § 4 ust. 2 o dowodzie ubezpieczeniowym i prawie ubezpieczyciela do żądania odpisów złożonych przez siebie deklaracyj;
2. przepisy § 11 i § 12 ust. 2 o terminie świadczeń ubezpieczającego i utracie roszczenia, niezgłoszonego w czasie właściwym; tudzież przepis § 12 ust. 3, o ile dotyczy wykonania roszczenia;
3. przepisy § 13 o upadłości ubezpieczającego;
4. przepisy § 39, 91 o nieterminowem uiszczeniu premji, płatnej po rozpoczęciu ubezpieczenia, oraz przepisy § 40, 42, 189, o ile dotyczą nieterminowego uiszczenia takiej premji;
5. przepisy o zakresie pełnomocnictw agenta ubezpieczeniowego;
6. przepisy § 64, 184 o udziale biegłych w ustaleniu zakresu świadczeń ze strony ubezpieczającego;
7. przepisy § 94 ust. 2, 3 i § 124 o obowiązku ubezpieczającego uskutecznienia częściowej wypłaty;
8. przepisy § 99—107, dotyczące hipotek i innych praw rzeczowych;
9. przepisy § 183 o obowiązku ubezpieczyciela przedsięwzięcia środków do odwrócenia i złagodzenia następstw nieszczęśliwego wypadku.

Art. 5. Prawa, służące względem ubezpieczającego wierzycielowi hipotecznemu lub innej osobie, mającej prawa rzeczowe, będą określane podług ustaw dotychczasowych, dopóki należy uważać księgę wieczystą dla obciążonej nieruchomości za założoną.

Art. 6. Przepisy prawa o umowie ubezpieczeniowej, dotyczące przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczeniowej, stosują się do roszczeń, które powstały przed wejściem w wykonanie niniejszego prawa i nie uległy jeszcze przedawnieniu.

Początek jednak, zawieszenie i przerwanie biegu przedawnienia, o ile to dotyczy okresu czasu poprzedzającego wejście tego prawa w moc, należy ustalić podług prawa dotychczasowego.

O ile termin przedawnienia podług prawa o umowie ubezpieczeniowej jest krótszy od terminu, zakreślonego w ustawie dotychczasowej, należy liczyć termin krótszy od chwili wejścia w wykonanie prawa o umowie ubezpieczeniowej. O ile wszakże zakreślony ustawą dotychczasowy dłuższy termin upływa wcześniej niż krótszy termin podług prawa o umowie ubezpieczeniowej, wówczas należy uważać, że termin przedawnienia upłynął wraz z upływem dłuższego terminu.

(Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 263).

USTAWA

z dnia 25 lipca 1910 r.

o publicznych zakładach ubezpieczeń od ognia. *)

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Do założenia Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia wymagalne jest zezwolenie króla.

Celem takiej Instytucji winno być wyłącznie dobro publiczne; nie zaś osiąganie zysków.

§ 2. Publiczne Instytucje Ubezpieczeń od ognia, stosownie do treści niniejszej ustawy, są obowiązane:

1) ubezpieczać od ognia budowle, znajdujące się na obszarze ich działalności;

2) w celu zabezpieczenia kredytu gruntowego utrzymywać w mocy ubezpieczenie budowli w razie zmiany tytułu własności oraz na wypadek nieopłacenia składki ubezpieczeniowej w oznaczonym czasie;

3) zawierać ubezpieczenia wyłącznie w celu wynagradzania szkód pogorzelowych;

4) popierać na obszarze swej działalności akcję przeciwpożarową.

Prawo niniejsze nie usuwa dalej idących zobowiązań istniejących Publicznych Ubezpieczeń.

§ 3. Publiczne Instytucje Ubezpieczeń od ognia są zrzeszeniami prawa publicznego.

O ile działalność ich dotyczy tylko ubezpieczeń od ognia nieruchomości, korzystają one z następujących przywilejów:

1) są zwolnione od uiszczania podatku stemplowego i opłat sądowych;

2) składki ubezpieczeniowe noszą charakter podatków publicznych, szczególniej, gdy chodzi o ich ściąganie i egzekutywę przymusową; w razie przymusowej licytacji lub przymusowej administracji traktowane są narówni z ciężarami ogólnemi i posiadają przysługujące tym ciężarom prawo pierwszeństwa w razie upadłości, to sa-

---

*) Przedruk ze sprawozdania za rok 1916-1917 Ubezpieczeń Wzajemnych Budowli od ognia.

mo dotyczy przymusowego ściągania od ubezpieczonych kosztów przyjęcia do ubezpieczenia, jak również kar porządkowych naznaczanych przez organy instytucji w granicach kompetencji im przysługujących;

3) organy Instytucji uprawnione są do wezwania pomocy władz państwowych, przyczem winny ponieść koszty wydatkowane w gotowiźnie przez władze w interesach Instytucji; również mają prawo żądać od tychże władz informacji dotyczących spraw, w zakres Instytucji wchodzących, z wyjątkiem tych wypadków, kiedy zachodzą skądinąd przeszkody natury prawnej, lub względy natury służbowej na to nie pozwalają. Przepis ten nie powinien być wykorzystany w celach konkurencyjnych z towarzystwami prywatnemi.

Ustawa niniejsza nie usuwa dalej idących przywilejów istniejących Publicznych Instytucji Ubezpieczeń.

§ 4. Kierownicy i inni funkcjonarjusze Publicznych Instytucji Ubezpieczeń od ognia posiadają prawa i obowiązki komunalnych urzędników państwowych.

Wybór kierownika Instytucji wymaga sankcji króla; o ile względnie do ustroju Instytucji, kierownictwo jej należy do organów prowincjonalnych, komunalnych lub ziemskich, wystarczającemi wówczas są istniejące przepisy prawne, dotyczące ustroju prowincyj i gmin, oraz regulaminy ziemskie, jeżeli statut Instytucji nie przewiduje czego innego.

§ 5. Nominacje urzędników i innych funkcjonarjuszów zapadają przez wręczenie na piśmie.

Rozstrzyganie sporów, powstałych naskutek materjalnych pretensji urzędników, włącznie do pretensyj kierowników Instytucji oraz członków Zarządu, podlega, ze względu na służbowy charakter sporów, przepisom, zawartym w § 7 ustawy o przyjmowaniu i wynagradzaniu urzędników komunalnych z dnia 30 lipca 1899 r. (Zbiór ustaw str. 141).

§ 6. W wypadkach przestępstw służbowych kierowników i reszty urzędników, — o ile ci, jako urzędnicy komunalni, prowincjonalni lub ziemscy nie podlegają obowiązującym ich przepisom dyscyplinarnym — stosowane są artykuły ustawy z dnia 21 lipca 1852 r. (Zbiór ustaw. str. 465) treści następującej:

1) Zastosowanie kar porządkowych względem kierownika Instytucji dopuszczalne jest tylko w postępowaniu mającem na celu usunięcie z urzędu.

2) Względem pozostałych członków administracji oraz względem wyższych urzędników, podwładnych kierownikowi Instytucji, stosuje nadprezydent przysługujące władzom prowincjonalnym prawo o karach porządkowych. Od karnego rozporządzenia nadprezydenta przysługuje odwołanie się do Ministra Spraw Wewnętrznych, lub zaskarżenie do Wyższego Sądu Administracyjnego w przeciągu 2 tygodni.

3) Względem pozostałych urzędników Instytucji stosuje kierownik Instytucji przepisy ustawy o karach porządkowych w granicach kompetencji, przysługujących władzom prowincjonalnym. Na rozporządzenie karne kierownika dopuszczalne jest zażalenie w przeciągu 2 tygodni do nadprezydenta, a na decyzję tegoż — skarga, również w przeciągu 2 tygodni do Wyższego Sądu Administracyjnego.

4) W postępowaniu, mającem na celu złożenie z urzędu, na miejsce prezesa Rejencji wchodzi kierownik Instytucji ,a jeżeli sprawa skierowana jest przeciwko temuż, lub przeciwko jednemu z wymienionych w punkcie 2 urzędników,—nadprezydent; Rejencję Okręgową, względnie Trybunał Dyscyplinarny zastępuje Wydział Okręgowy, a Ministerjum państwowe — Wyższy Sąd Administracyjny. Przedstawiciel Prokuratorji państwowej przy wydziale Okręgowym zostaje mianowany przez nadprezydenta, zaś przy Wyższym Sądzie Administracyjnym — przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Sprawa może być, ze względu na wynik śledztwa pierwiastkowego, umorzona na mocy decyzji Wydziału Okręgowego. W czasie sprawy należy, w razie potrzeby, udowodnić niezdolność służbową urzędnika.

O ile nad Publiczną Instytucją Ubezpieczeń od ognia rozciągnięty jest nadzór państwa, który sprawuje prezes Rejencji (§ 30 ustęp 1, zdanie 2 niniejszej ustawy), to tenże prezes Rejencji zastępuje nadprezydenta we wszystkich powyżej przytoczonych wypadkach.

§ 7. §§ od 4 do 6 niniejszej ustawy nie rozciągają się zupełnie na osoby, które pełnią jakikolwiek urząd w Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia, jako urząd poboczny lub czynność dodatkową, albo też sprawują urząd, który, stosownie do swego charakteru, traktowany jest w Instytucji, jako czynność poboczna.

§ 8. Każda Publiczna Instytucja Ubezpieczeń od ognia obejmuje pewien określony obszar działalności i poza jego granicami nie może przyjmować ubezpieczeń na obszarze działalności, należącym do innej, również pod przepisy niniejszej ustawy podpadającej Instytucji, chyba za zgodą tej ostatniej.

Instytucja, pozostająca pod zarządem związku komunalnego, której obszar działalności odpowiada całkowicie lub zasadniczo rozległości danego okręgu komunalnego, winna, w razie rozszerzenia się okręgu, odpowiednio zwiększyć obszar swej działalności. Na nowoprzyłączonym obszarze Instytucja Ubezpieczeń od ognia nie może stosować przysługującego jej prawa przymusu ubezpieczeniowego, jak również zmieniać istniejących już tam stosunków ubezpieczeniowych.

Jeżeli naskutek ograniczenia obszaru działalności mają być wyłączone pewne okręgi, należące do terenu działalności, to musi być to zatwierdzone przez wyższe władze nadzorcze. Zatwierdzenie takie, o ile skutkiem jego będzie znaczny wpływ na przebieg interesów jednej z Publicznych Instytucji Ubezpieczeń od ognia, musi być poprzedzone porozumieniem, dotyczącem podziału obszaru pomiędzy zainteresowanemi Instytucjami; w razie sporu decyduje o podziale Rada Prowincjonalna.

Przepis, zawarty w ust. 2-im, stosuje się także w tych wypadkach, gdy, z chwilą wydania niniejszej ustawy, działalność jednej z Instytucji miejskich, wobec uwzględnienia przepisów statutu, ogranicza się do pewnej części okręgu miejskiego.

O ile obszar działalności jednej z wymienionych w ustępie 2-im instytucji stosuje się do zmian obwodu komunalnego zgodnie z przepisami ustawy o ustroju gmin lub statutu Instytucji bez zastrzeżeń, to poprzestaje się w tym wypadku na przytoczonych przepisach.

§ 9. W granicach obszaru swej działalności każda publiczna Instytucja Ubezpieczeń od ognia obowiązana jest przyjąć do ubezpieczenia każdą budowlę, o ile nie zachodzi którykolwiek z powodów odmowy, wyszczególnionych w § 10.

§ 10. Publiczna Instytucja Ubezpieczeń od ognia ma prawo odmówić przyjęcia do ubezpieczenia budowli:

1) jeżeli budowla wystawiona jest na nadzwyczajne niebezpieczeństwo ognia;

2) jeżeli ubezpieczenie przekracza granice odpowiedziałalności Instytucji;

3) jeżeli wartość budowli nie przewyższa 100 mk., jeżeli budowla przeznaczona jest do rozbiórki lub znajduje się w stanie ruiny, albo też straciła dla właściciela całkowitą lub istotną część swej wartości użytkowej;

4) jeżeli budowla stoi na cudzym gruncie, wyjąwszy wypadek dziedzicznego prawa budowania;

5) jeżeli budowla stanowi na obszarze działalności Instytucji najbardziej niekorzystną część choćby gdzieindziej lub nawet wcale nieubezpieczonej nieruchomości;

6) podczas trwania stanu wojennego.

Obowiązek przyjmowania do ubezpieczenia nie rozciąga się na przedmioty, przynależące do budowli; tosamo dotyczy maszyn i urządzeń warsztatowych, choćby nawet były połączone z budowlą w ten sposób, że stanowiłyby jej część składową.

Obowiązki Instytucji, dotyczące przyjmowania ubezpieczeń, mogą być przez statut rozszerzone, a prawo odmowy ograniczone.

§ 11. W razie odmowy przyjęcia ubezpieczenia budowli przez kierownika Instytucji, może być wniesione w przeciągu 2-ch tygodni zażalenie do państwowych władz nadzorczych, których decyzja jest ostateczna. Statut może postanowić, że wobec odmownego rozporządzenia kierownika Instytucji należy pierwotnie powołać do rozstrzygnięcia jeden z innych organów Instytucji, w szczególności Radę Zarządzającą.

Decyzja państwowych władz nadzorczych sprowadza się do ustalenia faktu, czy zachodzi jedna z przyczyn, która upoważniła Instytucję do odmowy przyjęcia ubezpieczenia (§ 10).

§ 12. Przyjęcie do ubezpieczenia nieruchomości przez Publiczną Instytucję Ubezpieczeń od ognia może nastąpić tylko na zasadzie dokonanego przez Instytucję oszacowania.

Wysokość wartości szacunkowej zostaje zatwierdzona przez kierownika Instytucji, lub też przez organy Instytucji upoważnione do tego przez statut.

Instytucja nie może zawierać ubezpieczenia na sumę, przewyższającą sumę ustalonej wartości szacunkowej.

§ 13. Publiczne Instytucje Ubezpieczeń od ognia, po porozumieniu się swych przedstawicieli, mogą być, na mocy dekretu królewskiego połączone. Z chwilą zjednoczenia wszelkie prawa i obowiązki Instytucji włączonej przechodzą na Instytucję powiększoną, lub też na nowo— wskutek połączenia — powstałą.

Bez zgody przedstawicieli połączenie następuje w tym wypadku, gdy zachodzą okoliczności, usprawiedliwiające przypuszczenie, że dana Instytucja, mająca być złączoną z inną Instytucją, nie jest w możności wypełniać stale ciążących na niej, stosownie do niniejszej ustawy, obowiązków. Przed nastąpieniem połączenia wydaje swą opinję Rada Prowincjonalna. Zdanie 2-gie ustępu 1-go stosuje się w tym wypadku odpowiednio do jego treści, o ile dekret królewski nie reguluje tej sprawy w inny sposób.

§ 14. Publiczne Instytucje Ubezpieczeń od ognia tworzyć mogą związki w celu wspólnego wypełniania swych zadań. Statut związków musi być zatwierdzony przez króla. Związkom tym na mocy rozporządzenia królewskiego, mogą być nadane prawa zrzeszeń publicznych; do związków tych znajdują odpowiednie zastosowanie §§ 3-7 niniejszej ustawy, o ile statut nie przewiduje czego innego. Nadzór państwowy nad związkiem — o ile nie jest oddany na mocy statutu Ministrowi Spraw Wewnętrznych — sprawuje nadprezydent tej prowincji, w której związek ma swoją siedzibę.

W celu korporacyjnego organizowania ubezpieczeń od ognia oraz wytworzenia możności zawierania ubezpieczeń, wychodzących poza ramy obowiązku ubezpieczenia poszczególnych Instytucji, Publiczne Instytucje Ubezpieczeń od ognia na odpowiedni wniosek mogą być połączone przez Ministra Spraw Wewnętrznych w związek, który jest w stanie przyjmować zwłaszcza wielkie i niebezpieczne ryzyka. Wniosek winien być podany conajmniej przez 1/3 wszystkich Instytucyj, a wnioskodawcy muszą reprezentować conajmniej 1/3 całkowitej sumy ubezpieczenia wszystkich pruskich Instytucyj Ubezpieczeń od ognia. Instytucje, w których ubezpieczyciele zobowiązani są do zawierania ubezpieczeń przez prawo lub statut nie mogą być przyłączone do takiego związku bez zgody tychże ubezpieczycieli.

O statucie związku decydują przedstawiciele biorących w nim udział Publicznych Instytucyj Ubezpieczeń. Przy powzięciu uchwał, każda Instytucja posiada conajmniej 1 głos, a o ile suma ubezpieczenia nieruchomości danej Instytucji przewyższa 100 miljonów marek, to 1 głos dodatkowy za każde następne 100 miljonów marek sumy ubezpieczenia. Obrady i głosowanie odbywają się według przepisów tymczasowych, wydawanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Do zatwierdzenia statutu wyma-

gana jest zgoda 3/4 wszystkich głosów, przysługujących uczestniczącym Instytucjom. Statut winien być zatwierdzony przez króla; z chwilą jego zatwierdzenia zyskuje związek prawa zrzeszenia publicznego; §§ 3 do 7 niniejszej ustawy stosują się odpowiednio do takiego związku, o ile statut nie przewiduje czego innego. Związek pozostaje pod nadzorem Ministra Spraw Wewnętrznych.

Rozdział II.

Ustrój i czynności.

§ 15. Ustrój Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia określa statut.

Statut winien przedewszystkiem wyszczególniać:

1) nazwę, siedzibę, cel i obszar działalności Instytucji;

2) skład, wybór i kompetencje organów Instytucji;

3) zakres odpowiedzialności Instytucji względem jej zobowiązań, a także ewentualny obowiązek uiszczenia przez ubezpieczycieli składek dodatkowych w razie niedoboru;

4) pokrywanie wydatków, podział i pobieranie składek, jak również ewentualnych składek dodatkowych;

5) tworzenie kapitału zapasowego w celu pokrycia strat nadzwyczajnych, oraz określenie dla tegoż kapitału minimum wysokości, do czasu osiągnięcia której winno trwać odkładanie rezerw;

6) umieszczanie majątku Instytucji oraz użytkowanie zysków;

7) szacowanie podanych do ubezpieczenia przedmiotów przy zawieraniu ubezpieczenia;

8) sposób postępowania przy regulacji szkód pogorzelowych;

9) ochronę interesów osób, posiadających prawo rzeczowe na ubezpieczonej nieruchomości;

10) sposób postępowania w razie sporów pomiędzy ubezpieczycielem a Instytucją, oraz środki prawne, przysługujące ubezpieczycielowi;

11) organy, uprawnione do decyzji w sprawie zmiany statutu, rozwiązania Instytucji, oraz zużytkowania majątku w wypadku rozwiązania;

12) formę, w jakiej mają być publikowane obwieszczenia Instytucji.

Statut, jak również każda jego zmiana, winna być zatwierdzona przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 16. Statut winien przewidzieć utworzenie Rady Zarządzającej, której członkowie muszą składać się wyłącznie z ubezpieczonych, wyjąwszy przewodniczącego oraz jego zastępcę, z jednoczesnem zastrzeżeniem, iżby skład Rady nie był jednostronną reprezentacją pewnej tylko sfery interesów.

Jeżeli członkowie jednej z publicznych instytucyj kredytowych obowiązani są ubezpieczać swe budowle w Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia, to statut jej może uwzględniać udział delegata do Rady Zarządzającej, nie będącego ubezpieczonym.

W Instytucjach, zarządzanych przez związek komunalny, sprawa powołania Rady Zarządzającej może być uregulowana na zasadzie przepisów, obowiązujących przy tworzeniu komisyj prowincjonalnych, miejskich deputacyj i innych ciał przedstawicielskich w ustroju gminnym — zgodnie jednak z ustępem 1 niniejszego paragrafu.

W Publicznych Instytucjach Ubezpieczeń od ognia, o ile Instytucje te znajdują się pod zarządem Związków okręgowych Cassel i Wiesbaden, agendy Rady sprawować mogą ci członkowie Wydziału Krajowego, którzy są ubezpieczonymi w danej Instytucji, albo też Wydział Krajowy z pomiędzy tych członków powołuje komisarzy do pełnienia funkcyj Rady Zarządzającej.

§ 17. Statut winien dozwalać Radzie Zarządzającej decydowanie ważniejszych spraw Instytucji. Do atrybucji Rady Zarządzającej w szczególności należy:

1) zamianowanie kierownika Instytucji, o ile mu nie przysługuje kierownictwo z tytułu swego stanowiska urzędowego;

2) ustalenie budżetu, oraz przekroczenie tegoż;

3) sprawdzanie rachunków rocznych;

4) podział zysków;

5) zmiana statutu;

6) ustalenie i zmiany ogólnych warunków ubezpieczeniowych;

7) rozwiązanie Instytucji.

O ile kompetencja Rady Zarządzającej nie jest w powołanych razach decydującą, to musi być conajmniej doradczą. Przy ustaleniu i zmianie ogólnych warunków ubezpieczeniowych głos Rady Zarządzającej pozostaje doradczym tylko wtedy, gdy Instytucją zarządza związek komunalny.

§ 18. Statut winien uwzględniać, by normowanie składek ogniowych za ubezpieczenie budowli odbywało się w stosunku do ogółu potrzeb Instytucji, z zachowaniem właściwości, położenia, rodzaju przeznaczenia, oraz innych ważniejszych okoliczności, jak również na podstawie stopnia bezpieczeństwa ogniowego ubezpieczonej budowli.

§ 19. Statut winien zastrzegać, że majątek Instytucji musi być umieszczony na warunkach lokaty tak pewnych jak to wymagane jest przy umieszczaniu majątku małoletnich, oraz że majątek, jak również dochody Instytucji mogą być użyte tylko z zachowaniem interesów Instytucji lub ubezpieczonych. Za takie przeznaczenie uważa się również nakłady, ponoszone w celu szerzenia bezpieczeństwa ogniowego.

Instytucje obowiązane są umieścić conajmniej 1/4 swego majątku w pożyczkach Rzeszy Niemieckiej lub Królestwa Pruskiego, przyczem, aż do osiągnięcia wymienionej skali, winny umieszczać w wyszczególnionych walorach 1/3 swego rocznego przyrostu majątkowego.

§ 20. Statut winien zastrzegać, iżby w miarę funduszów Instytucji oraz rzeczywistych potrzeb — gromadzone były sumy, z których na mocy decyzji organów Insty-

tucji, czerpanoby środki, służące do zwiększenia bezpieczeństwa ogniowego, a w szczególności do udoskonalenia pożarnictwa.

Obowiązek popierania rozwoju bezpieczeństwa ogniowego nie daje nikomu prawa pretensji do Instytucji. W braku zysków Instytucja zwolniona jest od tego obowiązku aż do czasu, póki nie zostanie osiągnięta minimalna wysokość funduszu rezerwowego.

Prawo niniejsze nie usuwa szerszych zobowiązań istniejących Instytucyj.

§ 21. Statut winien zastrzegać, że przy ubezpieczeniu budowli suma odszkodowania może być wypłacona tylko na odbudowę, przewidując jednocześnie wypadki wyjątkowe, w których można od tej zasady odstępować.

O ile suma odszkodowania ma być wypłacona tylko w celu odbudowy, to przekazanie należności przez ubezpieczonego na wierzyciela dopuszczalne jest w granicach, przewidzianych w przepisie § 98 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 263). Punkty ustawy, dotyczące ochrony interesów wierzycieli, mających prawa rzeczowe na danej nieruchomości, nie powinny zawierać przepisów, różniących się na niekorzyść tychże wierzycieli od przepisów w §§ 99 do 107 wspomnianej ustawy.

§ 22. W razie sprzedaży z licytacji ubezpieczonej budowli, Instytucja ma prawo zerwać umowę ubezpieczeniową tylko w tym wypadku, jeżeli chodzi o budowlę, mogącą na zasadzie § 10 niniejszej ustawy nie być przyjętą do ubezpieczenia. W razach spornych decyzja zapada w myśl przepisów, zawartych w § 11. Przepis, zawarty w § 71 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 263) nie może być zmieniony na niekorzyść ubezpieczonego lub nabywcy ubezpieczonej budowli.

§ 23. O ile statut wyłącza użycie zwykłej drogi prawnej w razie sporów, dotyczących wysokości odszkodowania pogorzelowego, to w celu rozstrzygnięcia takiego sporu musi być dopuszczalne, stosownie do przepisów dziesiątej księgi procedury cywilnej, zwołanie sądu rozjemczego; przewodniczący tegoż sądu w razie potrzeby mianowany jest przez władze nadzorcze zainteresowanej Instytucji.

W sprawach spornych, w których chodzi o ustalenie zasadniczego istnienia pretensji do odszkodowania pogorzelowego, — użycie zwykłej drogi prawnej nie może być wyłączone.

§ 24. Stosunki prawne pomiędzy Instytucją a ubezpieczonym ustanowione są przez ogólne warunki polisowe, o ile nie określa ich statut na zasadzie § 15 niniejszej ustawy.

W szczególności należy w statucie określić:

1) wypadki w których Instytucja obowiązana jest do świadczenia, oraz wypadki, w których, dla przyczyn specjalnych, świadczenie to winno być wykluczone lub wstrzymane;

2) rodzaj, zakres i termin świadczeń, ciążących na Instytucji;

3) uiszczanie należących się od ubezpieczyciela składek i skutki prawne opóźnienia w uiszczaniu tychże;

4) początek, czas trwania i rozwiązanie ubezpieczenia, o ile ubezpieczenie zawarte jest na podstawie wolnej umowy, milczące przedłużenie i wypowiedzenie, jak również zobowiązanie instytucji w wypadkach rozwiązania umowy lub wymówienia ubezpieczenia;

5) utratę prawa do wynagrodzenia, z ubezpieczenia płynącego wskutek zaniedbania terminów.

Ogólne warunki polisowe, jak również każda ich zmiana, wymagają zatwierdzenia przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Pewne zmiany ogólnych warunków polisowych na niekorzyść ubezpieczyciela dopuszczalne są tylko dla przyczyn osobliwych, jak również pod tym warunkiem, że ubezpieczycielowi, — o ile ubezpieczenie zawierane jest na zasadzie wolnej umowy — przed zawarciem zmiany te wyraźnie zostały wskazane, na co też ostatni wyraził piśmiennie swą zgodę.

§ 25. Ogólne warunki polisowe nie powinny zawierać żadnych rozporządzeń, różniących się na niekorzyść ubezpieczyciela od przepisów, zawartych w § 5, 6, 8, 11, 12, 14, 64 ust. 1, oraz 65, 92 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 263).

W wypadku, gdy Instytucja winna wypłacić odszkodowanie tylko w celu odbudowy ubezpieczonej budowli, ogólne warunki polisowe mogą zawierać przepis, że ubezpieczony traci prawo do otrzymania odszkodowania pogorzelowego, o ile w ciągu 10 lat, licząc od końca roku, w którym zdarzył się pożar, nie dopełnił obowiązków, od których zależna jest wypłata tegoż odszkodowania.

§ 26. W ogólnych warunkach polisowych winno być przewidziane, że ubezpieczenie budowli, nie naruszając przysługującego Instytucji prawa odmowy, zaczyna obowiązywać najpóźniej po upływie tego dnia, w którym deklaracja ubezpieczeniowa wraz z przynależnemi załącznikami została przyjęta przez urząd, do tego przeznaczony.

Na życzenie ubezpieczyciela początek ubezpieczenia może być odłożony do późniejszego terminu.

Instytucja traci prawo do odmówienia przyjęcia ubezpieczenia, jeżeli w przeciągu miesiąca, poczynając od terminu, określonego w ustępie 1, ubezpieczyciel nie otrzymał odpowiedniego wyjaśnienia.

Ogólne warunki polisowe mogą zawierać w stosunku do ubezpieczyciela postanowienia korzystniejsze.

§ 27. W ogólnych warunkach polisowych winno być przewidziane, że, o ile ubezpieczenie dotyczy budowli, a ubezpieczyciel nie dopełnił obowiązku doniesienia wszelkich wymaganych wiadomości, — Instytucja uprawniona jest do zawieszenia lub zerwania umowy ubezpieczeniowej tylko w tym wypadku, gdy na ubezpieczycielu ciąży

zarzut podstępnego działania, lub gdy brak wskazówek dotyczył okoliczności, któreby upoważniły Instytucję do odmówienia zawarcia ubezpieczenia. Czy ta ostatnia okoliczność zachodzi, rozstrzyga się w razie sporu stosownie do przepisów, zawartych w § 11.

Przepisy, zawarte w § 16 ust. 3, 17 ust. 2, 18 ust. 2, 20 i 21 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r., nie mogą być zmieniane na niekorzyść ubezpieczyciela.

Jeżeli ubezpieczenie zostało zawarte na sumę wyższą od rzeczywistej wartości ubezpieczonej budowli, to przepis, zawarty w ust. 1-ym, nie wzbrania Instytucji obniżyć sumy tegoż ubezpieczenia do rzeczywistej wartości, przy jednoczesnem odpowiedniem obniżeniu składki. Instytucja również ma prawo żądać od ubezpieczyciela płacenia zwiększonej składki, jeżeli po zawarciu ubezpieczenia ujawnia się okoliczności, zwiększające niebezpieczeństwo, które przy zawieraniu umowy nie były Instytucji wiadome, a które wywierają znaczny wpływ przy obliczeniu wysokości składki. W obu powyższych wypadkach, jeżeli ubezpieczenie nie zawarte zostało na podstawie wolnej umowy, ubezpieczycielowi pozostawia się prawo zerwania umowy, o ile nie chce przedłużać ubezpieczenia na warunkach przez Instytucję ustalonych.

§ 28. W ogólnych warunkach polisowych winno być przewidziane, że w razie zwiększenia się niebezpieczeństwa po zawarciu ubezpieczenia budowli, Instytucja uprawniona jest do zawieszenia działania ubezpieczenia lub wymówienia go tylko w tym wypadku, gdy zwiększenie niebezpieczeństwa stanowi powód, który dawałby Instytucji możność odmówienia zawarcia tego ubezpieczenia. Czy ta okoliczność zachodzi, rozstrzyga się w razie sporu według przepisów, wskazanych w § 11.

Przepisy, zawarte w § 24 ust. 1 zdaniu 2 i ust. 2, 25 ust. 2 i 3, 26 do 29 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r., nie mogą być zmieniane na niekorzyść ubezpieczyciela.

Przepisy, zawarte w § 27 ust. 3, zdaniu 2 i 3, stosują się odpowiednio do ich znaczenia.

§ 29. W ogólnych warunkach polisowych winno być zaznaczone, że nieopłacenie we właściwym czasie składek ubezpieczeniowych, o ile to dotyczy ubezpieczenia budowli, zwalnia Instytucję od wypłaty odszkodowania pogorzelowego i daje jej prawo do zawieszenia mocy lub wymówienia ubezpieczenia tylko w tym wypadku, jeżeli ubezpieczyciel, pomimo kilkakrotnego napomnienia, zalegał z opłatą składki dłużej, niż 6 miesięcy, a przeprowadzenie przymusowej egzekutywy względem majątku ruchomego ubezpieczyciela nie doprowadziło do zaspokojenia pretensji Instytucji.

Termin wymówienia, przewidziany w § 38 ust. 2, zdaniu 1 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r., jak również przepis, zawarty w § 38 ust. 2, zdaniu 2 tejże ustawy, — nie mogą być zmieniane na niekorzyść ubezpieczyciela.

Rozdział III.

Nadzór państwa. Prowadzenie dodatkowych ubezpieczeń. Rozwiązanie.

§ 30. Nadzór Państwa nad Publicznemi Instytucjami Ubezpieczeń od ognia sprawuje nadprezydent tej prowincji, w której dana Instytucja ma swą siedzibę, a w instancji wyższej i ostatniej — Minister Spraw Wewnętrznych. W Instytucjach, których obszar działalności nie przekracza rozległości obwodu rejencyjnego, do nadzoru państwowego, zamiast nadprezydenta, powołany być może przez ustawę prezes Rejencji.

W Instytucjach, zarządzanych przez związki komunalne, w sprawie nadzoru władz państwowych poprzestaje się na przepisach prawnych, dotyczących organizacji nadzoru komunalnego, o ile niniejsza ustawa nie przewiduje czego innego.

§ 31. Do obowiązków państwowych władz nadzorczych należy roztoczenie nadzoru, by interesy Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia prowadzone były zgodnie z przepisami prawa, ze statutem i ogólnemi warunkami polisowemi. Państwowa władza nadzorcza upoważniona jest przedewszystkiem do żądania informacji we wszystkich sprawach zarządu, wglądania w akta, a szczególniej w budżet oraz sprawozdania roczne; do zarządzania rewizji i w związku z niemi rewizji kasy na miejscu, a także do przyjmowania każdego czasu udziału w obradach organów Instytucji. Przepisy te nie dotyczą Instytucyj zarządzanych przez związki komunalne, jeżeli prawa o ustroju gmin zakreślają inne granice dla nadzoru państwowego.

Co się tyczy prowadzenia rachunkowości, terminów, rodzaju i formy, jak również publikowania wyników rachunkowości i sprawozdań rocznych, — Minister Spraw Wewnętrznych może wydawać ściślejsze rozporządzenia.

§ 32. Minister Spraw Wewnętrznych ma prawo zezwolić Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia na prowadzenie obok ubezpieczeń nieruchomości, ubezpieczeń od ognia ruchomości, a także innych rodzajów ubezpieczeń rzeczy, jak również wchodzenie z innemi instytucjami ubezpieczeniowemi w stosunki reasekuracyjne.

Zezwolenie takie może być cofnięte, o ile stan Instytucji zaczyna wykazywać niebezpieczeństwo, zagrażające interesom ubezpieczycieli lub pewności istnienia Instytucji.

W celu uruchomienia wymienionych dodatkowych rodzajów ubezpieczenia, wymagane jest ustanowienie specjalnych przepisów, które podlegają zatwierdzeniu nadprezydenta, o ile nie są już zatwierdzone przez Ministra Spraw Wewnętrznych, jako część ogólnych warunków polisowych.

Statuty lub warunki polisowe, dotyczące wymienionych dodatkowych rodzajów ubezpieczenia, nie powinny różnić się od przepisów, z uwagi na które przewidziane są ograniczenia swobody umowy w ustawie o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30 maja 1908 r. (Dz. Ust. Rzeszy

Niem. str. 263),—o ile skutkiem niniejszej ustawy nie wynika inne, lub o ile nie chodzi o ubezpieczenia.

§ 33. Rozwiązanie Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia może nastąpić za zezwoleniem króla. Przy rozwiązaniu może być postanowione, że majątek Instytucji, po wypełnieniu istniejących zobowiązań, winien być przeznaczony na cele pożarnictwa w obszarze działalności rozwiązującej się Instytucji.

Rozwiązanie może nastąpić naskutek dekretu królewskiego, jeżeli zachodzą okoliczności, przewidziane w § 13, ust. 2 niniejszej ustawy.

W razie rozwiązania Instytucji, nadzór państwowy utrzymuje się aż do czasu rozwiązania istniejących umów ubezpieczeniowych.

Rozdział IV.

Przepisy o zmianach z tytułu niniejszej ustawy, oraz przepisy uzupełniające.

§ 34. Publiczne Instytucje Ubezpieczeń od ognia, istniejące w chwili wprowadzenia w życie niniejszej ustawy, obowiązane są w przeciągu 3 lat od tej chwili uzgodnić swoje statuty i warunki polisowe z przepisami w niem zawartemi.

Wszelkie przepisy, dotyczące ustroju zarządu lub czynności Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia, powstałe czy to w formie praw prowincjonalnych, czy to specjalnych, czy też w formie lub na mocy zarządzeń panujących, albo opierające się na tradycji, — a w szczególności wszelkie przepisy dotychczasowego statutu Instytucji, wydane w wyszczególnionych formach prawnych lub opierające się na wymienionych podstawach prawnych — mogą być na mocy postanowienia odpowiednich organów Instytucji zmienione lub unieważnione, stosownie do treści niniejszej ustawy i przewidzianego w niem zezwolenia władz państwowych.

Do powzięcia uchwał w przypadkach, wyszczególnionych w ust. 1 i 2, upoważnione są te same organy, które, zgodnie ze statutem Instytucji, obowiązującym w chwili wprowadzenia w życie niniejszej ustawy, mogą decydować o zmianach statutu. O ile statut nie zawiera pod tym względem żadnej wzmianki, to powzięcie uchwał w Instytucjach, zarządzanych przez związek komunalny lub okręg wiejski (Landschaft), jak również w Instytucjach, przyłączonych do związku komunalnego lub okręgu wiejskiego— następuje przez te organy odnośnego związku komunalnego lub okręgu wiejskiego, które upoważnione są do decydowania o sprawach regulacji statutu, stosownie do przepisów prawa o ustroju gminnym, przepisów prowincjonalnych lub okręgów wiejskich.

Po upływie terminu, określonego w ustępie 1, wymieniona w tejże części zmiana statutu, łącznie ze skutkami, przewidzianemi w ustępie 2, może nastąpić na mocy rozporządzenia królewskiego.

§ 35. W razie wątpliwym, czy dane przedsiębiorstwo, istniejące w chwili zyskania mocy obowiązującej niniejszej ustawy, a którego zadaniem jest ubezpieczenie nieruchomości od ognia, — można uważać za Publiczną Instytucję Ubezpieczeń od ognia w duchu niniejszej ustawy, rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 36. Statut Publicznej Instytucji Ubezpieczeń od ognia może postanowić, że względem zobowiązania ubezpieczeniowego, opartego na wolnej umowie pomiędzy ubezpieczycielem a Publiczną Instytucją Ubezpieczeń od ognia — o ile zobowiązanie to po wprowadzeniu w życie statutu i ogólnych warunków polisowych wydanych na zasadzie niniejszej ustawy, nie zostało wymówione w najbliższym na mocy dotychczasowych przepisów dopuszczalnym terminie, — stosują się od tegoż terminu przepisy, zawarte w statucie i ogólnych warunkach polisowych, wydawanych na zasadzie niniejszej ustawy. Względem innych umów ubezpieczeniowych obowiązuje wydawany statut i ogólne warunki polisowe od określonych w nich terminów bez zastrzeżeń.

§ 37. Niniejsza ustawa nabiera mocy obowiązującej z dniem 1 października 1910 roku w granicach Monarchji, wyjąwszy posiadłości Hohenzollernów; termin wprowadzenia w życie niniejszej ustawy, lub jej poszczególnych części w posiadłościach rodziny Hohenzollernów zostanie oznaczony rozporządzeniem króla.

Wykonanie niniejszej ustawy zostało polecone Ministrowi Spraw Wewnętrznych.
(Pruski Dz. U. str. 211).

B. ZABÓR ROSYJSKI

I.

PRZEPISY

z dnia 6/18 czerwca 1894 r.

o ustanowieniu nadzoru nad działalnością instytucji i towarzystw ubezpieczeń.

(Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 98 r. 1894).

(Dodatek do art. 363 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom I cz. II wyd. z 1912 r.) *)

O b o w i ą z k i w ł a d z y n a d z o r c z e j.

I. co do wszystkich rodzajów ubezpieczenia:

1) nadzór, w granicach, wskazanych w niniejszem postanowieniu, nad wypełnieniem przez odnośne instytucję i towarzystwa przepisów o ubezpieczeniu, zawartych w prawie i w zatwierdzonych dla poszczególnych towarzystw ustawach, oraz wydawanych w rozwinięciu tych

*) Tłomaczenie prywatne.

przepisów postanowień, tudzież przedsięwzięcie, w razie naruszenia ustanowionego porządku, środków prawnych w celu przywrócenia tego porządku;

2) nadzór nad pewnością i prawidłowością umieszczenia, zgodnie z ustawami, należących do instytucji i towarzystw ubezpieczeń, kapitałów;

3) rozpoznawanie sprawozdań i bilansów...

4) zarządzenie, wrazie potrzeby, rewizji odnośnych instytucji i towarzystw, oraz delegowanie w tym celu członków Komitetu Ubezpieczeń oraz innych urzędników, a następnie rozpoznawanie rezultatów tych rewizji;

5) uprzednie opracowywanie i rozpoznawanie kwestji dotyczących sprawy ubezpieczeń oraz kwestji co do środków zapobiegania pożarom;

II. co do wzajemnego ubezpieczenia gubernjalnego:

. . . .

. . . .

III. co do ubezpieczenia w towarzystwach prywatnych i co do ubezpieczenia wzajemnego w miastach:

10) uprzednie rozpoznawanie projektów ustaw nowozakładanych towarzystw prywatnych oraz zmiany w ustawach towarzystw już działających;

11) uprzednie rozpoznawanie projektów warunków ubezpieczeń dla towarzystw ubezpieczeń oraz nowych planów ubezpieczeń życiowych, tudzież zmian obowiązujących w tych sprawach przepisów;

12) rozpoznawanie projektów co do rozchodów organizacyjnych przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego, podlegających pokryciu z kapitału zakładowego, tudzież sposobu amortyzacji tych rozchodów;

13) rozpoznawanie mających służyć za podstawę przy ubezpieczeniu życiowem, tablic śmiertelności, niezdolności do pracy i zachorowań, stopy procentu dyskontowego i formuł dla obliczania rezerw premji;

14) ustanawianie form sprawozdań, bilansów i wiadomości statystycznych, przedstawianych Komitetowi przez towarzystwa ubezpieczeń;

15) rozpoznawanie próśb miejskich towarzystw wzajemnego ubezpieczenia o ubezpieczenia majątków, znajdujących się w powiatach;

16) decydowanie co do zamknięcia towarzystw ubezpieczeń w wypadkach, przewidzianych niniejszym postanowieniem i ustawami, oraz udział w likwidacji interesów tych towarzystw;

17) Komitet Ubezpieczeń, otrzymawszy wiadomości o nieprawidłowych czynnościach ajenta jakiegokolwiek towarzystwa wzajemnego ubezpieczenia miejskiego albo prywatnego towarzystwa ubezpieczeń, komunikuje o tem towarzystwu. Jeżeli w ciągu oznaczonego czasu (najmniej miesiąca) bezzasadność tych wiadomości nie będzie udowodnioną, w takim razie (Komitet) może ocenić działanie ajenta i wnieść do Ministra Spraw Wewnętrznych wniosek w sprawie jego usunięcia.

(Zbiór Pr. Ces. Ros. Tom X cz. I wyd. z r. 1914). *)

2200 [1] Towarzystwom akcyjnym dozwala się prowadzić jedną albo kilka operacji z zakresu ubezpieczeń, z tem zastrzeżeniem, ażeby każda z nich była zabezpieczona kapitałem zakładowym nie mniejszym od 500.000 rb.

2200 [2] Zanim się nagromadzą kapitały zapasowe (z wyjątkiem premji rezerwowych) do wysokości trzeciej części kapitału zakładowego, wysokość dywidendy, płaconej przez prywatne towarzystwa ubezpieczeń od akcji, nie może przenosić 7%.

2200 [3] Zanim będą pokryte rozchody na organizację przedsiębiorstwa, wysokość dywidendy od akcji prywatnych towarzystw ubezpieczeń nie może przenosić 6%.

(Dodatek I do uwagi 1 do art. 2200 Tom X cz. I wyd. z 1914)*)

Obowiązki towarzystw ubezpieczeń.

1. Towarzystwa ubezpieczeń składają co rok /urzędowi ubezpieczeń/ sprawozdania, bilansy i dane statystyczne.

2. Prywatne towarzystwa ubezpieczeń mają prawo wydawać na przedwstępne urządzenie przedsiębiorstwa najwyżej dziesięć procentów kapitału zakładowego. Wydaną na ten cel sumę pokrywa się w ciągu najwyżej dziesięciu lat.

3. Określenie rezerwy, ulegającej odliczeniu od premij, otrzymywanych z ubezpieczeń, pozostających na ryzyku towarzystwa, uskutecznia się na zasadach następujących: I) przy ubezpieczeniach od ognia — w wysokości nie mniejszej niż czterdzieści procentów rzeczonych premij; II) przy ubezpieczeniu transportów: 1) na termin określony — w wysokości części premji, odpowiadającej terminowi ubezpieczenia, który nie upłynął, po potrąceniu kosztów uzyskania ubezpieczenia (prowizji agentów), 2) na czas przewozu transportu — w wysokości całkowitej premji ubezpieczeniowej po potrąceniu kosztów uzyskania ubezpieczenia (prowizji agentów); III) przy ubezpieczeniu na życie — w wysokości części premji ubezpieczeniowej, ustalanej według formuł, wskazanych w /urządzeniu ministerjów (art. 363 uw., art. 15[4] ust. 13 według kontyn. z r. 1912)/; IV) przy ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków, gradobicia, pęknięcia i rozbicia szyb, uszkodzenia powozów i koni itp. — w wysokości części premji, odpowiadającej terminowi ubezpieczenia, który nie upły-

---

*) Przedruk z wydawnictwa Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich: Prawo Cywilne, tymczasowo obowiązujące na obszarze Ziem Wschodnich (zbiór praw Ces. Ros. T. X, cz. I wyd. z r. 1914). Tłumaczenie, dokonane staraniem Komitetu obrony Kresów Wschodnich przez Dra Aleksandra Mogilnickiego, sędziego Sądu Najwyższego w Warszawie. Warszawa, 1920 r.

Części tekstu, które stały się bezprzedmiotowemi wskutek odmiennego uregulowania tych spraw przez ustawy polskie, są pomieszczone w nawiasach / /.

nął, po potrąceniu kosztów uzyskania ubezpieczenia (prowizji agentów).

4. Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych w miastach i prywatne towarzystwa ubezpieczeń są obowiązane zawiadomić /urząd ubezpieczeń/ o osobach, wybranych przez nie na agentów.

5. Krajowe i zagraniczne towarzystwa ubezpieczeń, którym zezwolono na prowadzenie ubezpieczeń na życie, nie mają prawa wskazywać w ogłoszeniach kapitałów, znajdujących się zagranicą.

Rewizja towarzystw ubezpieczeń.

6. Rewizję towarzystw ubezpieczeń zarządza /urząd ubezpieczeń/ w razie potrzeby z własnej inicjatywy lub na wniosek akcjonarjuszów lub ubezpieczonych.

7. Rewizję prowadzi /członek urzędu ubezpieczeń/ przy współudziale jednego lub kilku /sekretarzy urzędu lub starszych podsekretarzy/.

Uwagi /..../.

8. Rewizja towarzystwa ubezpieczeń polega na sprawdzeniu środków pieniężnych towarzystwa w gotówce i sposobu ich ulokowania, tudzież prawidłowości odliczania przez towarzystwo rezerwy premij. Jeżeli się przytem okaże, iż należące do towarzystwa papiery procentowe, majątek nieruchomy i pożyczki, wydane na zabezpieczenie papierów procentowych i polis ubezpieczenia na życie, nie pokrywają kapitału zakładowego i rezerwy premij, to osoby, prowadzące rewizję, sprawdzają również rachunki dłużników i w takim razie mają prawo żądać okazania: 1) wszystkich danych, stwierdzających stan kasy towarzystwa; 2) księgi głównej; 3) rachunków dłużników i agentów towarzystwa.

Rozwiązanie akcyjnych towarzystw ubezpieczeń bez ogłoszenia ich upadłości.

9. W razie zmniejszenia się kapitału zakładowego towarzystwa akcyjnego ubezpieczeń z powodu poniesionych strat w tej wysokości, jaką wskazuje statut towarzystwa jako powodującą jego przymusowe rozwiązanie, albo jeżeli statut takiej wysokości nie wskazuje, — więcej niż o dwie piąte kapitału, /urząd ubezpieczeń żąda zwołania walnego zgromadzenia akcjonarjuszów w celu powzięcia uchwały w przedmiocie uzupełnienia części rzeczonego kapitału, brakującej do dalszego prowadzenia czynności towarzystwa, albo też rozwiązania towarzystwa i jego likwidacji. Zarząd towarzystwa jest obowiązany wykonać powyższe żądanie w ciągu siedmiu dni od czasu otrzymania decyzji urzędu; na zwołanie zaś zgromadzenia zarząd wyznacza termin najkrótszy, dozwolony przez statut towarzystwa. Jeżeli zarząd towarzystwa nie wykona żądania urzędu co do zwołania zgromadzenia walnego lub jeżeli w ciągu trzech miesięcy od daty odnośnej uchwały zgromadzenia walnego rzeczona część kapitału zakładowego nie zostanie uzupełniona, to /urząd ubezpieczeń/ wydaje decyzję o rozwiązaniu towarzystwa i o rozpoczęciu jego likwidacji w myśl art. 2188 ustawy cywilnej z zachowaniem przepisów następujących (art. 10—18 nin. dod.).

10. O rozwiązaniu towarzystwa ogłasza się: raz jeden w /ogłoszeniach senatu/ i trzy razy /w Gońcu urzędowym i dziennikach urzędowych ministerjum skarbu, ministerjum przemysłu i handlu, w czasopismach stołecznych i miejscowych/ tudzież w dwóch wydawanych w kraju gazetach w językach obcych — francuskiej i /niemieckiej/.

11. Przeprowadzenie likwidacji poleca się komisji likwidacyjnej, wybieranej przez walne zgromadzenie akcjonarjuszów pod przewodnictwem osoby, mianowanej przez ministra /spraw wewnętrznych na wniosek urzędu ubezpieczeń/. Jeżeli w terminie, wskazanym przez /urząd/, akcjonarjusze nie wybiorą komisji, to likwidację powierza się komisji, mianowanej przez ministra /spraw wewnętrznych na wniosek urzędu ubezpieczeń/ z pośród urzędników lub osób, które według statutu towarzystwa można wybierać na likwidatorów.

Uwaga. Wynagrodzenie dla członków komisji likwidacyjnej, mianowanych przez rząd, określa minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrami skarbu i sprawiedliwości (art. 20 nin. dod.) na mocy /art. 170 tytułu X ustawy kredytowej (wyd. z r. 1903)/.

12. Likwidatorzy wykańczają bieżące sprawy towarzystwa ubezpieczeń, prowadzą jego sprawy sądowe w charakterze powodów i pozwanych, wypłacają i odbierają pieniądze, należne towarzystwu, sprzedają należący do niego majątek i przekazują za zgodą ubezpieczonych niezakończone jeszcze ubezpieczenia innym towarzystwom ubezpieczeń, lecz nie rozpoczynają nowych operacyj ubezpieczeniowych. Sprzedaż z wolnej ręki majątku nieruchomego, należącego do likwidowanego towarzystwa, może nastąpić tylko za zgodą zgromadzenia walnego akcjonarjuszów.

13. W toku likwidacji towarzystwa ubezpieczeń przedewszystkiem pokrywa się jego długi, wynikłe z niezapłaconych sum za straty ubezpieczonych, oraz potrąca się sumy, należne od towarzystwa z innych tytułów.

14. Sumę, pozostałą po zaspokojeniu długów towarzystwa, dzieli się między jego akcjonarjuszów.

15. Rozrządzać wolną pozostałością (art. 14 nin. dod.) komisja likwidacyjna może dopiero po likwidacji wszystkich umów ubezpieczeniowych i zaspokojeniu wszystkich wierzycieli towarzystwa ubezpieczeń albo też po złożeniu do /banku państwa/ takiej sumy, jaką należy potrącić na zaspokojenie wierzycieli.

16. Członkowie komisji likwidacyjnej ulegają odpowiedzialności solidarnej w razie wyrządzenia strat przez niewykonanie przepisów, zawartych w art. 12—15 niniejszego dodatku.

17. Komisja likwidacyjna po upływie każdego roku ogłasza sprawozdania z swoich czynności i prócz tego, po ukończeniu likwidacji — osobne sprawozdanie. Nieza-

leżnie od tego komisja likwidacyjna ogłasza tymże trybem bilansy miesięczne biegu likwidacji.

18. Jeżeli w toku likwidacji towarzystwa ubezpieczeń lub przy rewizji ujawnią się cechy niewypłacalności, to o tem niezwłocznie zawiadamia się sąd celem ogłoszenia upadłości towarzystwa ubezpieczeń.

Rozwiązanie akcyjnych towarzystw ubezpieczeń z powodu upadłości.

19. Do spraw o rozwiązanie akcyjnych towarzystw ubezpieczeń z powodu upadłości mają zastosowanie art. 138, 140—143, 147—157, 159, 160, 162—164, 166, 169—171 i 173 tytułu X ustawy kredytowej (wyd. z r. 1903) z zachowaniem ponadto przepisów następujących.

20. Wskazane w odnośnych artykułach tytułu X ustawy kredytowej obowiązki ministra skarbu przechodzą na /ministra spraw wewnętrznych/, który w przypadkach, wskazanych w art. 169, 170 i 173 rzeczonego tytułu powyższej ustawy (wyd. z r. 1903), porozumiewa się z ministrami skarbu i sprawiedliwości trybem, wskazanym w /ustawie o urządzeniu ministerjów/.

21. Jeżeli sąd na mocy art. 14[1] tytułu X ustawy kredytowej (wyd. z r. 1903) uzna za niezbędne przeprowadzenie nowego szczegółowego zbadania stanu interesów towarzystwa ubezpieczeń po rewizji, dokonanej już skutkiem zarządzenia /urzędu ubezpieczeń/, to winien wskazać, na czem polegają braki poprzedniej rewizji i jakie mianowicie okoliczności należy ponownie wyjaśnić.

22. Zamiast zarządu upadłościowego (ust. kred. wyd. z r. 1903, tyt. X, art. 149), w celu likwidacji towarzystwa ubezpieczeń /minister spraw wewnętrznych/ w porozumieniu z ministrami skarbu i sprawiedliwości (art. 20 nin. dod.) powołuje specjalną komisję likwidacyjną, składającą się z prezesa i czterech członków z pośród urzędników lub osób, które według statutu towarzystwa mogą być likwidatorami.

———

II .*)

PRZEPISY

z dnia 11/23 maja 1898 r.

o trybie umieszczania i przechowywania funduszów akcyjnych towarzystw ubezpieczeń i o pokrywaniu ich zobowiązań.

(Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 70 z 1898 r. i Nr. 57 z 1903 r.).

(Dodatek II do uwagi 1 do art. 2200 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom X cz. I wyd. z 1914 r.).

1. Rezerwy premij ubezpieczeniowych i kapitał dywidendowy ubezpieczonych winny być umieszczone w następujących walorach: 1) krajowych państwowych papierach procentowych, obligacjach, gwarantowanych przez rząd, listach zastawnych krajowych instytucyj kredytowych ziemskich i miejskich, tudzież według bliższych wskazówek ministrów /spraw wewnętrznych/ i skarbu (art. 26 nin. dod.) także i w obligacjach krajowych pożyczek miejskich; 2) w pożyczkach na zastaw walorów, wymienionych w ust. 1, oraz takich walorów, tam nie wymienionych, które /bank państwa/ przyjmuje na zastaw, z zachowaniem przepisów zawartych w art. 6—12 niniejszego dodatku; 3) w nieruchomościach miejskich i pożyczkach, zabezpieczonych na domach miejskich, na mocy art. 13—26 nin. dodatku; i 4) w pożyczkach i awansach na rachunek polis ubezpieczenia na życie, tudzież premjach, kredytowanych ubezpieczonym lub innym towarzystwom ubezpieczeń, które przekazały towarzystwu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że pożyczka, awans lub zakredytowana premja nie mogą przewyższać rezerwy premij, ulegającej potrąceniu z danego ubezpieczenia lub reasekuracji.

Uwaga: Towarzystwa, które przed wydaniem niniejszych przepisów nabyły akcje gwarantowane przez rząd, mają prawo zachować te akcje z zaliczeniem ich na rachunek rezerw premij i dywidendowego kapitału ubezpieczonych. /.../.

2. Inne fundusze towarzystwa, nie wymienione w art. 1 niniejszego dodatku, umieszcza się w walorach, wskazanych w tymże artykule, a ponadto można je używać: 1) na depozyty i rachunki bieżące w /banku państwa/, oraz w innych instytucjach kredytowych za zezwoleniem ministrów /spraw wewnętrznych/ i skarbu (art. 26 nin. dod.), od których zależy również określenie dla każdego towarzystwa ubezpieczeń najwyższej sumy, jaką może umieścić w tych instytucjach jako depozyt i na rachunek bieżący; 2) na przechowywanie w gotowiźnie; 3) na pokrycie wydatków na założenie towarzystwa z zachowaniem przepisu, zawartego w art. 2 dodatku I do art. 2200 (uw. 1); 4) na nabycie majątku ruchomego, niezbędnego do prowadzenia czynności towarzystwa i 5) na rachunki dłużników, wynikające z charakteru czynności, dozwolonych towarzystwu.

Uwagi 1 i 2 /.../.

3. Walory, wymienione w art. 1 i 2, pokrywają według bilansu wszystkie zobowiązania towarzystw ubezpieczeń.

4. Z kapitału zakładowego towarzystw ubezpieczeń na gotowiznę, wydatki na założenie, ruchomości i rachunki dłużników można użyć najwyżej czterdzieści procentów.

5. Należące do towarzystwa ubezpieczeń gotowiznę, papiery wartościowe i dokumenty przechowuje się w kasie towarzystwa albo w /banku państwa/, albo z zezwolenia ministrów /spraw wewnętrznych/ i skarbu (art. 26 nin. dod.) we wskazanych przez nich innych instytucjach kredytowych.

Uwaga /.../.

6. Pożyczki na zastaw papierów wartościowych wydaje się jedynie na mocy jednogłośnej w każdym poszczególnym wypadku uchwały obecnych na posiedzeniu członków zarządu towarzystwa ubezpieczeń.

7. Zastaw papierów wartościowych odbywa się przez zwyczajne wręczenie ich zarządowi towarzystwa wraz z oświadczeniem, podpisanem przez właściciela papie-

*) Vide uwaga na str. 141.

rów, że w przypadkach, wymienionych w art. 11 i 12 niniejszego dodatku, zarząd ma prawo sprzedać zastawione papiery; z przyjęcia na zastaw papierów zarząd wydaje pożyczającemu kwit imienny. W kwicie tym, którego odpis przechowuje się w aktach zarządu, należy wymienić, co jest przedmiotem zastawu i na jakich warunkach wydano pożyczkę. Kwit ten można odstąpić innej osobie tylko zapomocą przekazu w księgach towarzystwa.

8. Pożyczek na zastaw papierów procentowych udziela się najwyżej na sześć miesięcy, a na zastaw akcyj — najwyżej na trzy miesiące.

9. Wysokość pożyczek na zastaw papierów wartościowych nie powinna przewyższać: 1) przy papierach państwowych i obligacjach, gwarantowanych przez rząd, osiemdziesięciu pięciu procentów; 2) przy listach zastawnych instytucyj kredytowych ziemskich i miejskich tudzież obligacjach pożyczek miejskich — siedmdziesięciu pięciu procentów; 3) przy wszystkich innych papierach—siedmdziesięciu procentów ich ceny giełdowej, a w każdym razie nie powinna przekraczać wysokości pożyczek, udzielanych na zastaw tychże papierów przez /bank państwa/. Przy papierach, umarzanych przez losowanie, pożyczka nie powinna przewyższać sumy, wypłacanej w razie losowania.

10. Przyjęte przez towarzystwo na zastaw papiery wartościowe nie ulegają ani zajęciu ani sprzedaży z jakichkolwiek dochodzeń i nie mogą być włączane do masy upadłości dłużnika przed zwróceniem całej danej przez towarzystwo pożyczki wraz z należnemi procentami i wszelkiemi kosztami.

11. W razie uchybienia terminu towarzystwo ma prawo sprzedać zastawione papiery po upływie sześciu dni ulgowych od daty uchybienia i nie jest obowiązane uprzedzać o tem dłużnika. Z uzyskanej sumy towarzystwo pokrywa udzieloną pożyczkę, procenty do dnia sprzedaży oraz wszelkie koszty, resztę zaś zwraca dłużnikowi.

12. Do sprzedaży zastawionych papierów towarzystwo przystępuje także i w tym przypadku, gdy ich cena giełdowa obniży się o dziesięć procentów w stosunku do ceny giełdowej, według której przyjęto je na zastaw, i jeżeli ponadto dłużnik w ciągu sześciu dni od zawiadomienia nie złoży zabezpieczenia dodatkowego lub nie wpłaci odpowiedniej sumy.

13. W nieruchomościach miejskich i pożyczkach na zabezpieczenie domów miejskich nie wolno umieszczać więcej niż pewną określoną część wszystkich wogóle kapitałów towarzystwa (rezerw premij, kapitału dywidendowego ubezpieczonych, kapitału zakładowego i kapitałów żelaznych różnych nazw) oraz w szczególności rezerw premij, kapitału dywidendowego ubezpieczonych i kapitału zakładowego towarzystwa. Część tę ustala minister /spraw wewnętrznych/ po porozumieniu z ministrem skarbu (art. 26 nin. dod.) w granicach, nie przekraczających czterdziestu procentów rzeczonych kapitałów i nie mniejszych od sumy, jaką towarzystwo mogło wydać na nabycie nieruchomości miejskich na mocy statutu, który obowiązywał przed wydaniem niniejszych przepisów.

14. Do użycia przez zarząd funduszów towarzystwa ubezpieczeń na nabycie nieruchomości miejskich niezbędną jest osobna uchwała walnego zgromadzenia akcjonarjuszów towarzystwa; zgromadzenie może albo dać zarządowi upoważnienie ogólne do nabycia nieruchomości w granicach wyznaczonej przez zgromadzenie sumy albo upoważnić do takiego nabycia dopiero po uprzedniem za każdym razem wyjednaniu zezwolenia walnego zgromadzenia.

15. Towarzystwa ubezpieczeń mają prawo nabywać tylko następujące nieruchomości miejskie: 1) domy murowane w miastach, leżących w kraju, choćby z drewnianemi zabudowaniami gospodarczemi, przeznaczone na siedzibę zarządu lub agentur towarzystwa lub na odnajmowanie lokali mieszkalnych i po części handlowych, i 2) place w tych miastach zarówno puste jak i zabudowane budynkami drewnianemi.

16. Na nabytych placach, pustych lub zabudowanych budynkami drewnianemi, towarzystwo jest obowiązane po rozebraniu budynków drewnianych wybudować murowane domy mieszkalne z pomieszczeniami handlowemi lub bez nich. Budowę tych domów towarzystwo winno rozpocząć najpóźniej w ciągu roku od daty nabycia placu; w przeciwnym razie winno rzeczony plac sprzedać.

17. Wszystkie budynki, należące do towarzystwa, należy ubezpieczyć od ognia w sumie ich wartości bilansowej po potrąceniu wartości placu i fundamentów.

18. Wartość robót budowlanych, dokonanych przez towarzystwo w każdym roku sprawozdawczym, prócz takich, które się zalicza na wydatki bieżące towarzystwa, nie powinna przekraczać, łącznie z wartością należących do towarzystwa placów pustych lub zabudowanych budynkami drewnianemi, jednej piątej części tej sumy ogólnej, za którą towarzystwo ma prawo nabywać nieruchomości i wydawać pożyczki, zabezpieczone na nich (art. 13 cz. II nin. dod.).

19. Do czynności wydawania pożyczek, zabezpieczonych na domach miejskich, zarząd towarzystwa ubezpieczeń przystępuje dopiero po wyjednaniu zezwolenia walnego zgromadzenia akcjonarjuszów; zgromadzenie ma prawo wskazywać zarządowi, w jakich granicach i na jakich warunkach, z zachowaniem wymagań przepisów niniejszego dodatku, należy tej czynności dokonywać.

20. Pożyczki wydaje się wyłącznie z zabezpieczeniem na domach, leżących w kraju, i tylko takich, które dają stały dochód przez wynajmowanie ich i są przeznaczone przeważnie na mieszkanie.

21. Nie wydaje się pożyczek z zabezpieczeniem na domach, stanowiących własność urzędników towarzystwa.

22. Pożyczki wydaje się na pierwszy lub drugi numer zabezpieczenia na termin, nie przekraczający lat pięciu.

23. Pożyczki można wydawać w wysokości, nie przekraczającej wartości majątku, na którym je zabezpieczono, określonej dla pobierania miejskiego podatku szacunkowego od majątków nieruchomych. Jeżeli majątek, mający stanowić zabezpieczenie, już poprzednio jest obciążony długiem, towarzystwo ubezpieczeń może wydać pożyczkę tylko w takiej wysokości, żeby ogólna suma długu, łącznie z powyższym, nie przekraczała wyżej wskazanej wartości majątku.

24. Budynki, mające stanowić zabezpieczenie pożyczki, winny być ubezpieczone od ognia nie mniej niż na sumę pożyczki z procentami od niej za dwa lata. Przy wydawaniu pożyczek na zabezpieczenie na drugim numerze, suma, na którą są ubezpieczone budynki, mające stanowić zabezpieczenie, winna ponadto pokrywać w całości sumę poprzedniego długu, zabezpieczonego na tychże budynkach.

25. Jeżeli dłużnik nie spłaci w terminie pożyczki, albo jej części, albo należnych od niej procentów, to dochodzenie należności odbywa się na drodze sądowej na takich samych zasadach jak przy pożyczkach prywatnych, obciążających majątek nieruchomy.

26. Minister /spraw wewnętrznych/ w porozumieniu z ministrami skarbu i sprawiedliwości trybem, wskazanym w /ustawie o urządzeniu ministerjów/, ma prawo wydawać szczegółowe przepisy w przedmiocie ubezpieczenia budynków, mających stanowić zabezpieczenie pożyczek, udzielanych przez towarzystwa ubezpieczeń (art. 24 nin. dod.), tudzież pokrywania pożyczek z sumy ubezpieczenia od ognia w razie zniszczenia lub uszkodzenia przez pożar budynku, obciążonego pożyczką.

27. Towarzystwa ubezpieczeń, na mocy szczególnych w tym przedmiocie uchwał zgromadzeń walnych akcjonarjuszów i na mocy osobnego dla każdego towarzystwa zezwolenia ministrów /spraw wewnętrznych/ i skarbu, za ich wzajemnem porozumieniem (art. 26 nin. dod.), mają prawo umieszczać swoje fundusze na zasadach, poniżej wyłuszczonych.

28. Poza wskazaną dla towarzystw ubezpieczeń, w myśl art. 13 niniejszego dodatku, częścią ich funduszów, umieszczaną w nieruchomościach miejskich i pożyczkach na zabezpieczenie domów miejskich, towarzystwo może przeznaczać jeszcze najwyżej dwadzieścia procentów rezerw premij, kapitału dywidendowego ubezpieczonych, kapitału zakładowego i kapitałów żelaznych różnych nazw na wydawanie pożyczek, zabezpieczonych na domach miejskich. Zachowuje się przytem przepisy, zawarte w art. 19—26 nin. dod., oraz warunki następujące W razie skorzystania z rzeczonego prawa, wartość bilansu każdej nabywanej przez towarzystwo nieruchomości miejskiej wraz z wartością dokonanych w niej robót budowlanych, nie odpisywanych na rozchody, nie powinna przewyższać półtora miljona rubli, a wysokość każdej wydawanej przez towarzystwo pożyczki — pięciuset tysięcy rubli, pod warunkiem, żeby, w razie dania pożyczki na zabezpieczenie na drugim numerze, łączna suma obu długów, obciążających nieruchomość, nie przewyższała półtora miljona rubli. W razie wystawienia domu miejskiego, na którym towarzystwo zabezpieczyło pożyczkę, na sprzedaż przez licytację publiczną i pozostawienia go na rzecz towarzystwa wobec niedojścia licytacji do skutku, jeżeli ogólna suma należących do towarzystwa nieruchomości miejskich przewyższy najwyższą normę, ustaloną dla towarzystwa przez art. 13 niniejszego dodatku, towarzystwo winno wstrzymać nabywanie nowych nieruchomości i w ciągu 2 lat od daty przepisania na imię towarzystwa tytułu własności rzeczonego domu sprzedać majątek nieruchomy, przekraczający normę, tak żeby w końcu tego terminu wartość nieruchomości, stanowiących własność towarzystwa, wróciła do rzeczonej normy.

29. Towarzystwa ubezpieczeń mogą z zachowaniem warunków, wskazanym przez ministrów /spraw wewnętrznych/ i skarbu (art. 26 nin. dod.) składać do rządowych lub kredytowych instytucyj państw zagranicznych lub przeznaczać, z zachowaniem przepisów art. 13—18 nin. dod., na nabywanie w tych państwach nieruchomości, takie sumy, jakie według ustaw miejscowych są niezbędne do zabezpieczenia czynności towarzystw ubezpieczeń, dokonywanych w tych państwach. Sumy powyższe zalicza się na rachunek kapitału zakładowego w wysokości, w której tenże kapitał przewyższa wymagane przez art. 2200[1] ustaw cywilnych zabezpieczenie każdego rodzaju czynności ubezpieczeniowych, dokonywanych przez towarzystwo w kraju, tudzież na rachunek kapitału żelaznego i rezerw premij od ubezpieczeń zagranicznych.

———

III. *)

PRZEPISY TYMCZASOWE

z dnia 21 grudnia 1901 r. (3 stycznia 1902 r.)

w przedmiocie organizacji i zwoływania zgromadzeń walnych i komisyj rewizyjnych instytucyj kredytowych akcyjnych, towarzystw handlowo-przemysłowych (prócz kolejowych) i spółek udziałowych (prócz tych, których udziały nie są notowane na giełdzie), tudzież akcyjnych towarzystw ubezpieczeń.

(Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 124 z 1901 r. (1902 r.).

(Dodatek do uwagi 1 do art. 2158 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom X cz. I wyd. z 1914 r.).

1. O zwołaniu walnego zgromadzenia ogłasza się w pismach zawczasu, w każdym razie najpóźniej na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem takiego zgromadzenia, z wyjątkiem przypadków, gdy statut wskazuje termin krótszy. W ogłoszeniach takich wymienia się dokładnie: 1) dzień i godzinę, na które zwołuje się zgromadzenie; 2) lokal, w którym ma się odbyć; i 3) szczegółowe wymienienie przedmiotów, które zgromadzenie ma

*) Vide uwaga na str. 141.

rozważyć i rozstrzygnąć. Referaty zarządu w sprawach, mających być rozważanemi, winny być przygotowane w dostatecznej liczbie egzemplarzy i dostępne do przejrzenia dla akcjonarjuszów przynajmniej na siedem dni przed zgromadzeniem walnem.

Uwaga: Właściciele akcyj imiennych wzywa się na zgromadzenie, niezależnie od ogłoszeń w pismach, zapomocą zawiadomień, przesyłanych pocztą w terminie wskazanym w art. nin. (1), w listach poleconych, według adresów akcjonarjuszów, wskazanych w księgach zarządu. Właściciele akcyj na okaziciela zawiadamia się w ten sam sposób, jeżeli zawczasu zgłoszą do zarządu życzenie otrzymania takich zawiadomień według wskazanych adresów.

2. Ułożoną przez zarząd listę akcjonarjuszów, którzy zgłosili życzenie uczestniczenia w zgromadzeniu, wywiesza się w lokalu zarządu na cztery dni przed zgromadzeniem walnem. Na liście wymienia się numery akcyj, okazanych przez właścicieli. Odpis tej listy wydaje się na żądanie każdemu akcjonarjuszowi.

3. Właściciele akcyj imiennych mają prawo głosu na zgromadzeniu o tyle tylko, o ile ich wciągnięto do ksiąg zarządu przynajmniej na siedem dni przed zgromadzeniem walnem; okazanie akcyj imiennych w celu uczestnictwa w zgromadzeniu walnem nie jest niezbędne.

4. Akcje na okaziciela dają prawo głosu o tyle, o ile je złożono zarządowi towarzystwa przynajmniej na siedm dni przed zgromadzeniem walnem i nie wycofano przed końcem zgromadzenia. Zamiast oryginalnych akcyj można składać zaświadczenia o przyjęciu ich na przechowanie lub zastaw przez instytucje kredytowe (miejscowe lub pozamiejscowe), zarówno państwowe, jak działające na mocy statutów zatwierdzonych przez rząd, tudzież przez zagraniczne instytucje kredytowe i domy bankierskie, które zgromadzenie walne akcjonarjuszów wybierze w tym celu, a ministerstwo skarbu zaakceptuje. W zaświadczeniach wymienia się numery akcyj. Instytucje bankowe zagraniczne, których pokwitowania można składać zamiast oryginalnych akcyj, należy wymienić w ogłoszeniach o zwołaniu zgromadzenia walnego.

5. Przed otwarciem walnego zgromadzenia komisja rewizyjna lub rada (tam, gdzie niema komisji rewizyjnej) sprawdza ułożoną przez zarząd listę akcjonarjuszów (art. 2 niniejszego dodatku); w razie zaś żądania akcjonarjuszów, którzy się zgłosili na zgromadzenie, reprezentujących przynajmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego, sprawdzenie tej listy winno się odbyć na samem zgromadzeniu przez osoby, wybrane w tym celu przez akcjonarjuszów ze swego grona w liczbie conajmniej trzech; z pośród nich przynajmniej jedną wybiera ta grupa akcjonarjuszów, która zażądała sprawdzenia listy.

6. Zgromadzenie otwiera prezes rady albo zarządu lub jego zastępca. Po otwarciu zgromadzenia akcjonarjusze, mający prawo głosu, wybierają z pośród siebie przewodniczącego. Przewodniczący zgromadzenia walnego nie ma prawa dowolnie odraczać rozważenia i rozstrzygnięcia spraw, które wpłynęły do zgromadzenia walnego.

7. Do prawomocności zgromadzenia walnego niezbędną jest obecność akcjonarjuszów lub ich pełnomocników, reprezentujących łącznie przynajmniej jedną piątą część kapitału zakładowego, a do rozstrzygania kwestyj: powiększenia lub zmniejszenia kapitału zakładowego, wypuszczenia obligacyj, zmiany statutu i likwidacji towarzystwa — obecność akcjonarjuszów, reprezentujących przynajmniej połowę kapitału zakładowego. W statutach można wymieniać również inne kwestje, do których rozstrzygania niezbędnem jest złożenie akcyj w powyższej ilości.

Uwaga. Przepis niniejszy nie rozciąga się na te towarzystwa akcyjne handlowo-przemysłowe, których statuty uznają prawomocność zgromadzeń walnych w razie złożenia akcyj, stanowiących mniejszą od wskazanej w artykule niniejszym (7) część kapitału zakładowego danego towarzystwa.

8. Jeżeli zgromadzenie pod względem ilości okazanych akcyj nie będzie odpowiadało wyżej wymienionym warunkom, albo jeżeli przy rozstrzyganiu spraw przez zgromadzenie walne nie zostanie osiągnięta wymagana przez statut większość głosów, — to najpóźniej w cztery dni potem należy, z zachowaniem przepisów, wskazanych w ustawie dla zwoływania zebrań, ogłosić wezwania na powtórne zgromadzenie walne, którego termin wyznacza się nie wcześniej niż w czternaście dni po wydrukowaniu ogłoszenia. Zgromadzenie to uważa się za prawomocne i uchwały jego — za ostateczne, bez względu na ilość akcyj, złożonych przez przybyłych na nie akcjonarjuszów, o czem zarząd winien uprzedzić akcjonarjuszów w samem wezwaniu na zgromadzenie. Na takiem powtórnem zgromadzeniu można rozważać tylko te sprawy, które miały być rozważane lub nie zostały rozstrzygnięte na pierwszem zgromadzeniu walnem; sprawy te rozstrzyga zwykła większość głosów. Uchwały, powzięte przez zgromadzenie walne, obowiązują wszystkich akcjonarjuszów, zarówno obecnych, jak nieobecnych.

Uwaga. Akcjonarjusz, który się nie zgodził z większością, ma prawo zgłosić odrębne zdanie, które się zaznacza w protokóle zgromadzenia walnego. Ten, kto zgłosił odrębne zdanie, ma prawo w ciągu siedmiu dni od daty zgromadzenia złożyć do protokółu szczegółowe uzasadnienie swego odrębnego zdania.

9. Głosowanie na zgromadzeniu walnem odbywa się tajnie, jeżeli tego zażąda choćby jeden akcjonarjusz, mający prawo głosu. Głosowanie tajne jest obowiązujące przy decydowaniu o wyborze lub usunięciu członków zarządu, organów nadzorczych towarzystwa i komisji likwidacyjnej, tudzież w przedmiocie pociągnięcia ich do odpowiedzialności.

10. O przedmiotach, rozważanych i rozstrzygniętych na zgromadzeniu walnem, sporządza się szczegółowy protokuł. Przy zapisywaniu uchwał zgromadzenia wymienia się, jaką większością głosów oddanych uchwały zapadły, oraz zaznacza się zgłoszone przytem odrębne zdania. Protokuł prowadzi osoba, zaproszona przez przewodniczącego na zgromadzeniu; przewodniczący odpowiada za zgodność protokułu z dyskusją i uchwałami zgromadzenia.

Zgodność protokułu z rzeczywistością stwierdzają swoim podpisem zarówno przewodniczący, jak i inni akcjonarjusze, którzy zechcą, w liczbie conajmniej trzech. Poświadczone przez zarząd odpisy protokułu zgromadzenia walnego, odrębnych zdań i wogóle wszelkich załączników wydaje się każdemu akcjonarjuszowi na jego żądanie.

11. Akcjonarjusze, którzy reprezentują nie mniej niż jedną dwudziestą część kapitału zakładowego, mają prawo żądać od zarządu zwołania zgromadzenia walnego; winni jednakże przytem wskazać przedmioty, które to zgromadzenie ma rozważyć. Żądaniu zwołania zgromadzenia walnego należy zadośćuczynić w ciągu miesiąca od daty zgłoszenia.

Uwaga. Przepis ten nie rozciąga się na te towarzystwa akcyjne, których statuty przewidują prawo żądania zwołania zgromadzenia walnego przez akcjonarjuszów, reprezentujących mniej niż jedną dwudziestą część kapitału zakładowego; przytym dla tych towarzystw ubezpieczeń, w których, stosownie do ich statutów, w zgromadzeniach walnych uczestniczą także i ubezpieczeni, pozostają w mocy odnośne przepisy ich statutów w tym przedmiocie.

12. Na zgromadzeniach walnych może być obecny i brać udział w obradach każdy akcjonarjusz osobiście lub przez pełnomocników, jednakże pełnomocnikiem może być tylko akcjonarjusz. Instytucje rządowe oraz towarzystwa i spółki społeczne i prywatne korzystają z prawa głosu na zgromadzeniach walnych przez swych uprawnionych przedstawicieli. Akcjonarjusze, posiadający akcje w ilości mniejszej od niezbędnej do otrzymania prawa głosu, mogą przez wspólne upoważnienie łączyć swoje akcje celem otrzymania prawa do jednego lub kilku głosów.

Uwaga. W towarzystwach akcyjnych kredytowych i ubezpieczeniowych urzędnicy tych towarzystw nie mogą być pełnomocnikami.

13. Akcjonarjuszom, będącym członkami zarządu lub organów nadzorczych, nie służy prawo głosu (ani osobiście ani z upoważnienia innych akcjonarjuszów) przy rozstrzyganiu zarządzeń, dotyczących pociągnięcia ich do odpowiedzialności lub uwolnienia od niej, usunięcia ich z urzędu, wyznaczenia im wynagrodzenia i zatwierdzenia podpisanych przez nich sprawozdań rocznych. Przy stanowieniu uchwał w przedmiocie zawarcia umowy z osobą, będącą akcjonarjuszem, osoba ta nie ma prawa głosu na zgromadzeniu ani osobiście ani z upoważnienia innych akcjonarjuszów.

14. Do sprawdzenia sprawozdania i bilansu wybiera się na rok z góry przed terminem sprawozdawczym komisję rewizyjną, złożoną z pięciu akcjonarjuszów, nie będących członkami zarządu ani nie zajmujących innych stanowisk z wyboru zgromadzenia walnego lub z mianowania przez zarząd towarzystwa. Akcjonarjusze, reprezentujący jedną piątą część wszystkich akcyj, zgłoszonych na zgromadzenie walne, mają prawo wybrać jednego członka komisji rewizyjnej, ale w takim razie nie biorą już udziału w wyborze pozostałych członków komisji rewizyjnej. Członków zarządu i dyrektorów zarządzających, po ustąpieniu ich ze stanowiska, nie można wybierać do komisji rewizyjnej w ciągu dwóch lat od daty ustąpienia. Komisja rewizyjna ma prawo, za zezwoleniem zgromadzenia walnego, zawezwać rzeczoznawców do udziału w jej czynnościach.

Uwaga. W tych towarzystwach akcyjnych ubezpieczeniowych, w których, zgodnie z ich statutami, w zgromadzeniach walnych biorą udział także i ubezpieczeni, prawo mniejszości uczestników do wyboru członków komisji rewizyjnej należy nie od liczby zgłoszonych akcyj, lecz od liczby głosów, posiadanych przez tę mniejszość, t. j. od niemniej niż jednej piątej części wszystkich głosów, posiadanych przez obecnych na zgromadzeniu akcjonarjuszów i ubezpieczonych.

15. Komisja rewizyjna jest obowiązana najpóźniej na miesiąc przed zgromadzeniem walnem przystąpić do sprawdzenia kasy i kapitałów i do rewizji wszystkich dotyczących sprawozdania i bilansu ksiąg, rachunków, dokumentów i wogóle biurowości towarzystwa. Po sprawdzeniu sprawozdania i bilansu, komisja rewizyjna składa swoją o nich opinję zarządowi, który ją poddaje pod obrady zgromadzenia walnego wraz z swemi wyjaśnieniami w przedmiocie uwag komisji rewizyjnej.

16. Komisja rewizyjna może dokonywać oględzin i rewizji całego majątku towarzystwa na miejscu oraz sprawdzenia dokonanych w ciągu roku robót i wydatków. W tym celu zarząd winien dostarczyć komisji wszelkich niezbędnych środków. Uprzedniemu rozpoznaniu komisji rewizyjnej ulega również projekt budżetu i plan działalności na rok, następujący po sprawozdawczym; wraz z opinją komisji zarząd wnosi je pod obrady zgromadzenia walnego akcjonarjuszów. Niezależnie od tego komisja rewizyjna ma prawo żądać od zarządu, jeżeli uzna to za potrzebne, zwoływania nadzwyczajnych walnych zgromadzeń akcjonarjuszów.

17. Komisja rewizyjna winna prowadzić szczegółowe protokóły swoich posiedzeń, włączając w nie wszystkie wygłoszone opinje i zgłoszone odrębne zdania poszczególnych członków komisji. Rzeczone protokóły oraz wszystkie referaty i opinje komisji rewizyjnej zarząd wraz z swojemi wyjaśnieniami poddaje pod obrady najbliższego zgromadzenia walnego akcjonarjuszów.

18. Przepisy, zawarte w art. 1—17 niniejszego dodatku, mają zastosowanie do wszystkich towarzystw akcyjnych, które istniały w dniu 21 grudnia st. st. 1901 r. i są wymienione w uwadze 1 do art. 2158, tytułem zmiany i uzupełnienia odnośnych przepisów statutów tych towarzystw.

IV. *)

PRZEPISY

z dnia 25 kwietnia 1898 r. i z dnia 12 maja 1900 r.

o sprawozdaniach akcyjnych towarzystw ubezpieczeń.

(Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 127 z 1899 r. i Nr. 94 z 1900 r.).

§ 1. Doroczne sprawozdania akcyjnych Towarzystw ubezpieczeń winny zawierać:

*) Tłomaczenie prywatne.

a) bilans rachunków na ostatni dzień roku sprawozdawczego;

b) rachunek ogólny strat i zysków z dołączeniem rachunków wyjaśniających, i

c) wykazy, dla sprawdzenia prawidłowości obliczenia ważniejszych pozycji bilansu.

Wyżej wspomniane: bilans, rachunki i wykazy sporządzają się podług dołączonych do niniejszego wzorów.

§ 2. Towarzystwom ubezpieczeń pozostawia się możność uzupełniania sprawozdania przez zamieszczenie innych danych, oprócz przewidzianych we wzorach, wspomnianych w § 1 niniejszych przepisów. Wyłączać ze sprawozdania pozycje, zamieszczone we wzorach, wolno jedynie w tym wypadku, jeżeli Towarzystwo nie dokonywało w roku sprawozdawczym takiej operacji.

§ 3. Towarzystwa, które poza ubezpieczeniem, prowadzą jeszcze inne operacje handlowe i nie są obowiązane na mocy swojej ustawy prowadzić oddzielnej co do operacji ubezpieczeniowej rachunkowości, winny zamieszczać w bilansie i ogólnym rachunku strat i zysków pozycje, odnoszące się do innych oprócz ubezpieczeniowej operacji, a do rachunku strat i zysków dołączać oddzielne rachunki co do pomienionych operacji, nieasekuracyjnych.

Te zaś z pomienionych Towarzystw, które prowadzą oddzielną rachunkowość co do operacji ubezpieczeniowej, kierują się przy układaniu sprawozdania wzorami, dołączonemi do § 1 niniejszych przepisów, uwzględniając w nich zmiany, zależne od właściwości wewnętrznej manipulacji biurowej samych Towarzystw.

Uwaga. Specjalne przepisy, dotyczące układania sprawozdań przez Towarzystwa ubezpieczeń transportów, zostały pomieszczone w dodatku do § 1 niniejszych przepisów.

§ 4. W ciągu trzydziestu dni od chwili zatwierdzenia rocznego sprawozdania, w myśl przepisów, przewidzianych w ustawie Towarzystwa, winno ono być przesłane do Komitetu Ubezpieczeń w dziesięciu egzemplarzach z dołączeniem:

a) wiadomości o składzie osobistym Rady lub Komitetu Nadzorczego Towarzystwa, jego Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej;

b) wykazu, mającego posłużyć do sprawdzenia ścisłości obliczenia rezerwy składek od ubezpieczeń życiowych;

c) spisu wszystkich Towarzystw, którym Towarzystwo oddało swoje ryzyka do reasekuracji z podaniem sumy reasekurowanej i depozytu, będącego w posiadaniu każdego z reasekurantów na dniu 31 grudnia roku sprawozdawczego;

d) wiadomości o wytoczonych Towarzystwu sprawach sądowych.

Uwaga. Wiadomości, dotyczące składu osobistego Rady Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej winny być pomieszczone w samem sprawozdaniu. Pozostałe zaś dane, wzmiankowane w niniejszym artykule, winny być dostarczone Komitetowi Ubezpieczeń w jednym egzemplarzu, według załączonych wzorów.

§ 5. Sprawozdanie bez załączników, o których mowa w punktach b—d artykułu 4-go, Towarzystwo wydaje wszystkim akcjonarjuszom i ubezpieczonym, którzy takowego żądali w ciągu roku sprawozdawczego, za opłatą, nie przewyższającą kosztów druku sprawozdania i przesyłki.

§ 6. W pismach perjodycznych, wskazanych w ustawie, Towarzystwa ubezpieczeń obowiązkowo drukują tylko bilans i ogólny rachunek strat i zysków; ogłaszanie zaś innych danych sprawozdania, pozostawia się do uznania samych Towarzystw.

W podanych przez Towarzystwa ubezpieczeń, na podstawie niniejszego artykułu, ogłoszeniach winny być wskazane warunki, na jakich akcjonarjusze i ubezpieczeni mogą otrzymywać drukowane egzemplarze kompletnych sprawozdań tych Towarzystw.

§ 7. Tekst niniejszych przepisów winien być pomieszczony przez Towarzystwa ubezpieczeń w drukowanych egzemplarzach sprawozdania, przeznaczonych dla akcjonarjuszów i ubezpieczonych.

Załącznik do § 1 przepisów.

PRZEPISY DODATKOWE.

dla Zakładów Ubezpieczeniowych, które zajmują się jednocześnie przewozem ładunków.

Zakłady ubezpieczeniowe, które zajmują się jednocześnie przewozem ładunków, powinny w swych sprawozdaniach rocznych, układanych według wzorów obowiązujących wszystkie zakłady ubezpieczeniowe, podawać dodatkowo specjalne rachunki i pozycje, według przepisów następujących:

1) Dla działów: przewozu ładunków i ubezpieczania własnych transportów, zakłady winny układać dwa nowe rachunki według załączonych wzorów (Nr. Nr. 20 i 21), mianowicie a) rachunek przewozu ładunków oraz ubezpieczeń własnych transportów i b) rachunek szkód nieuregulowanych w działach przewozu ładunków oraz ubezpieczeń własnych transportów.

Przy układaniu tych rachunków zakłady mają prawo według własnego uznania podać w nich wszelkie pożądane dla siebie szczegóły, dotyczące działu przewozu ładunków, dzieląc w tym celu podane we wzorach pozycje na poszczególne punkty.

Wymaganem jest jednak przestrzeganie ogólnego szematu każdego rachunku, podanego we wzorach, oraz zachowanie specjalnych pozycji, dotyczących działu ubezpieczeń, w formie podanej we wzorach.

2) Stosownie do wspomnianych dwóch rachunków które powinny być umieszczane w sprawozdaniu rocznem, w stanie biernym bilansu należy podać pozycje następujące: a) rezerwę składek od ubezpieczeń własnych transportów, b) rezerwę z tytułu niedostawionych ładunków i c) rezerwę z tytułu szkód nieuregulowanych w działach przewozu ładunków oraz ubezpieczeń własnych transportów. Ta ostatnia rezerwa, jak widać ze wzoru dla rachunku Nr. 21 może być wykazana w jednej pozycji ogól-

nej dla szkód z tytułu przewozu ładunków i ubezpieczeń własnych transportów.

Jeżeli część ryzyka z tytułu ubezpieczeń własnych transportów została reasekurowana w innym zakładzie, z zatrzymaniem jednak u siebie rezerwy od oddanych ubezpieczeń, należy zatrzymaną rezerwę podać w odpowiedniej pozycji bilansu.

3) Rachunek strat i zysków (rachunek Nr. 1) należy uzupełnić w odpowiednich pozycjach przez stratę lub zysk z tytułu nowych rachunków (Nr. Nr. 20 i 21).

4) Jeżeli Zakład dolicza procenty bieżące do rezerwy składek od ubezpieczeń własnych transportów, w takim razie obliczone na koniec roku procenty należy podać w oddzielnej pozycji debetu rachunku dochodów z majątku (rachunek Nr. 16).

5) Kredyt rachunku ogólnych kosztów administracji (rachunek Nr. 19) należy uzupełnić przez podanie specjalnej pozycji z tytułu wydatków, zaliczonych przez Zakład na rachunek przewozu ładunków i ubezpieczeń własnych transportów (rachunek Nr. 20).

V. *)

PRZEPISY

w przedmiocie ograniczeń co do ubezpieczania nieruchomości krajowych w towarzystwach zagranicznych.

(Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 43,972 art. 3 z 12 grudnia 1866 r. i Nr. 45,995 art. 2 z 17 czerwca 1868 r. Uwaga 1 do art. 2199 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom X cz. I wyd. z 1914 r.).

Nieruchomości, leżące w kraju, wolno ubezpieczać w towarzystwach zagranicznych zarówno przy zupełnej odmowie krajowych towarzystw i instytucji ubezpieczeń od ognia, co do przyjęcia ubezpieczenia, jak i tych przypadkach, gdy one zażądają za ubezpieczenie premji, przewyższającej dwa i pół procenta.

C. NIEKTÓRE ORZECZENIA PAŃSTWOWEGO URZĘDU KONTROLI UBEZPIECZEŃ ORAZ KOMUNIKATY POMIESZCZONE W PRASIE.

1. W sprawie mieszanych zakładów ubezpieczeń.

Po wysłuchaniu opinji rzeczoznawców Urząd, mając na uwadze konieczność ochrony interesów ubezpieczających na życie, załatwił podanie o udzielenie zezwolenia na założenie mieszanego zakładu ubezpieczeń w sposób odmowny i postanowił na przyszłość nie dopuszczać zakładów prowadzących łącznie ubezpieczenia życiowe i ubezpieczenia rzeczowe. Zarazem Urząd orzekł, że istniejące zakłady ubezpieczeń mieszane winny uzupełnić statuty swoje postanowieniami o odrębnej rachunkowości dla każdego z dwóch głównych działów ubezpieczeń: rzeczowego i życiowego, o tworzeniu odrębnych kapitałów zapasowych oraz o założeniu rejestru funduszu rezerwy składek.

2. W sprawie wykonywania ubezpieczeń przewozowych przez zakłady oparte na wzajemnej odpowiedzialności członków.

Po wysłuchaniu opinji rzeczoznawców Urząd odmówił jednemu z zakładów ubezpieczeń, opartych na wzajemnej odpowiedzialności członków, udzielenia zezwolenia na wykonywanie ubezpieczeń przewozowych, wychodząc z założenia, że w zakładach tego rodzaju ze względu na dopłaty i zwroty niezbędna jest trwalsza łączność między ubezpieczającymi a zakładem ubezpieczeń, której niema i być nie może przy ubezpieczeniach przewozowych, przeważnie krótkoterminowych.

3 W sprawie uwzględnienia zakładów krajowych przy zawieraniu umów reasekuracyjnych.

Urząd zwrócił uwagę kilku zakładom ubezpieczeń, że przy zawieraniu umów reasekuracyjnych muszą uwzględniać także zakłady krajowe, a w pewnym wypadku żądał odpowiedniej zmiany umów reasekuracyjnych, które temu wymaganiu nie odpowiadały.

4. W sprawie akcji na okaziciela.

W kilku wypadkach Urząd wypowiedział się przeciw wypuszczaniu przez akcyjne zakłady ubezpieczeń akcji na okaziciela, a to z uwagi na umożliwienie kontroli, czy akcje zgodnie z odnośnemi postanowieniami statutowemi znajdują się w rękach obywateli polskich, oraz dla utrudnienia spekulacji akcjami zakładów ubezpieczeń.

5. W sprawie lokowania gotówki w instytucjach kredytowych.

Zgodnie z decyzją Pana Ministra Skarbu L. 317/U. U. z dnia 30 stycznia 1923 r. i na podstawie przepisów rosyjskich o umieszczaniu i przechowywaniu funduszów akcyjnych towarzystw ubezpieczeń (dodatek do uwagi 1 do art. 2200 Zb. Pr. Ces. Ros. Tom X cz. I), jak również odnośnych postanowień statutowych poszczególnych zakładów ubezpieczeń w b. zaborze rosyjskim Urząd zarządził, by fundusze, zatrzymywane przez zakłady te w gotówce na potrzeby bieżące, były conajmniej w połowie lokowane na rachunkach bieżących lub w wkładach w państwowych lub półpaństwowych instytucjach kredytowych.

6. Opinja Urzędu w sprawie podatku na akcje przeciwpożarową.

Szereg sejmików i miast uchwaliło podatek na akcję przeciwpożarową od umów ubezpieczeń od ognia. Urząd, zgadzając się w zasadzie z celowością wprowadzenia tego rodzaju podatku, wyraził jednak opinję, że zastosowana podstawa opodatkowania obciąża zapobiegliwszą (bo ubezpieczającą) część mieszkańców i podraża ubezpieczenia, działając przez to hamująco na ich rozwój.

*) Vide uwaga na str. 141.

7. W sprawie technicznego kierownictwa zakładów ubezpieczeń.

W pewnym wypadku Urząd odmówił udzielenia koncesji, gdyż osoby projektowane na kierowników zakładu nie dawały dostatecznych gwarancji, że przedsiębiorstwo będzie prowadzone zgodnie z zasadami techniki ubezpieczeniowej i że interesy ubezpieczających doznawać będą należytej ochrony.

8. KOMUNIKAT

w sprawie rozciągnięcia działalności Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych na tereny województw małopolskich i kresowych.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń podaje do wiadomości, że wobec ukonstytuowania się Rady Nadzorczej Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych w myśl rozporządzenia Pana Ministra Skarbu z dnia 27 maja 1922 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 47, poz. 423 r. 1922) Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych może na przyłączonych do jej działalności terenach województw małopolskich i kresowych, wyszczególnionych w rozporządzeniu P. Ministra Skarbu z dnia 23 grudnia 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 34 r. 1922) podjąć ubezpieczenie od ognia budowli, podlegających na podstawie art. 2-go ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395 r. 1921) — przymusowi ubezpieczenia.

Celem uskutecznienia tego, na mocy § 5 pomienionego wyżej rozporządzenia z dnia 27 maja 1922, Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych może na podstawie decyzji Rady Nadzorczej przesyłać do gmin rejestry poborowe i moment otrzymania przez gminę takiego rejestru i obwieszczenie o tem w gminie przesądza o obowiązku mieszkańców gminy ubezpieczania budowli w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Mając powyższe na uwadze, Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń zwraca uwagę zainteresowanych właścicieli budowli na następujące przepisy cytowanej wyżej ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r., dotyczące przymusu i obowiązku ubezpieczenia budowli:

1) Przymusowi ubezpieczenia od ognia na podstawie art. 2-go ustawy podlegają wszystkie budowle z wyjątkami w tym artykule określonemi, przyczem właściciel budowli ma prawo wymagać ubezpieczenia w całkowitej sumie oszacowania;

2) Jednakże obowiązkowi ubezpieczenia w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych podlegają do wysokości 2/3 części oszacowania części spalnych wszystkie budowle z wyjątkiem fabrycznych, 1/3 zaś część oszacowania może według woli właściciela budowli, być ubezpieczona albo w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, albo w innych koncesjonowanych prywatnych zakładach ubezpieczeń;

3) O ile budowle są już ubezpieczone od ognia w którymkolwiek z koncesjonowanych prywatnych zakładów ubezpieczeń, to obowiązek ubezpieczenia ich w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych nastąpić może dopiero po wygaśnięciu umowy ubezpieczenia z tymi zakładami, wzgl. po rozwiązaniu tej umowy na podstawie warunków polisowych (art. 42 ustawy), na zasadzie których ubezpieczenie zostało zawarte.

9. KOMUNIKAT.

dnia 6 lutego 1923 r. L. 37/u. u.

w sprawie przymusu ubezpieczania od ognia oraz w sprawie zakazu ubezpieczania zagranicą.

Do wiadomości Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń doszło, że szereg firm, szczególnie zagranicznych ubezpieczyło zagranicą budowle fabryczne wzgl. przemysłowe położone w obrębie b. zaboru rosyjskiego, wzgl. zaniechało ubezpieczenia, stwarzając natomiast na pokrycie ewentualnych szkód ogniowych specjalne fundusze (t. zw. samoubezpieczenie).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że tego rodzaju postępowanie jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie z ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 392), postanawiającą, że wszystkie budowle muszą być ubezpieczone od ognia w całkowitej sumie szacunkowej oraz z uwagą 1 do art. 2199 Zb. Pr. Ros. Tom X cz. I, pozwalającą na ubezpieczanie od ognia budowli zagranicą tylko w wypadku zupełnej odmowy ze strony krajowych zakładów ubezpieczeń albo gdy składki zebrane przez zakłady ubezpieczeń przewyższają dwa i pół procent sumy ubezpieczenia.

Urząd ostrzega przed skutkami prawnymi niestosowania się do powyższego postanowienia.

10. OBWIESZCZENIE

z dnia 2 czerwca 1923 r.

w sprawie niemieckich zakładów ubezpieczeń działających na górnośląskiej części województwa śląskiego.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń podaje do wiadomości wykaz *) niemieckich zakładów ubezpieczeń które zarejestrowały się w myśl rozporządzenia z dnia 14 lipca 1922 r. (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego Nr. 4 z dnia 22 lipca 1922 r.) i wyjaśniających powyższe rozporządzenie obwieszczeń (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego Nr. 4 z dnia 10 lutego 1923 r. i Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego Nr. 8 z dnia 10 marca 1923 r.).

Niemieckim prywatnym zakładom ubezpieczeń niewymienionym w wykazie nie wolno wykonywać działalności akwizycyjnej (zawierać nowych umów ubezpieczeniowych) na górnośląskiej części Województwa Śląskiego pod rygorami przewidzianemi ustawą o prywatnych zakładach ubezpieczeń z dnia 12 maja 1901 r. (Dziennik Ustaw Rzeszy Niemieckiej Nr. 18 str. 139).

(Monitor Polski Nr. 152 z dnia 9 lipca 1923 r.).

*) Wykaz pomieszczony na str. 154.

Dział Informacyjny

Zakłady ubezpieczeń działające w Rzeczypospolitej Polskiej.

I. Krajowe zakłady ubezpieczeń.

№	N A Z W A	M i e j s c o w o ś ć		Rok założenia	U w a g i
	A. Zakłady akcyjne.				
1.	Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna	Warszawa	Jasna 4.	1870.	
2.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Przezorność" Spółka Akcyjna	„	pl. Małachowskiego 4.	1891.	
3.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Zjednoczenie" Spółka Akcyjna	„	Smolna 30.	1914.	
4.	Towarzystwo ubezpieczeń „Polonia" w Warszawie	„	pl. Napoleona 3.	1917.	
5.	„Patria" Polskie Towarzystwo Asekuracyjne i Reasekuracyjne Spółka Akcyjna	„	Jasna 4.	1917.	
6.	Towarzystwo Akcyjne Ubezpieczeń „Vita"	„	pl. Napoleona 3.	1918.	
7.	Poznański Bank Ubezpieczeń Towarzystwo Akcyjne	Poznań	Stary Rynek 6.	1919	
8.	Spółka Akcyjna Towarzystwo Ubezpieczeń „Omnium"	Warszawa	Warecka 1.	1919.	
9.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Piast"	„	Marszałkowska 124.	1919.	
10.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Port" w Warszawie	„	al. Jerozolimska 54.	1919.	
11.	Łódzka Spółka Akcyjna Ubezpieczeń Pax	Łódź	Wólczańska 18.	1919.	
12.	Spółka Akcyjna Towarzystwo Ubezpieczeń „Przyszłość" w Warszawie	Warszawa	Smolna 30.	1919.	
13.	Polski Bank Reasekuracyjny „Lechja"	„	Miodowa 7.	1919.	
14.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Europa" Spółka Akcyjna	„	Marszałkowska 118.	1920.	
15.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Orzeł" Spółka Akcyjna	„	Królewska 23.	1920.	
16.	Towarzystwo Ubezpieczeń na życie „Varsovia" Spółka Akcyjna	„	Jasna 4.	1920.	
17.	Polski Lloyd Spółka Akcyjna	„	Al. Jerozolimska 36.	1920	Spółka transportowa prowadząca ubocznie działalność ubezpieczeniową w dziale ubezpieczeń transportowych.
18.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Unja" Spółka Akcyjna	„	Czackiego 2	1920	fuzja z Poznańskim Bankiem Ubezpieczeń Towarzystwem Akcyjnem.
19.	„Vistula" Ogólne Towarzystwo Akcyjne Ubezpieczeń w Tczewie	Tczew	Kopernika 9.	1920.	
20.	Towarzystwo Reasekuracyjne „Warta" Spółka Akcyjna	Poznań	Pocztowa 9.	1920.	
21.	Europejskie Towarzystwo Ubezpieczeń Towarów i Pakunków Podróżnych Spółka Akcyjna	Warszawa	Mazowiecka 6.	1922.	
22.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Mazovia„ Spółka Akcyjna	„	Natolińska 4.	1922.	

№	N A Z W A	Miejscowość		Rok założenia	Uwagi
23.	Polskie Towarzystwo Reasekuracji i Koasekuracji „Reas" Spółka Akcyjna	„	Nowy-Świat 38.	1922.	
24.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Silesia" Spółka Akcyjna	Bielsk (Śl. Ciesz.)	—	1922	
25.	Towarzystwo Ubezpieczeń „Wilja" Spółka Akcyjna	Wilno	Plac Magdaleny 4.	1923.	
	B. Zakłady wzajemne.				
26.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie	Kraków	Basztowa 8	1860.	
27.	„Vesta" Bank Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu	Poznań	św. Marcina 61.	1873.	
28.	„Dnister" Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń	Lwów	Ruska 20.	1892.	
29.	Towrzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia od gradobicia „Ceres"	Warszawa	Traugutta 3.	1901.	fuzja z Tow. „Snop"
30.	Białostockie Towarszystwo Wzajemnych Ubezpieczeń	Białystok	Kilińskiego 23.	1902.	
31.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń „Snop"	Warszawa	Traugutta 3.	1903.	
32.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń nieruchomości od ognia w Myśliwcu*)	Myśliwiec (pow. Wąbrzeźno).	—	1903.	
33.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń ruchomości od ognia w Myśliwcu*)	„	—	1903.	
34.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń budynków od ognia w Książkach*)	Książki (pow. Wąbrzeźno).	—	1903.	
35.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń ruchomości od ognia w Książkach*)	„	—	1903.	
36.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od ognia mieszkańców miejscowości leżących w obszarze Drwęcy: Kopanino, Złotorja, Grabowiec, Silno i Groch*)	Kopanino pow. Toruń.	—	1904.	
37.	Warszawskie Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków .	Warszawa	Kopernika 10.	1904.	w likwidacji
38.	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń przeciw wągrzycy świń przy przemysłowem Stowarzyszeniu rzeźników i masarzy we Lwowie	Lwów	Rzeźnia Miejska	1906.	
39.	„Wisła" Wzajemne Towarzystwo ogniowe w Warszawie	Warszawa	Miodowa 8.	1906.	
40.	Warszawskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń Szyb	„	Leszno 11.	1907.	
41.	„Wisła" Ludowe Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń	Kraków	Radziwiłłowska 23.	1908.	w likwidacji
42.	Warszawskie Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia od ognia Ruchomości Właścicieli Aptek „Farmakon"	Warszawa	Długa 16.	1911.	

*) Nie nadesłało danych statystycznych.

№	N A Z W A	M i e j s c o w o ś ć		Rok założenia	U w a g i
43.	„Karpatia“ Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń na życie i renty*)	Lwów	Ruska 20.	1911.	
44.	Związek Ubezpieczeniowy Przemysłowców Polskich	Warszawa	Miodowa 8.	1920	
45	„Vesta“ Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od ognia i gradobicia w Poznaniu	Poznań	Św. Marcina 61.	1920	
46	Wielkopolskie Towarzystwo Wzajemnego Ubezpieczenia Wiatraków od ognia w Gnieźnie	Gniezno	—	1921	
47	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń koni w Owieczkach	Owieczki (pow. Gniezno).	—	1923	
48	Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń Cukrowni w Polsce	Warszawa	Krak. Przedm. 7.	1923	
	C. Zakłady publiczne.				
49	Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe*)	Poznań	pl. Nowo-Miejski 8.	1803	
50	Pomorskie Stowarzyszenie Ubezpieczeniowe od ognia*)	Toruń	—	1821	
51	Krajowe Ubezpieczenie życiowe*)	Poznań	—	1911	
52	Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych . .	Warszawa	Al. Jerozolimska 41.	1921	Do roku 1921 Ubezpieczenia Wzajemne Budowli od ognia.

II. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń:

№	Nazwa zakładu ubezpieczeń	Imię i nazwisko gen. reprezentanta oraz jego siedziba
	A. Małopolska i Śląsk Cieszyński.	
1	„Anker“ Powszechne Towarzystwo Ubezpieczeń w Wiedniu	Herman Schrenzel, Lwów, ul. Kościuszki 1.
2	„Feniks“ Towarzystwo Ubezpieczeń na życie w Wiedniu .	Dr. Józef Rauch, Lwów, ul. Kościuszki 8.
3	„Assicurazioni Generali“ w Tryjeście	Marceli Herman, Lwów, ul. Kopernika 3.
4	Riunione Adriatica di Sicurta w Tryjeście	Marceli Frydman, Lwów, ul. 3-go Maja 12.
5	„Meridionale“ Towarzystwo dla ubezpieczenia gradowego i reasekuracyjnego w Tryjeście	„ „ „ „ „
6	Międzynarodowe Towarzystwo Ubezpieczeń od wypadków w Wiedniu	„ „ „ „ „
7	„Fonciere“ Powszechny Zakład Ubezpieczeń w Budapeszcie	Ludwik Tenner, Lwów, ul. Batorego 38.
8	Wiedeńskie Towarzystwo Ubezpieczeń w Wiedniu	Franciszek Knopp, Biała, pl. Józefa 8.
9	Bazylejskie Towarzystwo Ubezpieczeń od ognia w Bazylei	Sami Arnold i Dr. Marceli Arnold, Lwów, ul. Sykstuska 35
	B. Województwo Poznańskie i Pomorskie.	
1	Magdeburskie Towarzystwo Ubezpieczeń od gradobicia w Magdeburgu	Emil Arlt, Poznań, ul. Słowackiego 36.
2	Wschodnio-Niemieckie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od gradobicia w Wrocławiu	Erich Pauly, Bydgoszcz, ul. Gdańska 134.
3	Bazylejskie Towarzystwo Ubezpieczeń od ognia w Bazylei	Ignacy Ellman, Poznań, ul. Skarbowa 15.

*) Nie nadesłało danych statystycznych.

C. Górnośląska część Województwa Śląskiego.

1. Zakłady niemieckie. *)

1. „Aachener u. Münchener Feuerversicherungs Gesellschaft", Aachen.

2. „Agrippina" See-Fluss u. Landtransport-Versicherungs-Gesellschaft, Koln.

3. „Allgemeine Deutsche Lebensversicherungs Aktien-Gesellschaft in Stuttgart", Stuttgart.

4. „Allgemeine Deutsche Unfallversicherungs Aktien-Gesellschaft in Stuttgart", Stuttgart.

5. „Allgemeiner Deutscher Haftpflichtverein Aktien-Geselschaft", Stuttgart.

6. „Allianz" Lebensversicherungsbank Aktien-Gesellschaft", Berlin.

7. „Allianz" Versicherungs - Aktien - Gesellschaft, Berlin.

8. „Beamten-Pensionskasse der Herrschaft Beuthen-Siemianowitz", Breslau.

9. „Berlinische Feuerversicherungs-Anstalt", Berlin.

10. „Colonia" Kölnische Feuer u. Kölnische Unfallversicherungs Aktien-Gesellschaft, Koln.

11. „Deutsche Versicherungsbank Aktien - Gesellschaft", Berlin.

12. „Deutschnationale Krankenkasse, Ersatzkasse", Hamburg.

13. „Deutschnationale Versicherungs-Aktien-Gesellschaft", Hamburg.

14. „Düsseldorfer Allgemeine Versicherungs-Aktien-Gesellschaft", Dusseldorf.

15. „Frankfurter Allgemeine Versicherungs-Aktien-Gesellschaft", Frankfurt a/M.

16. „Frankfurter Lebensversicherungs Aktien - Gesellschaft", Frankfurt a/M.

17. „Freia" Bremen-Hannoversche Lebensversicherungs Bank", Berlin.

18. „Gladbacher Feuerversicherungs Aktien-Gesellschaft", M. Gladbach.

19. „Iduna" Feuer-Unfall, Haftpflicht u. Rückversicherungs Aktien-Gesellschaft, Halle a/S.

20. „Iduna" Lebens-Pensions u. Leibrenten Versicherungs-Gesellschaft, Halle a/S.

21. „Intag-Phobus" Versicherungs Aktien - Gesellschaft, Berlin.

22. „Kolner Lloyd, Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Köln.

23. „Kolnische Hagel Versicherungs - Gesellschaft", Koln.

24. „Kraft" Versicherungs Aktien-Gesellschaft des Automobilclubs von Deutschland, Berlin.

25. „Leipziger Feuerversicherungs-Anstalt", Leipzig.

26. „Magdeburger Hagelversicherungs-Gesellschaft", Magdeburg.

27. „Magdeburger Feuerversicherungs-Gesellschaft", Magdeburg.

28. „Magdeburger Lebensversicherungs - Gesellschaft", Magdeburg.

29. „Mitteleuropaische Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Köln.

30. „National" Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Stettin.

31. „Norddeutsche Gesellschaft in Hamburg", Hamburg.

32. „Nürnberger Lebensversicherungs-Bank", Nürnberg.

33. „Orion" Versicherungs Aktien - Gesellschaft in Hamburg, Hamburg.

34. „Deutscher Phönix Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Frankfurt a/M.

35. „Providentia" Frankfurter Versicherungs Aktien-Gesellschaft, Frankfurt a/M.

36. „Rheinisch - Schlesische Versicherungs - Bank", Dusseldorf.

37. „Rheinisch-Westfälischer Lloyd, Transportversicherungs-Aktien-Gesellschaft", M. Gladbach.

38. „Rothenburger Versicherungs-Anstalt auf Gegenseitigkeit in Gorlitz", Gorlitz.

39. „Schlesische Feuerversicherungs - Gesellschaft", Breslau.

40. „Schlesische Lebensversicherungs - Gesellschaft auf Gegenseitigkeit zu Haynau", Haynau.

41. „Schwedter Hagel u. Feuerversicherungs Gesellschaft auf Gegenseitigkeit", Schwedt.

42. „Silesia" Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft in Breslau, Breslau.

43. „Stettiner Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Stettin.

44. „Stuttgart-Berliner Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Stuttgart.

45. „Union" Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft, Berlin.

46. „Vaterlandische" u. „Rhenania" Vereinigte Versicherungs-Gesellschaften, Aktien-Gesellschaft, Elberfeld-Köln.

47. „Victoria" zu Berlin, Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Berlin.

48. „Victoria" Feuerversicherungs Aktien - Gesellschaft, Berlin.

49. „Wikinger Lloyd Transportversicherungs Aktien-Gesellschaft", Berlin.

50. „Wilhelma in Magdeburg Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft", Magdeburg.

51. „Württembergische Feuerversicherung auf Gegenseitigkeit in Stuttgart", Stuttgart.

*) Objęte wykazem niemieckie zakłady ubezpieczeń mogą działać do czasu rozstrzygnięcia zgodnie z art. 4 § 5 polsko-niemieckiej Konwencji Górnośląskiej kwestji czy mają „prawo nabyte" i to pod warunkiem zastosowania się do wymogów Urzędu, zawartych w okólniku Nr. 28.

2. Zakłady nieniemieckie.

1. Anker Allgemeine Versicherungs Aktien-Gesellschaft, Wien.

2. La „Baloise" Compagnie d'assurances contre l'incendie, Bale.

3. Erste Allgemeine Unfall u. Schadensversicherungs Gesellschaft, Wien.

4. „Helvetia" Schweizerische Feuerversicherungs-Gesellschaft in St. Gallen, St. Gallen.

5. Internationale Unfall u. Schadensversicherungs-Gesellschaft, Wien.

6. „Providentia" Allgemeine Versicherungs Gesellschaft, Wien.

7. Schweizerische Unfallversicherungs Aktien-Gesellschaft, Winterthur.

8. „Zurich" Allgemeine Unfall u. Haftpflicht Versicherungs Aktien-Gesellschaft, Zurich.

INSTYTUCJE I ZRZESZENIA UBEZPIECZENIOWE.

Związek Polskich Prywatnych Zakładów Ubezpieczeń.

Prezes: *Edward Missuna*, naczelny dyrektor Tow. Ub. „Polonia".
Biuro: Warszawa, Nowy-Świat № 38.

Zrzeszenie Towarzystw Ubezpieczeń od ognia.

Prezes: *Zygmunt Choromański*, prezes zarządu Tow. Wz. Ub. „Snop".
Biuro: Warszawa, Koszykowa № 18.

Zjednoczenie Towarzystw Ubezpieczeń na życie.

Przewodniczący: *Stanisław Srebrny*, dyrektor Tow. Ub. „Przezorność".
Siedziba: Warszawa, Plac Małachowskiego № 4.
Biura nie prowadzi

Zjednoczenie Towarzystw Ubezpieczeń w dziale transportowym.

Prezes: *Jan Jezioranski*, dyrektor zarządzający Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń.
Siedziba: Warszawa, Nowy-Świat № 38.
Biura nie prowadzi.

Polski Instytut Aktuarjuszy.

Organizacja naukowa, mająca na celu popieranie i prowadzenie badań w zakresie matematyki ubezpieczeniowej i finansowej, statystyki i t. p. nauk. Adres: Warszawa, Al. Jerozolimskie № 55.

CZASOPISMA UBEZPIECZENIOWE.

1) **Kurjer Asekuracyjny,** (od roku 1896). Czasopismo poświęcone sprawom ubezpieczeniowym i ekonomicznym.
Adres redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie № 41.
2) **Przegląd Pożarniczy,** (od roku 1915)
Adres redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie № 41.
3) **Wiadomości Urzędowe Krajowego Ubezpieczenia ogniowego i Krajowego Ubezpieczenia na życie w Poznaniu** (od roku 1921).
Adres redakcji: Poznań, plac Nowomiejski № 8.
4) **Przegląd Ubezpieczeniowy,** (od roku 1922) miesięcznik poświęcony sprawom ubezpieczeniowym i ekonomicznym. Organ Związku Polskich Prywatnych Zakładów Ubezpieczeń.
Adres redakcji i administracji: Warszawa, Nowy-Świat 38.
5) **Przewodnik Ubezpieczeniowy,** (od roku 1922).
Wydawany przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych.
Adres redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie № 41.
6) **Wiadomości Aktuarjalne,** (od roku 1922) poświęcone zagadnieniom matematyki ubezpieczeniowej.
Wydawane przez Polski Instytut Aktuarjuszy.
Adres: Al. Jerozolimskie № 55.

SPIS RZECZY.

